

O P R O E P I N G
voor de op woensdag 25 juni 2025 vanaf 19.30 uur
te houden vergadering
van de Raad der gemeente Hengelo

AGENDA:

		zaak- nummer	port. houder
A Algemeen			
A01	Opening		
A02	Vaststellen agenda		
A03	Vragenkwartier (zie art. 46 Reglement van Orde voor de gemeenteraad)		
A04	Bestuurlijke actualiteiten (van het college)		
A05	Herbenoeming lid Rekenkamer Hengelo	3920173	Schelberg
B Hamerstukken			
C Voorstellen met tussenkomst van de Politieke Markt			
C01	Deelafsluiting Dalmeden	3878230	Gerrits/Steen
C02	Herziening grondexploitaties 2025	3914538	Steen
C03	Jaarstukken 2024 gemeente Hengelo	3908188	Steen
C04	Verordening 'Verbeter je huis leningen stimuleringsfonds VNG'	3896674	Bruggink
C05	Samenwerkingsovereenkomst KMS / Trebbe	3905005	Gerrits
D Voorstellen zonder tussenkomst van de Politieke Markt			
D01	Advies voor afwijken van regels in het omgevingsplan (BOPA) voor de Paul Krugerstraat 49 (Rijkskweekschool)	3920347	Gerrits

Hengelo, 5 juni 2025

De voorzitter van de raad,

De heer S.W.J.G. Schelberg

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3920173	GRI - Hartendorp	GRI	Schelberg
ONDERWERP			
3920173 - Herbenoeming lid Rekenkamer Hengelo			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

Over te gaan tot herbenoeming van:
Mevrouw A.M.F. (Anne-Linde) Oldenhof, werkzaam als Promovendus aan de Radboud Universiteit van Nijmegen, woonachtig te Eibergen;
als lid van de Rekenkamer Hengelo per 9 juli 2025 voor een periode van zes jaar, zoals bedoeld in artikel 4 van de Verordening Rekenkamer Hengelo 2022.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De gemeenteraad wordt voorgesteld om, op grond van de Verordening Rekenkamer Hengelo 2022, mevrouw A.M.F. (Anne-Linde) Oldenhof als lid van de Rekenkamer Hengelo te herbenoemen voor een periode van zes jaar.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

25 JUNI 2025

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3920173	GRI – Hartendorp	GRI	Schelberg
ONDERWERP			
3920173 - Herbenoeming lid Rekenkamer Hengelo			

BESLUIT

Over te gaan tot herbenoeming van:

- Mevrouw A.M.F. (Anne-Linde) Oldenhof, werkzaam als Promovendus aan de Radboud Universiteit van Nijmegen, woonachtig te Eibergen;
als lid van de Rekenkamer Hengelo per 9 juli 2025 voor een periode van zes jaar, zoals bedoeld in artikel 4 van de Verordening Rekenkamer Hengelo 2022.

INLEIDING

Op grond van de Verordening Rekenkamer Hengelo 2022, vastgesteld bij raadsbesluit van 21 september 2022 (hierna: de Verordening) is de raad bevoegd om in te stemmen met de benoeming van leden van de Rekenkamer Hengelo (hierna: de Rekenkamer).

De commissie bestaat op dit moment uit vijf leden. De zittingstermijn van één van de leden, mevrouw A.M.F. Oldenhof, eindigt op 9 juli 2025. De Rekenkamer commissie stelt voor om tot een herbenoeming van mevrouw Oldenhof over te gaan voor een periode van zes jaar.

ARGUMENTEN

Zowel de Rekenkamer als mevrouw Oldenhof heeft aangegeven positief te staan in het geven van een vervolg aan haar eerste zittingstermijn van zes jaar. Voor de Rekenkamer is daarmee de continuïteit en kwaliteit van de werkzaamheden van de Rekenkamer het best geborgd. De Rekenkamer geeft aan dat Mevrouw Oldenhof veel kennis en vaardigheden mee brengt, onafhankelijk, punctueel constructief en positief kritisch is én daarnaast paraat staat in het bijstaan van de onderzoeker van de Rekenkamer.

In artikel 4 van de verordening staat de zittingsduur van leden geregeld. Een lid kan worden (her)benoemd voor een periode van maximaal zes jaar tot een totaal van maximaal 12 jaar. Na het raadsbesluit wordt de herbenoeming per brief aan het Rekenkamerlid bevestigd.

VERVOLG

Financiën

Past binnen het budget dat voor de Rekenkamer Hengelo aanwezig is.

Rooster van aftreden Rekenkamer

- Louis Rings, voorzitter van de Rekenkamer Hengelo. 12 januari 2028
- Anne-Linde Oldenhof. 9 juli 2025, mogelijk herbenoembaar → 9 juli 2031
- Ayfer Koç. 8 maart 2029, mogelijk herbenoembaar.
- Fabian Klaster. 8 maart 2029, mogelijk herbenoembaar.
- Rob Kuipers. 20 november 2030, mogelijk herbenoembaar.

BIJLAGEN

- Het curriculum vitae van mevrouw A.M.F. Oldenhof is in te zien bij de griffier.

Behandelvorschlag

Onderwerp	A. Deelafsluiting Dalmeden B. Herziening grondexploitaties 2025 C. Jaarstukken 2024 gemeente Hengelo		
Zaaknummer	3878230 / 3914538 / 3908188	Portefeuillehouder	College
Belangrijkste beslis/- bespreekpunten	Er vindt een gezamenlijke behandeling plaats van deze twee raadsvoorstellen in de politieke markt. De raad wordt <u>onder meer</u> voorgesteld om: A. 1. De per 31 december 2024 opgestelde afsluiting Dalmeden vast te stellen met een resultaat van € 7.907.792 en dit resultaat ten goede van de reserve grondexploitaties laten komen; 3. Een nieuwe grondexploitatie Dalmeden voor de deelgebieden Meander Noord, Kamers en Weide te openen. B. 1. De per 1 januari 2025 herziene grondexploitaties en de daarmee samenhangende herziening van de reserve grondexploitaties vast te stellen. 2. Ten laste van de reserve grondexploitaties een voorziening te treffen van € 62.396.268 om de tekorten van de grondexploitaties af te dekken. 3. Ten laste van de reserve grondexploitaties een voorziening te treffen van € 11.708.507 om de tekorten van de "Materiële Vaste Activa" af te dekken. C. 1. De Jaarstukken 2024 vast te stellen en de daarin opgenomen inhoudelijke toelichting en financiële analyses te aanvaarden als verantwoording van het college over het gevoerde beleid en beheer in 2024; 2. Het batige resultaat te bestemmen zoals opgenomen in hoofdstuk 4.3 van de Jaarstukken 2024; 3. Op basis van de herijking van de voorzieningen die bij de jaarstukken wordt uitgevoerd, de voorziening Onderhoud Haven (nr 537) in stand te houden.		
Historie	A. Dalmeden is een langlopend project dat voor het grootste gedeelte gerealiseerd is. Het deel dat reeds gerealiseerd is, wordt door deze administratieve handeling afgesloten waardoor het niet meer tot het projectgebied hoort. Hiermee blijft er een kleiner projectgebied over waarbij het eenvoudiger is om te sturen op de inkomsten en uitgaven op weg naar de definitieve realisatie van de laatste onderdelen van Dalmeden. B. Jaarlijks worden op peildatum 1 januari, conform de wettelijke verplichting in de notitie grondexploitaties, de grondexploitaties en de daarmee samenhangende reserve en voorzieningen herzien. Het gaat daarbij om het opstellen van de herziene grondexploitaties, waarin verwerkt zijn: • De rekeningcijfers over 2024; • Nieuwe prognoses voor alle na 1 januari 2025 te verwachten bijdragen, verkoopopbrengsten en kosten. C. Op grond van artikel 197 van de Gemeentewet legt het college jaarlijks verantwoording af over het gevoerde bestuur door middel van de jaarstukken (het jaarverslag en de jaarrekening). Het college moet ieder jaar de jaarstukken voor 15 juli aan Gedeputeerde Staten van Overijssel sturen.		

	De Jaarstukken 2024 bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. In het jaarverslag gaan we in op de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen in 2024. Ook is een publieksvriendelijke versie opgenomen. De jaarrekening bestaat uit: - De balans per 31-12-2024 - Het overzicht van baten en lasten - De toelichting op bovenstaande punten Ook geeft de jaarrekening inzicht in de financiële ontwikkeling in het verslagjaar en zijn in de jaarrekening ook de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa) en de WNT-verantwoording 2024 opgenomen. De controle van de jaarrekening 2024 door onze accountant, PricewaterhouseCoopers (PwC), is afgerond. De accountant verstrekt een goedkeurende controleverklaring op het aspect getrouwheid en geeft een goedkeurend oordeel over de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen. Voor de raadsleden is er een technisch beraad op maandag 2 juni.

Politieke Markt	10 juni 2025			
Voorzitter	Griffiemedewerker	Zaal	Domein	Duur
Han Daals	Coen Hartendorp	Raadzaal	Fysiek	120 min
Doel van de sessie	Oordeelsvorming			
Behandeladvies	In de politieke markt vindt gezamenlijke behandeling plaats van de voorstellen 'Deelafsluiting Dalmeden,' 'Herziening Grondexploitaties 2025' en 'Jaarstukken 2024 Gemeente Hengelo.' De sessie start met een korte toelichting door de heer Koetsveld, als voorzitter van de werkgroep Accountancy, gevolgd door de accountant(de heer S.J. Dul, PWC). De accountant kan zijn bevindingen toelichten aan de hand van de onderwerpen die in de kern van het Accountantsverslag zijn opgenomen (o.a. Jaarverslag 2024, waardering grondexploitaties, sociaal domein, Europese aanbestedingsrichtlijn, voorzieningen en speerpunten raad). Tijdens de toelichting van de accountant kunnen raadsleden vragen stellen. De fracties wordt gevraagd in hun inbreng in de eerste termijn eerst in te gaan op de drie zaken die voorliggen in deze politieke markt. Twee sprekers per fractie; Inbreng per fractie in de eerste termijn maximaal 5 minuten, naar eigen inzicht te verdelen over de 3 onderwerpen.			
Spreekrecht publiek	ja ☒		duur: maximaal 5 minuten	

Raad	25 juni 2025	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	De drie onderwerpen zijn gezamenlijk oordeelsvormend besproken in eerste termijn. In de raadsvergadering wordt het debat vervolgd in tweede termijn.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3878230	Kosters, Frank	SO-PVG	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3878230 - Raadszaak deelafsluiting Dalmeden			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

1. De per 31 december 2024 opgestelde afsluiting Dalmeden vast te stellen met een resultaat van € 7.907.792 en dit resultaat ten goede van de reserve grondexploitaties laten komen;
2. De al in de reserve grondexploitaties opgenomen verplichte tussentijdse winstneming van Dalmeden van € 14.106.139 te laten vervallen;
3. Een nieuwe grondexploitatie Dalmeden voor de deelgebieden Meander Noord, Kamers en Weide te openen;
4. Voor nakomende kosten van € 266.284 beschikbaar te stellen uit de reserve grondexploitatie voor het financieel afgesloten deel van Dalmeden”.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Dalmeden is een langlopend project dat voor het grootste gedeelte gerealiseerd is. Het deel dat reeds gerealiseerd is, wordt door deze administratieve handeling afgesloten waardoor het niet meer tot het projectgebied hoort. Hiermee blijft er een kleiner projectgebied over waarbij het eenvoudiger is om te sturen op de inkomsten en uitgaven op weg naar de definitieve realisatie van de laatste onderdelen van Dalmeden.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3878230	Ivo Heijenrath	SO-PVG	Gerard Gerrits/ Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3878230 - Deelafsluiting Dalmeden			

BESLUIT	
1.	De per 31 december 2024 opgestelde afsluiting Dalmeden vast te stellen met een resultaat van € 7.907.792 en dit resultaat ten goede van de reserve grondexploitaties laten komen;
2.	De al in de reserve grondexploitaties opgenomen verplichte tussentijdse winstneming van Dalmeden van € 14.106.139 te laten vervallen;
3.	Een nieuwe grondexploitatie Dalmeden voor de deelgebieden Meander Noord, Kamers en Weide te openen;
4.	Voor nakomende kosten van € 266.284 beschikbaar te stellen uit de reserve grondexploitatie voor het financieel afgesloten deel van Dalmeden.

INLEIDING
Naar aanleiding van een opgetreden fout in de grondexploitatie Dalmeden is de wens uitgesproken om de grondexploitatie Dalmeden te vereenvoudigen/ inzichtelijker te maken en te actualiseren. Dalmeden is een langlopend project dat voor het grootste gedeelte gerealiseerd is. Het deel dat reeds gerealiseerd is, wordt door deze administratieve handeling afgesloten waardoor het niet meer tot het projectgebied hoort. Hiermee blijft er een kleiner projectgebied over waarbij het eenvoudiger is om te sturen op de inkomsten en uitgaven op weg naar de definitieve realisatie van de laatste onderdelen van Dalmeden. De "vereenvoudiging" kan gerealiseerd worden door de grondexploitatie voor de gerealiseerde deelplannen af te sluiten. De grondexploitatie met daarin de deelplannen Meander Noord, Kamers en Weide blijven dan over als, nog uit te voeren (nog te realiseren deel). Het gaat daarbij om: • Het splitsen van de boekwaarden per 31-12-2024 in een gerealiseerd deel en een nog te realiseren deel conform de onderstaande afbeelding; • Per 31-12 2024 wordt het gerealiseerde deel van Dalmeden afgesloten; • Enkele aangegane verplichtingen en nog te realiseren (kleine) werken worden gereserveerd; • Herijking van de winstneming.

Grondexploitatie was

Grondexploitatie wordt

In de herzieningen van 2025 zijn de administratieve aspecten en doorstart van restant Dalmeden verwerkt.

ARGUMENTEN

1.1 *Voldoen aan de uitgesproken wens van het College om de grondexploitatie Dalmeden beheersbaarder te maken.*

Dit te doen door de grondexploitatie Dalmeden af te sluiten en een nieuwe grondexploitatie te openen met de nog te realiseren delen. Door het gerealiseerde deel van Dalmeden af te sluiten wordt veel administratieve ballast voor het resterende deel weggenomen. Met de afsluiting van de grondexploitatie Dalmeden wordt de winstneming definitief vastgesteld. Deze vastgestelde winstneming zal met de afsluiting herijkt worden en verrekend worden met de Reserve.

1.2 *Grondexploitaties moeten bij afsluiting aan wet en regelgeving voldoen.*

De BBV stelt regels en randvoorwaarden vast waaraan voldaan moet worden bij afsluitingen voor beheersbaarheid van de grondexploitaties.

- a. De splitsing van de grondexploitatie brengt met zich mee dat het nog af te ronden deel wordt ingebracht in een in een nieuw te openen grondexploitatie.
- b. De afsluiting betreft een autonome wijziging met materiële financiële gevolgen.

2.1 *De werkelijk gerealiseerde winst geeft een beter zicht op de winstgevendheid van Dalmeden.*

Met de verplichte tussentijdse winstneming viel de winst € 6,2 miljoen (14,1 miljoen – 7,9 miljoen) hoger uit, omdat de toekomstige nog te realiseren opbrengstenstijgingen en de nog te realiseren rentevoordelen meegenomen moeten worden in de winstbepaling tot 2036 (looptijd van de oude grondexploitatie Dalmeden). Dit geeft een te positief beeld.

3.1 Het Besluit begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat er een nieuwe grondexploitatie geopend moet worden.

4.1 *Vaststellen van de post "nakomende kosten Dalmeden".*

Met de afsluiting van de grondexploitatie gerealiseerde deel zijn er nog aangegane verplichtingen en kleinere werkzaamheden te realiseren, deze dienen gereserveerd te worden en komen ten laste van de afsluitende grondexploitatie.

KANTTEKENINGEN

1.1 *Door de afsluiting verliezen we de historie van het project*

De historie blijft bewaard bij het afgesloten deel, waardoor de informatie altijd nog beschikbaar is.

2.1 *Door de afsluiting hebben we minder middelen beschikbaar in de reserve grondexploitaties*

Ondanks dat de reserve met € 6,2 miljoen wordt bijgesteld, blijft er nog € 17,3 miljoen in de reserve beschikbaar voor ontwikkelingen. Ook is er voldoende ruimte om de ingeschatte risico's van € 8,3 miljoen

te kunnen opvangen.

VERVOLG

Bestuurlijk vervolg

Nadat de huidige grondexploitatie Dalmeden is afgesloten wordt de gerealiseerde winst in de jaarrekening 2024 verwerkt. In de herzieningen van de grondexploitaties 2025 wordt het effect verder toegelicht. De Raad stelt met het vaststellen van de afsluiting de werkelijk gerealiseerde winst vast en stelt het budget beschikbaar voor nakomende kosten zoals woonrijp maken en plankosten .

Financiën

De grondexploitatie Dalmeden complex 52 is per 31-12-2024 afgesloten. Het positief resultaat ad. € 7.907.792 wordt aan de reserve toegevoegd.

Er wordt een budget voor nog te maken kosten ad. € 266.284 als nakomende kosten Dalmeden op de exploitatierekening gereserveerd.

BIJLAGEN

Geen bijlagen

Gestelde vragen Technisch beraad 2 juni 2025

- Klopt de indicator 'aantal geregistreerde misdrijven' op pagina 35?
Antwoord: Ja, de cijfers van 2023 zijn niet te vergelijken met de cijfers van 2024 omdat deze uit andere bronnen komen.
- Klopt de indicator 'percentage mensen dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt' op pagina 36? Zijn de bronnen in deze vergelijking hetzelfde? In beide jaren Hengelo's Panel?
Antwoord: Ja komt beiden uit Hengelo's panel.
- Pagina 36 onder 1.2.1 Tekst : "Deelname aan de CBS Veiligheidsmonitor geeft meer informatie. Dit gebeurt voor het eerst in 2024." Zijn deze cijfers van 2024 of 2025? Svp toelichten.
Antwoord: Dit gebeurt in 2025, de resultaten komen in 2026.
- Op pagina 42 wordt gesteld dat het 'Deelprogramma Fiets' in het voorjaar van 2025 opgeleverd wordt. Het is nu juni. Wanneer ontvangt de raad dit programma?
Antwoord: Het deelprogramma Fiets is inmiddels met de raad gedeeld
- Kloppen de indicatoren 'aantal verkeersongevallen in Hengelo' en 'aantal verkeersslachtoffers in Hengelo' op pagina 41? Er wordt een verwijzing gemaakt naar een raadsbrief van mei 2025 (zaaknummer 3891087; 546 om 159).
Antwoord: De meest recente cijfers zijn gedeeld in de raadsbrief van mei. Dit zijn de cijfers die officieel door het ministerie zijn gedeeld
- Op pagina 44 wordt gesteld dat 'een totaaloverzicht van ons energieverbruik ontbreekt'. Wanneer is dit overzicht er wel?
Antwoord: Deze gegevens halen wij uit het landelijk klimaatmonitor. De cijfers voor 2024 worden pas eind dit jaar gepubliceerd.
- Wat is de verdeling van de financiële bijdragen aan de Twente Board (pag. 46)?
Antwoord: De regionale publieke middelen uit de Agenda voor Twente 2023 – 2027 leiden tot investeringen in de regio vanuit andere publieke en private bronnen. Halverwege de uitvoering van de agenda, heeft een investering van € 13 miljoen een multiplier gerealiseerd van een totaal aan € 198 miljoen publieke en private investeringen in de regio. Daarmee liggen we op koers om de doelstelling van 8,5 in de Agenda voor Twente te behalen.

Voorbeelden zijn de Regio Deal Twente II (totale verwachte investering €89 miljoen) en nationaal versterkingsplan microchipsector (totale verwachte investering €108 miljoen). Daarnaast is er een indirecte multiplier, het gevolg van investeringen in de ontwikkeling van het innovatie-ecosysteem. Denk bijvoorbeeld programma's in het Nationaal Groeifonds of Interreg projecten. Tot slot is er een afgeleide multiplier, het resultaat van de gezamenlijke inzet van partners in Twente. Twente Board Development ondersteunt dit veelal vanuit de regionale lobbystructuur, maar het succes kent meerdere eigenaren in de regio. Voorbeelden zijn de investeringen in de fysieke infrastructuur in Twente. In komende rapportage gaan we deze indirecte en afgeleide multiplier nog beter inzichtelijk maken.
- Wat is onze betrokkenheid bij Campus Westermaat/Green Box (pag. 48)?
Antwoord: De gemeente is verantwoordelijk voor de gebiedsontwikkeling/grondexploitatie van Westermaat Campus. The Green Box bevindt zich op een deel van Westermaat dat zich ten noorden van Campus bevindt. De gemeente heeft hier geen directe rol, maar staat in goed contact met de eigenaar van The Green Box over de ontwikkelingen aldaar.
- Waarom zijn de voorbereidingskosten voor de huisvesting van de voetbalacademie niet meegenomen in de kredietaanvraag (pag. 63)?
Antwoord: Er is nog geen go-besluit m.b.t. de realisatie van het project. Voorzichtigheidshave worden de voorbereidingskosten al "genomen". Dit is ook in lijn met de wens van de raad om zoveel mogelijk kosten incidenteel te dekken.
- Op pagina 70, onder 6.2.1 wordt gesteld dat 'mensen zonder aflossingscapaciteit direct een schone lei kunnen krijgen' (Wsnp). Neemt de gemeente deze schuld over?
Antwoord: De schuld wordt niet door de gemeente overgenomen. Er wordt een aanbod gedaan aan de schuldeisers, afhankelijk van wat iemand voor betalingsruimte heeft binnen

zijn budget. Als er geen afloscapaciteit is, dan kan de rechter besluiten dat de schuldeisers niets krijgen, een 0-optie. Dan is er vanaf de uitspraak van de rechter direct een 'schone lei'. (De schuldenaar hoeft de schuldeisers dan niets meer terug te betalen. De schuldeisers staan met lege handen.)

- Afval: Graag ontvangen wij inzicht in de kosten verpakkingen en de kosten van de serviceverhogende maatregelen. Ook ontvangen wij graag inzicht in werkelijk gerealiseerde baten en lasten, conform het overzicht van de raadsbrief 1-10-2024.

Antwoord: De beantwoording van het eerste deel van de vraag wordt, zoals met de raad is afgesproken meegenomen in de evaluatie van de moties en amendementen bij de zomernota 2025. Voor het overzicht van werkelijk gerealiseerde baten en lasten, zie bijlage 1.

- Zijn de beleidsindicatoren onder 7.1.1 en 7.1.2 nu wel bekend? Graag ontvangen wij deze dan.

Antwoord: Deze gegevens halen wij uit het landelijk klimaatmonitor. De cijfers voor 2024 worden pas eind dit jaar gepubliceerd.

- De beleidsindicator 'percentage woningzoekenden dat een huurwoning krijgt toegewezen.....' is fors hoger dan vorig jaar. Klopt dit?

Antwoord: Voor 2024 zijn er 861 verhuringen geweest op een aantal actieven van 4.216. Dit is 20,4%. In 2023 was dit 438 op 3.369 (13%). (bron: Welbions, woninghuren.nl) De aantallen kloppen. Woninghuren.nl is pas sinds april 2023 operationeel. Hierdoor is de telling over 2023 eigenlijk niet geschikt als vergelijkingsmateriaal. De cijfers zullen de komende jaren steeds betrouwbaarder worden.

- Is er een overzicht van gebouwen die worden ingezet voor beleidsdoelstellingen?

Antwoord: Ja, dit overzicht is beschikbaar indien hier belangstelling voor is.

- Op pagina 110 wordt gesteld dat '€ 214.000 aan betalingen zijn gedaan die voortkomen uit ontbonden arbeidsovereenkomsten, dit veelal in de vorm van eigen risico WW'. Om hoeveel ontbonden arbeidsovereenkomsten gaat het hier?

Antwoord: Het gaat om 5 ontbonden overeenkomsten in 2024. Overigens hebben de genoemde kosten voor een deel betrekking op overeenkomsten die al vóór 31-12-2023 ontbonden zijn.

- Graag ontvangen wij inzicht in de kosten van externe inhuur en de reden van de forse overschrijding zoals opgenomen op blz. 112. Uitsplitsing per domein en management/uitvoering.

Antwoord: De uitsplitsing van de kosten externe inhuur per domein is weergegeven in de tabel op blz. 112. Voor de redenen van inhuur verwijzen wij u naar de beantwoording van de vraag verderop.

De inhuur van ruim € 12,5 miljoen heeft nagenoeg geheel betrekking gehad op de uitvoering.

- Is er ook een taartdiagram zoals op pag. 128 te maken van de zes risico's genoemd op pagina 126?

Antwoord: Het overzicht van belangrijkste risico's is een kwalitatieve weergave van de risicoanalyse van de gemeente. Dat betekent dat er meerdere risico's onder één thema geïdentificeerd zijn, die hebben niet allemaal financiële impact. De impact van deze risico's is daarom ook moeilijk met elkaar te vergelijken. Om deze reden kunnen we niet financiële effecten gebruiken om daar een taartdiagram van te maken. De taartdiagram ziet specifiek toe op financiële risico's die een weerslag hebben op het weerstandsvermogen. Impact van een risico wordt op verschillende categorieën ingedeeld en is daarom moeilijk te vergelijken.

- Graag ontvangen wij een overzicht van de structurele exploitatieruimte uit de jaren 2020-2023, zoals weergegeven in het staatje op blz. 129.

Antwoord:

Jaarrekening	2020	2021	2022	2023
Str.expl.ruimte	2,7%	2,4%	4,3%	1,3%

- Op blz. 177 is het subtotale bij welzijn niet gevuld.
Antwoord: Dit is gecorrigeerd. Het subtotale bedraagt € 2.365.084.
- Op blz. 199 staat in de alinea onder het staatje de bedragen € 26,8 miljoen en € 27,8 miljoen genoemd. Graag ontvangen wij toelichting op deze bedragen. Is het tweede bedrag niet ook € 26,8 miljoen?
Antwoord: De genoemde € 27,8 miljoen had € 26,8 miljoen moeten zijn zoals daarvoor benoemd.
- Op blz. 208 staat bij de reserve Vluchtelingen een toevoeging van € 7.950 genoemd. Moet dit geen onttrekking zijn?
Antwoord: Dit klopt. Er is € 7,95 miljoen onttrokken en gestort in de reserve kapitaallasten voor de aankoop van het pand aan de Hazenweg.
- Op alle taakvelden wordt gesproken over capaciteitsproblemen, in hoofdstuk 9 staat dat de vacatures zo goed als zijn ingevuld. En er is 4,7 miljoen meer uitgegeven dan begroot op inhuur. Hoe verhoudt dit zich tot elkaar?
Antwoord: Het feit dat vacatures zo goed als zijn ingevuld kan niet 1 op 1 worden gerelateerd aan de gesignaleerde capaciteitsproblemen c.q. hoogte van de inhuur. Redenen hiervoor zijn o.a.:
 - *In een aantal gevallen wordt door ons, o.m. vanuit bedrijfscontinuïteit, voor inhuur gekozen in de (soms lange) periode tussen ontstaan en invulling van een vacature.*
 - *Inhuur is soms de (enige) aangewezen weg om tijdelijke pieken in werkdruk op te vangen.*
 - *We huren op onderdelen externe expertise in die intern niet beschikbaar is en die moeilijk te vinden is in de huidige krappe arbeidsmarkt.*
 - *Vervanging van medewerkers die langdurig ziek zijn.*

Afvalbegroting 2024					
Soort exploitatielast	begroot	werkelijk	Soort exploitatiebate	begroot	werkelijk
kosten diensten derden	28.805	19.050	Borne	166.599	272.782
uren Fysiek	155.612	98.480	grof huishoudelijk afval	583.114	500.089
besteding subsidie zwerfafval	37.026	46.036	subsidie zwerfafval	111.000	151.481
communicatie	121.622	65.139	dividend Twence	575.000	575.000
handhaving (lonen R&T)	145.120	170.976	papier	113.424	188.642
bijdrage machinaal vegen	717.590	717.590	verpakkingen	310.365	406.454
inzamelmiddelen	530.000	1.023.930	opbrengst spoedeisende bestuursdwang	45.577	19.584
exploitatie afvalbrengpunt	1.235.277	1.254.244	opbrengst overige grondstoffen (saldo)	415.551	460.562
inzamelkosten diverse afvalstromen	13.646	5.408	Onttrekking voorziening afval	0	366.093
bijdr.reg.transportkostenegalisatie	206.910	136.123	Oninbare vorderingen afvalstoffenheffing	-100.000	-80.547
fijnrest	946.260	966.224	Baten aanmaning dwangbevel en	85.000	88.028
grofrest	526.140	612.788	invordering (ADI)		
GFT-afval	1.246.700	1.130.571			
papier (zie ook baten)	740.000	527.379			
verpakkingen (zie ook baten)	1.455.000	1.559.262			
grof tuinafval	189.000	157.250			
overige grondstoffen (saldo)	333.392	431.888			
dump	544.500	587.800			
perceptiekosten GBT	507.023	510.701	In begroting opgenomen bedrag heffing	9.317.705	9.383.603
totaal taakveld 7.3	9.679.623	10.020.838	totaal taakveld 7.3	11.623.335	12.331.771
BTW compensatiefonds (extracomptabel)	1.437.110	1.629.706	kwijtschelding (taakveld 6.3)	-500.000	-516.087
toe te rekenen overhead (taakveld 0.4)	235.564	166.299			
totaal	11.352.297	11.816.844	totaal	11.123.335	11.815.684

Totaal lasten 2024	11.352.297	11.816.844
Totaal baten 2024	11.123.335	11.815.684
Percentage kostendekkendheid	98,0%	99,99%

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3914538	Kosters, Frank	SO-PVG	Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3914538 - Herziening grondexploitaties 2025			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

1. De per 1 januari 2025 herziene grondexploitaties en de daarmee samenhangende herziening van de reserve grondexploitaties vast te stellen;
2. Ten laste van de reserve grondexploitaties een voorziening te treffen van € 62.396.268 om de tekorten van de grondexploitaties af te dekken;
3. Ten laste van de reserve grondexploitaties een voorziening te treffen van € 11.708.507 om de tekorten van de "Materiële Vaste Activa" af te dekken.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De gemeente Hengelo heeft in 2024 voor € 14,8 miljoen aan kavels verkocht. Dit blijkt uit de herziening van de grondexploitaties, waarmee het college van B en W heeft ingestemd. Deze herziening wordt jaarlijks vastgesteld en maakt inzichtelijk hoe de financiële situatie van het gemeentelijk grondbedrijf is. Het geeft een beeld van de grondkosten en grondopbrengsten van ruimtelijke ontwikkelingsplannen in de gemeente. Alle resultaten in 2024 leiden er toe dat de reserve van het grondbedrijf € 17,3 miljoen bedraagt.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3914538	Kosters, Frank	SO-PVG	Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3914538 - Herziening grondexploitaties 2025			

BESLUIT

1. De per 1 januari 2025 herziene grondexploitaties en de daarmee samenhangende herziening van de reserve grondexploitaties vast te stellen;
2. Ten laste van de reserve grondexploitaties een voorziening te treffen van € 62.396.268 om de tekorten van de grondexploitaties af te dekken;
3. Ten laste van de reserve grondexploitaties een voorziening te treffen van € 11.708.507 om de tekorten van de "Materiële Vaste Activa" af te dekken.

INLEIDING

Jaarlijks worden op peildatum 1 januari, conform de wettelijke verplichting in de notitie grondexploitaties, de grondexploitaties en de daarmee samenhangende reserve en voorzieningen herzien.

Het gaat daarbij om het opstellen van de herziene grondexploitaties, waarin verwerkt zijn:

- De rekeningcijfers over 2024;
- Nieuwe prognoses voor alle na 1 januari 2025 te verwachten bijdragen, verkoopopbrengsten en kosten.

ARGUMENTEN

1.1 Grondexploitaties moeten conform wetgeving jaarlijks worden herzien.

Het doel is om de financiële situatie van het grondbedrijf weer te geven. Met het aanbieden van deze herzieningen zijn alle grondexploitaties voor 2025 herzien.

1.2 Nieuwe grondexploitaties moeten separaat door de Raad worden vastgesteld.

In 2024 zijn er drie nieuwe grondexploitatie vastgesteld. Het gaat om de grondexploitatie De Beekstraat en omgeving, Campus Driene en de woonwagenlocaties. In 2025 wordt het al gerealiseerde deel van de grondexploitaties Dalmeden afgesloten en wordt er gestart met de nieuwe grondexploitatie van Dalmeden. Deze wijziging is al meegenomen in de herzieningen.

2.1 Op deze wijze dekken we alle grondexploitaties met een tekort af.

Voor de grondexploitaties met een tekort zijn we wettelijk verplicht een voorziening te treffen. Deze voorziening komt ten laste van de reserve grondexploitaties.

3.1 Zo zijn alle strategisch aangekochte gronden voor de marktwaaarde gewaardeerd.

Naast de bezittingen in de vastgestelde grondexploitaties heeft het grondbedrijf 135 hectare grond in eigendom. Om de drie jaar laten we voor die kavels een taxatie uitvoeren. Twee jaar geleden is de taxatie extern uitgevoerd door een beëdigd taxateur. Dit jaar hebben we geconstateerd dat er geen reden is om de taxaties te wijzigen. De waarde ligt, net als voorgaande jaren, wel lager dan de bedragen waar we het voor in de boeken hebben staan. Hiervoor zijn we wettelijk verplicht een voorziening te treffen. De voorziening bedraagt € 11,7 miljoen en komt ten laste van de reserve grondexploitaties.

KANTTEKENINGEN

2.1 Is het zeker dat alle tekorten dan zijn afgedekt?

De grondexploitaties zijn de financiële vertaling van de ruimtelijke plannen die de gemeente heeft op de gronden. De meest reële waarderingen worden opgenomen in de grondexploitaties. De grondexploitaties worden afgestemd in het projectteam waartoe de grondexploitatie behoort. Daarnaast worden deze grondexploitaties rekenkundig en op wetgeving getoetst door grondzaken. De accountant toetst namens de Raad of de gemeente de juiste waarderingen heeft toegepast. Daarmee zijn alle tekorten met de huidige inzichten dan afgedekt.

Grondexploitaties veranderen echter als de economie zich anders ontwikkelt dan verwacht. Daarom bieden we in deel I van de herzieningen scenario's aan. Daar wordt inzichtelijk gemaakt dat kleine wijzigingen van

economische inschattingen grote financiële gevolgen hebben.

3.1 Het grondbedrijf heeft gronden in bezit.

Met name rond de eeuwwisseling zijn er veel gronden strategisch aangekocht met als doel deze op termijn te ontwikkelen. De afgelopen jaren zijn er veel verkopen gerealiseerd in de grondexploitaties. Dit laat zien dat er behoefte is aan nieuw te ontwikkelen locaties. De strategisch aangekochte gronden worden daarmee steeds interessanter.

VERVOLG

Bestuurlijk vervolg

Voor de vaststelling van de jaarrekening 2024 moeten de grondexploitaties herzien zijn. De waarderingen van de herzieningen zijn meegenomen in de jaarrekening van 2024. De raad stelt met het vaststellen van de herzieningen budgetten beschikbaar voor de uitvoering van wegen, groen, riolering, maar ook voor aankopen, plankosten en saneringen enzovoort.

Financiën

De gerealiseerde verkoopopbrengsten zijn € 14,8 miljoen, de te realiseren verkoopopbrengsten in 2025 zijn € 28,2 miljoen. Het geraamde financiële risico voor het grondbedrijf is € 8,3 miljoen. De reserve was in 2023 € 21,5 miljoen en is eind 2024 gedaald naar € 17,3 miljoen.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Deel I Algemene toelichting

Bijlage 2: Deel II Woningbouw, Bedrijventerreinen, Materiële Vaste Activa en Erfpacht

Per 1 januari
2025

Herziening grondexploitaties

Deel 1: Algemene toelichting

25 april 2025
Sector Fysiek
Team Projecten,
Vastgoed en Grondzaken

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

Herziening grondexploitaties per 1 januari 2025

Deel I: Algemene toelichting

April 2025
Domein Fysiek
Team Projecten, Vastgoed en Grondzaken

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
SAMENVATTING	3
ONTWIKKELINGEN IN 2024	3
1. INLEIDING	5
2. RESERVE GRONDEXPLOITATIE	6
3. RISICO'S	9
3.1. RISICO'S GRONDBEDRIJF	9
3.2. SCENARIO'S	11
4. VERKOOPOPBRENGSTEN EN PROGRAMMA	14
4.1. IN 2024 GEREALISEERDE VERKOOPOPBRENGSTEN EN PROGRAMMA	14
4.2. NOG TE REALISEREN VERKOOPOPBRENGSTEN EN PROGRAMMA	16
5. GEÏNVESTEERD VERMOGEN BINNEN DE GRONDEXPLOITATIES	22
5.1. ONTWIKKELING GEÏNVESTEERD VERMOGEN IN 2024	22
5.2. ONTWIKKELING VAN HET GEÏNVESTEERD VERMOGEN VANAF 2025	25
6. BESLUITVORMING IN 2025 OVER EEN ERFPACHT EN EEN AFGESLOTEN GRONDEXPLOITATIE	26
7. STIKSTOFPROBLEMATIEK EN NETCONGESTIE	28
7.1. STIKSTOFPROBLEMATIEK	28
7.2. NETCONGESTIE	29
BIJLAGE 1. BEGRIPPEN	33
BIJLAGE 2.1. VOORZIENING PER GRONDEXPLOITATIE	35
BIJLAGE 2.2. VOORZIENING MATERIËLE VASTE ACTIVA	35
BIJLAGE 2.3. MEERJARENRAMING RESERVE GRONDEXPLOITATIES	36
BIJLAGE 4.1. GEREALISEERDE VERKOPEN IN 2024	38

Samenvatting

Ontwikkelingen in 2024

De reserve grondexploitaties is in 2024 gedaald naar € 17,3 miljoen, daar waar er in het begin van dit jaar € 21,5 miljoen beschikbaar was in deze reserve. De reserve wordt vooral beïnvloed door de (deel)afsluiting van Dalmeden. Voor Dalmeden was al een winst genomen conform de verplichte tussentijdse winstneming. Die methode neemt nu al een deel van de winst die pas in de toekomst verwacht wordt. Door nu af te sluiten missen we die toekomstige winst in de reserve, maar op een later moment komt deze winst nog gewoon in de reserve. Het resultaat van de grondexploitatie is hetzelfde, maar het moment waarop de winst wordt genomen is gewijzigd.

De in 2024 gerealiseerde omzet is met € 14,8 miljoen circa 19% achtergebleven bij de verwachting van € 18,2 miljoen. De oorzaken zijn divers maar de achterblijvende verkoop omzet is met name veroorzaakt doordat kopers meer tijd nodig bleken te hebben om de koop af te ronden (Broek Noord) en dat de planvorming iets trager verliep dan aangenomen (Dalmeden). Voor de korte termijn is het belangrijk dat er meer woningen gerealiseerd worden zodat vraag en aanbod beter in evenwicht raken. Die woningbouwproductie kan gaan vertragen door de problematiek rond stikstof en netcongestie. Binnen onze invloedssfeer zetten wij maximaal in op het op peil houden van de woningbouwproductie, maar we zijn afhankelijk van alle netbeheerders en andere betrokken partijen. De gemeentelijke boekwaarde is in 2024 met € 8,6 miljoen toegenomen doordat we met drie nieuwe projecten zijn gestart.

Het risico van het grondbedrijf is per saldo toegenomen van € 4,9 miljoen vorig jaar naar € 8,3 miljoen dit jaar, bij 90% betrouwbaarheid. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn het opstarten van drie nieuwe projecten (Beekstraat en omgeving, Campus Driene en de woonwagenlocatie) en een nieuw risico over de verplichte disconteringsvoet (2%). De disconteringsvoet kan je ook aanduiden als het verwachte rendement. Dit rendement wijkt dit jaar voor het eerst fors af (1,9 %) af van de omslagrente (ons daadwerkelijke rendement). Daardoor treffen we te weinig voorziening en moeten we een te hoge reserve presenteren. Daarom maken we inzichtelijk dat de reserve op € 12,5 miljoen ligt als we dit soort factoren buiten beschouwing laten. Die reserve is nog steeds ruim voldoende om de risico's op te kunnen vangen.

Verwachtingen voor 2025 en verder

De reserve zal naar verwachting stijgen naar een vrij besteedbaar deel van de reserve in 2029 van € 39,1 miljoen. De reserve neemt voornamelijk toe door de tussentijdse winst en de erfpachtresultaten. Het is goed om in ogenschouw te nemen dat de reserve door de verplichte tussentijdse winst hoog uitvalt. Laten we deze tussentijdse winst buiten beschouwing dan is de reserve in 2029 naar verwachting € 20,2 miljoen.

We verwachten dat de totale boekwaarde ultimo 2027 zal zijn gedaald tot onder € 50 miljoen. Het aandeel van de gemeente bedraagt daarin € 33,6 miljoen. Het is daarmee de verwachting dat de risico's in de toekomst afnemen door de dalende boekwaarde en de lage rente. Daarmee is er ruimte voor het starten van nieuwe projecten.

1. Inleiding

In deel II worden alle afzonderlijke grondexploitaties weergegeven en toegelicht. Deze grondexploitaties worden vastgesteld onder verantwoordelijkheid van de ambtelijke en bestuurlijke opdrachtgever. Per grondexploitatie worden de financiële gevolgen van ruimtelijke ontwikkelingen en verwachte prijsontwikkelingen weergegeven. Om een totaalbeeld te geven van de financiële situatie van het grondbedrijf is dit samenvattende deel geschreven. De totale herziening van de grondexploitaties per 01-01-2025 bestaat uit de volgende delen:

- (I) Algemene toelichting;
- (II) Woningbouw, bedrijventerreinen, erfpacht en niet in exploitatie genomen gronden (Materiële Vaste Activa).

Doelstelling

Het doel van de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties is vooral om de financiële situatie van het totale grondbedrijf weer te geven. De volgende aspecten spelen hierbij een rol:

- (a) Vaststelling van het geactualiseerde, voor-gecalculeerde resultaat van iedere grondexploitatie na verwerking van de meest recente rekeningcijfers en de geactualiseerde - zowel qua omvang als fasering - nog te realiseren kosten, opbrengsten en bijdragen;
- (b) Het kunnen opstellen van de geactualiseerde prognose voor de ontwikkeling van de reserve grondexploitatie en de aan de grondexploitaties gelieerde reserves en voorzieningen;
- (c) Het verkrijgen van een permanent geactualiseerd toetsingskader ter vaststelling van de financiële gevolgen van onder meer aankopen, verkopen, aanpassingen grondprijzen, planuitwerkingen en aanbestedingsresultaten;
- (d) Het kunnen vaststellen van de structurele dekkingsmiddelen voor personeelslasten en diensten. Ook de leveranties derden, op basis van de in de grondexploitaties opgenomen voorbereidings- en uitvoeringskosten, vallen hieronder.

2. Reserve grondexploitatie

Algemeen

Met een aparte reserve voor het grondbedrijf worden de financiële resultaten en risico's van het grondbedrijf gescheiden van de financiële huishouding voor de overige gemeentelijke taken. Als een gemeentelijke grondexploitatie positief wordt afgesloten, wordt de winst toegevoegd aan de reserve grondexploitatie. Als op een gemeentelijke grondexploitatie een tekort wordt verwacht, wordt hiervoor een voorziening gecreëerd die door de reserve grondexploitatie wordt gedekt. Om de gevolgen van risico's enigszins te kunnen opvangen, zou binnen de reserve grondexploitatie minimaal € 3,0 miljoen budget beschikbaar moeten zijn. Het heeft de voorkeur dat het grondbedrijf met de reserve zelf alle risico's van € 8,3 miljoen kan afdekken. Als een gemeente meer winstgevende dan verlieslatende grondexploitaties heeft, kan het vrij besteedbare budget van de reserve grondexploitatie stijgen. In dat geval kan het college voorstellen om een bedrag van de reserve grondexploitatie af te romen en toe te voegen aan de algemene middelen. Het is ook mogelijk dat een gemeente meer verliesgevende exploitaties dan positieve exploitaties heeft. In dat geval kan het saldo van de reserve grondexploitatie onder druk komen te staan en het weerstandsvermogen van het grondbedrijf in het geding komen. Het grondbedrijf kan dan financieel ondersteund worden, bijvoorbeeld door subsidies voor verliesgevende projecten of bijdragen uit de algemene middelen.

Naast een voorziening voor verwachte tekorten op grondexploitaties dient eveneens een voorziening te worden getroffen voor de Materiële vaste activa (voorheen ook wel de Niet in exploitatie genomen gronden genoemd).

Ontwikkeling reserve in 2024

De afgelopen jaren is het saldo van de reserve grondexploitaties gestegen door een gezond financieel beleid en door het tussentijds moeten nemen van verwachte winsten. De reserve bedraagt per 31 december 2024 € 17,3 miljoen. Dit is een verslechtering van € 4,2 miljoen ten opzichte van vorig jaar en een verslechtering van € 7,1 miljoen t.o.v. de verwachte reserve eind 2024.

Met name de deelafsluiting van Dalmeden veroorzaakte deze verslechtering in de reserve (-/- € 6,2 miljoen). Dat zit vooral in het verschil tussen de verplichte methode van tussentijdse winst nemen die de regelgeving (BBV) voorschrijft, en de nu berekende winst van het afgesloten deel. Als we de tijdsinvloeden (rente, kosten- en opbrengstenstijgingen) buiten beschouwing laten komen beide methoden op nagenoeg dezelfde winst uit.

Het zwakke punt in de verplichte tussentijdse winstname is dat er verplicht een percentage wordt berekend over de winst in de toekomst (in dit geval 2035). Als we per heden een deel afsluiten van de grondexploitatie hebben we deze toekomstige voordelen niet meer in de reserve. Dat zorgt nu weliswaar voor een verslechtering in de reserve van € 6,2 miljoen, maar die toekomstige

voordelen komen de komende jaren weer in de reserve via de verplichte tussentijdse winstname via de nieuwe grondexploitatie Dalmeden (2.0).

Samenvattend; we hebben een grondexploitatie Dalmeden waar nog steeds dezelfde omzet en nog steeds dezelfde kosten gemaakt worden. Alleen het moment waarop de winst toegevoegd wordt aan de reserve grondexploitaties is sterk gewijzigd doordat we nu een deel afsluiten.

Er zijn nog veel mutaties geweest in de grondexploitaties zoals de verlaagde rente waardoor er een lagere voorziening nodig was. Deze voordelen vallen echter weg door de nieuw opgestarte projecten in 2024.

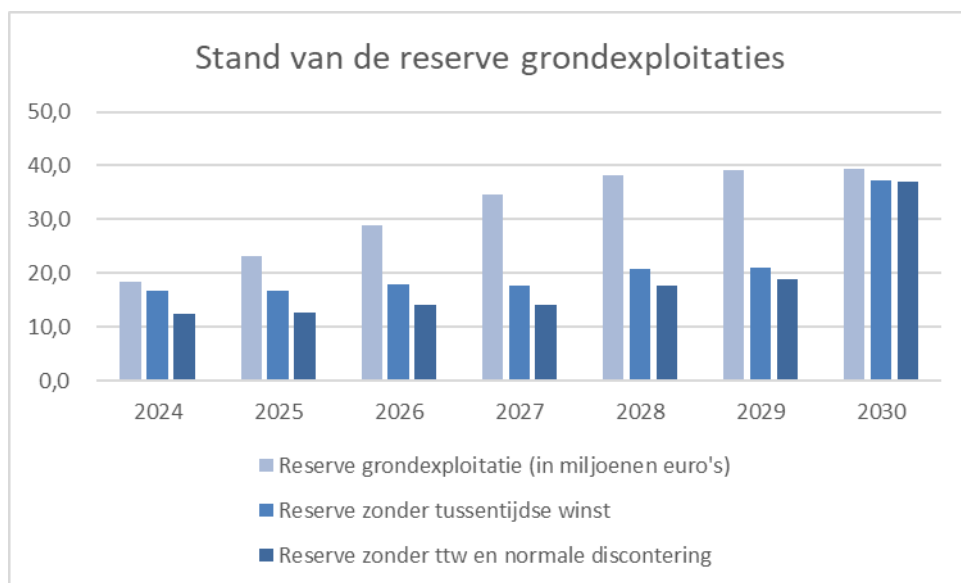
Verwachte ontwikkeling reserve

Het grondbedrijf ontvangt rente over de reserve (het "eigen vermogen" van het grondbedrijf). Deze rente is nodig om de voorziening voor de tekortexploitaties op peil te houden. Door de gezonde situatie bij het grondbedrijf was de rentetoevoeging over het eigen vermogen in 2024 minder noodzakelijk. Daarom werd in de zomernota 2024-2028 besloten om vanaf 2026 geen rente toe te voegen aan de reserve.

In 2024 zien we dat door de deelafsluiting van Dalmeden er nauwelijks nog tussentijdse winst in de reserve zit. Vorig jaar hebben we dat nog als een risico benoemd bij Dalmeden. Nu is dat risico dus beperkt.

De reserve zal naar verwachting stijgen naar € 39,5 miljoen in 2030. De reserve neemt voornamelijk toe door de tussentijdse winst (€ 19,4 miljoen). We hebben door de deelafsluiting van Dalmeden gezien dat de verplichte methode van winst nemen te positief wordt ingeschat, doordat er een percentage van de winst wordt berekend die op het eind van het project pas gerealiseerd wordt. Het risico van een iets te positief beeld van de reserve neemt in de loop van de jaren daarmee weer toe. In de grafiek op de volgende pagina wordt daarom naast de (reguliere) reserve ook de reserve zonder tussentijdse winst in beeld gebracht.

Daarnaast worden we door de wet verplicht te rekenen met een rendement van 2% voor het bepalen van de voorziening, terwijl we weten dat we maar 0,1% rendement gaan maken (omslagrente). De voorziening wordt gedekt uit de reserve grondexploitatie. Voorgaande jaren lag de rente (1,4%) en de disconteringsvoet dicht bij elkaar waardoor het risico van te weinig voorziening treffen gering was. Om een beeld te geven van wat het effect hiervan is op de reserve, is dit ook meegenomen in die hiernavolgende grafiek.

Zoals in bovenstaande grafiek te zien is, neemt de reserve de komende jaren toe, wat met name veroorzaakt wordt door de tussentijdse winst. Twee projecten die tot gevolg hebben dat de reserve met en zonder tussentijdse winst weer wat dichterbij elkaar komen, zijn het Walkatenplein dat in 2028 wordt afgesloten en Dalmeden wat in 2030 wordt afgesloten. Met name deze laatste heeft een groot effect wat zichtbaar is in het jaar 2030. Met de ontwikkeling van de reserve is in bovenstaande grafiek geen rekening gehouden met nieuwe projecten de aankomende jaren.

Conclusies:

- Het vrij besteedbaar deel van de reserve per 01-01-2025 is € 17,3 miljoen;
- De reserve wordt positief beïnvloed doordat de wet ons verplicht te rekenen met een rendement van 2% voor het bepalen van de voorziening, terwijl we weten dat we maar 0,1% rendement gaan maken (omslagrente).
- Als de winstneming buiten beschouwing wordt gelaten – zoals enkele jaren geleden nog verplicht was - zou de reserve in 2024 € 15,8 miljoen bedragen.
- Als de winstneming buiten beschouwing wordt gelaten én we terugrekenen met een reëel rendement van 0,1%, zou de reserve in 2024 11,5 miljoen bedragen.

3. Risico's

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de risico's die van invloed zijn op het weerstandsvermogen zoals bedoeld in het BBV en aan een viertal scenarioberekeningen.

3.1. Risico's grondbedrijf

Het geraamde financiële gevolg van het totale risicoprofiel is toegenomen van € 4,9 miljoen bij de vastgestelde herzieningen 2024 naar € 8,3 miljoen deze herziening (in beide gevallen is gerekend met een 90% betrouwbaarheid). Het risicoprofiel is toegenomen doordat er ten opzichte van de vorige Herzieningen drie nieuwe grondexploitaties zijn gestart (de Beekstraat en omgeving, Campus Driene en de woonwagenlocaties). Daarnaast is er een nieuw risico toegevoegd die betrekking heeft op de disconteringsvoet. Hieronder staan de tien grootste risico's van de Grondexploitaties vermeld (tussen haakjes staat welke invloed het betreffende risico heeft op het totale risicoprofiel):

1. Algemeen risico: De verplichte disconteringsvoet geeft te weinig voorziening

We berekenen het resultaat van de grondexploitaties, inclusief 0,1% rentekosten op het eind van het project. Vervolgens rekenen we per project uit hoeveel geld we nu op de rekening moeten hebben staan om tekorten af te dekken. We weten dat we maar 0,1% rente ontvangen. Toch worden we verplicht te doen alsof we wel 2% (disconteringsvoet) ontvangen. Het risico is dat er nu te weinig dekking is vanuit de getroffen voorziening (56,6 %).

2. Algemeen risico: ontwikkeling van de rente

Momenteel profiteren we van een historisch lage rekenrente voor de grondexploitaties. Bij rentestijging is het grondbedrijf extra kwetsbaar. De onzekere politieke situatie in Europa kan zich op de kapitaalmarkt vertalen naar een oplopende rente (12,1 %).

3. Hart van Zuid (WBI-subsidie)

Aan de subsidie die is toegezegd vanuit de Woningbouwimpuls zijn voorwaarden verbonden. Als niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden, zoals de tijdige realisatie van woningen, voldaan wordt, kunnen subsidies lager worden vastgesteld. Dit geldelijke gevolg van het uitvallen of verminderen van subsidie ontvangsten levert een gewogen kans op van 7,4 %.

4. Algemeen risico: kostenstijging

Bij de parameters hebben we rekening gehouden met een stijging van civiele kosten. Door de grillige marktomstandigheden bestaat er een risico dat de kostenstijging verder oploopt dan de op dit moment ingeschatte ontwikkeling (7,0 %).

5. Algemeen risico: grondprijzdaling

Als de markt voor de grondverkopen verslechtert, komen de grondprijzen onder druk te staan. Dit algemene risico kan zich in verschillende complexen voordoen waarbij we nog kavels gaan uitgeven (3,5 %).

6. Hart van Zuid (Hijschveste)

In het deelgebied de Hijschveste is de kans aanwezig dat er meer openbare ruimte gerealiseerd wordt dan op dit moment in de aannames is verwerkt. Als gevolg hiervan kunnen de investeringen in de grondexploitatie hoger uitvallen (2,9 %).

7. Subsidie V&D / Beekstraat en omgeving

Aan de subsidie die is toegezegd vanuit de Impulsaanpak Winkelgebieden zijn voorwaarden verbonden. Als niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden voldaan wordt, zoals bijvoorbeeld de tijdige realisatie van het projectplan, kunnen subsidies lager worden vastgesteld. Dit geldelijke gevolg van het uitvallen of verminderen van subsidie ontvangsten levert een gewogen kans op van 1,7 %.

8. Algemeen risico: vertraging in de uitgifte

Als de economische situatie verslechtert kan dit leiden tot een terugloop in de vraag naar bouw kavels. Dit resulteert in een langere doorlooptijd en meer kosten binnen de grondexploitaties (1,4 %).

9. Subsidie Campus Driene

Aan de subsidie die is toegezegd vanuit de Woningbouwimpuls zijn voorwaarden verbonden. Als niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden voldaan wordt, zoals bijvoorbeeld de tijdige realisatie van woningen, kunnen subsidies lager worden vastgesteld. Dit geldelijke gevolg van het uitvallen of verminderen van subsidie ontvangsten levert een gewogen kans op van 1,2 %.

10. De verkeerswaarde van Niet In Exploitatie Genomen Gronden daalt

Alle strategische gronden binnen de gemeente vertegenwoordigen een bepaalde verkeerswaarde. Deze verkeerswaarde verschilt per bestemming en is afhankelijk van marktontwikkelingen. Er bestaat een kans dat de markt zich negatief gaat ontwikkelen en dat hierdoor de verkeerswaarde van de gronden daalt (0,9 %).

Conclusie:

Het risico van het grondbedrijf is per saldo toegenomen van € 4,9 miljoen naar € 8,3 miljoen bij 90% betrouwbaarheid. De belangrijkste oorzaak hiervan zijn de nieuwe projecten en een toegevoegd risico over de hoogte van de voorziening.

3.2. Scenario's

Algemeen

In dit hoofdstuk is het doel om de mogelijke gevolgen van veranderende economische omstandigheden inzichtelijk te maken. Hierbij is rekening gehouden met vier scenario's:

- De verkoop van bouwgrond blijft aantrekken, waardoor de grondprijzen vier jaar met 5% extra kunnen stijgen;
- De verkopen zorgen voor vertraging, wat leidt tot meer plankosten en het missen van subsidies.
- De inflatie neemt 4 jaar lang toe met 4%, omdat er veel problemen zijn in de energiesector.
- De rente stijgt;

Gekozen is voor deze onderwerpen, omdat het aannemelijke scenario's zijn die zich in de praktijk kunnen voordoen.

Werkwijze

Er zijn vier (één gunstige en drie ongunstige) scenario's uitgewerkt en doorgerekend. Wanneer contractueel afwijkende afspraken gemaakt zijn met derden, dan worden die afspraken gerespecteerd (en zijn deze dus niet doorgerekend). De scenario's hebben financiële gevolgen voor de grondexploitatie, maar ook voor de reserve. Deze gevolgen verschillen van elkaar, omdat bijvoorbeeld een verslechtering van de grondexploitatie BXL niet volledig ten laste van de reserve grondexploitatie komt, maar slechts voor het aandeel van onze gemeente. Bij winstgevendende grondexploitatie landt het financiële effect pas gaandeweg het project in de reserve, door middel van tussentijdse winstnemingen op elk jaareinde. Daarom zijn beide effecten in beeld gebracht en weergegeven in de tabel op de volgende pagina.

Gunstige scenario's

Er wordt in beeld gebracht wat de consequenties zijn als de prijzen van bouwgrond de komende vier jaar met 7,5% stijgen. We laten de grondexploitatie voor Campus en Gezondheidspark (net als bij vaststelling van de parameters) ongemoeid. Ook de contracten en externe projecten BXL, de Veldkamp, Hemmelhorst laten we ongemoeid. Deze stijging heeft vooral invloed op woningbouwprojecten en leidt tot een verbetering van de reserve per ultimo 2024 van 1,2 miljoen, een deel van de verbetering komt namelijk pas later binnen in de reserve. De verbetering in de grondexploitatie is directer zichtbaar en laat een toename zien van 5,3 miljoen van het eindresultaat.

Ongunstige scenario's

In het eerste ongunstige scenario gaan we er van uit dat de problemen met de energiecongestie en stikstof blijven aanhouden. Deze problematiek zorgt uiteindelijk voor vertraging en meer plankosten in de grondexploitaties. Ook lopen we in dat geval (deels) enkele subsidies mis die als voorwaarde hebben dat er snel gestart moet worden met bouwen. De reserve verslechtert in dit scenario per 1-1-2025 met 5,2 miljoen. De grondexploitaties verslechteren op eindwaarde met 5,9 miljoen.

Het tweede nadelige scenario heeft te maken met de hoogte van de rente. Op dit moment profiteren we van een historisch lage rente. Door onzekerheden op de wereldmarkt en kapitaalmarkten kan de situatie zich echter voordoen dat deze gaat oplopen. Er is gekeken wat het effect is bij een meerjarige rentestand van 4%. Verlieslatende exploitaties hebben hier last van en genereren een nadeel in de reserve van 10,8 miljoen. Het effect binnen de grondexploitaties is 12,0 miljoen.

Tenslotte is bekeken welk effect een toename van de inflatie heeft op de vermogenspositie van het grondbedrijf. Er is gerekend met een stijging van bouw- en plankosten van totaal 6 %. Het directe effect in de reserve is 2,1 miljoen negatief. Binnen de grondexploitaties constateren we een verslechtering van 3,1 miljoen.

In de hiernavolgende tabel worden de verschillende uitkomsten van de scenario's gepresenteerd.

Scenario	Omschrijving	Gevolg grondexploitaties	Gevolg reserve
Gunstig	A Grondprijzen stijgen harder dan aangenomen	€ 5.300.000	€ 1.200.000
Ongunstig	A Vertraging: minder subsidies	- € 5.900.000	- € 5.200.000
	B Rentestijging	- € 12.000.000	- € 10.800.000
	C Inflatie neemt toe	- € 3.100.000	- € 3.100.000

Conclusies:

- Stijgende grondprijzen leveren niet direct een groot voordeel op in de reserve (€ 1,2 miljoen), maar op termijn leidt het tot een verbetering van € 5,3 miljoen;
- De problemen op het energienet en op het gebied van stikstof zijn op zichzelf al problemen, maar kunnen ook in financieel opzicht substantiële gevolgen hebben.
- Een stijgende rente heeft directe grote gevolgen voor de grondexploitaties (€ - 12,0 miljoen) en de reserve (€ - 10,8 miljoen).

4. Verkoopopbrengsten en programma

De samenstelling van het bouwprogramma (bedrijven, woningbouw) en het marktsegment waarin de bouwgrond wordt aangeboden, bepaalt de hoogte van de opbrengsten binnen de grondexploitatie. De opbrengstenzijde is in sterke mate bepalend voor de financiële resultaten van de grondexploitaties en de waardering van de complexen binnen het grondbedrijf. In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan het gerealiseerde (paragraaf 4.1) en het te realiseren (paragraaf 4.2) programma en de daarbij horende verkoopopbrengsten.

4.1. In 2024 gerealiseerde verkoopopbrengsten en programma

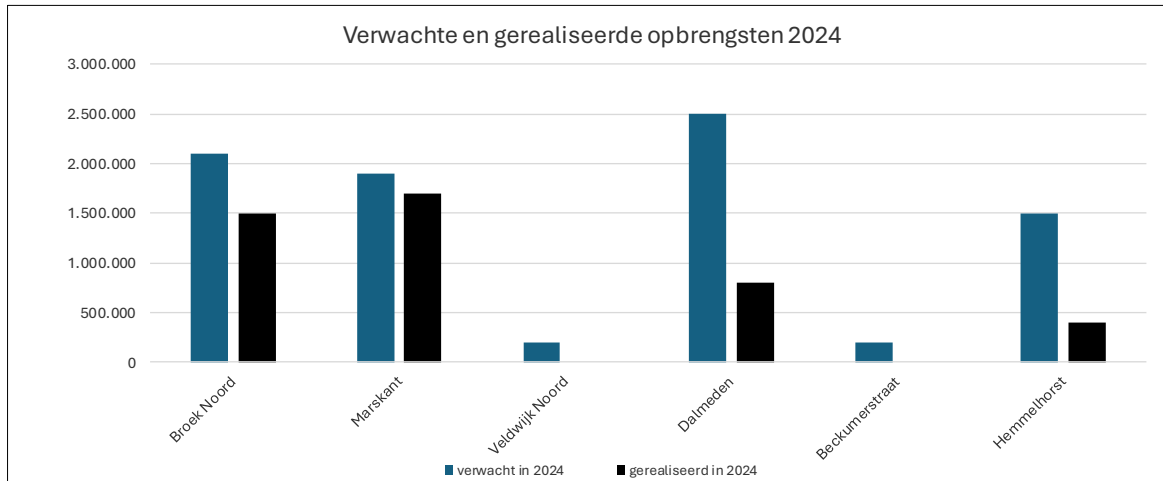
Opbrengsten woningbouw

In 2024 is € 4,4 miljoen aan grondopbrengsten uit de verkoop van kavels voor woningen gerealiseerd. Er was gerekend op een grondopbrengst van € 8,4 miljoen.

In Broek Noord zijn 7 particuliere kavels verkocht. Doordat er minder particuliere kavels zijn verkocht dan geraamd blijft de werkelijke opbrengst € 0,6 miljoen achter bij de verwachting. Er is voor alle kavels interesse en alle percelen zijn in optie. De gegadigden hebben alleen iets meer tijd nodig voordat de akte daadwerkelijk kan passeren; bijvoorbeeld om de financiering rond te krijgen. In Marskant zijn in 2024 een vijftal bouw kavels verkocht, de opbrengst blijft hiermee circa € 0,2 miljoen achter bij de raming voor 2024. In Dalmeden werd voor € 0,8 miljoen grond verkocht. De verkoop bleef € 1,7 miljoen achter bij de verwachting. Dit komt doordat de verkoop van kavels in Meander Noord enkele maanden later gestart is dan per 1.1.2024 werd verwacht. De verwachte grondopbrengst voor de herontwikkeling van de Beckumerstraat is niet gerealiseerd doordat het onderzoek naar de te treffen maatregelen en de procedure voor de te treffen maatregelen in verband met vleermuizen meer tijd in beslag neemt dan geraamd. Voor Veldwijk Noord werd gerekend op een verkoop van € 0,2 miljoen. Het handelt zich hier om een interne levering (van de gronden aan de Stadionlaan waar de tijdelijke woningen gerealiseerd worden) naar de strategische gronden. Deze verkoop is niet gerealiseerd in 2024, maar wordt in 2025 geleverd.

In de Hemmelhorst werd gerekend op de verkoop van 3 kavels in 2024. Er is één bouw kavel verkocht, de gerealiseerde opbrengst ligt hierdoor € 0,9 miljoen lager dan de geraamde opbrengst.

In onderstaande grafiek wordt de in 2024 verwachte verkoop versus de gerealiseerde verkoop weergegeven.

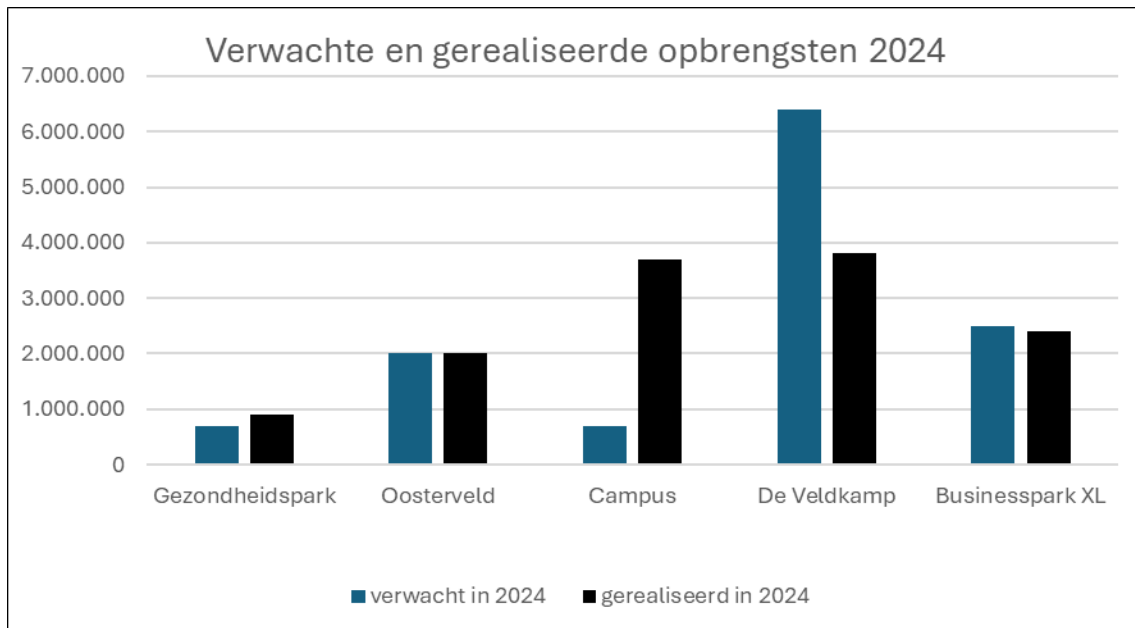
In 2024 zijn er in totaal 21 bouw kavels verkocht voor (grondgebonden) woningbouw. Hiermee zijn er 13 kavels minder verkocht dan verwacht.

In 2024 is er, conform verwachting, geen grond verkocht voor de realisatie van projectmatig gebouwde woningen.

Opbrengsten bedrijventerreinen

In 2024 is (exclusief Businesspark XL) voor € 12,8 miljoen aan grondopbrengsten uit de verkoop van kavels op bedrijventerreinen gerealiseerd. Er was gerekend op een grondopbrengst van € 12,3 miljoen. In het Gezondheidspark zijn conform verwachting 2 kavels verkocht. De gerealiseerde opbrengst van deze kavels was, inclusief optierente, € 0,2 miljoen hoger dan geraamd. Binnen Oosterveld zijn conform verwachting 2 kavels verkocht voor afgerond € 2,0 miljoen. Er zijn binnen Campus 5 kavels verkocht met een opbrengst van per saldo € 3,7 miljoen terwijl per 1.1.2024 rekening gehouden werd met een opbrengst van € 0,7 miljoen. In de Veldkamp zijn 3 kavels verkocht voor afgerond € 3,8 miljoen. Per 1.1.2024 werd er voor de Veldkamp vanuit gegaan dat er 6 kavels verkocht zouden worden voor € 6,4 miljoen. De gemiddelde verkoopopbrengst van de afgelopen 10 jaar is gestegen van circa € 6,4 miljoen naar € 6,8 miljoen per jaar.

In de grafiek hieronder wordt de in 2024 verwachte verkoop versus de gerealiseerde verkoop weergegeven.

Op Businesspark XL is een omzet gerealiseerd van € 2,4 miljoen waar een omzet van € 2,5 miljoen verwacht werd. In totaal is t/m 31-12-2024 121,4 hectare uitgegeven op Businesspark XL (97% van het terrein). Over de resterende kavels lopen gesprekken, waardoor het terrein op dit moment is 'uitverkocht'.

Overige opbrengsten

Binnen de gemeentelijke grondexploitaties is naast de verkoop van grond voor woningen en bedrijven, gerekend op de verkoop van grond voor overige functies zoals kantoren, winkels, horeca, leisure, scholen en (andere) maatschappelijke voorzieningen. In 2024 werden geen overige opbrengsten verwacht en er zijn ook geen overige opbrengsten gerealiseerd.

De verkoopopbrengst van kavels voor woningbouw bleef in 2024 achter bij de raming en ligt met € 4,4 miljoen ruim onder het langjarig gemiddelde van € 9,6 miljoen. De verkoopopbrengst van bedrijventerreinen ligt € 0,5 miljoen hoger dan geraamd voor 2024.

In bijlage 3.1 is cijfermatig en per project weergegeven hoe de in 2024 gerealiseerde verkoopopbrengsten zich verhoudt tot de voor 2024 verwachte grondopbrengsten.

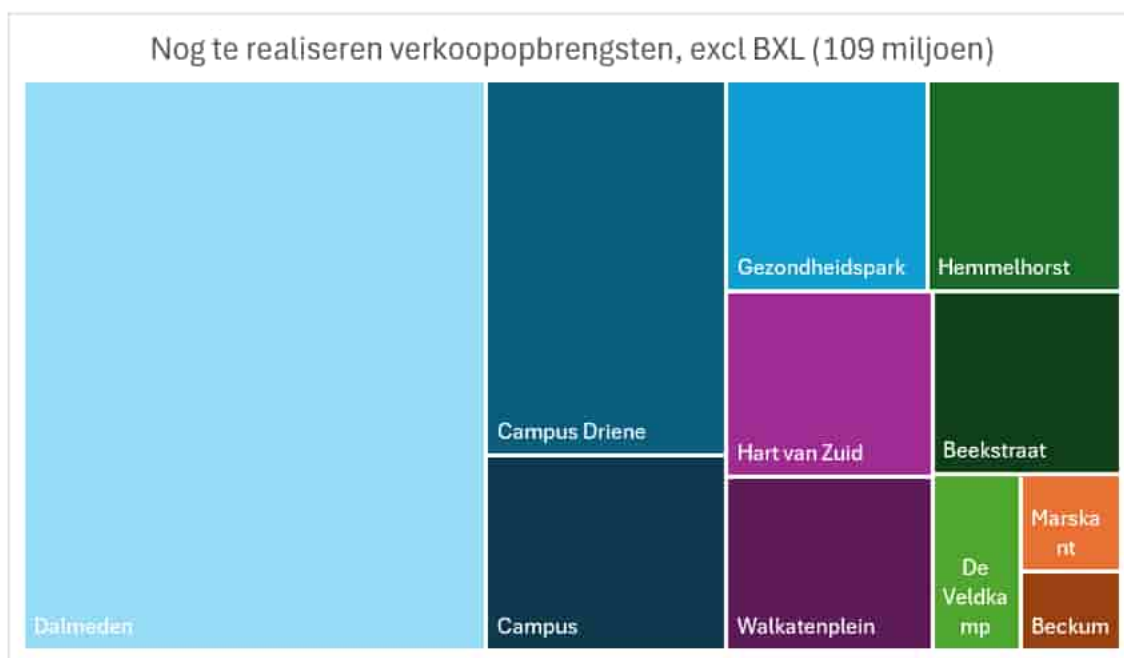
4.2. Nog te realiseren verkoopopbrengsten en programma

Opbrengsten

In het schema hieronder is weergegeven welke projecten de geraamde grondopbrengsten van in totaal € 109 miljoen (inclusief prijsindex) gerealiseerd moeten worden.

Businesspark XL (BXL) is niet opgenomen in het schema omdat het een bijzondere positie in Netwerkstad Twente heeft en geen directe concurrent is van de bedrijventerreinen in Hengelo en Borne.

De te verkopen woningbouwkavels liggen voor een groot deel in de noordelijke uitbreidingswijken, Dalmeden en de Hemmelhorst (49% van de totale verkoopopbrengst). In de in 2024 vastgestelde projecten Beekstraat en Campus Driene zal ook met name grond voor de realisatie van woningbouw verkocht worden (20% van de totale verkoopopbrengst). 16% van de verkoopopbrengst moet gerealiseerd worden op de bedrijventerreinen de Veldkamp, Campus en Walkatenplein. Circa 13% van de verkoopopbrengsten moet gerealiseerd worden in de meer gemengde projecten Hart van Zuid en Gezondheidspark. De resterende 2% moet gerealiseerd worden in de Marskant en in Beckum.

Ontwikkelingen 2025

De omzet in 2025 is geraamd op € 20,8 miljoen, exclusief BXL. Op het moment van schrijven, eind maart 2025, is er voor € 2,1 miljoen verkocht. Hiernaast zijn er voor € 11,7 miljoen aan opties verstrekt voor bedrijventerreinen en voor € 19,7 miljoen voor woningbouwkavels.

Hiervoor is aangegeven met welke omzet rekening gehouden is in de grondexploitaties. Hierna zal worden toegelicht welk programma daarbij hoort.

Woningbouwprogramma

Op 22 november 2016 heeft de raad de woonvisie vastgesteld. Onderdeel van de woonvisie is het hoofdstuk 'Kwalitatief programmeren' (pagina 24 en verder). Met de vaststelling van de Woonagenda 2021-2030 op 14 april 2021, is de gemeentelijke woonvisie op het onderdeel

'Kwalitatief programmeren' aangepast. Hiermee heeft de gemeente meer ruimte gekregen om te sturen op kwaliteit en om invulling te geven aan haar ambities op het gebied van wonen. Op 21 december 2022 is de Woondeal Twente 'Wonen met kwaliteit' ondertekend. In maart 2025 is afgesproken dat in Twente de komende tien jaar 19.100 woningen worden gebouwd. Met de toevoeging van woningen die aansluiten bij de behoefte, wil de gemeente de positie van de regio versterken en talent aan zich binden. De realisatie van onderscheidende woonmilieus in de Binnenstad en in Hart van Zuid zijn voorwaarden voor de versterking van de regio en het binden van talent om de beroepsbevolking op peil te houden in een vergrijzende omgeving. Daarnaast is er ook aandacht voor deze vergrijzing door middel van de programmering van seniorenwoningen met woon-zorg concepten die de doorstroming bevorderen. De kwalitatieve vraag wordt gemonitord en het kwalitatieve aanbod wordt hierop bijgestuurd. Hiernaast houden we ook zicht op de aantallen en is er aandacht voor de risico's van overprogrammering. De aanstaande wet 'Versterking regie volkshuisvesting' schrijft voor dat gemeenten het woonbeleid vanaf 01-01-2026 moeten actualiseren in een Programma Volkshuisvesting waarin, naast aandacht voor nieuwbouw, ook een koppeling wordt gelegd met Wonen met zorg en de huisvesting van specifieke doelgroepen. Het Programma Volkshuisvesting wordt waarschijnlijk in de loop van 2025 ter besluitvorming voorgelegd.

Vraagkant

In 2024 zijn er afgerond 517 woningen gerealiseerd, 171 woningen gesloopt en daarmee zijn 346 woningen toegevoegd aan de woningvoorraad van de gemeente Hengelo. De krapte op de woningmarkt is toegenomen in 2024. De krapte indicator van het NVM geeft een benadering van het aantal keuzemogelijkheden dat een potentiële koper op de woningmarkt heeft. De krapte indicator voor vrijstaande woningen is in 2024 verder gedaald van 3,9 naar 3,4. De markt voor de overige woningbouw typologieën in Twente is in het laatste kwartaal met een krapte indicator tussen 1,0 en 1,6 nog krappere dan eind 2023.

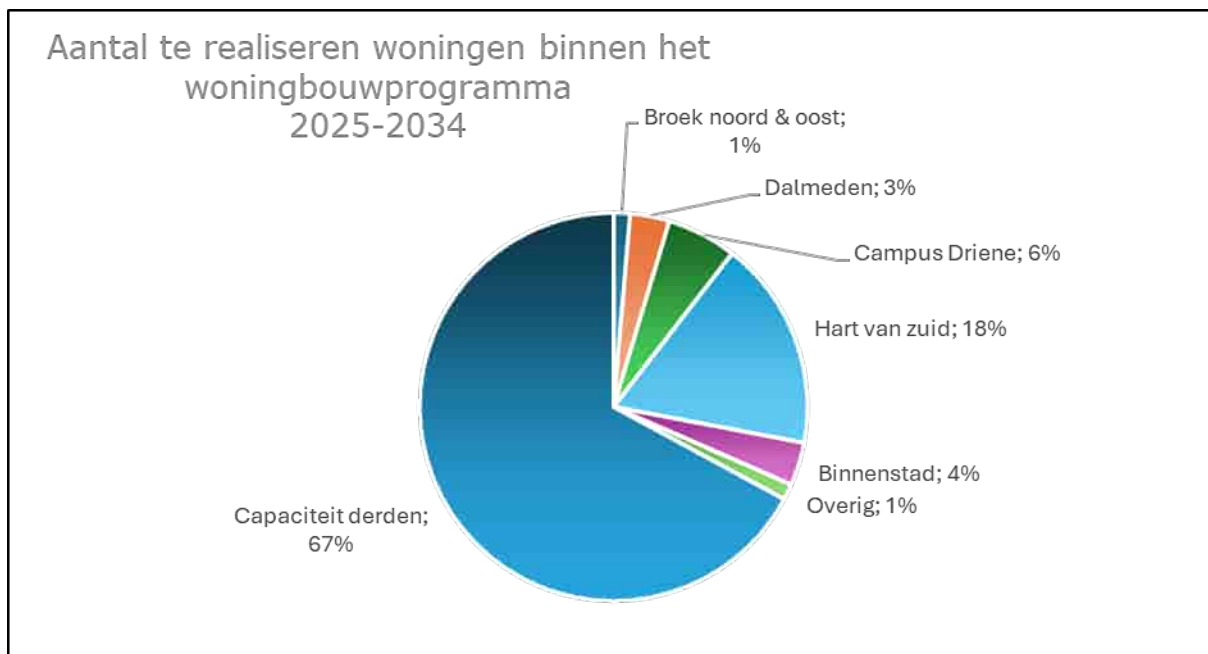
Aanbodkant

Op basis van het per 01-01-2025 geactualiseerde (concept) woningbouwprogramma kan de woningvoorraad met 4.733 woningen groeien in de periode tot en met 2034.

33% van het woningbouwprogramma wordt gerealiseerd in gemeentelijk aangestuurde projecten. De overige 67% van het woningbouwprogramma wordt gerealiseerd door derden. Ten opzichte van vorig jaar is het aandeel van de gemeentelijk aangestuurde projecten toegenomen met 9%. Dit is een gevolg van de gemeentelijke keuze om de Beekstraat en Campus Driene actief aan te sturen.

Er wordt sinds 2022 met het oog op de actuele woningbehoefte meer ruimte gegeven aan initiatieven van derden. Wanneer het, op termijn, niet lukt om talenten vast te houden en aan te trekken, bestaat het risico dat er een overaanbod ontstaat in met name de appartementen voor

deze doelgroep. Voor de bepaalde gemeentelijke projecten kan het ontstaan van overaanbod leiden tot vertraging en/of planwijziging. Dit risico wordt op dit moment klein ingeschat.

In bovenstaand figuur is weergegeven hoe het woningbouwprogramma binnen de grondexploitaties en het woningbouwprogramma van derden zich tot elkaar verhouden.

Programma bedrijventerreinen

De programmeringsafspraken bedrijventerreinen Twente (2024-2026) zijn in 2024 door alle betrokken partijen ondertekend. De afspraken waren de afgelopen jaren vooral gericht op het tegengaan van over-programmering van bedrijventerreinen. In de nieuwe afspraken blijft er aandacht voor de Ladder van duurzame verstedelijking maar is er ook meer aandacht voor het slim omgaan met de beschikbare ruimte op bestaande bedrijventerreinen (vanwege de knellende ruimte vraag) en voor de duurzame, toekomstbestendige ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen.

In de programmeringsafspraken wordt voor Hengelo en Borne samen uitgegaan van een vraag tot 2040 van gemiddeld 35 (10 tot 60) hectare. Het Hengelo's aandeel hierin is gemiddeld 30 hectare.

Per 01-01-2025 is 8,9 hectare uitgeefbare grond beschikbaar. Er is in 2024 5,3 hectare grond verkocht. Voor 2025 wordt gerekend op de verkoop van 7,1 hectare. Deze aanname is voor 99% onderbouwd met optieovereenkomsten.

Bedrijventerreinen	Aanbod in hectares per 1-1-2024	Aanbod in hectares per 1-1-2025
Campus	4,9	3,0
Hart van Zuid, Kanaalzone	0,4	0,4
't Oosterveld	1,3	
Westermaat de Veldkamp	3,1	1,8
Walkatenplein	3,7	3,7
Totaal	13,4	8,9

Als uitvloeisel van de programmeringsafspraken is er in 2024 een vervolgonderzoek uitgevoerd naar de verwachte ruimtevraag en de speerpunten van de Hengelose economie uitgaande van de Koers 2040. Hieruit volgt een ruimtevraag van 26 tot 39 hectare bij een succesvolle verstedelijkingsstrategie. De resultaten van dit onderzoek worden gebruikt als 'input' voor de Omgevingsvisie van Hengelo en voor de nog vast te stellen regionale 'Ruimtelijk Economische Bouwsteen'.

In 2024 is er gewerkt aan het 'Omgevingsprogramma Toekomstbestendige Bedrijventerreinen'. Binnen dit programma wordt onder andere gekeken naar de kansen van beschikbare ruimte op bestaande bedrijventerreinen voor inbreiding en de mogelijkheden van herstructurering. Tevens verkennen we de mogelijkheden voor het toevoegen van nieuwe bedrijfsruimte.

Programma overige functies

Binnen de gemeentelijke grondexploitaties is naast de verkoop van grond voor woningen en bedrijven, gerekend op de verkoop van grond voor kantoren en voor overige functies zoals winkels, horeca, leisure, scholen en andere (maatschappelijke) voorzieningen. In totaal wordt vanaf 01-01-2025 gerekend op de realisatie van circa 18.400 m² bruto vloeroppervlak. Er is gerekend op de realisatie van 5.900 m² kantoren en 2.900 m² hotel in Hart van Zuid (de Koppeling). In Lange Wemen wordt er ruim 8.400 m² horeca en detailhandel gerealiseerd. In de Oude Ketelmakerij wordt 300 m² horeca gerealiseerd. In de Beekstraat wordt 900 m² detailhandel opnieuw vormgegeven.

De kantoren die gerealiseerd kunnen worden in Campus en het nog te realiseren overig programma in het Gezondheidspark zijn verantwoord bij bedrijventerreinen.

Conclusies:

- De in 2024 gerealiseerde omzet is met € 14,8 miljoen ruim 20 % achtergebleven bij de verwachting à € 18,2 miljoen. De voor 2025 geraamde omzet bedraagt circa € 28,2 miljoen;
- Het aanbod van de woningbouwkavels in grondexploitaties past binnen de kaders van het woningbouwprogramma en de Koers 2040;
- Voor de korte termijn is het belangrijk dat er meer woningen gerealiseerd worden zodat vraag en aanbod beter in evenwicht raken. Voor de lange termijn is het belangrijk dat de gerealiseerde woningen en de ontwikkeling van Hengelo talenten aanspreekt en bindt aan Hengelo.
- De verwachte vraag naar bedrijventerreinen is groter dan de beschikbare ruimte voor bedrijven. Er wordt onderzocht worden waar de ruimte ligt waarmee de toekomstige vraag beantwoord kan worden;

5. Geïnvesteed vermogen binnen de grondexploitaties

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de boekwaarde per 31-12-2024 en de verwachte ontwikkeling ervan in de komende jaren. De boekwaarde geeft aan hoeveel vermogen is geïnvesteed binnen de grondexploitaties en wordt gevormd door de gerealiseerde kosten (inclusief winstneming) minus de gerealiseerde opbrengsten. We hebben een gemeentelijke boekwaarde, maar we nemen ook deel in projecten waar de administratie niet gevoerd wordt door de gemeente Hengelo. Op beide wordt in dit hoofdstuk ingegaan.

5.1. Ontwikkeling geïnvesteed vermogen in 2024

De totale boekwaarde binnen de grondexploitaties is € 112,2 miljoen per 31-12-2024 en bestaat uit een deel van exploitaties binnen de gemeentelijke administratie (€ 85,8 miljoen) en een deel van exploitaties buiten de gemeentelijke administratie (€ 23,3 miljoen). Voor de volledigheid laten we ook de verplichte tussentijdse winst zien, die wordt gestort vanuit het complex (boekwaarde wordt daardoor hoger) naar de reserve grondexploitaties.

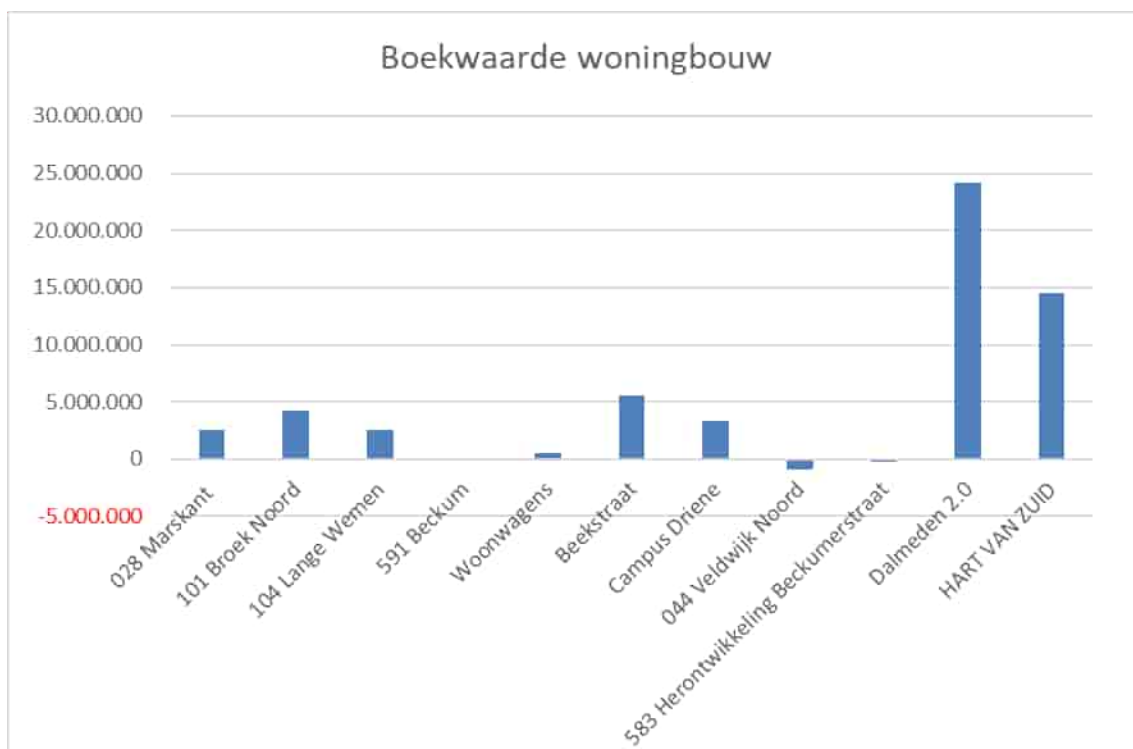
Mutatie boekwaarde in miljoen euro	t/m 2023	t/m 2024	mutatie
Gemeentelijke exploitaties	77,2	85,8	8,6
Tussentijdse winst	15,4	1,2	-14,2
Exploitaties buiten de gemeentelijke administratie	27,3	23,3	-4,0
Tussentijdse winst externe projecten	1,5	1,9	0,4
Totaal saldo	121,4	112,2	-9,2

De totale boekwaarde is in 2024 met € 9,2 miljoen gedaald. De boekwaarde van de grondexploitaties binnen de gemeentelijke administratie is in 2024 toegenomen met € 8,6 miljoen, doordat er drie nieuwe projecten zijn gestart in 2024 (woonwagenlocatie, Campus Driene, de Beekstraat en omgeving). De boekwaarde van de grondexploitaties buiten de gemeentelijke administratie is in 2024 met € 4,0 miljoen afgenomen. Met name de genomen tussentijdse winst is sterk gedaald (-/- € 14,2 miljoen). Dit komt door de (deel)afsluiting van Dalmeden (zie ook deel II van de herzieningen 52 Dalmeden en de reserve).

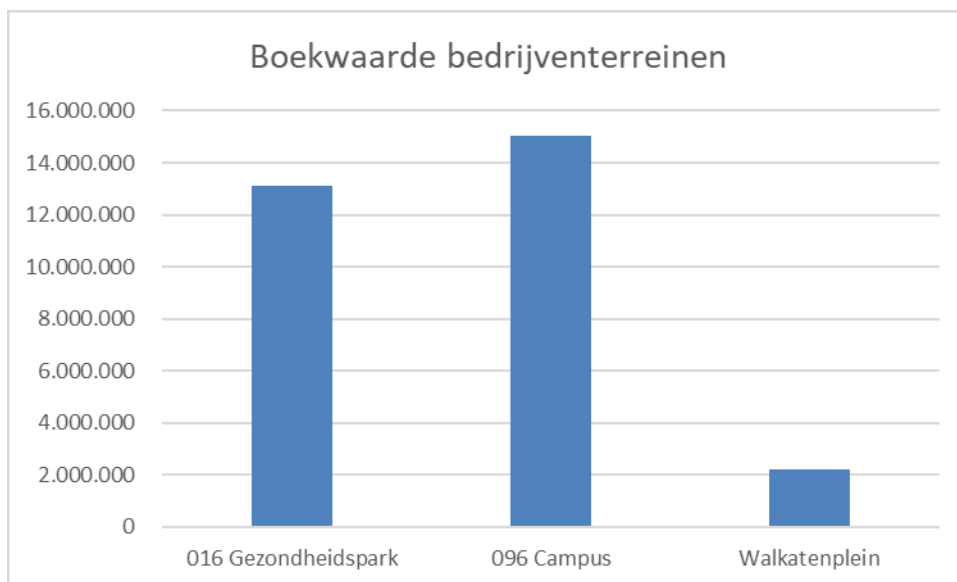
Boekwaarde gemeentelijke administratie

De gemeente is over de boekwaarde van grondexploitaties binnen de gemeentelijke administratie 100% risicodragend. Deze boekwaarde bedraagt per 31-12-2024 € 86,8 miljoen. Onderstaande overzichten geven de boekwaarden per type project weer (in miljoenen).

Per 31-12-2024 bedroeg de totale boekwaarde van de gemeentelijke grondexploitaties van woningbouwprojecten € 55,5 miljoen. Dat is exclusief de tussentijdse winstnemingen in grondexploitaties.

Per 31-12-2024 bedroeg de totale boekwaarde van de gemeentelijke grondexploitaties van bedrijventerreinen € 30,3 miljoen.

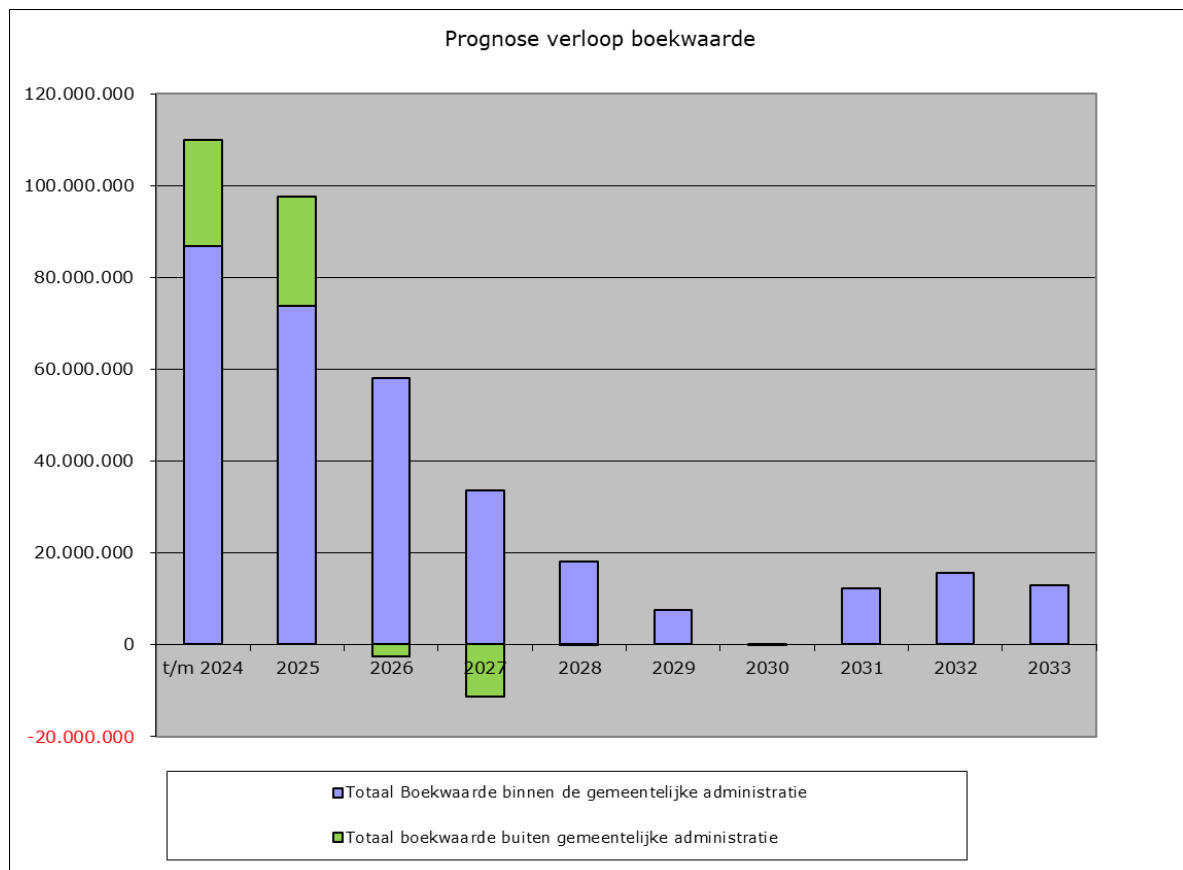
Boekwaarde buiten de gemeentelijke administratie

Er zijn een drietal projecten waarvan de administratie buiten de gemeente wordt gevoerd. Het risico van deze grondexploitaties wordt met anderen gedeeld, maar daartegenover staat dat de

zeggenschap over de grondexploitaties eveneens met anderen moet worden gedeeld. Het gaat daarbij om de projecten Businesspark XL (23% *aandeel*), Bedrijventerrein Westermaat De Veldkamp (69,6% *aandeel*) en de Hemmelhorst (50% *aandeel*). Het Hengelse aandeel in de boekwaarde van deze projecten tezamen bedroeg per 31-12-2024 € 23,3 miljoen.

5.2. Ontwikkeling van het geïnvesteerd vermogen vanaf 2025

De boekwaarde is in 2024 gedaald. Daarnaast daalt de boekwaarde naar verwachting de komende jaren met de huidige projecten portefeuille. Zie hiervoor de onderstaande grafiek.

Verwacht wordt dat in 2025 de boekwaarde binnen de gemeentelijke administratie met ongeveer € 12,9 miljoen zal dalen. Dit wordt veroorzaakt door de verwachte verkopen bij Dalmeden (waar veel kavels onder optie zijn), Campus Westermaat en Walkatenplein. We verwachten dat de totale boekwaarde ultimo 2027 gedaald zal zijn tot onder € 50 miljoen. Het aandeel van de gemeente bedraagt daarin € 33,6 miljoen en de externe projecten laten een negatieve waarde zien, doordat de grondexploitatie de Veldkamp in 2026 wordt afgesloten en de grondexploitatie BXL een “spaarsaldo” heeft. Gezien deze gegevens is het logisch om nieuwe investeringen te doen. Opgemerkt dient te worden dat de gemeentelijke boekwaarde in 2031 weer oploopt. Dat zit in de verwachting dat Dalmeden 2.0 wordt afgesloten in 2030.

Conclusie:

- De totale boekwaarde is afgenomen met € 9,2 miljoen. Dit komt met name door de afname van de tussentijdse winst (van Dalmeden)
- Op korte termijn is er voldoende ruimte om nieuwe investeringen te doen.

6. Besluitvorming in 2025 over het zonnepark

In 2025 worden een aantal besluiten door de Raad vastgesteld, voordat de herzieningen 2025 worden vastgesteld door de Raad. Besluiten die in 2025 materieel van betekenis zijn voor de jaarrekening van 2024 moeten alsnog meegenomen worden.

Af te sluiten grondexploitaties en wijzigingen in erfpachtcontracten met een (grote) wijziging voor de reserve zijn materieel van betekenis. In de jaarrekening wordt verwezen naar deze bijlagen in de herzieningen. Hiermee willen we de Raad inzicht geven in de gevolgen voor de reserve grondexploitaties. Voor 2025 gaat het om een nieuw erfpachtcontract (zonnepark Boeldershoek) en een af te sluiten grondexploitatie (Dalmeden).

De wijziging van Dalmeden is meegenomen in de herzieningen en dus ook verwerkt in de gepresenteerde reserve in de herzieningen. Deze lichten we daarom hier niet verder toe. Daarmee blijft alleen de wijziging van het zonnepark over. Deze wordt conform contract gewaardeerd tegen de waarde van eerste uitgifte (deze is gelijk aan de boekwaarde). Daarmee kan de verplichte voorziening voor niet in exploitatie genomen gronden vervallen. Dit zorgt voor een verbetering van € 1,6 miljoen in de reserve.

Wijziging bij de strategische gronden na 1-1-25

Inleiding

De gemeenteraad heeft op 9 februari 2022 het Omgevingsprogramma Nieuwe Energie 2021-2030 en het Uitvoeringsprogramma Nieuwe Energie 2021-2025 vastgesteld. Daarin is aangegeven dat het energiegebied op de Boeldershoek – tussen Nobian en Twence – als eerste tranche wordt ontwikkeld, door de realisatie van een zonneveld voor het grootschalig opwekken van duurzame energie. Het zuidelijke deel is gelegen op gronden van derden en wordt ontwikkeld door Vattenfall, in samenwerking met de coöperatie Energie van Hengelo. Het noordelijke deel is gelegen op gemeentegrond. De raad heeft de voorkeur uitgesproken dit zonneveld in eigen beheer te ontwikkelen en te exploiteren.

Doelstelling

De realisatie van een zonneveld voor het grootschalig opwekken van duurzame energie.

Projectbeschrijving

Voor de ontwikkeling en exploitatie van het (noordelijk deel van het) zonneveld worden in totaal 6 percelen van de gemeente Hengelo ingezet, te weten: K 3125 ged., K 3184, K 3194, K 3198, K 3857 en K 2004 ged.). Met uitzondering van perceel K 3125, zijn alle percelen onderdeel van de niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) waar ze gezamenlijk een boekwaarde

vertegenwoordigen van € 3.528.300. Deze gronden worden in erfpacht uitgegeven aan Zonneveld Boeldershoek Hengelo B.V.

Deel inbreng gemeentelijke gronden

Financieel resultaat

De vijf gemeentelijke gronden die worden gebruikt voor de ontwikkeling en exploitatie van het zonneveld zijn geadministreerd in de niet in exploitatie genomen gronden. Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat de gronden, die niet in een transformatieproces zitten, dan voor de marktwaarde getaxeerd dienen te worden. Tijdens de terreinopname is geconstateerd dat onderhavige percelen hoofdzakelijk in gebruik zijn als gras- en maïsland. De getaxeerde waarde voor grasland lag € 1,6 miljoen lager dan de boekwaarde. Daarvoor is een voorziening getroffen.

Op 7 januari 2025 is de erfpachtovereenkomst afgesloten tussen de gemeente Hengelo en Zonneveld Boeldershoek Hengelo B.V. In de

erfpachtovereenkomst is afgesproken dat de erfpachter een jaarlijkse vergoeding (canon) betaalt over de boekwaarde van de gronden. Daarmee worden de gronden vanuit de NIEGG tegen de boekwaarde van € 3,5 miljoen overgezet naar het erfpachtcomplex. Hierdoor vervalt de wettelijke bepaling dat er een voorziening getroffen dient te worden en valt de genomen voorziening ter hoogte van € 1,6 miljoen vrij ten gunste van de reserve grondexploitaties.

Conclusies:

- In 2025 is besloten om te starten met een zonnepark op strategisch aangekochte gronden. Deze gronden worden tegen de boekwaarde overgezet naar het erfpachtcomplex;
- In de reserve ontstaat een verbetering van € 1,6 miljoen, omdat er nu geen verliesvoorziening meer hoeft te worden genomen.

7. Stikstofproblematiek en netcongestie

“Derde deel geplande nieuwbouw in gevaar door stikstof”, “Wordt netcongestie de bottleneck voor woningbouw?”, “Het bouwen van nieuwe woningen loopt vast”... Zomaar drie koppen van nieuwsberichten die de afgelopen tijd voorbijkwamen. Ze schetsen een zorgwekkend beeld: terwijl organisaties werken aan de realisatie van duurzame doelen, duurzaamheid steeds vaker een speerpunt is bij gebiedsontwikkeling, trappen netcongestie en de stikstofcrisis hard op de rem. Voor (nieuwe) projecten betekent dat vaak één ding: vertraging. Daarnaast waarschuwt Vitens dat er mogelijk problemen gaan ontstaan met de drinkwatervoorziening in nieuwe projecten.

7.1. Stikstofproblematiek

Op 18 december 2024 heeft de Raad van State (RvS) uitspraak gedaan voor het verkrijgen van natuurvergunningen (“stikstofvergunningen”). In dit hoofdstuk hebben wij de consequenties van de uitspraak uiteengezet.

Voor deze uitspraak konden ontwikkelaars en initiatiefnemers door het toepassen van intern salderen vaak projecten realiseren zonder dat daarvoor een natuurvergunning nodig was. Bij intern salderen worden de stikstofemissie en –depositie in de aangevraagde situatie weggestreept tegen de emissie en depositie in de bestaande situatie. Deze beoordeling vond in een zogenoemde voortoets plaats. In een voortoets wordt onderzocht of de uitbreiding of wijziging van een bedrijf significante gevolgen heeft voor beschermde natuurgebieden. Was de conclusie van de voortoets dat er ná intern salderen geen significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden konden optreden (in de vorm van een toename van depositie op overbelaste stikstofgevoelige habitats), dan gold er ook geen natuurvergunningplicht.

Met de uitspraak van 18 december 2024 verandert dit nu. In de kern komt het erop neer dat intern salderen niet meer mag worden betrokken in de voortoets, dus bij de vraag of een natuurvergunning voor een project *nodig is*. Intern salderen mag pas bij de passende beoordeling (de stap na de voortoets) worden meegenomen, waarmee het project automatisch natuurvergunningplichtig wordt als het op zichzelf beschouwd een toename van stikstofdepositie veroorzaakt. Er wordt dus vanaf nu alleen nog maar in de voortoets gekeken naar de gevolgen van het project op zichzelf, zonder rekening te houden met de gevolgen van de oude situatie. Dit heeft goede kanten (een vergunning geeft rechten en zekerheid bij bijvoorbeeld een ontwikkeling) en minder goede kanten (meer onderzoeklasten, langere doorlooptijd en meer kosten).

Daarnaast is er nog een verandering; het additionaliteitsvereiste. Dit houdt in dat intern salderen alleen gebruikt mag worden voor een nieuwe ontwikkeling als deze afname niet ook nodig is om de staat van de natuur verder op orde te krijgen. De Natura 2000 gebieden in de

omgeving van Hengelo zijn overbelast met stikstof, dus is het de verwachting dat deze uitspraak meerdere projecten in Hengelo op slot zal zetten. Het bevoegd gezag (de provincie) kan de natuurvergunning dan niet verlenen. De vergunningverlening bij de meeste provincies staan nu vanwege de uitspraken sowieso tot nader order on hold.

Op het moment dat vanuit het Rijk of de provincies maatregelen worden genomen dat gericht is op de daling van de achtergronddepositie, kunnen de projecten weer vlot worden getrokken. Het is de verwachting dat, zolang er nog geen maatregelen getroffen worden, er bij meerdere projecten vertraging gaat ontstaan.

Projecten gemeente Hengelo

We verwachten met name problemen bij de grotere ontwikkelingen die zich binnen vijf kilometer van het Lonnekermeer (natura 2000 gebied) bevinden en waar de provincie nog geen natuurvergunning heeft verleend. We zijn aan het inventariseren wat de impact daarvan wordt voor de gemeente Hengelo. Het is niet te verwachten dat we daar op korte termijn woningbouw of andere ontwikkelingen kunnen realiseren. Daarom is het goed om het gesprek met de ontwikkelaars aan te gaan over deze problematiek en de verwachtingen voor realisatie bij te sturen.

Tegelijkertijd zijn er projecten waar er gestart kan worden met de woningbouw. Het is goed om de nadruk op de projecten te leggen waar we wel kunnen realiseren. Zodoende kan de woningbouwproductie blijven doorgaan, terwijl er tegelijkertijd oplossingen bedacht kunnen worden.

Conclusies:

- De uitspraak van de Raad van State gaat naar verwachting voor vertraging zorgen bij meerdere projecten;

7.2. Netcongestie

Netcongestie betekent letterlijk: file op het elektriciteitsnet. Het treedt op sommige momenten van de dag en op sommige momenten in het jaar op als de volledige capaciteit van het net is bereikt. Netbeheerders kunnen hierdoor niet meer altijd de groeiende vraag naar stroom blijven transporteren. De infrastructuur van ons elektriciteitsnet is door de versnelde energietransitie verouderd.

Het gevolg van netcongestie is dat nieuwe projecten uitgesteld moeten worden. Door de beperkte transportcapaciteit (de maximale hoeveelheid energie die vervoerd kan worden) kunnen ze niet worden aangesloten op het net. In sommige gevallen kunnen wachttijden oplopen tot tien jaar.

Bedrijven die willen groeien of verduurzamen, kunnen niet uitbreiden omdat het elektriciteitsnet de maximale capaciteit al heeft bereikt. Er is geen plek meer op het net voor lokale grootschalige energieopwekking door zon of wind. Ook de uitrol van laad infrastructuur wordt beperkt. Daarnaast treft netcongestie ook de woningbouw. Als er geen ruimte op het elektriciteitsnet is voor grootverbruikers (zoals woon-zorgcomplexen, scholen, supermarkten, etc.) kan dit de ontwikkeling van nieuwbouwwijken afremmen.

We hebben in sommige projecten al gemerkt dat er geen grootverbruik aansluiting mogelijk was en dat er overgegaan is op meerdere kleinverbruik aansluitingen. De komende jaren verwachten we problemen bij grotere projecten.

Oplossingen voor netcongestie

Zolang het elektriciteitsnet niet voldoende verzaamd en uitgebreid kan worden, zal er sprake zijn van netcongestie. Hoewel er hard wordt gewerkt om de infrastructuur te verbeteren, is dat een tijdrovend en zeer kostbaar proces. Tot grofweg 2030 zal de netcongestie alleen maar toenemen, tenzij je in een gebied zit waar de netbeheerder bezig is met het verzaamen van het net.

In de tussentijd zijn er wel degelijk een aantal manieren om de problemen rondom netcongestie te verlichten. Hieronder de belangrijkste mogelijkheden:

1. Netbewust en netneutraal bouwen: 'Netbewuste nieuwbouw' betekent dat nieuwe woningen en woonwijken zo worden ontworpen dat ze het elektriciteitsnet zo min mogelijk belasten. Dit gebeurt door:
 - De totale vraag naar elektriciteit te verlagen; woonwijken gebruiken minder stroom.
 - Stroomverbruik beter over de dag te verdelen, zodat er geen drukke piekmomenten in de ochtend en avond ontstaan.
 - Het energieverbruik deels 'stuurbaar'/flexibel te maken, bijvoorbeeld doordat apparaten op slimme momenten aan- en uitgaan.

De Provincie Utrecht, provincie Gelderland en netbeheerders hebben voor netbewust nieuwbouw 'ontwerpprincipes' ontwikkeld. Een voorbeeld van netbewuste nieuwbouw is [de nieuwe wijk Merwede in Utrecht](#) die door gebruik te maken van één gezamenlijk stroomcontract, collectief warmtesysteem en o.a. een buurtbatterij ondanks het volle stroomnet toch 4.225 woningen én voorzieningen gebouwd werden.

2. Collectieve warmtenetten: warmtenetten maken het mogelijk om woningen en bedrijven te verwarmen zonder het elektriciteitsnet significant extra te belasten. In vergelijking met individuele elektrische warmtepompen kunnen warmtenetten in dichtbebouwde gebieden efficiënter en effectiever werken. Door warmte op te slaan en te distribueren, zorgen warmtenetten ervoor dat er minder elektriciteit nodig is op piekmomenten. Vooral lokale restwarmtebronnen maken warmtenetten duurzamer en kostenefficiënter door warmte

die anders verloren zou gaan, te benutten. Daarnaast kunnen warmtebuffers worden ingezet om energie slim te gebruiken, bijvoorbeeld door warmte op te slaan tijdens periodes van lage vraag (op zonnige/warme dagen of wanneer er veel productie is) en te gebruiken wanneer de vraag hoog is.

3. Smart Energy Hubs en energieopslag: als energie gebruiksprofielen goed op elkaar afgestemd worden en waar nodig overtollige energie wordt opgeslagen, wordt het elektriciteitsnet niet belast. Dit kan bijvoorbeeld met een batterijpakket (accu) bij bedrijven, in buurten of bij zonneparken, maar ook op andere manieren. We hebben in het samenwerkingsverband bedrijvenpark XL de eerste stappen gezet om tot een Smart Energy Hub te komen. Het Regionaal Bedrijven terrein BXL heeft de afgelopen jaren een faciliterende rol gespeeld bij het tot stand komen van een intentieovereenkomst en samenwerkingsovereenkomst tussen een 7-tal bedrijven en Enexis. Het Dagelijks Bestuur (DB) van het RBT heeft op 13 december 2023 besloten om een bijdrage van € 150.000, - beschikbaar te stellen voor het inrichten van een Virtueel Lokaal Energie Systeem (VLES). Aanvullend heeft het DB besloten om vanuit het investeringsbudget € 3,5 miljoen te investeren in de inrichting van een virtueel lokaal energiesysteem, laadinfrastructuur en batterijen t.b.v. het gehele XL Businesspark.
4. Energieverbruik beter spreiden: om netcongestie te verminderen, is het belangrijk om energieverbruik beter te verdelen over de dag. Dit kan op verschillende manieren. Slimme laadpalen zorgen ervoor dat elektrische auto's worden opgeladen op momenten dat de vraag naar stroom laag is, bijvoorbeeld 's nachts of wanneer er veel zonne-energie beschikbaar is. Ook de industrie kan flexibel werken door energie-intensieve processen uit te voeren op momenten dat er voldoende stroom beschikbaar is, waardoor piekbelasting wordt voorkomen. Dynamische energiecontracten stimuleren huishoudens en bedrijven om elektriciteit te gebruiken wanneer de stroomprijzen lager zijn. Tot slot kan batterijopslag een belangrijke rol spelen door opgewekte energie tijdelijk op te slaan en op een later moment te gebruiken.
5. Kleingebruikersaansluiting: door het gecontracteerd transportvermogen (GTV) te verlagen naar een kleingebruikersniveau, kun je in de meeste gevallen wél energie afnemen en terug leveren aan het net. De maximale capaciteit is doorgaans op dit moment nog niet bereikt, ook niet in congestiegebieden. Netbeheerders waarschuwen echter dat ook kleine aansluitingen op termijn te maken kunnen krijgen met beperkingen door drukte op het elektriciteitsnet.

Bij de grotere projecten gaat de vertraging oplopen. Het gaat in sommige gevallen om dezelfde projecten als de projecten waar we last hebben van de stikstofproblematiek.

Conclusies:

- Als gevolg van netcongestie zal het elektriciteitsnet moeten worden verzwakt en moeten worden uitgebreid. Dat is echter een tijdrovend en kostbaar proces waardoor het de komende jaren gaat leiden tot uitstel van projecten;

Bijlagen

Bijlage 1. Begrippen

Besluit Begroting en Verantwoording

Bij de invoering van het huidige Besluit Begroting en Verantwoording (*BBV*) in 2004 lag de nadruk op het vergroten van de transparantie van het proces van begroting- en verantwoording en het versterken van de positie van raad en provinciale staten. De aanpassingen die met dit besluit werden ingevoerd hebben geleid tot een grotere betrokkenheid van provinciale staten en raad. In de jaren 2016 tot en met 2019 heeft de commissie BBV aanvullende spelregels opgesteld ten aanzien van grondexploitaties en maatschappelijk vast activa (*MVA*).

Boekwaarde

Het saldo van gerealiseerde uitgaven onder aftrek van gerealiseerde bijdragen en opbrengsten. De boekwaarde geeft enige indicatie van het risico en bepaalt de omvang van de financieringslasten voor het komende jaar en is van invloed op de financieringslasten voor komende jaren. In de grondexploitaties sluit de gemeentelijke boekwaarde per 31-12-2024 exact 100% aan bij de jaarrekening 2024. Dit impliceert, dat de tot die datum gerealiseerde inkomsten en uitgaven in elke grondexploitatie juist zijn weergegeven en tevens dat zo lang het rentepercentage conform de aannahme is, de financieringskosten voor 2025 niet zullen afwijken van de in de herziening opgenomen bedragen. Omdat het eindresultaat een resultante is van boekwaarde en nog te realiseren inkomsten en uitgaven is het voor de bepaling van het eindresultaat van groot belang, dat de basis van de berekeningen juist is.

Onderhanden werk

De boekwaarde minus de getroffen voorzieningen.

Exploitatieresultaat

Het voor gecalculerde totaalresultaat van een grondexploitatie op basis van zowel gerealiseerde als nog te realiseren inkomsten en uitgaven. De som van de gerealiseerde en nog te realiseren verrekeningen tussen iedere zelfstandige grondexploitatie met de reserve grondexploitatie bepaalt het exploitatieresultaat van het grondbedrijf. De tot en met 2024 gerealiseerde verrekeningen maken onderdeel uit van het saldo van de reserve grondexploitaties per 01-01-2025 en zijn tevens verdisconteerd in de boekwaarde per 31-12-2024 van de betreffende grondexploitatie.

Eindresultaat

Het op basis van voorcalculatie aan het einde van de looptijd vanuit iedere afzonderlijke grondexploitatie nog te verrekenen bedrag met de reserve van het grondbedrijf. Het eindresultaat is gelijk aan de boekwaarde verhoogd met na 01-01-2025 nog te realiseren uitgaven en verminderd met na 01-01-2025 nog te realiseren bijdragen en opbrengsten. Tussentijdse

afrachten aan of onttrekkingen uit de reserve van het grondbedrijf maken in dit geval onderdeel uit van de in de grondexploitatie opgenomen na 01-01-2025 nog te realiseren uitgaven respectievelijk bijdragen.

Reserve grondexploitatie

Het exploitatieresultaat wordt verrekend met de reserve grondexploitatie. Op deze wijze worden tekorten van de ene exploitatie afgedekt middels overschotten van de andere exploitatie. Via het eindsaldo van de meerjarenraming van de reserve kan dus in één oogopslag worden vastgesteld hoe het totaal van de resultaten van de grondexploitaties zich vermoedelijk zal ontwikkelen.

Maatschappelijk Vaste Activa (*voorheen Niet in exploitatie genomen gronden*)

De niet in exploitatie genomen gronden zijn meestal anticiperend of strategisch aangekocht. Er is dan nog geen grondexploitatiebegroting, maar de grond past wel in gedachten (verwachtingen) over gemeentelijke bebouwingsuitbreiding. Deze gronden worden voorzichtigheidshalve gewaardeerd op basis van hun huidige bestemming en gebruik of tegen de lagere boekwaarde.

Verkeerswaarde

De verkeerswaarde is de waarde van de grond in het normaal maatschappelijk verkeer. De bepaling van de verkeerswaarde is op verschillende manieren mogelijk. Er kan bijvoorbeeld uitgegaan worden van op dat moment gehanteerde prijzen en indexatie of taxaties. Voor alle methoden geldt echter dat het aanbeveling verdient de waarderingsmethode die is gehanteerd bij de toelichting van de waarderingsgrondslagen te vermelden.

Bijlage 2.1. Voorziening per grondexploitatie

Project	2025
<u>Woningbouw:</u>	
Lange Wemen	€ 2,5 miljoen
Broek Noord	€ 5,2 miljoen
Marskant	€ 1,7 miljoen
Beekstraat	€ 3,1 miljoen
Woonwagens	€ 0,5 miljoen
Campus Driene	€ 0,8 miljoen
Hart van Zuid	€ 18,1 miljoen
	€ 32,0 miljoen
<u>Bedrijventerreinen:</u>	
Gezondheidspark	€ 5,8 miljoen
Oosterveld	€ 0,0 miljoen
De Veldkamp	€ 17,9 miljoen
Campus	€ 6,7 miljoen
	€ 30,4 miljoen
Totaal	€ 62,4 miljoen

Bijlage 2.2. Voorziening Materiële Vaste Activa

Project	Boekwaarde per m ²	Verkeerswaarde	Voorziening per m ²	Voorziening
Schalmeden	€ 35	€ 12	€ 22	€ 5,6 miljoen
Stadspark Weusthag	€ 4	€ 5	€ 2	€ 0,6 miljoen
Westermaat Veld	€ 43	€ 10	€ 33	€ 1,6 miljoen
Milieubedrijvenpark	€ 27	€ 15	€ 12	€ 1,6 miljoen
Verspr.gr.buiten de kom	€ 15	€ 13	€ 2	€ 0,7 miljoen
Verspr.gr.binnen de kom	€ 17	€ 25	€ 5	€ 1,0 miljoen
Totaal				€ 11,1 miljoen

Bijlage 2.3. Meerjarenraming reserve grondexploitaties

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Reserve en voorziening per 1 januari	21.536.685	17.349.326	22.390.398	28.189.762	34.375.841	37.994.020
Rente / rentecompensatie	1.236.199	91.454	0	0	0	0
Kadernota (bijdrage aan algemene dienst)	0	0	0	0	0	
Mutaties in complexen:						
- Nog niet in exploitatie genomen gronden	0	0	0			
- Grondexploitaties met een positief eindresultaat	7.907.797	1.587.601	0	0	148.677	0
- Grondexploitaties met een negatief eindresultaat	-7.205.656	-2.580.872	-5.392.865	-7.312.530	-6.110.409	-9.533.833
Subtotaal mutaties in complexen	702.141	-993.271	-5.392.865	-7.312.530	-5.961.732	-9.533.833
Reserve per 31 december na mutaties in complexen	23.475.025	16.447.508	16.997.533	20.877.232	28.414.109	28.460.187
Specifieke stortingen:						
- Erfpachresultaat	1.231.575	1.284.516	1.284.516	1.284.516	1.284.516	1.284.516
- Begroting afdracht erfpachresultaat aan algemene dienst	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
- Bijdrage bodemsanering ketelfabriek		0	1.280.000	0	0	0
- Verkoop perceel Beneluxlaan (iris)	0	255.800				
- Verhuur resultaat	68.911	71.168	71.168	71.168	71.168	71.168
- Erfpachresultaat BXL	113.810	0	0	0	0	0
- Tussentijdse winst Hemmelhorst	0	0	0	0	0	0
- Aan- en verkoop percelen Enexis	70.786	0				
- Bijdrage stelpost binnenstad voor Kloosterhof	0					
Subtotaal stortingen	1.085.082	1.211.484	2.235.684	955.684	955.684	955.684
Reguliere onttrekkingen:						
- Stimulering grondverkoop	-3.416	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
- Personeelslasten Grondzaken	-16.691	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Reeds bestemd:	0					
- De veldkamp afrekening rente	-152.044	0	0	0	0	0
- Uitbetaling voorziening De veldkamp	0	-18.207.344	0	0	0	0
- Nakomende kosten reeds afgesloten complexen (best res)	-126.864	0	0	0	0	0
- Nakomende kosten Dalmeden	0	-266.284	0	0	0	0
Resultaat niet in exploitatie genomen gronden (WOZ etc)	-46.148	-75.000	-50.000	-50.000	-75.000	-50.000
Afdracht aan reserve vastgoed voor Markant	0	0	0	-250.000	0	0
Afwaarderen Geleenstraat	-95.786	0	0	0	0	0
Exploitatie overeenkomsten Watertorenpark	0	-10.000	0			
Bijdrage verwijderen parkeerplaatsen Kloosterhof (zie bijdrage)	0	0	-70.750	0	0	0
Bijdrage horecawand	-89.486	0	0			
Tussentijdse winst						
Tussentijdse winst	-14.055.500	5.142.422	4.642.903	6.398.680	3.323.080	778.740
Afdracht grondbeleid	0	0	0	0	0	0
Wijziging voorziening tekortexploitaties	6.069.197	372.274	4.509.392	6.519.245	5.451.147	8.979.956
Wijziging voorziening tekortexploitaties extern	24.486	17.850.338	0	0	0	0
Wijziging voorziening Materiele vaste activa/verhuur	1.281.470	0	0	0	0	0
Subtotaal specifieke onttrekkingen	-7.210.781	4.731.406	8.956.545	12.542.925	8.624.227	9.633.695
Mutatie saldo	-6.125.699	5.942.890	11.192.229	13.498.609	9.579.911	10.589.379
Reserve en voorziening per 31 december	17.349.326	22.390.398	28.189.762	34.375.841	37.994.020	39.049.566

Bijlage 4.1. Gerealiseerde verkopen in 2024

In de jaarschijf 2024 van de grondexploitaties per 01-01-2024 zijn te realiseren verkoopopbrengsten geraamd tot een bedrag van € 18,2 miljoen. Dit is exclusief Businesspark XL, omdat dit project niet direct concurrerend is met de Hengelose bedrijventerreinen.

Hieronder staat weergegeven in welke projecten deze opbrengsten verwacht werden en wat er in 2024 gerealiseerd is.

Woningbouw			
	geleverd	verwacht	verschil
Broek Noord	1.500.000	2.100.000	-600.000
Marskant	1.700.000	1.900.000	-200.000
Veldwijk Noord		200.000	-200.000
Dalmeden	800.000	2.500.000	-1.700.000
Beckumerstraat		200.000	-200.000
<i>Exploitatie buiten gemeentelijke administratie:</i>			
Hemmelhorst	400.000	1.500.000	-1.100.000
Totaal	4.400.000	8.400.000	-4.000.000
Bedrijventerreinen			
	geleverd	verwacht	verschil
Gezondheidspark	900.000	700.000	200.000
Oosterveld	2.000.000	2.000.000	
Campus kanaalzone	3.700.000	700.000	3.000.000
Walkatenplein			
<i>Exploitaties buiten gemeentelijke administratie:</i>			
De Veldkamp	3.800.000	6.400.000	-2.600.000
Businesspark XL	2.400.000	2.500.000	-100.000
Totaal	12.800.000	12.300.000	500.000
exclusief BXL	10.400.000	9.800.000	600.000
Overige functies			
	geleverd	verwacht	verschil
Lange Wemen			
Hemmelhorst			
Hart van Zuid			
Gezondheidspark			
Veldwijk Noord			
<i>Exploitaties buiten gemeentelijke administratie:</i>			
Businesspark XL			
Totaal			
exclusief BXL			
Totaal (inclusief BXL)	17.200.000	20.700.000	-3.500.000
Totaal (exclusief BXL)	14.800.000	18.200.000	-3.400.000

Per 1 januari
2025

Herziening grondexploitaties

Deel II: Woningbouw,
bedrijventerreinen, materiële
vaste activa en erfpacht

Maart 2025
Sector Fysiek
Team Projecten,
Vastgoed en Grondzaken

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	3
INLEIDING	5
COMPLEX 28: MARSKANT	7
COMPLEX 44: VELDWIJK NOORD.....	9
COMPLEX 52: DALMEDEN	11
COMPLEX 666: DALMEDEN.....	13
COMPLEX 101: BROEK NOORD	15
COMPLEX 104: LANGE WEMEN	17
COMPLEX 583: HERONTWIKKELING BECKUMERSTRAAT.....	19
COMPLEX 591: BECKUM	21
COMPLEX 635: WOONWAGENS	23
COMPLEX 638: BEEKSTRAAT E.O.	25
COMPLEX 642: CAMPUS DRIENE	27
COMPLEX: HEMMELHORST	29
COMPLEX 701: HART VAN ZUID, HIJSCHVESTE	31
COMPLEX 702, 703 & 704:.....	33
HART VAN ZUID, DE SMELTERIJ, DE APPENDAGE & HOOFDINFRA 1 ^E FASE	33
COMPLEX 714: HART VAN ZUID, DE OUDE KETELMAKERIJ	36
COMPLEX 717: HART VAN ZUID, DE KOPPELING.....	39
COMPLEX 790: HART VAN ZUID, DE VERBINDING	42
COMPLEX 791: HART VAN ZUID, DE HOFMAKERIJ	44
COMPLEX 716: HART VAN ZUID, 2 ^E FASE – KANAALZONE	46
COMPLEX 16: GEZONDHEIDSPARK	48
COMPLEX 35: OOSTERVELD.....	50
COMPLEX 96: WESTERMAAT CAMPUS	53

COMPLEX: WESTERMAAT DE VELDKAMP	55
COMPLEX: BUSINESSPARK XL	58
COMPLEX 640: WALKATENPLEIN	59
COMPLEX: MATERIËLE VASTE ACTIVA	61
COMPLEX 95: ERFPACHT	63
COMPLEX: VERHUUR.....	65

Inleiding

In dit deel wordt de actualisatie van de grondexploitaties gepresenteerd en toegelicht voor de woningbouwlocaties, bedrijventerreinen en materiële vaste activa (voorheen niet in exploitatie genomen gronden).

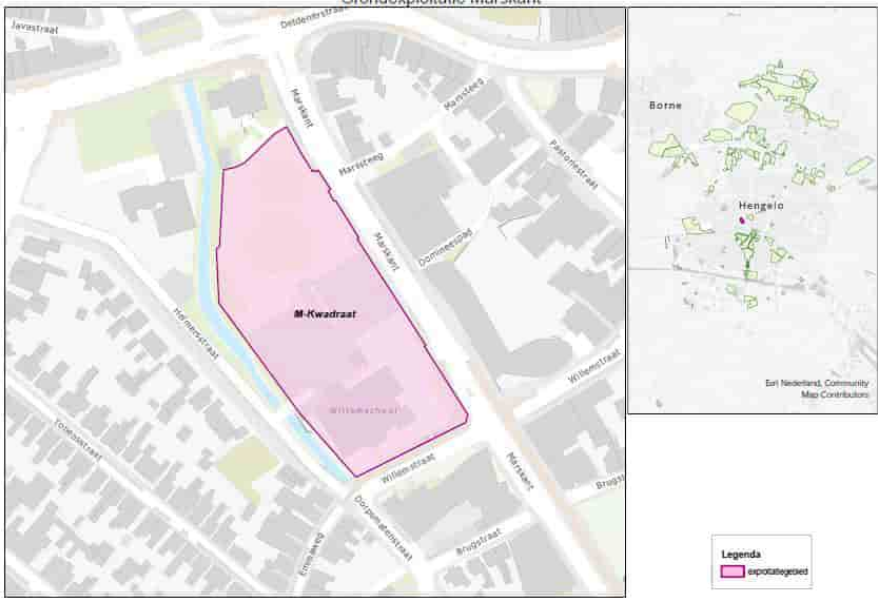
Net als vorig jaar is de actualisatie van de grondexploitaties weergegeven in projectformats.

Ter verduidelijking van de tabel 'Grondexploitatie' is hieronder een leeswijzer opgenomen. De wijze van presenteren van de cijfers sluit aan bij de wijze waarop de cijfers gepresenteerd worden in de boekhouding.

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2019	Te realiseren per 1/1/2019	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B	
Kosten						Kosten worden positief gepresenteerd
Subsidies en bijdragen						Bijdragen en subsidies worden negatief gepresenteerd
Opbrengsten						Opbrengsten worden negatief gepresenteerd
Tijdsinvloeden						Meestal kosten de tijdsinvloeden geld en zijn deze positief gepresenteerd
Eindresultaat						Zijn de kosten hoger dan de opbrengsten dan presenteren we een positief bedrag, maar de grondexploitatie heeft dan dus een tekort!
CW eindresultaat						De contante waarde wordt berekend om te onderzoeken hoeveel geld je nu op de bank moet hebben om straks de eindwaarde (bij een tekort) af te dekken
Boekwaarde						Meestal zijn de kosten hoger dan de opbrengsten en is de boekwaarde positief. Als er een negatieve boekwaarde is, wil dat zeggen dat er een spaarsaldo is

↓ Dit is de laatste vastgestelde grondexploitatie door de Raad. In dit blok staat de winst (met een minteken - aangeduid) of verlies (een positief getal) van het voorgaande jaar	↓ Dit is de onderbouwing van de boekwaarde tot en met heden In dit blok staat de winst (met een minteken - aangeduid) of verlies (een positief getal) van het huidige jaar	↓ Dit zijn nog te realiseren kosten en opbrengsten In dit blok staat de winst (met een minteken - aangeduid) of verlies (een positief getal) van het huidige jaar	↓ Dit is de nu door de Raad vast te stellen grondexploitatie In dit blok staat het verschil tussen het voorgaande herziening en de huidige herziening. Een minteken - betekent een verslechtering. Een positief getal is een verbetering	↓ Dit is het verschil tussen de oude en de nieuwe grondexploitatie

Complex 28: Marskant

Marskant Projectnummer: 28		
		
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	1,2 hectare
	Substructuur	0,3 hectare
	Netto uitgeefbaar	0,9 hectare
Doel	Verbeteren van de stedelijke structuur en versterking van het woonklimaat door het ontwikkelen van deze locatie.	
Projectresultaat	Realisatie van uitsluitend grondgebonden woningen met een maximum aantal van 36 wooneenheden inclusief herinrichting van de Berfloreek en verduurzaming van de oevers.	
Startdatum project	2019	
Oplevering / einddatum project	2027	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase project	Realisatiefase	
Investering/exploitatie	Grondexploitatie	
Bestemming	Woondoeleinden	
Bouwvolume	Maximaal 36 woningen	
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits	
Ambtelijk OG	Joop Nijenhuis	
Projectleider	Martine Briggeman	
Planeconoom	Mart Keur	
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024	

Bouw en woonrijp maken

Het terrein is bouwrijp, we zitten volop in de uitgifte. Het woonrijp maken gebeurt zoveel mogelijk in lijn met de oplevering van de woningen, waarbij het denkbaar is dat de zijde van de Helmerstraat eerder wordt aangepakt als het uitgifte tempo en de oplevering van woningen daartoe aanleiding geven. De herinrichting van de Berfloreek is gereed, met uitzondering van de

aanleg van de brug: deze is in de voorbereidende fase en wordt naar verwachting in 2025 gerealiseerd.

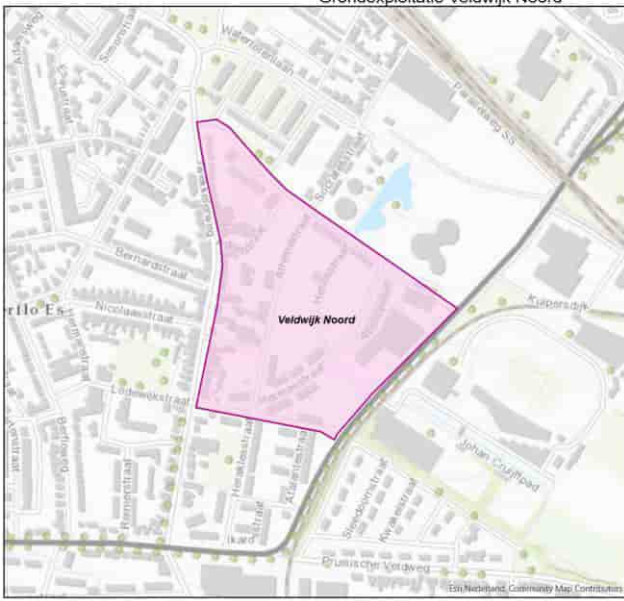
Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/Retail	m^2				
Horeca	m^2				
Woningen	Aantal			28	2
Kantoor/maatsch.	m^2	1.232	1.232		
Overig	m^2				

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	5.354.000	4.360.000	988.000	5.348.000	6.000
Subsidies en bijdragen	-18.000	-18.000	0	-18.000	0
Opbrengsten	-3.473.000	-2.043.000	-1.698.000	-3.741.000	268.000
Tijdsinvloeden	362.000	227.000	5.000	232.000	130.000
Eindresultaat	2.224.000			1.822.000	402.000
CW eindresultaat	2.055.000			1.716.000	339.000
Boekwaarde	3.978.000	-1.452.000			2.526.000

Korte toelichting op grex

De grondexploitatie is in 2024 verbeterd en sluit naar verwachting met een eindresultaat van 1,7 miljoen negatief op netto contante waarde, dat was bij de laatst vastgestelde herzieningen nog ruim 2 miljoen negatief. De verbetering is het gevolg van het feit dat het pand Markant beter is verkocht dat werd aangenomen. Verder zorgen de verlaging van de rentelasten en de indexering van de grondprijzen ook voor een gunstiger eindresultaat.

Complex 44: Veldwijk Noord

Veldwijk Noord Projectnummer: 44		
	Grondexploitatie Veldwijk Noord 	
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied 8,1 hectare Substructuur 3,8 hectare Netto uitgeefbaar gemeente 1,4 hectare Netto uitgeefbaar derden 2,9 hectare	
Doel	Herstructureren van een oude volkswijk met voornamelijk sociale woningbouw naar een aantrekkelijke, veilige en levensloopbestendige woon- en leefomgeving.	
Projectresultaat	Opbouw van een woonwijk met een evenwichtige verhouding tussen koop en (sociale) huur. Dit bestaat uit: - De bouw van een winkelcentrum met een woontoren met 42 huurappartementen en een woontoren met 56 koopappartementen; - Circa 100 grondgebonden woningen grotendeels vrije sector; - Circa 30 zorgwoningen.	
Startdatum project	Het oorspronkelijke plan is in 2005 opgestart. In 2009 heeft een heroriëntatie plaatsgevonden. Dit heeft ertoe geleid dat er een herstart is gemaakt met een veranderd kader.	
Oplevering/ einddatum project	2025	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase project	Het project bevindt zich in de uitvoeringsfase.	
Bestemming	Wonen en gemengd	
Bouwwolume	Zie projectresultaat	
Investering/exploitatie	Het project wordt samen met de woningcorporatie uitgevoerd, met als uitgangspunt "de kosten in beeld, de kosten verdeeld". Dit is een afsprakenkader, opgesteld door het Ministerie van VROM, Aedes (vereniging van woningcorporaties) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) voor kostenverdeling bij herstructureringsopgaven.	

Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits
Ambtelijk OG	Joop Nijenhuis
Projectleider	Mariëlle Numan
Planeconoom	Frank Kusters
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024

Bouw en woonrijp maken

Het Apolloplein is gerealiseerd. De groenvoorzieningen worden in het eerste kwartaal aangeplant en dan is het plein ingericht.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/retail	m^2	1.200	1.200		2.000
Horeca	m^2				
Woningen	Aantal	310	310	261	201
Kantoor/maatsch.	m^2				
Overig	m^2				

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	18.015.000	17.964.000	107.000	18.071.000	-56.000
Subsidies en bijdragen	-13.890.000	-13.890.000	0	-13.890.000	0
Opbrengsten	-1.824.000	-1.629.000	-195.000	-1.824.000	0
Tijdsinvloeden	-3.388.000	-3.374.000	-1.000	-3.375.000	-13.000
Eindresultaat	-1.087.000		-89.000	-1.018.000	-69.000
CW eindresultaat	-1.066.000			-998.000	-68.000
Boekwaarde	-1.871.000	-928.000			-943.000

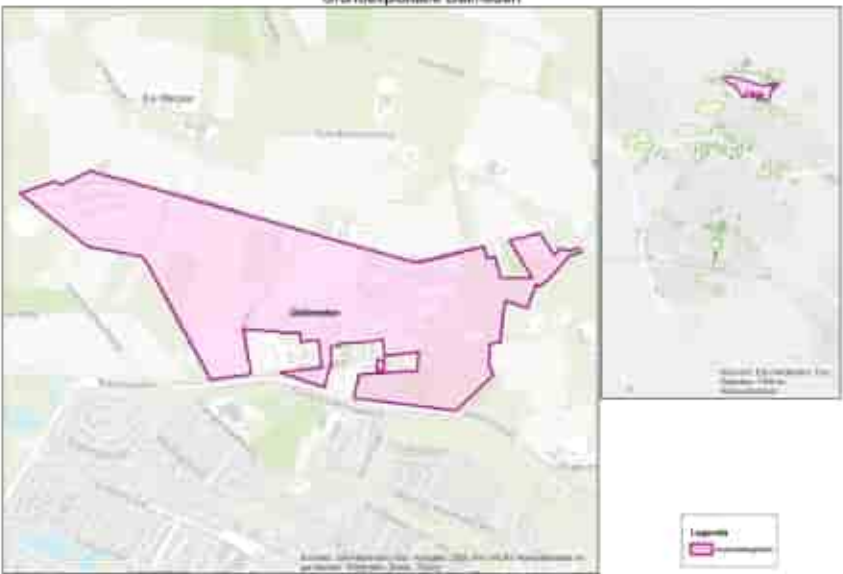
Korte toelichting op grex

In de tweede beleidsrapportage is al gemeld dat er o.a. meerwerk was bij groen en verhardingen. Dit bracht een verslechtering mee van € 83.000. Er was een verschil van mening met de Belastingdienst over een verwerving. De belasting is wel betaald en meegenomen in de grondexploitatie. Afgelopen jaar heeft de belastingdienst daarover een schikkingsvoorstel gedaan waardoor we de helft van de betaalde belasting teruggestort krijgen (€ 34.000). Dit voordeel was niet ingerekend, omdat de uitkomst ongewis was. De afsluitende werkzaamheden voor deze grondexploitatie (o.a. groeninplant etc.) liepen iets vertraging op, waardoor we nu in 2025 afsluiten en dus één jaar langer kosten hebben (dit vergt iets meer belasting en plankosten (minus € 7.000). Doordat de rente gedaald is en we hier een negatieve boekwaarde ('spaarsaldo') hebben, krijgen we minder rente vergoed. Dit veroorzaakt een verslechtering van € 13.000.

Risico's

Er worden geen risico's meer verwacht.

Complex 52: Dalmeden

Dalmeden Projectnummer: 52							
							
Ruimtegebruik	<table> <tr> <td>Exploitatiegebied</td><td>68,4 hectare</td></tr> <tr> <td>Substructuur</td><td>38,1 hectare</td></tr> <tr> <td>Netto uitgeefbaar</td><td>30,3 hectare</td></tr> </table>	Exploitatiegebied	68,4 hectare	Substructuur	38,1 hectare	Netto uitgeefbaar	30,3 hectare
Exploitatiegebied	68,4 hectare						
Substructuur	38,1 hectare						
Netto uitgeefbaar	30,3 hectare						
Doel	Realisatie van een hoogwaardig woongebied waarin voornamelijk particuliere opdrachtgevers hun droomhuis kunnen bouwen.						
Projectresultaat	Een woongebied bestemd voor de realisatie van circa 351 woningen. Het woongebied wordt een overgangsgebied tussen de stad en het platteland. Het gebied wordt ingepast in het bestaande landschap.						
Startdatum project	2003						
Oplevering/ einddatum project	2024						
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing						
Huidige fase project	Het project is verdeeld in diverse deelplannen. Deze grondexploitatie wordt afgesloten om nog verder te gaan met de deelplannen Meander Noord en Kamers onder een nieuw nummer (666 Dalmeden). Deze grondexploitatie is te vinden in deze herzieningen.						
Investering/exploitatie	Grondexploitatie						
Bestemming	Woningbouw						
Bouwvolume	Ongeveer 351 woningen						
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrijs						
Ambtelijk OG	Sanne Elferdink						
Projectleider	Ivo Heijenrath						
Planeconoom	Michel Siersma						
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024						

Bouw en woonrijp maken

Het woonrijp maken van Stromen Noord en zuid, Meander Zuid en Wegen fase 1 is bijna geheel uitgevoerd. In Bos en Kamers fase 1 en 2 vinden nog afrondende werkzaamheden plaats.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/retail	m ²				
Horeca	m ²				
Woningen	Aantal			351	350
Kantoor/maatsch.	m ²				
Overig	m ²				

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	55.261.000	44.430.000	0	44.430.000	10.831.000
Subsidies en bijdragen	-1.005.000	-995.000	0	-995.000	-10.000
Opbrengsten	-106.204.000	-62.189.000	0	-62.189.000	-44.015.000
Tijdsinvloeden	24.453.000	18.754.000	0	18.754.000	5.699.000
Eindresultaat	-27.495.000			0	-27.495.000
CW eindresultaat	-21.679.000			0	-21.679.000
Boekwaarde		0			0

Korte toelichting op grex

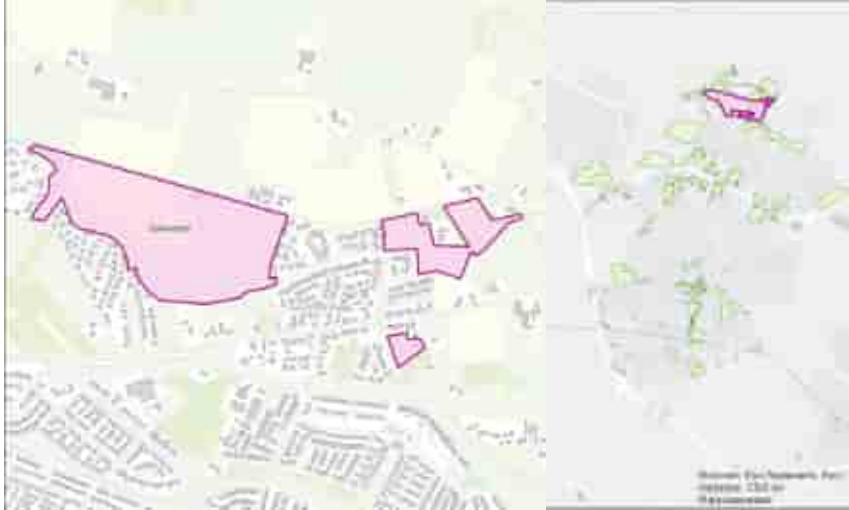
Twee jaar geleden werd een fout geconstateerd in de grondexploitatie 52 Dalmeden. Deze fout is onderzocht en hoewel het om een afzonderlijke fout ging, werd er aanbevolen om verder te gaan met een eenvoudiger versie van de grondexploitatie. Dat is nu gedaan door deze grondexploitatie af te sluiten en verder te gaan met een kleinere versie van Dalmeden die verantwoord wordt onder 666 Dalmeden.

De grondexploitatie (52) van Dalmeden heeft een positief resultaat van € 7,9 miljoen. Dit resultaat is meegenomen in de bovenstaande tabel in de kosten, zodat de grondexploitatie op nul sluit. Het voordeel van € 7,9 miljoen landt in de reserve. Door de verplichte Percentage Of Completion (POC) methode van de BBV was er al een winst genomen van € 14,1 miljoen. De winst valt nu dus lager uit, doordat de verplichte winstmethode berekend moet worden op de eindwaarde (in 2035). Het verschil tussen de winst per heden en eindwaarde bedroeg bij de laatste herzieningen al € 6 miljoen.

Risico's

Niet van toepassing

Complex 666: Dalmeden

Dalmeden Projectnummer: 666							
							
Ruimtegebruik	<table> <tr> <td>Exploitatiegebied</td><td>26,3 hectare</td></tr> <tr> <td>Substructuur</td><td>15,8 hectare</td></tr> <tr> <td>Netto uitgeefbaar</td><td>10,5 hectare</td></tr> </table>	Exploitatiegebied	26,3 hectare	Substructuur	15,8 hectare	Netto uitgeefbaar	10,5 hectare
Exploitatiegebied	26,3 hectare						
Substructuur	15,8 hectare						
Netto uitgeefbaar	10,5 hectare						
Doel	Realisatie van een hoogwaardig woongebied waarin voornamelijk particuliere opdrachtgevers hun droomhuis kunnen bouwen.						
Projectresultaat	Een woongebied bestemd voor de realisatie van 151 woningen. Het woongebied wordt een overgangsgebied tussen de stad en het platteland. Het gebied wordt ingepast in het bestaande landschap.						
Startdatum project	2025						
Oplevering/ einddatum project	2030						
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing						
Huidige fase project	Het project is verdeeld in deelplannen Meander Noord en Kamers. Meander Noord zit in de uitgifte en Kamers zit al in de ontwerpfase.						
Investering/exploitatie	Grondexploitatie						
Bestemming	Woningbouw						
Bouwvolume	155 woningen						
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits						
Ambtelijk OG	Sanne Elferdink						
Projectleider	Ivo Heijenrath						
Planeconoom	Janneke Szymanski						
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024						

Bouw en woonrijp maken

Meander Noord is bouwrijp gemaakt, zodat binnenkort gestart kan worden met de bouw van woningen.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/retail	m^2				
Horeca	m^2				
Woningen	Aantal			155	
Kantoor/maatsch.	m^2				
Overig	m^2				

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	0	13.429.000	5.772.000	19.201.000	-19.201.000
Subsidies en bijdragen	0				
Opbrengsten	0	-11.000	-45.324.000	-45.335.000	45.335.000
Tijdsinvloeden	0	9.740.000	-1.071.000	8.669.000	-8.669.000
Eindresultaat	0			-17.465.000	17.465.000
CW eindresultaat	0			-15.509.000	15.509.000
Boekwaarde	0	23.158.000			-23.158.000

Korte toelichting op grex

Twee jaar geleden werd een fout geconstateerd in de grondexploitatie 52 Dalmeden. Deze fout is onderzocht en hoewel het om een afzonderlijke fout ging, werd er aanbevolen om verder te gaan met een eenvoudigere versie van de grondexploitatie. Dat is nu gedaan door grondexploitatie 52 af te sluiten en verder te gaan met deze kleinere versie van Dalmeden die verantwoord wordt onder 666 Dalmeden.

De verwachte winst is € 17,5 miljoen. Deze wordt eind 2030 gerealiseerd. Op huidig prijspeil komt dat neer op € 15,5 miljoen. De boekwaardes zijn overgenomen uit de afgesloten grondexploitatie 52 Dalmeden conform raadsbesluit.

Complex 101: Broek Noord

Broek Noord Projectnummer: 101		
		
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	29,8 hectare
	Substructuur	13,0 hectare
	Netto uitgeefbaar	16,8 hectare
Doel	Een kwalitatief hoogwaardige wijkontwikkeling in combinatie met de verkoop van kavels voor grondgebonden woningen te realiseren in de gebieden: ■ Silverveld; ■ Slingerveld; ■ 'De Noordrand'; ■ Broek Noord-West.	
Projectresultaat	Verkochte kavels voor woningbouw en een woonrijp gebied dat kan worden overgedragen aan beheer nadat alle bouwactiviteiten zijn afgerond.	
Startdatum project	1992	
Oplevering / einddatum project	Eind 2026	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase project	Realisatiefase	
Investering/exploitatie	Grondexploitatie	
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits	
Bestemming	Woningbouw	
Bouwvolume	489 woningen	
Ambtelijk OG	Roy Knobben	
Projectleider	Rogier Jacobs	
Planeconoom	Mart Keur	
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024	

Bouw en woonrijp maken

Het bouwrijp maken is gereed. In de afgelopen periode is de eerste fase van de projectbouw grotendeels gerealiseerd. Een aantal van de vrije kavels is in aanbouw en een aantal zelfs al bewoond. De planning is dat de afronding en aanbesteding van het bestek voor het woonrijp maken in 2025 plaatsvindt. Uitvoering wordt in fases opgepakt.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/retail	<i>m²</i>				
Horeca	<i>m²</i>				
Woningen	<i>Aantal</i>			244	185
Kantoor/maatsch.	<i>m²</i>				
Overig	<i>m²</i>				

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2023	Te realiseren per 1/1/2024	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	25.916.000	24.303.000	1.707.000	26.010.000	-94.000
Subsidies en bijdragen	-273.000	-273.000	0	-273.000	0
Opbrengsten	-29.954.000	-29.352.000	-629.000	-29.980.000	26.000
Tijdsinvloeden	9.788.000	9.607.000	29.000	9.636.000	152.000
Eindresultaat	5.477.000			5.393.000	84.000
CW eindresultaat	5.161.000			5.183.000	-22.000
Boekwaarde	5.525.000	4.285.000			1.240.000

Korte toelichting op grex

De ramingen zijn naar prijsniveau 2025 gebracht door ze te indexeren met de vastgestelde parameters.

De fasering van de nog uit te geven kavels is geactualiseerd op basis van de meest recente informatie. We gaan er vanuit dat de resterende kavels allemaal in 2025 worden verkocht. Dat is realistisch, aangezien alle nog niet verkochte kavels onder optie zijn.

In lijn met de vastgestelde grondprijsnotitie is de prijs per vierkante meter met 3% geïndexeerd. Er is geen sprake van plan inhoudelijke aanpassingen. Het project kent dan ook geen substantiële afwijking ten opzichte van de laatst vastgestelde herzieningen: afgerond blijft de eindwaarde netto contant 5,2 miljoen negatief.

Complex 104: Lange Wemen

Lange Wemen Projectnummer: 104	
Ruimtegebruik	Niet van toepassing
Doel	Het doel van het project Lange Wemen is het aantrekkelijker maken van de binnenstad door middel van extra voorzieningen in de vorm van horeca, een boodschappencentrum en overdekte parkeermogelijkheden. Tevens dient het project te zorgen voor meer levendigheid in en bezoek aan de binnenstad, door de gemeentelijke diensten te concentreren rond het stadhuis.
Projectresultaat	Het projectresultaat bestaat uit verschillende onderdelen: ■ Nieuwbouw stadskantoor ten behoeve van de huisvesting van het volledige ambtelijk apparaat; ■ Circa 900 m² nieuwe horeca; ■ Aanleg Horecaplein.
Startdatum project	Het oorspronkelijke plan is in 2005 opgestart. In 2010 heeft een heroriëntatie plaatsgevonden. Dit heeft ertoe geleid dat er een herstart is gemaakt met een veranderd kader. Dit geldt vanaf 2011. Het project in zijn huidige vorm is daarmee gestart in 2011. In 2022 heeft de gemeente het winkelcentrum Thiemsbrug gekocht en weer doorverkocht aan de HMO. De tekorten worden afgedekt door de reserve grondexploitaties. Voor deze ontwikkeling moeten in 2025 exploitatie overeenkomsten gesloten worden met de twee marktpartijen. Exploitatie overeenkomsten worden conform het BBV niet meegenomen in deze grondexploitatie.
Oplevering / einddatum project	Het project kent verschillende deelprojecten die hun eigen planning hebben. Vooralsnog geldt hiervoor het volgende: ■ Stadskantoor: gerealiseerd; ■ Verkoop bouwgrond commercieel deel: gerealiseerd; ■ Horeca inclusief bovenliggende woningen: wordt in 2025 gerealiseerd.
Oplevering / einddatum project	Het is de verwachting dat deze grondexploitatie binnen een jaar afgesloten kan worden.
Huidige fase project	Het project bevindt zich in de uitvoeringsfase.
Investering/exploitatie	De commerciële ontwikkeling van de horecawand is een private

	opstalontwikkeling met een gemeentelijke grondexploitatie. Er worden in 2025 exploitatie overeenkomsten gesloten voor Lange Wemen. De financiële gevolgen van deze overeenkomsten worden buiten deze grondexploitatie geadmistreerd.
Bestemming	Centrum, horeca, maatschappelijk (wonen, detailhandel, maatschappelijke dienstverlening, bergingen).
Bouwvolume	Het programma voor Lange Wemen bestaat uit nieuwbouw van circa 900 m ² horecaruimte
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits
Ambtelijk OG	Joop Nijenhuis
Projectleider	Ivo Heijenrath
Planeconoom	Frank Kusters
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024

Bouw en woonrijp maken

De gehele openbare ruimte bij Lange Wemen is aangelegd. Delen van de openbare ruimte mogen, conform wetgeving, niet verantwoord worden in een grondexploitatie. Deze zijn verantwoord bij de algemene dienst.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/Retail	m ²				
Horeca	m ²	200	200	900	
Woningen	Aantal	28	28	36	
Kantoor/maatsch.	m ²	9.500	9.500		
Overig	m ²				

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	14.175.000	14.144.000	46.000	14.190.000	-15.000
Subsidies en bijdragen	-4.988.000	-4.987.000	0	-4.987.000	-1.000
Opbrengsten	-8.773.000	-8.773.000	0	-8.773.000	0
Tijdsinvloeden	2.153.000	2.148.000	3.000	2.151.000	2.000
Eindresultaat	2.567.000		49.000	2.581.000	-14.000
CW eindresultaat	2.516.000			2.530.000	-14.000
Boekwaarde	2.382.000	2.532.000			-150.000

Korte toelichting op grex

De aanleg (en de begeleiding) van de bouwweg voor de horecawand is iets duurder uitgevallen, omdat er meer tijd nodig was voor de begeleiding dan verwacht. Tezamen zorgt dat voor een overschrijding van het budget met € 15.000.

Risico's

De risico's zijn afgenomen omdat het project na realisatie van de horecawand afgesloten kan worden.

Complex 583: Herontwikkeling Beckumerstraat

Herontwikkeling Beckumerstraat Projectnummer: 583		
		
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	0,40 hectare
	Substructuur	0,05 hectare
	Netto uitgeefbaar	0,35 hectare
Doel	Een binnenstedelijke herontwikkeling van de locatie Vos en de herbestemming, restauratie en verkoop van het schoolgebouw.	
Projectresultaat	Een vrije kavel aan de Willem de Clercqstraat. Op het terrein van de Tuindorpschool past een programma van maximaal 8 wooneenheden. De machinefabriek wordt verkocht als pand voor wonen/werken aan huis.	
Startdatum project	De Raad heeft op 18 november 2020 de grondexploitatie vastgesteld (zaaknummer 3128460).	
Oplevering / einddatum project	Het is de bedoeling om in 2025 het project Herontwikkeling Beckumerstraat gerealiseerd te hebben. De verkoop van de voormalige Tuindorpschool is gerealiseerd in 2021, de oude locatie van de machinefabriek Vos wordt naar verwachting in 2025 verkocht en de kavel aan de Willem de Clercqstraat in 2025.	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Het is de verwachting dat deze grondexploitatie binnen tien jaar afgesloten kan worden.	
Huidige fase project	Uitvoeringsfase	
Investering/exploitatie	Grondexploitatie.	
Bestemming	De bestemming wordt wonen en voor een klein deel werken.	
Bouwvolume	Het programma voor de Beckumerstraat bestaat uit 10 wooneenheden.	
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits	
Ambtelijk OG	Sanne Elferdink	
Projectleider	Martine Briggeman	
Planeconoom	Frank Kusters	
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024	

Bouw en woonrijp maken

De kavel(s) worden bouwrijp gemaakt. De kavel(s) liggen al ontsloten op de Beckumerstraat en de Schouwinksweg. Daardoor hoeft er niet veel geïnvesteerd te worden.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Bedrijven	m^2	170			
Horeca	m^2				
Woningen	Aantal			10	
School/maatsch.	m^2	140			
Overig	m^2				

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	692.000	547.000	135.000	682.000	10.000
Subsidies en bijdragen	0	0	0	0	0
Opbrengsten	-1.179.000	-805.000	-378.000	-1.183.000	4.000
Tijdsinvloeden	-4.000	4.000	0	4.000	-8.000
Eindresultaat	-491.000			-497.000	6.000
CW eindresultaat	-482.000			-488.000	6.000
Boekwaarde		-254.000			

Korte toelichting op grex

De rente is gedaald waardoor de rente opbrengsten lager uitvallen. Dit nadeel wordt gecompenseerd doordat de nog te maken plankosten naar verwachting iets lager uitvallen. Per saldo verbetert de grondexploitatie met € 10.000.

Risico's

Niet van toepassing

Complex 591: Beckum

Herontwikkeling Beckum Projectnummer: 591	
	Grondexploitatie Herontwikkeling Beckum
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied 0,92 hectare Substructuur 0,53 hectare Netto uitgeefbaar 0,39 hectare
Doel	Realiseren van woningbouw voor met name de startende Beckumer op veld 3 van sportvereniging TVO te Beckum.
Projectresultaat	Uitgifte van 19 particuliere bouw kavels met een gemengd programma van rijwoningen, twee-onder-een-kapwoningen en een enkele vrijstaande woning.
Startdatum project	De raad heeft op 9 maart 2024 de grondexploitatie voor woningbouw in Beckum vastgesteld (zaaknummer: 3351672).
Oplevering / einddatum project	Eind 2028
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing
Huidige fase project	Het project bevindt zich in de aanloopfase
Investering/exploitatie	Grondexploitatie
Bestemming	Woningbouw
Bouwvolume	Het programma bestaat uit 19 wooneenheden.
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits
Ambtelijk OG	Roy Knobben
Projectleider	Martine Briggeman
Planeconoom	Mart Keur
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024

Bouw en woonrijp maken

Voordat er gestart kan worden met het bouwrijp maken van het terrein moeten eerst alle benodigde percelen worden verworven. Voor het deel van de grond dat op dit moment in eigendom is van Stichting Twickel vinden nog gesprekken plaats.

Daarnaast is in 2024 veel inzet gepleegd om te komen tot een verbetering van het plan. De optimale ontwikkeling voor de centrumlocatie van Beckum zou een grote aanpassing van dit plan betekenen. Hierover vindt nog afstemming plaats tussen de woningbouwontwikkeling enerzijds en de werkgroep voor de Multifunctionele Accommodatie anderzijds. Uiteraard in samenspraak met dorpsraad en de stuurgroep.

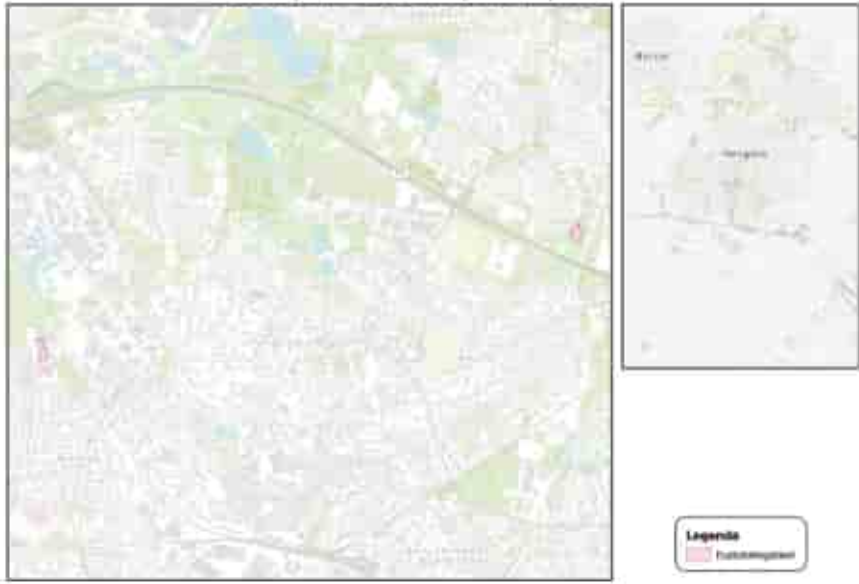
Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Bedrijven	m ²				
Horeca	m ²				
Woningen	Aantal			19	
School/maatsch.	m ²				
Overig	m ²				

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	1.368.000	133.000	1.288.000	1.421.000	-53.000
Subsidies en bijdragen	0	0	0	0	0
Opbrengsten	-1.319.000	0	-1.359.000	-1.359.000	40.000
Tijdsinvloeden	56.000	1.000	-20.000	-19.000	75.000
Eindresultaat	105.000			44.000	61.000
CW eindresultaat	9.000			41.000	-32.000
Boekwaarde		135.000			

Korte toelichting op grex

Voor dit project geldt dat op dit moment wordt bekeken of er een optimalisatie kan plaatsvinden voor de reeds vastgestelde grondexploitatie op het derde veld van sportvereniging TVO. In het licht van de mogelijke ontwikkeling van een Multifunctioneel accommodatiecentrum kan ervoor worden gekozen om de invulling van deze grondexploitatie anders vorm te gaan geven. Er is voor dit plan daarom maar in beperkte mate inzet gepleegd, en zijn geen inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd. De indexaties op basis van de grondprijzennotitie en parameters zijn wel toegepast. Hierdoor is sprake van een (beperkte) verslechtering van het verwachte eindresultaat van - € 32.000 op contante waarde.

Complex 635: Woonwagens

Woonwagens Projectnummer: 635		
	Grondexploitatie Woonwagenstandplaats 	
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied:	12.975 m ²
	Substructuur:	7.875 m ²
	Netto uitgeefbaar	5.100 m ²
Doel	Het huisvesten van woonwagenbewoners binnen de gemeente	
Projectresultaat	Het realiseren van 14 woonwagenstandplaatsen over twee geografisch gescheiden locaties (Bartelinkslaantje en Grobbenweg).	
Startdatum project	2024	
Oplevering / einddatum project	2027	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	N.v.t.	
Huidige fase project	Ontwerpfase	
Investering/exploitatie	Grondexploitatie	
Bestemming	Toekomstige bestemming wordt wonen	
Bouwvolume	14 woonwagenstandplaatsen; 7 aan het Bartelinkslaantje en 7 aan de Grobbenweg	
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits	
Ambtelijk OG	Roy Knobben	
Projectleider	Gijs Flink	
Planeconoom	Chanel Elferink	
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024	

Bouw en woonrijp maken

Op dit moment wordt er gewerkt aan een inrichtingsplan openbare ruimte waarna gestart kan worden met het bouwrijp maken van de terreinen. Aangezien de Grobbenweg wat vertraging heeft door de flora en fauna, zal het bouwrijp maken van het Bartelinkslaantje en Grobbenweg niet gelijktijdig plaatsvinden. Voor het Bartelinkslaantje wordt het gros van de bouwrijpwerkzaamheden in 2025 verwacht, de Grobbenweg zal naar verwachting in 2026 bouwrijp worden gemaakt.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/retail	m ²				
Horeca	m ²				
Woningen	Aantal			14	
Kantoor/maatsch.	m ²				
Overig	m ²				

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	1.286.000	548.000	720.000	1.268.000	18.000
Subsidies en bijdragen					
Opbrengsten	-662.000		-682.000	-682.000	20.000
Tijdsinvloeden	45.000		-3.000	-3.000	48.000
Eindresultaat	668.000	548.000	35.000	583.000	85.000
CW eindresultaat	630.000			549.000	81.000
Boekwaarde		548.000			

Korte toelichting op grex

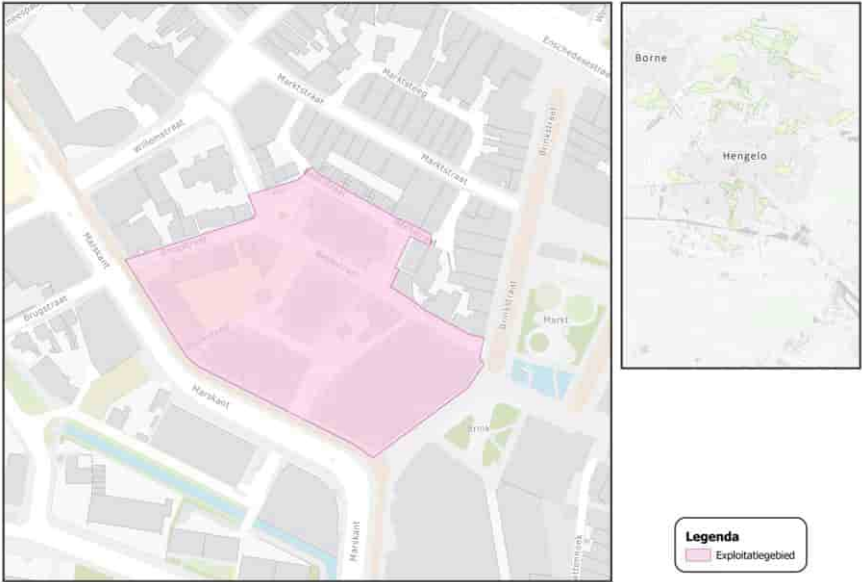
In 2024 is de grondexploitatie gestart voor de woonwagenlocaties. Ten opzichte van deze vastgestelde grondexploitatie zijn er kleine wijzigingen te herkennen per 1-1-25. De kosten zijn € 18.000 lager wat met name komt doordat de plankosten naar beneden zijn bijgesteld aan de hand van een nieuwe plankostenraming. De opbrengsten worden € 20.000 hoger doordat de grondprijzen zijn geïndexeerd conform de grondprijzennotitie per 1-1-25. De tijdsinvloeden zijn aangepast aan de hand van de nieuwe parameters en vallen hierdoor € 48.000 lager uit. In 2025 worden er nog geen verkopen verwacht, deze worden in 2026 (Bartelinkslaantje) en 2027 (Grobbeuweg) verwacht. Ondanks de nominale verbetering (eindwaarde) van € 85.000, blijft de netto contante waarde negatief en komt die per 1-1-25 uit op - € 549.000.

Risico's

Er zijn twee risico's:

- Bezwaar zorgt voor vertraging bij Bartelinkslaantje
Het zou kunnen dat de omwonenden bezwaar gaan indienen tegen het plan wat leidt tot extra (juridische) kosten en vertraging.
- De vrije sector woonwagenstandplaatsen raken niet verkocht
Voor de vrije sectorkavels staat een geïnteresseerde familie op de wachtlijst die heeft aangegeven 3 kavels van 600 m² te willen kopen. Hier is in de planvorming ook rekening mee gehouden. Mocht deze familie afhaken, en er blijkt verder geen markt te zijn voor dit type product, dienen één of meerdere kavels in de sociale huur gezet te worden, waardoor de opbrengsten zullen verslechteren.

Complex 638: Beekstraat e.o.

Beekstraat e.o. (Be Brink) Projectnummer: 638		
	Grondexploitatie Beekstraat e.o. 	
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	1,4 hectare
	Substructuur	0,5 hectare
	Netto uitgeefbaar	0,9 hectare
Doel	Het aantrekkelijker maken van de binnenstad en verminderen van de leegstand door een gebied dat veel leegstand kent en een negatieve ontwikkeling doormaakt, te transformeren naar een aantrekkelijk woongebied.	
Projectresultaat	Een aantrekkelijk woongebied met circa 170 woningen.	
Startdatum project	2024	
Oplevering / einddatum project	2029	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase project	Planontwikkeling	
Investering/exploitatie	Grondexploitatie	
Bestemming	Woningbouw	
Bouwvolume	15.000 m ²	
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits	
Ambtelijk OG	Joop Nijenhuis	
Projectleider	Ivo Heijenrath	
Planeconoom	Gineke Witvoet	
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024	

Bouw en woonrijp maken

Het terrein zal bouw- en woonrijp gemaakt worden ten dienste van het te realiseren programma

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/retail	m ²	6.160	0	874	0
Horeca	m ²	4.750	0		
Woningen	Aantal	7	0	170	0
Kantoor/maatsch.	m ²				
Overig	m ²	960	0		

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	13.138.000	7.548.000	5.671.000	13.219.000	-81.000
Subsidies en bijdragen	-3.325.000	-1.960.000	-1.766.000	-3.726.000	401.000
Opbrengsten	-6.636.000		-5.941.000	-5.941.000	-695.000
Tijdsinvloeden	-86.000		-141.000	-141.000	55.000
Eindresultaat	3.090.000			3.412.000	-322.000
CW eindresultaat	2.799.000			3.090.000	-291.000
Boekwaarde		5.588.514			5.588.514

Korte toelichting op grex

In 2024 zijn diverse percelen aan de Beekstraat en de Marskant aangekocht voor afgerond € 6.809.000. Hiernaast is € 431.000 uitgegeven aan uitplaatsingskosten en bijkomende kosten. De kosten van planvorming bedroegen afgerond € 206.000 waarvan circa € 43.000 besteed is aan de inrichting van de openbare ruimte rondom het exploitatiegebied. Deze kosten worden in 2025 verrekend. De beheerkosten bedroegen in 2024 € 102.000. Op basis van de gerealiseerde kosten is € 1.887.000 subsidie (Impulsaanpak winkelgebieden) verantwoord in de grondexploitatie. De huurinkomsten bedroegen per saldo € 73.000.

In de loop van het jaar zijn huurders van de aangekochte panden verhuisd. Na een verhuizing worden de panden verhuurd ten behoeve van leegstandsbeheer. Wanneer panden verhuurd zijn voor leegstandsbeheer kunnen ze snel en makkelijk leeggemaakt worden wanneer de sloop wordt voorbereid. De te verwachten huuropbrengsten zijn, uitgaande van toenemend leegstandsbeheer, verlaagd met afgerond € 214.000 en verantwoord onder Subsidies en Bijdragen in plaats van onder Opbrengsten.

De voormalige V&D wordt na de sloop geleverd met overdrachtsbelasting, omdat onlangs is gebleken dat een levering met omzetbelasting niet mogelijk is. De overdrachtsbelasting kan niet verrekend worden en is daarmee kostenverhogend. Op deze kosten werd niet gerekend. De gemeente en de ontwikkelaar hebben afgesproken dat ze deze kosten delen. De opbrengsten zijn hierdoor verlaagd met € 79.000.

Per saldo verslechtert het eindresultaat met € 322.000 op eindwaarde en met € 291.000 contant per 01-01-2025.

Risico's

Aan de subsidie die is toegezegd vanuit de Impulsaanpak Winkelgebieden zijn voorwaarden verbonden. Als niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden voldaan wordt, zoals bijvoorbeeld de tijdige realisatie van het projectplan, kunnen subsidies lager worden vastgesteld.

Complex 642: Campus Driene

Campus Driene Projectnummer: 642

	Grondexploitatie Campus Driene 	
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied 15,2 hectare Hoofdstructuur 1,4 hectare Substructuur 10,5 hectare Netto uitgeefbaar 3,3 hectare	
Doel	Het verbeteren van de stedelijke structuur en uitbreiding van de woningvoorraad.	
Projectresultaat	276 woningen, een uitbreiding van SMEOT en de realisatie van een woonzorg voorzieningen door TMZ in een aantrekkelijke groene omgeving.	
Startdatum project	2022	
Oplevering / einddatum project	2034	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase project	Uitvoeringsfase	
Investering/exploitatie	Grondexploitatie	
Bestemming	Wonen en Gemengd	
Bouwwolume	40.000 m ²	
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits	
Ambtelijk OG	Roy Knobben	
Projectleider	Mariska de Vries	
Planeconoom	Gineke Witvoet	
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024	

Bouw en woonrijp maken

Het bouw- en woonrijp maken is aanbesteed en wordt gefaseerd uitgevoerd.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/retail	m ²				
Horeca	m ²				
Woningen	Aantal			276	0
Kantoor/maatsch.	m ²	9.715	0	6.800	0
Overig	m ²				

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	17.690.000	3.383.000	14.584.000	17.967.000	-277.000
Subsidies en bijdragen	-1.037.000	-3.000	-1.006.000	-1.009.000	-28.000
Opbrengsten	-15.176.000		-15.457.000	-15.457.000	281.000
Tijdsinvloeden	-169.000		-495.000	-495.000	326.000
Eindresultaat	1.308.000			1.005.000	303.000
CW eindresultaat	1.073.000			825.000	248.000
Boekwaarde		3.380.372			3.380.372

Korte toelichting op grex

In 2024 is een gemeentelijk perceel voor afgerond € 2.489.000 verantwoord in de grondexploitatie. Hiernaast is gestart met de voorbereiding van de realisatie van het nieuwe sportveld voor Carmel. In 2024 is hieraan circa € 44.000 besteed. Dit nieuwe sportveld wordt in 2025 geruild tegen de grond die Carmel bezit.

De kosten van planvorming bedroegen afgerond € 759.000 waarvan circa € 393.000 betaald is aan Trebbe voor door Trebbe t/m medio 2024 gerealiseerde plankosten. De kosten van bouw- en woonrijp maken, sloop en saneren betroffen voorbereidingskosten en bedroegen circa € 92.000. Er is afgerond € 3.000 aan huurinkomsten gerealiseerd.

De Mariakerk heeft in 2024 aangegeven af te willen zien van de ontwikkeling van woningen in Campus Driene. Hierdoor vervalt er dekking voor de plankosten vanuit kostenverhaal en vervalt een opbrengst van de verkoop van grond. Per saldo leidt dit tot een verslechtering van ruim € 110.000.

Door de verlaging van de rente zijn de financieringskosten afgenomen met ruim € 340.000. De gerealiseerde prijsstijging is lager dan per 01-01-2024 voorzien. Dit heeft eveneens een gunstig effect op het resultaat (circa € 100.000 op eindwaarde). De Woningbouwimpuls-subsidie bedraagt maximaal 50% van het uiteindelijke tekort van de grondexploitatie. Met name de lagere financieringskosten verkleinen het tekort van de grondexploitatie. In verband hiermee is in actualisatie rekening gehouden met verlaging van de subsidie van circa € 30.000.

Per saldo verbetert het eindresultaat met € 303.000 op eindwaarde en met € 248.000 contant per 01-01-2025.

Risico's

Aan de subsidie die is toegezegd vanuit de Woningbouwimpuls zijn voorwaarden verbonden. Als niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden voldaan wordt, zoals bijvoorbeeld de tijdige realisatie van woningen, kunnen subsidies lager worden vastgesteld.

Complex: Hemmelhorst

Hemmelhorst Projectnummer: -		
		
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	12,5 hectare
	Substructuur	2,9 hectare
	Netto uitgeefbaar	9,6 hectare
Doel	De Hemmelhorst is een grondexploitatie die gezamenlijk met de gemeente Borne wordt gevoerd. De 16 woningbouwkavels konden oorspronkelijk alleen gekocht worden door gegadigden die voor andere ruimtelijke ontwikkelingen werden uitgekocht (wijkers). Nu kunnen de kavels ook aan anderen verkocht worden.	
Projectresultaat	Tot op heden zijn 4 kavels verkocht.	
Startdatum project	2008	
Oplevering / einddatum project	2030	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase project	Het project wordt nu uitgevoerd. De planvorming is afgerond en de kavels worden in fasen bouwrijp gemaakt.	
Investering/exploitatie	De Hemmelhorst is een grondexploitatie, die gezamenlijk met de gemeente Borne wordt gevoerd.	
Bestuurlijk OG	Niet van toepassing	
Bestemming	Woningbouw	
Bouwvolume	Circa 16 woningen in totaal waarvan 5 in Hengelo.	
Ambtelijk OG	Roy Knobben	
Projectleider	Gijs Flink / Loes Temmink (gemeente Borne)	
Planeconoom	Gineke Witvoet / Nick Klappe (gemeente Borne)	
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024	

Bouw en woonrijp maken

De eerste fase van de kavels op Borns grondgebied is al enige tijd bouw- en woonrijp. De tweede fase is bouw- en woonrijp gemaakt in 2024. De kavels op Hengelo's grondgebied zullen in 2025 bouw- en woonrijp gemaakt worden.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/retail	m^2				
Horeca	m^2				
Woningen	Aantal			16	4
Kantoor/maatsch.	m^2				
Overig	m^2				

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	5.280.000	4.708.000	679.000	5.387.000	-107.000
Subsidies en bijdragen	-65.000	-71.000	0	-71.000	6.000
Opbrengsten	-9.155.000	-2.397.000	-7.028.000	-9.426.000	271.000
Tijdsinvloeden	2.143.000	2.199.000	-98.000	2.101.000	42.000
Eindresultaat	-1.797.000	4.439.000	-6.447.000	-2.009.000	212.000
CW eindresultaat	-1.596.000	-1.784.000		-1.783.000	187.000
Boekwaarde	4.449.000	4.439.000			10.000

Korte toelichting op grex

In 2024 is een perceel binnen de Hengelose gemeentegrenzen met een waarde van afgerond € 366.000 vanuit de grondexploitatie gekocht door Borne. Vervolgens is deze grond uitgeruild voor een perceel dat de gemeente Hengelo in Borne bezat.

De kosten van de tweede fase van het bouw- en woonrijp maken, bedroegen afgerond € 264.000. Hiernaast is € 28.000 besteed aan plankosten en bodemonderzoek, is er € 5.000 pacht ontvangen en is € 69.000 rente betaald.

De geraamde kosten van bouw- en woonrijp maken zijn met ongeveer € 124.000 toegenomen. Gedeeltelijk wordt deze toename verklaard door prijsstijgingen maar de toename is met name een gevolg van een gewijzigde visie op de ontsluiting van de derde fase van de Hemmelhorst. De te realiseren marktwaarde van de te verkopen kavels is opnieuw getaxeerd. De getaxeerde waarde ligt € 271.000 hoger dan de per 01-01-2024 geraamde grondopbrengst. De tijdsinvloeden zijn per saldo gedaald doordat ervanuit gegaan wordt dat de kosten eerder en de verkoopopbrengsten gedeeltelijk later gerealiseerd worden dan in 2024 aangenomen.

Per saldo verbetert het eindresultaat met € 212.000 op eindwaarde en met € 187.000 contant per 01-01-2025.

In de Hemmelhorst zijn grenzend aan het deelgebied Stromen, nog 12 kavels beschikbaar. Van de kavels liggen er 7 binnen de Bornse gemeentegrenzen en 5 binnen de grenzen van de gemeente Hengelo. Borne en Hengelo voeren voor gezamenlijke rekening en risico een grondexploitatie.

Risico's

Niet van toepassing

Complex 701: Hart van Zuid, Hijschveste

Hart van Zuid, Hijschveste Projectnummer: 701		
	 Grondexploitatie Hijschveste Legenda exploitatiegebied	
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	4,8 hectare
	Substructuur	0,9 hectare
	Netto uitgeefbaar	3,9 hectare
Doel	De ambitie is om in het deelgebied Hijschveste een dynamisch, binnenstedelijke techniek- en onderwijscampus te realiseren. Binnen het deelgebied is een grote menging van, en variëteit in, functies mogelijk.	
Projectresultaat	Zie voorgaand. Het ROC van Twente is in 2009 in gebruik genomen.	
Startdatum project	2002	
Oplevering / einddatum project	2028	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase project	De eerste fase van het project is gerealiseerd, voor de vervolgfases (Hijsch en woonwerkblok) worden plannen ontwikkeld. De locatie is, in afwachting van een definitieve ontwikkeling, tijdelijk, verhuurd aan het ROC ten behoeve van parkeren.	
Investering/exploitatie	Grondexploitatie	
Bestemming	Gemengde doeleinden (onderwijs, wonen, kantoren, detailhandel, horeca, leisure)	
Bouwvolume	Maximaal naar schatting 75.000 m ² (wonen niet gelimiteerd, kantoren gelimiteerd op 30.000 m ² , detailhandel gelimiteerd op 2.000 m ² b.v.o., horeca gelimiteerd op 400 m ² b.v.o., leisure gelimiteerd op 3.000 m ² b.v.o. en een discotheek groot maximaal 1.000 m ² b.v.o.)	
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits	
Ambtelijk OG	Sanne Elferdink	
Projectleider	Rogier Jacobs	
Planeconoom	Gineke Witvoet	
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024	

Bouw en woonrijp maken

Binnen het deelgebied zal het tijdelijke parkeerterrein worden verwijderd en zal er bouwrijp gemaakt worden. Rondom de toekomstige bebouwing wordt openbare ruimte aangelegd.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/retail	m ²				
Horeca	m ²				
Woningen	Aantal			301	0
Kantoor/maatsch.	m ²	4.000	4.000		
Overig	m ²	10.000	10.000	53.000	53.000

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	31.584.000	29.358.000	2.279.000	31.638.000	-54.000
Subsidies en bijdragen	-19.968.000	-19.968.000	0	-19.968.000	0
Opbrengsten	-11.890.000	-11.890.000	0	-11.890.000	0
Tijdsinvloeden	6.574.000	6.179.000	107.000	6.286.000	288.000
Eindresultaat	6.301.000			6.066.000	235.000
CW eindresultaat	5.821.000			5.604.000	217.000
Boekwaarde	3.611.000	3.680.000			69.000

Korte toelichting op grex

In 2024 is de laatste € 16.000 betaald voor de realisatie van de vijver, is er circa € 4.000 besteed aan de monitoring van grondwater en zijn circa € 6.000 plankosten gemaakt. De financieringskosten bedroegen € 43.000 in 2024.

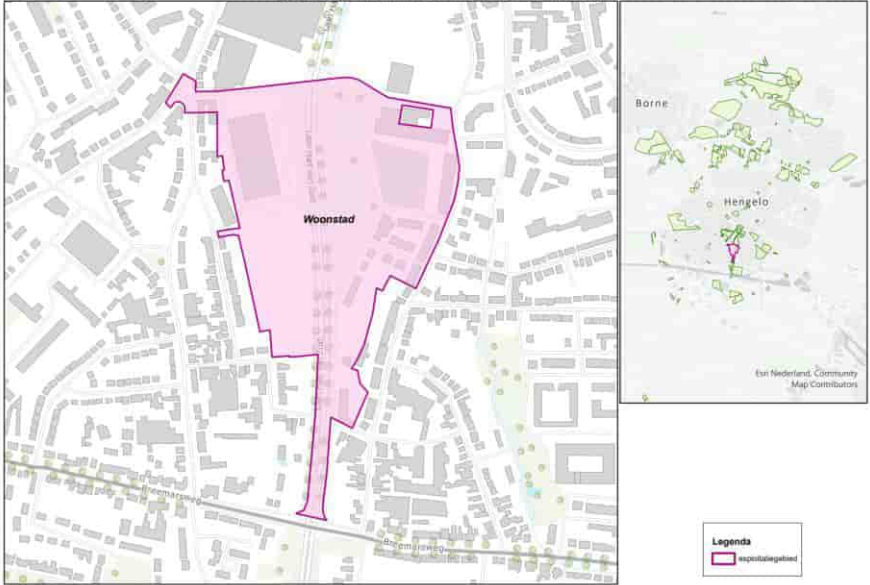
Het eindwaarde resultaat van de grondexploitatie bedraagt € 6.066.000 en is daarmee ten opzichte van 2024 verbeterd met € 235.000. Dit komt met name door de verlaging van de rente. Het contante waarde resultaat per 1-1-2025 verbetert met € 217.000.

Risico's

In de grondexploitatie is ervan uitgegaan dat het merendeel van het terrein wordt bebouwd of in private handen komt. Wanneer uit het ontwikkelplan volgt dat er meer openbaar gebied gerealiseerd moet worden, leidt dat tot meerkosten in de grondexploitatie.

Wanneer Van Wijnen veel tijd nodig heeft voor de ontwikkeling van uitvoerbare plannen, moet de gemeente meer tijd besteden aan de begeleiding en toetsing van de totstandkoming van deze plannen.

Complex 702, 703 & 704:
Hart van Zuid, de Smelterij, de Appendage & hoofdinfra 1^e fase

Hart van Zuid, de Smelterij, de Appendage & hoofdinfra 1 ^e fase Projectnummer: 702, 704 & 703		
	Grondexploitatie Woonstad en Laan Midden 	
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	9,6 hectare
	Substructuur	5,9 hectare
	Netto uitgeefbaar	3,7 hectare
Doel	De deelgebieden de Appendage en de Smelterij vormen de verbindende schakel tussen de twee woonwijken van het zuidelijk stadsdeel. Tussen deze twee woongebieden wordt door het realiseren van woningbouw en wijkvoorzieningen en door het aanbrengen van fysieke verbindingen, de samenhang verbeterd. Met deze programmatische invulling en met de verbeterde ontsluiting door de aanleg van de Laan Hart van Zuid (1 ^e fase) vervullen deze deelplannen een cruciale rol in het versterken van het leefmilieu van het gehele zuidelijke stadsdeel.	
Projectresultaat	De laan betreft het deel tussen de Breemarsweg en Esrein. Ten oosten van de laan zijn 195 woningen gebouwd. Het winkelcentrum, met daarboven 22 woningen, is gebouwd ten westen van de laan. In het gebied worden nog 146 woningen gerealiseerd.	
Startdatum project	2002	
Oplevering/ einddatum project	Feitelijk 2026, financieel 2029, deelexploitatie Hoofdinfrastructuur 1 ^e fase, 703, is afgesloten per 31-12-2023, 702 is afgesloten per 31-12-2024.	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase	Uitvoerend stadium	
Grondexploitatie of investering	Grondexploitatie	
Bestemming	Wonen, verkeer, gemengde doeleinden	

Bouwvolume	68 woningen de Appendage, 78 woningen op de hoek van de Laan met Esrein.
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits
Ambtelijk OG	Sanne Elferdink
Projectleider	Rogier Jacobs
Planeconoom	Gineke Witvoet
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024

Bouw en woonrijp maken

Het woonrijp maken van de Smelterij is afgerond in 2024. De Appendage is in 2024 bouwrijp gemaakt op basis van een ontwikkelplan van Van Wijnen. Na de bouw wordt dit gebied woonrijp gemaakt. Het gebied rondom het Winkelcentrum is woonrijp opgeleverd.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerde nieuwbouw
Winkels/retail	m ²			4.707	4.707
Horeca	m ²				
Woningen	Aantal			363	217
Kantoor/maatsch.	m ²				
Overig	m ²	30.000	30.000		

Grondexploitatie voor afsluiting van 702 en 703	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	48.020.000	46.153.000	1.882.000	48.035.000	-15.000
Subsidies en bijdragen	-32.711.000	-31.590.000	-1.120.000	-32.711.000	
Opbrengsten	-12.595.000	-12.595.000		-12.595.000	
Tijdsinvloeden	5.756.000	5.349.000	54.000	5.403.000	353.000
Eindresultaat	8.470.000			8.132.000	338.000
CW eindresultaat	7.997.720			7.680.000	312.000
Boekwaarde	4.910.000	4.263.000			-647.000

Grondexploitatie na afsluiting van 702 en 703	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	48.020.000	46.153.000	1.882.000	48.035.000	-15.000
Subsidies en bijdragen	-32.711.000	-31.590.000	-1.120.000	-36.050.000	3.339.000
Opbrengsten	-12.595.000	-12.595.000		-12.595.000	
Tijdsinvloeden	5.756.000	5.349.000	54.000	5.403.000	353.000
Eindresultaat	8.470.000			4.794.000	3.390.000
CW eindresultaat	7.997.720			4.342.000	3.364.000
Boekwaarde	4.910.000	3.978.000			-932.000

Korte toelichting op grex

De Smelterij is woonrijp opgeleverd in 2024; er zijn € 264.000 kosten gemaakt. Ter plaatse van de Appendage is er bouwrijp gemaakt en gesaneerd in 2024. Aan het bouwrijp maken is € 194.000 besteed en de kosten van het saneren bedroegen € 1.316.000. In 2024 is hiernaast circa € 37.000 uitgegeven aan plankosten en circa € 56.000 uitgegeven aan financieringskosten.

Naar aanleiding van uitspraken van de commissie BBV in de loop van 2024 is € 534.000 minder (gerealiseerde) woningbouwimpuls subsidie verantwoord in de grondexploitatie dan per 01-01-2024. Dit heeft gevolgen voor de boekwaarde maar het effect op het resultaat is, zeker bij 0,1% rente, beperkt.

De totale kosten zijn € 15.000 hoger dan per 01-01-2024 geraamd. De kosten van het woonrijp maken van de Smelterij zijn € 63.000 lager dan geraamd. Er was minder budget nodig dan geraamd. De kosten van het bouwrijp maken en saneren van de Appendage zijn € 78.000 hoger dan geraamd. Ongeveer de helft van deze hogere kosten kunnen verklaard worden door prijsstijgingen. De andere helft is ontstaan doordat meer vervuiling is aangetroffen en doordat de afstemming met de woningbouwaannemer extra kosten opgeleverd heeft.

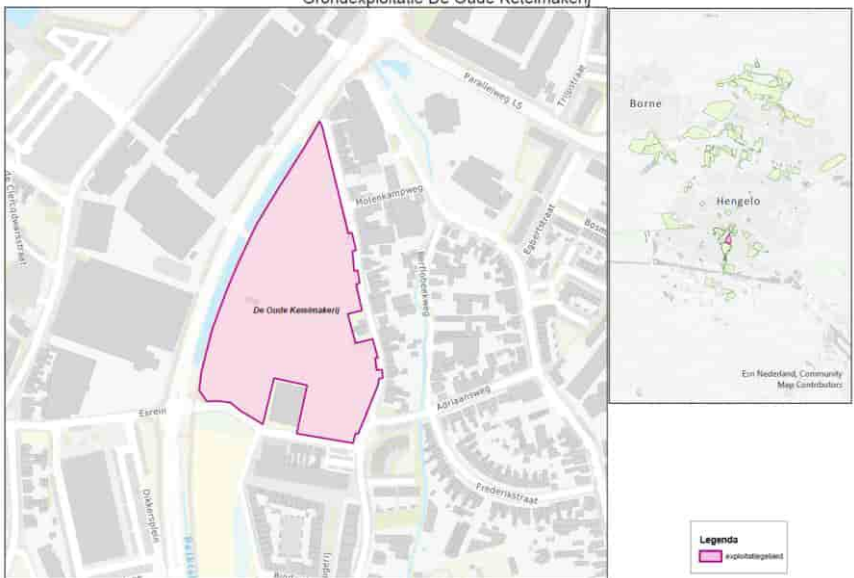
Het eindwaarde resultaat van de grondexploitaties bedraagt € 8.132.000 en is daarmee verbeterd met € 338.000 ten opzichte van 01-01-2024. Deze verbetering is een gevolg van de verlaging van de rente. Contant per 01-01-2025 verbetert het resultaat met afgerond € 312.000.

Risico's

Binnen de grondexploitatie wordt rekening gehouden met een subsidie vanuit de Woningbouwimpuls waarvoor saneringskosten verantwoord moeten worden. Wanneer de saneringskosten lager uitvallen dan geraamd bij de aanvraag van de subsidie kan de subsidie lager worden vastgesteld.

Binnen de grondexploitatie wordt rekening gehouden met een subsidie vanuit de Woningbouwimpuls waarvoor binnen 5 deelprojecten en 10 jaar, 722, waarvan 547 betaalbare woningen, gerealiseerd moeten worden. Wanneer minder betaalbare woningen gerealiseerd worden, kan de subsidie lager worden vastgesteld.

Complex 714: Hart van Zuid, de Oude Ketelmakerij

Hart van Zuid, de Oude Ketelmakerij Projectnummer: 714		
		
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	3,2 hectare
	Substructuur	1,9 hectare
	Netto uitgeefbaar	1,3 hectare
Doel	Op de Oude Ketelmakerij wordt een woonmilieu toegevoegd dat in Hengelo nog niet beschikbaar is. Hiermee worden onder andere mensen aangetrokken die zich thuis voelen in stedelijk gebied en die rol spelen in de versterking van de top technologische regio. Op 3,2 hectare kunnen ruim 300 woningen gerealiseerd worden.	
Projectresultaat	Realisatie van ruim 300 woningen waarvan een belangrijk aandeel betaalbaar is, binnen een hoogwaardig ingerichte openbare ruimte.	
Startdatum project	2010	
Oplevering / einddatum project	2030	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase project	Planontwikkeling	
Investering/exploitatie	Grondexploitatie	
Bestemming	Woningbouw	
Bouwvolume	34.000 m2 bruto vloer oppervlak	
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits	
Ambtelijk OG	Sanne Elferdink	
Projectleider	Rogier Jacobs	
Planeconoom	Gineke Witvoet	
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024	

Bouw en woonrijp maken

Het terrein zal bouw- en woonrijp gemaakt worden ten dienste van het te realiseren programma.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerde nieuwbouw
Winkels/retail	m ²				
Horeca	m ²				
Woningen	aantal			338	0
Kantoor/maatsch.	m ²				
Overig	m ²	14.000	13.500	300	0

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	17.251.000	8.339.000	9.266.000	17.605.000	-354.000
Subsidies en bijdragen	-10.853.000	-8.481.000	-2.519.000	-11.000.000	147.000
Opbrengsten	-2.602.000	-23.000	-2.676.000	-2.698.000	96.000
Tijdsinvloeden	437.000	-211.000	380.000	169.000	268.000
Eindresultaat	4.233.000			4.076.000	157.000
CW eindresultaat	3.759.000			3.619.000	140.000
Boekwaarde	-1.401.000	-376.000			-1.025.000

Korte toelichting op grex

De plan- en beheerkosten bedroegen € 120.000 in 2024. Er is met name gewerkt aan het stedenbouwkundig ontwerp. Van Wijnen heeft de grond, conform afspraak, gehuurd. De opbrengst uit verhuur bedroeg € 147.150 in 2024. In 2024 is afgerond € 17.000 rente ontvangen.

Naar aanleiding van uitspraken van de commissie BBV in de loop van 2024 is € 1.069.000 minder (gerealiseerde) woningbouwimpuls subsidie verantwoord in de grondexploitatie dan per 01-01-2024. Dit heeft gevolgen voor de boekwaarde maar het effect op het resultaat is, zeker bij 0,1% rente, beperkt.

In de geactualiseerde grondexploitatie worden € 354.000 meer kosten verantwoord door de bijstelling van de prijzen in 2024 en doordat ingeschat wordt dat kosten later gerealiseerd worden dan in 2024 aangenomen. Met de in 2024 ontvangen huuropbrengst werd per 01-01-2024 geen rekening gehouden. De residuele grondwaarde is met € 97.000 verhoogd op basis van de marktontwikkeling in 2024. De tijdsinvloeden kosten met name door de verlaging van de rente € 268.000 minder.

Het eindwaarde resultaat is € 4.076.000 en is daarmee verbeterd met € 157.000 ten opzichte van 01-01-2024. De contante waarde is verbeterd met € 140.000 per 01-01-2025.

Risico's

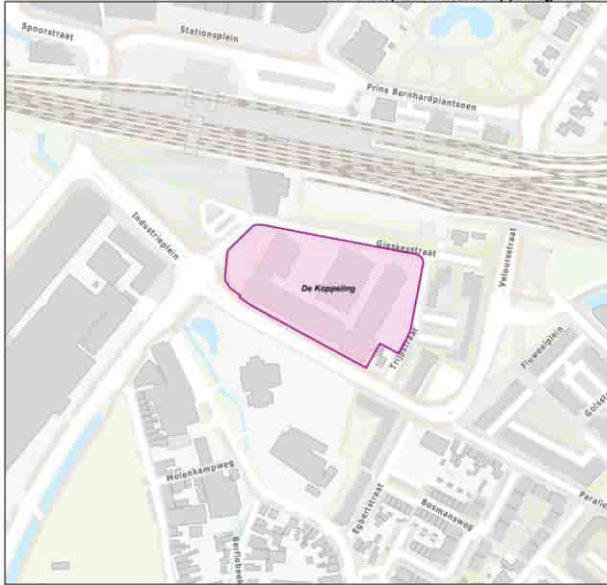
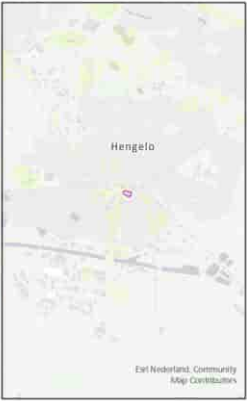
Kwaliteitsbewaking en woningbouwprogrammering vragen continue aandacht van de gemeente. Bouw- en ontwikkelplannen moeten bijdragen aan de totstandkoming van de (kwaliteits-) ambities van het Masterplan Hart van Zuid, de geactualiseerde ontwikkelkaart én de gewenste realisatie van woningen. Dit vraagt continue aandacht en ook monitoring.

Wanneer de monitoring van de parkeerbehoefte en van de nieuwe bewoners uitwijst dat er onvoldoende parkeerplaatsen gerealiseerd zijn, zullen er meer parkeerplaatsen gerealiseerd moeten worden.

Binnen de grondexploitatie wordt rekening gehouden met een subsidie vanuit de woningbouwimpuls waarvoor binnen 5 deelprojecten in 10 jaar, 722 (waarvan 547 betaalbare) woningen gerealiseerd moeten worden.

Wanneer er onvoldoende saneringskosten gemaakt worden om de volledige subsidie vanuit de woningbouwimpuls te verantwoorden, kan de subsidie lager worden vastgesteld.

Complex 717: Hart van Zuid, de Koppeling

Hart van Zuid, de Koppeling Projectnummer: 717		
	Grondexploitatie De Koppeling Legenda exploitatiegebied	
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	1,5 hectare
	Substructuur	0,1 hectare
	Netto uitgeefbaar	1,4 hectare
Doel	Hart van Zuid levert zowel op (EU)regionaal niveau als op nationaal niveau een belangrijke bijdrage aan een duurzame versterking van de economische structuur. Daarvoor wordt in de Stationsomgeving een internationaal vestigingsmilieu gecreëerd voor bedrijven en instellingen gebaseerd op de aanwezige kennisintensieve bedrijven. Hiernaast worden woningen en kennisinstituten toegevoegd, worden de voorwaarden geschapen voor de vestiging van het WTC Twente en wordt de bereikbaarheid verbeterd. Eén van de hoofddoelstellingen is om een regionaal knooppunt te ontwikkelen waar een internationaal vestigingsklimaat ontstaat voor internationale en bovenregionale bedrijven en instellingen. Daarvoor vindt een ingrijpende herontwikkeling van de stationsomgeving plaats tot Centraal Station Twente. Essentieel voor het creëren van een internationale dimensie is de ontwikkeling van het Businessdistrict. Het ruimtelijke plan voor het gebied gaat uit van de volgende benadering: ■ een knooppunt van infrastructuur en bereikbaarheid; ■ een knooppunt van economische activiteit.	
Projectresultaat	De P&R garage met circa 275 parkeerplaatsen is gerealiseerd. De voormalige MTS is gedeeltelijk geschikt gemaakt voor de huisvesting van de WTC organisatie en de vestiging van aan het WTC Twente gelieerde bedrijven en instellingen. Hiermee is de eerste opstap voor de ontwikkeling van de Koppeling. In de komende jaren worden in de Koppeling kantoren, een hotel en 115 woningen gerealiseerd.	
Startdatum project	2006	
Oplevering / einddatum project	2027	

Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing
Huidige fase project	Planvormingsfase
Investering/exploitatie	Grondexploitatie
Bestemming	Bijzondere doeleinden, verkeersdoeleinden
Bouwwolume	Maximaal 39.000 m ² educatieve doeleinden
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits
Ambtelijk OG	Sanne Elferdink
Projectleider	Mariëlle Numan
Planeconoom	Gineke Witvoet
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024

Bouw en woonrijp maken

De grond wordt met opstallen geleverd. De ontwikkelaar draagt zorg voor het bouw- en woonrijp maken op eigen terrein voor zover nodig.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerde Nieuwbouw
Winkels/retail	m ²				
Horeca	m ²			2.950	0
Woningen	Aantal			115	0
Kantoor/maatsch.	m ²			7.000	0
Overig	m ²	2.000	2.000	6.875	6.875

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	12.144.000	11.027.000	1.161.000	12.189.000	-45.000
Subsidies en bijdragen	-4.228.000	-4.323.000	50.000	-4.273.000	45.000
Opbrengsten	-4.264.000	-1.337.000	-3.028.000	-4.365.000	101.000
Tijdsinvloeden	1.575.000	1.344.000	14.000	1.358.000	217.000
Eindresultaat	5.227.000			4.908.000	319.000
CW eindresultaat	5.024.000			4.625.000	399.000
Boekwaarde	6.429.000	6.711.000			-282.000

Korte toelichting op grex

In 2024 is € 141.000 besteed aan plan- en beheerkosten. Het exploitatieresultaat van de verhuur van kantoren in bouwdeel 5 en 6 bedroeg afgerond - € 49.000 in 2024. In 2024 is een deel van de koopprijs (€ 15.000) terugbetaald omdat de feitelijke levering enkele maanden eerder plaatsvond dan vooraf ingeschat. De financieringskosten bedroegen € 77.000.

De geraamde kosten binnen de (deel)grondexploitatie zijn toegenomen met € 44.000 als gevolg van de prijsontwikkeling in 2024. De kosten van het tijdelijk gebruik van H2 zijn lager dan vooraf ingeschat. Hierdoor én doordat de raming voor 2025 verlaagd is, neemt het saldo van de bijdragen toe met € 45.000. De nog te realiseren opbrengsten zijn verhoogd met circa € 101.000 als gevolg van de prijsontwikkeling in 2024 en de daarover gemaakte afspraken. De tijdsinvloeden kosten, met name door de verlaging van de rente, € 217.000 minder.

Het eindwaarde resultaat is € 4.098.000 en is daarmee verbeterd met € 319.000 ten opzichte van 01-01-2024. Het contante waarde resultaat verbetert met € 399.000 per 01-01-2025.

Risico's

De kantoorruimten in de bouwdelen 5 en 6 worden sinds respectievelijk 2016 en 2017 geëxploiteerd met als doel een vliegwiel te creëren voor de kantoorontwikkeling in de Koppeling. Er is in de grondexploitatie rekening mee gehouden dat de kosten die gemaakt worden in samenhang met het beheer en de exploitatie niet volledig verhaald kunnen worden op de huurders. Het risico bestaat dat meer kosten niet verhaald kunnen worden.

Complex 790: Hart van Zuid, de Verbinding

Hart van Zuid, de Verbinding Projectnummer: 790		
	Grondexploitatie De Verbinding Legenda [pink box] exploitatiegebied	
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	0,4 hectare
	Substructuur	0,1 hectare
	Netto uitgeefbaar	0,3 hectare
Doel	Het doel is om de gronden te ontwikkelen of af te stoten. Dit kan bijdragen aan de afronding van Hart van Zuid.	
Projectresultaat	De gronden worden overgedragen MVA	
Startdatum project	1998/2024	
Oplevering / einddatum project	2024	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase project	Planvormingsfase	
Investering/exploitatie	Grondexploitatie	
Bestemming	Maatschappelijk	
Bouwvolume		
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits	
Ambtelijk OG	Sanne Elferdink	
Projectleider	Rogier Jacobs	
Planeconoom	Gineke Witvoet	
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024	
Bouw en woonrijp maken		
Niet van toepassing		

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/retail	m ²				
Horeca	m ²				
Woningen	aantal	1	1	1	1
Kantoor/maatsch.	m ²				
Overig	m ²	800	800		

Grondexploitatie voor afsluiting	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	1.822.000	1.823.000		1.823.000	-1.000
Subsidies en bijdragen	-874.000	-874.000		-874.000	
Opbrengsten	-529.000	-519.000		-519.000	-10.000
Tijdsinvloeden	972.000	969.000		969.000	3.000
Eindresultaat	-1.391.000			-1.399.000	8.000
CW eindresultaat	-1.391.000			-1.399.000	8.000
Boekwaarde	1.393.000	1.399.000			-6.000

Grondexploitatie na afsluiting	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	1.822.000	1.823.000		1.823.000	-1.000
Subsidies en bijdragen	-874.000	-874.000		-2.273.000	1.399.000
Opbrengsten	-529.000	-519.000		-519.000	-10.000
Tijdsinvloeden	972.000	969.000		969.000	3.000
Eindresultaat	-1.391.000			0	-1.391.000
CW eindresultaat	-1.391.000			0	-1.391.000
Boekwaarde	1.393.000	0			1.393.000

Korte toelichting op grex

In 2024 zijn circa € 6.000 plan- en beheerkosten en € 17.000 financieringskosten gemaakt.

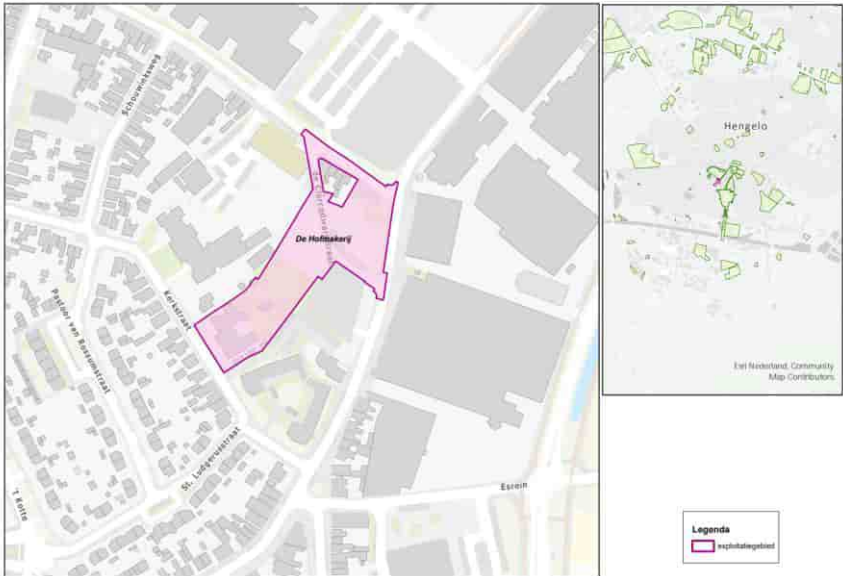
Er is onderzoek uitgevoerd naar de ontwikkelmogelijkheden van het resterende perceel in de (deel)grondexploitatie de Verbinding. Op basis van dit onderzoek is geconcludeerd dat er op dit moment geen ontwikkelmogelijkheden zijn voor dit perceel, het perceel is niet goed te ontsluiten voor gemotoriseerd verkeer. Op grond van deze conclusie is besloten dat de (deel)grondexploitatie afgesloten wordt. De resterende grond is voor afgerond € 17.000 verrekend met Maatschappelijke Vaste Activa (MVA).

Per 31-12-2024 is het resultaat van de grondexploitatie -€ 1.399.000 verrekend met de voorziening voor Hart van Zuid.

Risico's

Niet van toepassing

Complex 791: Hart van Zuid, de Hofmakerij

Hart van Zuid, de Hofmakerij Projectnummer: 791		
	Grondexploitatie De Hofmakerij 	
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	0,9 hectare
	Substructuur	0,4 hectare
	Netto uitgeefbaar	0,5 hectare
Doel	Het doel is om de gronden en opstallen te ontwikkelen met woningbouw en daarmee dit gebied binnen Hart van Zuid af te ronden.	
Projectresultaat	Het gebied wordt ontwikkeld met woningbouw.	
Startdatum project	1998/2024	
Oplevering / einddatum project	2029	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase project	Planvormingsfase	
Investering/exploitatie	Grondexploitatie	
Bestemming	Wonen	
Bouwvolume	20 grondgebonden woningen en 15 appartementen, waarvan er 9 in 2017 gerealiseerd zijn.	
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits	
Ambtelijk OG	Sanne Elferdink	
Projectleider	Mariëlle Numan	
Planeconoom	Gineke Witvoet	
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024	

Bouw en woonrijp maken

De grond is grotendeels bouwrijp gemaakt in 2023. In 2024 is er gestart met het woonrijp maken. Voor de laatste 6 woningen is ervan uitgegaan dat er bouw- en woonrijp gemaakt wordt in de jaren 2027 en 2029.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/retail	m ²				
Horeca	m ²				
Woningen	aantal			35	29
Kantoor/maatsch.	m ²				
Overig	m ²				

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	2.240.000	1.998.000	276.000	2.275.000	-35.000
Subsidies en bijdragen	-570.000	-570.000	0	-570.000	0
Opbrengsten	-981.000	-747.000	-262.000	-1.009.000	28.000
Tijdsinvloeden	738.000	633.000	0	633.000	105.000
Eindresultaat	-1.427.000			-1.328.000	-99.000
CW eindresultaat	-1.292.000			-1.203.000	-89.000
Boekwaarde	1.070.000	1.314.000			-244.000

Korte toelichting op grex

In 2024 is er € 217.000 besteed aan het woonrijp maken en zijn circa € 14.000 plankosten gemaakt. De financieringskosten bedroegen € 13.000.

De kosten zijn € 35.000 hoger ingeschat dan per 01-01-2024. Circa € 15.000 hiervan betreft meerwerk tijdens de uitvoering. De overige € 20.000 wordt veroorzaakt door de actualisatie van de prijzen. Hiertegenover staat een daling van de geraamde tijdsinvloeden met € 10.000. De grondopbrengsten van de 6 woningen die nog gerealiseerd kunnen worden, zijn geïndexeerd waardoor de verwachte opbrengsten € 28.000 hoger zijn dan per 01-01-2024. Naar verwachting kosten de tijdsinvloeden € 105.000 minder dan vorig jaar aangenomen.

Per 01-01-2025 heeft de grondexploitatie een contante waarde tekort van € 1.203.000. Het resultaat is met circa € 89.000 verbeterd.

Risico's

De ontwikkeling van het binnengebied met 6 woningen kan niet mogelijk blijken doordat de (potentiële) hinder van het naastgelegen schoolplein blijft bestaan.

Complex 716: Hart van Zuid, 2^e fase – Kanaalzone

Hart van Zuid, 2 ^e fase – Kanaalzone Projectnummer: 716		
		
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	9,6 hectare
	Substructuur	2,7 hectare
	Netto uitgeefbaar	6,9 hectare
Doel	Revitalisering van een bedrijventerrein aan het Twentekanaal voor watergebonden bedrijvigheid, waarbij onder andere een kwaliteitsverbetering van de openbare laad- en loskade plaatsvindt. Ook de interne en externe ontsluiting van het terrein wordt verbeterd.	
Projectresultaat	Een gerevitaliseerd bedrijventerrein voor onder andere watergebonden bedrijvigheid.	
Startdatum project	2010	
Oplevering / einddatum project	2025	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase project	Uitvoeringsfase	
Investering/exploitatie	Grondexploitatie	
Bestemming	Bedrijventerrein	
Bouwwolume	69.000 m ² grond	
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits	
Ambtelijk OG	Sanne Elferdink/ Roy Knobben	
Projectleider	Mariska de Vries	
Planeconoom	Chanel Elferink	
Rapportageperiode	01-01-202 t/m 31-12-2024	

Bouw en woonrijp maken

Het terrein is grotendeels bouw- en woonrijp gemaakt. Er zullen nog enkele kleine werkzaamheden verricht dienen te worden, zoals wijzigingen op perceelgrenzen, het aanbrengen van een haag en een inrit.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerde nieuwbouw
Winkels/retail	m ²				
Horeca	m ²				
Woningen	aantal				
Kantoor/maatsch.	m ²				
Overig	m ²			69.000	65.000

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	11.984.000	11.882.000	78.000	11.960.000	24.000
Subsidies en bijdragen	-4.549.000	-4.556.000	-2.000	-4.558.000	9.000
Opbrengsten	-8.979.000	-8.379.000	-613.000	-8.991.000	12.000
Tijdsinvloeden	250.000	272.000	-1.000	272.000	-22.000
Eindresultaat	-1.294.000			-1.318.000	24.000
CW eindresultaat	-1.268.880			-1.292.000	23.000
Boekwaarde	-778.000	-781.000			3.000

Korte toelichting op grex

In 2024 zijn er geen kavels verkocht, zoals ook verwacht werd. De twee resterende kavels worden in 2025 verwacht: de kavel aan de Kanaalzone West is vorig jaar in verkoop gegaan en nu in optie. De andere kavel is verhuurd tot februari 2025 en zal daarna verkocht worden.

De meeropbrengsten bij subsidies en bijdragen komen voort uit de ontvangen vergoeding voor de huur van bouwhekken en juridische kosten waarop niet is gerekend. Dit zorgt voor een positief verschil van € 9.000. De opbrengsten zijn toegenomen met € 12.000 door een kleine wijziging in (meer) meters en een (positieve) correctie van de kavelprijs conform contract.

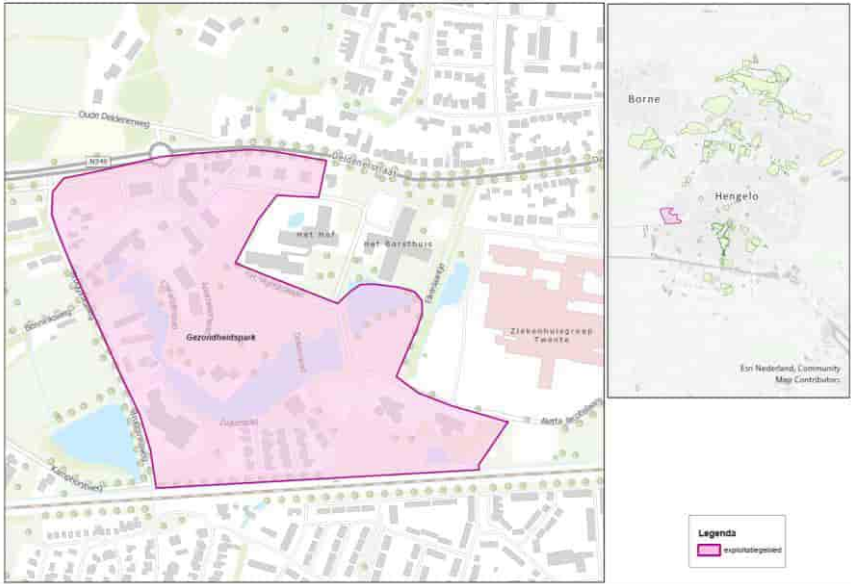
De daling van de kosten komt doordat een post voor verplaatsing van het gronddepot niet (meer) nodig is en doordat de onvoorziene kosten wat naar beneden zijn bijgesteld. Het project wordt (naar verwachting) eind 2025 afgesloten

Per 01-01-2025 heeft de grondexploitatie een contante waarde overschot van € 1.292.000. Het resultaat is met circa € 23.000 verbeterd.

Risico's

Niet van toepassing

Complex 16: Gezondheidspark

Gezondheidspark Projectnummer: 016		
	Grondexploitatie Gezondheidspark 	
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	25,9 hectare
	Substructuur	13,6 hectare
	Netto uitgeefbaar	12,3 hectare
Doel	Het creëren van een omgeving waar zorg gerelateerde woonfuncties, zorginstellingen en zorg gerelateerde bedrijvigheid kunnen komen tot ketenzorg, versterking en samenwerking.	
Projectresultaat	Verkochte kavels voor zorg gerelateerde woningen, zorginstanties, zorg gerelateerde bedrijvigheid en reguliere woningen. Een woonrijp gebied dat kan worden overgedragen aan beheer nadat alle bouwactiviteiten zijn afgerond.	
Startdatum project	In 1994 is er een Masterplan Gezondheidspark gemaakt, waarmee de start van het Gezondheidspark een feit was.	
Oplevering / einddatum project	De grondexploitatie houdt rekening met verkoop van het laatste kavel in 2030	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase project	Realisatiefase	
Investering/exploitatie	Grondexploitatie	
Bestemming	Bedrijvigheid, wonen, maatschappelijk	
Bouwvolume	Circa 123.000 m ²	
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits	
Ambtelijk OG	Roy Knobben	
Projectleider	Rogier Jacobs	
Planeconoom	Mart Keur	
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024	

Bouw en woonrijp maken

Het plangebied voor bouwrijp en de openbare ruimte is woonrijp voor het deel waar we bedrijfskavels uitgeven. Door de planinhoudelijke wijziging, met het voornemen om 20 sociale woningen toe te voegen, zijn de civiele kosten toegenomen. Als Welbions de woningen heeft gerealiseerd maakt de gemeente dit deelgebied woonrijp. Verder worden hooguit enkele herstel werkzaamheden en kleine ingrepen voorzien.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/retail	m ²				
Horeca	m ²			5.351	5.351
Woningen	aantal			89	69
Kantoor/maatsch.	m ²			93.484	46.218
Overig	m ²				

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	22.287.000	22.031.000	569.000	22.600.000	-313.000
Subsidies en bijdragen	-3.553.000	-3.572.000	0	-3.572.000	19.000
Opbrengsten	-22.634.000	-15.209.000	-7.248.000	-22.457.000	-177.000
Tijdsinvloeden	10.848.000	9.875.000	83.000	9.958.000	890.000
Eindresultaat	6.947.000		6.596.000	6.529.000	418.000
CW eindresultaat	6.169.000			5.797.000	372.000
Boekwaarde	13.755.000	13.125.000			630.000

Korte toelichting op grex

We merken uit de concrete belangstelling dat er vraag is naar dit type bedrijventerrein. Dat heeft in 2024 geleid tot de levering van twee kavels. We blijven ook komend jaar de markt actief benaderen. Een uitzondering hierop vormde het hoekkavel aan de zuidwest zijde van het plangebied. Om ook hier ontwikkeling tot stand te brengen is voorgesteld om een deel van dit perceel om te zetten en geschikt te maken voor sociale woningbouw.

Ten opzichte van de laatste Herzieningen is er een verbetering opgetreden van € 372.000. Dit is te verklaren door de renteverlaging, die een groot positief effect heeft op de financieringslast. Dit zou bij gelijk gebleven uitgangspunten zelfs leiden tot een nog grotere verbetering. De gewijzigde plannen die zien op de ontwikkeling van sociale woningen op kavel 6 (zie hierboven) temperen het effect: hierdoor dalen de opbrengsten terwijl de civiele- en plankosten juist toenemen. Per saldo is er zoals gesteld nog steeds een verbetering opgetreden in vergelijking met vorig jaar als gevolg van de gedaalde rente. Het verwachte eindresultaat is nu 5,79 miljoen negatief op netto contante waarde.

Risico's

De uitgifte van de kavels kan langzamer verlopen dan gepland. Met constante monitoring wordt geprobeerd dit risico voor te blijven of te reduceren. De gekozen actieve marktbenadering werpt zijn vruchten af, waarmee de kans dat dit risico zich voordoet, is verkleind. Dit risico op vertraging schatten we klein in, aangezien de laatste jaren meerdere kavels zijn verkocht en ook in 2024 een tweetal percelen zijn geleverd. Het blijft echter een bedrijventerrein met een specifiek karakter, gericht op gezondheid gerelateerde bedrijven. Daarom willen we dit risico niet uitsluiten en is deze opgenomen bij de berekening van onze weerstandsvermogen.

Complex 35: Oosterveld

Oosterveld Projectnummer: 35		
		
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	22,1 hectare
	Substructuur	7,1 hectare
	Netto uitgeefbaar	15,0 hectare
Doel	Met het project Oosterveld wordt door middel van actief grondbeleid in totaal 15 hectare uitgeefbaar bedrijventerrein ontwikkeld.	
Projectresultaat	Tot op heden zijn 46 kavels voor bedrijven verkocht en geleverd, daarmee is het project afgerond.	
Startdatum project	2001	
Oplevering / einddatum project	Eind 2024	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase project	Het project is afgerond en de grondexploitatie is per 31-12-2024 afgesloten. Het hele terrein is bouw- en woonrijp gemaakt en alle kavels zijn verkocht.	
Investering/exploitatie	Grondexploitatie	
Bestemming	Bedrijvigheid	
Bouwvolume	Circa 15 hectare bedrijvigheid	
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits	
Ambtelijk OG	Roy Knobben	
Projectleider	Mariska de Vries	
Planeconoom	Chanel Elferink	
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024	

Bouw en woonrijp maken

In 2024 zijn de laatste (groen)werkzaamheden ten aanzien van het woonrijp maken uitgevoerd en daarmee is de inrichting van de openbare ruimte afgerond.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerde Nieuwbouw
Winkels/retail	m ²				
Horeca	m ²				
Woningen	Aantal				
Kantoor/maatsch.	m ²				
Overig	m ²			150.673	150.673

Grondexploitatie voor afsluiting	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	16.223.000	16.183.000	0	16.183.000	40.000
Subsidies en bijdragen	-763.000	-763.000	0	-763.000	0
Opbrengsten	-22.488.000	-22.466.000	0	-22.466.000	-22.000
Tijdsinvloeden	9.810.000	9.801.000	0	9.801.000	9.000
Eindresultaat	2.782.000	2.754.000	0	2.754.000	28.000
CW eindresultaat	2.727.000			2.754.000	-27.000
Boekwaarde	4.665.000	2.754.000			1.911.000

Grondexploitatie na afsluiting	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	16.223.000	16.183.000	0	16.183.000	40.000
Subsidies en bijdragen	-763.000	-3.517.000	0	-3.517.000	2.754.000
Opbrengsten	-22.488.000	-22.466.000	0	-22.466.000	-22.000
Tijdsinvloeden	9.810.000	9.801.000	0	9.801.000	9.000
Eindresultaat	2.782.000	0	0	0	2.782.000
CW eindresultaat	2.727.000			0	2.727.000
Boekwaarde	4.665.000	0			4.665.000

Korte toelichting op grex

Het project 't Oosterveld wordt per 31-12-2024 afgesloten. Er worden geen werkzaamheden voor dit project meer uitgevoerd of uren geschreven die op dit project geboekt moeten worden. De laatste twee kavels zijn dit jaar verkocht en geleverd. De laatste (groen)werkzaamheden ten aanzien van het woonrijp maken zijn dit jaar afgerond. Er worden hiervoor geen substantiële kosten meer verwacht en het project is overgedragen aan beheer.

Ten opzichte van de laatste herziene grondexploitatie (per 1-1-24) zijn er geen substantiële afwijkingen te herkennen. Er zijn circa € 22.000 minder opbrengsten gerealiseerd, door de oninbaarheid van een nota (wegens faillissement bedrijf) en een ietwat lagere kavelopbrengst dan begroot in de grondexploitatie. Ten opzichte van vorig jaar zijn de kosten € 40.000 lager uitgevallen. Dit komt doordat de werkelijke kosten rondom het afronden van het woonrijp maken lager uit zijn gevallen en de post onvoorzien, die vorig jaar is verhoogd, niet nodig is gebleken.

Het uiteindelijke tekort van de grondexploitatie van afgerond € 2.754.000 wordt ten laste gebracht van de Reserve Grondexploitaties.

Risico's

Niet van toepassing.

Complex 96: Westermaat Campus

Campus Projectnummer: 96	
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied 25,7 hectare Substructuur 8,3 hectare Netto uitgeefbaar 17,4 hectare
Doel	De realisatie van een aantrekkelijk en goed bereikbaar bedrijventerrein voor vernieuwende en innovatieve bedrijvigheid om de bovenlokale economie voor nieuwvestiging en groei van het bedrijfsleven in Hengelo te stimuleren.
Projectresultaat	Het ontwikkelen van een aantrekkelijk, zich onderscheidend en goed bereikbaar bedrijventerrein.
Startdatum project	2002
Oplevering / einddatum project	2030
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing
Huidige fase project	Realisatiefase
Investering/exploitatie	Grondexploitatie
Bestemming	Bedrijvigheid
Bouwvolume	17,4 hectare bedrijventerrein
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits
Ambtelijk OG	Roy Knobben
Projectleider	Mariska de Vries
Planeconoom	Chanel Elferink
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024

Bouw en woonrijp maken

Het terrein is al voor zover bouw- en woonrijp gemaakt ten behoeve van de verkoop van bedrijventerrein. Er moeten extra voorzieningen in de openbare ruimte worden getroffen om waterproblemen in het gebied te voorkomen. Deze tegenvaller kwam in 2024 aan het licht.

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerde Nieuwbouw
Winkels/retail	m ²				
Horeca	m ²				
Woningen	Aantal				
Kantoor/maatsch.	m ²				
Overig	m ²			174.575 (37 kavels)	128.819 (28 kavels)

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	23.146.000	22.674.000	461.000	23.135.000	-11.000
Subsidies en bijdragen	-2.542.000	-2.548.000		-2.548.000	6.000
Opbrengsten	-29.145.000	-22.397.000	-8.015.000	-30.411.000	1.266.000
Tijdsinvloeden	19.645.000	17.298.000	83.000	17.380.000	2.265.000
Eindresultaat	-11.104.000	15.027.000	7.471.000	-7.556.000	3.548.000
CW eindresultaat	-8.930.000			-6.709.000	2.221.000
Boekwaarde		15.026.000			

Korte toelichting op grex

Westermaat Campus kenmerkt zich als een bedrijventerrein waarbij de uitgifte traag verloopt vanwege het specifieke karakter. Echter, in 2024 werd zichtbaar dat de interesse weer toeneemt: gerealiseerde verkopen in enkel 2024 goed voor ruim 3,6 miljoen en er zijn drie kavels die in optie zijn. Daarmee zijn naar verwachting in 2025 alle bedrijfskavels verkocht en resteren alleen nog zes kantoor kavels. De einddatum van de grondexploitatie is vanwege deze ontwikkelingen naar voren is geschoven, van 2034 naar 2030.

De opbrengsten vallen circa € 1.266.000 hoger uit ten opzichte van vorig jaar. Dit komt met name doordat de kavelprijzen per m² weer gelijk zijn getrokken met de grondprijzennotitie (marge van 10 % naar beneden uit verwachtingen gehaald) en daarmee zijn verhoogd. De kosten vallen € 11.000 lager uit, maar dit is enigszins een vertekend beeld: in 2024 werd duidelijk dat om waterproblemen op het bedrijventerrein te voorkomen er (extra) voorzieningen in de openbare ruimte getroffen moesten worden. Daarvoor is tijdens de tweede beleidsrapportage een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld en is dat nu verwerkt in de grondexploitatie. Echter, doordat de looptijd van de grondexploitatie is verkort, worden er ook minder plankosten verwacht en zijn deze dus naar beneden bijgesteld. Deze positieve bijstelling vangt dus de negatieve op.

De tijdsinvloeden vallen € 2.265.000 gunstiger uit door de kortere looptijd van het project en de lagere rente. Al met al verbetert het resultaat van de grondexploitatie met € 2.221.000 op contante waarde (per 01-01-2025). Het resultaat op contante waarde per 1-1-25 is daarmee - 6.709.000 (negatief).

Risico's

De risico's bij Campus hangen samen met de verkoopbaarheid van kavels en deelgebieden als gevolg van specifieke locatie-eisen. Er is een risico dat als de kantorenkavels niet verkopen, deze qua bestemming worden omgezet naar bedrijven. Dan verslechtert het resultaat.

Complex: Westermaat De Veldkamp

Westermaat De Veldkamp Projectnummer: -							
							
Ruimtegebruik	<table> <tr> <td>Exploitatiegebied</td><td>56,2 hectare</td></tr> <tr> <td>Substructuur</td><td>27,3 hectare</td></tr> <tr> <td>Netto uitgiftebaar</td><td>28,9 hectare</td></tr> </table>	Exploitatiegebied	56,2 hectare	Substructuur	27,3 hectare	Netto uitgiftebaar	28,9 hectare
Exploitatiegebied	56,2 hectare						
Substructuur	27,3 hectare						
Netto uitgiftebaar	28,9 hectare						
Doel	Het versterken van de regionale economie door ruimte beschikbaar te maken voor groei van het bedrijfsleven van Hengelo en Borne.						
Projectresultaat	Het realiseren van het bedrijventerrein Westermaat De Veldkamp als regulier bedrijventerrein. Het bedrijventerrein heeft een omvang van circa 56 hectare. Hiervan is afgerond 29 hectare uitgiftebaar. De bedrijfsspercelen variëren van 800 m ² tot 20.000 m ² (geen verplichte minimale afname). Gezien de uitstekende locatie aan de A1 en de goede verbindingen is het terrein zeer geschikt voor bedrijven uit de sectoren distributie, opslag en transport. Binnen het bedrijventerrein mogen bedrijven tot en met milieucategorie 4.2 zich vestigen, hetgeen het terrein onderscheidend maakt ten opzichte van andere bedrijventerreinen.						
Startdatum project	De gemeente Hengelo en de gemeente Borne werken sinds 2002 aan de ontwikkeling van het bedrijventerrein Westermaat De Veldkamp (voorheen Buren De Veldkamp). De uitgifte van kavels is in het najaar van 2008 gestart.						
Oplevering / einddatum project	2025.						
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing						
Huidige fase project	Voor het totale gebied de Veldkamp geldt dat het zich in de afronding van de realisatiefase bevindt.						
Investing/exploitatie	Voor het bedrijventerrein Westermaat De Veldkamp is een grondexploitatie opgesteld die door beide gemeenteraden is vastgesteld. Het betreft een gezamenlijke grondexploitatie met de gemeente Borne. De gemeente Hengelo is voor 80/115 ^e deel "aandeelhouder" in de grondexploitatie.						
Bestemming	Bedrijvigheid						
Bouwvolume	29 hectare bedrijventerrein						

Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits Arthur Lammers (gemeente Borne)
Ambtelijk OG	Roy Knobben Moniek Bazen (gemeente Borne)
Projectleider	Mariska de Vries
Planeconoom	Chanel Elferink
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024

Bouw en woonrijp maken

Afgezien van de twee kavels Groene Wig is het gehele terrein bouwrijp gemaakt. Het bouwrijp maken van de Groene Wig zal begin 2025 uitgevoerd worden. Daarnaast resteren nog enkele afrondende, civiele werkzaamheden, zoals de aanleg van nog enkele wadi's, aanleg van bochtbescherming en nog enkele groenwerkzaamheden (aanplant en herplant).

Programma	Eenheid	Geplande sloop	Gerealiseerde sloop	Geplande nieuwbouw	Gerealiseerd nieuwbouw
Winkels/retail	m2				
Horeca	m2				
Woningen	aantal				
Kantoor/maatsch.	m2				
Overig	m2			289.200	271.050

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2022	Te realiseren per 1/1/2024	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	48.999.000	48.253.000	668.000	48.921.000	-78.000
Subsidies en bijdragen	-414.000	-419.000		-419.000	5.000
Opbrengsten	-47.055.000	-44.407.000	-2.667.000	-47.074.000	19.000
Tijdsinvloeden	24.855.000	24.193.000	552.000	24.745.000	110.000
Eindresultaat	-26.385.000	27.620.000	-1.447.000	-26.173.000	212.000
CW eindresultaat	-25.867.000			-25.660.000	207.000
Boekwaarde	30.631.000	27.619.000			

Korte toelichting op grex

De kosten vallen ten opzichte van vorig jaar € 78.000 lager uit. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de kosten voor het bouw- en woonrijp maken naar beneden zijn bijgesteld. De civiele werkzaamheden zijn opnieuw in kaart gebracht en hierbij is gebleken dat de begrote kosten en posten die vorig jaar zijn opgenomen, niet (meer) allemaal nodig zijn.

In 2024 zijn drie kavels verkocht en geleverd. De opbrengsten zijn € 19.000 hoger uitgevallen door ietwat hogere gerealiseerde verkoopprijzen-/meters. De resterende drie kavels (Groene Wig en kavel 2) zijn allen in optie en worden in 2025 verwacht. De tijdsinvloeden vallen € 110.000 lager uit wat komt doordat de werkelijke rente in 2024 lager is uitgevallen en doordat er over 2025 geen kostenindexering meer wordt gerekend.

Het resultaat van de herziene grondexploitatie op netto contante waarde per 01-01-2025 bedraagt € 25.659.860 negatief. Het resultaat betekent voor de gemeente Hengelo een voorziening van € 17,9 mln. en de gemeente Borne van € 7,8 mln. De looptijd van de grondexploitatie is tot 31-12-2025.

Risico's
Niet van toepassing.

Complex: Businesspark XL

Businesspark XL Projectnummer: -

Korte toelichting

Ontwikkelingen 2024:

De boekwaarde van de t/m 31-12-2024 gerealiseerde investeringen is € 8,7 miljoen positief. Dit betreft het saldo van € 171,3 miljoen aan gerealiseerde investeringen en € 180,0 miljoen aan gerealiseerde opbrengsten. De grondexploitatiebegroting wordt jaarlijks opgesteld en geactualiseerd, om inzicht te verkrijgen in het eindresultaat van het project c.q. de terugverdien capaciteit van de verrichte investeringen.

Afgelopen jaar is gestart met de liquidatie van BXL. Naar verwachting ontvangt de gemeente Hengelo in 2024 nog eenmaal haar aandeel in de winst. Voorzichtigheidshalve begroten we geen winstuitkering in 2025. We gaan er vanuit dat de grondexploitatie dan overgenomen wordt door de gemeente Almelo.

Risico's

Door de versnelde uitgifte worden er nagenoeg geen risico's meer verwacht. Dit komt ook omdat voor nagenoeg alle kavels die nu nog verkocht moeten worden, overeenkomsten zijn gesloten waardoor meer zekerheid is verkregen over de daadwerkelijke gronduitgifte.

Complex 640: Walkatenplein

Walkatenplein Projectnummer: 640		
	Grondexploitatie Walkatenplein Legenda Exploitatiegebied	
Ruimtegebruik	Exploitatiegebied	4,7 hectare
	Substructuur	1 hectare
	Netto uitgeefbaar	3,7 hectare
Doel	Naast het verbeteren en afronden van de ruimtelijke structuur is het ook een doel om hiermee bedrijven de mogelijkheid te bieden om zich in Hengelo te kunnen vestigen.	
Projectresultaat	de ruimtelijke structuur in dit gebied is verbeterd en het bedrijven terrein Westermaat aan deze zijde (ruimtelijk) afgerond.	
Startdatum project	01-01-2024	
Oplevering / einddatum project	31-12-2028	
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing	
Huidige fase project	Planvoorbereidingsfase	
Investering/exploitatie	Grondexploitatie	
Bestemming	Bedrijven	
Bouwvolume	3,7 hectare bedrijventerrein	
Bestuurlijk OG	Gerard Gerrits	
Ambtelijk OG	Roy Knobben	
Projectleider	Mariska de Vries	
Planeconoom	Janneke Szymanski	
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024	

Korte toelichting

Ontwikkelingen 2024:

Aanleiding.

Op het bedrijventerrein Westermaat ligt aan het Walkatenplein/ Wifferinkweg een terrein met een totale oppervlakte van ca. 4,7 hectare. Het terrein is eigendom van de gemeente. Een groot deel van het terrein ligt al jaren braak, een ander deel wordt (tijdelijk) voor verschillende functies zoals opslag gebruikt. Als gevolg van het afnemende aanbod aan bedrijfskavels in Hengelo is er gekeken naar de mogelijkheden tot verkoop van het gehele perceel. Er is een inschrijvingsprocedure geweest en dit heeft geleid tot een verkoopovereenkomst. Verwacht wordt dat aan het einde van het jaar geleverd wordt.

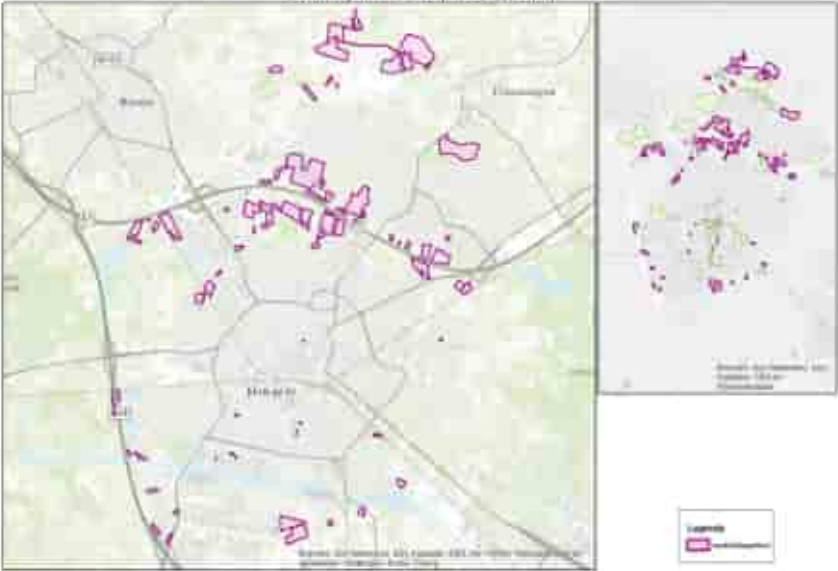
De verkoop vindt plaats met een verkoopprocedure waarbij de hoogste bieding geldt. Na het bouwrijp maken zal de selectie afgerond worden. De verwachting is dat in 2025 de koopovereenkomst getekend kan worden door de koper, waarna levering kan plaatsvinden.

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	3.041.000	116.000	901.000	3.071.000	-30.000
Subsidies en bijdragen	0	0	0	0	0
Opbrengsten	-6.116.000	0	-6.116.000	-6.116.000	0
Tijdsinvloeden	-31.000	25.000	27.000	52.000	-83.000
Eindresultaat	-3.106.000		-5.188.000	-2.994.000	-112.000
CW eindresultaat	-2.814.000			-2.776.000	-38.000
Boekwaarde	2.053.000	141.000			1.912.000

Korte toelichting op grex

De kosten zijn licht gestegen. Dit heeft te maken met de toegenomen kostenindexering. De tijdsinvloeden vallen negatiever uit. De reden hier voor is dat de rente is verlaagd wat resulteert in een verslechtering.

Complex: Materiële Vaste Activa

Materiële Vaste Activa Projectnummer: -	
	
Ruimtegebruik	Niet van toepassing
Doel	Het doel is om een reëel beeld van de waarde van deze strategisch verworven gronden te geven. De gronden worden zowel intern als extern getaxeerd. Jaarlijks wordt (door de Senior Verwerver) per bestemming aangegeven of de marktontwikkelingen aanleiding geven om de percelen opnieuw te waarderen. Dit jaar was hiervoor geen aanleiding.
Projectresultaat	Deze gronden vormen niet een project. De gronden worden wel beheerd en indien wenselijk of noodzakelijk worden gronden geruild of verkocht.
Startdatum project	Niet van toepassing
Oplevering / einddatum project	Niet van toepassing
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing
Huidige fase project	Niet van toepassing
Investering/exploitatie	De Materiële Vaste Activa (voorheen: niet in exploitatie genomen gronden) zijn financieel weergegeven door middel van een boekwaarde overzicht.
Bestuurlijk OG	Hanneke Steen
Ambtelijk OG	Roy Knobben
Projectleider	Theo Timmers
Planeconoom	Chanel Elferink
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	63.853.617	65.612.630			1.759.014
Subsidies en bijdragen	-16.420.000	-16.420.000			0
Opbrengsten	-43.415.531	-47.347.638			-3.932.107
Tijdsinvloeden	23.387.000	23.387.000			0
Eindresultaat					0
CW eindresultaat					0
Boekwaarde	27.405.085	25.231.991			-2.173.094

Korte toelichting op grex

Marktontwikkelingen gaven geen aanleiding om percelen te herwaarderen en dus zijn de verkeerswaarden gelijk gebleven.

Conform de wetgeving mogen de overwaarden (verkeerswaarde is hoger dan de boekwaarde) niet als winst worden genomen (het zijn inschattingen van de werkelijke waarde, pas bij verkoop mag de winst genomen worden). Daardoor is er sprake van een stille reserve van € 3,7 miljoen in dit complex. Daar staat een voorziening tegenover van € 11,1 miljoen. Deze voorziening moet worden getroffen voor percelen waar de ingeschatte (verkeers)waarde lager is dan de boekwaarde. Deze voorziening gaat direct ten laste van de reserve grondexploitaties.

De opbrengstenstijging valt te verklaren doordat er twaalf percelen uit de MVA zijn gehaald. Ten behoeve van de ontwikkeling van de woonwagenlocaties zijn twee percelen naar de grondexploitatie overgegaan tegen een boekwaarde van circa € 517.000. Voor de ontwikkeling van Campus Driene gaat dit om één perceel met een boekwaarde van circa € 2.389.000. Daarnaast heeft er een afboeking van de grond aan de Geleenstraat plaatsgevonden (€ 96.000) en in het kader van ruiling van gronden voor de Hemmelhorst zijn een tweetal percelen uit de MVA gegaan die tezamen een boekwaarde vertegenwoordigden van afgerond € 147.000. Voor de ontwikkeling van het Voedselbos zijn een zestal percelen vanuit de MVA overgezet naar de verhuur tegen een afgeronde boekwaarde van € 784.000.

Het verschil in kosten komt doordat er acht percelen zijn aangekocht in de MVA met een boekwaarde. Vanuit de ruiling van de Hemmelhorst zijn twee percelen aan de MVA toegevoegd tegen een boekwaarde van tezamen € 152.000. Aan de Wolfkaterweg zijn vijf percelen aangekocht voor € 318.000 voor een toekomstige ontwikkeling. Tenslotte is er vanuit het project Verspreide Gronden Hart van Zuid een perceel overgezet naar de MVA voor € 16.000.

Risico's

De verkeerswaarde van de gronden kan dalen, omdat er minder vraag is uit de markt. De waardedaling moet conform het besluit 'Begroten en Verantwoorden' (BBV) direct worden opgevangen.

Complex 95: Erfpacht

Complex Erfpacht Projectnummer: 95	
Ruimtegebruik	Erfpachtgebied 41,1 hectare
Doel	Het stimuleren van grondverkoop die via de reguliere verkoop niet tot stand komen.
Projectresultaat	Deze gronden vormen niet geen project. De gronden worden wel beheerd.
Startdatum project	1961
Oplevering / einddatum project	Doorlopend
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing
Huidige fase project	Niet van toepassing
Investing/exploitatie	Samen met verschillende marktpartijen worden de erfpachtgronden gerealiseerd.
Bestemming	Niet van toepassing
Bouwvolume	Niet van toepassing
Bestuurlijk OG	Hanneke Steen
Ambtelijk OG	Roy Knobben
Projectleider	Theo Timmers
Planeconoom	Chanel Elferink
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024

Bouw en woonrijp maken

Niet van toepassing

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	29.792.327	29.792.327			0
Subsidies en bijdragen					0
Opbrengsten	-11.410.294	-11.864.238			-453.944
Tijdsinvloeden					0
Eindresultaat					0
CW eindresultaat					0
Boekwaarde	18.382.033	17.928.089			-453.944

Korte toelichting op het erfpachtcomplex

In 2024 zijn er vanuit het erfpachtcomplex zes trafohuisjes van Enexis verkocht die tezamen een boekwaarde vertegenwoordigden van € 815. Daarnaast is er één verkoop geweest, namelijk de Bioscoop aan de Beekstraat, ten behoeve van de ontwikkeling van het project Beekstraat e.o.. De boekwaarde hiervan was € 453.129. De boekwaarde in het erfpachtcomplex is dus afgenomen.

Risico's

Indien één van de erfpachters failliet gaat, wordt de erfpachtcanon niet meer gerealiseerd en ontstaat er een financieel nadeel.

Complex: Verhuur

Complex Verhuur Projectnummer: -	
Ruimtegebruik	Verhuurgebied 13,1 hectare
Doel	Het ter beschikking stellen van gemeentelijke gronden aan derden in ruil voor huurinkomsten.
Projectresultaat	Deze gronden vormen geen project. De gronden worden wel beheerd.
Startdatum project	2024
Oplevering / einddatum project	Doorlopend
Looptijd langer dan 10 jaar? Zo ja, motiveren	Niet van toepassing
Huidige fase project	Niet van toepassing
Investering/exploitatie	De gemeente heeft gronden in eigendom die worden verhuurd aan derden waarvoor zij een periodieke huurinkomst ontvangt.
Bestemming	Niet van toepassing
Bouwwolume	Niet van toepassing
Bestuurlijk OG	Hanneke Steen
Ambtelijk OG	Roy Knobben
Projectleider	Theo Timmers
Planeconoom	Chanel Elferink
Rapportageperiode	01-01-2024 t/m 31-12-2024

Bouw en woonrijp maken
Niet van toepassing

Grondexploitatie	Laatste actualisatie grex (A)	Gerealiseerd per 31/12/2024	Te realiseren per 1/1/2025	Prognose tot einde project (B)	Afwijking A-B
Kosten	1.933.450	2.717.381			783.931
Subsidies en bijdragen		0			0
Opbrengsten		-100.000			-100.000
Tijdsinvloeden		0			0
Eindresultaat					0
CW eindresultaat					0
Boekwaarde	1.933.450	2.617.381			683.931

Korte toelichting op het verhuurcomplex
Sinds vorig jaar wordt het verhuurcomplex een apart complex meegenomen. Er zijn zes percelen ten behoeve van het Voedselbos overgegaan van de MVA naar de verhuur tegen een boekwaarde van circa € 784.000. Er is één perceel uit het verhuurcomplex gegaan aan de Sportlaan Driene ten behoeve van de ontwikkeling van Campus Driene. Dit perceel vertegenwoordigde een boekwaarde van € 100.000.

Risico's
Bedrijven in het verhuurcomplex kunnen failliet gaan.

Gestelde vragen Technisch beraad 2 juni 2025

- Klopt de indicator 'aantal geregistreerde misdrijven' op pagina 35?
Antwoord: Ja, de cijfers van 2023 zijn niet te vergelijken met de cijfers van 2024 omdat deze uit andere bronnen komen.
- Klopt de indicator 'percentage mensen dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt' op pagina 36? Zijn de bronnen in deze vergelijking hetzelfde? In beide jaren Hengelo's Panel?
Antwoord: Ja komt beiden uit Hengelo's panel.
- Pagina 36 onder 1.2.1 Tekst : "Deelname aan de CBS Veiligheidsmonitor geeft meer informatie. Dit gebeurt voor het eerst in 2024." Zijn deze cijfers van 2024 of 2025? Svp toelichten.
Antwoord: Dit gebeurt in 2025, de resultaten komen in 2026.
- Op pagina 42 wordt gesteld dat het 'Deelprogramma Fiets' in het voorjaar van 2025 opgeleverd wordt. Het is nu juni. Wanneer ontvangt de raad dit programma?
Antwoord: Het deelprogramma Fiets is inmiddels met de raad gedeeld
- Kloppen de indicatoren 'aantal verkeersongevallen in Hengelo' en 'aantal verkeersslachtoffers in Hengelo' op pagina 41? Er wordt een verwijzing gemaakt naar een raadsbrief van mei 2025 (zaaknummer 3891087; 546 om 159).
Antwoord: De meest recente cijfers zijn gedeeld in de raadsbrief van mei. Dit zijn de cijfers die officieel door het ministerie zijn gedeeld
- Op pagina 44 wordt gesteld dat 'een totaaloverzicht van ons energieverbruik ontbreekt'. Wanneer is dit overzicht er wel?
Antwoord: Deze gegevens halen wij uit het landelijk klimaatmonitor. De cijfers voor 2024 worden pas eind dit jaar gepubliceerd.
- Wat is de verdeling van de financiële bijdragen aan de Twente Board (pag. 46)?
Antwoord: De regionale publieke middelen uit de Agenda voor Twente 2023 – 2027 leiden tot investeringen in de regio vanuit andere publieke en private bronnen. Halverwege de uitvoering van de agenda, heeft een investering van € 13 miljoen een multiplier gerealiseerd van een totaal aan € 198 miljoen publieke en private investeringen in de regio. Daarmee liggen we op koers om de doelstelling van 8,5 in de Agenda voor Twente te behalen.

Voorbeelden zijn de Regio Deal Twente II (totale verwachte investering €89 miljoen) en nationaal versterkingsplan microchipsector (totale verwachte investering €108 miljoen). Daarnaast is er een indirecte multiplier, het gevolg van investeringen in de ontwikkeling van het innovatie-ecosysteem. Denk bijvoorbeeld programma's in het Nationaal Groeifonds of Interreg projecten. Tot slot is er een afgeleide multiplier, het resultaat van de gezamenlijke inzet van partners in Twente. Twente Board Development ondersteunt dit veelal vanuit de regionale lobbystructuur, maar het succes kent meerdere eigenaren in de regio. Voorbeelden zijn de investeringen in de fysieke infrastructuur in Twente. In komende rapportage gaan we deze indirecte en afgeleide multiplier nog beter inzichtelijk maken.
- Wat is onze betrokkenheid bij Campus Westermaat/Green Box (pag. 48)?
Antwoord: De gemeente is verantwoordelijk voor de gebiedsontwikkeling/grondexploitatie van Westermaat Campus. The Green Box bevindt zich op een deel van Westermaat dat zich ten noorden van Campus bevindt. De gemeente heeft hier geen directe rol, maar staat in goed contact met de eigenaar van The Green Box over de ontwikkelingen aldaar.
- Waarom zijn de voorbereidingskosten voor de huisvesting van de voetbalacademie niet meegenomen in de kredietaanvraag (pag. 63)?
Antwoord: Er is nog geen go-besluit m.b.t. de realisatie van het project. Voorzichtigheidshave worden de voorbereidingskosten al "genomen". Dit is ook in lijn met de wens van de raad om zoveel mogelijk kosten incidenteel te dekken.
- Op pagina 70, onder 6.2.1 wordt gesteld dat 'mensen zonder aflossingscapaciteit direct een schone lei kunnen krijgen' (Wsnp). Neemt de gemeente deze schuld over?
Antwoord: De schuld wordt niet door de gemeente overgenomen. Er wordt een aanbod gedaan aan de schuldeisers, afhankelijk van wat iemand voor betalingsruimte heeft binnen

zijn budget. Als er geen afloscapaciteit is, dan kan de rechter besluiten dat de schuldeisers niets krijgen, een 0-optie. Dan is er vanaf de uitspraak van de rechter direct een 'schone lei'. (De schuldenaar hoeft de schuldeisers dan niets meer terug te betalen. De schuldeisers staan met lege handen.)

- Afval: Graag ontvangen wij inzicht in de kosten verpakkingen en de kosten van de serviceverhogende maatregelen. Ook ontvangen wij graag inzicht in werkelijk gerealiseerde baten en lasten, conform het overzicht van de raadsbrief 1-10-2024.

Antwoord: De beantwoording van het eerste deel van de vraag wordt, zoals met de raad is afgesproken meegenomen in de evaluatie van de moties en amendementen bij de zomernota 2025. Voor het overzicht van werkelijk gerealiseerde baten en lasten, zie bijlage 1.

- Zijn de beleidsindicatoren onder 7.1.1 en 7.1.2 nu wel bekend? Graag ontvangen wij deze dan.

Antwoord: Deze gegevens halen wij uit het landelijk klimaatmonitor. De cijfers voor 2024 worden pas eind dit jaar gepubliceerd.

- De beleidsindicator 'percentage woningzoekenden dat een huurwoning krijgt toegewezen.....' is fors hoger dan vorig jaar. Klopt dit?

Antwoord: Voor 2024 zijn er 861 verhuringen geweest op een aantal actieven van 4.216. Dit is 20,4%. In 2023 was dit 438 op 3.369 (13%). (bron: Welbions, woninghuren.nl) De aantallen kloppen. Woninghuren.nl is pas sinds april 2023 operationeel. Hierdoor is de telling over 2023 eigenlijk niet geschikt als vergelijkingsmateriaal. De cijfers zullen de komende jaren steeds betrouwbaarder worden.

- Is er een overzicht van gebouwen die worden ingezet voor beleidsdoelstellingen?

Antwoord: Ja, dit overzicht is beschikbaar indien hier belangstelling voor is.

- Op pagina 110 wordt gesteld dat '€ 214.000 aan betalingen zijn gedaan die voortkomen uit ontbonden arbeidsovereenkomsten, dit veelal in de vorm van eigen risico WW'. Om hoeveel ontbonden arbeidsovereenkomsten gaat het hier?

Antwoord: Het gaat om 5 ontbonden overeenkomsten in 2024. Overigens hebben de genoemde kosten voor een deel betrekking op overeenkomsten die al vóór 31-12-2023 ontbonden zijn.

- Graag ontvangen wij inzicht in de kosten van externe inhuur en de reden van de forse overschrijding zoals opgenomen op blz. 112. Uitsplitsing per domein en management/uitvoering.

Antwoord: De uitsplitsing van de kosten externe inhuur per domein is weergegeven in de tabel op blz. 112. Voor de redenen van inhuur verwijzen wij u naar de beantwoording van de vraag verderop.

De inhuur van ruim € 12,5 miljoen heeft nagenoeg geheel betrekking gehad op de uitvoering.

- Is er ook een taartdiagram zoals op pag. 128 te maken van de zes risico's genoemd op pagina 126?

Antwoord: Het overzicht van belangrijkste risico's is een kwalitatieve weergave van de risicoanalyse van de gemeente. Dat betekent dat er meerdere risico's onder één thema geïdentificeerd zijn, die hebben niet allemaal financiële impact. De impact van deze risico's is daarom ook moeilijk met elkaar te vergelijken. Om deze reden kunnen we niet financiële effecten gebruiken om daar een taartdiagram van te maken. De taartdiagram ziet specifiek toe op financiële risico's die een weerslag hebben op het weerstandsvermogen. Impact van een risico wordt op verschillende categorieën ingedeeld en is daarom moeilijk te vergelijken.

- Graag ontvangen wij een overzicht van de structurele exploitatieruimte uit de jaren 2020-2023, zoals weergegeven in het staatje op blz. 129.

Antwoord:

Jaarrekening	2020	2021	2022	2023
Str.expl.ruimte	2,7%	2,4%	4,3%	1,3%

- Op blz. 177 is het subtotaal bij welzijn niet gevuld.
Antwoord: Dit is gecorrigeerd. Het subtotaal bedraagt € 2.365.084.
- Op blz. 199 staat in de alinea onder het staatje de bedragen € 26,8 miljoen en € 27,8 miljoen genoemd. Graag ontvangen wij toelichting op deze bedragen. Is het tweede bedrag niet ook € 26,8 miljoen?
Antwoord: De genoemde € 27,8 miljoen had € 26,8 miljoen moeten zijn zoals daarvoor benoemd.
- Op blz. 208 staat bij de reserve Vluchtelingen een toevoeging van € 7.950 genoemd. Moet dit geen onttrekking zijn?
Antwoord: Dit klopt. Er is € 7,95 miljoen onttrokken en gestort in de reserve kapitaallasten voor de aankoop van het pand aan de Hazenweg.
- Op alle taakvelden wordt gesproken over capaciteitsproblemen, in hoofdstuk 9 staat dat de vacatures zo goed als zijn ingevuld. En er is 4,7 miljoen meer uitgegeven dan begroot op inhuur. Hoe verhoudt dit zich tot elkaar?
Antwoord: Het feit dat vacatures zo goed als zijn ingevuld kan niet 1 op 1 worden gerelateerd aan de gesignaleerde capaciteitsproblemen c.q. hoogte van de inhuur. Redenen hiervoor zijn o.a.:
 - *In een aantal gevallen wordt door ons, o.m. vanuit bedrijfscontinuïteit, voor inhuur gekozen in de (soms lange) periode tussen ontstaan en invulling van een vacature.*
 - *Inhuur is soms de (enige) aangewezen weg om tijdelijke pieken in werkdruk op te vangen.*
 - *We huren op onderdelen externe expertise in die intern niet beschikbaar is en die moeilijk te vinden is in de huidige krappe arbeidsmarkt.*
 - *Vervanging van medewerkers die langdurig ziek zijn.*

Afvalbegroting 2024					
Soort exploitatielast	begroot	werkelijk	Soort exploitatiebate	begroot	werkelijk
kosten diensten derden	28.805	19.050	Borne	166.599	272.782
uren Fysiek	155.612	98.480	grof huishoudelijk afval	583.114	500.089
besteding subsidie zwerfafval	37.026	46.036	subsidie zwerfafval	111.000	151.481
communicatie	121.622	65.139	dividend Twence	575.000	575.000
handhaving (lonen R&T)	145.120	170.976	papier	113.424	188.642
bijdrage machinaal vegen	717.590	717.590	verpakkingen	310.365	406.454
inzamelmiddelen	530.000	1.023.930	opbrengst spoedeisende bestuursdwang	45.577	19.584
exploitatie afvalbrengpunt	1.235.277	1.254.244	opbrengst overige grondstoffen (saldo)	415.551	460.562
inzamelkosten diverse afvalstromen	13.646	5.408	Onttrekking voorziening afval	0	366.093
bijdr.reg.transportkostenegalisatie	206.910	136.123	Oninbare vorderingen afvalstoffenheffing	-100.000	-80.547
fijnrest	946.260	966.224	Baten aanmaning dwangbevel en	85.000	88.028
grofrest	526.140	612.788	invordering (ADI)		
GFT-afval	1.246.700	1.130.571			
papier (zie ook baten)	740.000	527.379			
verpakkingen (zie ook baten)	1.455.000	1.559.262			
grof tuinafval	189.000	157.250			
overige grondstoffen (saldo)	333.392	431.888			
dump	544.500	587.800			
perceptiekosten GBT	507.023	510.701	In begroting opgenomen bedrag heffing	9.317.705	9.383.603
totaal taakveld 7.3	9.679.623	10.020.838	totaal taakveld 7.3	11.623.335	12.331.771
BTW compensatiefonds (extracomptabel)	1.437.110	1.629.706	kwijtschelding (taakveld 6.3)	-500.000	-516.087
toe te rekenen overhead (taakveld 0.4)	235.564	166.299			
totaal	11.352.297	11.816.844	totaal	11.123.335	11.815.684

Totaal lasten 2024	11.352.297	11.816.844
Totaal baten 2024	11.123.335	11.815.684
Percentage kostendekkendheid	98,0%	99,99%

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3908188	Bal, Corné	FAC-FIN	Hanneke Steen
ONDERWERP			
3908188 - Jaarstukken 2024 gemeente Hengelo			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De gemeenteraad besluit:

1. De Jaarstukken 2024 vast te stellen en de daarin opgenomen inhoudelijke toelichting en financiële analyses te aanvaarden als verantwoording van het college over het gevoerde beleid en beheer in 2024;
2. Het batige resultaat te bestemmen zoals opgenomen in hoofdstuk 4.3 van de Jaarstukken 2024;
3. Op basis van de herijking van de voorzieningen die bij de jaarstukken wordt uitgevoerd, de voorziening Onderhoud Haven (nr 537) in stand te houden.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Op grond van artikel 197 van de Gemeentewet legt het college jaarlijks verantwoording af over het gevoerde bestuur door middel van de jaarstukken (het jaarverslag en de jaarrekening). Het college moet ieder jaar de jaarstukken voor 15 juli aan Gedeputeerde Staten van Overijssel sturen.

De Jaarstukken 2024 bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. In het jaarverslag gaan we in op de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen in 2024. Ook is een publieksvriendelijke versie opgenomen.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31-12-2024
- Het overzicht van baten en lasten
- De toelichting op bovenstaande punten

Ook geeft de jaarrekening inzicht in de financiële ontwikkeling in het verslagjaar en zijn in de jaarrekening ook de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa) en de WNT-verantwoording 2024 opgenomen.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3908188	Bal, Corné	FAC-FIN	Hanneke Steen
ONDERWERP			
3908188 - Jaarstukken 2024 gemeente Hengelo			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

1. De Jaarstukken 2024 vast te stellen en de daarin opgenomen inhoudelijke toelichting en financiële analyses te aanvaarden als verantwoording van het college over het gevoerde beleid en beheer in 2024;
2. Het batige resultaat te bestemmen zoals opgenomen in hoofdstuk 4.3 van de Jaarstukken 2024;
3. Op basis van de herijking van de voorzieningen die bij de jaarstukken wordt uitgevoerd, de voorziening Onderhoud Haven (nr 537) in stand te houden.

INLEIDING

Op grond van artikel 197 van de Gemeentewet legt het college jaarlijks verantwoording af over het gevoerde bestuur door middel van de jaarstukken (het jaarverslag en de jaarrekening). Het college moet ieder jaar de jaarstukken voor 15 juli aan Gedeputeerde Staten van Overijssel sturen.

De Jaarstukken 2024 bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. In het jaarverslag gaan we in op de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen in 2024. Ook is een publieksvriendelijke versie opgenomen.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31-12-2024
- Het overzicht van baten en lasten
- De toelichting op bovenstaande punten

Ook geeft de jaarrekening inzicht in de financiële ontwikkeling in het verslagjaar en zijn in de jaarrekening ook de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa) en de WNT-verantwoording 2024 opgenomen.

2024 was het jaar van werk in uitvoering

In een landelijk onderzoek naar Brede Welvaart, scoorde Hengelo van de 50 grootste gemeenten van Nederland het beste. Een opsteker voor de jarenlange inzet op diverse onderwerpen zoals arbeidsmarkt, gezondheid en woonplezier. Maar we zien het ook als een opdracht om ons prettige woon- en leefklimaat in de toekomst te behouden en waar nodig verder te versterken.

In 2024 hebben we daar, samen met onze partners, gestaag aan gewerkt door het realiseren van de doelen die we ons hebben gesteld in de beleidsbegroting. Langs de lijn van de strategische opgaven uit die begroting hebben we op vele vlakken mooie stappen vooruit gezet naar een toekomstbestendige gemeente. We werken daarbij ook veel samen in de regio, omdat we zien dat gezamenlijke daadkracht een groot goed is en we elkaar kunnen versterken. Het aantrekken en binden van talenten is één van de belangrijkste strategische opgaven voor Hengelo en Twente. Samen met Enschede, Almelo, de andere Twentse gemeenten en Twenteboard zetten we onze groene technologische topregio op de kaart. We ontwikkelen dynamische stedelijke woon-, werk- en leefmilieus om de talenten dát te geven wat ze zoeken en blijven behouden wat goed is.

Investeren is niet vanzelfsprekend

De ontwikkelingen, inspanningen en investeringen die in het jaarverslag staan beschreven, zijn niet vanzelfsprekend. Het vraagt veel van ons op financieel gebied. Het financiële ravijn, vanaf het jaar 2026, komt met rASSE schreden dichterbij en het nieuwe kabinet heeft nog onvoldoende handreiking gedaan om dit voor gemeenten te dempen, al onze gezamenlijke bestuurlijke inspanningen ten spijt. We blijven ons daarvoor, samen met andere gemeenten en verenigd in de VNG inzetten. De ingezette Koers voor Hengelo is noodzaak om een leefbare gemeente te blijven, waar iedereen zijn plek heeft. We kunnen een beroep doen op onze reserves, maar structureel investeren wordt voor ons steeds lastiger.

Financiële positie

We sluiten het jaar af met een positief resultaat van € 1,7 miljoen voor verwerking van voorgestelde resultaatbestemming. We zien dat dit vooral komt door incidentele voordelen en grilligheid in inkomsten die we ontvangen van het Rijk maar ook als gevolg van het minder kunnen invullen van capaciteit bij onze taken en projecten. De reservepositie van de gemeente is goed te noemen. Wel hebben we, net als andere

gemeenten, nog grote financiële uitdagingen voor ons liggen op de lange termijn, en in het bijzonder vanaf 2026. De druk op onze structurele begroting blijft hoog.

Resultaatbestemming

In de 2e Beleidsrapportage is er een besluit genomen voor budgetoverheveling van 2024 naar 2025. Na het opstellen van de 2e Beleidsrapportage zijn er nog ontwikkelingen geweest waardoor er alsnog een beroep op overheveling middels resultaatbestemming wordt gedaan. Deze voorstellen voldoen aan de voorwaarden van budgetoverheveling, namelijk dat het budget incidenteel moet zijn, groter dan € 25.000, het niet leidt tot een overschrijding op het taakveld en gelden worden besteed overeenkomstig het doel van de bestemming dat hieraan een plan ten grondslag ligt. Het betreffen de volgende voorstellen:

Programma	Budget	Bedrag
5	Recreatieschap Twente	194.000
6	Opvang van vluchtelingen	525.000
6	Transformatieplan Jeugdhulp	173.000
9	Vervanging mobiele telefoons	375.000
Totaal		1.267.000

Decembercirculaire gemeentefonds

Voor 2024 is de totale gemeentefondsuitkering ruim € 0,9 miljoen hoger dan begroot op basis van de septembercirculaire 2024. Door het moment van beschikbaar komen van de decembercirculaire is het voor Hengelo voor een deel hiervan niet meer mogelijk dit bedrag ook in 2024 te besteden. Daarom wordt voorgesteld € 180.000 beschikbaar te houden in 2025.

Bij de 1e Beleidsrapportage is € 7,9 miljoen toegevoegd aan de algemene reserve, bij de 2e Beleidsrapportage was dit € 6,1 miljoen en is dit verwerkt in onze Begroting. We stellen voor het restant van het saldo (€ 267.000), na bovenstaande bestemming voor budgetoverheveling en middelen van de decembercirculaire, ook toe te voegen aan de algemene reserve.

ARGUMENTEN

1.1 Het oordeel van de accountant bij de jaarstukken 2024 is goedkeurend op zowel getrouwheid als rechtmatigheid

De controle van de jaarrekening 2024 door onze accountant, PricewaterhouseCoopers (PwC), is afgerond. De accountant verstrekt een goedkeurende controleverklaring op het aspect getrouwheid en geeft een goedkeurend oordeel over de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen. Op basis van de controlewerkzaamheden heeft de accountant geconcludeerd dat alle financieel relevante aspecten van wetgeving en verordeningen door het college zijn nageleefd. Ook concludeert zij dat zowel de baten als lasten over 2024 en de balansmutaties 2024 rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit met uitzondering van enkele onzekerheden en bevindingen zoals deze staan beschreven in het accountantsverslag. In de Jaarstukken 2024 heeft het college verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid (rechtmatigheidsverantwoording). De accountant heeft aangegeven dat deze rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft.

De geconstateerde onrechtmatigheden in de jaarrekening zijn lager dan de verantwoordingsgrens. Daarmee heeft het college gehandeld binnen de kaders van de raad

1.2 Wij herkennen ons in de kernboodschappen en belangrijkste bevindingen

Ook voor 2024 is de controle weer uitgevoerd door PwC. Het proces is op een constructieve wijze verlopen en ervaringen uit voorgaande jaren zorgen ook voor een verbetering van het proces. Het college is trots op de kwaliteit die door de organisatie is geleverd.

Op enkele bevindingen in het verslag van de accountant gaan we graag nader in, omdat we het van belang vinden uw raad te informeren over enkele afwegingen en geconstateerde verbetermogelijkheden.

- De onzekerheden in het sociaal domein bedragen € 5,5 miljoen. Dit bestaat uit productieverantwoordingen van zorgleveranciers die nog niet zijn ontvangen en de onzekerheid die voortvloeit uit de PGB's. Door de wijzigingen in de materialiteit vanaf 2025 is het van belang dat hier actie op ondernomen wordt. Dit jaar wordt dit door de organisatie ook opgepakt.
- Ten aanzien van de parameters voor de berekening van de grondexploitaties concludeert PwC dat deze over het algemeen evenwichtig zijn ingeschat en vallen binnen de bandbreedtes die zij definiëren. Hierop zijn twee uitzonderingen: de kostenstijging GWW is aan de optimistische

kant en de opbrengstenstijging voor woningbouw is voorzichtig geraamd. Beide ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd.

- In de rechtmatigheidsverantwoording zijn de fouten als gevolg van het niet-naleven van Europese aanbestedingsrichtlijnen gedaald naar € 0,9 miljoen (2023: € 6,8 miljoen). Ook de afwijkingen ten opzichte van het eigen inkoopbeleid zijn afgenomen, van € 0,9 miljoen in 2023 naar € 0,2 miljoen in 2024. In verhouding met andere gemeenten scoort Hengelo hier relatief goed! Geconcludeerd is dat binnen de gemeente Hengelo de aanbestedingen in basis op orde zijn. Ook dit blijft onze aandacht houden.
- De kwaliteit van het jaarverslag is voldoende, maar kan op bepaalde vlakken verbeterd worden. Het gaat hier om het concreter reflecteren op de bestaande risico's en deze te kwantificeren. Ook zijn de toelichtingen omtrent het fraudepreventieprogramma op dit moment generiek van aard en kunnen dus specifiek. In 2025 gaan we aan de slag met deze bevinding.

2.1 Toevoeging op de budgetoverheveling die was opgenomen bij de tweede Beleidsrapportage

Op 6 november 2024 heeft uw raad de tweede Beleidsrapportage vastgesteld en daarmee ook de budgetoverhevelingen van 2024 naar 2025. Er zijn nog een aantal budgetten niet (volledig) besteed in de periode na de tweede Beleidsrapportage waarvan de middelen voor 2025 beschikbaar moeten blijven. Deze hebben wij alsnog opgenomen bij de resultaatbestemming in deze jaarstukken. U kunt in hoofdstuk 4 lezen waarom deze middelen alsnog moeten worden overgeheveld.

Conform bestaand beleid stellen we voor het restant van het saldo, waar niet direct bestemming voor is, toe te voegen aan de Algemene Reserve.

3.1 Ondanks dat er geen geheel nieuw beheerplan is, is op basis van de jaarlijkse actualisatie het bedrag in de voorziening naar verwachting wel nodig voor toekomstig onderhoud

Op basis van de regelgeving vanuit het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) mag een beheerplan wat ten grondslag ligt aan een voorziening maximaal 5 jaar oud zijn, tenzij er gemotiveerd wordt afgeweken en dit door de raad is besloten. Het beheerplan voor de haven is opgesteld in 2016. Van dit plan vindt een jaarlijkse actualisatie plaats, maar stellen we een nieuw beheerplan pas op nadat enkele grote investeringen zijn gedaan. Op die manier sluit het beheerplan aan bij de nieuwe situatie. Deze investeringen zijn de afgelopen jaren door diverse omstandigheden uitgesteld, zoals u in voorgaande jaarverslagen heeft kunnen teruglezen. Wij vinden het verantwoord om de voorziening in stand te houden op basis van het huidige beheerplan en deze niet vrij te laten vallen in het rekeningresultaat. Een toelichting hierop is opgenomen in de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.

KANTTEKENINGEN

3.1 Het is op dit moment niet duidelijk of het gehele bedrag in de voorziening toekomstig nodig is

Ondanks dat we het beheerplan jaarlijks actualiseren, blijft dit een inschatting met de kennis van dit moment. Het kan zijn dat het benodigde bedrag voor onderhoud van de haven na de investeringen hoger of lager uitvalt. We vinden het verstandig om pas op dat moment, en bij een nieuw onderhoudsplan, een deel te laten vrijvallen of bijstorten. Daarom stellen wij nu voor om geen aanpassing te doen in de gevormde voorziening.

VERVOLG

In het besluitvormingstraject zijn de volgende bijeenkomsten opgenomen:

- 2 juni: Technisch beraad
- 5 juni: Werkgroep accountancy
- 10 juni: Politieke markt
- 25 juni: Raadsvergadering

Wij vragen uw raad de Jaarstukken 2024 vast te stellen. Dit staat gepland in de raadsvergadering van 25 juni 2025. Het college moet de Jaarstukken 2024 in ieder geval voor 15 juli 2025 aan Gedeputeerde Staten van Overijssel sturen.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Jaarstukken 2024 gemeente Hengelo

Bijlage 2: Controleverklaring gemeente Hengelo 2024

Bijlage 3: Accountantsverslag gemeente Hengelo 2024

Jaarstukken 2024

Gemeente
Hengelo

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Leeswijzer	10
Raadsadvies en raadsbesluit	12
Jaarverslag	18
4 De financiën van de gemeente Hengelo	19
4.1 Saldo Jaarrekening	20
4.2 Structurele effecten	21
4.3 Bestemmingsvoorstel	22
4.4 Ontwikkeling weerstandsvermogen en reserves	23
4.5 Ontwikkeling Overige Reserves	26
5 Programma realisatie	27
5.1 Hengelo in verbinding	28
5.2 Beleidsprogramma's	34
5.2.1 Veiligheid	34
5.2.2 Verkeer, vervoer en waterstaat	40
5.2.3 Economie	46
5.2.4 Onderwijs	50
5.2.5 Sport, cultuur & recreatie	56
5.2.6 Sociaal domein	65
5.2.7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	82
5.2.8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	92
5.2.9 Bestuur en ondersteuning	101
6 Paragrafen	115
6.1 Lokale heffingen	116
6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	124
6.3 Onderhoud kapitaalgoederen	131
6.4 Grondbeleid	138
6.5 Financiering	144
6.6 Verbonden partijen	147
6.7 Bedrijfsvoering	163
6.8 Subsidies	175
6.9 Wet open overheid (Woo)	178
7 Jaarrekening	181
7.1 Balans	182
7.2 Het overzicht van baten en lasten	186
7.3 Toelichtingen	189
7.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	189
7.3.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de Jaarrekening	189
7.3.3 Toelichting op de balans	194
7.3.4 Toelichting op de staat van baten en lasten	219
7.4 Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen	224
7.5 WNT-verantwoording 2024	232
7.6 Gerealiseerde baten en lasten per taakveld	233
8 Overig	235
8.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	236

9 Bijlagen	247
9.1 Staat van activa onderhanden complexen	248
9.2 Verbonden partijen en vertegenwoordiging	254
9.3 Verdeling taakvelden over programma's	256
9.4 Verplichte kengetallen	258
10 Overige bijlagen	261
10.1 Overzicht investeringsprojecten	262
10.2 Transformatieplan sociaal domein	271
10.3 Declaratiegedrag college (Motie Raad)	279
10.4 Overzicht subsidies 2024 (Motie Raad)	280

Inleiding

Beste Hengeloër,

Voor u ligt het Jaarverslag van 2024 van de gemeente Hengelo. Met dit Jaarverslag leggen wij, het college van burgemeester en wethouders, verantwoording af over de behaalde inhoudelijke resultaten en de besteding van de bijbehorende middelen.

2024 was het jaar van werk in uitvoering

In een landelijk onderzoek naar Brede Welvaart, scoorde Hengelo van de 50 grootste gemeenten van Nederland het beste. Een opsteker voor de jarenlange inzet op diverse onderwerpen zoals arbeidsmarkt, gezondheid en woonplezier. Maar we zien het ook als een opdracht om ons prettige woon- en leefklimaat in de toekomst te behouden en waar nodig verder te versterken.

In 2024 hebben we daar, samen met onze partners, gestaag aan gewerkt door het realiseren van de doelen die we ons hebben gesteld in de beleidsbegroting. Langs de lijn van de strategische opgaven uit die begroting hebben we op vele vlakken mooie stappen vooruit gezet naar een toekomstbestendige gemeente. We werken daarbij ook veel samen in de regio, omdat we zien dat gezamenlijke daadkracht een groot goed is en we elkaar kunnen versterken. Het aantrekken en binden van talenten is één van de belangrijkste strategische opgaven voor Hengelo en Twente. Samen met Enschede, Almelo, de andere Twentse gemeenten en Twenteboard zetten we onze groene technologische topregio op de kaart. We ontwikkelen dynamische stedelijke woon-, werk- en leefmilieus om de talenten dát te geven wat ze zoeken en blijven behouden wat goed is.

Een prachtig voorbeeld van de opgave toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling is de ontwikkeling van de locatie van de Koninklijke Machinefabriek Stork (KMS) aan het Industrieplein. Het definitieve Omgevingsprogramma KMS-locatie is in het najaar van 2024 vastgesteld en met ontwikkelaar Trebbe is een Akkoord op hoofdlijnen gesloten. We willen een sterke, betrokken en veerkrachtige gemeenschap bouwen op de KMS; de KMS-community. Het is hét vliegwiel van Hart van Hengelo, waarbij een levendig publiekshart ontstaat met een binnen- en buitenprogrammering.

De transformatie van de binnenstad gaat door, dit resulteert in een verlaging van de leegstand in de binnenstad. Dit was ook één van de doelen uit het actieplan vitale binnenstad, dat zichtbaar zijn vruchten afwerpt. Het Wetplein is inmiddels opgeleverd en de bouw van de horecawand is in 2024 gestart. Daarnaast is de bioscoop aan de Beekstraat aangekocht. Deze aankoop geeft ons de kans om nu het totale gebied rondom de oude V&D te ontwikkelen tot een aantrekkelijk woongebied in het centrum.

Onze inwoner staat centraal. We schrijven in duidelijke taal naar inwoners, zetten stappen in digitale dienstverlening en geven inhoud aan inwonersbetrokkenheid. We luisteren naar en geven gehoor aan de geluiden in onze gemeenschap via diverse participatietrajecten. Het is fijn dat de waardering hiervoor door onze inwoners groeiende is. We zien ook dat inwoners het niet altijd eens zijn met besluiten van de gemeente. Daar staan we ook voor open. Ondanks het goede gesprek met elkaar kunnen we niet altijd iedereen tevreden stellen. Met onder meer de komst van een klachtencoördinator willen we dit goede gesprek met de inwoner beter voeren en leren van elkaar. Waarbij we oog hebben voor de verhouding van individuele belangen versus het maatschappelijk belang.

We zetten in op sociale samenhang en elkaar leren kennen. We kijken tevreden terug op de eerste edities van Hartelijk Hengelo. Nieuwe inwoners van Hengelo konden daar kennismaken met de gemeente, onze partners en elkaar.

Het onderwijsveld is actief in zijn deelname aan de programma's rondom kindinclusie zoals het jaarlijkse Baas boven Baas festival, dat kinderen bekend maakt met (lokale) democratie. En in 2024 is het eerste jeugdlintje uitgereikt. Maar liefst vijf jeugdlintjes zijn uitgereikt aan jongeren vanwege hun belangeloze inzet in onze samenleving. Voorbeelden voor ons allemaal.

Een belangrijke mijlpaal voor de opgave toekomstbestendig sociaal domein in 2024 was de gunning van de basisondersteuning in het sociaal domein. Onder de naam Wijkkracht Hengelo is een nieuw samenwerkingsverband opgericht, dat de ondersteuning in de wijken organiseert. Waar mogelijk dicht bij de inwoners in hun wijk. In het najaar hebben we samen hard gewerkt om vanaf 1 januari 2025 klaar te staan voor de inwoners die ondersteuning nodig

hebben. We beseffen dat deze verandering impact heeft op inwoners, maar dat deze noodzakelijk is voor het blijvend beschikbaar houden van passende ondersteuning voor al onze inwoners.

We hebben ook besloten om het podium voor beeldende kunst in het pand Markt 8 te huisvesten. Een prachtige kans om bezoekers van de binnenstad op een laagdrempelige manier binnen te laten komen en in contact te brengen met de wereld van beeldende kunst. Dit draagt bij aan de sociale basis in Hengelo, omdat kunst en cultuur mensen verbindt en zorgt voor ontmoeting en inspiratie. Daarnaast was 2024 het laatste jaar dat Coronamiddelen beschikbaar waren voor de versterking en vernieuwing van amateurverenigingen en culturele organisaties. Deze regeling heeft in belangrijke mate bijgedragen aan de instandhouding van belangrijke activiteiten op dit vlak.

Met de vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs, dat samen met de onderwijsbesturen is opgesteld, is financiële ruimte vrijgemaakt om te investeren in duurzame huisvesting. Met dit kader wordt de komende jaren stapsgewijs gewerkt aan het verbouwen en vernieuwen van onderwijslocaties in Hengelo.

In lijn met de opgave duurzame inrichting is in oktober '24 gestart met de aanleg van ons zonneveld Boeldershoek. Het zonneveld beslaat 12 hectare en omvat ca. 22.000 zonnepanelen. Het zonneveld levert een belangrijke bijdrage aan de doelstelling dat in 2030 veertig procent van het totale energieverbruik moet worden opgewekt uit zon en wind.

Inmiddels is ook het eerste Hengelose wijkuitvoeringsplan (WUP) in de maak. Een WUP geeft aan hoe de buurt in de toekomst verwarmd wordt zonder aardgas; de wijk Wilderinkshoek is de eerste wijk waarvoor een WUP wordt opgesteld.

Naast deze lange termijn ontwikkelingen zijn we in 2024 verder gegaan met het stimuleren van inwoners om nu al zelf bij te dragen aan een duurzame toekomst. Dit deden we met subsidies, maar de FIX-brigade biedt ook praktische hulp bij het verduurzamen van woningen.

Het inzamelen van verpakkingen en papier is sinds september 2024 aangepast. Bovengrondse containers zijn verwijderd. Daarnaast zijn inzamellocaties voor verpakkingen gerealiseerd. We zien dat dit gevolgen heeft voor het afval op straat. Hierover hebben we veel meldingen van inwoners ontvangen en waren we genooddacht om meer capaciteit in te zetten op het toezicht van afvaldump. Dit vraagt van ons extra inspanning om samen met inwoners het inzamelen van afval weer onder controle te krijgen.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden, die een groot aantal wetten en regels over de fysieke leefomgeving bundelt in één wet. We kunnen inmiddels constateren dat de goede voorbereidingen hun vruchten afwerpen en zien dat, los van de verwachte gewenningsperiode, we onze dienstverlening goed hebben geborgd.

We hebben in 2024 netto 346 woningen toegevoegd aan onze woningvoorraad. Een aantal van deze bouwprojecten heeft een impuls gekregen vanuit rijkssubsidies.

Als regio Twente hebben we ons verder gepositioneerd als regio met groeipotentieel, wat is vastgelegd in het position paper ROS Twente 2050. Op basis hiervan heeft het Rijk in november het startsein gegeven om samen met Twente een verstedelijkingsstrategie op te stellen voor de groei van de regio.

Onrust in de wereld raakt ook Hengelo. Zichtbaar, zoals bij het opvangen van vluchtelingen en het huisvesten van statushouders in onze stad. Maar soms ook onzichtbaar, want we weten dat inwoners zich zorgen maken over de ontwikkelingen rondom oorlog en vrede, handel en partnerschap in de wereld. Wij willen het voorbeeld geven door solidariteit te tonen. De aankoop van het pand aan de Hazenweg is daar een voorbeeld van. Zodat we langjarig een plek houden om nieuwkomers onder waardige omstandigheden opvang te bieden.

Afgelopen november heeft Jacqueline Freriksen haar taken als wethouder neergelegd. Vanwege persoonlijke overwegingen heeft ze besloten om te stoppen. We zijn haar zeer erkentelijk voor haar inzet voor Hengelo.

Investeren is niet vanzelfsprekend

De ontwikkelingen, inspanningen en investeringen die hiervoor staan beschreven, zijn niet vanzelfsprekend. Het vraagt veel van ons op financieel gebied. Het financiële ravijn, vanaf het jaar 2026, komt met rasse schreden dichterbij en het nieuwe kabinet heeft nog onvoldoende handreiking gedaan om dit voor gemeenten te dempen, al onze gezamenlijke bestuurlijke inspanningen ten spijt. De Voorjaarsnota heeft enige verlichting gebracht, maar de structurele financiële situatie blijft onzeker. We blijven ons daarvoor, samen met andere gemeenten en verenigd in de

VNG inzetten. De ingezette Koers voor Hengelo is noodzaak om een leefbare gemeente te blijven, waar iedereen zijn plek heeft. We kunnen een beroep doen op onze reserves, maar structureel investeren wordt voor ons steeds lastiger.

De ontwikkelingen rondom stikstof en netcongestie werken beperkend bij onze opgaven om woningbouw, voorzieningen en infrastructuur te realiseren. Binnen onze eigen invloedssfeer doen we er alles aan om de juiste keuzes te maken.

Tot slot hebben wij blijvende zorg over de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. Dit is een van de belangrijkste oorzaken waardoor het niet altijd gelukt is om alle in de begroting geformuleerde inspanningen daadwerkelijk uit te voeren. Waar dat niet of in mindere mate is gelukt, rapporteren wij daarover in de betreffende programma's. Het is niet eenvoudig om in onze organisatie te voorzien in alle vacatures, ondanks onze toenemende inzet op recruitment. Maar we zien dat ook bij onze partners en bedrijven, die een rol hebben in de samenwerking; ook zij lopen regelmatig tegen dezelfde uitvoeringsproblemen aan.

Financiële positie

Dan de cijfers: we sluiten het jaar af met een positief resultaat van € 1,7 miljoen voor verwerking van voorgestelde resultaatbestemming. We zien dat dit vooral komt door incidentele voordelen en grilligheid in inkomsten die we ontvangen van het Rijk maar ook als gevolg van het minder kunnen invullen van capaciteit bij onze taken en projecten. De reservepositie van de gemeente is goed te noemen. Wel hebben we, net als andere gemeenten, nog grote financiële uitdagingen voor ons liggen op de lange termijn, en in het bijzonder vanaf 2026. De druk op onze structurele begroting blijft hoog.

Eind 2024 is de werkelijke stand van de algemene reserve, exclusief te bestemmen resultaat 2024, bijna € 63,4 miljoen, wat boven het gewenste minimale niveau is op basis van onze Beleidsnota Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2023-2027. We blijven alert op onze financiële positie, want er liggen nog grote uitdagingen voor ons die veel vragen van ons én onze inwoners.

In 2025 gaan we verder op de ingeslagen weg. We blijven vanuit een realistisch en verantwoord perspectief investeren in een duurzame, sociale, economisch veerkrachtige en aantrekkelijke stad.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo

Gemeente
Hengelo

Hengelo in verbinding

De inwoner centraal | Wijkgericht | Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling
Transformatie sociaal domein | Draagvlak voor duurzame inrichting

Publieksversie

Jaarstukken 2024

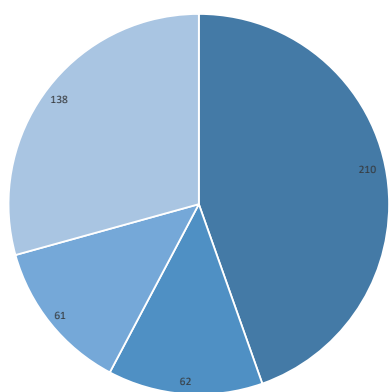
Inkomsten en uitgaven van de gemeente Hengelo

De Jaarstukken 2024 van de gemeente Hengelo bestaan uit het Jaarverslag en de Jaarrekening. De Jaarstukken geven een beeld van de inkomsten en uitgaven over het jaar 2024. Daarnaast is beschreven welke taken de gemeente heeft uitgevoerd en welke bedragen daarbij horen. In de Jaarstukken 2024 blikken we terug op het afgelopen jaar en laten we zien of we op koers liggen met de plannen uit de Beleidsbegroting. Per programmaonderdeel leest u wat we willen bereiken. En wat we daarvoor in 2024 hebben gedaan. Deze publieksversie is een samenvatting van de volledige Jaarstukken.

Inkomsten en uitgaven

Inkomsten

Waar komt het geld vandaan

Inkomsten 2024

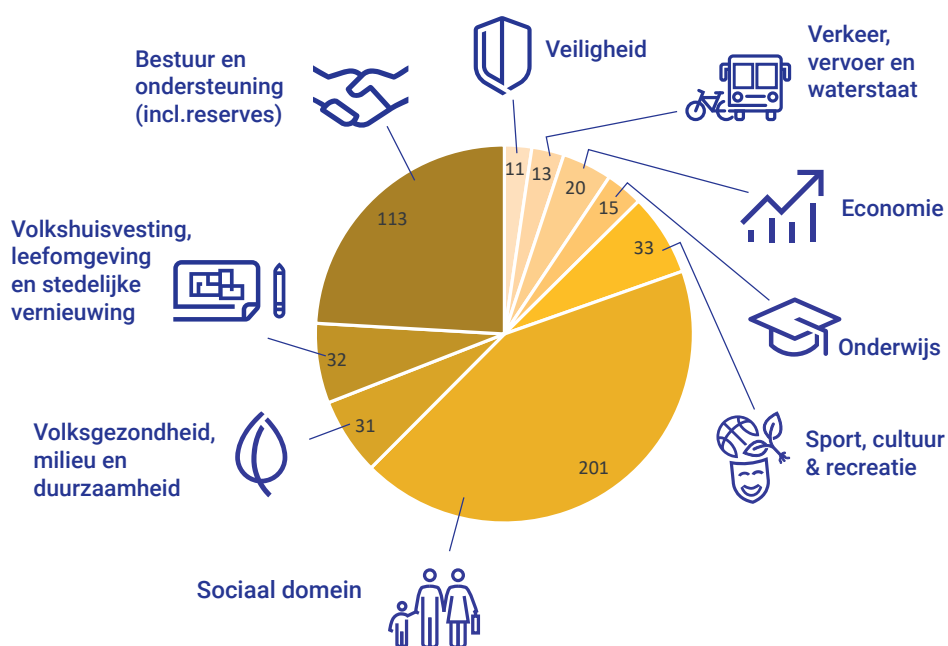
(x € 1 miljoen)

Gemeentefondsuitkering	210
Specifieke uitkeringen van het Rijk	62
Lokale heffingen	61
Overige inkomsten	138

Totaal inkomsten: 471 miljoen

Uitgaven Waar gaat het geld naar toe

(x € 1 miljoen)

Totaal uitgaven: 469 miljoen

Wat willen we bereiken?

In de Beleidsbegroting van de gemeente Hengelo staan 9 programma's. Hieronder leest u per programma de belangrijkste doelen en opgaven. En wat we hier in 2024 voor hebben gedaan.

Veiligheid

- Minder vermogens-, vandalisme- en geweldsdelicten, zoals inbraken, diefstal, vernielingen en mishandeling.
- Minder (georganiseerde) misdaad die het vertrouwen in de maatschappij aantast (ondermijnende criminaliteit), zoals drugshandel, fraude en witwassen.
- Inwoners voelen zich veiliger in Hengelo.
- Inwoners ervaren minder overlast in hun wijk of buurt.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2024?

- Aandacht voor digitale weerbaarheid blijft belangrijk. Specifiek voor de doelgroepen ouderen, jongeren en ondernemers.

We doen dat door bewustzijn te stimuleren en ondersteuning te organiseren. Zo is het programma Hackshield ingezet op basisscholen en werden voor ouderen bijeenkomsten georganiseerd.

- De Boa's vergrootten hun zichtbaarheid en aanspreekbaarheid in 2024 door zich te richten op een eigen werkgebied om bij te dragen aan de versterking van de wijknetwerken.
- Met betrekking tot jeugd en veiligheid is een overleg opgestart met als doel problemen zo vroeg mogelijk te signaleren. Ook zijn er afspraken gemaakt met het onderwijs over Veilig Opgroeien en de Veilige School. Samen met jeugdprofessionals (zoals jongerenwerk, Halt, Tactus en de politie) hebben we gezamenlijke trainingen gevolgd over de aanpak van jeugdgroepen.

Verkeer, vervoer en waterstaat

- Hengelo is beter bereikbaar met de fiets, de auto en het openbaar vervoer.
- De wegen en fietspaden in Hengelo zijn heel en veilig.
- De openbare ruimte in Hengelo is schoon.
- Fietzers kunnen hun fiets makkelijker en veiliger stallen in de binnenstad

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2024?

- In 2024 zijn de herinrichting van de Bankastraat en de aanleg van de rotonde Laan van Driene - P.C. Hooftlaan afgerond. In de Bankastraat is de F35 fietssnelweg gerealiseerd. Ook werd de snelheid verlaagd van 50 naar 30 kilometer per uur, waardoor de straat veiliger is geworden en de leefbaarheid vergroot.
- Het aantal meldingen van inwoners over netheid was heel hoog. Alle oranje en blauwe bovengrondse containers voor verpakkingen (plastic, blik en drinkpakken) en papier zijn in 2024 weggehaald. Deze bovengrondse containers werden vaak niet goed gebruikt. De inhoud was erg vervuild, waardoor het materiaal niet meer opnieuw te gebruiken is. In plaats van containers haalt Twente Milieu het verpakkingsafval nu op in doorzichtige zakken. Dit leidde tot veel afvaldumpingen en zwerfafval.
- Het project De Wetplein werd afgerond. Het plein is niet alleen veel groener geworden. Ook kwam er ruimte voor een (gratis) bewaakte fietsenstalling die in de september in gebruik werd genomen. In september werd een definitief besluit genomen over parkeerregulering in de schil van Hart van Zuid ten noorden van het Esrein.

Onderwijs

- Minder kinderen en jongeren in Hengelo hebben een onderwijsachterstand.
- Meer jongeren behalen een startkwalificatie.
- Schoolgebouwen passen beter bij de leerlingenaantallen.
- Schoolgebouwen in Hengelo worden multifunctioneler gebruikt, zoals voor kinderopvang (integrale kindcentra).

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

- In 2024 is de lokale educatieve agenda (LEA) vastgesteld en werd begonnen met de uitvoering hiervan. Vanuit de LEA werken we als gemeente, kinderopvang en onderwijs samen om de kansengelijkheid voor Hengelose kinderen en jongeren van 0 tot 27 jaar te vergroten. In de LEA staat waar we de komende jaren op het gebied van educatie aan willen en moeten werken.
- In 2024 hebben we uitvoering gegeven aan de motie 'tegengaan pesten op school'. Het tegengaan van pesten is een onderdeel van ons Integraal Veiligheidsbeleid en de LEA. Het afgelopen jaar werden diverse activiteiten gestart. Deze gaan over het stimuleren van weerbaarheid van kinderen en jongeren en het tegengaan van (digitaal) pesten op scholen.
- Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Hengelo (IHP) vastgesteld. Een plan waarin staat hoe schoolgebouwen in Hengelo en Beckum klaargemaakt worden voor de toekomst. Per (school)project (in totaal 14) wordt er een studie gedaan naar de meest wenselijke locatie, soort huisvesting en financiële consequenties.

Economie

- Meer banen in Hengelo, ook voor eigen inwoners.
- Meer groei uit kennisintensieve en innovatieve industrie zoals de sector Hightech systemen en materialen

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2024?

- In 2024 hebben we samen met de Twente Board en andere betrokkenen in Twente gewerkt aan het verbeteren van het vestigingsklimaat voor bedrijven. We maakten regionale afspraken voor flexibele en duurzame bedrijventerreinen.

- Voor Hengelo is vastgesteld wat de speerpunten van de lokale economie zijn en welke behoefte er is aan ruimte voor bedrijven. De vraag naar bedrijfskavels is in Hengelo groter dan het aanbod. Dit leidde tot een onderzoek naar uitbreiding van bedrijfskavels en het opnieuw ontwikkelen van bestaande terreinen. Net als de ontwikkeling van Businesspark XL 2 in Almelo.
- In 2023 is een aanvraag vanuit de Twente Board voor de Regio Deal toegekend met € 25 miljoen. Voor de bedrijventerreinen Twentekanaal en Westermaat is gewerkt aan concrete projectaanvragen voor deze Regio Deal. Deze aanvragen worden in 2025 ingediend.

Sport, cultuur en recreatie

- Meer inwoners van Hengelo sporten, bewegen en spelen.
- Inwoners en bezoekers waarderen het culturele aanbod en erfgoed in Hengelo hoger.
- Inwoners zijn meer tevreden over de hoeveelheid en kwaliteit van openbaar groen in Hengelo.
- Hengelo kent meer biodiversiteit in de openbare ruimte.
- Meer inwoners van Hengelo sporten, bewegen en spelen.
- Inwoners en bezoekers waarderen het culturele aanbod en erfgoed in Hengelo hoger.
- Inwoners zijn meer tevreden over de hoeveelheid en kwaliteit van openbaar groen in Hengelo.
- Hengelo kent meer biodiversiteit in de openbare ruimte.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2024?

- Het programma van het Twentebad is aangepast zodat dat er meer ruimte is voor mensen die komen om te sporten of aan hun gezondheid te werken. We zien dat dit een positief effect heeft op het aantal bezoekers, zowel voor sport als voor

recreatie. In het FBK-stadion zijn nieuwe stoeltjes geplaatst, mede bepaald door onze inwoners. En het NK Atletiek komt in 2025 en 2026 weer naar FBK.

- Vanuit de talentopgave (Het aantrekken en binden van talenten) zijn twee subsidieregelingen opgezet. De prijsvraag cultuur waarmee we initiatieven steunen die zorgen voor een levendige stad, waar mensen samenkomen en ideeën uitwisselen. Met de subsidie broedplaatsen zorgen we voor een financiële bijdrage voor creatieve of culturele plekken waar ruimte is voor experiment, samenwerking en talentontwikkeling. Ook werd besloten om de locatie van het kunstpodium aan de Markt 8 te vestigen.
- In 2024 werden er in totaal 86.520 tegels gewipt in Hengelo. Dat was goed voor de winst in de Twentse Wipperspoule van het NK Tegelwippen. Op veel plekken is Hengelo dus groener geworden. Gemeentelijke voorbeelden hiervan: winkelcentrum Groot Driene en de herinrichting van het De Wetplein. Ook zagen we veel meldingen op groenonderhoud. Door de hevige neerslag groeide er erg veel onkruid en waren gazons in bepaalde perioden niet of nauwelijks te maaien. Dat hebben bewoners dus ook gemerkt.

Sociaal Domein

- Meer inwoners zetten zich in voor de (lokale) samenleving.
- Minder inwoners zijn eenzaam.
- Minder inwoners hebben problematische schulden.
- Meer inwoners maken optimaal gebruik van ons armoedebeleid.
- Meer inwoners met weinig kans op regulier werk hebben een (zo nodig aangepaste) baan.
- Meer inwoners weten de algemene voorzieningen te vinden.
- Minder inwoners zijn aangewezen op maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd bij het oplossen van problemen in hun leefsituatie.
- Inwoners zijn tevreden over de re-integratievoorzieningen en maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd van de gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2024?

- Vanaf 2025 is de ondersteuning meer in de wijken georganiseerd, dichterbij huis. In 2024 hebben we bepaald welke organisaties vanaf 1 januari 2025 de hulp en ondersteuning gaan bieden aan inwoners die dat nodig hebben via de Wmo of jeugdhulp. Dat is Wijkkracht Hengelo geworden. Wijkkracht Hengelo is een samenwerking van zeven zorgorganisaties en organisaties voor sociaal werk en welzijn. Dit doen wij samen met 14 onderaannemers. Het jaar 2025 is een overgangsjaar, om de overstap naar de basisondersteuning zo soepel mogelijk te maken voor mensen die begeleiding en/of dagbesteding kregen vanuit de gemeente.
- Het Actieplan Eenzaamheid is vastgesteld, als onderdeel van het gezondheidsbeleid. Het plan richt zich op het voorkomen van eenzaamheid in Hengelo en het doorbreken van het taboe, onder andere via activiteiten in wijkcentra.
- Het Geldinformatiepunt aan de Mozartlaan werd geopend. Een initiatief, speciaal opgericht om inwoners te helpen met vragen en zorgen over geldzaken. Eind 2024 is ook de pilot Jongerenperspectieffonds gestart. Hiermee bieden we jongeren perspectief op een schuldenvrije toekomst.

Bestuur en ondersteuning

- Meer (jonge) inwoners en andere belanghebbenden zijn betrokken bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en zij voelen zich gehoord.
- Inwoners waarderen de dienstverlening van de gemeente Hengelo hoog.
- De gemeente Hengelo blijft financieel gezond waarbij we ambities blijven realiseren vanuit de logica van de Hengeloër.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2024?

- We betrekken inwoners of andere betrokkenen steeds bewuster bij ontwikkelingen. Dat zien we ook terug in de cijfers: meer inwoners voelen zich betrokken bij ontwikkelingen (48,1% 2024 ten opzichte van 42% 2023). Daarnaast geven meer inwoners (via het Hengelo Panel) aan dat er voldoende geluisterd wordt naar hun mening (32,7% 2024 ten opzichte van 28,4% 2023).
- Bij het ontwikkelen van onze dienstverlening hebben we ons gericht op het herschrijven van brieven in heldere taal. Het verbeteren van onze digitale dienstverlening door steeds meer digitale aanvragen mogelijk te maken en dat op een manier te doen dat iedereen dat kan (digitale toegankelijkheid). Het cijfer voor dienstverlening in 2024 (6,6) bleef gelijk aan het cijfer in 2023 (6,6).
- We zorgen ervoor dat onze begroting in balans blijft. Tegelijkertijd bleven we ons sterk maken richting het Rijk om genoeg geld te krijgen voor alle taken die we als gemeente moeten uitvoeren.

Volksgezondheid, milieu en duurzaam

- Huishoudens en organisaties verbruiken minder (fossiele en niet-fossiele) energie.
- Huishoudens en organisaties wekken meer duurzame energie op met behulp van zon, wind of warmtebronnen.
- Er is minder afval en grondstoffen worden meer en vaker opnieuw gebruikt (circulaire economie).
- Hengelo heeft meer capaciteit om water op te vangen bij hevige neerslag.
- Hengeloërs hebben een gezondere levensstijl.
- Het verschil in ervaren gezondheid tussen inwoners met een hoge en een lage sociaal economische status (SES) is kleiner geworden.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2024?

- De bouw van zonneveld Boeldershoek startte. We namen deel aan de pilot Duurzaamheidsroute A35. Een idee om langs de A35 en A1 te benutten voor opwek van elektriciteit. Ook ondersteunen we de ontwikkeling van rijden zonder uitstoot met ruim 350 openbare en semi-openbare laadlocaties. We maakten ook het aanleggen van kabelgoten mogelijk. Zo kunnen meer inwoners hun elektrische auto laden met zelf opgewerkte stroom.
- We voeren het Warmteprogramma uit met subsidies, leningen en hulp van energiecoaches en de FIXbrigade. Samen met Welbions werken we aan de RenovatieDeal Twente, waarmee tot 2030 zo'n 7.000 woningen worden verduurzaamd en energiearmoede wordt aangepakt.
- We hebben op vele manieren gewerkt om onze gemeente klaar te maken voor het veranderende klimaat. Concrete voorbeelden hiervan zijn projecten als het De Wetplein, de herinrichting van de Bankastraat en de herinrichting van een deel van de Drienerbeek. Op alle plekken is meer ruimte gemaakt voor water. We doen dit veel in samenwerking met Waterschap Vechtstromen. Gezamenlijk werken we de komende jaren verder aan een verdere duurzame inrichting van de beken in Hengelo.

Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

- Hengelo kent een groter aanbod van koop- en huurwoningen.
- Inwoners kunnen langer zelfstandig blijven wonen in een geschikte woning.
- Meer woningzoekenden vinden een passende woning in Hengelo.
- Inwoners zijn meer tevreden over de kwaliteit van hun fysieke leefomgeving zoals voor veiligheid, gezondheid en natuur.
- Meer mensen bezoeken de binnenstad van Hengelo en verblijven er langer.
- We hebben een aantrekkelijk compact stadshart waarin winkels en horeca in de binnenstad van Hengelo meer bijeen zijn gebracht in een kleiner gebied.
- Er wonen meer mensen in de binnenstad.
- Er wonen, werken en leren meer mensen in Hart van Zuid

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2024?

- We werken voortdurend aan de ontwikkeling van onze binnenstad en Hart van Zuid. In totaal zijn er 517 woningen in Hengelo gebouwd, door de sloop van diverse woningen is het totaal aantal woningen gestegen met 346. Samen met Enschede werken we aan de Spoorzone Hengelo-Enschede. In 2024 zijn we begonnen met een gezamenlijk plan om dit gebied te ontwikkelen. Dat moet in 2025 klaar zijn.
- Het omgevingsprogramma voor de locatie van de Koninklijke Machinefabriek Stork (KMS locatie) is afgerond en vastgesteld. Hierin staat wat we met deze plek willen bereiken. De KMS locatie draagt bij aan een gebied waar wonen, werken en leren samenkomen. Dat in een aantrekkelijke dynamische en stedelijke omgeving die aantrekkelijk is voor onder andere een nieuwe doelgroep.
- Bezoekers wisten de binnenstad van Hengelo weer beter te vinden. Het aantal bezoekers is steeg met ongeveer 25% (in vergelijking met 2023). Daar hebben het nieuwe marktplein en de ontwikkeling van verschillende projecten flink aan bijgedragen. Zo is een rondje om de Lambertusbasiliek weer mogelijk. Ook werd het gebied 'achter de Hema' volledig opnieuw ingericht. De bouw van de Horecawand startte aan het Burgemeester Jansenplein. Daarnaast kreeg ook het wonen in de binnenstad steeds meer vorm (Marktstraat en de Bataafse kamp).

Gemeente
Hengelo

Leeswijzer

De Jaarstukken zijn het sluitstuk van de Planning en Control cyclus. Het college legt er – na in de Zomernota (Kadernota en 1e Beleidsrapportage) en de 2e Beleidsrapportage tussentijds te hebben gerapporteerd – verantwoording mee af over de afspraken tussen college en raad, die in de Beleidsbegroting zijn vastgelegd.

De Jaarstukken beginnen met het formele raadsvoorstel en -besluit (in hoofdstuk 3), gevolgd door een schets van de financiële situatie van de gemeente Hengelo in hoofdstuk 4. Vanaf hoofdstuk 5 start de verantwoording, die tweeledig van aard is: beleidsinhoudelijk en financieel.

Daarna vindt u in de programmarealisatie de beleidsinhoudelijke en financiële verantwoording. De Jaarstukken kennen de volgende programma's: 1. Veiligheid, 2. Verkeer, vervoer en waterstaat, 3. Economie, 4. Onderwijs, 5. Sport, cultuur en recreatie, 6. Sociaal domein, 7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid, 8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing en 9. Bestuur en ondersteuning.

Met ingang van de Beleidsbegroting 2022-2025 zijn de doelen per begrotingsprogramma geconcretiseerd en zijn er nieuwe beleidsindicatoren aan de doelen gekoppeld. Deze opzet bent u van ons gewend sinds de Jaarstukken van 2022. U vindt per programma de volgende punten terug:

- Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we voor 2024?
- Relevante beleidsnota's
- Verbonden partijen
- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat zijn we blijven doen?
- Wat heeft het gekost?

Bij 'Wat hebben we bereikt?' zijn de doelen per programma terug te vinden met daaraan gekoppeld de beleidsindicatoren. De doelen zijn meerjarig. Door de beleidsindicatoren kunnen we volgen in welke mate we de doelen gaan behalen. De meeste peilwaarden van de beleidsindicatoren halen we (jaarlijks) op middels uitvraag bij het HengeloPanel. De uitkomst van 2024 is nog niet bij alle beleidsindicatoren bekend. We geven een toelichting als een beleidsindicator in grote mate afwijkt van wat we hadden verwacht. Bij een aantal indicatoren zien we ook dat de indicator niet meer aansluit op wat we willen meten en ontbreekt soms ook de informatie om de indicator in te kunnen vullen. Bij het opstellen van nieuw beleid zijn we kritisch op de bestaande beleidsindicatoren voor dat beleidsveld en zullen we waar nodig uw raad voorstellen de indicatoren te vervangen voor nieuwe indicatoren die aansluiten bij de actualiteit.

Bij 'Wat hebben we daarvoor gedaan?' zijn de acties die we in 2024 hebben uitgevoerd gekoppeld aan de doelen.

Bij 'Wat zijn we blijven doen?' wordt een beschrijving gegeven van de activiteiten, die de gemeente Hengelo al jaarlijks uitvoert.

In 'Wat heeft het gekost?' geven we, op taakveldniveau, een financiële toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000 of > 10% ten opzichte van de laatst bijgestelde begroting. Verschillen kleiner dan € 50.000 binnen een taakveld worden niet nader toegelicht, ook al zijn deze gezamenlijk groter dan € 50.000.

Hoofdstuk 6 bevat de wettelijk voorgeschreven paragrafen, waarin als een dwarsdoorsnede van de totale verantwoording afzonderlijke aspecten worden toegelicht: lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, grondbeleid, financiering, verbonden partijen, bedrijfsvoering. Ook vindt u hier de door onszelf toegevoegde paragraaf voor subsidies en Wet Open Overheid (WOO).

In hoofdstuk 7 Jaarrekening treft u de financiële verantwoording op hoofdlijnen aan bestaande uit de balans, het overzicht van baten en lasten en de toelichtingen daarop. Tevens bevat het de controleverklaring van de door de raad aangestelde externe accountant.

Een aantal toelichtende bijlagen maken het geheel compleet. Twee bijlagen vinden hun oorsprong in door de gemeenteraad aanvaarde moties na aanleiding van het jaarverslag 2010. Dit betreft de motie Overzicht subsidies 2022 (Motie Raad)" en de motie Declaratiegedrag college (Motie Raad), beide aanvaard in de raadsvergadering van 19 juli 2011. Daarnaast zijn wettelijk voorgeschreven bijlagen opgenomen. Ook hebben we, met ingang van de Beleidsbegroting 2022-2025, de (landelijk) verplichte kengetallen opgenomen in de bijlage.

Raadsadvies en raadsbesluit

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3908188	Bal, Corné	FAC-FIN	
ONDERWERP			
3908188 - Jaarstukken 2024 gemeente Hengelo			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

- 1. De Jaarstukken 2024 vast te stellen en de daarin opgenomen inhoudelijke toelichting en financiële analyses te aanvaarden als verantwoording van het college over het gevoerde beleid en beheer in 2024;*
- 2. Het batige resultaat te bestemmen zoals opgenomen in hoofdstuk 4.3 van de Jaarstukken 2024;*
- 3. Op basis van de herijking van de voorzieningen die bij de jaarstukken wordt uitgevoerd, de voorziening Onderhoud Haven (nr 537) in stand te houden.*

INLEIDING

Op grond van artikel 197 van de Gemeentewet legt het college jaarlijks verantwoording af over het gevoerde bestuur door middel van de jaarstukken (het jaarverslag en de jaarrekening). Het college moet ieder jaar de jaarstukken voor 15 juli aan Gedeputeerde Staten van Overijssel sturen.

De Jaarstukken 2024 bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. In het jaarverslag gaan we in op de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen in 2024. Ook is een publieksvriendelijke versie opgenomen.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31-12-2024
- Het overzicht van baten en lasten
- De toelichting op bovenstaande punten

Ook geeft de jaarrekening inzicht in de financiële ontwikkeling in het verslagjaar en zijn in de jaarrekening ook de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa) en de WNT-verantwoording 2024 opgenomen.

2024 was het jaar van werk in uitvoering

In een landelijk onderzoek naar Brede Welvaart, scoorde Hengelo van de 50 grootste gemeenten van Nederland het beste. Een opsteker voor de jarenlange inzet op diverse onderwerpen zoals arbeidsmarkt, gezondheid en woonplezier. Maar we zien het ook als een opdracht om ons prettige woon- en leefklimaat in de toekomst te behouden en waar nodig verder te versterken.

In 2024 hebben we daar, samen met onze partners, gestaag aan gewerkt door het realiseren van de doelen die we ons hebben gesteld in de beleidsbegroting. Langs de lijn van de strategische opgaven uit die begroting hebben we op vele vlakken mooie stappen vooruit gezet naar een toekomstbestendige gemeente. We werken daarbij ook veel samen in de regio, omdat we zien dat gezamenlijke daadkracht een groot goed is en we elkaar kunnen versterken. Het aantrekken en binden van talenten is één van de belangrijkste strategische opgaven voor Hengelo en Twente. Samen met Enschede, Almelo, de andere Twentse gemeenten en Twenteboard zetten we onze groene technologische topregio op de kaart. We ontwikkelen dynamische stedelijke woon-, werk- en leefmilieus om de talenten dát te geven wat ze zoeken en blijven behouden wat goed is.

Investeren is niet vanzelfsprekend

De ontwikkelingen, inspanningen en investeringen die in het jaarverslag staan beschreven, zijn niet vanzelfsprekend. Het vraagt veel van ons op financieel gebied. Het financiële ravijn, vanaf het jaar 2026, komt met rasse schreden dichterbij en het nieuwe kabinet heeft nog onvoldoende handreiking gedaan om dit voor gemeenten te dempen, al onze gezamenlijke bestuurlijke inspanningen ten spijt. We blijven ons daarvoor, samen met andere gemeenten en verenigd in de VNG inzetten. De ingezette Koers voor Hengelo is noodzaak om een leefbare gemeente te blijven, waar iedereen zijn plek heeft. We kunnen een beroep doen op onze reserves, maar structureel investeren wordt voor ons steeds lastiger.

Financiële positie

We sluiten het jaar af met een positief resultaat van € 1,7 miljoen voor verwerking van voorgestelde resultaatbestemming. We zien dat dit vooral komt door incidentele voordelen en grilligheid in inkomsten die we ontvangen van het Rijk maar ook als gevolg van het minder kunnen invullen van capaciteit bij onze taken en projecten. De reservepositie van de gemeente is goed te noemen. Wel hebben we, net als andere

gemeenten, nog grote financiële uitdagingen voor ons liggen op de lange termijn, en in het bijzonder vanaf 2026. De druk op onze structurele begroting blijft hoog.

Resultaatbestemming

In de 2e Beleidsrapportage is er een besluit genomen voor budgetoverheveling van 2024 naar 2025. Na het opstellen van de 2e Beleidsrapportage zijn er nog ontwikkelingen geweest waardoor er alsnog een beroep op overheveling middels resultaatbestemming wordt gedaan. Deze voorstellen voldoen aan de voorwaarden van budgetoverheveling, namelijk dat het budget incidenteel moet zijn, groter dan € 25.000, het niet leidt tot een overschrijding op het taakveld en gelden worden besteed overeenkomstig het doel van de bestemming dat hieraan een plan ten grondslag ligt. Het betreffen de volgende voorstellen:

Programma	Budget	Bedrag
5	Recreatieschap Twente	194.000
6	Opvang van vluchtelingen	525.000
6	Transformatieplan Jeugdhulp	173.000
9	Vervanging mobiele telefoons	375.000
Totaal		1.267.000

Decembercirculaire gemeentefonds

Voor 2024 is de totale gemeentefondsuitkering ruim € 0,9 miljoen hoger dan begroot op basis van de septembercirculaire 2024. Door het moment van beschikbaar komen van de decembercirculaire is het voor Hengelo voor een deel hiervan niet meer mogelijk dit bedrag ook in 2024 te besteden. Daarom wordt voorgesteld € 180.000 beschikbaar te houden in 2025.

Bij de 1e Beleidsrapportage is € 7,9 miljoen toegevoegd aan de algemene reserve, bij de 2e Beleidsrapportage was dit € 6,1 miljoen en is dit verwerkt in onze Begroting. We stellen voor het restant van het saldo (€ 267.000), na bovenstaande bestemming voor budgetoverheveling en middelen van de decembercirculaire, ook toe te voegen aan de algemene reserve.

ARGUMENTEN

1.1 Het oordeel van de accountant bij de jaarstukken 2024 is goedkeurend op zowel getrouwheid als rechtmatigheid

De controle van de jaarrekening 2024 door onze accountant, PricewaterhouseCoopers (PwC), is afgerond. De accountant verstrekt een goedkeurende controleverklaring op het aspect getrouwheid en geeft een goedkeurend oordeel over de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen. Op basis van de controlewerkzaamheden heeft de accountant geconcludeerd dat alle financieel relevante aspecten van wetgeving en verordeningen door het college zijn nageleefd. Ook concludeert zij dat zowel de baten als lasten over 2024 en de balansmutaties 2024 rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit met uitzondering van enkele onzekerheden en bevindingen zoals deze staan beschreven in het accountantsverslag. In de Jaarstukken 2024 heeft het college verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid (rechtmatigheidsverantwoording). De accountant heeft aangegeven dat deze rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft.

De geconstateerde onrechtmatigheden in de jaarrekening zijn lager dan de verantwoordingsgrens. Daarmee heeft het college gehandeld binnen de kaders van de raad

1.2 Wij herkennen ons in de kernboodschappen en belangrijkste bevindingen

Ook voor 2024 is de controle weer uitgevoerd door PwC. Het proces is op een constructieve wijze verlopen en ervaringen uit voorgaande jaren zorgen ook voor een verbetering van het proces. Het college is trots op de kwaliteit die door de organisatie is geleverd.

Op enkele bevindingen in het verslag van de accountant gaan we graag nader in, omdat we het van belang vinden uw raad te informeren over enkele afwegingen en geconstateerde verbetermogelijkheden.

- De onzekerheden in het sociaal domein bedragen € 5,5 miljoen. Dit bestaat uit productieverantwoordingen van zorgleveranciers die nog niet zijn ontvangen en de onzekerheid die voortvloeit uit de PGB's. Door de wijzigingen in de materialiteit vanaf 2025 is het van belang dat hier actie op ondernomen wordt. Dit jaar wordt dit door de organisatie ook opgepakt.
- Ten aanzien van de parameters voor de berekening van de grondexploitaties concludeert PwC dat deze over het algemeen evenwichtig zijn ingeschat en vallen binnen de bandbreedtes die zij definiëren. Hierop zijn twee uitzonderingen: de kostenstijging GWW is aan de optimistische

kant en de opbrengstenstijging voor woningbouw is voorzichtig geraamd. Beide ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd.

- In de rechtmatigheidsverantwoording zijn de fouten als gevolg van het niet-naleven van Europese aanbestedingsrichtlijnen gedaald naar € 0,9 miljoen (2023: € 6,8 miljoen). Ook de afwijkingen ten opzichte van het eigen inkoopbeleid zijn afgenomen, van € 0,9 miljoen in 2023 naar € 0,2 miljoen in 2024. In verhouding met andere gemeenten scoort Hengelo hier relatief goed! Geconcludeerd is dat binnen de gemeente Hengelo de aanbestedingen in basis op orde zijn. Ook dit blijft onze aandacht houden.
- De kwaliteit van het jaarverslag is voldoende, maar kan op bepaalde vlakken verbeterd worden. Het gaat hier om het concreter reflecteren op de bestaande risico's en deze te kwantificeren. Ook zijn de toelichtingen omtrent het fraudepreventieprogramma op dit moment generiek van aard en kunnen dus specifiek. In 2025 gaan we aan de slag met deze bevinding.

2.1 Toevoeging op de budgetoverheveling die was opgenomen bij de tweede Beleidsrapportage

Op 6 november 2024 heeft uw raad de tweede Beleidsrapportage vastgesteld en daarmee ook de budgetoverhevelingen van 2024 naar 2025. Er zijn nog een aantal budgetten niet (volledig) besteed in de periode na de tweede Beleidsrapportage waarvan de middelen voor 2025 beschikbaar moeten blijven. Deze hebben wij alsnog opgenomen bij de resultaatbestemming in deze jaarstukken. U kunt in hoofdstuk 4 lezen waarom deze middelen alsnog moeten worden overgeheveld. Conform bestaand beleid stellen we voor het restant van het saldo, waar niet direct bestemming voor is, toe te voegen aan de Algemene Reserve.

3.1 Ondanks dat er geen geheel nieuw beheerplan is, is op basis van de jaarlijkse actualisatie het bedrag in de voorziening naar verwachting wel nodig voor toekomstig onderhoud

Op basis van de regelgeving vanuit het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) mag een beheerplan wat ten grondslag ligt aan een voorziening maximaal 5 jaar oud zijn, tenzij er gemotiveerd wordt afgeweken en dit door de raad is besloten. Het beheerplan voor de haven is opgesteld in 2016. Van dit plan vindt een jaarlijkse actualisatie plaats, maar stellen we een nieuw beheerplan pas op nadat enkele grote investeringen zijn gedaan. Op die manier sluit het beheerplan aan bij de nieuwe situatie. Deze investeringen zijn de afgelopen jaren door diverse omstandigheden uitgesteld, zoals u in voorgaande jaarverslagen heeft kunnen teruglezen. Wij vinden het verantwoord om de voorziening in stand te houden op basis van het huidige beheerplan en deze niet vrij te laten vallen in het rekeningresultaat. Een toelichting hierop is opgenomen in de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.

KANTTEKENINGEN

3.1 Het is op dit moment niet duidelijk of het gehele bedrag in de voorziening toekomstig nodig is

Ondanks dat we het beheerplan jaarlijks actualiseren, blijft dit een inschatting met de kennis van dit moment. Het kan zijn dat het benodigde bedrag voor onderhoud van de haven na de investeringen hoger of lager uitvalt. We vinden het verstandig om pas op dat moment, en bij een nieuw onderhoudsplan, een deel te laten vrijvallen of bijstorten. Daarom stellen wij nu voor om geen aanpassing te doen in de gevormde voorziening.

VERVOLG

In het besluitvormingstraject zijn de volgende bijeenkomsten opgenomen:

- 2 juni: Technisch beraad
- 5 juni: Werkgroep accountancy
- 10 juni: Politieke markt
- 25 juni: Raadsvergadering

Wij vragen uw raad de Jaarstukken 2024 vast te stellen. Dit staat gepland in de raadsvergadering van 25 juni 2025. Het college moet de Jaarstukken 2024 in ieder geval voor 15 juli 2025 aan Gedeputeerde Staten van Overijssel sturen.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Jaarstukken 2024 gemeente Hengelo

Bijlage 2: Controleverklaring gemeente Hengelo 2024

Bijlage 3: Accountantsverslag gemeente Hengelo 2024

HENGEL

HENGELLO

Jaarverslag

4

De financiën van de gemeente Hengelo

4.1	Saldo Jaarrekening	20
4.2	Structurele effecten	21
4.3	Bestemmingsvoorstel	22
4.4	Ontwikkeling weerstandsvermogen en reserves	23
4.5	Ontwikkeling Overige Reserves	26

Inleiding

In dit hoofdstuk vindt u de financiële positie van gemeente Hengelo. De Jaarrekening sluit dit jaar met een positief saldo na bestemming van ruim € 1,7 miljoen. In paragraaf 4.1 staat een samenvatting van de grootste afwijkingen die leiden tot dit saldo. In de programmaverantwoording in hoofdstuk 5 leest u vervolgens alle voor- en nadelen per taakveld ten opzichte van de aangepaste Begroting 2024.

In paragraaf 4.2 lichten we toe hoe we met structurele effecten vanuit deze Jaarrekening omgaan en in paragraaf 4.3 staat het bestemmingsvoorstel. Dit is een voorstel hoe het voordelige saldo van 2024 bestemd wordt.

De laatste twee paragrafen van dit hoofdstuk (4.4 en 4.5) gaan in op hoe het weerstandsvermogen, de algemene reserve en de overige reserves zich hebben ontwikkeld in 2024.

4.1 Saldo Jaarrekening

Exploitatieresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 gewijzigd	Rekening 2024	Vershil tussen begroting na wijz. en rekening	V/N
Baten	363.592	433.667	420.549	-13.117	N
Lasten	368.339	413.271	405.859	7.411	V
Saldo van baten en lasten	-4.747	20.396	14.690	-5.706	N
Ontrekkingen aan reserves	15.402	54.134	50.253	-3.880	V
Toevoegingen aan reserves	10.184	74.530	63.230	11.300	V
Mutaties reserves	5.218	-20.396	-12.976	7.420	V
Gerealiseerd resultaat	471	-	1.714	1.714	V

De Jaarrekening, zoals deze in hoofdstuk 7 is opgenomen, sluit met een totaal saldo van baten en lasten van € 1,7 miljoen voordelig. Dit is voor het aan de raad voorgestelde bestemmingsvoorstel, zoals opgenomen in hoofdstuk 4.4.

Het afgelopen jaar hebben wij op een aantal momenten gerapporteerd over het saldo van baten en lasten en het verwachte resultaat. In de Zomernota (waarin de 1e Beleidsrapportage verwerkt zat) presenteerden wij u een begrotingsresultaat van € 7,9 miljoen. In de 2e Beleidsrapportage presenteerden we een begrotingsresultaat van € 6,1 miljoen daar bovenop. Dit overschot hebben we in onze algemene reserve gestort en verwerkt in onze begroting. Na de laatste begrotingswijziging in 2024 waren de verwachte baten en lasten in evenwicht.

Programma (bedragen x € 1.000)	Vershil tussen begroot en jaarrekening
1 Veiligheid	520
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	58
3 Economie	165
4 Onderwijs	-236
5 Sport, cultuur en recreatie	264
6 Sociaal domein	134
7 Volksgezondheid en milieu	273
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-7.545
9 Bestuur en ondersteuning	8.081
Eindtotaal	1.714

In bovenstaande tabel staan de verschillen tussen begroot en werkelijk per programma vermeld. Hierna volgt een samenvatting van de verschillen op hoofdlijnen en grote afwijkingen. Dit doen we voor afwijkingen op programmaniveau van meer dan € 0,5 miljoen. Opgeteld kunnen de verschillen die we samenvatten afwijken van de totale financiële afwijking van het programma. Dit komt doordat we hier alleen de grote afwijkingen benoemen. Een meer uitgebreide toelichting op alle verschillen vindt u dan ook in hoofdstuk 5.2 - Toelichting op de beleidsprogramma's.

Programma 1

Werkzaamheden voor openbare orde en veiligheid zijn verantwoord op Programma 8. Samen met lagere kosten als gevolg van langdurige ziekte en niet ingevulde vacatureruimte levert dit hier een voordeel op van ruim € 0,5 miljoen.

Programma 8

In dit programma komen de grootste afwijkingen vaak uit de grondexploitaties (€ 6,2 miljoen nadeel). Dit zorgt voor een voordeel in programma 9 van bijna gelijke omvang, omdat dit verrekend wordt met de reserve grondexploitatie. Daarnaast is er een nadeel van € 0,5 miljoen op loonkosten en inhuurkosten op dit programma.

Programma 9

Programma 9 bestaat uit een diversiteit aan activiteiten. Het totaal aan saldo is € 8 miljoen voordelig. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een voordeel op de mutaties van reserves (vooral reserve grondexploitatie). De totale dotaties vanuit de reserves is € 4 miljoen lager dan geraamd terwijl de onttrekkingen bijna € 2,5 miljoen hoger zijn. Per saldo betekend dit voor de exploitatie een voordeel van € 6,5 miljoen. De grootste financiële afwijkingen zijn verder:

- Hogere uitkering gemeentefonds als gevolg van de decembercirculaire (€ 0,9 miljoen).
- De opbrengsten uit de OZB vielen € 0,6 miljoen hoger uit door hogere WOZ-waarden dan bij de begroting rekening mee gehouden kon worden.
- Door renteherzieningen op leningen en doordat er minder rente doorberekend kon worden aan activiteiten laat treasury een nadeel zien van € 0,7 miljoen.
- De kosten van personeel die doorberekend konden worden aan activiteiten vielen lager uit. Dit levert hier een nadeel op van ruim € 0,8 miljoen.
- Er is nauwelijks beroep gedaan op de budgetten van onvoorziene uitgaven en opties nieuwbeleid (€ 0,2 miljoen voordeel).

4.2 Structurele effecten

Financiële afwijkingen kunnen incidenteel of structureel zijn. Afwijkingen met een incidenteel karakter zijn uiteraard niet van invloed op het financieel meerjarenperspectief. In deze Jaarstukken zien we bijvoorbeeld incidentele afwijkingen vanuit nagekomen of meer inkomsten, maar zien we ook dat we om verschillende redenen minder hebben kunnen uitgeven. We hebben in de financiële toelichtingen zo expliciet mogelijk aangegeven waar het effect incidenteel is, en waar het potentieel structureel is.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen die wel structureel zijn, maar al zijn verwerkt in de lopende begroting of het meerjarenperspectief. De overige structurele afwijkingen worden bij de Zomernota 2025-2029 verwerkt op basis van nieuwe prognoses die we, onder meer op basis van de leereffecten uit deze Jaarrekening, opstellen. De bedragen kunnen daarbij door actualisering van prognoses afwijken van de in het Jaarverslag genoemde bedragen.

4.3 Bestemmingsvoorstel

Het saldo van baten en lasten laat een voordelig saldo zien van € 1.714.000. Wij willen u voorstellen dit saldo als volgt te bestemmen.

Resultaatbestemming (€ 1.267.000)

In de 2e Beleidsrapportage is er een besluit genomen voor budgetoverheveling van 2024 naar 2025. Na het opstellen van de 2e Beleidsrapportage zijn er nog ontwikkelingen geweest waardoor er alsnog een beroep op overheveling middels resultaatbestemming wordt gedaan. Deze voorstellen voldoen aan de voorwaarden van budgetoverheveling, namelijk dat het budget incidenteel moet zijn, groter dan € 25.000, het niet leidt tot een overschrijding op het taakveld en gelden worden besteed overeenkomstig het doel van de bestemming dat hieraan een plan ten grondslag ligt. Het betreffen de volgende voorstellen:

- In de Zomernota 2024-2028 is een incidentele bijdrage beschikbaar gesteld aan het Recreatieschap voor de investering van beschoeiing bij het Rutbeek (24-FP-5.1). Aangezien deze bijdrage pas in 2025 wordt uitgekeerd, leidt dit tot een voordeel van € 194.000 in 2024. Wij stellen voor om deze bijdrage toe te voegen aan de reserve dekking kapitaallasten aangezien deze bijdrage geactiveerd moet worden conform regelgeving.
- Het voordelige resultaat van de afdeling I&IT kent een variatie aan oorzaken. Een van de belangrijkste oorzaken is dat er in 2024 is gekozen om de vervanging van een groot aantal devices uit te stellen. Dit omdat de gewenste modellen niet beschikbaar waren. De aanschaf van wat op dit moment wel beschikbaar was, zou betekenen dat de ondersteuning tijdens de economische levensduur verloopt. We verwachten de aanschaf nu in 2025 te doen. Wij stellen daarom voor de middelen hiervoor in 2024 toe te voegen aan de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten. (€ 375.000)
- Voor de groep nieuwkomers en de huidige mensen die we hebben opgevangen is ook in 2025 en daarna inzet nodig. We moeten ervoor zorgen dat de diverse doelgroepen (asielzoekers, statushouders en Oekraïners) niet alleen fysiek worden opgevangen, maar ook daadwerkelijk kunnen landen in de gemeente met de toegang tot voorzieningen die daarbij horen. Financieel gezien blijft er onzekerheid over de geldstromen die we ontvangen van het Rijk, ondanks de forse opgave die we de komende jaren zien. Daarom stellen wij voor de niet bestede gelden te storten in de reserve vluchtelingen (€ 525.000).
- Zoals in de Tweede Beleidsrapportage 2024 aangegeven kan het nodig zijn om in 2025 incidenteel extra te investeren in de basisondersteuning om het gewenste effect van de transformatie Jeugdhulp te bereiken. In 2024 is hiervoor incidenteel geld beschikbaar gesteld, waarvan € 173.000 niet is uitgegeven. Wij stellen voor dit toe te voegen aan de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten.

Programma	Budget	Bedrag
5	Recreatieschap Twente	194.000
6	Opvang van vluchtelingen	525.000
6	Transformatieplan Jeugdhulp	173.000
9	Vervanging ICT	375.000
Totaal		1.267.000

Decembercirculaire Gemeentefonds (€ 180.000)

Voor 2024 is de totale gemeentefondsuitkering ruim € 0,9 miljoen hoger dan begroot op basis van de septembercirculaire 2024. Door het moment van beschikbaar komen van de decembercirculaire is het voor Hengelo voor een deel hiervan niet meer mogelijk dit bedrag ook in 2024 te besteden. Daarom wordt voorgesteld € 180.000 beschikbaar te houden in 2025. In programma 9 is een nadere toelichting opgenomen.

Voor een deel van de middelen geldt dat er concrete plannen worden uitgewerkt om deze in 2025 te besteden. Voorgesteld wordt om deze middelen door middel van bestemming van het resultaat voor onderstaande specifieke doelen te reserveren:

	Gemeentefondsuitkering	Bedrag	Toevoegen aan Reserve
6	Opvang vluchtelingen / spreidingswet	147.000	Reserve vluchtelingen
8	Wet betaalbare huur	7.000	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten
8	Beëindigingsregeling veehouderij	26.000	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten
Totaal		180.000	

In de raadsbrief over de decembercirculaire 2024 (zaaknummer 3853103) bent u geïnformeerd over de afzonderlijke mutaties.

Algemene reserve (€ 267.000)

Bij de 1e Beleidsrapportage is € 7,9 miljoen toegevoegd aan de algemene reserve, bij de 2e Beleidsrapportage was dit € 6,1 miljoen en is dit verwerkt in onze Begroting. We stellen voor het restant van het saldo (€ 267.000), na bovenstaande bestemming voor budgetoverheveling en middelen van de decembercirculaire, ook toe te voegen aan de algemene reserve.

4.4 Ontwikkeling weerstandsvermogen en reserves

Kader en ontwikkeling weerstandsvermogen

Het kader voor het weerstandsvermogen is in de beleidsnota Integraal risicomanagement en weerstandsvermogen 2023-2027 door de gemeenteraad op 1 februari 2023 vastgesteld.

Op basis van deze nota bestaat het *beschikbaar weerstandsvermogen* uit de algemene reserve 'sec', onvoorzien incidenteel en de onbenutte belastingcapaciteit. Het beschikbaar weerstandsvermogen was € 68,8 miljoen eind 2024. Het benodigd weerstandsvermogen, op basis van de laatste risico-inventarisatie, is € 25,7 miljoen.

De weerstandsratio is eind 2024:

$$\frac{\text{Beschikbaar weerstandsvermogen (€ 68,8 miljoen)}}{\text{Benodigd weerstandsvermogen (€ 25,7 miljoen)}} = \text{ratio weerstandsvermogen (2,7)}$$

Dit ratio is uitstekend volgens onze eigen beleidsnorm. Voor een gedetailleerde onderbouwing van de indicatoren verwijzen wij naar paragraaf 6.2.3.

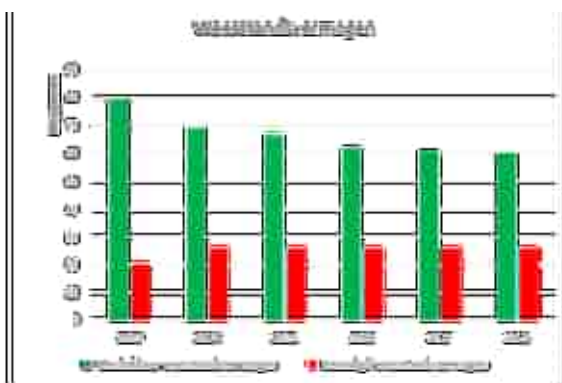
In vergelijking met de Beleidsbegroting 2025-2028 is dit ratio verslechterd van 3,2 naar 2,7. Dit heeft te maken met een lager beschikbaar weerstandsvermogen en een hoger benodigd weerstandsvermogen.

Ten opzichte van de Beleidsbegroting 2025-2028 zijn er twee ontwikkelingen die grotendeels het beschikbaar weerstandsvermogen hebben beïnvloed, namelijk:

- een onttrekking uit de algemene reserve voor de gebiedsontwikkeling van de locatie Koninklijke Machinefabriek Stork (KMS);
- een toevoeging aan de algemene reserve door het positieve resultaat van de 2e Beleidsrapportage 2024.

Ten opzichte van de Beleidsbegroting 2025-2028 is de benodigde weerstandscapaciteit nu hoger. Dit komt met name door het toegenomen risicoprofiel in de grondexploitaties. Er zijn in 2024 drie nieuwe grondexploitaties gestart (de Beekstraat en omgeving, Campus Driene en de woonwagenlocaties) ten opzichte van de vorige herziening van de grondexploitaties. Daarnaast is er een nieuw risico toegevoegd die betrekking heeft op de disconteringsvoet (een percentage waarmee verwachte kosten en baten in de toekomst worden teruggerekend naar het basisjaar van het project). Het overzicht met de belangrijkste risico's kunt u lezen in paragraaf 6.2.4.

De ontwikkeling van het beschikbaar en benodigd weerstandsvermogen leidt tot het volgende beeld:

Het beschikbaar weerstandsvermogen was eind 2024 € 68,8 miljoen en neemt af tot € 60,0 miljoen eind 2028. De afname is het gevolg van de inzet van de algemene reserve voor met name de incidentele dekking van:

- de incidentele lasten in de Zomernota 2023-2027, Zomernota 2024-2028 en de Beleidsbegroting 2025-2028;
- het ingroeipad en het transformatiebudget sociaal domein (zie Transformatieplan sociaal domein);
- de gebiedsontwikkeling van de KMS-locatie;
- de incidentele storting in de reserve onderwijshuisvesting.

Door deze inzet van de algemene reserve komt de verwachte ratio weerstandsvermogen eind 2028 uit op 2,3. Dit is nog steeds uitstekend. In de toekomst zal de inzet van het bovenmatige deel van de algemene reserve, met inachtneming van (ruim) voldoende weerstandsratio, worden betrokken bij de verdere uitwerking van de strategische agenda. Eventueel zullen we een deel van de algemene reserve inzetten bij de (nog op te stellen) Zomernota 2025-2029.

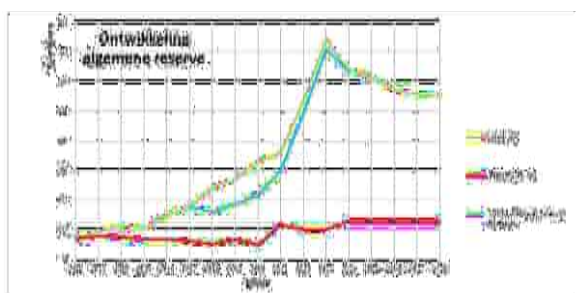
Ontwikkeling algemene reserves

Onder de algemene reserves vallen de algemene reserve ('sec') en de algemene reserve grondexploitatie. De ontwikkelingen van beide reserves worden hieronder toegelicht.

Ontwikkeling algemene reserve ('sec')

Volgens de beleidsnota Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2023-2027 is het minimale niveau van de algemene reserve 50% van het risicoprofiel, dat wil zeggen afgerond € 12,9 miljoen (=50% van € 25,7 miljoen).

Op basis van de voorliggende Jaarstukken 2024, exclusief het uiteindelijk te bestemmen jaarresultaat 2024, ziet de ontwikkeling van de algemene reserve er als volgt uit:

Uit de grafiek blijkt dat de algemene reserve ruim boven het minimale niveau ligt. Eind 2024 is de werkelijke stand van de algemene reserve 'sec' € 63,3 miljoen (exclusief het te bestemmen jaarresultaat 2024). Eind 2028 is de verwachte stand van de algemene reserve € 55,2 miljoen. Deze standen zijn dus exclusief het bestemmingsvoorstel van de Jaarstukken 2024, waarvan de toevoeging aan de algemene reserve een onderdeel is (zie paragraaf 4.3). Hierover moet eerst besluitvorming door de gemeenteraad plaatsvinden.

Ontwikkeling algemene reserve grondexploitatie

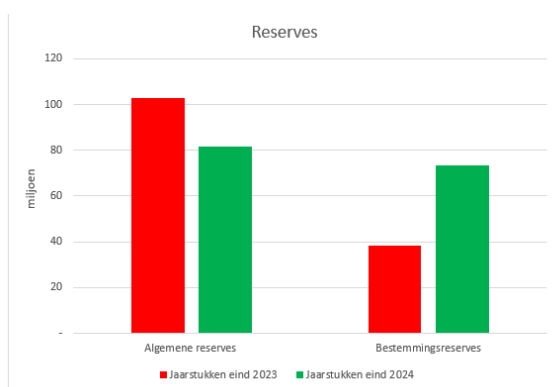
De algemene reserve grondexploitatie was eind 2024 € 18,3 miljoen. Dit is een verslechtering van € 3,2 miljoen ten opzichte van eind 2023 en een verslechtering van € 6,1 miljoen t.o.v. de verwachte reserve eind 2024. Met name de (deel)afsluiting van Dalmeden veroorzaakte deze verslechtering in de reserve (- € 5,2 miljoen). Dat zit met name in het verschil tussen de verplichte methode van tussentijdse winstneming en de nu daadwerkelijk berekende winst van het afgesloten deel van Dalmeden. Voor een uitgebreide toelichting zie paragraaf 6.4 Grondbeleid. Daarnaast zijn er vele mutaties geweest in de grondexploitaties door bijvoorbeeld de verlaagde rente en de nieuw opgestarte grondexploitaties in 2024.

In de komende jaren wordt een sterke stijging van de algemene reserve grondexploitatie voorzien. Deze wordt met name veroorzaakt door de verplichte tussentijdse winstnemingen.

In 2025 wordt er naar verwachting € 5,0 miljoen aan tussentijdse winst bijgeschreven, met name door de verwachte verkoop van kavels op het Walkatenplein en Dalmeden. Daarnaast wordt er een dotatie in 2026 verwacht van € 1,3 miljoen voor de bodemsanering bij Hart van Zuid voor de Oude Ketelmakerij. Jaarlijks wordt de algemene reserve grondexploitatie met circa € 0,9 miljoen aangevuld door erfpachtresultaten en huuropbrengsten. De stand van de algemene reserve grondexploitatie is eind 2028 € 38,1 miljoen.

Ontwikkeling reserves

In onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling van de algemene reserves¹ en bestemmingsreserves weergegeven:

De algemene reserves dalen in 2024 ten opzichte van eind 2023 met € 21,3 miljoen. Voor de grote mutaties verwijzen we naar de verklaringen, zoals hiervoor zijn aangegeven.

De stijging van de bestemmingsreserves met bijna € 35,3 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- toevoegingen aan de reserves: dekking kapitaallasten, gebiedsontwikkeling KMS, aanjaagbudget talentopgave, vluchtelingen en nog uit te voeren werken/activiteiten;
- onttrekkingen uit de reserves: vluchtelingen en nog uit te voeren werken/activiteiten.

Voor verdere specificaties en toelichtingen verwijzen wij u naar het totaaloverzicht van alle reserves: 7.3.3 Toelichting op de balans.

¹ De algemene reserves eind 2023 zijn: algemene reserve 'sec', algemene reserve saldobestemming 2023 en algemene reserve grondexploitatie; de algemene reserves eind 2024 is exclusief het te bestemmen jaarrekeningresultaat 2024.

4.5 Ontwikkeling Overige Reserves

De evaluatie van de reserves is, op basis van de Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo, verankerd in de Planning & Control cyclus. Dat betekent dat we jaarlijks bij de Jaarstukken onder andere beoordelen of de (bestemmings-)reserves nog nodig zijn voor het doel waarvoor ze zijn ingesteld. Indien dat niet het geval is, stellen we voor de (bestemmings-)reserve(s) op te heffen. Dit wordt dan als beslispoint opgenomen in het raadsadvies.

Voor een omschrijving van de aard en reden voor de aangehouden reserves wordt verwezen naar Paragraaf 7.3. Toelichting op de balans per 31 december 2024 (Eigen Vermogen & Toelichting reserves).

Per ultimo 2024 stellen we voor geen reserves op te heffen.

5

Programma realisatie

5.1	Hengelo in verbinding	28
5.2	Beleidsprogramma's	34

5.1 Hengelo in verbinding

Inleiding

In de Zomerbrief 2022 (juli 2022) is de vorming van een 'strategische agenda' voor het eerst vastgesteld. Daarbij hebben wij aangegeven dat zo'n strategische agenda 'dynamisch' van aard zal zijn en blijven; vooral omdat we leven in tijden van grote inhoudelijke transitie, maar ook de onzekere financiële kaders en randvoorwaarden veroorzaken een grote dynamiek. Het financieel perspectief verandert voortdurend substantieel en alleen met een stevig kompas, lees strategische agenda, kunnen we inhoudelijk en ook financieel voor Hengelo de juiste keuzes maken.

In de begroting 2024-2027 vindt u, via de inmiddels bekende vijf strategische opgaven, een verdere vertaling van onze langjarige koers en van het collegeprogramma. Het is dus belangrijk om ons te realiseren dat het bouwen aan een strategische agenda een dynamisch proces blijft, dat geen einddatum heeft en geen blauwdruk kent. Onderdelen van de strategische agenda kennen hun eigen (participatieve) proces en doorlopen verschillende snelheden.

1. Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling

Het ontwikkelen van de stad is een continu proces en de Hengelose ambities voor 2040 zijn groot. We willen de kwaliteit van leven voor onze inwoners (brede welvaart/bruto Twents geluk/voorzieningsniveau) verder vergroten en op peil houden. Dat doen we door te focussen op onze twee sterkste kanten: onze aantrekkelijke bruisende stad en de groene technologische topregio. Voortdurend werken we onder meer via de realisatie van bedrijventerreinen, transformatie van de binnenstad, vele woningbouwprojecten en initiatieven op het gebied van mobiliteit aan een toekomstbestendige ontwikkeling van onze stad. Op verschillende plaatsen hebben college en raad zich uitgesproken voor een ambitieus programma in de komende jaren voor wat betreft de groei van Hengelo om zo bij te dragen aan het in stand houden en verbeteren van de leefbaarheid van Twente in het algemeen en Hengelo in het bijzonder. Door de veranderende samenstelling van onze bevolking is het namelijk niet meer vanzelfsprekend dat wij onze manier van leven vast kunnen houden bij de huidige bevolkingssamenstelling.

Rond de Talentopgave hebben we daarom de eerste stappen gezet voor een gedegen aanpak die we in 2025 willen uitvoeren. We zijn daarvoor in gesprek gegaan met Almelo, Enschede en Twenteboard en gestart met een gezamenlijke aanpak. Het in wording zijnde programmaplan wordt naar verwachting in het tweede kwartaal van 2025 aan de raad aangeboden.

Daarnaast spelen huishoudensverdunding, veranderingen in mobiliteitsbehoeftes, technologische ontwikkelingen, klimaatadaptie en duurzaamheidsopgaven een belangrijke rol in het vormgeven van onze stad. Zo biedt onder meer de omgevingsvisie Hart van Hengelo, de Visie Spoorzone Hengelo Enschede en het in 2023 vastgestelde Mobiliteitsplan 2040 'Heel Hengelo in Beweging' een duidelijke richting voor de ontwikkeling van Hengelo in de komende jaren/decennia. Daarbij is leefbaarheid een belangrijke pijler waarbij fysieke investeringen ook bijdragen aan onze sociale opgave. Denk daarbij aan een stevige sociale basis met toekomstbestendige passende voorzieningen en een gezonde groene leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag, ontmoeting en sociale binding.

Ook vanuit het Rijk wordt steeds nadrukkelijker gekeken naar de regio's buiten de randstad voor het bijdragen aan de grote Nationale opgaven. In maart 2023 kwamen drie belangrijke adviesraden met het rapport Elke Regio Telt. Het rapport constateerde onwenselijke verschillen tussen regio's en onderstreept de noodzaak van integrale benaderingen en maatwerkoplossingen om regionale uitdagingen aan te pakken. In 2024 heeft Twente zich verder gepositioneerd als een regio met groeipotentieel. Het Rijk benoemde Twente in meerdere beleidsdocumenten als gebied waar na 2030 verstedelijking mogelijk is. Dit is een belangrijke erkenning van de Regionale Stedelijke Investeringsagenda (RSIA) die in 2023 werd opgesteld door Enschede, Hengelo en Almelo, samen met de provincie. In 2024 is de focus verbreed naar een investeringsagenda voor heel Twente in de vorm van het position paper ROS Twente 2050, waarin de gezamenlijke uitdagingen en ambities van de veertien Twentse gemeenten zijn vastgelegd. De ROS vormt een verdere uitwerking van de Regionale Stedelijke Investeringsagenda (2023), het Position Paper Twente 2050 (2024), de Visie Twente 2050 (2024) én de ambities van de gemeente Hengelo, zoals vastgelegd in de Koers 2040, de omgevingsvisie en de visie voor de spoorzone Hengelo – Enschede. Het behouden en aantrekken van talent wordt daarmee niet alleen als doel, maar ook als middel verbonden aan de ROS en onze strategische agenda, gericht op toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling, een veerkrachtig sociaal domein en duurzame inrichting van de leefomgeving.

In de komende periode worden de RSIA en de Positionpaper in een nauwe samenwerking tussen Rijk en regio verder uitgewerkt in de verstedelijkingsstrategie onder de noemer Ruimtelijke OntwikkelStrategie Twente (ROS Twente). Hiertoe is in 2024 in het BOL (Bestuurlijk Overleg Leefomgeving) door de ministers van VRO, I&M en de staatssecretaris van I&W besloten.

Wat hebben we bereikt/gedaan in 2024?

Zoals in de omgevingsvisie Hart van Hengelo wordt aangegeven ontwikkelen we dynamische stedelijke woon-, werk- en leefmilieus om talenten en jonge starters een voor hen aantrekkelijk leefomgeving te bieden. Samen met de gemeente Enschede geven we vorm aan dezelfde doelstellingen in de Spoorzone Hengelo-Enschede. In 2024 is een start gemaakt met een samenwerking om tot één gezamenlijk ontwikkelperspectief te komen dat naar verwachting in 2025 zal worden voltooid. De Hengelose magneet, met de voorzieningen die de Hengelose Binnenstad en Hart van Zuid verbinden, is een belangrijk element van deze spoorzone.

Binnen Hart van Zuid is gewerkt aan een continue bouwstroom. Het omgevingsprogramma voor de locatie van de Koninklijke Machinefabriek Stork (KMS locatie) is afgerond en vastgesteld. De vaststelling vormde het startschot voor de verdere ontwikkeling van KMS met als doel tot een bruisende community te komen. Zo vormt de KMS locatie een bijdrage aan een gebied waar wonen, werken en leren samenkomen in een aantrekkelijke dynamische stedelijke omgeving die aantrekkelijk is voor onder andere een nieuwe doelgroep. In dat kader zijn afspraken gemaakt met de ontwikkelaar over organisatie en financiële inzet en heeft de gemeenteraad in oktober besloten een bestemmingsreserve gebiedsontwikkeling KMS in te stellen voor de verdere ontwikkeling van de KMS. Als onderdeel van de ontwikkeling van de KMS is gewerkt aan een verdere verkenning van de centrale mobiliteitshub Hart van Zuid.

Ook in de tweede pijler van de Hengelose Magneet, de Binnenstad, zijn belangrijke stappen gemaakt die bijdragen aan de beter functionerende, aantrekkelijke binnenstad. In 2024 is gebleken dat de bezoekers de binnenstad van Hengelo weer beter weten te vinden. Het aantal bezoekers ten opzichte van 2023 is met ongeveer 25% gestegen en zit nagenoeg op het niveau van voor de corona periode. We schrijven dit toe aan de realisatie van het marktplein en de realisatie van verschillende projecten daarnaast. Zo staat inmiddels de Lambertusbasiliek weer vrij en is het gebied van de Wemenstraat, de Wetstraat en het Wetplein met een vriendelijker karakter opnieuw ingericht. Ook is inmiddels gestart met de bouw van de Horecawand aan het Burgemeester Jansenplein en krijgt ook het wonen in de Binnenstad, o.a. met de Marktstraat en de Bataafse kamp, steeds meer vorm.

Daarnaast zijn ook buiten de Binnenstad en Hart van Zuid meer woningen gerealiseerd. In totaal was in 2024 een (bruto) bouwproductie van 517 woningen. De hoge nieuwbouwproductie uit 2023 is daarmee in 2024 gecontinueerd. We zullen echter alle zeilen bij moeten zetten om deze productie in alle jaren die voor ons liggen te halen. Dit vraagt veel van onze gemeente en ons organisatie.

Een aantrekkelijke dynamische stedelijke cultuur is een belangrijke pijler om de koers van Hengelo verder te brengen. We hebben de samenwerking met de samenwerkende culturele instellingen in en rond Hart van Zuid, die in september onder meer het Hart van Zuid festival organiseerden, gecontinueerd. Ook in relatie tot een aantrekkelijke stedelijke cultuur zijn in een convenant Landsdeel Oost regio-specifieke afspraken gemaakt over talentontwikkeling, versterking van de culturele infrastructuur en verbreding en vernieuwing van het aanbod.

Ook hebben we in 2024 samen met de Twente Board en stakeholders in Twente verder gewerkt aan het versterken van het vestigingsklimaat voor bedrijven en hebben we regionaal afspraken gemaakt over programmering van bedrijventerreinen. Op Hengelo's niveau hebben we verder gewerkt aan het Omgevingsprogramma Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (OTB).

Tot slot is in 2024 ook de derde fase van de omgevingsvisie, de omgevingsvisie voor het stedelijk gebied, met inspraak van inwoners en ondernemers in concept gereed gekomen en door ons college ter visie gelegd om in 2025 vastgesteld te worden.

2. Toekomstbestendig sociaal domein

De gemeente Hengelo wil er altijd zijn voor inwoners die het zonder ondersteuning niet redden. Daarbij helpen wij de mensen de regie over hun leven (terug) te nemen. Om de zorg voor inwoners die het moeilijk hebben ook in de toekomst te kunnen waarborgen, organiseren wij de ondersteuning in Hengelo op een andere wijze. Dit doen wij door te investeren in een stevige basis met meer voorzieningen in de wijk, dichtbij de Hengeloërs. Wij zorgen ervoor dat de ondersteuning aansluit op bestaande netwerken én maken het gemakkelijk bereikbaar, op een manier die past

bij wat inwoners logisch vinden. Want een goed netwerk in de wijk voorkomt veel problemen. Wij verwachten dat dit leidt tot het verbeteren van de door de inwoners ervaren kwaliteit van hulp en ondersteuning. En dat er op die manier minder mensen een beroep hoeven te doen op (dure) maatwerkondersteuning. Daardoor kunnen wij de zorg voor kwetsbare Hengeloërs ook in de toekomst waarborgen. Dit doen we niet alleen met professionals. De inzet van vele vrijwilligers is hierin onmisbaar.

Het anders organiseren van het sociaal domein hebben wij vastgelegd in het 'Transformatieplan, voor een toekomstbestendig sociaal domein voor Hengelo'. 2024 was het tweede uitvoeringsjaar van dit transformatieplan.

Wat hebben we bereikt/gedaan in 2024?

In 2024 zijn wij voortvarend aan de slag gegaan met de uitvoering van de projecten van de Uitvoeringsagenda Transformatieplan sociaal 2024. De projecten zijn erop gericht dat meer inwoners zich redden in de sociale basis. Waar dat niet lukt voorzien wij in (lichte) ondersteuning en traploos op- en afschalen van en naar de sociale basis en waar nodig naar geïndiceerd maatwerk. Enkele projecten zijn erop gericht dat inwoners minder geïndiceerd maatwerk nodig hebben.

Wij zien in 2024 op onderdelen merkbare effecten van de uitvoering van het transformatieplan. Wat betreft het versterken van de sociale basis in de wijken, hebben wij meer inzicht gekregen door wijkanalyses te maken. Wij gebruiken deze analyses onder andere voor het inrichten van de basisondersteuning (passend bij de wijken). Ook hebben wij ingezet op samenwerking in de wijk tussen professionals en inwoners en professionals onderling. En wij hebben de uitvoeringsregeling 'Inwonersfonds leefbare wijken' vastgesteld. Met betrekking tot het voorkomen en verminderen van gebruik van maatwerkvoorzieningen (uitstroom vergroten en instroom beperken), weten wij de positieve lijn vast te houden. Dit levert financiële effecten op. Onder andere bij de huishoudelijke ondersteuning, waar wij met aanbieders de afspraak hebben gemaakt dat zoveel mogelijk gekeken wordt naar zelfredzaamheid. En bij de dagbesteding zien wij dat er meer doorverwezen wordt naar voorliggende activiteiten in de Wijkhuizen. Bij de projecten 'Wonen met toekomstplannen' (verblijf) en 'Aanmodderen is stoppen' hebben wij een verdere kostenuitzetting voorkomen. Het is goed om te zien dat wij op de verschillende onderdelen ook met kwalitatieve en passende ondersteuning de beweging kunnen maken naar normaliseren en daarmee ook geld besparen.

In financieel opzicht hebben wij het besparingspotentieel voor 2024 volledig kunnen invullen. Zie bijlage 10.2 voor verdere (financiële) informatie.

Binnen jeugdzorg zien we dat de inzet vanuit het Transformatieplan nodig blijft om de kostenontwikkelingen zoveel mogelijk terug te dringen. Desondanks hebben wij in 2024 moeten constateren dat de projecten en pilots van de afgelopen jaren nog niet geresulteerd hebben in (financiële) beheersbaarheid van de inzet van jeugdhulp. Dit is niet alleen in Hengelo zo, maar een landelijk beeld, getuige ook het meest recente rapport van de deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd (zie ook beleidsmatige ontwikkelingen in paragraaf 5.2.6). Het goed organiseren van zorg voor kinderen met de meest complexe problemen heeft daarbij de hoogste prioriteit en dat vraagt om meer regie en professionele ruimte. Daarom hebben wij met het vaststellen van de Zomernota 2024-2028 besloten extra in te zetten op jeugd(hulp). Deze jaarstukken bevestigen wederom de noodzaak daarvoor. In algemene zin zien wij dat het aantal cliënten binnen jeugdzorg stabiliseert, maar dat de zorginzet per cliënt is toegenomen (zie financiële toelichting in paragraaf 5.2.6).

De nadruk heeft in 2024 met name gelegen op de werving van de basisondersteuning en op de inkoop van de regionale jeugdhulp. Op 18 september hebben wij de opdracht voor het 'realiseren en doorontwikkelen van de basisondersteuning' gegund aan Stichting Wijkkracht. Direct daarna is de implementatie van de gemaakte afspraken (inclusief de vormgeving van het overgangsjaar) gestart. Inwoners met een ondersteuningsvraag en (latende) aanbieders zijn geïnformeerd over de veranderingen en wat dit voor hen betekent. Ook hebben wij samen met Stichting Wijkkracht de informatiecampagne over de start van de basisondersteuning opgezet en uitgerold. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd via een tweetal brieven (zaaknummers 3771016 en 3821109). In september 2024 zijn ook de verschillende vormen van jeugdhulp gegund. Het gaat daarbij om advies en expertise, ambulante jeugdhulp, wonen en verblijf en crisiszorg.

Daarnaast hebben wij in 2024 vanuit de Twentse Koers samen met de veertien Twentse gemeenten, Menzis, SamenTwente en de provincie Overijssel de koers verder uitgezet om de zorg en ondersteuning in Twente kwalitatief goed, beschikbaar, toegankelijk en betaalbaar houden. Met meer dan 300 partners in het werkveld versterken wij de samenwerking tussen het publieke, medische en sociale domein. Dit doen wij vanuit vier themalijnen (bestaanszekerheid, preventie & gezondheid, mentale gezondheid en ouderen) met 24 projecten. De uitvoering is altijd lokaal, dicht bij de inwoners (zie paragraaf 5.2.6 en 5.2.7).

Een toekomstbestendig sociaal domein staat niet los van de ontwikkelingen binnen andere domeinen. Wij werken bijvoorbeeld samen aan de ontwikkeling van de Spoorzone Hengelo - Enschede (SHE). Dat betekent dus een verbinding tussen sport, cultuur, gezondheid, zorg, welzijn, jeugd, werk en inkomen met het fysieke domein. De week van de SHE heeft naast een fijne en effectieve samenwerking geresulteerd in veel inzichten en doorbraken voor de programmatische contour van de Spoorzone en in een groot enthousiasme en een breed gedeelde urgentie vanuit publieke en private stakeholders.

3. Duurzame inrichting

In de Zomernota 2023-2027 stelden wij dat de komende jaren vooral in het teken zullen staan van uitvoering. De gevolgen van de klimaatverandering zijn steeds vaker merkbaar, ook in onze stad en we intensiveren onze inspanningen om die te beperken. Ook voor de energietransitie heeft dat grote gevolgen. De ongewenste afhankelijkheid van fossiele bronnen en de kwetsbaarheid van de beschikbaarheid daarvan zijn nog duidelijker geworden. De transitie naar een energie neutrale en klimaatbestendige stad is een complexe en veelomvattende opgave die zich uitstrekt over de komende decennia. We zijn daarom volop bezig met de uitvoering van de plannen die de afgelopen periode vastgesteld zijn. Zo werken we hard aan de energietransitie, de omschakeling naar duurzame energiebronnen voor elektriciteit en warmte. Daarvoor werken we samen met de netbeheerders aan het oplossen van problemen rond het overvolle elektriciteitsnetwerk (netcongestie). En we verkennen in regionale samenwerking (Energie Strategie Twente) de mogelijkheden voor een integraal decentraal energiesysteem. Met de provincie maakten we programmeringsafspraken over de realisatie van windturbines. En met Enschede en Borne maakten we samen een visie op voor de totstandkoming van collectieve warmte-oplossingen in onze gemeenten.

Ook werkten we intensief aan het klimaatbestendig maken van de stad, door maatregelen te nemen tegen droogte, hitte(stress) en wateroverlast.

Hiermee geven we invulling aan het Programma Duurzaam Hengelo 2050 en dragen we bij aan de koers voor een toekomstbestendige stad.

Wat hebben we bereikt/gedaan in 2024?

Met de bouw van het zonneveld Boeldershoek leveren we een belangrijke bijdrage aan de doelen voor duurzame opwekking van elektriciteit. We verkennen de mogelijkheden voor de realisatie van een zonneveld op aangrenzende gronden door de energiecoöperatie Energie van Hengelo

Het overbelaste elektriciteitsnet (netcongestie) werkt belemmerend voor de energietransitie en de ontwikkelingsmogelijkheden van de stad. Met de netbeheerders (verantwoordelijk voor de netverzwaren) onderzoeken we hoe we kunnen zorgen dat de benodigde energie-infrastructuur zo snel mogelijk beschikbaar komt. Regionaal werken we samen aan de Energiestrategie Twente (EST). Hierin verkennen we de mogelijkheden voor een integraal decentraal energiesysteem, dat kan bijdragen aan een oplossing voor netcongestie. Daarnaast werkten wij met diverse partners aan de Duurzaamheidsroute A35, een project om langs de A35 en A1, gronden te benutten voor de realisatie van zonnevelden. En voor de realisatie van windturbines maakten we samen met Hof van Twente en Haaksbergen programmeringsafspraken met de provincie.

We geven uitvoering aan het Warmteprogramma. Dat doen we door het beschikbaar stellen van verschillende lokale subsidieregelingen en landelijke leenvormen van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN). We werken daarbij samen met Energie van Hengelo voor de inzet van energiecoaches en de FIXbrigade. Ook gaven we samen met Welbions uitvoering aan de Renovatiedeal Twente, een collectieve verduurzamingsaanpak waarmee tot 2030 zeventienduizend huur- en koopwoningen worden verduurzaamd en wij bijdragen aan het terugdringen van energiearmoede. Van het Rijk ontvingen we ruim 4 miljoen Euro uit de landelijke aanpak isolatie (LAI), voor het isoleren van bestaande woningen. Deze isolatiehulp moet eraan bijdragen dat ook mensen met lagere inkomens hun woning energievriendelijker kunnen maken.

Met Borne en Enschede maakten we het *Koersdocument regionaal warmtebedrijf Twente*. Daarin stellen we voor om de ontwikkeling van een regionaal publiek warmtebedrijf in de 3 gemeenten te verkennen. Deze verkenning voeren we uit in 2025. Ook voerden wij verkennende gesprekken met partijen die in beeld zijn voor de oprichting van een regionaal warmtebedrijf.

Op basis van door de raad vastgestelde kaders werken we aan het eerste Wijkuitvoeringsplan (WUP) voor het aardgasvrij maken van de Wilderinkshoek. Wij organiseerden wijkbijeenkomsten, om inwoners te informeren over de stand van zaken en te verwachten ontwikkelingen.

We zijn gestart met het *Omgevingsprogramma Toekomstbestendige Bedrijventerreinen* en samen met ondernemers(verenigingen) onderzochten we onder meer mogelijke (collectieve) oplossingen voor netcongestie (Smart Energy Hub). Verder werkten we aan een energiebesparingsaanpak voor bedrijven.

De raad stelde de *Routekaart verduurzamen maatschappelijk vastgoed* en een bijbehorende uitvoeringskrediet van 10 miljoen Euro voor de periode 2024-2027 vast. Hiermee geven we als gemeente het goede voorbeeld en leveren we een belangrijke bijdrage aan de CO₂-reductie. We zijn gestart met de voorbereidingen voor het aardgas vrijmaken van het Twentebad. Hiermee behalen we een reductie van circa 34% van de geschatte totale CO₂-uitstoot van de onderzochte vastgoedportefeuille. Met de tot en met 2027 geplande maatregelen reduceren we in totaal 65% van de CO₂-uitstoot van onze vastgoedportefeuille.

We ondersteunen de ontwikkeling van emissieloos rijden met ruim 350 openbare en semi-openbare laadlocaties en een geplande uitbreiding met nog eens 140 voorzieningen. Door de aanleg van kabelgoten mogelijk te maken kunnen meer inwoners hun elektrische auto laden met zelf opgewerkte stroom. En met de komst van elektrische bussen werd het stads- en regionaal openbaar vervoer emissievrij.

De druk op beschermde diersoorten neemt toe, mede door isolatie- en renovatiewerkzaamheden aan woningen (en gebouwen) en gebiedsontwikkelingen. Om de biodiversiteit te beschermen, te verstevigen én om de isolatie- en renovatiewerkzaamheden niet te vertragen, voerden we een marktverkenning uit als voorbereiding op de aanbestedingsprocedure voor een soortenmanagementplan (SMP).

Daarnaast hebben wij samen met onze regiopartners op vele manieren gewerkt aan het klimaatbestendiger maken van onze gemeente. Zowel bij herinrichtingsprojecten als planologische ontwikkelingen maakt klimaatadaptatie een vast onderdeel uit van de inrichting en beoordeling. Door (bovengrondse) waterberging en infiltratievoorzieningen, die zo veel mogelijk in combinatie met ontstening en vergroening worden uitgevoerd, zijn grote stappen gemaakt om onze fysieke leefomgeving leefbaarder en weerbaarder te maken. Het Programma Water en Riolerings 2023-2027 zorgt voor duidelijke en uniforme beleidsuitgangspunten en een gedegen uitvoeringsagenda voor water, riolering en klimaatadaptatie. Dit gaat hand in hand met de gezondheidsopgave. In 2024 is de nota Gezondheid vastgesteld. Daarin stellen we ons als doel om een gezonde stad te zijn waar het prettig wonen is en gezondheid voor iedereen binnen bereik is. We zetten onder meer in op gezondheid beschermende maatregelen en investeren in gezondheidsbevordering door een aantrekkelijke en groene leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag.

4. Dwarsthema: Wijkgerichte aanpak

Vanuit de koers voor 2040 richten wij ons de komende jaren op het behouden en versterken van leefbare wijken. Hierbij staan ontmoeten en goede voorzieningen centraal, zoals wonen, zorg, welzijn, veiligheid en de fysieke leefomgeving. Ons doel is om elke wijk veilig, leefbaar en vitaal te houden. Door wijkgericht te investeren en samen te werken met bewoners, partners en ondernemers, sluiten ontwikkelingen beter aan op de leefwereld en behoeften van onze inwoners.

Wat hebben we bereikt/gedaan in 2024?

De gemeente Hengelo heeft in 2024 belangrijke stappen gezet in het wijkgericht werken. In het voorjaar startte de eerste wijk aanpak in Wijk Noord, met de focus op buurt De Noork. Daarin hebben wij samen met inwoners en partners vraagstukken in de wijk aangepakt. Het doel van de eerste fase was het opstellen van een gezamenlijke wijkambitie, door middel van een belevingsonderzoek, een nulmeting en partnerbijeenkomsten. Beoogd wordt deze af te ronden in maart 2025.

Wij zijn ook direct aan de slag gegaan. Wij hebben gesprekken gevoerd met inwoners die willen bijdragen, bijvoorbeeld via een bewonerscommissie. Ook begonnen wij een renovatiedeal, gericht op de verduurzaming van particulier bezit en hebben wij, samen met Welbions, een geldinformatiepunt en een samenwerkingslocatie voor partners in De Noork geopend. Daarnaast richtten wij een tijdelijke woonkamer in voor inwoners die door woningrenovaties niet prettig thuis kunnen verblijven.

In samenwerking met Wijkkracht Hengelo, Politie en Welbions is gekozen de tweede wijkaanpak te starten in Groot-Driene.

We bereikten in 2024 eveneens belangrijke mijlpalen. De wijk- en buurtmonitor werd vernieuwd tot de Buurtbarometer, een tool die wij samen met andere Twentse gemeenten en Kennispunt Twente doorontwikkelen. Daarnaast zijn wij gestart met de evaluatie van de bewonersbudgetten en de gebiedsgerichte aanpak in Beckum. Tot slot is een plan van aanpak vastgesteld voor het borgen van wijkgericht werken in de organisatie.

5. Dwarsthema: De inwoner centraal

De snel veranderende samenleving vraagt om een flexibele en communicatieve organisatie die in kan spelen op die veranderingen. We moeten tussen (en naast) de inwoners, ondernemers en organisaties in onze stad staan. We werken aan het vertrouwen en relatie tussen inwoner en de gemeente door inwoners centraal te stellen in ons werk. Dat doen we onder andere door participatie en verbetering van onze dienstverlening. In 2024 zagen we een stijging in de cijfers over het gevoel van betrokkenheid van inwoners bij ontwikkelingen in onze gemeente (48,1% 2024 t.o.v. 42% 2023).

Wat hebben we bereikt/gedaan in 2024?

Eerder stelden wij in het kader van onze dienstverlening de vier leidende motieven Persoonlijk, Duidelijk, Betrouwbaar en Respectvol vast. Om vanuit dit thema stappen in onze dienstverlening te kunnen maken investeren we in een doelmatige, flexibele en communicatieve organisatie. Daarvoor hebben wij met de leidende motieven als vertrekpunt uitgangspunten geformuleerd voor de dienstverlening door onze organisatie. In het kader van de Zomernota 2023-2027 is gekozen voor een basisscenario dienstverlening met een incidentele investeringsimpuls en lichte structurele inzet vanaf 2024. In 2024 hebben we de basis verder verstevigd. Zo is onder andere intern ingezet op bewustwording van het belang van dienstverlening, op het schrijven van heldere teksten en het maken van schrijfafspraken, op het verbeteren van processen van dienstverlening, het uitvoeren van een pilot over het gebruik van beeldtaal op de gemeentelijke website en webformulieren en het verbeteren van het meldingenapp voor de openbare ruimte. We realiseren ons dat het op onderdelen nog verbeterd moet worden.

Daarnaast stond de borging van het thema participatie en het gebruik van het 'Denkkader participatie' centraal en hebben we het denkkader op verschillende onderwerpen toegepast, waaronder de derde fase van de omgevingsvisie, De Brink, het Prins Bernard Plantsoen, de wijkgerichte aanpak De Noork en het thema aardgasvrij. Ook de kindinclusie heeft aandacht gehad. Daarnaast is in het derde Baas boven Baas festival het bespreken van verschillende thema's met de doelgroep aan de orde geweest en is meegedacht over ontwikkelingen, waaronder de ontwikkelingen van de Lange Wemen via Minecraft.

Verder hebben verkennende gesprekken plaatsgevonden over structurele invulling van samenwerking met de Raad voor Kinderen.

Tot slot hebben we in het kader van het programma digitale transformatie 2024 verschillende innovatieve pilots uitgevoerd. Zo hebben we onze brieven aan inwoners beter begrijpelijk gemaakt door AI toe te passen en hebben we AI ingezet om keukentafelgesprekken met inwoners efficiënter samen te vatten. Daarnaast is een Digital Twin ontwikkeld voor delen van Hengelo die het mogelijk maken om delen van Hengelo op een andere wijze te visualiseren waardoor toekomstige ontwikkelingen en scenario's beter kunnen worden begrepen en effecten beter inzichtelijk kunnen worden gemaakt. Concreet is dit gebeurd bij de herinrichting van de Breemarsweg.

5.2 Beleidsprogramma's

5.2.1 Veiligheid

Aanspreekpunt bestuurlijk

Burgemeester Schelberg

Aanspreekpunt ambtelijk

J. Logtenberg en J-P. Boutkan

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2024?

Net als vorige jaren hebben wij in 2024 ons ingezet om Hengelo een aantrekkelijke en bruisende stad te laten zijn, maar ook een stad die veilig en weerbaar is. Het aantal misdrijven daalt, maar het gevoel van veiligheid bij inwoners daalt ook. Het is belangrijk om het veiligheidsgevoel te blijven vergroten. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, werken wij continue aan een veilige omgeving. Daarbij streven wij pro-actief en repressief naar zo min mogelijk (georganiseerde) criminaliteit in samenspraak met de ketenpartners. Tevens moet hierbij de fysieke en sociale veiligheid op orde. Door de mondiale ontwikkelingen moeten we als gemeente voorbereid zijn op een crisis. De gemeente kan dit niet alleen en werkt in de uitvoering samen met de inwoners, maatschappelijke instanties en ketenpartners in de veiligheidsketen. Hierbij is een structurele, integrale aanpak op verschillende veiligheidsgebieden noodzakelijk.

Crisisbeheer en brandweer

De brandweertzorg en de voorbereiding op het bestrijden van rampen en crisissen voor Hengelo en Twente is ondergebracht bij de Veiligheidsregio.

Op 4 oktober 2024 vond er een grootschalige rampenoefening plaats waarbij de veiligheidsregio Twente samen heeft gewerkt met de Duitse Hulpdiensten. Deze oefening was gericht op het verbeteren van de (internationale) samenwerking en communicatie bij grensoverschrijdende incidenten. Hieraan deden Nederlandse en Duitse hulpdiensten mee. De oefening vond plaats op de Twente Safety Campus in Enschede.

Deze oefening heeft aangetoond hoe belangrijk het is dat we voortdurend onderlinge uitwisselingen blijven organiseren en de samenwerking blijven uitbreiden en elkaar effectief en snel ondersteunen bij een grootschalig incident.

In 2024 was de paraatheid van de brandweer Twente 24/7 geborgd en kwam de brandweer in Hengelo 472 keer in actie. Dit is 43 keer minder dan in 2023.

Er was vanuit de brandweer meer inzet op stormschades en wateroverlast. Door het natte weer waren er minder natuur- en bermbranden.

	2023	2024
Ongevallen	57	31
Brand	180	182
Leefmilieu	105	99
Dienstverlening	106	113
Alarm	67	47
Totaal	515	472

Voorlichting, preventie en toezicht

De Risk Factory Twente (onderdeel van de Twentse Safety Campus) werd bezocht door 37 scholen. In totaal volgden 962 kinderen het speciaal opgezette lesprogramma. In 2024 gaf de Brandweer 157 keer advies in Hengelo (119 ruimtelijke veiligheid, 14 veilig bouwen en 24 evenementen). In hetzelfde jaar voerde de brandweer 88 keer controles uit (74 gebruiksfase en 10 realisatiefase en 4 evenementen).

Uitvoeringsplan veiligheid

In 2024 is een belangrijke stap gezet door te komen tot een concretisering van de vastgestelde prioriteiten van het integraal veiligheidsbeleid door middel van een uitvoeringsplan veiligheid 2024. De activiteiten en maatregelen zijn hierin opgenomen. Veel activiteiten en maatregelen lopen door in 2025.

In 2024 hebben we een doorontwikkeling gehad in de interne organisatie en samenwerking. Dit ging gepaard met enige personele wisselingen en de vaste invulling van cruciale vacatures. Daarnaast blijft het op peil houden van de personele bezetting van de BOA's een uitdaging waardoor er vacaturebudget resteert.

Relevante beleidsnota's

- [Veiligheid in actie, Samen werken aan de toekomst van Hengelo 2024-2026](#)
- [Uitvoeringsplan Veiligheid 2024](#)
- Bibobbeleid 2024
- [Algemene Plaatselijke Verordening 2024](#)
- [VTH-beleid Omgevingswet Gemeente Hengelo](#)
- Toetsingskader evenementenvergunningen 2024

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Twente

De Veiligheidsregio Twente draagt bij aan het behalen van de hoofddoelstelling van het programma door in regionaal verband de crisisorganisatie in Twente op te leiden en op verschillende situaties te trainen. Hierdoor zijn en blijven we ook als Hengelo in staat om een (dreigende) crisis of incident zo snel en effectief mogelijk aan te pakken. De Veiligheidsregio Twente stelt onder andere de volgende plannen vast: regionaal risicoprofiel, regionaal beleidsplan en regionaal crisisplan. Deze gelden ook voor de gemeente Hengelo.

Op 18 juli 2024 is de regeling die de juridische basis vormt voor de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten, op het gebied van veiligheid en crisisbeheersing vernieuwd.

Wat hebben we bereikt

1.1 Hengelo kent minder misdaad

1.1.1 In 2024 vinden in Hengelo minder vermogens-, vandalisme- en geweldsdelicten plaats, zoals inbraken, diefstal, vernielingen en mishandeling.

In afwijking van vorig jaar zijn de gevraagde indicatoren afkomstig van de politie Hengelo. Hierdoor gaat een vergelijking met de cijfers uit 2023 niet op. De landelijke trend is een daling van traditionele criminaliteit. In Hengelo valt een flinke daling van fietsendiefstal op.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Aantal geregistreerde misdrijven (aantal)	3.657	2.678	2.328

1.1.2 In 2024 kent Hengelo minder (georganiseerde) misdaad die het vertrouwen in de maatschappij aantast (ondermijnende criminaliteit), zoals drugshandel, fraude en witwassen.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
(1)Waardering van partners die betrokken zijn bij de bestrijding van ondermijning(2) voor: het veiligheidsbeleid, de uitvoering hiervan en de samenwerking met de gemeente. (cijfer 1-10). ¹	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

1 (1) Uit onderzoek blijkt dat samenwerking tussen ketenpartners cruciaal is in de aanpak van (georganiseerde) misdaad. Vandaar dat we een indicator opnemen over die samenwerking, conform het Veiligheids beleidsplan. Samenwerking is echter geen doel op zich.

(2) Partners die betrokken zijn bij bestrijding ondermijning: Politie (diverse organisatieonderdelen), Openbaar Ministerie, Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC), Belastingdienst en Douane.

1.2 Inwoners van Hengelo voelen zich veiliger en ervaren minder overlast

1.2.1 In 2024 voelen inwoners zich veiliger in Hengelo

De werkelijke cijfers 2024 zijn een uitkomst van het Hengeloos panel oktober 2023. Deelname aan de CBS Veiligheidsmonitor geeft meer informatie. Dit gebeurt voor het eerst in 2024.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage mensen dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt (%)	17,1% (2021)	17,0%	33,0%
Waardering die inwoners van Hengelo geven aan de veiligheid in de eigen buurt (cijfer 1-10)	7,3 (2021)	7,5	7,0
Waardering die inwoners van Hengelo geven aan de veiligheid in de binnenstad (cijfer 1-10)	7,0 (2021)	7,5	6,5

1.2.2 In 2024 ervaren inwoners van Hengelo minder overlast in hun wijk of buurt

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Score voor de totale ervaren overlast door Hengeloërs (score 0-10)(1)(2) ¹	2,2 (2021)	1,7	2,3

1 (1) Kennispunt Twente stelt de 'schaalscore totale overlast' samen op basis van dertien vormen van overlast/buurtproblemen te weten: te hard rijden; mensen die op straat worden lastiggevallend; dronken mensen op straat; hinder van horeca; agressief gedrag in het verkeer; straatmeubilair dat vernield is; rondhangende jongeren; drugsgebruik of drugshandel; bekladderde muren/ gebouwen; overlast door buurtbewoners; rommel op straat; hondenpoep; parkeerproblemen

(2) Kanttekening: Dit cijfer is verwarrend vanwege de afwijkende telling ten opzichte van de voorgaande indicatoren:

- 0 tot 10 ipv 1- tot 10, omdat het een score is en geen rapportcijfer, vergelijkbaar met de landelijke veiligheidsmonitor.

- Lager is beter ipv hoger is beter

Wat hebben we daarvoor gedaan

1.1.1 In Hengelo vinden minder vermogens-, vandalisme- en geweldsdelicten plaats, zoals inbraken, diefstal, vernielingen en mishandeling plaats

- Er is ingezet op de digitale weerbaarheid van kwetsbare doelgroepen zoals ouderen, jongeren en ondernemers. Dat doen we door bewustzijn te stimuleren en ondersteuning te organiseren. Hiervoor is Hackshield ingezet, een digitale voorlichting met het doel om bij basisschoolleerlingen bewustwording te creëren door spelenderwijs een kennismaking aan te bieden met digitale veiligheid. Vanuit LOES opvoedondersteuning zijn ouder- en thema-avonden georganiseerd over digitale veiligheid en cyberweerbaarheid. Het jongerenwerk Skillz en Halt hebben voorlichting gegeven aan jongeren over de digitale verleidingen en gevaren. We hebben het programma Hackshield ingezet op de basisscholen. Er zijn voor ouderen drie bijeenkomsten geweest.
- Er is in 2024 een aanvang gemaakt met het actualiseren van preventie- en handhavingsplan middelengebruik, hetgeen een wettelijke taak is, om vanuit het perspectief gezondheid en overlast, het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren te remmen.

1.1.2 Hengelo kent minder(georganiseerde) misdaad die het vertrouwen in de maatschappij aantast(ondermijnende criminaliteit), zoals drugshandel, fraude en witwassen

- We actualiseerden de afspraken met interne en externe partners om de informatie over georganiseerde misdaad optimaal uit te wisselen en mogelijke barrières in de samenwerking weg te nemen. Er is een privacyprotocol opgesteld en vastgesteld. Dat gebruiken we als basis bij de (interne) informatiedeling

binnen de lokale aanpak van ondermijning. Daarnaast is een start gemaakt met een verkenning over verbetermogelijkheden in het bundelen van informatie binnen diezelfde aanpak.

- De aanpak van ondermijning start bij bewustwording. Daarom zijn we in 2023 gestart met de voorbereiding van een ondermijningsdag in onze organisatie en deze is ook in 2024 georganiseerd. We laten de collega's zien hoe zij ondermijning kunnen herkennen binnen hun eigen werkgebied. Ook leren ze wat ze hiermee kunnen doen.
- We zorgen ervoor dat ondermijning een terugkerend thema is. Dat doen we door trainingen en overleggen op zowel ambtelijk, bestuurlijk als politiek niveau. Tijdens het maandelijkse Ondermijningsoverleg worden naar aanleiding van signalen integraal en in afstemming met externe partners interventies ingezet.
- In 2024 is gestart met de evaluatie van het huidige Bibob beleid en met een onderzoek naar de mogelijkheden voor het vergroten van het bereik in de toepassing van de Wet Bibob. Het nieuwe Bibobbeleid is vastgesteld in 2024 met daarin opgenomen de ondermijningsartikelen.
- Het Districtelijk Veiligheidsoverleg van Twente heeft in 2023 het Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC) Oost Nederland gevraagd om op basis van alle individuele weerbaarheidsscans in Twente een rode-dradenbeeld op te stellen. Dit is gebeurd in 2023. Dit overzicht werd afgerond en opgeleverd in januari 2023 en een 'basis op orde' vastgesteld. Het uitgangspunt hierbij is dat de Twentse gemeente voor de zomer van 2024 hun basis op orde hebben. Hieraan hebben we voldaan eind 2024.
- We structureren het proces "van signaal naar interventie" waarmee we sneller en nauwkeuriger aan de slag gaan met meldingen die via verschillende kanalen onze organisatie binnenkomen. In het bovengenoemde privacy protocol is een werkproces opgenomen. Dat geeft richting aan het proces 'van signaal naar interventie'. We hebben een intern meldpunt voor het melden van signalen over ondermijning.
- Er is een lokaal plan van aanpak mensenhandel opgesteld, waaraan reeds in 2024 uitvoering is gegeven. Er zijn binnen de gemeente twee aandachtsfunctionarissen aangewezen, vanuit veiligheids- en sociaal domein.
- Er zijn meer bestuurlijke maatregelen ingezet in 2024, waaronder Damoclessluitingen, gebiedsontzeggingen, en maatregelen ingevolge de Wet aanpak woonoverlast.

1.2.1 Inwoners voelen zich veiliger in Hengelo

- Het plan van aanpak voor straatintimidatie is opgesteld en vastgesteld in 2024. Hieraan wordt uitvoering gegeven in 2025.
- De Boa's vergrootten hun zichtbaarheid en aanspreekbaarheid in 2024 door zich te richten op een eigen werkgebied om bij te dragen aan de versterking van de wijknetwerken. Zij dragen bij aan het wijkgerichte werken.
- Wij hebben gezorgd voor veilige evenementen, door samenwerking met de brandweer, politie, Veiligheidsregio Twente, evenementenorganisatoren en binnenstadondernemers. Door toegenomen risico's tijdens evenementen is het een landelijke ontwikkeling dat van organisatoren meer wordt gevraagd met betrekking tot de aan te leveren plannen en tekeningen. Om dit proces voor veelal vrijwillige organisatoren te vereenvoudigen is in 2024 ingezet op het begeleiden en coachen van organisatoren. Dit is gedaan door het organiseren van bijeenkomsten om kennis en informatie te delen.
- Sinds 2017 is er in de binnenstad van Hengelo cameratoezicht op grond van artikel 151c van de Gemeentewet ten behoeve van de handhaving van de openbare orde en veiligheid. Sinds 2020 werden de camerabeelden live uitgekeken en opgeslagen bij de Regionale Toezichtruimte van de Veiligheidsregio Twente. Door de gemeenten Almelo, Enschede en Hengelo is besloten in 2024 het live uitkijken van de beelden vanaf 2025 te laten uitvoeren door Boa's van de gemeente Enschede. De belangrijkste reden hiervoor is dat daardoor beter informatie kan worden uitgewisseld met de politie.

1.2.2 Inwoners van Hengelo ervaren minder overlast in hun wijk of buurt

Net als in de jaren daarvoor, werd dit jaar de problematiek rondom kwetsbare personen door middel van een integrale aanpak benaderd. In de meeste gevallen is de interventie gericht op het gebied van zorg, straf- en bestuursrechtelijke maatregelen. Deze maatregelen bestonden in enkele gevallen uit een omgevings-, persoons- of groepsgerichte aanpak. Bij de aanpak van deze complexe problematiek waren relevante partners betrokken zoals: het Zorg- en Veiligheidshuis, politie, zorg- en welzijnspartijen. Om de toename van overlast door personen met onbegrepen gedrag terug te dringen, zocht de gemeente de samenwerking met partners als: Gemeentelijke Gezondheidsdiensten (GGD), bemoeizorg, ervaringsdeskundigen en het Regionaal meldpunt Zorgwekkend gedrag. Er is een intensieve integrale samenwerking sociaal domein met het veiligheidsdomein. Casuïstiek wordt integraal en voortvarend opgepakt.

Met betrekking tot jeugd en veiligheid hebben we het vroegsignaleringsoverleg opgestart. Binnen de Lokale Educatieve Agenda hebben we afspraken gemaakt met het onderwijs over Veilig Opgroeien en de Veilige School. Samen met jeugdprofessionals zoals jongerenwerk, Halt, Tactus en de politie hebben we gezamenlijke trainingen gevolgd over de aanpak van jeugdgroepen en hebben we een regulier overleg over jeugd en jeugdgroepen.

In 2024 hebben medewerkers van het sociaal domein samen met collega's vanuit Veiligheid en externe partners deelgenomen aan trainingen, (regionale) werkgroepen en heeft de integrale samenwerking verder vorm gekregen.

Wat zijn we blijven doen

Crisisbeheersing en brandweer

De Veiligheidsregio, brandweer en de gemeente blijven aandacht besteden aan het opleiden, trainen en oefenen. In 2024 zijn er multidisciplinaire systeem oefeningen gehouden en in de voorbereiding daarop is gezorgd voor actuele kennis en vaardigheden van de betrokken functionarissen in de verschillende crisisteam. Op dat gebied vindt ook regionale samenwerking plaats.

Openbare orde en veiligheid

De gemeente Hengelo zet zich in om alle wettelijke taken, die behoren tot de openbare orde, leefbaarheid en veiligheid uit te voeren. Om dit goed te kunnen doen wordt het beleid doorontwikkeld op deze thema's. De uitvoering van het veiligheidsbeleid vindt plaats in samenwerking met politie en maatschappelijke partners op de thema's ondermijnende criminaliteit, digitale veiligheid, zorg en veiligheid, jeugd en veiligheid en maatschappelijke stabiliteit. We blijven continu werken aan de verbetering van ons beleid en de samenwerking met partners om dit mogelijk te maken.

In 2024 zijn de nodige interventies uitgevoerd om de openbare orde en veiligheid te waarborgen: Er is verschillende keren opvolging gegeven aan bestuurlijke rapportages van de Politie, dit heeft er onder meer toe geleid dat we panden tijdelijk hebben gesloten. Tevens zijn er gebiedsverboden opgelegd. Er is in samenwerking met ketenpartners gewerkt aan complexe casuïstiek. De ondermijningsartikelen zijn opgenomen in de aangepaste APV, cruciaal in het kader van de aanpak ondermijning.

Wat heeft het gekost

1 Veiligheid	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 gewijzigd	Rekening 2024	Verschil
Baten	-	-	-	-
Lasten	7.633	7.608	7.607	1
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-7.633	-7.608	-7.607	1
Baten	98	82	47	-35
Lasten	3.311	3.503	2.949	554
1.2 Openbare orde en veiligheid	-3.213	-3.421	-2.902	519
Saldo 1 Veiligheid	-10.846	-11.029	-10.509	520

Financiële toelichting

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Er zijn geen noemenswaardige afwijkingen op dit taakveld.

1.2 Openbare orde en veiligheid (€ 519.000 voordeel)

Op dit taakveld is een onderbesteding verantwoord van € 519.000. Een bedrag van € 352.000 aan personeelskosten is ten onrechte verantwoord onder programma 8 en hoort op dit taakveld. De werkelijke onderschrijving is daarmee € 167.000. Door langdurige ziekte is voor € 83.000 niet verantwoord op dit taakveld. Het overige deel is hoofdzakelijk niet ingevulde vacatureruimte voor Boa's.

Risico's

Nieuwe en minder goed zichtbare (ondermijnende) veiligheidsvraagstukken

De aanpak van ondermijning start bij bewustwording. Daarom zijn we in 2023 gestart met de voorbereiding van een ondermijningsdag in onze organisatie en deze is ook in 2024 georganiseerd. We laten de collega's zien hoe zij ondermijning kunnen herkennen binnen hun eigen werkgebied. Ook leren ze wat ze hiermee kunnen doen.

Georganiseerde en ondermijnende misdaad

We actualiseerden de afspraken met interne en externe partners om de informatie over georganiseerde misdaad optimaal uit te wisselen en mogelijke barrières in de samenwerking weg te nemen. Er is een privacyprotocol opgesteld en vastgesteld. Dat gebruiken we als basis bij de (interne) informatiedeling binnen de lokale aanpak van ondermijning. Daarnaast is een start gemaakt met een verkenning over verbetermogelijkheden in het bundelen van informatie binnen diezelfde aanpak.

De toenemende complexiteit vraagt om een integrale aanpak

Waar mogelijk worden vraagstukken integraal opgepakt. Dit is niet alleen van toepassing op dit programma, maar voor veel onderwerpen. In de programmaverantwoordingen wordt dit toegelicht waar hier sprake van is.

5.2.2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouder Steen

Aanspreekpunt ambtelijk

J-P. Boutkan en L. de Vries

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2024?

Mobiliteit wordt een steeds belangrijker thema. Zonder slimme keuzes nu, loopt Hengelo in de toekomst vast. Mobiliteit is dan ook geen doel op zich, maar een middel om onze stad leefbaar, bereikbaar en toekomstbestendig te houden. Het heeft impact op economie, wonen, duurzaamheid, gezondheid en ruimtegebruik. De groei van de stad brengt uitdagingen met zich mee, zoals meer inwoners, woningen en voorzieningen, wat vraagt om een slimme en duurzame aanpak van mobiliteit. Het Mobiliteitsplan 2040 vormt hierbij de leidraad, legt de strategische koers vast en is een bouwsteen van de omgevingsvisie.

Begin 2024 is een tijdelijke verhoging van HCH gemeten in het Twentekanaal op basis van de Kader Richtlijn Water. Deze tijdelijke piek is ontstaan door werkzaamheden in het kanaal door Rijkswaterstaat en daaropvolgend de gemeente Hengelo zelf in 2023. Door deze piek in het voorjaar van het jaar zijn er door Rijkswaterstaat en het Waterschap maatregelen getroffen om deze piek op te lossen en niet verder het achterland in te verspreiden. HCH komt al langere tijd voor in het Twentekanaal door de verontreiniging onder het voormalige Stork-Chemie terrein. Er wordt nu onderzoek gedaan naar eventueel te nemen lange termijn maatregelen om de instroom van HCH vanuit deze verontreiniging in de toekomst verder te kunnen beperken. Ook kijkt Rijkswaterstaat naar korte termijn maatregelen voor de zomer van 2025.

Relevante beleidsnota's

- [Regionaal Mobiliteitsplan Twente 2012-2020](#) (2013)
- Mobiliteitsplan 2040 'Heel Hengelo in Beweging' (2023)
- [Nota Autoparkeren](#) (2008-2012)
- [Evaluatie parkeerbeleid](#) (2010)
- Parkeernormen Binnenstad en Hart van Zuid (deel ten noorden van het Esrein) (2021)
- [Uitvoeringsprogramma binnenhavenvisie 2017-2030](#) (2017)
- [Rapportage Bereikbare Binnenstad \(2020\)](#)
- Actieplan Fietsen 2015 – 2018 (2015)
- Binnenhavenvisie Twentekanalen 2017-2030

Verbonden partijen

Recreatieschap Twente

Het recreatieschap draagt bij aan het programma door het beheer en onderhoud van de recreatieparken en het bevorderen van recreatie en toerisme.

Gildebor

Gildebor voert het beheer en onderhoud van de openbare ruimte uit.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

Het belastingkantoor int gemeentelijke belastingen en heffingen voor de deelnemende gemeenten. Voor dit programma geldt dit voor parkeren en havenbedrijf.

Havenbedrijf Twente (is geen verbonden partij, maar op basis van bestuurlijke overeenkomst)

Het havenbedrijf is een samenwerking tussen de gemeenten met een haven aan het Twentekanaal. De binnenhavens van Lochem, Hof van Twente, Hengelo, Almelo en Enschede.

Overige partijen waarmee we Samenwerken

Provincie Overijssel

De provincie verleent subsidies voor infrastructurele en verkeersveiligheidsprojecten. Daarnaast zijn zij concessiehouder voor het openbaar vervoer in de stad en regio.

Arriva

Arriva verzorgt het openbaar vervoer binnen de stad en regio.

Wat hebben we bereikt

2.1 Mensen en goederen kunnen Hengelo beter bereiken via weg en spoor

2.1.1 In 2024 is Hengelo beter bereikbaar met de fiets, de auto en het openbaar vervoer

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'Hengelo is goed bereikbaar met de auto' (%)	N.v.t.	69,0%	77,7%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'Hengelo is goed bereikbaar met het openbaar vervoer' (%)	N.v.t.	85,0%	77,6%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'Hengelo is goed bereikbaar met de fiets' (%)	N.v.t.	94,0%	92,5%
Duur treinreis van station Amsterdam Zuid naar station Hengelo	N.v.t.	1 uur 50	1 uur 49

2.2 Mensen in Hengelo kunnen zich veiliger verplaatsen in een schone openbare ruimte

2.2.1 In 2024 zijn de wegen en fietspaden in Hengelo heel en veilig

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage rijbanen, fietspaden en trottoirs in Hengelo dat voldoet aan de CROW*-richtlijn. ¹	N.v.t.	86,0%	N.v.t.
Aantal verkeersongevallen in Hengelo (aantal)	N.v.t.	475	549
Aantal verkeersslachtoffers in Hengelo (aantal)	N.v.t.	87	157
Percentage inwoners dat vindt dat Hengelo verkeersveilig is (%)	37,0%	42,0%	49,1%

¹ Het CROW is een kennisinstituut voor onder andere de water- en wegenbouw.

2.2.2 In 2024 is de openbare ruimte in Hengelo schoon

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'Mijn buurt is schoon' (%)	65,5%	60,0%	58,2%

2.3 De binnenstad van Hengelo is beter bereikbaar voor inwoners en bezoekers

2.3.1 In 2024 kunnen fietsers hun fiets makkelijker en veiliger stallen in de binnenstad

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Rapportcijfer dat binnenstadbezoekers (die meestal fietsend gaan) geven voor het gemak waarmee zij in het algemeen een parkeerplek vinden voor hun fiets (cijfer 1-10)	7,9	8,0	8,0
Aantal keren dat een fiets is gestald in een bewaakte fietsenstallingen in de binnenstad van Hengelo (aantal)	38.600	90.000	16.200 ¹

¹ Beek, Ralf ter:

*Het gaat om drie stallingen: Kloosterhofterrein (tot 12 april 2023), Markt (vanaf 12 april 2023) de Beurs en Wetplein (vanaf 2 sept 2024).

Wat hebben we daarvoor gedaan

2.1 Mensen en goederen kunnen Hengelo beter bereiken via weg en spoor

De inhoud van het Mobiliteitsplan is gestructureerd rond vier centrale thema's: leefbaarheid, bereikbaarheid, duurzaamheid en veiligheid. Daarnaast bevat het een uitvoeringsagenda waarin de opgaven en programmering zijn opgenomen. In deze uitvoeringsagenda zijn verschillende deelprogramma's opgenomen, die op termijn

worden geïntegreerd in het Omgevingsprogramma Mobiliteit. Door de integratie van de deelprogramma's in het Omgevingsprogramma Mobiliteit, ontstaat een samenhangende aanpak waarin alle aspecten van mobiliteit worden meegenomen. Hiermee ontstaat een integraal maatregelenpakket en investeringsprogramma, waarmee structurele verbeteringen in mobiliteit worden geborgd. Dit waarborgt de samenhang tussen de verschillende thema's en draagt bij aan een toekomstbestendig mobiliteitssysteem voor Hengelo en de regio. Inmiddels is de ontwikkeling van de volgende themagerichte deelprogramma's in 2024 gestart:

- Het Deelprogramma Fiets richt zich op fietsveiligheid, infrastructuur, parkeren en het stimuleren van fietsgebruik. Dit programma volgt het eerdere Actieplan Fietsen 2015-2018 op en vormt de basis voor verdere verbeteringen in het fietsbeleid. Door te investeren in betere fietsvoorzieningen en het stimuleren van fietsgedrag, wordt fietsen aantrekkelijker en aangenamer, wat bijdraagt aan leefbaarheid, gezondheid en bereikbaarheid. Naar verwachting wordt het plan in het voorjaar van 2025 opgeleverd.
- Het Deelprogramma Publieke Mobiliteit is in concept gereed gemaakt in 2024. Dit plan focust op openbaar vervoer, deelvervoer en mobiliteitshubs. In het Mobiliteitsplan zijn beleidskeuzes vastgesteld voor openbaar vervoer, deelvervoer en mobiliteitshubs. Het deelprogramma Publieke Mobiliteit werkt de beleidskeuzes voor de genoemde aspecten uit tot concrete acties en maatregelen. Het bevat acties en maatregelen op het gebied van mobiliteitshubs, openbaar vervoer, deelvervoer en andere vormen van vervoer zoals flexvervoer en meerrijddiensten.
- De Bereikbaarheidsstudie Hengelo Oost is verbreed tot een integrale Mobiliteitsstrategie Hengelo-Enschede, die in samenwerking met de gemeente Enschede wordt ontwikkeld. Deze strategie speelt in op de groeiambities van beide steden tot 2050 en de daarmee gepaard gaande mobiliteitsuitdagingen. Gezamenlijke zetten we in op verduurzaming en een leefbare, toegankelijke stedelijke omgeving. Zo worden heldere en richtinggevende mobiliteitskeuzes gemaakt. In samenwerking met een adviesbureau wordt een breed gedragen en goed onderbouwde mobiliteitsstrategie ontwikkeld voor alle vervoerwijzen, in samenhang met de ruimtelijke ontwikkelingen. Dit moet ervoor zorgen dat de regio zowel in aantal inwoners als in kwaliteit van leven kan doorgroeien tot een duurzaam bereikbare topregio op de lange termijn.

Naast de ontwikkeling van verschillende themagerichte deelprogramma's is in 2024 verder gegaan met de uitvoering van het Strategisch Programma Verkeersveiligheid. Het college en de raad zijn geïnformeerd over het uitvoeringsprogramma voor 2025. In 2024 zijn de herinrichting van de Bankastraat en de aanleg van de rotonde Laan van Driene – P.C. Hooftlaan afgerond. In de Bankastraat is de F35 fietssnelweg gerealiseerd en is de snelheid verlaagd van 50 naar 30 kilometer per uur, waardoor de straat veiliger is geworden en de leefbaarheid is vergroot. Om meer woonstraten in Hengelo verder aan te passen naar 30 km/h-zones, zijn in overleg met bewoners extra verkeersmaatregelen getroffen (bijvoorbeeld drempels). In 2024 is het ontwerp en participatie van de reconstructie van de Breemarsweg gestart. Hierin worden vrijliggende fietspaden in het ontwerp opgenomen wat de verkeersveiligheid bevordert.

Eind 2023 nam Arriva de concessie voor het openbaar vervoer in Twente over. Aan het begin van 2024 vielen er bussen uit door verschillende operationele problemen. We blijven in nauw overleg met de provincie en Arriva om het openbaar vervoer goed en betrouwbaar te laten verlopen. Inmiddels zijn de problemen grotendeels verholpen. Daarnaast is in 2024 door Arriva en de provincie Overijssel onderzoek gedaan naar de verbetering van de stadslijnen, waarbij de gemeente heeft meegekeken en geadviseerd. Eind 2024 zijn de stadslijnen verbeterd om het reizigersgemak en toekomstbestendigheid van deze lijnen te waarborgen. De nieuwe routes maken de verbinding tussen de haltes van lijn 10 en 12 en het station sneller en robuuster. Tegelijkertijd blijven zoveel mogelijk lokale en maatschappelijke voorzieningen toegankelijk. Op deze manier worden verschillende groepen reizigers zo optimaal mogelijk bediend. In de avonduren en tijdens het weekend zijn extra ritten toegevoegd.

Bij de start van de nieuwe dienstregeling zijn volledig toegankelijke haltes aangelegd. Daarmee is de toegankelijkheid van de bushaltes verbeterd. Ook is gestart met het verbeteren van de toegankelijkheid van bestaande haltes. Denk hierbij aan het toevoegen van voetpaden en fietsvoorzieningen, het bieden van een gelijkvloerse instap en het plaatsen van geleidelijnen. Tegelijkertijd wordt samen met de provincie gewerkt aan het vervangen van digitale informatieschermen. Door problemen met de leverancier is dit project vertraagd en is de uitvoering ervan verschoven naar 2025.

In 2024 zijn elf verkeersregelininstallaties (VRI's) op de hoofdwegen vervangen door intelligente verkeersregelininstallaties (iVRI's). Deze iVRI's verbeteren niet alleen de verkeersdoorstroming op de belangrijkste routes, maar maken het systeem ook klaar voor toekomstige digitale ontwikkelingen, zoals Talking Traffic en Smart Mobility. Door deze innovatie kunnen verkeerslichten beter inspelen op realtime verkeersgegevens, wat bijdraagt

aan een efficiëntere en duurzamere mobiliteit. Deze stap is onderdeel van de strategie om het mobiliteitssysteem toekomstbestendig en slimmer te maken.

Voor de opvolging van de Motie Woolde 'Wijkbrede ontsluiting' is in zomer 2024 een bewonersrapportage opgeleverd. Ook is in 2024 voortgang geboekt met de invoering van het toegangsbeleid voor de binnenstad. De plannen zijn verder uitgewerkt, en de uitvoering start in 2025.

2.2 Mensen in Hengelo kunnen zich veiliger verplaatsen in een schone openbare ruimte

De openbare ruimte voldeed in 2024 aan de kwaliteitsnormen zoals die zijn afgesproken. Door middel van schouwen en toezicht is het kwaliteitsniveau continu beoordeeld. Waar nodig zijn optimalisaties doorgevoerd. Dat is goed verlopen. Wel was het aantal meldingen van inwoners over netheid extreem hoog. Het verwijderen van de bovengrondse containers leidde tot veel afvaldumpingen en veel zwerfafval.

2.3 De binnenstad van Hengelo is beter bereikbaar voor inwoners en bezoekers

In september hebben we een definitief besluit genomen over parkeerregulering in de schil van Hart van Zuid ten noorden van het Esrein. We hebben een zorgvuldig participatietraject doorlopen. Dit heeft meer tijd en inzet gekost dan verwacht. Daardoor hebben we het actualiseren van het parkeerbeleid naar achteren verschoven. Het beschikbare budget hiervoor is overgeheveld naar 2025.

In afwachting van nieuw parkeerbeleid zijn de Shop en Go parkeerplaatsen in de binnenstad tijdelijk omgezet naar blauwe zone parkeerplaatsen. Bij het actualiseren van het parkeerbeleid wordt onderzocht hoe ultrakort parkeren, als alternatief voor Shop & Go, op een andere manier gefaciliteerd kan worden.

We zijn verder gegaan met uitvoering en monitoring van de notitie Bereikbare Binnenstad. We dragen hiermee bij aan een aantrekkelijke en bereikbare binnenstad, onder meer door te zorgen voor voldoende hoogwaardige fietsparkeervoorzieningen. Op het Wetplein is in september een bewaakte fietsenstalling in gebruik genomen. De gemeente Hengelo heeft nu drie bewaakte fietsenstallingen: Markt, Wetplein en De Beurs.

Wat zijn we blijven doen

Verkeer

- Om de verkeersveiligheid en doorstroming op minimaal hetzelfde niveau te waarborgen blijven we de verkeersregelinstallaties en veiligheidssystemen beheren en onderhouden.
- We bleven werken aan de maatregelen uit het programma Bereikbare Binnenstad ter verbetering van de aantrekkelijkheid van de openbare ruimte en leefbaarheid in de binnenstad.
- We geven uitvoering aan het Mobiliteitsplan 2040 om ervoor te zorgen dat de stad nu en in de toekomst bereikbaar, leefbaar, veilig en toegankelijk blijft voor alle modaliteiten.
- We verbeteren de verkeersveiligheid door steeds meer risicogestuurd te werken volgens de SPV-methodiek (Strategisch Plan Verkeersveiligheid).
- Ter verbetering van de verkeersveiligheid hebben we ook in 2024 ingezet op educatie en voorlichtingsprojecten op basisscholen en het voortgezet onderwijs. Dit deden we samen met onze partners zoals VVN Hengelo en de ANWB. Voor de kwetsbare doelgroep ouderen in het verkeer zetten we in op voorlichtingsprojecten zoals de succesvolle rijvaardigheidstrainingen voor ouderen en chauffeurs, die jaarlijks in oktober worden georganiseerd. Voor veel projecten maken we gebruik van subsidieregelingen van Provincie Overijssel.

Parkeren

- We beheren en exploiteren het betaald parkeergebied, de blauwe zones en de shop & Go parkeerplaatsen, parkeergarage De Beurs en de bewaakte fietsenstallingen. Daarnaast geven we kentekengebonden gehandicaptenparkeerplaatsen uit en adviseren over parkeerbeleid, -beheer en -exploitatie in de diverse projecten in de binnenstad en Hart van Zuid.
- We hebben het jaarlijkse parkeeronderzoek laten uitvoeren in en rond de binnenstad en Hart van Zuid. Dit geeft ons inzichten die we kunnen gebruiken bij het uitvoeren en actualiseren van het parkeerbeleid.

Netheid

- De openbare ruimte is schoon gehouden, wegen, straten en pleinen zijn onderhouden en afval is verwijderd.
- We zijn bewoners blijven faciliteren bij het opruimen van zwerfafval (onder andere door uitgeven van materialen als hesjes en knijpers).
- We hebben meegedaan met de Landelijke opschoondag.
- We bleven werken aan de maatregelen uit het programma Bereikbare Binnenstad ter verbetering van de aantrekkelijkheid van de openbare ruimte in de binnenstad.

Openbare Verlichting

- We bleven ons inzetten om de stad te voorzien van voldoende licht. Voldoende licht betekent niet overal licht, maar verantwoorde verlichting voor mens en dier. Dit betekent dat het op bepaalde plekken ook donker mag blijven.

Wat heeft het gekost

2 Verkeer, vervoer en waterstaat	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 gewijzigd	Rekening 2024	Vershil
Baten	393	393	503	110
Lasten	10.387	9.945	10.292	-347
2.1 Verkeer en vervoer	-9.994	-9.552	-9.789	-237
Baten	34	34	50	16
Lasten	1.481	1.404	1.140	264
2.2 Parkeren	-1.447	-1.370	-1.090	280
Baten	691	691	679	-12
Lasten	768	711	726	-15
2.4 Economische havens en waterwegen	-77	-20	-47	-27
Baten	-	-	42	42
Lasten	411	417	417	-
2.5 Openbaar vervoer	-411	-417	-375	42
Saldo 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-11.929	-11.359	-11.301	58

Financiële toelichting

2.1 Verkeer en Vervoer (€ 237.000 nadeel)

Wij hebben op dit taakveld hogere verbruikslasten/exploitatielasten op onder andere elektra, energie-en overige belastingen. Deze lasten leiden tot een nadeel van € 275.000. Zoals reeds toegelicht in de Zomernota 2024-2028 is geconstateerd dat een totaaloverzicht van ons energieverbruik ontbreekt (24-FP-2.3). Daarnaast hebben wij hogere inkomsten ontvangen met name vanuit schadevergoedingen ten behoeve van openbare verlichting (€ 110.000 voordeel). Door de toenemende aandacht op het gebied van Wegen (assetmanagement) en diverse onvoorziene calamiteiten (brand, vandalisme, blow-out als gevolg van boorwerkzaamheden) is de personele inzet hoger dan begroot (€ 124.000 nadeel), maar dit wordt grotendeels opgevangen door hogere inkomsten en een onderbesteding op uitbestede werkzaamheden. Voor de kosten die gemoeid zijn met het herstellen van de schades van de blow-out, is de veroorzaker TenneT aansprakelijk gesteld. Op dit moment zijn de gesprekken met de verzekeraars nog gaande, waardoor op dit moment nog geen inschatting gemaakt kan worden van deze kosten.

2.2 Parkeren (€ 280.000 voordeel)

Ook in 2024 hebben op dit taakveld lagere personeelslasten vanwege moeilijk vervulbare vacatures en verschuiving van werkzaamheden naar andere taakvelden. We hebben ook lagere lasten van uitbestede werkzaamheden en verbruikslasten (€ 86.000). De volgende oorzaken liggen daaraan ten grondslag:

- De bezetting (het beheer) van de fietsenstallingen Wetplein en Markt is lager dan we eerder hadden voorzien. De fietsenstalling aan het Wetplein is in september geopend in plaats van in januari, zoals oorspronkelijk gepland was. Daarnaast is door beperkte capaciteit bij de SWB de stalling nog niet volledig geopend.

- Door werkzaamheden in de binnenstad staan er tijdelijk minder parkeerautomaten op straat en daardoor vallen de service en onderhoudskosten lager uit.
- De inrichting van de parkeerplaatsen wordt vaak meegenomen als onderdeel van verschillende projecten.
- Er zijn lagere onderhoudskosten voor de parkeergarage (onderhoud gebouw), in werkelijkheid is er minder schade en onderhoud dan waar rekening mee werd gehouden.

2.4 Economische havens en waterwegen (€ 27.000 nadeel)

Dit taakveld kent geen noemenswaardige afwijkingen.

2.5 Openbaar vervoer (€ 42.000 voordeel)

Dit taakveld kent geen noemenswaardige afwijkingen.

Risico's

De gemeentelijke ambities en beschikbare capaciteit

In 2024 hebben we onze communicatiestrategie hernieuwd. We streven ernaar een aantrekkelijke werkgever te zijn en willen daarom creatieve strategieën gebruiken om zowel jong talent als zij-instromers aan te trekken, terwijl we tegelijkertijd investeren in het behoud van onze huidige medewerkers.

Risico's op en rond het spoor

De inhoud van het Mobiliteitsplan is gestructureerd rond vier centrale thema's: leefbaarheid, bereikbaarheid, duurzaamheid en veiligheid. Daarnaast bevat het een uitvoeringsagenda waarin de opgaven en programmering zijn opgenomen. In deze uitvoeringsagenda zijn verschillende deelprogramma's opgenomen, die op termijn worden geïntegreerd in het Omgevingsprogramma Mobiliteit. Door de integratie van de deelprogramma's in het Omgevingsprogramma Mobiliteit, ontstaat een samenhangende aanpak waarin alle aspecten van mobiliteit worden meegenomen. Hiermee ontstaat een integraal maatregelenpakket en investeringsprogramma, waarmee structurele verbeteringen in mobiliteit worden geborgd. Dit waarborgt de samenhang tussen de verschillende thema's en draagt bij aan een toekomstbestendig mobiliteitssysteem voor Hengelo en de regio.

5.2.3 Economie

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouder Gerrits

Aanspreekpunt ambtelijk

L. de Vries

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2024?

Hengelo heeft een sterk economisch profiel met onze maakindustrie, vakmanschap en techniek. Dat blijkt tevens uit de ranglijst Toplocaties (een coproductie van Bureau Louter en Elsevier Weekblad), waarin gemeenten worden gerangschikt op basis van hun economische prestaties. Hengelo staat steevast in de top 25 en is daarmee de hoogst genoteerde Twentse gemeente. Vanuit de gemeente hebben we ons economische profiel het afgelopen jaar verder gefaciliteerd. We koesterden (en koesteren) onze zittende ondernemers. Zij zijn belangrijke ambassadeurs voor onze stad. Daarnaast hebben we Hengelo als aantrekkelijke vestigingsplaats stevig in de markt gezet. De acquisitie is en was gericht op het aantrekken en behouden van bedrijven en ondernemers die een bijdrage leveren aan onze werkgelegenheid en die ons economisch profiel helpen versterken. En omdat de economie zich niets aantrekt van de gemeentegrenzen, werken wij bij deze opgave samen met onze regionale partners.

De ontwikkeling en transformatie van de binnenstad is van belang voor een vitale en aantrekkelijke stad met een goed vestigingsklimaat. De binnenstad biedt samen met onze bedrijventerreinen veel werkgelegenheid. Samen met onze partners werkten we verder aan het Actieplan voor een vitale Hengelose binnenstad. En werd bijgedragen aan meer reuring in de stad en minder leegstand.

Relevante beleidsnota's

- Afspraken Regionale Bedrijventerreinen Programmering Twente 2023-2026
- [Horecavisie](#) (2017)
- [Detailhandelsvisie](#) (2012)
- [Nota grondbeleid](#) (2017)
- Agenda voor Twente 2023-2027
- Grondprijzennotitie (2020)
- Agenda voor Twente 2023-2027
- Visie Routenetwerken Twente (2022)
- Perspectief Vrijtijdseconomie Twente 2030 (2022)
- Regiodeal (2023-2028)
- Strategienota Twente Board 2022
- Herijking Citymarketing (2024)
- Retailanalyse (2021)

Verbonden partijen

Openbaar Lichaam Regionaal Bedrijven Terrein Twente (RBT)

Het RBT ontwikkelt, realiseert, exploiteert en beheert het bedrijventerrein XL, ten tijde van de vaststelling van deze regeling was de bruto grootte ongeveer 180 hectare.

Twente Board

De arbeidsmarkt is regionaal en vraagt samenwerking om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zo optimaal mogelijk in te richten en om het Twents economisch profiel te helpen versterken. De Twente Board, waarvan de Twente Board Development de uitvoerende organisatie is (voorheen Regio Twente), levert een belangrijke bijdrage aan de positionering van Twente als vooraanstaande technologische topregio, zowel landelijk als in Europa. Ze faciliteert en versterkt de samenwerking in de regio. Niet alleen tussen de veertien gemeenten, maar ook tussen en met andere maatschappelijke sectoren en samenwerkingspartners van de gemeenten. De Agenda voor

Twente en het Strategisch plan 2020-2025 van de Twente Board en wijze waarop daarin wordt samengewerkt, zijn daarbij richtinggevend.

Recreatieschap Twente

Het Recreatieschap Twente is een samenwerking van de 14 Twentse gemeenten met als doel het beheren en onderhouden van de drie Twentse recreatieparken, recreatieve routes en recreatieve fietspaden voor inwoners van Twente en toeristen. Daarnaast verzorgt ze de toeristische promotie, onder andere via Twente Marketing.

Wat hebben we bereikt

3.1 Hengelo is economisch sterker en duurzamer met meer groei en meer banen

3.1.1 In 2024 kent Hengelo meer banen, ook voor eigen inwoners

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Aantal werkzame personen in Hengelo (aantal)	52.500	52.300	53.410
Percentage van in Hengelo werkzame personen dat ook in Hengelo woont (%)	39,0%	38,0%	n.n.b.

3.1.2 In 2024 komt meer groei uit kennisintensieve en innovatieve industrie zoals de sector Hightech systemen en materialen

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Aantal banen in Hengelo in de topsector HTSM (Hightech systemen en materialen) (aantal)	7.780	8.250	7.970

Wat hebben we daarvoor gedaan

3.1.1 Hengelo kent meer banen, ook voor eigen inwoners

- In 2024 hebben we samen met de Twente Board en stakeholders in Twente verder gewerkt aan het versterken van het vestigingsklimaat voor bedrijven. Het is zaak om zowel kwantitatief als kwalitatief voldoende ruimte te bieden. Hiervoor hebben we regionaal afspraken gemaakt over de programmering van bedrijventerreinen. In het verleden stonden de programmeringsafspraken voornamelijk in het teken van het voorkomen van overaanbod aan nieuwe plannen. De huidige programmeringsafspraken spelen juist in op de snelle kaveluitgifte, zijn flexibeler en bieden meer mogelijkheden. Bovendien zijn er stevige kwaliteitsambities op het gebied van duurzaamheid geformuleerd.
- In 2024 zijn we verder gegaan met het Omgevingsprogramma Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (OTB). Met de invoering van de Omgevingswet en de ontwikkeling van de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied is een integrale benadering van de ontwikkeling van de bestaande bedrijventerreinen noodzakelijk. De OTB wordt getrokken vanuit duurzaamheid en economie, maar gaat veel breder dan dat. Zowel interne als externe participatie (van ondernemers) staat centraal om de ambities uit de overkoepelende omgevingsvisie(s) te vertalen in concrete opgaven voor het OTB.
- Voor Hengelo is in een Economische Bouwsteen aangegeven wat de speerpunten van de Hengelose economie zijn en wat de lokale ruimtevrage naar bedrijvigheid is. Dit dient als input voor zowel de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied als bij regionale economische vraagstukken. Uit de Economische Bouwsteen blijkt dat de vraag naar bedrijfskavels groter is dan ons huidige aanbod. Daarom starten we een verkenning naar het toevoegen van ruimte voor bedrijven. Deze verkenning staat niet op zichzelf, maar we benaderen deze in nauwe samenhang met de herontwikkelingsopgave op de huidige bedrijventerreinen (onderdeel van OTB) en het te ontwikkelen Businesspark XL 2 in Almelo, welke inspeelt op de regionale grootschalige (>3 hectare) behoefte.
- In het kader van regionale economische vraagstukken is in 2024 het traject rondom de regionale Ruimtelijk Economische Bouwsteen (REB) opgestart. De veertien Twentse gemeenten en de Provincie Overijssel zijn hierin gezamenlijk opdrachtgever. In de REB wordt (een specificering van) het Twentse economische profiel weergegeven, met de bijhorende ruimtevrage en de benodigde type vestigingslocaties. Ook met oog op de toekomst. Dat maakt de REB bruikbaar in het traject rondom de ROS en de gesprekken die rondom economische vraagstukken met het Rijk worden gevoerd. De REB wordt in 2025 vastgesteld.

- Het Recreatieschap Twente streeft naar een toekomstbestendig en breder gebruik van de drie Twentse recreatieparken, waar ook veel inwoners van Hengelo gebruik van maken. Er liggen kansen door de parken voortdurend aantrekkelijker te maken voor het publiek en in te spelen op trends en ontwikkelingen in de toeristisch recreatieve sector. Daarom is er begin 2024 de visie Twentse Recreatieparken opgesteld.
- Bij het opstellen van de visie is geconstateerd dat er meerdere verzakkingen hebben plaatsgevonden en dat er zand achter de damwanden of palen begint weg te spoelen bij het Rutbeek en het Hulsbeek. Er is dringende noodzaak om dit te vervangen. Hiervoor bleek dat een investering van ongeveer € 1,5 miljoen nodig is onder de 14 gemeenten. In de Zomernota 2024-2028 is goedkeuring gegeven voor een bijdrage van € 194.000.

3.1.2. Meer groei komt uit kennisintensieve en innovatieve industrie zoals de sector Hightech systemen en materialen.

- In 2023 is een aanvraag vanuit de Twente Board voor de vierde tranche Regio Deal gehonoreerd met € 25 miljoen. Voor de bedrijventerreinen Twentekanaal en Westermaat is in 2024 voorwerk verricht om te komen tot concrete projectaanvragen voor de Regio Deal. Deze aanvragen worden in 2025 ingediend.
- De verkoop van de bedrijfskavel aan het Walkatenplein van 3,7 hectare is voorbereid. Deze wordt in 2025 geleverd.
- The Green Box is gevestigd op Campus Westermaat en beoogt een Europees technologie, ondernemers- en wetenschaps-campus te worden die zich toelegt op de ontwikkeling van haalbare en betaalbare oplossingen voor schone energie. The Green Box wordt de nieuwe thuisbasis voor startups, scale-ups, en onderzoeks- en ontwikkelingsgroepen die zich bezighouden met de transitie naar schone energie.

Wat zijn we blijven doen

- We zijn blijven werken aan de promotie van en de instroom in techniek (Techniekpact, Twente goes Techno), de bevordering van innovatie en export samen met het WTC Twente, Novel-T (Kennispark Twente) High Tech Systems Park (Thales), Saxion en ROC van Twente (Hart van Zuid).
- We blijven inzetten op het versterken van de groei van het lokale en regionale MKB en werken aan een sterke industriële sector. We promoten Hengelo als economische vestigingsplaats. Om Hengelo te promoten blijven wij het stadsverhaal van Hengelo met de bijbehorende kernwaarden (DNA), de positionering binnenstad/merkwwaarden en het (economisch) aanbod van Hengelo of het nu gaat om de binnenstad, Hart van Zuid, de winkelgebieden, de bedrijventerreinen en de evenementen bekend maken bij verschillende doelgroepen (investeerders, ondernemers, bewoners en bezoekers). In dit kader wordt er gewerkt aan het herijken van de strategie citymarketing.
- Wij hebben Hengelo Promotie gesubsidieerd voor stadspromotie, evenementen en toeristische informatievoorziening. We hebben onze zittende ondernemers gekoesterd. Zij zijn belangrijke ambassadeurs voor onze stad. We hebben intensief samen gewerkt met ondernemers en andere belanghebbenden uit Hengelo, de regio en op landelijk niveau.
- Wij organiseren en sturen op een aantrekkelijke warenmarkt.
- Wij hebben de kermis georganiseerd.
- Projecten/grondbedrijf: Net als de afgelopen jaren was ook 2024 een goed jaar qua verkoop van de bedrijfskavels. Op het Oosterveld zijn de laatste kavels verkocht en het project is aan het einde van het jaar afgesloten. Op de bedrijventerreinen – exclusief BXL en gezondheidspark – is 5,5 hectare verkocht. Gespecificeerd naar de bedrijventerreinen:
 - Oosterveld: 1,3 hectare
 - Westermaat Campus: 1,9 hectare
 - Kanaalzone: -
 - De Veldkamp: 2,3 hectare
 - De kavel aan het Walkatenplein is onder optie en de verkoop wordt in 2025 verwacht.
 - Het project BXL loopt op het einde en dat zien we ook terug in de beperkte uitgifte: 1,4 hectare.
- De grondexploitaties van de bedrijventerreinen laten per saldo een forse verbetering zien. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de verlaging van de rente, alsmede doordat nu wordt ingeschat dat Westermaat Campus sneller kan worden afgerond dat vorig jaar werd aangenomen.

- Het risicoprofiel van de bedrijventerreinen is verbeterd doordat er kavels verkocht zijn en er meer (en concretere) interesse is gekomen in de nog te verkopen kavels. Daar staat tegenover dat netcongestie een groter wordende onzekere factor is.

Wat heeft het gekost

3 Economie	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 gewijzigd	Rekening 2024	Vershil
Baten	-	-	-	-
Lasten	509	253	214	39
3.1 Economische ontwikkeling	-509	-253	-214	39
Baten	1.861	23.174	20.100	-3.074
Lasten	2.028	21.992	18.918	3.074
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-167	1.182	1.182	-
Baten	460	390	299	-91
Lasten	642	585	493	92
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-182	-195	-194	1
Baten	312	312	367	55
Lasten	948	985	915	70
3.4 Economische promotie	-636	-673	-548	125
Saldo 3 Economie	-1.494	61	226	165

Financiële toelichting

3.1 Economische ontwikkeling (€ 39.000 voordeel)

Dit taakveld kent geen noemenswaardige afwijkingen.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur (€ 0)

Voor ontwikkeling van de bedrijventerreinen wordt verwezen naar paragraaf grondbeleid en naar de herzieningen grondexploitaties per 1 januari 2025.

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (€ 1.000 nadeel)

We hebben in 2024 een lagere opbrengst marktbatens (€ 91.000) door lagere doorbelaste stroomkosten en overige marktbatens. De uitgaven daarentegen zijn ook lager dan begroot (€ 92.000) en die zijn grotendeels te verklaren door lagere kosten diensten derden en lagere loonkosten.

3.4 Economische promotie (€ 125.000 voordeel)

In 2024 hebben we hogere inkomsten voor de staangelden van de kermis (€ 40.000) en de toeristenbelasting (€15.000). De lagere lasten worden verklaard doordat het budget van de talentopgave Hengelo op de kaart in 2024 niet is gebruikt (€ 75.000 voordeel). Voor een nadere analyse van het budget talentopgave verwijzen wij naar programma, taakveld 0.10.

Risico's

Een belangrijk risico voor nieuwe bedrijven om zich te vestigen zijn hogere bouwkosten en rentes

We hebben het hier over een landelijk probleem waar gemeenten maar summier invloed op hebben. We proberen aantrekkelijk te blijven door voortdurend te werken aan de realisatie van bedrijventerreinen, transformatie van de binnenstad, vele woningbouwprojecten en initiatieven op het gebied van mobiliteit aan een toekomstbestendige ontwikkeling van onze stad en ons te focussen op de groene technologische topregio.

Een ander actueel risico voor de groei van Hengelose economie is de schaarste in bouwgrond

We zijn een verkenning gestart naar het toevoegen van ruimte voor bedrijven. Deze verkenning staat niet op zichzelf, maar we benaderen deze in nauwe samenhang met de herontwikkelingsopgave op de huidige bedrijventerreinen (onderdeel van het Omgevingsprogramma Toekomstbestendige Bedrijventerreinen) en het te ontwikkelen Businesspark XL 2 in Almelo, welke inspeelt op de regionale grootschalige (>3 hectare) behoefte.

De risico's van de grondexploitaties die binnen programma 3 vallen staan beschreven in paragraaf 6.4 grondbeleid.

5.2.4 Onderwijs

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouder Bruggink

Aanspreekpunt ambtelijk

K. Webbink, E. Van Spall en
T. Lantink

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2024?

Lokaal Educatieve Agenda

De gemeente Hengelo heeft in 2024 de Lokale Educatieve agenda (LEA) voor de periode 2024-2027 vastgesteld. Het overkoepelende thema van de LEA is kansengelijkheid, in lijn met de 'Gelijke Kansen agenda' die de gemeente Hengelo heeft ondertekend. Hierbij zetten we in op drie lijnen: Onderwijskansenbeleid, Integrale en Inclusiever Onderwijs & Kinderopvang en de Doorgaande leerlijn. De inzet op gelijke kansen beperkt zich niet tot de schoolomgeving. Wij zien een relatie met onder andere inzet vanuit het preventieteam en jeugdhulp (programma 6) en met onze integrale gebiedsgerichte gezondheidspreventie en 'Kansrijke start' (programma 7).

Twentse belofte

Wij hebben in 2024 gewerkt aan 'de hernieuwde Twentse Belofte' zoals voorgenomen in de zomernota 2024, i.c.m de wijziging en wet- en regelgeving. In dit programma wordt de nieuwe Wet 'Van school naar Duurzaam Werk' geïntegreerd. In deze hernieuwde Twentse Belofte nemen we specifiek de toenemende multiproblematiek van jongeren mee, zodat we met gerichte maatregelen en samenwerking in de regio kunnen bijsturen en deze problematiek effectief kunnen aanpakken.

Integraal Huisvestingsplan (IHP)

Het IHP voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs is in juli 2024 vastgesteld. De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting en het wordt in 2025 een wettelijke verplichting om een breed IHP op te stellen. In het IHP is beschreven hoe de gemeente samen met de schoolbesturen, van nu tot het jaar 2030, investeert in de huisvesting van het onderwijs. Rekening houdend met de bevolkingsontwikkeling in (de wijken van) Hengelo. Hiervoor is in 2024 de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs herzien.

Relevante beleidsnota's

- [Twentse Visie op Vervoer](#) (2015)
- [Integraal huisvestingsplan 2024-2025](#)
- Preventievisie: 'Een nieuwe focus op preventie in het Sociaal Domein' (2019)
- Actieplan Preventie Jeugd (2020)
- [Twentse Belofte](#) (2020)
- [Kwaliteitskader Hengelose Voorschool](#) (2021)
- [Beleidsprogramma sociaal 2021 - 2025](#)
- [Transformatieplan, voor een toekomstbestendig sociaal domein voor Hengelo \(2022\)](#)
- [Lokale Educatieve Agenda Hengelo 2024- 2027](#)

Verbonden partijen

Niet van toepassing.

Wat hebben we bereikt

4.1 Kinderen en jongeren in Hengelo krijgen ook door kwalitatief goed onderwijs gelijke kansen in de maatschappij

4.1.1 In 2024 hebben minder kinderen en jongeren in Hengelo een onderwijsachterstand

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage leerlingen van 2,5 tot 13 jaar in Hengelo met het hoogste risico op onderwijsachterstanden (%) ¹	15%	14%	16%
Percentage peuters uit de doelgroep dat gebruik maakt van voorschoolse educatie (=bereik) (%) ²	72%	80%	67%

1 Het hoogste risico op onderwijsachterstanden wordt bepaald op basis van het opleidingsniveau van zowel de moeder als de vader, het land van herkomst van de ouders, of ouders in de schuldsanering zitten, de verblijfsduur van de moeder in Nederland en het gemiddelde opleidingsniveau van moeders van leerlingen op school.

2 De doelgroep zijn peuters met risico op onderwijsachterstand volgens definitie van de gemeente.

1. In 2023 lag het percentage leerlingen uit de doelgroep dat het hoogste risico had op onderwijsachterstanden in 2023 (15%) lager dan in 2024 (16%). Dit verschil heeft te maken met de nieuwkomers die nu zijn opgenomen in de indicator.
2. In 2023 lag het percentage peuters (72%) uit de doelgroep dat gebruik maakte van voorschoolse educatie hoger dan in 2024 (67%). Dit heeft verschillende redenen en wordt toegelicht bij wat hebben we hiervoor gedaan in 4.1.1.

4.1.2 In 2024 behalen meer jongeren een startkwalificatie

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) ¹	2,3%	1,9%	2,7%

1 Startkwalificatie: Een leerling beschikt over een startkwalificatie met een havo- of vwo-diploma of met een mbo-2 diploma. Een vmbo-diploma of een mbo-1 diploma volstaat niet als startkwalificatie. Een in Nederland gangbare leeftijdsgrens is 23 jaar bij schoolverlaten. Dat wil zeggen dat personen die bij schoolverlaten 23 jaar of ouder zijn en niet beschikken over een startkwalificatie niet tot de voortijdig schoolverlaters worden gerekend.

4.2 Schoolgebouwen in Hengelo worden optimaal gebruikt

4.2.1 In 2024 passen de schoolgebouwen beter bij de leerlingenaantallen

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Bezettingsgraad (%): benodigde aantal m2 gebaseerd op leerlingaantallen op basis van de verordening/beschikbare aantal m2 schoolgebouw	76,0%	75,0%	75,0%

4.2.2 In 2024 worden schoolgebouwen in Hengelo multifunctioneler gebruikt, zoals voor kinderopvang (integrale kindcentra)

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage schoolgebouwen voor het basisonderwijs in Hengelo dat een integraal kindcentrum bevat (%)	35,0%	35,0%	35,0%

Wat hebben we daarvoor gedaan

4.1 Kinderen en jongeren in Hengelo krijgen ook door kwalitatief goed onderwijs gelijke kansen in de maatschappij

4.1.1 Minder kinderen en jongeren in Hengelo hebben een onderwijsachterstand

- In 2024 is de LEA (lokale educatieve agenda) vastgesteld en zijn we begonnen met de uitvoering hiervan.
- We hebben een pilot gedaan op een aantal Integrale Kindcentra (IKC) met de inzet van een brugfunctionaris vooruitlopend op de inzet van een landelijke subsidie Brugfunctionaris vanaf september 2024. Daarmee hebben wij ingezet op het bieden van gelijke kansen, sociale inclusie, talentontwikkeling en het verbreden van het wereldbeeld van ouders en kinderen.

- Het aantal plekken voorschoolse educatie (VVE) is uitgebreid. Dit komt mede door de groei van de doelgroep, waaronder specifiek nieuwkomers. Daarnaast zijn er extra kosten gemaakt voor de kwaliteit van de uitvoering van VVE, voortkomend uit wettelijke verplichtingen. Daarom is er in 2024 meer subsidie verstrekt voor de uitvoering van VVE.
- Wij zijn gestart met een pilot Basisvaardigheden in de Hengelose Es. De insteek is om vanuit het netwerk eenzelfde bewezen werkende aanpak te kiezen voor het verbeteren van de basisvaardigheden (gericht op taal) van jonge kinderen.
- Vanuit vroegsignalering hebben we in samenwerking met armoedebeleid een Leskist Armoede voor groep 7/8 aangeschaft en ingezet op de IKC's in Hengelo.
- Wij hebben ingezet op een training armoedesignalering in samenwerking met Hogeschool Saxion. In het voorjaar van 2025 starten er twee trainingsgroepen voor pedagogisch medewerkers van de kinderopvang en leerkrachten van het basisonderwijs.
- Wij zijn de samenwerking aangegaan met Stichting Schools Cool. Zij verzorgen mentoraten ter ondersteuning van schoolgaande jongeren zodat zij succes op school kunnen boeken. School's Cool Twente draagt bij aan kansengelijkheid in Twente.
- Wij hebben de pilot Jeugdhulpteams (JHT) op zorgintensieve scholen geëvalueerd en besloten het voort te zetten (zaaknr. 3840172) en de aanbesteding voor onderwijsondersteuningsarrangementen in gang te zetten. Qua timing en risico is er voor gekozen dit niet mee te nemen in de opdracht voor de basisondersteuning. Afstemming en samenwerking met de ondersteuning op de zorgintensieve scholen hebben wij wel geregeld. Wij hebben in het Transformatieplan rekening gehouden met een investeringsbijdrage, maar weten niet of dit bedrag volstaat. Wij komen daar in de Zomernota 2025-2029 op terug.
- Wij hebben het besluit genomen om vanaf januari 2025 mee te doen met de Onderwijs Jeugdhulp Arrangementen (OJA) op zeven zorgintensieve scholen in Enschede en dragen hier financieel aan bij. Dat betekent dat Hengelose leerlingen die naar deze scholen zitten, gebruik kunnen maken van deze arrangementen. Dit is in lijn met de beweging die wij maken binnen de transformatie in het sociaal domein en samenwerkingsagenda in de regio.
- In 2024 hebben wij uitvoering gegeven aan de motie 'tegengaan pesten op school'. Het tegengaan van pesten is een onderdeel van ons integraal veiligheidsbeleid en LEA. Vanuit de Wet Veiligheid op School hebben scholen en verschillende organisaties het afgelopen jaar diverse activiteiten gestart voor het stimuleren van weerbaarheid van kinderen en jongeren en het tegengaan van (digitaal) pesten op scholen.
- In het afgelopen jaar heeft het jongerenwerk op verschillende manieren meegeholpen aan het verminderen van pestgedrag onder jeugd, door bijvoorbeeld: groepscoaching ('Make a Move+' en 'Girls Talk+'), weerbaarheidstraining (BAAS en Bokstraining) en een gastles over stigma's op het ROC van Twente.

4.1.2 Meer jongeren behalen een startkwalificatie

- Naar aanleiding van stijgende cijfers van voortijdig schoolverlaters heeft de gemeente Hengelo samen met de Twentse gemeenten een bijstuningsplan ontwikkeld onder de naam "Twentse Belofte". Dit is in juli 2023 vastgesteld in de stuurgroep Twentse Belofte. Om het stijgend aantal voortijdig schoolverlaters een halt toe te roepen zijn er korte en lange termijn maatregelen in gang gezet. Voor de korte termijn bijvoorbeeld het inzetten op vroegsignalering en escalatie. En voor de lange termijn het aanpakken van risicovolle leerlingstromen en het ontwikkelen van nieuwe varianten van de Beroeps Begeleidende Leerweg (BBL).
- Doorstroomcoaches hebben jongeren die zonder startkwalificatie school verlaten in beeld en begeleid naar een passende vervolgstap. Voor kwetsbare jongeren in de leeftijd 23-27 jaar biedt Hengelo lifecoaching. Zij begeleiden jongeren die op meerdere leefgebieden vastlopen en waar de inzet van meerdere interventies nog niet geleid heeft tot een stap richting werk of school.

4.2 Schoolgebouwen in Hengelo worden optimaal gebruikt

4.2.1 De schoolgebouwen passen beter bij de leerlingenaantallen

- In juli 2024 is het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Hengelo (IHP) vastgesteld. In de tweede helft van 2024 zijn wij gestart met het opstellen van veertien businesscases. Per individueel (school)project (in totaal 14) wordt er een studie gedaan naar de meest wenselijke locatie, huisvestingsmaatregel en financiële consequenties van de in het IHP genoemde projecten.

- De Verordening voorzieningen onderwijs gemeente Hengelo is geüpdatet en gelijktijdig met het IHP vastgesteld. De verordening biedt de kaders voor de uitvoering van het huisvestingsbeleid zoals opgenomen in het IHP.
- In het najaar van 2024 heeft de gemeente het voormalige Edith Steincollege aan de M.A. de Ruyterstraat aangekocht, inclusief de villa. I.v.m. de herontwikkeling van het scholeneiland van het Saxion. De villa staat binnenkort te koop en heeft geen onderwijsbestemming meer.
- Het Mezquita-college, gestart in 2021, in het voormalige schoolgebouw van Hogeschool Saxion, heeft per juli 2024 haar onderwijsactiviteiten in Hengelo gestaakt.

4.2.2 Schoolgebouwen in Hengelo worden multifunctioneler gebruikt, zoals voor kinderopvang (integrale kindcentra)

- Wij hebben met de uitwerking van IHP met alle partners oog voor het multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen.

Wat zijn we blijven doen

- De stichtingen van het Onderwijs hebben de begroting en Jaarrekening ter kennisname aan de gemeenteraad aangeboden in 2024. Daarmee is de gemeenteraad op de hoogte gebracht dat de stichtingen financieel gezond zijn en de middelen goed zijn besteed. Dit is vastgelegd in de Wet op het Openbaar primair Onderwijs (WPO) en de Wet voorgezet Onderwijs 2020 (WVO 2020). Daarnaast is er voor het VO een tweejaarlijkse bijeenkomst georganiseerd tussen de directeur-bestuurder en raad van toezicht met de gemeenteraad.
- Wij zijn ons blijven inzetten om onderwijsachterstanden te voorkomen en te bestrijden in de voorschoolse periode en het primair onderwijs. Wij hebben dit gedaan door in te zetten op voldoende en kwalitatief goede plekken voor voor- en voorschoolse educatie (VVE) en te zorgen voor een goed bereik van de voorschool.
- Wij hebben leerlingen in de basisschoolleeftijd op maat (taal)ondersteuning aangeboden.
- Wij hebben de doorgaande lijn van voorschool naar voorschool gestimuleerd.
- Met het Expertisecentrum Jonge kind (EJK) hebben wij gezorgd voor de kwaliteit van de voor- en voorschool en de ondersteuning voor jongere kinderen. Wij hebben het EJK gesubsidieerd.
- Wij zijn met Almelo en Enschede blijvend in gesprek over hoe gelijke kansen vorm te geven binnen de gemeente. Waarbij goede voorbeelden uit Twente onder de aandacht worden gebracht bij het Rijk.
- De gemeente Hengelo heeft zich ook het afgelopen jaar via het Doorstroompunt ingezet op het bestrijden en voorkomen van schoolverzuim bij jongeren. De leerplichtambtenaren zijn in gesprek gegaan met jongeren die verzuimen en hebben geprobeerd hen terug te leiden naar school. Zij voerden preventief gesprekken ter voorkoming van verzuim.
- Samen met partners hebben wij uitvoering gegeven aan de Twentse Belofte.
- Integrale vervoersondersteuning stond voorop, zo ook binnen het leerlingenvervoer. Met daarbij de mogelijkheid om in overleg met de ouders, de leerling en de school een persoonlijk vervoersonwikkelingsplan op te stellen. Daarin wordt de weg naar zelfstandig reizen naar school en de mogelijkheden van de leerling beschreven.
- Wij hebben ons ingezet voor de ontwikkeling van volwassenen door het coördineren en organiseren van activiteiten om taal- en rekenvaardigheden te bevorderen (zie ook programma 6).
- Wij hebben, in samenspraak met het partners van het onderwijs, gewerkt aan een evenwichtige spreiding van optimaal benutte schoolgebouwen in de stad.
- Om bewegingsonderwijs te ondersteunen hebben wij voldoende en functionele gymnastieklokalen ten behoeve van het onderwijs beschikbaar gesteld.
- Wij hebben, in samenspraak met het onderwijsveld, blijvend gewerkt aan een evenwichtige spreiding van optimaal benutte schoolgebouwen in de stad.
- Wij hebben, in afstemming met het onderwijsveld, de bestaande huur- en medegebruiksafspraken tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast en vereenvoudigd.

Wat heeft het gekost

4 Onderwijs	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 gewijzigd	Rekening 2024	Vershil
Baten	2	2	-	-2
Lasten	-	-	-	-
4.1 Openbaar basisonderwijs	2	2	-	-2
Baten	991	1.082	959	-123
Lasten	6.583	6.787	6.880	-93
4.2 Onderwijshuisvesting	-5.592	-5.705	-5.921	-216
Baten	3.272	4.325	4.353	28
Lasten	5.939	7.419	7.465	-46
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.667	-3.094	-3.112	-18
Saldo 4 Onderwijs	-8.257	-8.797	-9.033	-236

Financiële toelichting

4.1 Openbaar basisonderwijs (€ 2.000 nadeel)

Dit taakveld kent geen noemenswaardige afwijkingen.

4.2 Onderwijshuisvesting (€ 216.000 nadeel)

- In de begroting houden we rekening met een jaarlijks budget voor schadeherstel aan scholen en gymnastieklokalen. De gemelde schades in 2024 vielen grotendeels onder de verzekering, waardoor geen aanspraak is gemaakt op dit budget (€ 105.000 voordeel). Op de reguliere onderhoudsbudgetten is meer aanspraak gemaakt dan begroot (€ 96.000 nadeel).
- Het opstellen van het IHP onderwijs heeft in 2024 meer voorbereiding gevraagd dan vooraf was aangenomen. Hierdoor hebben wij incidenteel hogere uitgaven (€ 85.000 nadeel).
- Door de aankoop van het schoolgebouw aan de M.A. de Ruyterstraat en het staken van de onderwijsactiviteiten van de Stichting SVPO hebben wij in 2024 minder huurkosten gemaakt (€ 66.000 voordeel).
- Vanuit de Jetten regeling zijn wij als gemeente Hengelo gecompenseerd voor hogere energiekosten als gevolg van het opzeggen van het contract met Gazprom. De verwachte ontvangst over 2024 is € 120.000 lager dan begroot, door lagere energielasten. In de compensatie die wij als gemeente hebben ontvangen, zit ook een compensatie voor aansluitingen die betrekking hebben op onderwijshuisvesting. Hiervoor hebben de betreffende schoolbesturen de energierekeningen betaald. Nu wij de compensatie hebben ontvangen, keren wij dus een gedeelte van deze compensatie uit aan de schoolbesturen, dit zorgt voor een incidenteel nadeel van € 224.000.
- In de Zomernota 2024-2027 is incidenteel extra budget beschikbaar gesteld voor spoedaanvragen van scholen, op basis van twee aanvragen. Bij een van de aanvragen is rekening gehouden met het verwijderen van asbest, bij nadere inspectie bleek er geen asbest aanwezig te zijn. De werkelijke kosten zijn daarmee lager uitgevallen dan in de aanvraag opgenomen, dit leidt tot een incidenteel voordeel van € 54.000.
- De werkelijke renteomslag valt lager uit dan begroot, waardoor op dit taakveld een incidenteel voordeel van € 68.000 ontstaat. Zie ook de toelichting in programma 9.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken (€ 18.000 nadeel)

Dit taakveld kent geen noemenswaardige afwijkingen.

Risico's

Een (groot) tekort aan leraren en pedagogisch medewerkers

De gemeente gaat niet over de inzet van leraren en pedagogisch medewerkers, we zijn daarin afhankelijk van de overkoepelende onderwijsstichtingen en kinderopvangorganisaties. Hier hebben we als gemeente niet direct invloed op. Wel blijven we nauw contact houden met de stichtingen en organisaties.

We zien ook een risico in segregatie in wijken en scholen in Hengelo

De gemeente Hengelo heeft in 2024 de Lokale Educatieve agenda (LEA) voor de periode 2024-2027 vastgesteld.

Het overkoepelende thema van de LEA is kansengelijkheid, in lijn met de 'Gelijke Kansen agenda' die de gemeente Hengelo heeft ondertekend. Hierbij zetten we in op drie lijnen: Onderwijskansenbeleid, Integrale en Inclusiever Onderwijs & Kinderopvang en de Doorgaande leerlijn. De inzet op gelijke kansen beperkt zich niet tot de schoolomgeving.

Risico's op het gebied van financiën, ambitie in tempo en omvang en juridische risico's IHP

Het IHP voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs is in juli 2024 vastgesteld. De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting en het wordt in 2025 wettelijke verplichting om een breed IHP op te stellen. In het IHP is beschreven hoe de gemeente samen met de schoolbesturen, van nu tot het jaar 2030, investeert in de huisvesting van het onderwijs. Rekening houdend met de bevolkingsontwikkeling in (de wijken van) Hengelo. Hiervoor is in 2024 de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs herzien.

5.2.5 Sport, cultuur & recreatie

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouders Bruggink, Luttikholt en Gerrits

Aanspreekpunt ambtelijk

K. Webbink, J-P. Boutkan, J. Logtenberg en E. Van Spall

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2024?

Gebied Accommodatie- en voorzieningen Plan

Vanuit de vastgestelde Sport- en Beweegvisie 2023-2033 is het proces om te komen tot een Gebied Accommodatie- en voorzieningen Plan (GAP) in 2024 opgestart. De raad is tijdens een Politieke Markt geïnformeerd en bevraagd over de thema's binnen deze opdracht. Het doel van het GAP is het realiseren van een toekomstbestendige infrastructuur voor sport, bewegen en spelen. We werken aan een stimulerende en uitdagende leef- en beweegomgeving voor inwoners, conform de ambities uit de Sport- en Beweegvisie 2023-2033.

Impact omgevingswet voor zwembaden

De nieuwe omgevingswet heeft verregaande impact op de exploitaties van zwembaden in Nederland en dus ook op het Twentebad. 2024 was het overgangsjaar om per 1 januari 2025 te voldoen aan veel nieuwe parameters voor de kwaliteit van badwater en binnenklimaat. Onderdelen van de technische installaties moesten hiervoor worden aangepast, anders ingeregeld en soms ook uitgebreid. De meest recent uitgevoerde (onafhankelijke) controle liet een positief beeld zien. De conclusie is ook dat er op onderdelen in 2025 nog zaken aangepakt moeten worden om ook in de zomer en in drukke schoolvakanties binnen de normen te blijven.

Toewerken naar een Omgevingsprogramma Kunst & Cultuur

Met de tussenrapportage Kunst- en Cultuurnota 2021-2024 en de daaraan gekoppelde Politieke Markt van 21 mei 2024, is de raad geïnformeerd over de voortgang van het huidige beleid. De tussenrapportage Kunst- en Cultuurnota 2021-2024 is in de begroting 2025-2028 met 2 jaar verlengd. Ondertussen zijn we op basis van een bestuurlijke opdracht gestart met het proces voor de ontwikkeling van een nieuw Omgevingsprogramma Kunst & Cultuur. Uw raad is hierover geïnformeerd.

Convenant Landsdeel Oost

Samen met de provincies Gelderland en Overijssel en gemeenten uit de bijbehorende cultuurregio's is het Convenant Landsdeel Oost ontwikkeld en, in bijzijn van de minister, ondertekend. Onderdeel hiervan is dat er regio-specifieke afspraken gemaakt zijn over talentontwikkeling, versterking van de culturele infrastructuur en verbreding en vernieuwing van het aanbod. Twente heeft daarnaast besloten om extra in te zetten op toegankelijkheid van aanbod en cultuureducatie.

Klimaatverandering

Ook in Hengelo krijgen we steeds meer te maken met de gevolgen van het veranderende klimaat. Na een aantal extreem droge zomers, was 2024 weer uitzonderlijk nat. Door klimaatverandering ontstaan meer pieken in neerslag en droogte en neemt de biodiversiteit af. Zo komen hevige regenbuien vaker voor, en tegelijkertijd wordt het droger en heter. Dit leidde in 2024 tot meer meldingen van bewoners over groen.

Om in de toekomst het wateroverlastrisico beperkt te houden moeten we de riolering en het stedelijk watersysteem hierop aanpassen. Hierbij zijn vooral grotere bovengrondse maatregelen nodig om het teveel aan water tijdelijk te bergen, zowel in groenstroken van de gemeente als op particulier terrein. Wij kiezen voor een duurzame aanpak en richten de openbare ruimte in met robuuste oplossingen om de hevige neerslag op te kunnen vangen. Extra groen en water in de openbare ruimte vermindert hittestress.

Relevante beleidsnota's

- Sport- en beweegvisie (2023-2033)
- Lokaal Sportakkoord 'Hengelo Inspireert' (2023-2026)
- [Kunst- en Cultuurnota Hengelo 2021-2024](#) (2021)
- Uitvoeringsprogramma BKV 2025-2026
- Collectieplan gemeentelijke kunstcollectie 2025-2029
- Accommodatiebeleid Sociaal en Vastgoedkaders (2021)
- Kadernota Spelen (2016)
- Lokaal Preventieakkoord (2022)
- Landelijke nota gezondheidsbeleid (2020-2024)
- [Beleidsnota Cultuurhistorisch Erfgoed 2014-2022](#)
- [Nota Vrijtijdseconomie 2011-2021](#)
- [Horecavisie](#) (2016)
- Vitale coalities (2008)
- [Nota Snippergroen](#) (2015)
- [Groenplan Hengelo](#) (2015)
- [Bomenverordening](#) (2018)
- [Een nieuwe focus op preventie](#) (2019)
- Nota Hondenvoorzieningen (2017)
- Klimaatadaptatiestrategie (2022)

Verbonden partijen

Gildebor/SWB Midden Twente

Gildebor draagt bij aan het programma door het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en sportaccommodaties.

Regionaal Bestuurlijk overleg Sport

Het regionaal Bestuurlijk Overleg Sport draagt bij aan het bevorderen van sporten en bewegen in de regio en het versterken van aanbod. Begin 2024 is de nieuwe 'Twentse visie op Sport en Bewegen 2024-2027' vastgesteld. Er is nadrukkelijk aandacht besteed aan de legacy van de Special Olympics Nationale Spelen, talentontwikkeling en ontwikkeling van aangepast sporten en wijze van samenwerking hierbinnen.

Recreatieschap Twente

Het recreatieschap draagt bij aan het programma door het beheer en onderhoud van de recreatieparken en het bevorderen van recreatie en toerisme.

Cultuurregio Twente

Cultuurregio Twente is een samenwerkingsverband tussen de kunst- en cultuursectoren in alle Twentse gemeenten. Het profiel van de Cultuurregio Twente 2021-2024 en het uitvoeringsprogramma 2023-2028 zijn door alle 14 Twentse gemeenten (colleges) vastgesteld.

Wat hebben we bereikt

5.1 Meer inwoners van Hengelo sporten, bewegen en/of spelen

5.1.1 In 2024 sporten, bewegen en spelen meer inwoners van Hengelo

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage volwassen Hengeloërs (>18 jaar) dat aangeeft één maal per week of vaker te sporten of intensief te bewegen (%)	Geen.	Geen ¹	50,4%
Percentage inwoners (18+) dat (zeer) tevreden is over speelvoorzieningen voor kinderen tot 12 jaar (%)	59,4%	60,0%	53,2%
Percentage inwoners (18+) dat (zeer) tevreden is over speelvoorzieningen voor jongeren tot 12-18 jaar (%)	36,0%	42,0%	22,2%
Percentage inwoners (18+) dat (zeer) tevreden is over de mogelijkheden voor volwassenen om te sporten en te bewegen in de openbare ruimte in Hengelo (%)	Nieuwe indicator en nieuwe bron m.i.v. 2025	Geen ²	Nieuwe indicator en nieuwe bron m.i.v. 2025

1 In 2024 zijn wij voor deze indicator overgestapt naar een andere bron. De streefwaarde die wij voor 2024 in de begroting hadden opgenomen, past daarom niet meer.

2 Idem.

5.2 Inwoners beleven kunst, cultuur en erfgoed in Hengelo

5.2.1 In 2024 waarderen inwoners en bezoekers het culturele aanbod en erfgoed in Hengelo hoger

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Het rapportcijfer dat inwoners geven voor (de diversiteit van) het aanbod van culturele voorzieningen in Hengelo (cijfer 1-10)	7,2	7,2	7,1
Het rapportcijfer dat inwoners geven aan de kwaliteit van de culturele voorzieningen in Hengelo (cijfer 1-10)	7,3	7,2	7,3
Het rapportcijfer dat inwoners geven voor het behoud van het cultureel erfgoed van Hengelo, zoals monumenten (cijfer 1-10)	6,5	8,0	6,2

5.3 Hengelo is aantrekkelijker voor mens, plant en dier met meer en goed onderhouden openbaar groen

5.3.1 In 2024 zijn inwoners meer tevreden over de hoeveelheid en kwaliteit van openbaar groen in Hengelo.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'In mijn buurt is voldoende groen' (%)	69,7%	77,1%	71,1%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'Perken, plantsoenen en parken in mijn buurt zijn goed onderhouden' (%)	61,3%	63,7%	55,2%
Percentage openbaar groen ten opzichte van de totale openbare ruimte (%)	50,9%	51,2%	50,9%

5.3.2 In 2024 kent Hengelo meer biodiversiteit in de openbare ruimte.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Oppervlakte ecologisch en extensief beheerde bermen en graslanden (hectare)	217	236	216

Wat hebben we daarvoor gedaan

5.1.1 In 2024 sporten, bewegen en spelen meer inwoners van Hengelo

- We zijn gestart met opvolging te geven aan vastgestelde sport- en beweegvisie, zoals de ontwikkeling van het GAP.
- Vanuit het Lokaal Sportakkoord Hengelo hebben wij nieuwe initiatieven gesubsidieerd. Voorbeelden hiervan zijn Code 65 op sportpark Slangenbeek en de beweegtuin in het Laurapark.
- Wij hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van nieuwe netwerken c.q. samenwerkingsplatforms als het Sport Netwerk Hengelo (vanuit verenigingen, voor alle sportaanbieders) en het Platform Ondernemers in Sport Hengelo (van en voor commerciële sportaanbieders).
- We hebben succesvol ingezet op de lobby om het NK Atletiek in 2025 en 2026 weer naar het FBK-stadion te halen.

- Wij hebben de gymzaal aan de Woolderesweg aangepast en daarmee een derde sportlocatie volledig toegankelijk gemaakt voor mindervaliden.
- De zitplaatsen in het FBK-stadion zijn vernieuwd en uitgebreid met nieuwe stoelen. De keuze voor de nieuwe stijl is voorgelegd aan, en medebepaald door, onze inwoners.
- We zijn gestart met een onderzoek naar de tarifiering van onze sportparken en sportaccommodaties. Hierbij wegen we zaken als kostprijsdekkendheid, betaalbaarheid en een efficiënt gebruik voor en door gebruikers.
- We zijn gestart met de uitwerking van het Gebied Accommodatie- en voorzieningen Plan (GAP).
- We hebben met de programmering van het Twentebad meer ruimte gegeven aan bezoekers die komen voor sport en gezondheid. De bezoekerscijfers laten voor zowel het sportgerichte- als recreatieve bezoek een positief effect zien.
- We hebben voorbereidingen getroffen voor aanpassingen in de programmering van het Twentebad, die moeten leiden tot meer maatschappelijk of financieel rendement.
- Wij hebben binnen de exploitatie van het Twentebad een nieuwe applicatie voor het beheer en onderhoud geïmplementeerd. Hiermee zijn we ons aan het voorbereiden op de strengere eisen voor de nieuwe risicoanalyse en het beheersplan dat met ingang van 2026 operationeel moet zijn.
- Samen met de veertien gemeenten van Twente is de nieuwe regionale sportvisie vastgesteld.
- We gaven uitvoering aan 2 moties die voortkwamen uit de motiemarkt van 2022. Zo is een basketbalveld aangelegd en een Calisthenics-toestel geplaatst aan de Alexanderstraat langs de BerflobEEK.
- De voorbereiding is gestart voor het uitvoeren van de motie: '2 inclusieve speelplekken met participatie'.
- In 2024 is een start gemaakt met de actualisatie van het speelbeleid. Er is een inventarisatie gemaakt van het huidige speelaanbod ten behoeve van het nog op te stellen programma Spelen. Met het programma Spelen haken we aan bij het GAP. Ook is een externe partij ingeschakeld voor de speelinspecties om zo de veiligheid te kunnen garanderen en te voldoen aan onze wettelijke verplichting.

5.2.1 Inwoners en bezoekers waarderen het culturele aanbod en erfgoed in Hengelo hoger

- Samen met de provincies Gelderland en Overijssel en gemeenten uit de bijbehorende cultuurregio's is het Convenant Landsdeel Oost ontwikkeld.
- We hebben samen met de Schouwburg Hengelo de uitbreiding van de hijsinstallatie in het gebouw gerealiseerd.
- Oyfo heeft samen met de Museumfabriek met 'Het verhaal van Twente' een aanvraag ingediend op de regeling Basisinfrastructuur (BIS) en deze gehonoreerd gekregen. Het programma heeft ten doel door middel van 'actieve participatie' en 'co-creatie 'Het Verhaal van Twente' te verrijken en te ontsluiten".
- Wij hebben de financiële situatie van Oyfo gemonitord. Ook in 2024 is er een tekort zichtbaar op de lopende exploitatie, vergelijkbaar met het tekort over 2023. Dit vraagt om een toekomstgerichte aanpak. Bij de Zomernota 2025-2029 komen we hier inhoudelijk en financieel op terug.
- We hebben Oyfo, in samenwerking met Armonia, gefaciliteerd om het project Maestro Hengelo uit voeren. Kinderen uit gezinnen met beperkte financiële mogelijkheden kunnen via het project gratis muzieklessen volgen als opmaat naar deelname in een jeugdorkest.
- Vanuit de samenwerking tussen Metropool, Studio15 en vrijwilligers is het Summer Square festival na jaren van afwezigheid in 2024 teruggekeerd met een nieuwe invulling.
- Samen met de cultuurregio Twente hebben we ingezet op het project Twenste maak- en broedplaatsen en Cross-Tic. Beide projecten richten zich op talentontwikkeling en jongerencultuur.
- Wij hebben de Cultuur met Kwaliteit-regeling (CMK) -regeling in 2024 vernieuwd voor de periode 2025-2028. Daarmee borgen we het aanbod van cultuureducatie binnen het onderwijs voor de komende jaren.
- Wij hebben de subsidieregelingen 'prijsvraag cultuur' en de 'projectsubsidie broedplaatsen' uitgewerkt en vast laten stellen. Deze regelingen komen voort uit het programma Talent (talentopgave).
- Wij hebben het besluit genomen om de locatie van het kunstpodium aan de Markt 8 in Hengelo te vestigen.
- Met het Uitvoeringsprogramma BKV 2025-2026 is het nieuwe atelierbeleid ontwikkeld en vastgesteld. Wij richten ons speciaal op het systeem van doorstroom van talent binnen het atelierbestand.
- Wij hebben een schenking van negen kunstwerken van kunstenaar Rinus Roelofs in ontvangst genomen. Deze staan opgesteld op het Stationsplein.
- De aanwijzingsprocedure voor de nieuwe zendlicentie lokale omroep heeft plaatsgevonden. Stichting Lokale Omroep Hengelo heeft de zendlicentie aangewezen gekregen tot en met 2029.
- Met de inzet van de cultuurmakelaar hebben we de culturele infrastructuur van Hengelo inzichtelijk gemaakt via kaarten.

5.3.1 Inwoners en bezoekers zijn meer tevreden over de hoeveelheid en kwaliteit van openbaar groen in Hengelo

- In 2020 is er voor vier jaar een bedrag van € 150.000 per jaar beschikbaar gesteld voor het vergroenen van de wijken. In 2020 is een start gemaakt met het project Van Grijs naar Groen in de wijken Woolde en Noord. Daarna zijn de wijken Slangenbeek, Wilderinkshoek, Groot Driene en de Hengelose Es opgestart. In 2024 is het project opgestart in de wijken Berflo Es en de Hasseler Es. Bij het vergroenen van de wijk krijgen de inwoners een belangrijke rol bij het bepalen waar en hoe de vergroening uitgevoerd wordt. Daartoe kunnen zij ideeën indienen die gezamenlijk worden uitgewerkt. In 2025 krijgt het project een doorstart in Beckum / Oele en in de Binnenstad.
- In 2024 deed Hengelo met succes mee aan het NK Tegelwippen. In totaal zijn er 86.520 tegels gewipt in onze gemeente. Daarmee eindigde Hengelo op de derde plaats in het klassement voor middelgrote gemeenten en werd Hengelo winnaar van de poule van 10 deelnemende Twentse gemeenten.
- De bestrijding van de eikenprocessierups was weer succesvol. Na een periode van ruim 2.000 meldingen in 2019 en 2020 is het aantal meldingen de afgelopen jaren sterk afgenomen en in 2023 en 2024 stabiel laag (116 en 120 meldingen). De combinatie van preventieve bestrijding met nematoden, curatieve bestrijding (wegzuigen), inzetten op het verhogen van biodiversiteit (o.a. extensiveren bermen) en goede communicatie richting bewoners hebben geleid tot een beheerbare en acceptabele situatie.
- Door het extreem natte (voor)jaar is er een recordaantal meldingen op 'groenonderhoud' binnen gekomen. Deze meldingen gingen onder andere over onkruid (op verhardingen en in beplanting) en over het maaien van gazons. Door de hevige neerslag groeide er erg veel onkruid en waren gazons in bepaalde perioden niet of nauwelijks te maaien.

5.3.2 Hengelo kent meer biodiversiteit in 2024

- Sinds april 2024 beschikt de gemeente Hengelo over een stadsecoloog (Zomernota 24-NB-5.7). Hij adviseert over ecologie binnen projecten, ruimtelijke ordening, natuurwetgeving, duurzaamheid en maaibeheer. Denk aan beoordeling van natuurtoetsen en begeleiding procedures, b.v. bij Campus Driene en Zonnepark Boeldershoek bij de Raad van State). Daarnaast behartigt de ecooloog in deze functie het intrinsieke belang van biodiversiteit en groen en worden contacten met groene organisaties versterkt. Zo is er onder andere een vleermuisexcursie met publiek georganiseerd. De stadsecoloog levert bovendien een bijdrage aan de nieuwe Nota Groen die in 2025 wordt afgerond. De voorbereidingen hiervoor zijn in 2024 opgestart.
- Om duurzaamheidsdoelen te behalen ligt er een stevige isolatieopgave, die deels strijdig is met bescherming van beschermde vleermuizen. Daarom is in 2024 geld vrijgemaakt voor een Soortenmanagementplan (SMP) voor vleermuizen en vogels in Hengelo, zodat een gebiedsvergunning kan worden aangevraagd om de isolatieaanpak te versnellen. Inmiddels zijn de eerste acht compenserende vleermuisbomen gerealiseerd bij panden van Welbions, waardoor isolatiewerkzaamheden in de tussentijd door konden blijven gaan. De voorbereidingen voor het aanbesteden van het SMP zijn in 2024 gestart door de stadsecoloog.
- Het oppervlakte aan extensief en ecologisch beheerde graslanden bleef in 2024 achter ten opzichte van het begrote oppervlakte. Dit komt vooral door gewijzigde inzichten en veiligheidseisen. Zo wordt sinds 2024 langs paden, kavelgrenzen en wegen een strook van anderhalf meter weer intensief gemaaid, na klachten van bewoners over overhangend lang gras.
- In 2024 is door de stadsecoloog een start gemaakt met de evaluatie van het maaibeleid. In 2025 wordt de raad hier nader over geïnformeerd.

Wat zijn we blijven doen

Sport

- Wij hebben ons ingezet voor een laagdrempelig, optimaal en efficiënt gebruik van onze sportaccommodaties- en voorzieningen door verenigingen en inwoners.
- Met de inzet van combinatiefunctionarissen hebben we inwoners gestimuleerd om te sporten en bewegen. Dit doen we op scholen, in wijken en bij sport- en beweegaanbieders voor specifieke doelgroepen zoals jeugd, mensen in een kwetsbare positie en mensen met een beperking.
- Wij hebben sport- en beweegaanbieders ondersteund met subsidies, het gemeentelijk loket voor verenigingen en de kennis en inzet van combinatiefunctionarissen.

- We blijven ons richten op het realiseren van duurzame verbindingen tussen verenigingen, sport- en beweegaanbieders en onderwijs-, zorg- en welzijnsaanbieders. Sport functioneert als middel voor gezondheid en preventie van ondersteuning en zorg.
- Via het Lokaal Sport Akkoord Hengelo faciliteerden we diverse projecten en activiteiten voor doelgroepen.
- We hebben meerdere sportevenementen gefaciliteerd en georganiseerd om inwoners te inspireren om te gaan bewegen. De NK Atletiek, het Rotary Streetsoccer toernooi, de FBK Games en het FBK Urban Sports Festival zijn succesvolle voorbeelden.
- Wij hebben ingezet op initiatieven die bijdragen aan een beweegvriendelijke leefomgeving voor inwoners die aanzet tot sporten, bewegen en spelen.
- Hengelo Sport heeft ingezet op het 'basisaanbod sport' als onderdeel van het beweegaanbod van alle Hengelose basisscholen, waarbij met veel sportverenigingen wordt samengewerkt.
- Hengelo Sport zette bij zeven basisscholen vakleerkrachten in om kinderen motorisch beter te ontwikkelen en te zorgen voor kwalitatief goed bewegingsonderwijs.
- Wij hielden onze sportaccommodaties, in samenwerking met SWB/Gildebor, veilig, schoon en in goede staat van onderhoud, conform de eisen van NOC*NSF en de sportbonden. Het Twentebad heeft het keurmerk Veilig & Schoon behouden.
- We hebben gewerkt aan maatregelen om het Twentebad verder te verduurzamen en uiteindelijk volledig van het gas te kunnen laten gaan.
- Met het Twentebad boden we een kwalitatief hoog aanbod van zwemonderwijs, recreatie, sport en ontmoeting. Wij zetten in op een optimaal 'watergebruik' voor recreatie-, (top)sport- en zorgactiviteiten.
- Het Twentebad is blijven investeren om een aantrekkelijk leer- en werkbedrijf te zijn voor Hengelose scholieren en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Cultuur

- Wij hebben de culturele kernvoorzieningen Oyfo, Metropool, Bibliotheek en Schouwburg Hengelo met subsidie ondersteund.
- Via subsidieregelingen hebben wij diverse culturele activiteiten op gebied van muziek, podiumkunsten, beeldende kunst, literatuur en media ondersteund.
- We hebben samen met Hengelo Promotie het bestaande kunst- en cultuuraanbod gepromoot en ondersteund, zodat meer inwoners het aanbod leerden kennen en daar gebruik van hebben kunnen maken. Een voorbeeld hiervan is het Hart van Zuid festival.
- We blijven inzetten op het versterken en verbinden van culturele organisaties. Dit doen we onder andere door het faciliteren van activiteiten en programma's als Cultuurwijs Hengelo, Week van de Amateurkunst en naschoolse cultuureducatie.
- We zijn de gemeentelijke kunstcollectie blijven beheren en onderhouden.
- De uitvoering van het programma van Studio15 is in 2024 gecontinueerd. Met als doel om talenten bij jongeren naar boven te halen en draagt bij aan de veerkracht, welzijn en gezondheid van jongeren. Alle jongeren en specifiek jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt, jongeren in een sociaal isolement en jongeren uit aandachtswijken worden hiermee bereikt.
- Wij hebben de voortgang in het onderzoek naar toekomstscenario's voor Museum Hengelo gemonitord en hierover gesprekken gevoerd met het museum. Met het stichtingsbestuur zijn afspraken gemaakt over het vervolgproces. Hierover is per brief met u gecommuniceerd.
- We hebben de uitvoeringsregeling 'Versterking en Vernieuwing 2023-2024' uitgevoerd. De regeling is uitgevoerd met behulp van de Coronamiddelen die vanuit het Rijk beschikbaar zijn gesteld. De uitvoeringsregeling heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de instandhouding van vele amateurverenigingen en culturele organisaties. In 2024 zijn deze middelen voor het laatst beschikbaar geweest en is de uitvoeringsregeling afgerond.
- We hebben de uitvoeringsregeling Impuls Jongerencultuur uitgevoerd. De hieraan gekoppelde rijksregeling is verlengd t/m 2025.
- De cultuurmakelaar heeft vanuit Wijkkracht een bijdrage geleverd aan het verbinden van inwoners met het rijke cultuuraanbod van amateurverenigingen.
- We hebben de uitvoeringsregeling HEMO 2024 ter ondersteuning van maatschappelijke organisaties voor de in 2023 gemaakte hoge energielasten uitgevoerd.
- We hebben de extra middelen voor de uitvoering van de redactie van de lokale omroepfunctie wederom ingezet en beschikt via/aan Stichting Lokale Omroep Hengelo.

Openbaar groen en recreatie

- Vanaf 2020 is extra geld beschikbaar gesteld om te investeren in de vervanging van plantmaterialen, die het einde van hun levensduur hebben bereikt. Meer groen is een belangrijk thema. Behoud van bestaand groen is echter van minstens zo groot belang. Hier blijven we op inzetten.
- Gildebor bleef de stad onderhouden volgens de vastgestelde beeldkwaliteitsnormen.
- Wij zetten ons in voor een prettig woon- en leefklimaat in de stad. Wij zorgen voor voldoende, gevarieerd en goed onderhouden openbaar groen. Daarbij hielden wij rekening met de verschillende gebruiks- en natuurfuncties en met toekomstige klimaatontwikkelingen.
- In het voor- en in het najaar heeft er overleg plaatsgevonden met onze externe groenpartners tijdens de Groene Tafel. Het doel is om elkaar te informeren over actualiteiten op het gebied van groen in Hengelo. Ook delen wij kennis en informatie en werken we aan gezamenlijke groenprojecten en/of -activiteiten in Hengelo. De externe groenpartners hebben een adviserende rol bij zwaardere ingrepen in de hoofdgroenstructuur.
- Samen met onze externe groenpartners stimuleerden wij bewoners om tuinen groener te maken en te houden. We zijn hiervoor aangesloten bij de landelijke campagne van de Stichting Steenbreek. Ook doen we in 2025 weer mee aan het NK Tegelwippen.
- Wij zorgden voor uitdagende, veilige en goed onderhouden speel- en ontmoetingsplekken, afgestemd op de bevolkingssamenstelling in de wijken en buurten.
- Wij zorgden voor voldoende voorzieningen voor vrije beoefening van sport en spel in de openbare ruimte (de zogenoemde 12+ speelplekken), zoals trapvelden, tafeltennistafels en basketbalvoorzieningen.
- Vrij spel was overal waar dat veilig kon in de openbare ruimte toegestaan (informeel spelen).
- De kinderboerderij gaf bezoekers de mogelijkheid om te ontspannen, te recreëren en in contact te komen met dieren en planten.
- We hebben speelplekken vervangen en geüpgraded binnen de beperkte mogelijkheden als gevolg van onderbezetting (o.a. door ziekte).
- Met de invulling van de vacatureruimte beleidsadviseur openbare ruimte, zijn we gestart met de inhaalslag voor structurele vervanging. Daarbij rekening houdend met de actualisatie van het programma Spelen. Er wordt aangehaakt bij assetmanagement om het beheer en vervanging van ons speelareaal te optimaliseren.
- We subsidiëerden recreatieparken in regionaal verband.
- Wij bleven regionaal en landelijk afstemmen en verder samenwerken op het gebied van de aanpak van de eikenprocessierups.
- Wij bleven actief bijdragen aan de verbetering van de leefomstandigheden van bijen en andere bestuivende insecten, zoals onder andere afgesproken in het Bijenconvenant.
- Wij bleven streven naar meer biodiversiteit, o.a. door de overgang naar extensief en ecologisch beheer van bermen en graslanden en door variatie in de soortkeuze van bomen en beplantingen.
- Wij bleven maatregelen nemen om water langer vast te houden in het gebied, o.a. door afkoppelen, aanleg van wadi's en bergingsvijvers, meer ruimte voor de beken en het stimuleren van de vergroening van tuinen en groene daken.

Wat heeft het gekost

5 Sport, cultuur en recreatie	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 gewijzigd	Rekening 2024	Vershil
Baten	470	524	552	28
Lasten	681	789	829	-40
5.1 Sportbeleid en activering	-211	-265	-277	-12
Baten	5.077	5.718	6.383	665
Lasten	10.260	10.479	11.271	-792
5.2 Sportaccommodaties	-5.183	-4.761	-4.888	-127
Baten	2.009	2.166	2.169	3
Lasten	8.036	8.352	8.462	-110
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-6.027	-6.186	-6.293	-107
Baten	-	-	-	-
Lasten	445	437	427	10
5.4 Musea	-445	-437	-427	10
Baten	-	-	-	-
Lasten	510	460	462	-2
5.5 Cultureel erfgoed	-510	-460	-462	-2
Baten	145	78	78	-
Lasten	3.278	3.400	3.434	-34
5.6 Media	-3.133	-3.322	-3.356	-34
Baten	71	117	150	33
Lasten	8.284	8.619	8.116	503
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-8.213	-8.502	-7.966	536
Saldo 5 Sport, cultuur en recreatie	-23.722	-23.933	-23.669	264

Financiële toelichting

5.1 Sportbeleid en activering (€ 12.000 nadeel)

Dit taakveld kent geen noemenswaardige afwijkingen.

5.2 Sportaccommodaties (€ 127.000 nadeel)

- Twentebad: Het saldo Twentebad in 2024 ten opzichte van de begroting is € 7.000 nadelig, de inkomsten zijn € 451.000 hoger dan begroot en de uitgaven zijn € 458.000 hoger dan begroot. Het jaar 2024 was een goed jaar qua aantal bezoekers (zie ook 5.1.1), hierdoor hebben we een hogere omzet gerealiseerd (€ 191.000 voordeel). Hier tegenover staan ook hogere inkoopkosten voor de horeca (€ 131.000 nadeel) en hogere personeelslasten (€ 489.000), met name door een hoger ziekteverzuim, meer inzet voor schoonmaak en de implementatie van de Omgevingswet. Tegenover deze hogere lasten staat deels een hogere vergoeding (€ 260.000), vanuit onder andere de spuk sport btw en de inzet van medewerkers voor gymlessen op een aantal Hengelose basisscholen. Als laatste is het begrote bedrag voor gaslasten in de Zomernota 2024-2028 bijgesteld, dit is achteraf te hoog gebleken (€ 190.000 voordeel).
- Wij hebben voorbereidingskosten gemaakt ten behoeve van de huisvesting van de voetbalacademie. Deze voorbereidingskosten zijn niet opgenomen in de kredietaanvraag, die is gedaan in de Zomernota 2023-2027 (24-NB-5.4). In 2024 zorgt dit voor een incidenteel nadeel van € 166.000.
- De inkomsten vanuit de spuk sport btw zijn hoger dan begroot in verband met de afrekening van de spuk over het jaar 2023 (€ 147.000). Daarnaast zijn de inkomsten vanuit verhuur van sportaccommodaties hoger dan begroot (€ 51.000).
- Als laatste zijn de uitgaven met betrekking tot huur en onderhoud van sporthallen en sportzalen incidenteel hoger dan begroot (€ 141.000).

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie (€ 107.000 nadeel)

Wij hebben in 2023 de regeling 'Versterking en Vernieuwing 2023-2024' vastgesteld. De instellingen mogen de toegekende middelen zowel in 2023 als in 2024 besteden. Om besteding in 2024 mogelijk te maken is het beschikbare budget van € 151.000 in de Jaarstukken 2023 overgeheveld naar 2024 via een storting in de reserve nog uit te voeren werken. In 2024 is verder uitvoering gegeven aan de regeling en is het volledige bedrag besteed.

Voor deze besteding van het bedrag is in 2024 per abuis geen budget opgenomen. Dit geldt eveneens voor de raming van de onttrekking uit de reserve. Door de onjuiste technische verwerking is een nadeel van € 151.000 ontstaan op programma 5. Hier tegenover staat een even groot voordeel in programma 9.

5.4 Musea (€ 10.000 voordeel)

Dit taakveld kent geen noemenswaardige afwijkingen.

5.5 Cultureel erfgoed (€ 2.000 nadeel)

Dit taakveld kent geen noemenswaardige afwijkingen.

5.6 Media (€ 34.000 nadeel)

Dit taakveld kent geen noemenswaardige afwijkingen.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (€ 536.000 voordeel)

Wij hebben op dit taakveld, met name door langdurige ziekte, moeilijk vervulbare vacatures en een verschuiving van werkzaamheden naar andere taakvelden een lagere personele inzet (€ 249.000).

Daarnaast hebben wij in de zomernota van 2024-2028 een incidentele bijdrage beschikbaar gesteld aan het Recreatieschap voor de investering van beschoeiing bij het Rutbeek (24-FP-5.1). Aangezien deze bijdrage pas in 2025 wordt uitgekeerd, leidt dit tot een voordeel van € 194.000 in 2024. Wij stellen voor om deze bijdrage toe te voegen aan de reserve dekking kapitaallasten aangezien deze bijdrage geactiveerd moet worden conform regelgeving. Zie hiervoor het bestemmingsvoorstel.

Met de Zomernota 2023-2027 is ook besloten om gedurende 3 jaar een extra incidentele exploitatiesubsidie te verstrekken ten behoeve van de kinderboerderij (24-NB-5.5A). Stichting Erve Weusthag heeft in 2024 de exploitatie overgenomen van Gildebor. Het extra exploitatiebudget is niet benodigd geweest, omdat de overname kostenneutraal is verlopen. Hierdoor ontstaat een incidenteel voordeel van € 48.000.

Verder leiden de werkzaamheden m.b.t. groencompensatie tot een onttrekking uit de Reserve Compensatiefonds Bomenverordening van € 83.000. Dit is zichtbaar in programma 9. De overige verschillen bestaan uit afwijkingen onder de € 50.000.

Risico's

Sporten staat onder druk. Landelijke trends laten zien dat er minder gesport wordt door jeugdigen

We zijn gestart met opvolging te geven aan vastgestelde sport- en beweegvisie, zoals de ontwikkeling van het GAP. Daarnaast zijn er door het jaar heen divers initiatieven ontplooit en gesubsidieerd. Ook de combinatiefunctionarissen spelen een rol in het stimuleren van inwoners om te sporten en bewegen.

Een uitdaging is het draagvlak om te investeren in cultuur

Ook in 2024 zijn we blijven inzetten op het versterken en verbinden van culturele organisaties. Samen met Hengelo Promotie hebben we het bestaande kunst- en cultuuraanbod gepromoot. Ook hebben we diverse culturele activiteiten gesubsidieerd.

5.2.6 Sociaal domein

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouders Luttkholt, Bruggink en Brand

Aanspreekpunt ambtelijk

T. Lantink, E. Van Spall, K. Webbink en
J. Logtenberg

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2024?

Ook in 2024 konden inwoners op de gemeente Hengelo rekenen als ze moeite hadden om zelfstandig mee te doen in de maatschappij. Of het nu ging om huishoudelijke ondersteuning, hulp bij schulden, Regiotaxi of een zinvolle daginvulling. Wij hebben in 2024 de verandering in het sociaal domein verder in gang gezet, zoals verwoord in het 'Transformatieplan, voor een toekomstbestendig sociaal domein'.

Het tweede jaar van het transformatieplan stond in het teken van de verwerving van de basisondersteuning. De opdracht 'Realiseren en doorontwikkelen van de basisondersteuning' hebben wij op 18 september 2024 gegund aan Stichting Wijkkracht.

Naast de lokale verwerving van de basisondersteuning liep de regionale aanbesteding van de jeugdhulp. Dit is gedaan door de Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente (OZJT) in samenwerking met de gemeenten. Ook die onderdelen van de jeugdhulp zijn in 2024 gegund.

Zoals met de gemeenteraad is afgesproken, geven wij in een bijlage extra informatie over de voortgang van de transformatie. Zie bijlage 10.2.

De veranderingen in het sociaal domein stonden in 2024 niet los van regionale en landelijke ontwikkelingen en sluiten daar goed bij aan.

Hervormingsagenda jeugd

Het Rijk, zorgaanbieders, cliënten (vertegenwoordigers), professionals en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) stelden samen de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 op. Dit moet leiden tot verbetering van de hulpverlening en een financieel beheersbaar en duurzaam jeugdstelsel. Onderdeel van deze hervormingsagenda zijn de beoogde aanpassingen van de Jeugdwet en het maken van afspraken met partners over kwalitatief goede zorg, die aansluit bij behoeften van jeugdigen, ouders en gezinnen.

In 2023 en 2024 is er landelijk een veel sterkere groei van de kosten geweest dan verwacht. Daarvoor zijn drie belangrijke redenen: intensiteit van trajecten is toegenomen, de duur van de trajecten is toegenomen en de tarieven zijn gestegen. De jeugdzorguitgaven zijn (12%) hoger (van 2023 naar 2024) dan het beschikbare budget vanuit het Rijk. Daarom is er in 2024 een landelijk onderzoek uitgevoerd naar de meerjarige financiële ontwikkelingen van de kosten en het beschikbare budget vanuit het Rijk voor jeugdzorg (rapport deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd). In relatie tot dit onderzoek is er in 2024 lobby gevoerd richting het Rijk, zodat gemeenten voor deze medebewindstaak een reële financiering krijgen op basis van de prijsstijging en volumegroei.

Met ons Transformatieplan sluiten wij aan op een groot aantal onderdelen van de Hervormingsagenda en bij de regionale inkoop van de jeugdhulp.

Toekomstscenario Kind en gezinsbescherming

Naast de Hervormingsagenda is het landelijke programma 'Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming' gestart. Het doel van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is om gezinsgerichter, eenvoudiger en transparanter samen met en rondom het gezin te werken. En om de rechtsbescherming van kinderen en gezinnen in de jeugdbescherming beter te waarborgen. Er wordt onderzocht hoe VTT (Veilig Thuis Twente) onderdeel kan zijn van dit toekomstscenario.

Uitstel inwerkingtreding wetsvoorstel 'Van School naar Duurzaam Werk'

De beoogde inwerkingtreding van het wetsvoorstel 'Van School naar Duurzaam Werk' is uitgesteld van 1 augustus 2025 naar 1 januari 2026. Deze wet is gericht op het bieden van begeleiding en ondersteuning aan jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt, om hen te helpen richting economische zelfstandigheid. Het wetsvoorstel voorziet onder andere in een verhoging van de leeftijdsgrens van de doelgroep van het Doorstroompunt, van 23 naar 27 jaar,

en maakt het mogelijk dat jongeren met een startkwalificatie tot de doelgroep kunnen behoren. De Tweede Kamer heeft met dit wetsvoorstel vastgesteld dat de middelen via een specifieke uitkering worden verstrekt.

Participatiewet in balans

Met dit programma wil de overheid de ervaren hardheid wegnemen door vertrouwen en menselijke maat als centrale begrippen te verankeren in de wet. Ook moet de uitvoering voor gemeenten gemakkelijker worden en mogen professionals meer rekening houden met wat er speelt in iemands leven. Verdeeld over 3 sporen wordt er hard gewerkt aan de in- en uitvoering hiervan. De ministerraad heeft medio juni 2024 ingestemd met het wetsvoorstel Participatiewet in balans: spoor 1. Het wetsvoorstel bestaat uit ruim twintig verschillende maatregelen die op korte en middellange termijn te realiseren zijn. De inwerkingtreding van het wetsvoorstel is mede afhankelijk van wanneer behandeling ervan zal plaatsvinden in de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel 'Participatiewet in balans' is inmiddels naar de Raad van State gestuurd voor advies. De planning is dat deze wetswijzing op 1 juli 2026 werking treedt.

Opvang nieuwkomers

Voor de opvang van asielzoekers en Oekraïners heeft de gemeente sinds 2024 een (tijdelijke) wettelijke taak (Spreidingswet resp. tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne). Dat geldt al langer voor de huisvesting en inburgering van statushouders. Wij zien de gehele opvang-opgave als structureel, zij het deels met incidentele middelen. Door verder vooruit te kijken en de opgave te koppelen aan de Koers 2040 zijn wij beter in staat het opnemen van nieuwkomers waar mogelijk te laten aansluiten bij regulier beleid en nieuwkomers sneller onderdeel te laten zijn van de Hengelose samenleving. Hiervoor hebben wij in 2024 de Beleidsagenda Nieuwkomers vastgesteld. Daarnaast hebben wij, door de aankoop van het pand aan de Hazenweg, ervoor gezorgd dat wij langjarig een locatie tot onze beschikking hebben om de opvang-opgave van onze stad te kunnen realiseren. Ook hebben wij, door het team Opvang en Migratie op te nemen in de gemeentelijke organisatie (en deels in gemeentelijke dienst), ervoor gezorgd dat de kennis en kunde van het opvangen voor de gemeente behouden blijft. Hierdoor verwachten wij uit een crisismodus te kunnen blijven, wendbaar te zijn en te kunnen op- of afschalen indien nodig.

Huisvesting statushouders

De gemeente Hengelo heeft een wettelijke taakstelling voor het huisvesten van statushouders. De woningmarkt is ook in Hengelo krap. Dat vergt extra inzet van Welbions en de gemeente om Hengelose woningzoekenden waaronder asielstatushouders een woning te kunnen bieden onder meer door flexwoningen. Door de beschikbaarheid van woningen is het huisvesten van asielstatushouders niet gelijkmatig verdeeld over een jaar.

Relevante beleidsnota's

- [Nota Handhaving Sociaal Domein](#) (2017)
- [Twents model inkoop maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp](#) (2017)
- Meerjarenplan gezondheid 'Gezond op de agenda' (2019)
- Lokale visie Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen na 2021 (2019)
- Notitie 'Een nieuwe focus op preventie in het sociaal domein Hengelo' (2019)
- 'Wonen en zorg in Hengelo', Opgaven voor 2019 -2025
- Uitvoeringsplan 'Eenzaamheid is iets om te delen' (2020)
- Regionaal plan van aanpak tegengaan dak- en thuisloosheid centrumgemeente Enschede
- Actieplan toegankelijkheid Hengelo (2020)
- Actieplan preventie jeugd (2020)
- [Beleidskader Armoede en Schulden 2021-2024 'Het taboe doorbreken'](#)
- [Beleidsprogramma sociaal 2021 - 2025](#)
- [Transformatieplan, voor een toekomstbestendig sociaal domein voor Hengelo \(2022\)](#)
- Regiovisie aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2023-2026
- [Voorbij de Regenboog, lhbt+-beleidsnotitie 2023-2026](#)
- Strategische inkoop van Jeugdzorg 2022
- Transformatieplan, voor een toekomstbestendig sociaal domein voor Hengelo (2022)
- Uitvoeringsplan 'Eenzaamheid is iets om te delen' (2020) ['Actieplan eenzaamheid' \(2024\)](#)

Verbonden partijen

SamenTwente

SamenTwente is een GR voor de organisaties GGD (Gemeentelijke gezondheidsdienst), OZJT (Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente) en VTT (Veilig Thuis Twente). Ook wordt gastheerschap geboden aan Kennispunt Twente, Samen14 en Twentse Koers.

SamenTwente is een organisatie voor en door de 14 Twentse gemeenten. Samen met de 14 Twentse gemeenten en de ketenpartners zet SamenTwente zich in voor gezonde, veilige en vitale inwoners van Twente. Het algemeen bestuur van SamenTwente heeft in 2024 besloten om een kerntakendiscussie te voeren. Zie paragraaf 6.6 Verbonden partijen.

SWB Midden Twente

De GR SWB Midden Twente is vanuit verlengd lokaal bestuur een publieke uitvoeringsorganisatie voor beschut werk, arbeidsontwikkeling en beheer van de openbare ruimte voor de gemeenten Borne, Hengelo en Hof van Twente.

Werkplein Twente

Werkplein Midden Twente is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Borne, Haakbergen, Hengelo, Hof van Twente, UWV en SWB op zowel het gebied van werkzoekendendienstverlening als op het gebied van werkgeversdienstverlening. Door middel van een gezamenlijke aanpak proberen wij mensen met een WW-uitkering, bijstandsuitkering of arbeidshandicap aan een passende baan te helpen. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt sluit het aanbod vanuit de bestanden steeds vaker niet (helemaal) aan bij de vraag van werkgevers. De werkzaamheden verschuiven om die reden meer van acquisitie naar het matchen van vraag en aanbod. En naar het ondersteunen van werkgevers op het terrein van een Leven Lang Ontwikkelen en inclusief personeelsbeleid en het aanboren van onbekend talent. Vooruitlopend op de ingezette landelijke ontwikkelingen voor de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur, hebben wij regionaal een strategische agenda voor de komende jaren uitgewerkt. Subregionaal hebben wij in Midden Twente de mogelijkheden verkend van het daadwerkelijk vestigen van een zogenoemd Werkcentrum Twente in Hengelo, waarin het Werkplein Midden Twente zal opgaan.

Stadsbank Oost Nederland

Samenwerkingsverband met 21 gemeenten voor de uitvoering van schuldhelpverlening. Vanuit de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wsg) zijn wij als gemeente verantwoordelijk voor de schuldhelpverlening aan onze inwoners, inclusief preventie en nazorg. Ons doel is mensen schuldenvrij te krijgen of hun schuldenlast beheersbaar te krijgen. De financieel-technische zaken op dit gebied, waaronder budgetbeheer en schuldregelen, zijn overgedragen aan de Stadsbank.

Uitvoeringsorganisatie Sociale zaken Borne, Hengelo, Haaksbergen

Voor de uitvoering van de Participatiewet werken wij samen met Borne en Haaksbergen. Naast de verstrekking van bijstand wordt ook uitvoering gegeven aan het re-integratiebeleid en armoedebeleid.

Wat hebben we bereikt

6.1 Meer inwoners doen mee in de Hengelse samenleving en voelen zich verbonden met (mensen in) hun omgeving

6.1.1 In 2024 zetten meer inwoners zich in voor de (lokale) samenleving

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage Hengelse volwassenen (18+) dat aangeeft mantelzorg te verlenen (%)	15,0%	Geen ¹	15% (2023)
Percentage Hengelse volwassenen (18+) dat aangeeft vrijwilligerswerk te doen (%)	23,0%	Geen ²	23% (2023)

1 In 2024 zijn wij voor deze indicator overgestapt naar een andere bron. De streefwaarde die wij voor 2024 in de begroting hadden opgenomen, past daarom niet meer.

2 Idem.

6.1.2 In 2024 zijn minder inwoners eenzaam

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage van de Hengelose volwassenen (18-65 jaar) dat aangeeft niet eenzaam te zijn (%)	53,0%	Geen ¹	53,0%
Percentage van de Hengelose ouderen (65+) dat aangeeft niet eenzaam te zijn (%)	48,0%	Geen ²	48,0%

1 In 2024 zijn wij voor deze indicator overgestapt naar een andere indicator en bron. De streefwaarde die wij voor 2024 in de begroting hadden opgenomen, past daarom niet meer.

2 Idem.

6.2 Meer inwoners in Hengelo redden zichzelf, waar nodig met ondersteuning van de gemeente

6.2.1 In 2024 hebben minder inwoners problematische schulden

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Aantal verwijzingen van Budget Alert naar de Stadsbank in een jaar (aantal)	70	80	64
Percentage verwijzingen voor schuldhulp naar Stadsbank als deel van de totale aanmeldingen voor schuldhulp per jaar in Hengelo (%)	12,8%	15,0%	13,0%

6.2.2 In 2024 maken meer inwoners optimaal gebruik van ons armoedebeleid

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage huishoudens in Hengelo met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum (%)	13,5%	14,9%	13,4%
Percentage kinderen in uitkeringsgezin	6,0%	6,0%	5%
Percentage huishoudens met een inkomen tot 120% van het minimuminkomen dat gebruik maakt van één of meer minimaregelingen (%)	62,9%	60,0%	77,0% ¹

1 De stijging die dit percentage laat zien wordt met name veroorzaakt door de instroom/vestiging van statushouders in onze gemeente. Wij attenderen hen op en nemen hen waar mogelijk automatisch mee in (de verstrekking van) onze minimaregelingen als bijvoorbeeld de kledingbon en schoolkosten vanuit het Kindpakket.

6.2.3 In 2024 hebben meer inwoners met weinig kans op regulier werk een (zo nodig aangepaste) baan

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage bijstandsgerechtigden dat in een jaar is uitgestroomd naar betaald werk als deel van het totale aantal bijstandsgerechtigden aan het eind van dat jaar (%)	8,7%	9,3%	7,8% ¹
Percentage re-integratietrajecten dat tot uitstroom naar betaald werk (deeltijd of voltijd) heeft geleid als deel van het totale aantal re-integratietrajecten (%)	9,0%	16,7%	10,8% ²
Aantal personen dat betaald werk verricht met een loonkostensubsidie (aantal)	324	351	296

1 Dit percentage is lager dan begroot. Dit komt doordat ons bijstandsbestand voor een steeds groter deel bestaat uit inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

2 Dit percentage komt voort uit de gegevens van de SWB en betreft alleen de re-integratietrajecten van de SWB die tot uitstroom hebben geleid (als deel van het totale aantal re-integratietrajecten).

6.2.4 In 2024 weten meer inwoners de algemene voorzieningen te vinden¹

1 Algemene voorzieningen zijn voorzieningen, die voor onze inwoners vrij toegankelijk zijn. Dat wil zeggen dat ze geen toestemming van ons nodig hebben om er gebruik van te maken. Algemene voorzieningen kunnen collectief (soms doelgroep gericht) en individueel zijn en zijn altijd voorliggend dan wel aanvullend. Voorbeelden van algemene voorzieningen die door de gemeente worden gefinancierd zijn de jongerensoos, (ouderen)sociëteiten, prenatale voorlichting, taallessen, maatschappelijk werk, ouderenadviseur, jeugdgezondheidszorg en begeleide omgangsregeling (voor ouders in scheiding).

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage inwoners dat aangeeft in de afgelopen 12 maanden actief deelgenomen te hebben aan georganiseerde activiteiten bij organisaties, zoals Wijkkracht, sportverenigingen, culturele instellingen, jongerencentra, etc. (%)	69,4%	70,0%	63,0% ¹

1 De stijging die wij vanaf 2022 zagen (na de Coronaperiode) heeft zich niet doorgezet. Volgens het Hengelo Panel is er weer een afname van actieve deelname aan georganiseerde activiteiten. Wij hebben hiervoor geen directe verklaring. Met het oog op de veranderingen in het sociaal domein, gaan wij deze beleidsindicator en bron (Hengelo Panel) heroverwegen.

6.2.5 In 2024 zijn minder inwoners aangewezen op maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd bij het oplossen van problemen in hun levenssituatie¹

1 Maatwerkvoorzieningen zijn voorzieningen die niet vrij toegankelijk zijn. Het gaat dan om collectieve en individuele (maatwerk)voorzieningen waarvan wij als gemeente vinden dat wij er toestemming voor moeten verlenen. Omdat het specialistische zorg is of omdat het een hele dure zorgvorm is. Maatwerkvoorzieningen die wij financieren zijn bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, dagbesteding, hulpmiddelen, vervoer, schuldhulpverlening, ambulante jeugdhulp, pleegzorg of residentiële hulp.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage Hengelose jeugdigen (0 t/m 17 jaar) dat geïndiceerde jeugdhulp krijgt t.o.v. de Hengelose bevolking (%)	15,2%	Geen ¹	14,5%
Percentage Hengelose inwoners (18 t/m 64 jaar) dat een maatwerkvoorziening Wmo krijgt t.o.v. de Hengelose bevolking (%)	5,7%	Geen ²	5,5%
Percentage Hengelose inwoners (≥ 65 jaar) dat een maatwerkvoorziening Wmo krijgt t.o.v. de Hengelose bevolking (%)	26,0%	Geen	25,8%

1 In 2024 zijn wij voor deze indicator overgestapt naar een andere bron. De streefwaarde die wij voor 2024 in de begroting hadden opgenomen, past daarom niet meer.

2 Idem voor deze en de volgende indicator.

6.2.6 In 2024 zijn inwoners tevreden over de re-integratievoorzieningen en maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd van de gemeente

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Het cijfer van gebruikers van re-integratievoorzieningen dat tevreden is over het uiteindelijk bereikte resultaat van het traject (%)	7,7	7,7	7,7 (2023) ¹
Percentage gebruikers van maatwerkvoorzieningen Wmo dat één of meer positieve effecten van de voorziening ervaart (%)	90,0%	77,0%	90,0% (2023) ²
Percentage gebruikers van geïndiceerde jeugdhulp dat één of meer positieve effecten van de hulp ervaart (%)	89,0%	97,0%	89,0% (2023) ³

1 Geen jaarlijkse meting.

2 Meting heeft plaatsgevonden in 2024, maar betrof gebruikers van 2023. Nieuwe meting volgt in 2025.

3 Meting heeft plaatsgevonden in 2024, maar betrof gebruikers van 2023. Nieuwe meting volgt in 2025.

Het percentage is afgenomen ten opzichte van wat begroot was. Daarover hebben wij in eerdere P&C-documenten al aangegeven dat het in 2021 bij uitzondering heel hoog was. De groep respondenten bij jeugd is niet heel groot, dus toevalligheden kunnen een grote invloed hebben op het percentage. Het percentage is ten opzichte van 2022 licht toegenomen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

6.1 Meer inwoners doen mee in de Hengelose samenleving en voelen zich verbonden met (mensen in) hun omgeving

- In 2024 boden wij ruimte aan 475 bewoners in de gemeentelijke opvang aan de Hazenweg, het COA 250 structurele plaatsen aan de Havezatenlaan en 120 crisisnoodopvangplekken in het Van der Valk hotel Hengelo. Samen met Welbions hebben wij de 187 statushouders gehuisvest. Hiermee is de taakstelling huisvesting statushouders voor 2024 behaald en is het tekort dat resteerde uit 2023 grotendeels ingelopen. Het relatief kleine tekort van 15 statushouders komt in 2025 bovenop een nieuwe taakstelling.
- Het grootste deel van de huisvestingen van statushouders is vooral na de zomer gerealiseerd, omdat er toen woningen beschikbaar kwamen.
- Eind 2024 zijn wij begonnen met het innen van de eigen bijdrage voor onderdak en maaltijden bij Oekraïners met inkomsten uit arbeid.
- In 2024 heeft de gemeente Hengelo de top 10 van meest toegankelijke gemeenten van Nederland bereikt en zijn wij geclassificeerd bij de top 35 van meest toegankelijke steden van Europa. Dit bereiken wij door intensief samen te werken met externe en interne partners.
- Toegankelijkheid speelt een grotere rol voor onze inwoners en de eigen gemeentelijke organisatie. Er worden meer vragen gesteld over toegankelijkheid, zowel bij de belangenverenigingen als ook bij de gemeente. Het grootste deel van het gemeentelijk vastgoed is toegankelijk voor inwoners met een beperking.
- Wij hebben geïnvesteerd in de mogelijkheden voor ontmoeten in de wijken. We stimuleren betrokkenheid van inwoners die zich hiervoor willen inzetten. Daarin werken we nauw samen met onze partner, Wijkkracht Hengelo.

- In samenwerking met Wijkkracht is de theatervoorstelling Queerland naar Hengelo gehaald. Dit is een educatieve LHBTIQA+-musical over de acceptatie en seksuele voorkeuren en genders. De theatervoorstelling was te zien in het MFA Berflo Es op Coming Out Day.
- In 2024 is de buitententoonstelling 'Intersekse – 1 op de 90' geplaatst op het Industrieplein achter het station. Met deze tentoonstelling willen we meer aandacht en bewustzijn creëren voor intersekse personen.
- Wij besteden aandacht aan meer inclusieve communicatie in onze schriftelijke communicatie met inwoners. De teksten worden geschreven conform de richtlijnen van het 'Helder Hengelo's'. Dit betekent o.a. dat de teksten leesbaar zijn voor iedereen en er wordt aandacht besteed aan de aanhef van een brief.

6.1.1 Meer inwoners zetten zich in voor de (lokale) samenleving

- Met de uitvoeringsregeling 'Inwonersfonds leefbare wijken' maken wij het mogelijk dat inwoners, die een initiatief hebben dat bijdraagt aan een sterke gemeenschappelijke sociale basis, worden gefaciliteerd.
- Wij zetten in op preventie en het stimuleren van een gezonde leefwijze voor mantelzorgers; zij kunnen trainingen en cursussen volgen. Ook bieden wij (vanuit Twentse Koers) logeerszorg om de overbelaste mantelzorger tijdelijk te ontlasten.
- Wij hebben het aanbod voor mantelzorgers uitgebreid. Met onder andere de methodiek van het Odensehuis, voor (beginnend) dementerenden en hun mantelzorgers, en meer gastgezinnen waar jonge mantelzorgers een dagdeel per week opgevangen worden.
- Met inwoners die zich melden voor een vrijwilligersfunctie wordt direct een concrete afspraak met minimaal één vrijwilligersorganisatie gemaakt. Evaluatie om te kijken of de match gelukt is, maakt standaard onderdeel uit van de procedure.
- Vanwege het 12,5 jarige jubileum is het jaarlijks vrijwilligersevenement een half jaar verschoven. Het event, gericht op waardering en dankbaarheid, beoogt vrijwilligers te stimuleren om zich blijvend in te zetten voor de samenleving.

6.1.2 Minder inwoners zijn eenzaam

- In 2024 is het 'Actieplan Eenzaamheid' vastgesteld. Het Actieplan eenzaamheid is onderdeel van de 'Nota gezondheid, Iedereen Gezond(er)'. Het doel van dit actieplan is om eenzaamheid van inwoners van de gemeente Hengelo zoveel mogelijk te voorkomen en het taboe rondom eenzaamheid af te laten nemen. In de verschillende wijkcentra worden activiteiten georganiseerd om eenzaamheid aan te pakken.
- In plaats van het opzetten van de geluksroute hebben wij ingezet op kennis en kunde over positieve gezondheid bij professionals zodat zij deze methodiek toepassen in de dagelijkse praktijk.
- Een groot aantal mensen dat bij de huisarts komt ervaart eenzaamheid. De huisarts biedt "Welzijn op recept" aan en verwijst door naar een welzijnscoach. Samen met de inwoner wordt door de welzijnscoach begeleid naar een voor de inwoner passende oplossing.

6.2 Meer inwoners in Hengelo redden zichzelf, waar nodig met ondersteuning van de gemeente

6.2.1 Minder inwoners hebben problematische schulden

- De looptijd van de wettelijke schuldsanering (Wsnp) is reeds gehalveerd van 36 naar 18 maanden. In 2024 is daarnaast ook de 0-optie ingevoerd. Dit houdt in dat mensen zonder afloscapaciteit direct een schone lei kunnen krijgen. Hiermee is er nog meer aandacht nodig voor de begeleiding en nazorg. Wij zien nog geen echte stijging in het aantal schuldregelingen.
- In Q2 is de pilot Geldinformatiepunt van start gegaan, laagdrempelig en in de wijk om het bereik te vergroten. Deze preventieve interventie voorkomt grotere financiële problematiek en mogelijk verdere exalatie (als bijvoorbeeld het inzetten van basis- of maatwerkondersteuning).
- In Q4 is de pilot Jongerenperspectieffonds van start gegaan. Met inzet van de werkwijze van het Jongerenperspectieffonds biedt de gemeente Hengelo jongeren weer perspectief op een schuldenvrije toekomst.
- In de nasleep van de coronapandemie kregen wij de afgelopen jaren minder reguliere aanvragen voor het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz). In 2024 lagen de reguliere Bbz-aanvragen echter weer flink hoger dan verwacht.

6.2.2 Meer inwoners maken optimaal gebruik van ons armoedebeleid

- In 2024 is gewerkt aan een het nieuwe beleidskader "Blik op morgen", welke inmiddels is vastgesteld.

- In 2024 heeft het Rijk structureel middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van armoede en schulden. Deze zijn in 2024 incidenteel ingezet. Zo hebben we eind 2024 uitvoering gegeven aan een eindejaarsactie, waarmee minimahuishoudens de mogelijkheid kregen om ook mee te doen aan decembertradities.
- Door de instroom en huisvesting van statushouders is het aantal verstrekte bijstandsuitkeringen toegenomen, alsook het gebruik van onze regelingen voor onder meer bijzondere bijstand en witgoed.
- Wij hebben ons bereik vergroot door de nieuwe doelgroep, die in beeld is gekomen door het verstrekken van de energietoeslag, actief te betrekken en mee te nemen in de eindejaarsactie.
- Om inwoners optimaal gebruik te laten maken van ons armoedebeleid hebben wij bij specifieke doelgroepen bij een aanvraag levensonderhoud ook meteen ambtshalve regelingen uit het Kindpakket toegekend. Denk hierbij aan verstrekking schoolkosten aan statushouders.
- In het kader van duurzaamheid bieden wij met ingang van oktober 2024 een nieuwe witgoedregeling aan, waarmee inwoners met een laag inkomen energiezuinig witgoed kunnen aanschaffen. Wij onderzoeken nog of wij het aanbod van duurzame regelingen voor deze doelgroep kunnen uitbreiden.

6.2.3 Meer inwoners met weinig kans op regulier werk hebben een (zo nodig aangepaste) baan

- In 2024 hebben wij in de ketensamenwerking UWV-uitvoeringsorganisatie-SWB-Werkplein afspraken gemaakt over een effectieve inzet van het re-integratie instrumentarium en zijn deze vastgelegd in het prestatiecontract met de uitvoeringsorganisatie SWB.
- In 2024 is door SWB vanuit het Strategisch plan 2023-2027 de eerste fase van de doorontwikkeling doorgevoerd. De structuur van de organisatie aangepast op de primaire processen: Werkleerbedrijf, Arbeidsontwikkeling en Beheer openbare ruimte. Er was sprake van een transitiedirectie, inmiddels heeft de directie een definitieve invulling gekregen.
- Door aansluiting te zoeken bij werk- en regiegroepen in de arbeidsmarktregio Twente wordt vanuit kennisdeling en uniformiteit effectiever ingezet op het maken van goede matches en begeleiding naar werk.
- In het kader van de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur hebben wij in 2024 de mogelijkheden verkend van het daadwerkelijk vestigen van het regionale Werkcentrum Twente in Hengelo. Besluitvorming hierover in de arbeidsmarktregio Twente vindt naar verwachting plaats in het voorjaar van 2025, met als doel daadwerkelijk te starten op 1 januari 2026.
- De nieuwe re-integratieverordening is in 2024 vastgesteld. Met deze verordening wordt de inzet vergroot om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen. Werkgevers en werkzoekenden kunnen elkaar makkelijker vinden in het matchingsproces, wat bijdraagt aan duurzaam werk voor de doelgroep. De aanvullende beleidsregels die in dit kader zijn opgesteld heeft het college inmiddels vastgesteld.
- Wij hebben jongeren die zonder startkwalificatie, maar wel gericht de school verlaten richting arbeidsmarkt of dagbesteding, begeleid naar een vervolgstap. Ook zijn wij gestart met een actievere vorm van nazorg op VSO/Pro scholen door middel van toekomstgericht werken. Op het Entree zijn wij gericht op locatie de gesprekken aangegaan, wat zorgt voor betere samenwerking en afstemming.
- In voorbereiding op de nieuwe wet 'Van school naar duurzaam werk' hebben wij de huidige Twentse belofte geëvalueerd en een start gemaakt met een analyse om inzicht te krijgen in de regionale problematiek en de eventuele blinde vlekken in het aanbod voor de doelgroep.
- Via het project Ikletterop en door middel van maatwerktrajecten begeleiden wij inwoners die moeite hebben met lage basis- en/of vakvaardigheden en potentie hebben om na deelname aan het traject een duurzame plek op de arbeidsmarkt te krijgen. Ook worden werkgevers benaderd om met lage basisvaardigheden aan de slag te gaan.

6.2.4 Meer inwoners weten de algemene voorzieningen te vinden

- In 2024 is Skillz Jongerenwerk gestart met een tienermiddag en een legoclub voor tieners binnen het stedelijk jongeren centrum.
- Met het project sociale basis hebben wij samen met Wijkkracht Hengelo wijkanalyses in een gezamenlijk dashboard gemaakt. Op basis van deze analyses worden de wijkentrees over de stad verdeeld en weten wij welke delen van de gemeente prioriteit hebben. Zie ook bijlage 10.2.
- Helaas krijgen professionals ook bij algemene voorzieningen af en toe te maken met agressie. Met een agressietraining leren zij, hoe ze hier mee om moeten gaan.
- Samen met inwoners en partners is geleerd hoe in wijken gelijkwaardig kan worden samengewerkt.
- Om te zorgen dat de openingstijden van de wijkcentra en wijkhuizen aansluiten bij de behoeften van de inwoners, hebben wij in 2024 de hoeveelheid beheer uitgebreid. En wij hebben voorbereidingen getroffen voor de verbouw van het wijkcentrum Slangenbeek, zodat wij in die wijk ontmoeten en activiteiten op het

gebied van sport, cultuur en welzijn met elkaar kunnen verbinden. De verbouw is door capaciteitsgebrek echter nog niet gestart. Voor vervanging van de school en sportzaal in Beckum door een nieuw te bouwen Multi Functionele Accommodatie (MFA) is het eerste deel van het haalbaarheidsonderzoek succesvol afgerond. Dit bestond onder andere uit het opstellen van voorwaarden voor de stichting die de MFA wil bouwen en in eigendom hebben. Zij voldoen inmiddels aan de voorwaarden en daarmee is het tweede deel van het haalbaarheidsonderzoek gestart (inhoud en financiën).

- In 2024 is de subsidie voortgezet van het Studio 15 Talenthuis. Het project is gerealiseerd binnen een gelijkwaardige samenwerking tussen Oyfo, Metropool en Stichting Wijkkracht. De activiteiten zijn gericht op alle jongeren en specifiek jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt, jongeren in een sociaal isolement en jongeren uit aandachtswijken. Met als doel om talenten bij jongeren naar boven te halen en draagt bij aan de veerkracht, welzijn en gezondheid van jongeren.

6.2.5 Minder inwoners zijn aangewezen op maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd bij het oplossen van problemen in hun leefsituatie

- Wij hebben in 2024 de lokale verwerving van de basisondersteuning gegund voor de meeste vormen van individuele en groepsgerichte ondersteuning Wmo en jeugdhulp. Dit is ingegaan per 1 januari 2025.
- Wij hebben in samenwerking met het OZJT in 2024 nieuwe regionale afspraken gemaakt met aanbieders voor de meeste vormen van jeugdhulp. Daarbij gaat het onder andere om ambulante jeugdhulp, jeugd-GGZ, wonen en verblijf en crisis. De overeenkomsten zijn ingegaan per 1 januari 2025.
- Met de komst van de basisondersteuning is gekozen om de onafhankelijke cliëntondersteuning niet door Wijkkracht uit te laten voeren, maar we besteden deze dienst opnieuw aan. Dit om de onafhankelijkheid van deze dienst voor de inwoners te kunnen waarborgen.
- Meerdere contracten van individuele voorzieningen zijn in 2024 van start gegaan. De Regiotaxi wordt uitgevoerd door een nieuwe vervoerder. Huishoudelijke ondersteuning is overgegaan naar tijdsgesichte indicaties passend binnen het normenkader dat landelijk is gesteld. Met krachtig oud worden, werken inwoners aan het herstel van de zelfredzaamheid.
- In oktober 2024 zijn wij gestart met het project Wijkfunctionaris GGZ. Het doel van dit project is om vroegtijdig meldingen van onbegrepen gedrag op te pakken om vervolgens samen met de betrokken inwoner na te gaan wat er aan de hand is en te zorgen voor passende ondersteuning en zorg.
- In 2024 is de Regionale woonzorgvisie Twente vastgesteld door de Twentse gemeenten en de provincie Overijssel. Samen met partners is gestart met het ontwikkelen van het lokale programma volkshuisvesting waar huisvesting voor kwetsbare inwoners een onderdeel van zal zijn.
- De doelgroep voor beschermd wonen is uitgebreid naar inwoners met een licht verstandelijke beperking.
- In nauwe samenwerking met Welbions zijn op het gezondheidspark een polikliniek en woningen voor inwoners met verslavingsproblematiek zonder perspectief op herstel geopend. Financiering van deze locatie vindt plaats vanuit de Wet langdurige zorg.
- Vanuit onze rol binnen de Twentse Koers en samen met centrumgemeenten Enschede en Almelo werken wij samen met Menzis aan een dekkend zorglandschap voor inwoners met complexe multiproblematiek.
- Het voorkomen van wachtlijst voor beschermd wonen is belangrijk. Ook in 2024 hebben wij ons, samen met de centrumgemeenteregio Enschede, ingezet om de wachtlijsten aan te pakken.
- Regionaal voelen ketenpartners de urgentie voor het Toekomstscenario Jeugd en Gezinsbescherming, maar het proces verloopt traag. De geplande pilots in 2023 zijn niet gestart. Wel is begin 2024 een vervolgonderzoek gestart, met een beoogd advies in januari 2025 over de verdere realisatie in Twente. Dit vormt de basis voor werving van een projectleider. Wij willen aansluiten als pilotgemeente.
- Wij werken met partners aan een plan van aanpak die aansluit bij het Toekomstscenario Jeugd en Gezin. Om de wachtlijst terug te dringen die is ontstaan door de aanzienlijke stijging van het aantal meldingen bij Veilig Thuis Twente (VTT).

6.2.6 Inwoners zijn tevreden over de re-integratievoorzieningen en maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd van de gemeente

- Wij hebben in 2024 onderzoek gedaan naar het doorontwikkelen van de inwoner ervaringsmetingen. Wij hebben geconcludeerd dat wij met vergelijkbare instrumenten en methoden inwoner ervaringsmetingen uitvoeren dan gangbaar is en andere gemeenten doen. Er is echter ook ruimte voor verbetering. Denk daarbij aan het inbrengen van eigen vragen (nu hanteren wij een algemene vragenlijst) en het continu meten. Wij pakken dit op, onder andere samen met Wijkkracht Hengelo (voor het deel basisondersteuning).

- Ook in 2024 hebben wij de boodschap uitgedragen dat het anders moet in het sociaal domein. Bewustwording over wat inwoners zelf kunnen doen (goede zorg voor jezelf en zorgen voor elkaar), aangevuld door inzet van vrijwilligers (waar dat kan) en professionals (waar dat moet). Bewustwording ook over dat de gemeente niet (langer) alles oplost en vergoedt. Dat wij alleen dan ook op de langere termijn de ondersteuning kunnen blijven bieden voor mensen die dat echt nodig hebben. Met name ter voorbereiding op de start van de basisondersteuning hebben wij dit samen met de gegunde partner gecommuniceerd.

Wat zijn we blijven doen

Ondersteuning jeugd en kwetsbare gezinnen

- Het preventieteam jeugd komt vanaf 1 januari 2025 te vallen onder de Basisondersteuning. Door deze beleidskeuze lag de focus in 2024 op de continuïteit van de ondersteuning binnen het preventieteam.
- Wij zetten de pilot Jeugdhulpteams (JHT) op school voort tot en met juli 2025 en ontwikkelen het samen verder met het onderwijs en de jeugdhulppartners. Daarbij versterken wij de sociale basis en/of de zelfredzaamheid van leerlingen en gezinnen. Zie 23-FP-6.2.
- Meer partners hebben zich aangesloten bij de expertgroep Toekomstplannen voor jongvolwassenen. Het format voor de Toekomstplannen is herzien en samen met jongeren en partners is gestart met de ontwikkeling van een app om jongeren meer regie te geven en professionals mee te nemen in het werken met Toekomstplannen.
- Er heeft een evaluatie van het Wonen met een Toekomstplan (Korenbloemstraat en Sportlaan Driene) plaatsgevonden. Het huidige aanbod is toereikend. De uitkomsten zijn meegenomen in de doorontwikkeling van de Toekomstplannen.
- Wij faciliteren meerdere acties en activiteiten met onze subsidiepartners om jongeren in een vroegtijdig stadium te kunnen helpen. Denk daarbij aan de (groeps)bijeenkomsten en trainingen vanuit de GGZ voor voor kinderen van ouders met psychiatrische problematiek (KOPP) en jongeren met depressieve klachten (GRIP op je DIP). En het spreekuur van samenwerkende partijen op het C.T. Stork-college.
- Wij hebben in 2024 vanuit team Jeugd en Gezin datagericht gewerkt bij het indiceren voor de inzet van jeugdhulp. We hebben een dashboard gebouwd voor het project 'aanmodderen is stoppen' en hebben op die manier inzichtelijk gemaakt welke cliënten langdurig zorg hebben ontvangen en we hebben daar waar mogelijk gestuurd op eerdere uitstroom en afschaling.
- Wij hebben geïnvesteerd in ketensamenwerking, zowel in de basisondersteuning, specialistische ondersteuning als ook in de veiligheidsketen. Om jongeren in een vroegtijdig stadium te kunnen ondersteunen.
- Wij hebben lokaal en regionaal contractmanagement uitgevoerd.
- Wij zijn in 2024 multi-probleemgezinnen blijven ondersteunen, via de Wraparound Care- methode, die het GRIP-team uitvoert. Door op maat gemaakte intensieve gezinsbegeleiding, die gericht is op herstellen van zelfregulatie en het versterken van de eigen kracht, worden deze gezinnen ondersteund.
- Vanuit de Samenwerkingsagenda Jeugdhulp hebben wij in 2024 gewerkt aan een aantal (boven)regionale opgaven in de jeugdhulp, zoals onder andere de af- en ombouw van residentiële voorzieningen, zoals de Jeugdzorg+ en de drie milieuvoorzieningen (voorziening dat verblijf, behandeling en school/ werk combineert) en aan de aanpak van de wachtlijstproblematiek.
- De gemeente Hengelo blijft vrijwilligers en mantelzorgers ondersteunen.
- Wij vragen aandacht voor het signaleren van eenzaamheid (bij professionals in zorg en welzijn, vrijwilligers en inwoners). Dit doen we door nauwe samenwerking met onze partners.

Wmo, zorg en welzijn

- Ook in 2024 hebben de consultants en regisseurs Wmo gezorgd dat er zo snel mogelijk, zo licht mogelijk en zo dichtbij mogelijk een antwoord gevonden kon worden op de (hulp)vraag van inwoners.
- Wij hebben ondersteuning geboden aan jonge en volwassen mantelzorgers en vrijwilligers.
- Wij kopen in en subsidiëren Wmo-ondersteuning (en hulpmiddelen), lokaal en regionaal. Wij sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij het gewone leven.
- Daarbij blijven wij lokaal en regionaal investeren in onderzoek en toetsing van aanbieders om zorgfraude tegen te gaan. Waar mogelijk zetten wij in op het daadwerkelijk terugvorderen van niet of verkeerd bestede zorgmiddelen.
- Wij blijven vervoersoplossing bieden in de regio wanneer gebruik openbaar vervoer niet meer kan. Het gaat daarbij om incidenteel vervoer (voormalige Regiotaxi) en structureel vervoer (van en naar dagbesteding, jeugdwetvervoer en leerlingenvervoer). Ook stimuleren wij onze inwoners gebruik te maken van diensten zoals 'Zelfstandig leren reizen met het OV' en 'ANWB-Automaatje'.
- Wij voeren lokaal contractmanagement uit en ondersteunen de regionale contractmanagers.
- In samenwerking met onze partners blijven wij inzetten op voldoende, geschikte en betaalbare huisvesting voor kwetsbare inwoners en zorgen daarbij voor de benodigde zorg en ondersteuning (uitvoering 'wonen en zorg in Hengelo 2019-2025').
- Wij blijven lokaal en regionaal inzetten op een sluitende aanpak voor mensen met onbegrepen gedrag, samen met onze ketenpartners.
- Wij zijn in 2024 de wijkcentra van Hengelo blijven subsidiëren. De stichtingsbesturen van de wijkcentra, de SWB en de gemeente hebben in 2024 ingezet op het verbeteren van de samenwerking.

Werk, inkomen en schuldhulpverlening

- Wij hebben ook in 2024 op basis van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (ROOO) leefgeld verstrekt aan Oekraïners die wij in onze gemeente opvangen.
- Vanuit de Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen hebben we de Participatiewet uitgevoerd voor de gemeenten Borne, Hengelo en Haaksbergen.
- Wij hebben inwoners van de gemeente Hengelo ondersteund bij het oplossen van hun financiële zorgen en/of problemen. Dit door de inzet van schuldhulpverlening vanuit BudgetAlert. Wij hanteerden hierbij een integrale aanpak en leverden maatwerk passend bij de situatie van de inwoners. Waar nodig hebben wij ze doorverwezen naar de Stadsbank voor het afhandelen van een schuldregeling en/of budgetbeheer rekening.
- De gemeente Hengelo kent verschillende regelingen om gezinnen en mensen in armoede te ondersteunen, waaronder het kindpakket. Wij hebben ons ook in 2024 ingezet om deze regelingen goed onder de aandacht te brengen, zodat de doelgroep er ook maximaal gebruik van kan maken.
- Wij hebben ook het afgelopen jaar een collectieve zorgverzekering voor inwoners met een laag inkomen aangeboden.
- Wij zijn blijven samenwerken binnen het Werkplein Midden Twente, om mensen uit verschillende bestanden (deels) aan het werk te helpen. Vooruitlopend op de ingezette landelijke ontwikkelingen voor de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur hebben wij in Midden Twente de mogelijkheden verkend van het daadwerkelijk vestigen van een zogenoemd Werkcentrum Twente in Hengelo, waarin het Werkplein Midden Twente zal opgaan.
- Wij hebben workshops, participatietrajecten en re-integratietrajecten voor bijstandsgerechtigden ingekocht en uitgevoerd. De SWB is onze uitvoeringsorganisatie voor Wsw (Wet sociale werkvoorziening), Nieuw beschut en re-integratie. Daarnaast is een deel van de begeleiding uitgevoerd door onze eigen arbeidsmarkt-, werk-, participatie-, en jobcoaches.
- Via het ROZ hebben wij starters en zzp-ers geadviseerd en gefaciliteerd. De rol van het ROZ binnen de arbeidsmarkt is groot. Zo is het probleem van het vinden van personeel in deze krappe arbeidsmarkt soms een thema voor ondernemers die met problemen bij ROZ aankloppen. Maar elke zelfstandige ondernemer die bij ROZ aanklopt om te starten, of met financiële problemen, is zelf ook een potentiële kracht op de arbeidsmarkt. Daarnaast heeft het ROZ een belangrijke rol als adviseur voor Sociaal Impact Ondernemen, dat bijdraagt aan inclusiviteit.
- Wij hebben in de arbeidsmarktregio Twente vol ingezet op een Leven Lang Ontwikkelen (LLO). Samen met de belangrijkste partners zoals werkgeversorganisaties, vakbonden, onderwijsinstellingen en UWV hebben wij gewerkt aan actielijnen die voortkomen uit onze gezamenlijke Twentse visie op een LLO om in Twente een optimale leercultuur te creëren. Doel is iedereen in een snel veranderende arbeidsmarkt arbeidsfit te maken of te houden en werkgevers van goed gekwalificeerd personeel te voorzien.

- In het programma van de Twentse Belofte werkt de gemeente Hengelo samen met partners om jongeren een goed toekomstperspectief te bieden. Jongeren die zonder startkwalificatie school verlaten hebben de doorstroomcoaches in beeld en begeleid naar een passende vervolgstap. Voor kwetsbare jongeren in de leeftijd 23-27 jaar biedt Hengelo lifecoaching. Zij begeleiden jongeren die op meerdere leefgebieden vastlopen en waar de inzet van meerdere interventies nog niet geleid heeft tot een stap richting werk of school.
- Het Taalpunt Hengelo is in 2024 volop in bedrijf geweest. Samen met partners in de stad is een breed taalaanbod ingezet om lage basisvaardigheden te optimaliseren onder verschillende doelgroepen. Wij hebben onze infrastructuur benut waarin wij samenwerken met partners, zoals het Leerwerkloket en Wijkkracht om lage basisvaardigheden te traceren en vervolgens te verhelpen.

Werken aan een inclusieve samenleving

- Ook in 2024 is Hengelo een regenbooggemeente geweest, waarmee we aandacht hebben gevraagd voor de positie van LHBTIQA+ personen. Ook hebben wij actief meegewerkt aan de Coming Out Dag.
- Wij blijven aandacht besteden aan de positie van LHBTIQA+-personen (LHBTIQA+ staat voor lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen, transgender-, intersekse-, queer- en asexuele personen en de + staat voor overige seksuele en genderidentiteiten). We werken hiervoor samen met partners in de stad gericht op bewustwording, voorlichting en het organiseren van activiteiten.
- Ook in 2024 hebben wij gezorgd dat nieuwkomers snel een plek binnen onze samenleving vinden. Dat doen wij door onder andere een brede intake, duale trajectenroutes en ondersteuning richting zelfredzaamheid en begeleiding gedurende het hele inburgeringstraject.
- Wij zijn, in samenwerking met belangenverenigingen (Stichting Gehandicaptenraad Hengelo en Bartimeus), blijven inzetten op het toegankelijker maken (openbare) ruimte en vastgoed.

Wat heeft het gekost

6 Sociaal domein	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 gewijzigd	Rekening 2024	Vershil
Baten	1.110	18.703	18.367	-336
Lasten	16.440	23.983	22.996	987
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-15.330	-5.280	-4.629	651
Baten	-	-	-	-
Lasten	10.261	10.585	10.291	294
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-10.261	-10.585	-10.291	294
Baten	45.563	49.839	49.808	-31
Lasten	59.494	62.181	62.935	-754
6.3 Inkomensregelingen	-13.931	-12.342	-13.127	-785
Baten	-	-	-	-
Lasten	12.666	14.037	14.064	-27
6.4 WSW en beschut werk	-12.666	-14.037	-14.064	-27
Baten	552	2.947	1.901	-1.046
Lasten	7.442	10.862	9.420	1.442
6.5 Arbeidsparticipatie	-6.890	-7.915	-7.519	396
Baten	18	18	25	7
Lasten	3.730	3.901	3.959	-58
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-3.712	-3.883	-3.934	-51
Baten	1.052	1.090	1.071	-19
Lasten	12.495	11.214	10.794	420
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	-11.443	-10.124	-9.723	401
Baten	-	-	-	-
Lasten	12.278	11.375	11.383	-8
6.71B Begeleiding (WMO)	-12.278	-11.375	-11.383	-8
Baten	-	-	-	-
Lasten	2.849	2.528	2.482	46
6.71C Dagbesteding (WMO)	-2.849	-2.528	-2.482	46
Baten	5	5	-	-5
Lasten	964	-	-	-

6 Sociaal domein	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 gewijzigd	Rekening 2024	Verschil
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-959	5	-	-5
Baten	-	-	-	-
Lasten	-	-	-	-
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-
Lasten	3.825	4.993	5.043	-50
6.72A Jeugdhulp begeleiding	-3.825	-4.993	-5.043	-50
Baten	-	-	-	-
Lasten	5.798	6.563	6.580	-17
6.72B Jeugdhulp behandeling	-5.798	-6.563	-6.580	-17
Baten	-	-	-	-
Lasten	3.267	3.325	3.249	76
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	-3.267	-3.325	-3.249	76
Baten	325	336	332	-4
Lasten	1.491	2.387	2.183	204
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	-1.166	-2.051	-1.851	200
Baten	-	-	-	-
Lasten	2.177	2.080	2.003	77
6.73A Pleegzorg	-2.177	-2.080	-2.003	77
Baten	-	-	-	-
Lasten	1.696	1.458	1.413	45
6.73B Gezinsgericht	-1.696	-1.458	-1.413	45
Baten	-	958	958	-
Lasten	4.924	7.754	8.749	-995
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-4.924	-6.796	-7.791	-995
Baten	-	-	-	-
Lasten	6.892	7.834	7.564	270
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-6.892	-7.834	-7.564	270
Baten	-	-	-	-
Lasten	1.439	1.514	1.722	-208
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-1.439	-1.514	-1.722	-208
Baten	-	-	-	-
Lasten	943	594	793	-199
6.74C Gesloten plaatsing	-943	-594	-793	-199
Baten	850	2.155	2.211	56
Lasten	-	-	53	-53
6.81A Beschermd wonen (WMO)	850	2.155	2.158	3
Baten	-	7	7	-
Lasten	1.199	1.203	1.225	-22
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-1.199	-1.196	-1.218	-22
Baten	-	-	-	-
Lasten	2.590	3.114	3.053	61
6.82A Jeugdbescherming	-2.590	-3.114	-3.053	61
Baten	-	-	-	-
Lasten	390	437	455	-18
6.82B Jeugdreclassering	-390	-437	-455	-18
Saldo 6 Sociaal domein	-125.775	-117.864	-117.730	134

Financiële toelichting

Wij zien op hoofdlijnen de volgende ontwikkelingen binnen de financiën van het programma sociaal domein ten opzichte van de 2e Beleidsrapportage 2024:

- De huisvesting van statushouders heeft in 2024 voor het grootste deel plaatsgevonden na de zomer, in verband met de beschikbaarheid van woningen. In deze periode is daarmee het aantal aanvragen

voor bijzondere bijstand, witgoedregelingen, bijstandsuitkeringen en schoolkosten vanuit het kindpakket toegenomen. Daarmee zijn ook de kosten in het laatste kwartaal van 2024 gestegen.

- Door het uitvoeren van de regeling energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen, is het gelukt om ons bereik ten aanzien van de doelgroep te vergroten. Zij komen vaak ook in aanmerking voor andere gemeentelijke regelingen. Dit zien we terug in de beleidsindicatoren en ook in de financiën.
- In lijn met het landelijke beeld zien wij de uitgaven voor jeugdzorg verder stijgen. De oorzaak ligt in de toenemende zwaarte en duur van de indicaties. Wij blijven vanuit het Transformatieplan inzetten op het terugdringen van de kostenontwikkeling binnen de jeugdzorg en behalen hier ook successen. Ondanks deze ingezette verandering, zien wij ook dat wij niet overal invloed op hebben. Ten opzichte van de 2e Beleidsrapportage 2024 zien wij met name een overschrijding op de weinig voorkomende hoog specialistische zorg en landelijke transitie arrangementen.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (€ 651.000 voordeel)

- Opvang van vluchtelingen: Net als voorgaande jaren hebben wij ook in 2024 nieuwkomers opgevangen. Hiervoor ontvangen wij verschillende vergoedingen vanuit het Rijk en het COA. Ten opzichte van de 2^e Beleidsrapportage 2024 ontstaat een voordelig resultaat van € 525.000. Dit voordelige resultaat bestaat uit lagere inkomsten van € 436.000 en lagere uitgaven van € 961.000. In de loop van 2024 hebben wij bedden die in eerste aanleg beschikbaar waren voor Oekraïense vluchtelingen, ingezet voor de opvang van asielzoekers. Hierdoor hebben wij minder leefgeld aan Oekraïeners uitgekeerd dan begroot (€ 354.000 voordeel), dit resulteert ook in een lagere rijksvergoeding. Daarnaast hebben wij minder uitgaven voor met name gas en catering (€ 450.000 voordeel) en wordt een bijdrage van € 100.000 aan de investering van Welbions ten behoeve van de huisvesting van statushouders niet in 2024, maar in 2025 gedaan. Wij stellen voor het totale voordeel op de budgetten opvang vluchtelingen van € 525.000 te storten in de reserve Vluchtelingen, zie hiervoor het bestemmingsvoorstel.
- De afgelopen jaren zijn de uitgaven voor Sociaal Medische Indiceringen (SMI) kinderdagverblijven gestegen. De begroting hebben wij hier de afgelopen jaren structureel op bijgesteld. In de Septembercirculaire 2024 hebben wij ter compensatie van deze stijgende uitgaven extra middelen gekregen, om zo de druk op het budget voor SMI weg te nemen. In de 2^e Beleidsrapportage 2024 hebben wij het budget SMI voor 2024 incidenteel naar beneden bijgesteld, de kosten leken zich te stabiliseren. Deze bijstelling is te hoog gebleken. In de laatste maanden van 2024 is het aantal inwoners met een indicatie voor SMI gestegen doordat de doelgroep complexer wordt. Daarmee ontstaat een incidenteel nadeel van € 84.000.
- Toekomstbestendige voorzieningen en zakelijk partnerschap: doordat enkele functies tijdelijk zijn ingevuld door inhuurkrachten, in verband met tijdelijke vervanging door ziekte, benodigde ervaring of expertise en capaciteit, ontstaat hier een overschrijding op de personeelslasten van € 153.000.
- Voorliggende voorzieningen Jeugd, BSO+ en Toekomstplannen: In het voorliggende veld werken we samen met diverse partners. Subsidiepartners hebben niet alle afgesproken activiteiten kunnen uitvoeren. 2024 heeft in het teken gestaan van de voorbereiding en implementatie van de basisondersteuning, waardoor beoogde uitbreiding nog niet heeft kunnen plaatsvinden. Dit leidt tot een voordeel van € 63.000.
- Uitvoering wet verplichte GGZ en aanpak personen verward gedrag: In 2024 waren er minder casussen voor hoorplicht via SamenTwente en zijn er nog geen kosten gemaakt voor WAMS en is er geen gebruik gemaakt van de Wmo inzet van Ambulante Zorg Twente. Dit resulteert in een voordeel van € 44.000.
- Sociale vernieuwing/wijkaanpak: In 2024 hebben wij minder subsidies uitgegeven aan wijkwelzijnswerk (m.n. activiteitenbudget). Er zijn minder aanvragen geweest, waardoor er een voordeel van € 62.000 is ontstaan. Daarnaast is er minder personele inzet geweest (€ 60.000).
- Wijkwelzijn 't Berflo: Doordat de welzijnsruimten meer zijn verhuurd ontstaat er een voordeel van € 71.000.
- Het overige verschil bestaat uit afwijkingen onder de € 50.000.

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (€ 294.000 voordeel)

- Uitvoeringkosten toegang: Ten opzichte van de 2^e Beleidsrapportage 2024 zijn de werkelijke lasten in 2024 € 217.000 lager. Dit wordt met name veroorzaakt doordat per abuis de bijstelling van de lasten voor team Jeugd en Gezin in programma 9 is verwerkt, in plaats van in programma 6 (€ 395.000 voordeel). Daarnaast is de inzet vanuit Team Wmo hoger dan begroot (€ 134.000 nadeel) door inschalingsverschillen.
- Centra jeugd en gezin (CJG), preventieteam: Subsidiepartners hebben niet alle afgesproken activiteiten kunnen uitvoeren. 2024 heeft in het teken gestaan van de voorbereiding en implementatie van de

basisondersteuning, waardoor beoogde intensivering nog niet heeft kunnen plaatsvinden. Dit leidt tot een voordeel van € 100.000.

- Het overige verschil bestaat uit afwijkingen onder de € 50.000.

6.3 Inkomensregelingen (€ 1.031.000 nadeel)

- **Bijstand:**
Het werkelijke resultaat op de BUIG (uitkeringen PW, IOAW en IOAZ, Bbz en loonkostensubsidie) is over 2024 € 1,5 miljoen voordelig. De ontvangen rijksvergoeding (spuk) is daarmee in 2024 hoger dan de uitkeringslasten.
Ten opzichte van de 2^e Beleidsrapportage zien wij een nadeel van € 480.000. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere uitgaven van ca. € 364.000. De stijging van de uitgaven, die naar verwachting structureel zal zijn, is te verklaren door de instroom van statushouders in de laatste maanden van 2024. Daarnaast ontstaat er een incidenteel nadeel van ca. € 85.000 door een actualisatie van de verwachte terugvorderingen van uitkeringen.
- **Minimabeleid:** Het nadeel van € 60.000 is te verklaren doordat het aantal kinderen dat gebruik heeft gemaakt van de tegemoetkoming voor de schoolkosten eind 2024 flink is gestegen t.o.v. 2023. Daarnaast laten de participatie activiteiten voor volwassenen ook een flinke stijging zien t.o.v. 2023 (13,8%). Deze stijging is te relateren aan de algemene stijging in het bijstandsbestand en de huisvesting van statushouders.
- **Bijzondere bijstand Energieregeling:** In 2023 hebben wij van het Rijk € 7,4 miljoen ontvangen om onze inwoners van een compensatie te kunnen voorzien. Zoals gemeld in de 2^e Beleidsrapportage 2024 is er, ondanks brede communicatie, veel minder dan verwacht een beroep op deze regeling gedaan. In 2023 hebben we ruim € 6,2 miljoen hiervan besteed. Per saldo leidt dit tot een voordeel van € 106.000.
- **Bijzondere bijstand:** De uitgaven bijzondere bijstand zijn € 370.000 hoger dan begroot. De stijging van de uitgaven heeft met name plaatsgevonden in de laatste paar maanden van 2024, als gevolg van de huisvesting van statushouders in die periode. Daarnaast geldt dat de actualisatie van de verwachte terugvorderingen vanuit verstrekking leidt tot een incidenteel voordeel van € 280.000. Per saldo leidt dit tot een nadeel van € 90.000 in 2024.
- **ROZ:** Het ROZ verricht voor de gemeente Hengelo en onze opdrachtgevende gemeenten werkzaamheden in het kader van schuldhulpverlening, bedrijfsadvisering en startersadvisering aan ondernemers. In 2024 blijven de werkelijke opbrengsten voor bedrijfsadvisering en startersadvisering achter bij de begroting (€ 324.000 nadeel). Zoals in de 2^e Beleidsrapportage 2024 gemeld komt dit mede door de aard van de hulpvraag van ondernemers. Hier tegenover staan lagere lasten van € 194.000 (met name personeel). De verstrekkingen vanuit de Bbz aan Hengelose ondernemers zorgen voor hogere uitgaven dan begroot (ca. € 168.000), er zijn in 2024 meer kredieten verstrekt en daarnaast zijn de kredieten per ondernemer gemiddeld hoger. De actualisatie van de verwachte terugvorderingen vanuit Bbz verstrekkingen leidt tot een incidenteel voordeel van € 100.000 en vanuit de TOZO tot een incidenteel nadeel van € 220.000.
- **Participatiewet beheer:** De kosten vallen € 215.000 hoger uit dan begroot. Met name doordat enkele functies tijdelijk zijn ingevuld door inhuurkrachten ontstaat hier een overschrijding op de personeelslasten. Het nadeel hangt samen met het voordeel van € 141.000 op personeel m.b.t. Participatiewet trajecten onder taakveld 6.5.
- **Schuldhulpverlening:** het voordeel van € 160.000 ontstaat doordat de beschikbare gelden voor het Jongeren Perspectief Fonds (JPF) en vanuit het transformatieplan niet zijn benut omdat er werd gewerkt aan het werven van personele inzet. Voor 2025 zullen deze functies worden vervuld.
- Het overige verschil bestaat uit afwijkingen onder de € 50.000.

6.5 Arbeidsparticipatie (€ 395.000 voordeel)

- **Nieuw Beschut:** Tot en met 2020 had de Stichting SWB Beschut een positief resultaat, mede dankzij een plaatsingsbonus vanuit het Rijk per gerealiseerde beschutte werkplek. In 2021 is deze bonus komen te vervallen, maar kon het negatieve resultaat opgevangen worden binnen eigen reserves. Vanaf 2022 lukt dit niet meer. Per 31-12-2024 is het eigen vermogen van de Stichting SWB Beschut negatief. Het eigen vermogen van de stichting mag aan het einde van het jaar niet negatief zijn, waardoor de deelnemende gemeenten een extra bijdrage moeten doen. Voor de gemeente Hengelo betekent dit een incidentele extra last van € 70.000.
- **Inburgering:** Voor de Wet Inburgering ontvangen wij twee specifieke uitkeringen (spuks), een voor de onderwijsroute en algemene voor de inburgeringsvoorzieningen. Hierin krijgen wij een bedrag per

inburgeraar. In 2024 is er een relatief hoge instroom van inburgeraars geweest in het najaar 2024. De kosten van deze leerroutes zullen dan ook pas eind 2024 gaan lopen en doorlopen naar 2025 en verder. De ontvangen middelen van het Rijk mogen wij hiervoor inzetten. Dit leidt tot afwijkingen op baten en lasten, maar is per saldo budgettair neutraal. Ook voor 2024 zijn derde partijen gestart met de uitvoering, maar hebben zij nog niet het volledige budget geclaimd vanwege de vertraging van de kosten. Daarnaast hadden wij nog een incidentele post opgenomen waar geen aanspraak op gemaakt is en is er nog een bedrag onder de spijk verantwoord waar in de begroting geen rekening mee is gehouden (€ 323.000 voordeel).

- Flankerend beleid: De instroom op stadsbanen is gestopt en de regeling op Stadsbanen wordt afgebouwd. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 142.000. Dit is naar verwachting een structurele ontwikkeling, die we meenemen in de Zomernota 2025-2029.
- Jobcoaching: Wij hebben de afgelopen jaren ingezet op het instrument loonkostensubsidie. Dit betekent dat een inwoner aan het werk gaat bij een werkgever en wij deze werkgever daarvoor een loonkostensubsidie verstrekken. Wij blijven inzetten op maximale inzet van het instrument loonkostensubsidie. Door hierop in te zetten verwachten wij een voordeelgemeente BUIG te kunnen blijven. Dit resulteert ook in een verhoogde inzet op jobcoaching. Hierop ontstaat over 2024 een nadeel t.o.v. de begroting van € 134.000.
- Personeel participatiewet trajecten: Het voordeel van € 141.000 hangt samen met het nadeel van € 352.000 op personeel m.b.t. Participatiewet beheer onder taakveld 6.3.
- Het overige verschil bestaat uit afwijkingen onder de € 50.000.

6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo) (€ 51.000 nadeel)

- Aan het einde van het jaar zijn er nog enkele duurdere woonvoorzieningen (woonunits en keukens) geplaatst. Deze woonvoorzieningen zijn kostbaar en hebben daarmee geleid tot hogere uitgaven dan verwacht (nadeel € 31.000).
- Het aantal medische keuringen voor een invaliden parkeerkaart zijn toegenomen. Dit zorgt voor een nadeel van € 20.000. Hiermee samenhangend zijn de leges toegenomen, dit leidt tot een voordeel van € 7.000.

6.71a Hulp bij huishouden (Wmo) (€ 401.000 voordeel)

- In 2023 is de huishoudelijke ondersteuning aanbesteed. We zijn van resultaatgericht werken overgegaan naar de betaling van de daadwerkelijke tijdsinzet. Er wordt ingezet op zelfredzaamheid en het project Krachtig Oud Worden. Daarnaast is er sprake van een personeelstekort bij de aanbieders. Er wordt gekeken naar de mogelijkheden met de beschikbare medewerkers. Hierdoor zijn er mindere declarabele uren en minder uitgaven op huishoudelijke ondersteuning. Dit leidt tot een voordeel van € 275.000.
- In 2024 is het project Krachtig Oud Worden verlengd en zijn de kosten voor een deel (€ 79.000) betaald uit de specifieke uitkering GALA (Gezond Actief Leven Akkoord), onderdeel Valpreventie (programma 7). We zien de kosten van het project aan het eind van 2024 dalen, dit zal begin 2025 weer stijgen. Dit heeft te maken met het moment dat inwoners beginnen aan het traject.
- Het overige verschil bestaat uit afwijkingen onder de € 50.000.

6.72a Jeugdhulp begeleiding (€ 50.000 nadeel)

- Wij hebben in 2024 de subsidie GRIP 2023 kunnen vaststellen. De personele inzet was lager dan afgesproken, vanwege de vele personeelsmutaties. Dit heeft geleid tot een terugbetaling van een deel van de subsidie. Wij hebben in 2024 € 64.000 van het budget niet besteed.
- Zoals in de 2e berap 2024 gemeld zien wij in 2024 een toename van volume en kosten op ambulante ondersteuning, namelijk begeleiding en behandeling. Wij zetten meer uren per cliënt in door toegenomen problematiek. Daarnaast neemt de ambulante ondersteuning gekoppeld aan cliënten met een verblijfsplek toe. De stijging is € 114.000 hoger dan in de 2e berap 2024 ingeschat.

6.72c Jeugdhulp dagbesteding (€ 76.000 voordeel)

In het laatste kwartaal van 2024 zien wij een lichte daling van het aantal cliënten in kinderdagcentra, waardoor een voordeel van € 76.000 op dagbesteding ontstaat.

6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig (€ 200.000 voordeel)

Onder dit taakveld is het incidentele budget voor het Transformatieplan opgenomen. Vanuit dit budget is in 2024 € 173.000 niet besteed. Een aantal verwachte uitgaven schuiven door naar 2025 in verband met de start van de basisondersteuning, bijvoorbeeld de verwachte uitgaven voor communicatie (€ 57.000) en de regievoering in het

kader van het overgangsjaar (€ 73.000). Daarnaast is er sprake van een onderbesteding i.v.m. lagere uitgaven dan begroot voor de inzet van personeel en kosten voor het organiseren van de partnerconferentie (€ 43.000). Zoals in de 2e Beleidsrapportage 2024 aangegeven kan het daarnaast nodig zijn om in 2025 incidenteel extra te investeren in de basisondersteuning om het gewenste effect van de transformatie te bereiken. Het restant van € 43.000 willen wij hier voor inzetten. Wij stellen daarom voor het niet bestede incidentele budget in 2024 van € 173.000, aanvullend op de 2e Berap 2024, over te hevelen naar 2025.

6.73a Pleegzorg (€ 77.000 voordeel)

We zien een daling bij pleegzorg. Deze daling betreft een daling in het aantal pleeggezinnen. Dit is een trend die ook landelijk zichtbaar is.

6.73c Jeugdhulp met verblijf overig (€ 995.000 nadeel)

- We zien het aantal cliënten dat gebruik maakt van een verblijfsplek de afgelopen paar jaar licht dalen (van 424 in 2022 naar 367 in 2024). Wij blijven, conform ons beleid, zoveel mogelijk inzetten op hulp in de thuissituatie.
- De landelijke ontwikkeling rond de ombouw naar kleinschalige driemilieus woonvoorzieningen brengt hoge kosten met zich mee. Het Rijk heeft de kosten van de verbouwing via een specifieke uitkering aan centrumgemeenten vergoed, maar vergoed niet de (structurele) extra kosten voor jeugd door stijgende tarieven als gevolg van kleinschaligheid. De kosten voor Hengelo zijn in 2024 ca. € 1 miljoen hoger dan begroot (totale kosten bijna € 3,7 miljoen). Doordat de begeleidingsintensiteit op deze groepen fors hoger is, nemen de kosten flink toe. Daarnaast hebben we twee zorgaanbieders moeten compenseren (€ 115.000) voor beschikbaarheid van bedden. We kunnen concluderen dat de toename van de kosten voor deze verblijfsplekken volledig zijn ontstaan door bovenstaande tariefontwikkelingen. We zien een positieve neerwaartse ontwikkeling in volume. Het is goed om te weten dat één cliënt meer of minder in een driemilieusvoorziening hoge kosten met zich mee kan brengen. Hierop hebben wij als gemeente weinig invloed.
- Wij hebben in Hengelo te maken met een uitzonderlijke situatie van een gezin waar zeer intensieve zorg wordt geleverd. Vanuit de compensatieregeling woonplaatsbeginsel hebben wij in 2024 een compensatie van het Rijk ontvangen voor de gemaakte kosten in 2022 en 2023. Zie ook 2e Berap 2024. Wij verwachten voor de gemaakte kosten in 2024 (€ 1,3 miljoen) een aanvraag te kunnen doen binnen de regeling, die doorgezet lijkt te gaan worden voor 2024 en 2025. De regeling is echter op dit moment nog niet opengesteld.

6.74a Jeugdhulp behandeling ggz zonder verblijf (€ 270.000 voordeel)

Zowel vanuit onze toegang alsook vanuit de zorgaanbieders wordt er kritischer gekeken naar instroom voor specialische ggz zorg. Lichtere problematiek wordt zoveel mogelijk vanuit de basis ggz opgepakt. De werkelijke kosten voor behandeling vallen hierdoor € 270.000 lager uit dan ingeschat in de 2e Berap 2024.

6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/ggz-verblijf (€ 208.000 nadeel)

- Landelijk transitiearrangement (LTA): Waar wij eerder (met name in 2022) een afname zagen in het aantal cliënten met een LTA zien wij in 2023 en 2024 weer een toename. Dit is een erg kostbare vorm van zorg, waarbij wij geen invloed hebben op de instroom. Dit leidt tot een nadeel van € 408.000.
- Crisiszorg & spoedhulp: Daarentegen hebben we dit jaar ongeveer € 202.000 minder uitgegeven aan crisisinzet en spoedzorg.

6.74c Gesloten plaatsing (€ 199.000 nadeel)

In tegenstelling tot de gewenste afbouw van Jeugdzorg Plus zien wij toch nog instroom van cliënten in deze voorzieningen. Bij de zorgvorm gesloten plaatsing zien we in het 2e halfjaar van 2024 de financiële effecten van de ombouw naar kleinschalige woonvoorzieningen (zie ook taakveld 6.73c). We zien in 2024 ten opzichte van 2023 een daling van het aantal unieke cliënten dat gebruik maakt van deze verblijfsvorm, daarentegen zien we een stijging in de kosten per cliënt. Het is goed om te weten dat één cliënt meer of minder in de JeugdzorgPlus hoge kosten met zich mee kan brengen. Hierop hebben wij als gemeente weinig invloed.

6.82a Jeugdbescherming (€ 61.000 voordeel)

We zien hier het tweede half jaar een lichte daling van het aantal cliënten met een jeugdbeschermingsmaatregel, dit heeft geleid tot een financieel voordeel van € 61.000. Deze daling is met name zichtbaar bij de afname in het aantal ondertoezicht stellingen (OTS) en wordt deels verklaard door een dalende instroom.

Risico's

Zelfredzaamheid en meedoen van inwoners in de samenleving

Wij hebben geïnvesteerd in de mogelijkheden voor ontmoeten in de wijken. We stimuleren betrokkenheid van inwoners die zich hiervoor willen inzetten. Daarin werken we nauw samen met onze partner, Wijkkracht Hengelo. Ook is in 2024 is het 'Actieplan Eenzaamheid' vastgesteld. Het Actieplan eenzaamheid is onderdeel van de 'Nota gezondheid, Iedereen Gezond(er)'.

Mantelzorg en vrijwilligerswerk staat onder druk

Wij zetten in op preventie en het stimuleren van een gezonde leefwijze voor mantelzorgers; zij kunnen trainingen en cursussen volgen. Ook bieden wij (vanuit Twentse Koers) logeerszorg om de overbelaste mantelzorger tijdelijk te ontlasten. Ook hebben wij het aanbod voor mantelzorgers uitgebreid. Met onder andere de methodiek van het Odensehuis, voor (beginnend) dementerenden en hun mantelzorgers, en meer gastgezinnen waar jonge mantelzorgers een dagdeel per week opgevangen worden.

Stijging kosten en onzekerheden

In lijn met het landelijke beeld zien wij de uitgaven verder stijgen. Wij blijven vanuit het Transformatieplan inzetten op het terugdringen van de kostenontwikkeling en behalen hier ook successen. Ondanks deze ingezette verandering, zien wij ook dat wij niet overal invloed op hebben.

5.2.7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouders Bruggink, Luttikholt en Brand

Aanspreekpunt ambtelijk

J-P. Boutkan, J. Logtenberg en K. Webbink

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2024?

Volksgezondheid

In 2024 is de nota gezondheid *Iedereen Gezond(er)! 2024-2028* vastgesteld door de gemeenteraad. Wij werken aan een gezonde stad waarin gezondheidsbescherming, bestaanszekerheid en grip voor alle inwoners van Hengelo belangrijk is. Wij willen dat inwoners prettig wonen in hun eigen wijk of buurt, met voldoende mogelijkheden om mee te doen in de samenleving. Ook willen wij dat de omgeving bijdraagt aan gezond gedrag door ontmoeten, ontdekken en spelen mogelijk te maken. Tenslotte is de persoonlijke gezondheid belangrijk. Wij stimuleren gezonde leefgewoonten zoals rookvrije generatie en nix18 en willen dat onbegrepen gedrag vroegtijdig wordt gesignaleerd, herkend en passende zorg en ondersteuning wordt geboden.

Met de nota Gezondheid sluiten wij aan op de landelijke nota gezondheid, de regionale nota Gezonde Generaties in Twente (GGD Twente), het Nationaal Preventieakkoord, het Integraal Zorg Akkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord.

Afval

De belangrijkste ontwikkeling bij afval was de wijziging in beleid van de inzameling van verpakkingen en papier per 1 september 2024. Dit houdt in dat de bovengrondse containers zijn verwijderd. Daarnaast zijn er inzamellocaties voor verpakkingen gerealiseerd. Deze wijziging is ingevoerd nadat de Raadswerkgroep Afval dit als een amendement heeft ingebracht.

Als gevolg van deze wijziging zien we een afname in de hoeveelheid afgekeurde verpakkingen. Tegelijkertijd nam het aantal meldingen van bewoners over afval (dumpingen en zwerfafval) flink toe. Waar in 2023 er 3.607 meldingen geregistreerd waren onder categorie 'Nethed' waren dit er in 2024 7.121.

Verder is er een pilot met serviceverhogende maatregelen doorgevoerd. Dit op basis van de motie van de Raadswerkgroep Afval. Hierbij konden inwoners meer afvalstromen gratis aanbieden op het Milieupark. Ook konden inwoners de eerste keer van het jaar gratis afval bij hen thuis laten ophalen. Deze serviceverhogende maatregelen zijn verlengd voor 2025. Zowel het nieuwe beleid, naar aanleiding van het amendement, als de serviceverhogende maatregelen worden in 2025 geëvalueerd. Ook is er extra capaciteit ingezet op de toezicht van afvaldump en op strategisch afvalbeleid

Duurzaamheid

De nieuwe *Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie* (Wgiw) vraagt van gemeenten de regie te voeren op de warmtetransitie. De nieuwe Wet Collectieve Warmte richt zich op het ontstaan van (collectieve) publieke warmtebedrijven met een publiek meerderheidsbelang. Samen met Enschede en Borne ontwikkelden wij daarvoor een visie.

In het kader van het Stimuleringsplan energie besparen ontwikkelden we diverse (subsidie)regelingen, om inwoners te helpen met het verduurzamen van hun woning.

De overbelasting van het elektriciteitsnet (netcongestie) blijft de komende jaren een knelpunt en kan belemmerend werken bij ontwikkelingsmogelijkheden in de stad.

De provincie nam de regie om invulling te geven aan de opgaven om zonnenvelden en windturbines te realiseren. Hiervoor zijn regels opgesteld die in de provinciale Omgevingsverordening zijn verankerd.

Milieu

Sinds 1 januari 2024 beschikt Hengelo over een Omgevingsplan. Hierin moeten ook milieuregels, zoals regels voor

geluid, trillingen en geur worden opgenomen. Landelijke regels zijn vervallen. Voor de overgangperiode tot aan de eigen (Hengelose) regels zijn vanuit het Rijk tijdelijke regels in het Omgevingsplan meegegeven; de zogenoemde bruidsschat. In 2024 is gewerkt aan het omvormen van deze bruidsschatregels naar Hengelose milieu- en andere regels, aangepast aan het bestaande Hengelose beleid. Deze moeten gaan landen in het definitieve Omgevingsplan. De bedoeling is om dit in 2025 aan de Raad voor te leggen.

Relevante beleidsnota's

- [Samen kom je verder, plan van aanpak GALA 2023-2027](#)
- [Uitvoeringsagenda Dementie vriendelijke gemeente, 2023-2027](#)
- *Gezondheid op de agenda*, meerjarenplan gezondheid gemeente Hengelo (2019)
- *Een gezonde toekomst*, langjarig programma voor de publieke gezondheid in Twente (GGD, 2019)
- [Beleidsprogramma sociaal 2021 - 2025](#)
- [Transformatieplan, voor een toekomstbestendig sociaal domein voor Hengelo \(2022\)](#)
- [Nota bodembeheer regio Twente, Twents beleid voor oale grond 2.0](#) (2018)
- [Regionale bodemkwaliteitskaart gemeente Hengelo](#) (2018)
- [Beleidsregels PFAS regiogemeenten Twente](#) (2020)
- [Twente bodemkwaliteitskaart PFAS](#) (2020)
- *Visie Bodem en Ondergrond Hengelo* (2021)
- [Keuzescenario Afvalloos Hengelo](#) (2015)
- [Landelijk Afval Plan 3 2017-2029](#)
- *Slimmer omgaan met grondstoffen*
- *Nota geluid, herziening 2015*
- [VTH Beleid Twente en de Nadere uitwerking VTH beleid Twente](#)(2019)
- *Programma Water en Riolerings 2023-2027*
- *Samenwerkingsovereenkomst Klimaat Actieve Stad 2023*
- [Klimaatadaptatiestrategie Hengelo](#) (2022)
- [Warmteprogramma](#)
- [Duurzaam Hengelo, koers richting 2050](#)
- [Omgevingsprogramma Nieuwe Energie Hengelo](#) 2021-2030
- [Nota gezondheid, Iedereen gezond\(er\)!](#)
- *Notitie bundeling Hengelo's afvalbeleid* (2024)

Verbonden partijen

SamenTwente

SamenTwente is een Gemeenschappelijke regeling voor de organisaties GGD (Gemeentelijke gezondheidsdienst), OZJT (Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente) en VTT (Veilig Thuis Twente). Ook wordt gastheerschap geboden aan Kennispunt Twente, Samen14 en Twentse Koers.

SamenTwente is een organisatie voor en door de 14 Twentse gemeenten. Samen met de 14 Twentse gemeenten en de ketenpartners zet SamenTwente zich in voor gezonde, veilige en vitale inwoners van Twente. Het algemeen bestuur van SamenTwente heeft in 2024 besloten om een kerntakendiscussie te voeren. Zie paragraaf 6.6 Verbonden partijen.

Recreatieschap Twente, portefeuillehoudersoverleg Afval en Duurzaamheid/Regio Twente, portefeuillehoudersoverleg Informatie Service Punt (ISP) Milieu

Recreatieschap Twente werkt samen met gemeenten aan een afvalloos en duurzaam Twente.

Twente Milieu

Twente Milieu is afvalinzamelaar voor de gemeente Hengelo. Gemeente Hengelo is aandeelhouder.

Twence

Twence is afvalverwerker en duurzaamheidsbevorderaar voor de gemeente Hengelo. Gemeente Hengelo is aandeelhouder.

GR Omgevingsdienst Twente (ODT)

De ODT houdt in opdracht van ons toezicht op milieuregelgeving en uitvoering van bodemsaneringen, behandelt milieudeel vergunningaanvragen en - meldingen en adviseert op milieuaspecten, zoals bodem, geluid, lucht, externe veiligheid en asbest.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT)

Het belastingkantoor int gemeentelijke belastingen en heffingen voor de deelnemende gemeenten.

Enexis

Enexis is de netbeheerder van gas- en elektriciteitsnetten in diverse gemeenten in Nederland waaronder in Hengelo. Gemeente Hengelo is aandeelhouder.

Warmtenetwerk Hengelo

De gemeente Hengelo is samen met Firan (voorheen Alliander DGO) mede eigenaar van de backbone van het warmtenetwerk.

Warmtebedrijf Hengelo

De gemeente Hengelo is samen met Ennatuurlijk mede eigenaar van de distributienetten van het warmtenet in Hengelo. Het warmtebedrijf verzorgt de levering van warmte aan klanten zoals woningen en bedrijven.

Energie van Hengelo (EvH)

Energiecoöperatie van en voor Hengeloërs. We werken hiermee samen op het gebied van energie besparen en de ontwikkeling van zonne-energieprojecten.

Overige organisaties waarmee we samenwerken

Waterschap Vechtstromen

Het waterschap zet zich in voor schoon, veilig en voldoende water. Waterschap Vechtstromen wil een aantrekkelijke leefomgeving creëren voor mensen, planten en dieren. Om dit te bereiken werken wij dagelijks aan voldoende water, schoon water, veiligheid en zuiveren we het afvalwater van ongeveer 800.000 inwoners en bedrijven.

Twents waternet

Het Twents waternet is een professioneel netwerk van 14 Twentse gemeenten en waterschap Vechtstromen. Samen zorgen we ervoor dat afvalwater op een slimme manier wordt verwerkt. Onze overtuiging is dan ook 'samen slimmer met water'. Belangrijke aandachtspunten binnen deze samenwerking zijn kostenbeheersing, bijdragen aan een prettige leefomgeving en innovatie op het gebied van afvalwater.

Wat hebben we bereikt

7.1 Hengeloërs verbruiken minder energie en wekken meer duurzame energie op in een meer circulaire economie

7.1.1 In 2024 verbruiken huishoudens en organisaties minder (fossiele en niet-fossiele) energie

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Elektriciteitsgebruik gebouwde omgeving in Hengelo (kWh = x 1.000.000)	375,4	337,5	n.n.b. ¹
Gasverbruik gebouwde omgeving in Hengelo (m3 = x 1.000.000)	177,8	208,0	n.n.b.
Energiegebruik gebouwde omgeving in Hengelo per inwoner (GJ)	38,7	35,4	n.n.b.

1 nnb: er zijn over dit jaar nog geen gegevens beschikbaar

7.1.2 In 2024 wekken huishoudens en organisaties meer duurzame energie op met behulp van zon, wind of warmtebronnen

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Totaal bekende hoeveelheid opgewekte hernieuwbare warmte in Hengelo (TJ) ¹	n.n.b. ²	-- ³	n.n.b. ²
Totaal hoeveelheid opgewekte hernieuwbare elektriciteit in Hengelo (TJ)	n.n.b.	--	n.n.b.
Aantal woningen in Hengelo met een gasaansluiting (aantal)	35.650		n.n.b.

1 Opgewekte hernieuwbare warmte = warmte die niet direct wordt opgewekt uit verbranding van fossiele bronnen.

2 n.n.b.: er zijn over dit jaar nog geen gegevens beschikbaar

3 Er zijn geen specifieke doelen voor 2024 vastgesteld. Eerstvolgend doeljaar is 2030

7.1.3 In 2024 is er minder afval en worden grondstoffen meer en vaker opnieuw gebruikt (circulaire economie)

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Gemiddelde gewicht van de ingezamelde hoeveelheid fijn restafval per inwoner van Hengelo per jaar (kg)	65,00	62,00	66,00
Aantal kg restafval per inwoner delen door aantal kg afval grondstoffen(zoals GFT, PMD, glas, textiel OPK). ¹	77,0%	77,0%	77,0%
Gemiddelde gewicht van de ingezamelde hoeveelheid grof restafval per inwoner van Hengelo per jaar (kg)	21,00	19,00	24,00
Gemiddelde gewicht van de ingezamelde hoeveelheid afgekeurd PMD afval per inwoner van Hengelo per jaar (kg)	31,00	25,00	27,65

1 scheidingspercentage gebaseerd op de totale hoeveelheid (grof en fijn)restafval ten opzichte van alle ingezamelde stromen (rest wordt apart ingezameld voor hergebruik)

7.2 Hengelo weerstaat de gevolgen van klimaatverandering beter zoals wateroverlast en hittestress

7.2.1 In 2024 heeft Hengelo meer capaciteit om water op te vangen bij hevige neerslag

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Toename van capaciteit voor het bergen van water in Hengelo (m3).	2.070	niet opgenomen	n.v.t.

7.3 Inwoners van Hengelo leven in betere gezondheid

7.3.1 In 2024 hebben Hengeloërs een gezondere levensstijl

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage Hengeloërs ouder dan 19 jaar met een Body Mass Index (BMI) tot 25,0 kg/m2 (%)	54%	Geen ¹	54%
Percentage Hengelse jeugd dat ooit heeft gerookt (alleen trekjes, hele sigaret of meer) (%)	24%	Geen ²	24%
% jongeren (0-18 jaar) dat ooit hard drugs heeft gebruikt (*) ³	5%	Geen	5%
% jongeren (0-18 jaar) dat ooit lachgas heeft gebruikt (*)	nieuwe indicator	Geen	nieuwe indicator
% jongeren (0-18 jaar) dat ooit softdrugs heeft gebruikt (*)	14%	Geen	14%

1 In 2024 zijn wij voor deze indicator overgestapt naar een andere indicator en bron. De streefwaarde die wij voor 2024 in de begroting hadden opgenomen, past daarom niet meer.

2 Idem voor deze indicator en de indicatoren hieronder.

3 (*) Beleidsindicator is aangepast in lijn met de GGD Jeugd monitor.

7.3.2 In 2024 is het verschil in ervaren gezondheid tussen inwoners met een hoge en een lage sociaal economische status (SES) kleiner geworden

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Het rapportcijfer dat hoogopgeleiden geven voor hun gezondheid	7,6	7,8	7,5
Het rapportcijfer dat laagopgeleiden geven voor hun gezondheid	7,5	7,8	7,1

Wat hebben we daarvoor gedaan

7.1 Hengeloërs verbruiken minder energie en wekken meer duurzame energie op in een meer circulaire economie

- We begonnen de bouw van het zonnenveld Boeldershoek op gemeentelijke gronden. Vereniging Behoud Tweekelo had hoger beroep aangetekend en verzocht om een voorlopige voorziening. De Raad van State wees de voorlopige voorziening af. Ze verklaarde het hoger beroep gegrond, maar liet de verleende omgevingsvergunning in stand. Die is daarmee onherroepelijk geworden. De aanleg van het zonnenveld kan hiermee doorgaan.
- Op aangrenzende gronden wordt een zonnenveld gerealiseerd door een ontwikkelaar in samenwerking met de lokale energiecoöperatie Energie van Hengelo (EvH). Onderzocht wordt of EvH dit zonnenveld volledig in eigendom kan verwerven.
- Het overbelaste elektriciteitsnet (netcongestie) werkt belemmerend voor de energietransitie en de ontwikkelingsmogelijkheden van de stad. We werken daarom intensief samen met de netbeheerders (verantwoordelijk voor de netverzwaring) om te zorgen dat de benodigde energie-infrastructuur zo snel mogelijk beschikbaar komt. Een voorbeeld hiervan is de plaatsing van transformatorstations
- Hengelo neemt deel aan de pilot Duurzaamheidsroute A35, een project om langs de A35 en A1, de gronden van het Rijk, decentrale overheden en gronden van derden te benutten voor de realisatie van zonnenvelden voor duurzame elektriciteitsopwekking. Gedeputeerde Staten stelden het bijbehorende ontwerpprojectbesluit vast en startten de inspraakprocedure. Wij werken aan de voorbereiding van de realisatiefase en aan een Uitvoeringskader voor (financiële)participatie. Dit kader wordt gehanteerd bij een tender (aanbesteding) door het Rijksvastgoedbedrijf, ten behoeve van gronduitgifte.
- Regionaal werken we samen met de Twentse steden, provincie Overijssel, Waterschap Vechtstromen, Enexis en Cogas aan de Energiestrategie Twente (EST). We verkennen de mogelijkheden voor een integraal decentraal energiesysteem, dat kan bijdragen aan een oplossing voor netcongestie. De opgave om duurzame elektriciteit op te wekken via zonnenvelden en windturbines maakt niet langer onderdeel uit van de RES Twente. De raad is geconsulteerd en gevraagd input te leveren op de EST.
- Samen met Hof van Twente en Haaksbergen maakten we programmeringsafspraken met de provincie, om maximaal 9 windturbines te realiseren, waaronder twee in Hengelo. Daarvoor is het gebied in Woolde, waar de Rijkswegen A35 en A1 elkaar kruisen, aangewezen. De voorwaarde is dat windturbines op deze locatie de radarsystemen van Thales niet verstoren.
- Daarnaast maakten we het voor inwoners met een grondgebonden woning mogelijk om vanaf 2025 gebruik te kunnen maken van landelijke leenvormen van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). Via de Zomernota stelde de raad meerjarig middelen beschikbaar voor een revolverend fonds bij het SVn.
- Van het Rijk ontvingen we ruim € 4 miljoen uit de landelijke aanpak isolatie (LAI), voor het isoleren van bestaande woningen met een energielabel D of lager of twee slecht geïsoleerde bouwdelen.
- Samen met energiecoöperatie Energie van Hengelo werken we actief aan het verduurzamen van woningen, met de inzet van energiecoaches, EPA adviseur en Fixbrigade. Daarnaast gaat EvH zonnepanelen op een deel van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed leggen.
- Met Welbions gaven we in de Noork uitvoering aan de renovatideal.
- Met Enschede en Borne ontwikkelden wij een visie over de wijze waarop wij de regierol op de ontwikkeling van warmtebedrijven met een publiek meerderheidsbelang en de realisatie van collectieve warmteoplossingen willen vormgeven. Ook voerden wij verkennende gesprekken met partijen die in beeld zijn voor de oprichting van een regionaal warmtebedrijf.
- Op basis van door de raad vastgestelde kaders werken we aan het eerste Wijkuitvoeringsplan (WUP) voor het aardgasvrij maken van de Wilderinkshoek. Wij organiseerden wijkbijeenkomsten, om inwoners te informeren over de stand van zaken en te verwachten ontwikkelingen rond het Wijkuitvoeringsplan Wilderinkshoek. Ook voerden we de eerste verkenningen uit voor het opstellen van het tweede Wijkuitvoeringsplan, dat betrekking heeft het gebied Twentekanaal.
- We werkten aan het Omgevingsprogramma Toekomstbestendige Bedrijventerreinen. Dit geeft uitvoering aan de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied en benoemt concrete activiteiten en maatregelen voor de komende 4 jaar.
- Samen met het bedrijventerrein Twentekanaal (BIT) en de ondernemers op Westermaat Zuidwest en de Veldkamp werkten we onder meer aan mogelijke (collectieve) oplossingen voor netcongestie (Smart Energy Hub). Verder werkten we aan een energiebesparingsaanpak voor bedrijven.

- En samen met de provinciale Versnellingsteams ondersteunen we bedrijven bij energiebesparing, zon op dak en andere energievraagstukken.
- We informeerden de raad meerdere keren in sessies over wind, warmte en energievoorziening.
- We ondersteunden de ontwikkeling van emissieloos rijden. Er zijn 201 openbare laadpalen met twee aansluitingen en circa 140 locaties voor toekomstige plaatsing. Ook zijn er 158 geregistreerde semi-openbare laadlocaties in Hengelo, met name op bedrijfsterreinen. Hiervan zijn 21 stuks snelladers.
- Met de kabelgoot in het trottoir, kunnen ook inwoners die hun auto op straat moeten parkeren laden met eigen zonnestroom.
- Het stads- en regionaal openbaar vervoer in Hengelo reed emissievrij met een vloot van nieuwe elektrische bussen. En we verleenden vergunning voor maximaal 100 deelscooters in Hengelo.
- In Hengelo neemt de druk op beschermde diersoorten zoals vleermuizen toe. Dat komt mede door isolatie- en renovatiewerkzaamheden aan woningen (en gebouwen) en gebiedsontwikkelingen. Om de biodiversiteit te beschermen, te verstevigen én om de isolatie- en renovatiewerkzaamheden niet te vertragen, wordt een SoortenManagementPlan (SMP) opgesteld. Hiervoor is in 2024 een marktverkenning uitgevoerd als voorbereiding op de aanbestedingsprocedure.
- De ruimtelijke inrichting biedt ons mogelijkheden om een gezondere leefomgeving te realiseren. Dit aspect heeft in de Omgevingswet een prominenter plek gekregen en wij hebben dat vertaald in de nota Gezondheid, die in 2024 is vastgesteld.
- We organiseerde een succesvolle communicatiecampagne met als titel *Hoe doe jij dat?* Op social media deelden we filmpjes met goede voorbeelden van inwoners. Binnen de gemeentelijke organisatie bezochten we een groot aantal teams, om collega's te informeren en enthousiasmeren over duurzaamheid en wat ze daarmee in hun werk kunnen doen.

7.1.3 In 2024 is er minder afval en worden grondstoffen meer en vaker opnieuw gebruikt (circulaire economie)

- Vanaf 2024 is de Afvalbalie als een structurele serviceverhogende maatregel toegevoegd. Inwoners kunnen hun kleinere afvalsoorten gratis weg brengen in hun eigen buurt. De Afvalbalie is hierbij verschillende keren in het jaar aanwezig in de buurt.
- In 2024 is er een pilot met serviceverhogende maatregelen doorgevoerd. Hierbij konden inwoners meer afvalstromen gratis aanbieden op het Milieupark. Ook konden inwoners de eerste keer van het jaar gratis afval bij hen thuis laten ophalen.
- Vanaf september hebben we een nieuwe manier van inzamelen van verpakkingen geïntroduceerd voor de hoogbouw. Dit houdt in dat de bovengrondse containers zijn verwijderd. Daarnaast zijn er inzamellocaties voor verpakkingen gerealiseerd.
- Op basis van bovengenoemde wijziging is het plaatsingsplan voor de locaties van deze inzamellocaties opnieuw open gezet. Bovendien is er capaciteit vrij gekomen om extra handhavers aan te stellen. Verder vindt er in 2025 een evaluatie plaats over het nieuwe beleid en de serviceverhogende maatregelen.

7.2.1 Hengelo weerstaat de gevolgen van klimaatverandering beter zoals wateroverlast en hittestress

- In 2024 hebben we op vele manieren gewerkt aan het klimaatbestendiger maken van onze gemeente. Zowel bij herinrichtingsprojecten als planologische ontwikkelingen maakt klimaatadaptatie een vast onderdeel uit van de inrichting en beoordeling. Door (bovengrondse) waterberging en infiltratievoorzieningen, die zo veel mogelijk samen met ontstenen en vergroenen worden uitgevoerd, zijn grote stappen gemaakt om onze fysieke leefomgeving leefbaarder en weerbaarder te maken. Hiervoor werken wij graag samen met onze regiopartners en inwoners. Met het Twents Waternet, een samenwerkingsverband tussen de 14 Twentse gemeenten, het waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel, hebben we onder andere gewerkt aan publiekscommunicatie, kennisdeling en projecten.
- Gemeente Hengelo en waterschap Vechtstromen werken intensief samen en investeren gezamenlijk in het herstel van de Hengelose beken. Op veel plekken is al hard gewerkt om de beken klimaatbestendig te maken. Mooie voorbeelden daarvan zijn de Elsbeek en de Veldbeek. Het waterschap Vechtstromen en gemeente Hengelo ondertekenden in 2024 het document Klimaat Actieve Stad. Daarmee spreken ze uit deze samenwerking door te willen zetten. Gemeente en waterschap gaan de komende jaren verder samenwerken aan een verdere duurzame inrichting van de beken in Hengelo.
- De binnenstad is klimaatbestendiger geworden door de realisatie van de herinrichting van het Wetplein.
- Op allerlei manieren zijn de uitgangspunten uit de Klimaatadaptatiestrategie al meegenomen in het beleid en de uitvoering van de gemeente. O.a. door verkenningen, het verankeren van klimaatadaptatie in andere beleidsvelden en door communicatie naar inwoners. Voor een deel zijn dit zaken die we als gemeente

al jaren doen en voor een deel zijn dit nieuwe of extra activiteiten en maatregelen in het kader van klimaatadaptatie vanuit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

7.2.1 In 2024 heeft Hengelo meer capaciteit om water op te vangen bij hevige neerslag

In 2024 is extra waterberging gerealiseerd door gebieden af te koppelen en berging te creëren:

- Tweede deel Wetplein is opgeleverd (300 m³).
- Herinrichting Bankastraat is uitgevoerd, waarbij er 15.000 m² is afgekoppeld en 400 m³ waterberging is toegevoegd bij de beek.
- Samen met het waterschap is de herinrichting van een deel van de Drienerbeek tot aan de Paul Krugerstraat uitgevoerd.
- Bij de Zwafertsweg heeft een rioolreparatie plaatsgevonden.
- Aan het Kerkpad in Beckum is het riool vervangen.
- In de Suze Robertsonstraat is het riool vervangen en is het hemelwater afgekoppeld.
- Het ontwerp is gereed voor het vasthouden van (regen)water in de Kleigaten van Rientjes, uitvoering begin 2025.

7.3 Inwoners van Hengelo leven in betere gezondheid

7.3.1 Hengeloërs hebben een gezondere levensstijl

- Wij hebben professionals (intern en extern) laten scholen om verslaving bij jeugdigen te signaleren.
- Professionals (intern en extern) zijn opgeleid in het gedachtegoed van de positieve gezondheid, zodat zij in hun dagelijkse werkzaamheden bij kunnen dragen aan de positieve gezondheid van inwoners.
- Studenten van Hogeschool Saxion hebben als onderdeel van de Gezonde Wijkaanpak samen met kinderen van de basisschool de Rank een activiteitenkalender opgesteld. Met activiteiten als Jachtseizoen en de langste hinkelbaan van Europa wordt bewegen op een leuke en laagdrempelige wijze gestimuleerd.
- Tijdens sportevenementen is gratis fruit en water beschikbaar gesteld.
- Diverse scholen hebben mee gedaan met de regeling schoolfruit.
- Met het project Groen Gezond wordt, door vergroening en activiteiten in het groen, het welzijn van inwoners verbeterd.
- Met partners is het gesprek gestart om te komen tot een hitteprotocol, zodat kwetsbare inwoners minder gezondheidseffecten ervaren tijdens hitteperiodes.

7.3.2 Het verschil in ervaren gezondheid tussen inwoners met een hoge en een lage sociaal economische status (SES) is kleiner geworden

- De gezondheidsverschillen zijn verkleind door in te zetten op kwetsbare baby's en hun ouders en op vroegsignalering van armoede.
- Wij bereiken veel jonge moeders in het Ouderkind café. Hier vindt men herkenning en erkenning. Deze activiteiten zijn in 2024 uitgebreid op meer plekken in de gemeente onder de noemer "Klets en koffie".
- Wij bieden passend preventief aanbod voor alle (alleenstaande) ouders. Dit geven wij vorm met een Kansrijk Pad en een Kansrijke Kaart waarop alle in te zetten ondersteuning te vinden is voor ouders en voor professionals.
- In de wijken de Noork, Klein Driene en Elsbeek sluit de gemeente aan bij de gezonde wijkaanpak "Driekerngezond". Met deze wijkaanpak werken partners samen om een wijk te creëren die sociaal, veilig en toekomstbestendig is. Voorbeelden van mooie initiatieven in de wijk zijn Soepbuurtje waarbij buurtgenoten elkaar ontmoeten onder genot van een kop soep. Ook zijn er een aantal huiskamers waar inwoners terecht kunnen met vragen over geld, anderen kunnen ontmoeten, nieuwe sociale contacten kunnen vinden en opbouwen of het initiatief van de buurtmoeders die, vanuit het glazen huis, ook in 2024 activiteiten hebben georganiseerd voor de kinderen in de buurt.
- Wij zetten middelen van gezondheidsbeleid in daar waar wij de meeste gezondheidswinst verwachten te halen. Dat wil zeggen: wij richten ons preventiebeleid op groepen inwoners of wijken met het meeste risico op gezondheidsverlies. Zo zijn wij in 2024 gestart om de ketenaanpakken Gecombineerde Leefstijlinterventie en valpreventie meer passend te maken voor deze groepen. Het resultaat van deze werkwijze is bijvoorbeeld dat in 2024 een aantal groepen valpreventie is gestart met deelnemers aan de AVEM (Allochtone Vrouwen en Mannen)-groepen.

7.4.Milieu(beheer) en duurzaamheid

- Het college heeft in juli het Programma Actieplangeluid 2024-2029 vastgesteld. In de programmaperiode gaat een drietal zogenoemde hotspots (locaties waar het wegverkeersgeluid op woningen hoger is dan de ambitiewaarde) worden aangepakt. Bij regulier groot onderhoud wordt zoveel als mogelijk robuust geluidsreducerend asfalt toegepast waardoor het verkeersgeluid met 2,6 tot 3 dB vermindert.
- In 2024 is een ingenieursbureau ingehuurd om toekomstgericht beleid te ontwikkelen in samenwerking met de gemeente Hengelo voor de IBA's (Individuele Behandeling Afvalwater). Deze IBA's zijn voor lokale waterzuivering aangelegd, en de gemeente Hengelo heeft besloten dat er een strategische aanpak nodig is voor hun toekomstig gebruik en beheer. Met dit beleid wordt bijgedragen aan een betere afhandeling van afvalwater in het buitengebied en daardoor schoner oppervlaktewater.

Wat zijn we blijven doen

Volksgezondheid

- Wij zijn blijven werken aan een gezonde stad. Wij scheppen daarbij de randvoorwaarden die nodig zijn om gezond te zijn. Gezondheid voor iedereen gaat over leefgewoonten en mentale gezondheid.
- Wij hebben de JOGG-aanpak (Jongeren op Gezond Gewicht) gecontinueerd, met bijzondere aandacht voor primair en voortgezet onderwijs in kwetsbare wijken. Met JOGG zetten wij in op een gezonde, sociale en fysieke leefomgeving voor kinderen en jongeren in Hengelo. Zo hebben wij in 2024 gezond eetgedrag gestimuleerd op de kinderopvang met het project Spoony.
- Wij hebben in 2024 de ontwikkeling van duurzame ketenaanpakken voor valpreventie, de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) en Kansrijke Start gecontinueerd. Wij doen dat samen met partners en inwoners.
- Wij blijven ons inzetten op het verminderen van gezondheidsachterstanden met meerjarige, integrale programma's gezondheidsachterstanden, Kansrijke Start, gezonde leefomgeving, sociale basis, welzijn op recept en Lokale en regionale preventie in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).
- Wij zijn blijven werken aan een brede, gebiedsgerichte en positieve benadering van gezondheid met daarbij als belangrijke uitgangspunten: de basis op orde, aandacht voor onderliggende problematieken en inwoners als startpunt. (gezonde wijkaanpak).
- Wij zijn blijven werken aan een meer toekomstbestendige zorg voor thuiswonende ouderen.
- Wij blijven inzetten op de aanpak van middelengebruik, samen met onze regionale en lokale ketenpartners. Die aanpak is zowel repressief als preventief.
- Samen met de veertien Twentse gemeenten, zorgverzekeraar en zorgkantoor Menzis, GGD Twente en de provincie Overijssel blijven wij inzetten op het bevorderen van de samenwerking op het snijvlak van zorg, welzijn en wonen met het oog op het realiseren van de juiste zorg op de juiste plek de inwoners van Twente (Twentse Koers). Ook het verminderen van gezondheidsverschillen tussen inwoners van Twente is hierbij een doel. Dit kunnen wij niet zonder partners zoals zorgaanbieders, welzijnsstichtingen, huisartsen, inwonersinitiatieven en schuldhulpverleningsorganisaties en dergelijke

Afval

- Inzamelen van afval en grondstoffen, huis-aan-huis en met verzamelcontainers
- Verwerken van afval en grondstoffen
- Exploiteren van het milieupark
- Inwoners bewust maken van het belang van goed afval scheiden: afval is grondstof
- Uitvoeren van afvalinspecties door toezichthouders
- Afvalstoffenheffing ontvangen
- Oog houden voor kwetsbaren en hulpbehoevenden in de samenleving
- Coulant omgaan met aanvragen voor een zorgcontainer of tegemoetkoming in de kosten bij veel medisch afval.

Riolering en waterhuishouding

- De subsidieregeling voor groendaken hebben we gecontinueerd.

- Met wooncorporatie Welbions en het waterschap werken we aan duurzame, klimaatbestendige leefomgeving. Dit doen we via een communicatiespoor (kennisdeling, informatie, campagnes) en via fysieke activiteiten.
- Wij blijven actief via campagneactiviteiten zoals de Twentse Waterweken, NK Tegelwippen en de 'slootjesdagen'.
- Waar mogelijk werd verhard oppervlak afgekoppeld van de gemengde riolering en vertraagd afgevoerd naar de beken.
- Op het gebied van riolering en waterhuishouding werd samengewerkt met de Twentse gemeenten, het Waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel (Twents waternet). Met zogenaamde werkplaatsen werd door gezamenlijk onderzoek geprobeerd kostenbesparingen te realiseren in de waterketen.
- We stimuleerden particulieren om minder verharding en meer groen in de tuinen aan te leggen.
- Bij projecten namen we klimaatadaptatie als belangrijk uitgangspunt mee. We betrekken bij het thema klimaatadaptatie ook nadrukkelijk gezondheidseffecten, o.a. als gevolg van hittestress.

Duurzaamheid

- We voerden de subsidieregelingen voor groene daken en voor regentonnen uit.

Wat heeft het gekost

7 Volksgezondheid en milieu	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 gewijzigd	Rekening 2024	Vershil
Baten	621	462	552	90
Lasten	4.228	4.081	4.253	-172
7.1 Volksgezondheid	-3.607	-3.619	-3.701	-82
Baten	11.260	11.718	11.867	149
Lasten	8.731	9.232	9.437	-205
7.2 Riolering	2.529	2.486	2.430	-56
Baten	11.623	10.992	11.757	765
Lasten	9.680	9.623	10.021	-398
7.3 Afval	1.943	1.369	1.736	367
Baten	2.980	3.114	3.442	328
Lasten	6.477	5.974	6.260	-286
7.4 Milieubeheer	-3.497	-2.860	-2.818	42
Baten	618	618	607	-11
Lasten	899	909	896	13
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-281	-291	-289	2
Saldo 7 Volksgezondheid en milieu	-2.913	-2.915	-2.642	273

Financiële toelichting

7.1 Volksgezondheid (€ 82.000 nadeel)

Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt (tekort aan forensische artsen die dienstverband willen) heeft Samen Twente hogere inhuurlasten voor de continuïteit van forensische dienstverlening dan begroot. Daarnaast hebben wij hogere inkomsten en uitgaven vanwege de SPUK Lokaal Preventieakkoord (LPA). Van deze regeling worden namelijk de werkelijke ontvangsten verantwoord naar rato van directe uitgaven en daarmee dus budgettair neutraal.

7.2 Riolering (€ 56.000 nadeel)

Het taakveld Riolering en de lasten van kwijtschelding riolering vormen samen met de voorziening Riolering een gesloten circuit. Dit betekent dat eventuele saldi ten laste of ten gunste komen van de voorziening Riolering. Het nadelig verschil van € 55.000 ontstaat doordat het resultaat op kwijtschelding ad € 25.000 (zie programma 6) wordt meegenomen in het taakveld Riolering. Het overige verschil bestaat uit afwijkingen onder de € 50.000.

Wij hebben op dit taakveld lagere rente- en afschrijvingslasten door nog niet volledig gerealiseerde investeringen (voordeel € 123.000). De inkomsten op dit taakveld zijn hoger dan verwacht met name door aanvullende ontvangsten uit voorgaande jaren (€ 185.000). Op basis van de genoemde punten hebben wij een

hogere dan verwachte storting in de voorziening van € 295.000. Zie paragraaf 6.1 Lokale heffingen voor een beknopte totaaloverzicht.

7.3 Afval (€ 367.000 voordeel)

Het taakveld afval is een gesloten circuit. Dat wil zeggen dat het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven op dit taakveld (saldo) dat wordt gepresenteerd inclusief de dividendopbrengsten (taakveld 0.5) het benodigde bedrag is om de kwijtschelding (taakveld 6.3), de overhead (taakveld 0.4) en de BTW te dekken.

In 2024 zijn zowel de werkelijke baten als lasten op het taakveld afval hoger dan begroot. Wij hebben € 765.000 meer aan inkomsten verantwoord en € 398.000 meer aan lasten gemaakt dan begroot. Hieronder worden de bijzonderheden aan de baten- als lastenkant nader toegelicht.

Aan de batenkant hebben wij meer opbrengsten voor oud papier en karton ontvangen dan begroot wegens een hogere wereldmarktprijs gedurende de 2e helft in 2024. Daarnaast hebben wij hogere opbrengsten behaald op diverse afstromen zoals, verpakkingsglas, matrassen en PMD. Het overige voordeel is ontstaan door een hogere onttrekking uit de voorziening afval dan begroot. De onttrekking uit de voorziening is nodig om de totale lasten de afvalbegroting te kunnen dekken en worden aan de inkomstenkant verantwoord.

Aan de lastenkant hebben wij meer kosten gemaakt op o.a. de inzameling van GFT en PMD en dumpafval en de verwerking van klein chemisch afval (KCA), en hogere transportlasten voor grof restafval.

Uiteindelijk leidt dit tot een voordeel van € 367.000 op taakveld 7.3 dat nodig is om de afval gerelateerde lasten voor zowel taakveld 7.3 als op andere taakvelden te dekken. Graag verwijzen wij naar paragraaf 6.1 Lokale heffingen waarbij een beknopt totaaloverzicht wordt getoond van de resultaten op afval.

7.4 Milieubeheer (€ 42.000 voordeel)

Het voordeel op dit taakveld wordt veroorzaakt door een hogere subsidiebijdrage van de specifieke uitkering Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- een energiebeleid (CDOKE). De hogere subsidiebijdrage is benodigd om de overheadslasten (taakveld 0.4) gerelateerd aan deze regeling te dekken.

Daarnaast hebben wij hogere inkomsten en uitgaven vanwege een aantal kleinere subsidieregelingen waaronder de Nationaal programma warmtetransitie (NPLW). Van deze regelingen worden de werkelijke ontvangsten namelijk verantwoord naar rato van directe uitgaven. Doordat de subsidiebijdrages hier tegenover staan zijn deze subsidieprojecten dus budgettair neutraal.

Daarnaast hebben wij een onderbesteding op de lasten van de bestrijding van de eikenprocessierups. Er wordt namelijk ten opzichte van vorig jaar minder overlast ervaren en dus zijn er minder meldingen. Tot slot hebben wij hogere uitgaven op bodemwerkzaamheden wegens een bijdrage aan het Wetplein in verband met saneringskosten.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria (€ 2.000 voordeel)

Dit taakveld kent geen noemenswaardige afwijkingen.

Risico's

Voldoende personeel behouden en werven om invulling te geven aan de ambities

Aan dit risico wordt in andere programma's gerefereerd en aangegeven welke acties hierop ondernomen worden.

De problematiek wordt steeds complexer en de opgaven worden groter

In 2024 hebben we op vele manieren gewerkt aan het klimaatbestendiger maken van onze gemeente. Zowel bij herinrichtingsprojecten als planologische ontwikkelingen maakt klimaatadaptatie een vast onderdeel uit van de inrichting en beoordeling. Door (bovengrondse) waterberging en infiltratievoorzieningen, die zo veel mogelijk samen met ontsteden en vergroenen worden uitgevoerd, zijn grote stappen gemaakt om onze fysieke leefomgeving leefbaarder en weerbaarder te maken. Hiervoor werken wij graag samen met onze regiopartners en inwoners. Met het Twents Waternet, een samenwerkingsverband tussen de 14 Twentse gemeenten, het waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel, hebben we onder andere gewerkt aan publiekscommunicatie, kennisdeling en projecten.

5.2.8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouders Steen en Gerrits

Aanspreekpunt ambtelijk

L. de Vries en J. Logtenberg

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2024?

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden, die een groot aantal wetten en regels over de fysieke leefomgeving bundelt in één wet. Hierdoor is er nu één digitaal loket voor het aanvragen van vergunningen en de start van projecten. Tevens is de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) van kracht geworden, met als doel de bouwkwaliteit te verbeteren en de positie van de opdrachtgever te versterken.

De Raad van State heeft op 18 december 2024 geoordeeld dat er voortaan andere regels gelden voor intern salderen van stikstofruimte. Dat betekent dat bij bouw- en infrastructurele projecten intern salderen minder vaak gebruikt kan worden. Intern salderen gaat over wanneer een stikstofuitstotende activiteit binnen het projectgebied (deels) wordt gestopt. De stikstofruimte die hierdoor vrijkomt kan worden ingezet voor een nieuwe (bouw)activiteit waarbij stikstof vrijkomt. Dat is sinds 18 december gewijzigd. De stikstofruimte die vrijkomt door de stoppende activiteit mag pas intern gesaldeer worden als die stikstofruimte niet nodig is om stikstofdoelen te halen. Dat is in de praktijk moeilijk om te bewijzen, waardoor veel bouwprojecten gaan stagneren.

Netbeheerders geven aan dat de woningbouwambities momenteel niet passen bij de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk. Dit netwerk dient verzwakt te worden voordat de nieuwbouwambities gerealiseerd kunnen worden. Netbeheerders geven aan dat deze verzwaring jarenlang gaat duren. In de praktijk merken we dat nieuwbouwprojecten veel langer op een aansluiting op het elektriciteitsnet moeten wachten. De wachttijd loopt inmiddels op tot 60 weken.

Relevante beleidsnota's

- [Nationale omgevingsvisie](#) (2020)
- Contourennotitie Nota Ruimte (2023)
- Gebiedsagenda Oost Nederland (2020)
- Omgevingsvisie Hengeloos buiten (2021)
- Omgevingsvisie Hart van Hengelo (2022)
- Woonagenda Twente 2021-2025 (2021)
- [Woonvisie Hengelo 2016 - 2026](#)
- Masterplan Hart van Zuid (2008)
- Programma Hart van Zuid 2022-2026
- Strategienota Twenteboard (2022)
- [Horecavisie](#) (2017)
- [Detailhandelsvisie](#) (2012)
- [Nota grondbeleid](#) (2017)
- Grondprijzennotitie (2022)
- Integraal actieplan binnenstad (2017)
- Handboek Aantrekkelijke Binnenstad (2020)
- Retailanalyse (2021)
- Erfgoedprogramma Cultureel erfgoed
- Prestatieafspraken Welbions 2024-2025
- Huisvestingsverordening opkoopbescherming (2023)
- VTH-beleid Omgevingswet Gemeente Hengelo (2023)

Verbonden partijen

Welbions

Welbions draagt aan het programma bij met de sociale woningvoorraad die zij ontwikkelt en beheert, op basis van de woonvisie vastgelegd in de woningbouwafspraken met de gemeente Hengelo.

Wat hebben we bereikt

8.1 Hengelo kent meer woningen waarin inwoners prettiger wonen

8.1.1 In 2024 kent Hengelo een groter aanbod van koop- en huurwoningen

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Aandeel huurwoningen als deel van de totale woningvoorraad (%)	43,8%	42,0%	44,0%
Aantal koopwoningen in Hengelo (aantal) ¹	22.201	22.744	22.412
Aantal huurwoningen in Hengelo (aantal) ¹	17.322	17.070	17.575
Aantal huurwoningen corporaties als deel van de totale huurvoorraad (%)	71,6% (31,2% van totaal aantal woningen)	30,6% (van totaal aantal woningen)	69,9% (30,7% van totaal aantal woningen)

1 (index=100)

8.1.2 In 2024 kunnen inwoners langer zelfstandig blijven wonen in een geschikte woning

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Aandeel huishoudens met zelfstandig wonende hoofdbewoner ≥ 75 jaar als deel van het totale aantal huishoudens bewoonde woningen (%) ¹	niet opgenomen	14,4%	15,4%
Aantal positief afgehandelde Wmo-aanvragen voor aanpassingen aan de woning per jaar (aantal)	niet opgenomen	460	n.n.b.

1 Aantal bewoonde woningen is 37.365; aantal hoofdbewoners 75+ is 5.400.

8.1.3 In 2024 vinden meer woningzoekenden een passende woning in Hengelo

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage woningzoekenden dat een huurwoning krijgt toegewezen als deel van totaal mensen dat actief een huurwoning zoekt (%)	5,9%	13,0%	20,4%
Krapte-indicator koopwoningen voor Hengelo/Borne (verhoudingsgetal) ¹	2,5	3	1,83

1 De formule voor de NVM krapte-indicator is: (Aantal aanbod halverwege kwartaal uit vijfvermodel/ Aantal transacties in kwartaal) * 3

Wanneer de NVM krapte-indicator onder de 5 komt, is sprake van een verkopersmarkt.

Wanneer de NVM krapte-indicator tussen de 5 en 10, is sprake van een evenwichtige markt.

Wanneer de NVM krapte-indicator boven de 10 komt, is sprake van een kopersmarkt.

8.2 Inwoners van Hengelo waarderen hun leefomgeving meer, dragen hier meer aan bij en treffen elkaar vaker

8.2.1 In 2024 zijn inwoners meer tevreden over de kwaliteit van hun fysieke leefomgeving zoals voor veiligheid, gezondheid en natuur

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage Hengeloërs dat vindt dat de leefbaarheid van de buurt de afgelopen jaren duidelijk of enigszins vooruit is gegaan (%)	20,6%	15,2%	24,6%

8.3 De binnenstad en Hart van Zuid zijn aantrekkelijker voor inwoners, bezoekers en bedrijven

8.3.1 In 2024 bezoeken meer mensen de binnenstad van Hengelo en verblijven er langer

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Gemiddelde verblijfsduur in de binnenstad per bezoeker (minuten)	niet opgenomen	niet opgenomen	niet opgenomen

8.3.2 In 2024 hebben we een aantrekkelijk compact stadshart waarin winkels en horeca in de binnenstad van Hengelo meer bijeen zijn gebracht in een kleiner gebied

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Rapportcijfer dat Hengeloërs geven voor de binnenstad van Hengelo (rapportcijfer 1-10)	7,0	6,3	7,2
Percentage leegstaande panden in het compacte stadshart (%)	-5%	-10%	-37%

8.3.3 In 2024 wonen meer mensen in de binnenstad

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Aantal huishoudens in het binnenstadsgebied (aantal) ¹	1.123	1.323	1.176

¹ Binnenstadsgebied in de binnenstadsmonitor is op adresniveau vastgesteld. In het volgende document is aangegeven wat het gebied is (blauw omlijnd, figuur 2b)

https://www.binnenstadsmonitorhengelo.nl/images/Handleiding/Handleiding_Binnenstadsmonitor_Hengelo.pdf

8.3.4 In 2024 wonen, werken en leren meer mensen in Hart van Zuid

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Aantal huishoudens in Hart van Zuid (aantal)	?	304	n.n.b.
Aantal bedrijfsvestigingen in Hart van Zuid (aantal)	0	195	198

Wat hebben we daarvoor gedaan

8.1.1 Hengelo kent een groter aanbod aan koop- en huurwoningen, 8.1.2 Inwoners kunnen langer zelfstandig blijven wonen in een geschikte woning, 8.1.3 Meer woningzoekenden vinden een passende woning in Hengelo.

- In 2024 heeft Twente zich verder gepositioneerd als een regio met groeipotentieel. Het Rijk benoemde Twente in meerdere beleidsdocumenten als gebied waar na 2030 verstedelijking mogelijk is. Dit is een belangrijke erkenning van de Regionale Stedelijke Investeringsagenda (RSIA) die in 2023 werd opgesteld door Enschede, Hengelo en Almelo, samen met de provincie. Begin 2024 is bestuurlijk uitgesproken dat de RSIA moet worden verbreed naar een investeringsagenda voor heel Twente. Hierop volgde het position paper ROS Twente 2050, waarin de gezamenlijke uitdagingen en ambities van de veertien Twentse gemeenten zijn vastgelegd. Dit document vormt samen met de RSIA de basis voor een ruimtelijke ontwikkelstrategie (ROS) Twente, die samen met de provincie en het Rijk verder wordt uitgewerkt. Minister Keijzer (VRO) heeft namens het kabinet in november het startsein gegeven om samen met Twente de ROS uit te werken voor de groei van de regio.
- Twente staat beter op de kaart bij de Rijksoverheid, we werken aan gebiedsontwikkelingen en binnenstedelijke ontwikkelingen. Hiervoor is meer capaciteit ingezet.
- De hoge nieuwbouwproductie uit 2023 is in 2024 gecontinueerd. Er was in 2024 een (bruto) bouwproductie van 517 nieuwbouw en transformatiewoningen. Door de sloop van 167 woningen en een aantal correcties leidt dit tot 346 netto toevoegingen in Hengelo.
- De bouwproductie komt onder meer voort uit de projecten, Industriestraat, Hazemeijer, en Smelterij in Hart van Zuid, de Bataafse Kamp en het Brokanthuis in de Binnenstad, Theresiastraat, Bandoengstraat het Brouwerijterrein en de Sluis op het Gezondheidspark.
- De sloop komt voornamelijk voort uit het sloop/nieuwbouwproject in de Nijverheid.
- In 2023 zijn negen projecten gehonoreerd met een rijkssubsidieregeling startbouwimpuls. Acht van de negen projecten zijn eind 2024 ook daadwerkelijk gestart met de bouw.
- De Woondeal Twente wordt begin 2025 herijkt. In 2024 is door de Twentse gemeenten duidelijk gemaakt aan de Provincie dat de nieuwbouwambitie in deze woondeal vergroot moet worden met 5.000 woningen naar 19.100 woningen in Twente tot en met 2030. Voorwaarde is wel dat het Rijk aandacht heeft voor onrendabele toppen en helpt bij onder meer netcongestie en de stikstofproblematiek.
- We hebben een succesvolle aanvraag ingediend voor de rijkssubsidieregeling Woningbouwimpuls (tranche 6) voor het project Campus Driene.
- We hebben in 2024 zo'n 86 startersleningen verstrekt aan starters om te helpen bij de aankoop van hun eerste koopwoning.

- De huisvestingsverordening opkoopbescherming is tussentijds geëvalueerd, deze wordt gecontinueerd tot de eindtermijn van 31-12-2025
- De huisvestingsverordening is gewijzigd door middel van een vergunningstelsel om het splitsen van appartementen te reguleren. Op die manier worden betaalbare, sociale huurwoningen in stand gehouden.
- Samen met Welbions hebben we 187 statushouders gehuisvest (registratie loopt door tot medio december). De taakstelling voor 2024 is hiermee behaald. De achterstand uit 2023 is grotendeels ingelopen. Er resteerde een kleine achterstand van 15 statushouders, dat wij in januari al hebben ingelopen.
- We hebben meegewerkt aan -en kennis genomen van- het rekenkameronderzoek naar het Hengelse woonbeleid 'niet in beton gegoten'. We hebben in een politieke markt gereflecteerd op de conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek.
- We hebben een aantal panden aangekocht t.b.v. onze stedelijke ontwikkeling, onder andere De Hazenweg 121 ten behoeve van opvang, M.A. De Ruyterstraat schoolgebouw & villa, locaties rondom de oude V&D locatie.

8.2.1 Inwoners zijn meer tevreden over de kwaliteit van hun fysieke leefomgeving zoals veiligheid, gezondheid en natuur

- Er is de afgelopen jaren ingezet op het kunnen werken met de Omgevingswet waardoor we bij de inwerking treding van de wet op 1 januari 2024 goed voorbereid waren.
- De Omgevingswet wordt ondersteund door het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). In het DSO kan iedereen raadplegen welke regels op welke plek gelden. Ook is het mogelijk te checken of een omgevingsvergunning of melding noodzakelijk is. En als dat zo is dan kan de aanvraag of de melding worden ingediend in het DSO.
- In 2024 zijn alle omgevingswet-gerelateerde processen binnen VTH Leefomgeving beschreven. Er is structureel deelgenomen aan de opgavetafel Dienstverlening en het klanttevredenheidsonderzoek VTH voor het eerste kwartaal van 2025 is voorbereid.
- We hebben de derde fase van de omgevingsvisie Stedelijk Gebied afgerond en begin december ter inzage gelegd.
- We hebben vanaf Q2 2024 de functie gerelateerd aan het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) ingevuld. We hebben weer structurele inzet op het landelijk gebied en het netwerk wordt weer opgebouwd. Er is deelgenomen aan diverse (provinciale) overleggen waarbij o.a. inzet is gepleegd voor een mogelijke uitvoeringsorganisatie Zuidoost-Twente. In 2024 heeft het kabinet het NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied) en PPLG laten vervallen. De provincie gaat verder met het programma 'Toekomst voor het Platteland' zodat de gebiedsgerichte en gebiedsspecifieke aanpak kan worden uitgewerkt. Immers; de opgaven in het landelijk gebied zijn er.
- We hebben ook dit jaar te maken gehad met de afhandeling van WOO verzoeken binnen het fysieke domein. Hiervoor is ambtelijke capaciteit nodig, met name vanuit projectleiders of juridisch adviseurs. Dit is capaciteit die niet op reguliere werkzaamheden of projectwerkzaamheden kan worden ingezet. Dit doet dus wat met planningen, maar kost ook geld. WOO verzoeken zijn niet te voorspellen.

8.3.1 Meer mensen bezoeken de binnenstad van Hengelo en verblijven er langer

8.3.2 We hebben een aantrekkelijk compact stadshart waarin winkels en horeca in de binnenstad van Hengelo meer bijeen zijn gebracht in een kleiner gebied

8.3.3 Meer mensen wonen in de binnenstad

- In 2024 is gebleken dat de bezoekers de binnenstad van Hengelo weer beter weten te vinden. Het aantal bezoekers ten opzichte van 2023 is met ongeveer 25% gestegen en zit nagenoeg op het niveau van voor de corona periode. De realisatie van het marktplaats heeft ook een sterk positief effect gehad op de waardering van de binnenstad en dit wordt nog verder versterkt door de werkzaamheden rondom de Lambertusbasiliek die in 2024 zijn afgerond.
- Wat in 2024 niet is gerealiseerd is het invoeren van handhaving op de venstertijden met cameratoezicht en de bouw van het aangepaste paviljoen De Ontmoeting in het Prins Bernhardplantsoen. Door verschillende oorzaken zijn deze werkzaamheden nog niet afgerond. Naar verwachting gebeurt dit in 2025.
- Het wonen in de binnenstad krijgt wel steeds meer vorm. Voor het gebied van de V&D en achterliggende gebied is een grondexploitatie vastgesteld en wordt samen met de betrokken partijen hard gewerkt aan de woningbouwplannen.

- De aantrekkelijkheid van de binnenstad is steeds verder vergroot en bij de peiling bij het Hengelo panel die eind 2023 is uitgevoerd is het algemene waarderingscijfer van een 6,2 naar een 7,0 gegaan. Dit was de doelstelling die in 2026 zou moeten worden bereikt. Daarmee liggen we 3 jaar voor op schema.
- Het aantal inwoners van de binnenstad is in het afgelopen jaar weer verder toegenomen. Daarnaast zijn verschillende projecten in voorbereiding genomen door initiatiefnemers in de stad om het wonen verder te versterken.

8.3.4 Meer mensen wonen, werken en leren in Hart van Zuid

- We ontwikkelen dynamische stedelijke woon-, werk- en leefmilieus om de talenten dát te geven wat ze zoeken. De Spoorzone Hengelo Enschede (SHE), met onder meer de Hengelose Magneet, is daarvoor de aangewezen plek. In het gebied tussen station Hengelo, station Kennispark en station Enschede komen alle kansen en opgaven samen voor het stedelijk gebied Enschede-Hengelo. Het afgelopen jaar is door het kwartiermakersteam SHE gewerkt aan de verdere uitwerking van SHE. Daarvoor is in het najaar de week van de SHE georganiseerd. De waardevolle resultaten en inzichten die tijdens de Week van SHE zijn opgedaan geven meer inzicht in te maken ruimtelijke keuzes, welke in 2025 worden uitgewerkt in een ontwikkelperspectief. Dit vormt de basis en biedt kaders voor de verdere ontwikkeling van de Spoorzone, die de komende jaren wordt getransformeerd tot een bruisend stedelijk gebied dat Twente nog aantrekkelijker maakt.
- Het vlaggenschip van de Hengelose Magneet –en daarmee ook van de SHE- is de KMS. In 2024 hebben de gemeente Hengelo en projectontwikkelaar Trebbe gewerkt aan de visie voor de KMS. Het omgevingsprogramma KMS-locatie is het resultaat van dit visievormingstraject. Het omgevingsprogramma is in september door het college van B&W vastgesteld. Om tot een haalbaar plan te komen is ook (financiële) inzet van en samenwerking met de gemeente nodig bij de verdere ontwikkeling van de KMS. Vanuit het belang van de KMS voor onze ambitie hebben wij hierover onze positieve grondhouding uitgesproken. Het omgevingsprogramma is daarbij ons uitgangspunt. We hebben samen met Trebbe gesproken over onze organisatiestructuur, financiële inzet en governance in de verdere ontwikkeling van de KMS. Afspraken hierover hebben we vastgelegd in een Akkoord op hoofdlijnen, herontwikkeling Koninklijke Machinefabriek Stork. De gemeenteraad heeft in oktober besloten een bestemmingsreserve gebiedsontwikkeling KMS in te stellen voor de verdere ontwikkeling van de KMS. Onze afspraken werken we nu uit in een Samenwerkingsovereenkomst met Trebbe.
- Als onderdeel van de ontwikkeling van de KMS is gewerkt aan een verdere verkenning van de centrale mobiliteitshub Hart van Zuid.

Wat zijn we blijven doen

Bestemmingsplannen in procedure

- Voor het gebied Hart van Zuid is gewerkt aan het bestemmingsplan Hart van Zuid, Primoteg (52 appartementen)
- Voor het gebied Dalmeden is gewerkt aan de bestemmingsplannen Kamers (44 woningen) en Meander Noord (110 woningen)
- Voor het Buitengebied is een bestemmingsplan ter inzage gelegd voor het perceel Schalmedenweg 21. Dit betreft een transformatie van intensieve veehouderij naar 5 woningen.
- Er zijn veel voorbereidende gesprekken gevoerd, met initiatiefnemers en met de erfcoaches over mogelijke initiatieven (Rood voor Rood en VAB) in het buitengebied. Voor een aantal initiatieven is inmiddels een anterieure overeenkomst opgesteld of in voorbereiding.
- Er is verder gewerkt aan het Masterplan voor het plangebied Lange Wemen.
- Het beroep tegen het bestemmingsplan Vooroorlogse wijken omgeving Heematterrein-Bornsestraat is behandeld door de Raad van State en wordt in het kader van een zogenaamde bestuurlijke lus aangepast.
- Er is veelvuldig contact geweest met Tennet over diverse plannen en procedures.

Onherroepelijke bestemmingsplannen

- De volgende bestemmingsplannen zijn in 2024 onherroepelijk geworden: Enschedesestraat 406, Gezondheidspark Erve Berchus, 2 parapluplannen voor de aanleg van 2 ondergrondse 110 kV leidingen van Almelo Mosterdpot naar Hengelo Weideweg en van Hengelo Weideweg naar Hengelo Oele, de parapluplannen afwijkinsregels en standplaatsen, Beckumerstraat 3 en Willem de Clerqstraat 55, Broek Noordrand, De Veldkamp 2014, omgeving Erve de Lemerij.

Omgevingswet

- Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. We hebben de Bruidsschat technisch in beheer genomen. Daarna hebben wij gewerkt aan de nieuwe opzet van het Omgevingsplan en de eerste wijziging daarvan, zijnde de inhoudelijke verwerking van de Bruidsschat.
- De Omgevingsprogramma's Actieplan Geluid en KMS-locatie vastgesteld.

Binnenstad

- Met binnenstadpartners en ondernemers hebben we gewerkt we aan het realiseren van een compact bruisend stadshart (met zo min mogelijk structurele leegstand), met onderscheidende aanloopgebieden om daarmee ook de economische aantrekkingskracht te vergroten. Dit hebben we gedaan door uitvoering te geven aan Integraal actieplan voor een vitale Hengelose Binnenstad en de Binnenstadsmonitor periodiek te actualiseren. Daarnaast zijn we blijven inzetten op acquisitie voor behoud, verplaatsing en aantrekken van ondernemers/ investeerders passend bij de gebiedsprofielen.

Projecten

- In 2024 zijn gerealiseerd: de (deel)projecten Smelterij, Hofmakerij 1, Bloemenbuurt.
- De tijdelijke woningen aan de Bandoengstraat zijn (nagenoeg) afgerond.
- In het Broek, Dalmeden, Marskant, Heraklesstraat en op het Hazemeijerterrein wordt volop gebouwd. Net als in Hart van Zuid met de Kleine Koppeling en de Appendage, en in de binnenstad, waar ook in 2024 weer verschillende bouwprojecten zijn gestart, waaronder de horecawand aan het Burgemeester van der Dussenplein.
- In 2024 zijn we met de volgende projecten zo ver gevorderd dat we verwachten in 2025 te kunnen starten met de bouw:
 - Campus Driene; In 2024 is o.a. de BOPA onherroepelijk geworden.
 - Plegt Vos locatie aan de Bornsestraat; in 2024 heeft de Raad van State uitspraak gedaan, waardoor duidelijk is geworden dat we binnen 6 maanden de hiaten in het bestemmingplan kunnen herstellen.
 - Erve Berchus; In 2024 is o.a. het bestemmingsplan onherroepelijk geworden.
 - Appendage; in 2024 is o.a. bouwrijp gemaakt en is de omgevingsvergunning verleend en is gestart met de bouwwerkzaamheden
 - Hofmakerij 2; wordt al gebouwd
 - Herontwikkeling Dikkersgebouw; omgevingsvergunning is verleend
- Ook hebben we in 2024 bij veel plannen vorderingen gemaakt waardoor ook na 2025 de bouwstroom op gang blijft.
- Wolfkaterweg Beckum; stedenbouwkundig plan nagenoeg gereed.
- Mentink locatie Beckum; stedenbouwkundig plan nagenoeg gereed.
- Erve Lonink Beckum; overeenkomst met ontwikkelaar vastgesteld en getekend.
- Oude Ketelmakerij; plan is verder geoptimaliseerd.
- Dikkers ; plan is verder uitgewerkt.
- ETEF; er zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd ten behoeve van het ontwerp.
- Primoteq; n.a.v. gesprekken met de buurt is het plan aangepast en verwerkt in het bestemmingplan, dat inmiddels door de raad is vastgesteld. .
- Woonwagenlocaties; het voorlopig ontwerp is opgesteld en de BOPA is voorbereid.
- Aireyflats; het project is in 2024 gestart en de uitgangspunten zijn geformuleerd.
- De Noork; het programma van eisen is opgesteld.
- Giethart; de nota van uitgangspunten is vastgesteld en de anterieure overeenkomst is getekend.
- De Brink: Stedenbouwkundig plan en realisatieovereenkomst is uitgewerkt.
- Woningbouw gezondheidspark; stedenbouwkundig plan nagenoeg gereed.

Grondbedrijf

- Het grondbedrijf heeft in 2024 een actieve rol gespeeld bij ruimtelijke ontwikkelingen door strategisch advies en grondbeheer. Door slimme grondposities in te nemen, heeft de gemeente haar regierol versterkt en bijgedragen aan woningbouw en bedrijventerreinen.

Belangrijke prestaties:

- Grondverkoop: €14,8 miljoen aan bedrijventerreinen en woningbouw (excl. BXL).
- Afgeronde grondexploitaties: Dalmeden (deels), Hart van Zuid (Smelterij & Verbinding).
- Nieuwe grondexploitaties gestart: Woonwagenlocaties, Campus Driene, Beekstraat en omgeving.
- Bijna afgeronde grondexploitaties (2025): Lange Wemen, Veldwijk Noord, Hart van Zuid (Kanaalzone), Veldkamp, Beckumerstraat.

Door deze ontwikkelingen blijft het grondbedrijf sturen op voldoende kavels voor woningbouw en bedrijventerreinen, in lijn met de gemeentelijke doelstellingen.

Wat heeft het gekost

8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 gewijzigd	Rekening 2024	Vershil
Baten	97	576	527	-49
Lasten	2.050	2.020	2.455	-435
8.1 Ruimte en leefomgeving	-1.953	-1.444	-1.928	-484
Baten	16.638	18.872	3.111	-15.761
Lasten	16.491	18.736	10.151	8.585
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	147	136	-7.040	-7.176
Baten	2.318	3.904	5.443	1.539
Lasten	4.481	6.529	7.953	-1.424
8.3 Wonen en bouwen	-2.163	-2.625	-2.510	115
Saldo 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-3.969	-3.933	-11.478	-7.545

Financiële toelichting

8.1 Ruimte en leefomgeving (€ 484.000 nadeel)

Wij hebben op dit taakveld € 49.000 minder inkomsten gerealiseerd dan begroot. Dit nadeel is ontstaan doordat exploitatieovereenkomsten over meerdere jaren lopen. Echter worden de geraamde inkomsten niet over meerdere jaren begroot, maar binnen het jaar waarop een exploitatie overeenkomst wordt afgesloten.

Tegenover deze lagere inkomsten staan ook lagere loonlasten voor de exploitatieovereenkomsten (voordeel € 370.000). Het begrote bedrag voor voorbereidingskosten voor projecten en grondexploitaties is overschreden met € 726.000. In 2024 is veel aan voorbereidend werk gedaan waarvoor in 2024 nog geen investeringskrediet of grondexploitatie is vastgesteld. Een groot deel van het tekort wordt veroorzaakt door de Breemarsweg en de (ver)nieuwbouw van FC Twente-Heracles Academie. Daarnaast zijn andere grote posten de Wolfkaterweg, de Noork en Hazemeijer (onderdeel flexlocatie). Werkzaamheden aan de Mariastraat, de Noork en de Aireyflats, daarvoor zullen in 2025 de kosten worden gedekt uit een kredietaanvraag (Mariastraat) en een kostenverhaalsovereenkomst (de Noork en Aireyflats). Als laatste zijn er extra loonkosten gemaakt voor het maken van omgevingsvisies en - programma's en was er extra aandacht voor landelijk gebied.

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) (€ 7.176.010 nadeel)

Het nadeel op dit taakveld is ontstaan door de (deel)afsluiting van Dalmeden. Dat zit met name in het verschil tussen de verplichte methode van tussentijdse winstneming en de nu daadwerkelijk berekende winst van het afgesloten deel van Dalmeden. Daarnaast is het resultaat van BXL lager uitgevallen dan verwacht, omdat voorgesteld wordt om de boekwaarde van de parkmanagementvoorzieningen af te boeken. De dotatie voorziening van de Veldkamp was juist lager dan verwacht. De verkoop van een perceel grond aan de Beneluxlaan heeft in 2024 niet plaatsgevonden. Daarnaast zijn er nog veel kleine mutaties geweest. Voor verdere toelichting zie paragraaf grondbeleid en herziening grondexploitaties 2025.

8.3 Wonen en bouwen (€ 115.000 voordeel)

Wij hebben op dit taakveld € 1.509.000 meer inkomsten gerealiseerd dan begroot. Als eerste hebben wij in 2024 een hogere opbrengst aan bouwleges gerealiseerd dan begroot (€ 315.000 voordeel). Dit is enerzijds vanwege het grotere aantal vergunningaanvragen die eind 2023 zijn ingediend en in 2024 zijn verleend. Anderszijds hebben wij

hogere legesopbrengsten door een paar grote projecten zoals de woningbouwprojecten Geerdinksweg-Mariastraat en de Appendage en projecten voor commercieel vastgoed voor op het bedrijventerrein Westemaat en het HTSP ontvangen. Ten tweede leidt de startbouwimpuls aan de inkomstenzijde per saldo tot een voordeel van € 1.510.000. Aan de uitgavenkant staat hier een doorbeschikking tegenover. Hierdoor hebben wij zowel hogere inkomsten als uitgaven, maar per saldo is dit budgettair neutraal. Als derde is er aan de inkomstenzijde een nadeel ontstaan van € 624.000 doordat de subsidies van modulaire woningen nog niet zijn doorbeschikt, maar wel waren begroot in 2024. Hierdoor hebben wij zowel lagere inkomsten als uitgaven, ook dit is per saldo budgettair neutraal. Het restant voordeel wordt verklaard door kleinere verschillen.

Aan de uitgavenkant is op dit taakveld een overbesteding gerealiseerd van € 1.424.000. Aan de uitgavenkant wordt het grootste nadeel (€ 897.000) verklaard door de overschrijdingen van de loonkosten en inhuur personeel. Hiervan had € 352.000 eigenlijk aan programma 1 toegerekend moeten worden. Daarnaast is er extra personeel ingehuurd vanwege het grotere aantal vergunningenaanvragen (zie ook inkomsten). Voor de implementatie van de Omgevingswet is minder uitgegeven (€ 250.000). Dit komt onder meer doordat de 3 nieuwe rollen, die in de Zomernota 2024 geïntroduceerd zijn, pas in het tweede kwartaal zijn ingevuld. Voor de Zomernota 2025 wordt een bestedingsplan gemaakt, rekening houdend met de evaluatie van de drie rollen en de ontwikkeling van de 4^e fase van de omgevingsvisie. De implementatie van de Omgevingswet loopt door tot 2032, wanneer de transitie van het omgevingsplan gereed moet zijn. Binnen het programma binnenstad is het afgelopen jaar een onderbesteding geweest van € 65.000. Dit komt ondermeer omdat enkele cursussen voor ondernemers niet zijn doorgegaan in 2024 waaraan een bijdrage was toegezegd en omdat er in het kader van bereikbare binnenstad alle kosten voor toegankelijkheid zijn gedekt middels het krediet voor de realisatie van het cameratoezicht. Het restant nadeel wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Risico's

Afhankelijkheid van externe partijen en toename van bouwkosten

We blijven investeren in onze contacten met ontwikkelaars en andere ondernemers. Daarnaast houden we bij de bepaling van parameters rekening met kostenstijging zodat we achteraf niet met verrassingen geconfronteerd worden.

Toenemende stapeling van wetgeving

Onze invloed hierop is beperkt. Nieuwe wetgeving wordt zo snel mogelijk geïmplementeerd en waar nodig beleid aangepast om hierop in te spelen zodat vertraging in ontwikkeling zoveel mogelijk beperkt blijft.

De risico's van de grondexploitaties die binnen programma 8 vallen staan beschreven in paragraaf 6.4 grondbeleid.

5.2.9 Bestuur en ondersteuning

Aanspreekpunt bestuurlijk

Burgemeester Schelberg, Wethouders Brand en Steen

Aanspreekpunt ambtelijk

D. Dercksen, A. Lenferink en A. De Vos

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2024?

De inwoner centraal

Onderdeel van de strategische opgave 'Inwoner centraal' is (gemeentebrede) dienstverlening. 2024 was een jaar waarin we de basis verstevigd hebben. De focus lag op het realiseren van een aantal basisonderdelen voor dienstverlening.

We hebben gerealiseerd dat er 100 uitgaande brieven herschreven zijn, zoals die van inkoop, HR en leerplicht. Hiermee communiceren we in lijn met de vastgestelde schrijfafspraken van de Helder Hengelo's structuur. Deze schrijfafspraken zorgen ervoor dat brieven duidelijker, begrijpbaar en makkelijker leesbaar zijn voor onze inwoners. Het lezerspanel (vertegenwoordiging van inwoners) heeft de herschreven brieven beoordeeld. Daarnaast hebben ongeveer 60 collega's de training Helder Hengelo's gevolgd om de schrijfafspraken beter toe te passen in hun werk. En zijn we gestart met de pilot Textmetrics. Dit is een AI hulpmiddel voor medewerkers om Helder Hengelo's te schrijven.

Naast de focus op uitgaande brieven zijn we gestart met een pilot over beeldtaal op de website met informatie over paspoort/ identiteitskaart. Ook zijn we gestart met het voorbereiden en uitvoeren van de Wet modernisering elektrische bestuurlijk verkeer. Dit betreft onder andere digitalisering, kanaalsturing, groeps- emailadressen en richtlijnen voor webformulieren.

Een ander onderdeel van 'inwoner centraal' is inwonersbetrokkenheid (participatie) en kindinclusie. Het denkkader participatie is in 2024 vaker overwogen en ingezet. Zo is het denkkader onder andere toegepast bij, de omgevingsvisie, aardgasvrij, het Prins Bernard Plantsoen en de wijkgerichte aanpak (Noork). De opbrengsten uit deze participatietrajecten zijn geborgd en uitgewerkt in de desbetreffende projecten. Dat inwoners zich meer betrokken en gehoord voelen zien we terug in de stijging van de van de beleidsindicatoren. Om dit te bereiken hebben we geïnvesteerd in onze organisatie, ongeveer 60 collega's hebben de basistraining participatie gevolgd zodat het denkkader vaker werd ingezet in 2024.

In 2024 zijn kinderen/ jongeren op verschillende manieren betrokken bij ons werk als gemeente. O.a. op het festival Baas boven Baas (over het onderwerp vrijheid), bij de uitreiking van het jeugdlintje, de week van Respect, dag van de taal, samenwerking met Prodemos en Minecraft over de ontwikkelingen van de Lange Wemen. Daarnaast zien we dat meer middelbare scholen in de bovenbouw praktijkvakken ontwikkelen om beter aan te sluiten op het vervolgonderwijs. Voor deze praktijkvakken zijn wij als de gemeente vaker opdrachtgever voor opdrachten. Dit betekent dat we naast kindinclusie op relevante thema's van de gemeente nog veel meer hebben gedaan samen met kinderen/ jongeren. Dit zijn in totaal acht trajecten geweest in 2024.

Bestuurlijke samenwerking

Net voor de zomervakantie hebben de wethouders Financiën besloten om de gemeenschappelijke regelingen te betrekken bij de zorgen over de meerjarige financiële ontwikkelingen bij gemeenten. Aan hen is gevraagd om actief in te zetten op kostenbeheersing. In de informatiebrief van gemeenten over de te hanteren uitgangspunten voor de Zomernota 2026 in oktober 2024 is opnieuw pro-activiteit gevraagd van de gemeenschappelijke regelingen op het gebied van inzet voor efficiency en terughoudendheid als het gaat om nieuw beleid of nieuwe taken. Ook private samenwerkingspartners, waar we bestuurlijk kunnen sturen hebben de noodkreet van gemeenten opgepakt. Twente Milieu heeft er een project voor opgezet. E.e.a. moet leiden tot acceptabele Zomernota 2026 en zo mogelijk al besparingen in 2025.

Krapte op de arbeidsmarkt vraagt creativiteit

De krapte op de arbeidsmarkt was ook in 2024 voelbaar en zal nog zeker doorzetten tot na 2030. Als antwoord hierop zetten we sinds 2022 stevig in op het versterken van ons werkgeversmerk en het vergroten van onze wervingskracht. Dat werpt zijn vruchten af: onze vacatures werden afgelopen jaar op eigen kracht vervuld, zonder inzet van externe

wervingsbureaus. De krapte vraagt ook om een vooruitziende blik en creativiteit. We hebben een sterke impuls gegeven aan het vroegtijdig enthousiasmeren van jong talent voor onze organisatie, in aansluiting op de ambities van de Talentopgave. We zijn bovendien gestart met een aantal pilots rond competentiegericht werven, waardoor we diverser, inclusiever en breder kunnen kijken in een competitieve arbeidsmarkt. Gelet op de positieve ervaringen krijgt dit vanuit de visie Leren en Ontwikkelen in 2025 een vervolg.

In het afgelopen jaar heeft onze inzet zich daarnaast verbreed naar het behoud, binden en boeien van onze huidige medewerkers. Sinds 2024 is er een uitgebreid onboardingsprogramma om medewerkers te introduceren in de organisatie en zich snel thuis te laten voelen. Daarnaast is vorm gegeven aan duurzame inzetbaarheid, hybride werken, vitaliteit en de visie op leren & ontwikkelen. Het medewerkersbetrokkenheidsonderzoek is een belangrijke thermometer voor medewerkertevredenheid, welzijn, betrokkenheid en daarmee behoud. De resultaten uit het MBO van 2023 hebben in afgelopen jaar opvolging gekregen in actieplannen.

Digitaliseren van fysieke archieven

2024 is gebruikt om de reikwijdte van de digitaliseringsopgave beter in beeld te krijgen om hiermee een Europese aanbesteding uit te schrijven. In 2024 is een overeenkomst afgesloten met een partner die zowel de digitalisering gaat uitvoeren als het cultuurhistorische materiaal van de fysieke archieven gaat verzorgen. De uitvoering gaat in samenwerking met SWB Midden-Twente en start begin 2025.

Digitale transformatie

2024 was het 2^e jaar (van 3) van het programma Digitale Transformatie. De focus heeft ook dit 2^e jaar vooral gelegen op het laten zien wat Digitale Transformatie betekent, welke mogelijkheden Digitale Transformatie met zich meebrengt en lag de focus op het aanjagen van innovatie.

In 2024 hebben we diverse innovatieve pilots uitgevoerd. Zo hebben we onze brieven aan inwoners beter begrijpelijk gemaakt door AI toe te passen en hebben we AI toegepast om de keukentafelgesprekken met inwoners efficiënter te maken. Ook hebben we een Digital Twin ontwikkeld en daar Virtual Reality op toegepast om delen van Hengelo op een andere wijze te visualiseren en daardoor makkelijker toekomstige scenario's te kunnen beoordelen. Tenslotte zijn we door het innovatieve karakter van het programma, in staat gebleken om jonge talenten blijvend interessant werk te bieden. Meer detailinformatie over de innovaties is te vinden in paragraaf 6.7.5.

Datagedreven werken

In 2024 hebben we de eerste stappen gezet in de uitvoering van de datastrategie, zoals vastgesteld eind 2023. Dit heeft vorm gekregen via het programma Data in de Genen. Met behulp van dit programma is in 2024 onder andere gestart met het versterken van de datavaardigheden van medewerkers wat bijdraagt aan een efficiëntere bedrijfsvoering en verbetering van de dienstverlening. Daarnaast zijn we in 2024 gestart met het opstellen van een Ethisch kader voor verantwoord datagebruik. Oplevering daarvan verwachten we in 2025 te realiseren. Naast het programma Data in de Genen, hebben we diverse dashboards en onderzoeken opgeleverd. In paragraaf 6.7.5 is daar een nadere detaillering over te vinden.

Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden en regelt voor inwoners het recht op informatie van de overheid. De wet gaat uit van gefaseerde invoering. De gemeente Hengelo implementeert deze wet via een uitvoeringsprogramma. In 2024 werd het verplicht de eerste tranche informatie categorieën actief openbaar te maken. Gemeente Hengelo voldeed hier tijdig aan en maakt meer informatie categorieën dan vereist actief openbaar. In de Openbaarheidsparagraaf Wet Open Overheid (6.9 Wet Open Overheid (WOO)) wordt hier nader op ingegaan.

Beheer overige gebouwen en gronden

We hebben dit jaar niet de focus kunnen leggen op het afstoten van gebouwen die niet worden ingezet voor beleidsdoelstellingen of eigen huisvesting. Door de hoeveelheid lopende ontwikkelingen en projecten, maar ook onvoorziene ontwikkelingen (bijv. aankopen rondom V&D, Hazenweg), binnen de gemeente ontbrak de benodigde capaciteit om dit proces voortvarend door te zetten. Capaciteit vanuit vastgoed was nodig om aankopen en dus ook het beheer in goede banen te leiden. Daarnaast wordt door het Vastgoedbedrijf sturing gegeven aan het beheer, onderhoud en verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen, die wel worden ingezet voor beleidsdoelstellingen of eigen huisvesting en die in de verschillende taakvelden worden verantwoord.

Verduurzamen maatschappelijk vastgoed

In 2024 heeft de prioriteit gelegen bij het verduurzamen van het Twentebad (zie paragraaf 5.2.5). Daarnaast zijn we

gestart met de voorbereidende gesprekken met een adviesbureau om een verdiepingsslag te maken op de routekaart verduurzamen maatschappelijk vastgoed.

Renteontwikkeling

Waar vorig jaar de ECB (Europese Centrale Bank) de rente met gelijke stappen van 0,25% verhoogde tot 4%, was dit afgelopen jaar andersom het geval. De ECB heeft de rente vier keer naar beneden bijgesteld tot 3% en is van plan dit te blijven doen als de inflatie het toelaat. De investeringen in het afgelopen jaar hebben we met eigen middelen kunnen voldoen.

Gemeentefonds

Het Rijk heeft eenzijdig met ingang van 2024 (in plaats van 2027) vervroegd de BBP-systematiek ingevoerd. De BBP-systematiek heeft betrekking op de vergoeding in het gemeentefonds voor loon-, prijs- en volumeontwikkelingen. Uit beantwoording van Tweede Kamervragen door de minister van BZK blijkt dat deze nieuwe systematiek een aanzienlijke verslechtering is ten opzichte van de oude systematiek. Incidenteel vindt voor deze verslechtering (gedeeltelijke) compensatie plaats tot en met 2029 door het Rijk.

Structureel gezien zijn de financiële problemen voor gemeenten vanaf het jaar 2026 en verder nog steeds niet opgelost door het Rijk. Op landelijk niveau is nog steeds sprake van aanzienlijke tekorten voor de taken die gemeenten moeten uitvoeren. Bij gemeentelijke taken horen ook de bijpassende knaken van het Rijk. We blijven streven naar een goede balans tussen taken en middelen. Hiervoor blijven we stevig lobbyen bij het Rijk en de VNG.

Zoals gebruikelijk veroorzaakt de decembercirculaire van het gemeentefonds weer een positief effect op het jaarrekeningsaldo. Door de late beschikbaarheid van deze circulaire was het niet meer mogelijk om een begrotingswijziging voor het jaar 2024 vast te laten stellen door de gemeenteraad. Hierdoor wordt het resultaat van de Jaarstukken wederom positief beïnvloed door het Rijk. Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar 'Wat heeft het gekost?'.

Relevante beleidsnota's

- [Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo 2025](#)
- Nota investerings- en activeringsbeleid 2023
- [Nota overhead 2024](#)
- Beleidskader Verbonden Partijen Hengelo 2024
- [Beleidsnota Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2023 - 2027](#)
- [Nota reserves en voorzieningen 2016](#)
- [Treasurybesluit 2021](#)
- [Beleidsregels publieke taak leningen en garanties gemeente Hengelo 2021](#)
- [Accommodatiebeleid Sociaal en Vastgoedkaders 2021](#)
- [Denkkader participatie 2022](#)
- [Participatieverordening 2024](#)

Verbonden partijen

- Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
- BNG Bank
- Enexis Holding BV
- Twence Holding BV
- Centrum gemeenteregeling samenwerking ICT Hengelo
- Stichting Twenteboard
- Twente Board Development BV.
- Zonneveld Boeldershoek Hengelo B.V.

In 2024 is het beleidskader voor het aangaan en beheren van samenwerking met verbonden partijen geactualiseerd. Het nieuwe beleidskader is een verbetering t.o.v. de 'oude' nota op het gebied van onder andere risicomanagement en helderheid over de rol van en informatie aan de raad.

In 2024 hebben we een besloten vennootschap opgericht: Zonneveld Boeldershoek Hengelo B.V. Gemeente Hengelo is 100% aandeelhouder. Het zonneveld kan 8.000 huishoudens van energie voorzien. Deze stap is genomen in het kader van maatregelen om de energietransitie vorm te geven. De beheersactiviteiten en energielevering worden verzorgd door de Coöperatie Energie van Hengelo. De bouw is in oktober gestart. Ingebruikname: naar verwachting vanaf april 2025. Dit gemeentelijke zonneveld, gerealiseerd met een investeringskrediet van € 10,5 miljoen, beslaat 12 hectare en omvat circa 22.000 zonnepanelen.

Wat hebben we bereikt

9.1 Meer inwoners zijn betrokken bij hun stad en tevreden over het bestuur van Hengelo

9.1.1 In 2024 zijn meer (jonge)(1) inwoners en andere belanghebbenden betrokken bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en zij voelen zich gehoord.¹

¹ De toevoeging 'jonge' is gedaan, in aansluiting op het traject voor kindinclusie (ook wel Baas boven Baas), waar de raad geld voor beschikbaar heeft gesteld, en waar nu uitvoering aan wordt gegeven.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage inwoners dat (heel) veel vertrouwen heeft in de wijze waarop de gemeente wordt bestuurd (%)	29,3%	27,0%	37,8%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'De gemeente betreft inwoners voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen' (%)	42,0%	37,0%	48,1%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'De gemeente luistert voldoende naar de mening van haar inwoners' (%)	28,4%	27,0%	32,7%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'De gemeente Hengelo doet wat ze zegt' (%)	28,3%	27,0%	28,4%
Minimaal 3 keer per jaar worden kinderen/ jongeren via een Baas boven Baas traject betrokken bij een relevant en actueel thema uit de Beleidsbegroting	3	3	4

9.2 Inwoners zijn meer tevreden over de dienstverlening van de gemeente Hengelo

9.2.1 In 2024 waarden inwoners de dienstverlening van de gemeente Hengelo hoog.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Rapportcijfer dat inwoners gemiddeld geven voor de dienstverlening van de gemeente (cijfer 1-10)	6,6	7,5	6,6
Rapportcijfer dat inwoners gemiddeld geven voor de digitale dienstverlening van de gemeente (cijfer 1-10)	6,8	7,5	6,8

9.3 Hengelo blijft een wendbare, ambitieuze en financieel gezonde gemeente

9.3.1 In 2024 blijft de gemeente Hengelo financieel gezond waarbij we ambities blijven realiseren vanuit de logica van de Hengeloër.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Aanvullend weerstandsvermogen per inwoner (euro) ultimo jaar ¹	718	521	515
Structureel exploitatieresultaat van de gemeentebegroting in jaar t+3 (euro) in 2023 en in jaar t+3 in 2024 ²	-2,9 miljoen	4,3 miljoen	-1,9 miljoen

¹ De beschikbare weerstandscapaciteit minus de benodigde weerstandscapaciteit uitgedrukt in een bedrag per inwoner.

² De mate waarin structurele lasten (volledig) worden gedekt door de structurele baten.

Wat hebben we daarvoor gedaan

9.1.1 Meer (jonge) inwoners en andere belanghebbenden zijn betrokken bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en zij voelen zich gehoord

- Wij werken aan het vertrouwen en relatie tussen inwoner en de gemeente door inwoners centraal te stellen in ons werk. Dat doen we onder andere door participatie en verbetering van onze dienstverlening. We zien een stijging dat inwoners zich betrokken voelen bij ontwikkelingen (48,1% 2024 t.o.v. 42% 2023). Daarnaast geven meer inwoners via het Hengelo Panel ook aan dat er voldoende geluisterd wordt naar hun mening (32,7% 2024 t.o.v. 28,4% 2023). Dit kan komen doordat we steeds bewuster omgaan met het betrekken van inwoners of andere betrokkenen bij ontwikkelingen (naar aanleiding van het 'Denkkader participatie' en het trainen van collega's).

- Wij hebben opnieuw kinderen betrokken bij ons werk als gemeente. Wij hebben onder andere met kinderen de volgende thema's besproken: hoe kunnen we jongeren beter betrekken bij beleidsontwikkelingen van de gemeente, het vergroenen van schoolpleinen en de inrichting van de Lange Wemen. Het thema vrijheid is tijdens het derde Baas boven Baas festival besproken met basisschoolleerlingen (250 leerlingen) en zijn er 18 gastcolleges gegeven op het middelbaar onderwijs over respect in de Week van Respect. Ook zijn de eerste verkennende gesprekken met de Raad voor Kinderen geweest over een structurele samenwerking (vertegenwoordiging van leerlingen van alle Symbio basisscholen).
- Het borgingsplan voor het 'Denkkader participatie' is uitgevoerd. Het denkkader geeft richting aan óf en hoe we participatie vormgeven in Hengelo. Het beschrijft het afwegingskader in hoe Hengelo inwonersparticipatie én overheidsparticipatie vorm geeft.
- We hebben het 'Denkkader participatie' op verschillende onderwerpen toegepast, zoals Be Brink, het Prins Bernard Plantsoen en aardgasvrij. Informatie voor inwoners over het kunnen meepraten met de gemeente is te vinden op: hengelo.nl/praatmee. Daarnaast zijn sommige inwoners specifiek uitgenodigd zodat we de passende doelgroep bereiken.
- We werkten aan het borgen van participatie in de nieuwe projectmatige werkwijze die in 2025 wordt doorgevoerd in de organisatie. Deze projectmatige werkwijze heet: 'projectmatig creëren'.

9.2.1 Inwoners waarderen de dienstverlening van de gemeente Hengelo hoog

- Het cijfer voor dienstverlening in 2024 (6,6) is gelijk ten opzichte van 2023 (6,6). Op basis van onze 'uitgangspunten dienstverlening' lag de focus we op het realiseren van een betere basis. Daarom zijn er meer medewerkers bij gekomen begin 2024. Verder lag de focus op heldere taal (herschrijven van brieven).
- Op de gemeentelijke website kunnen inwoners op verschillende producten/diensten reageren over hoe zij dat ervaren (digitale dienstverlening – een 6,8 in 2024, gelijk aan 2023). Voorbeelden zijn: website informatie aanpassen naar de nieuwe richtlijnen zoals Helder Hengelo's en het realiseren van richtlijnen voor webformulieren. Verder lag de focus op het voorbereiden/uitvoeren van wetgevingen, zoals Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (digitaal aanvragen), Wet digitale overheid (toegankelijkheid).
- Trainingen voor het duidelijk schrijven van onze teksten door medewerkers (Helder Hengelo's). Hierdoor ontstaat meer bewustwording. Daarnaast waren er schrijfdagen om direct (gezamenlijk) brieven te herschrijven.

9.3.1 De gemeente Hengelo blijft financieel gezond waarbij we ambities blijven realiseren waarbij de inwoner centraal staat

- We blijven sturen op een structureel sluitende begroting om aan het provinciaal toezicht te voldoen. Hierbij blijven we stevig inzetten op de lobby naar het Rijk om voldoende rijksmiddelen te ontvangen voor bestaande én nieuwe taken, die de gemeente moet uitvoeren.
- We blijven sturen op voldoende weerstandsvermogen (met name algemene reserve).
- We blijven sturen op de transformatie in het sociaal domein voor een neutraal financieel perspectief.

Wat zijn we blijven doen

De inwoner centraal

- Het toepassen van het Denkkader participatie in onze projecten en processen.
- Continu kijken waar onze dienstverlening (processen, systemen en benadering) aangescherpt kan worden.
- De wijze waarop we met elkaar en inwoners omgaan (leidende motieven) staan in de 'Uitgangspunten dienstverlening'.
- Stuurgroep dienstverlening, waar signalen worden gedeeld over gemeentebrede dienstverlening.

Beheren, onderhouden en verkopen van gemeentelijk vastgoed en de daarbij behorende processen verder professionaliseren.

- De invoering van kostprijsdekkende huur, zoals opgenomen in de kadernotitie "Accommodatiebeleid Sociaal en Vastgoedkaders", is grotendeels per 1 januari 2024 geëffectueerd.
- Betrokkenheid van het vastgoedbedrijf bij de aankoop van diverse gebouwen, waaronder aan de Beekstraat.

- De verkoop van woningen aan de Willem de Clercqstraat.
- Onderhoud van gemeentelijke gebouwen conform het meerjarenonderhoudsplan.
- Coördinatie van herinspecties met betrekking tot het onderhoud van gemeentelijk vastgoed.
- Aanbesteding van preventief en correctief onderhoud voor elektrotechnische en werktuigbouwkundige installaties in gemeentelijke gebouwen.
- Tijdelijk beheer van panden binnen de grondexploitatie “Beekstraat en omgeving”.
- Uitbreiding van de hijsinstallatie bij de Schouwburg.
- Actieve betrokkenheid bij de ontwikkeling van paviljoen “De Ontmoeting”, het Twentebad, de kinderboerderij en de huisvesting van de Voetbalacademie.
- Ondersteuning bij het opstellen van het Integraal Huisvestingsplan voor onderwijshuisvesting.
- Bijdrage aan het opstellen van het Gebied- en Accommodatievoorzieningen Plan (GAP).
- Verdere verdieping van de routekaart voor de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed.
- Opstellen en verfijnen van procesomschrijvingen om de basisprocessen verder te optimaliseren.
- Optimalisatie van de financiële administratie.

Treasury

- We stelden de financieringsbehoefte op en analyseerden de leningenportefeuille, rekening houdend met de wettelijke normen kasgeldlimiet en renterisiconorm.
- We anticipeerden op onze liquiditeitsbehoefte
- We verstrekten geen nieuwe geldleningen en garanties aan derden met uitzondering van leningen waarbij we garantstelling kunnen delen met het Waarborgfonds Sport.
- We beheersten de risico's en volgden de financiële ontwikkelingen bij organisaties aan wie we hebben geleend.
- We hebben de deelnemingenportefeuille beheerd door verantwoording van dividenden, het terugvragen van dividendbelasting bij de belastingdienst en het actief volgen van de risicopositie van de ondernemingen waarin we deelnamen.

Financiën

- We zorgden voor inzichtelijke financiën voor inwoners en ondernemers. Er wordt continu gestreefd om onze planning- en controlcyclus verder te ontwikkelen; om de planning- en controlproducten nog leesbaarder, toegankelijker en transparanter te maken.
- Via de Zomernota, Beleidsrapportage en de Jaarstukken informeerden we de gemeenteraad over de belangrijkste afwijkingen op beleidsinhoudelijk en financieel gebied ten opzichte van de Beleidsbegroting.

Belastingen

- We hebben via GBTwente onroerende zaakbelasting, parkeerbelasting, hondenbelasting, BIZ en precariobelasting opgelegd en ingevorderd conform de door de raad vastgestelde Verordeningen.
- In 2024 is het tarief van de hondenbelasting bevroren op het niveau van van 2023. In 2025 is het tarief voor de hondenbelasting met een kwart verminderd ten opzichte van 2024. Vanaf 2026 wordt dekking gezocht binnen de lijn van de eerder aangenomen motie (C01-M01, Zomernota 2023-2027) om bij nieuwe financiële meevallers van structurele aard de mogelijke inzet hiervan voor (al dan niet gedeeltelijke) dekking van de hondenbelasting uitdrukkelijk mee te nemen. Dit betekent dat wanneer zich structurele meevallers/voordelen voordoen, deze ten eerste worden ingezet om de (gefaseerde) afschaffing van de hondenbelasting te dekken.

Wat heeft het gekost

9 Bestuur en ondersteuning	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 gewijzigd	Rekening 2024	Vershil
Baten	-	-	52	52
Lasten	4.681	4.685	5.494	-809
0.1 Bestuur	-4.681	-4.685	-5.442	-757
Baten	2.432	2.432	1.913	-519
Lasten	3.844	3.975	3.876	99
0.2 Burgerzaken	-1.412	-1.543	-1.963	-420
Baten	961	1.757	1.948	191
Lasten	1.748	2.706	2.630	76
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-787	-949	-683	266
Baten	4.716	6.499	7.681	1.182
Lasten	41.827	45.326	44.842	484
0.4 Overhead	-37.111	-38.827	-37.161	1.666
Baten	10.737	15.548	16.280	732
Lasten	9.059	9.059	10.540	-1.481
0.5 Treasury	1.678	6.489	5.740	-749
Baten	13.900	13.900	13.928	28
Lasten	1.177	1.177	1.341	-164
0.61 OZB woningen	12.723	12.723	12.587	-136
Baten	16.005	16.005	16.745	740
Lasten	122	122	122	-
0.62 OZB niet-woningen	15.883	15.883	16.623	740
Baten	2.120	2.120	2.088	-32
Lasten	101	101	101	-
0.63 Parkeerbelasting	2.019	2.019	1.987	-32
Baten	940	940	921	-19
Lasten	46	46	48	-2
0.64 Belastingen overig	894	894	873	-21
Baten	199.645	208.595	209.522	927
Lasten	-	-	-	-
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	199.645	208.595	209.522	927
Baten	617	473	757	284
Lasten	5.237	831	1.945	-1.114
0.8 Overige baten en lasten	-4.620	-358	-1.188	-830
Baten	-	-	-	-
Lasten	71	71	64	7
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-71	-71	-64	7
Onttrekkingen aan reserves	15.402	54.134	57.523	3.389
Toevoegingen aan reserves	10.184	74.530	70.499	4.031
0.10 Mutaties reserves	5.218	-20.396	-12.976	7.420
Baten	-	-	-	-
Lasten	-	-	-	-
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-
Saldo 9 Bestuur en ondersteuning	189.378	179.774	187.855	8.081

Financiële toelichting

0.1 Bestuur (€ 757.000 nadeel)

Het resultaat op dit taakveld kent meerdere oorzaken. De belangrijkste echter is de hogere dotatie in de pensioenvoorziening Wethouders (APPA) die voornamelijk veroorzaakt wordt door de renteontwikkeling in het afgelopen jaar. Bij het opstellen van de begroting was dit niet te voorzien. Na ontvangst van de pensioenopgaves per 31 december 2024 werd dit duidelijk.

0.2 Burgerzaken (€ 420.000 nadeel)

Het afgelopen jaar is het team Publieksdienstverlening op sterkte gebracht om de te verwachten toename van de afgifte van reisdocumenten op te vangen. In de praktijk bleek de verwachte toename van de afgifte van reisdocumenten in eerste instantie nog achter te blijven. Dit betekent enerzijds dat er minder kosten gemaakt zijn voor de inkoop van reisdocumenten met bijna € 100.000, anderzijds bleven de geraamde inkomsten in de vorm van leges ook circa € 500.000 achter bij de begroting. De verkiezingen voor het Europees parlement zijn ruim € 100.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit past bij het beeld dat de verkiezingen in toenemende mate meer kosten met zich mee brengen (licenties, stembiljetten, porti, vergoedingen bemensing). Vanuit het ministerie loopt er een onderzoek naar de ontwikkeling van deze kosten.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden (€ 267.000 voordeel)

Bovenstaand voordeel wordt veroorzaakt doordat de geplande inhuur van personeel door ziekte niet volledig heeft kunnen plaats vinden. Dit heeft geleid tot lagere inhuurkosten. Daarnaast waren de energiekosten lager, omdat we nog geen eindafrekening over 2024 van het Warmtebedrijf hebben ontvangen.

0.4 Overhead (€ 1.619.000 voordeel)

De totale overheadkosten bedroegen in 2024 bijna € 45 miljoen dit is € 0,5 miljoen minder dan geraamd. Daarnaast waren de inkomsten ruim € 1,1 miljoen hoger dan waar in de begroting mee was gerekend. Per saldo is er dus sprake van een afwijking van € 1,6 miljoen voordelig.

Overhead	Begroting 2024 gewijzigd			Rekening 2024			
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat
Concernmanagement	-	2.346	-2.346	20	2.314	-2.295	52
Sociaal	472	3.176	-2.703	936	3.674	-2.737	-34
Bedrijfsvoering	5.958	39.615	-33.657	6.449	38.436	-31.988	1.669
Fysiek	68	2.042	-1.974	230	1.945	-1.715	258
Doorberekende overhead	-	-1.853	1.853	-	-1.526	1.526	-327
Totaal Ondersteuning organisatie	6.499	45.326	-38.827	7.634	44.844	-37.209	1.618

Personeelslasten en inhuur Overhead

De personeelslasten vormen het grootste deel van de overhead en vertoonden dit jaar een onderschrijding van ruim € 1,6 miljoen. Tegenover dit voordeel staat dat er voor de inhuur € 4,7 miljoen meer is uitgegeven dan geraamd. Per saldo een tekort van € 3 miljoen. Dit wordt voor € 1 miljoen gecompenseerd door de vergoeding voor detachering, ziekte en zwangerschap. Financieel gezien zijn de personeelslasten in totaliteit bijna € 2 miljoen hoger uitgevallen dan geraamd. Zie ook het overzicht onderaan met de specificatie per onderdeel.

Afdeling Financiën, advies en control

Doordat er afgelopen jaar sprake is geweest van de nodige personeelsmutaties en een aantal langdurige ziektegevallen is er een aantal keren beroep gedaan op inzet van externe capaciteit, waardoor er per saldo sprake is van een overschrijding van € 248.000 op de personeelsbudgetten.

Afdeling Organisatie en services

Bij de afdeling O & S is er sprake van een overschrijding van het budget met ruim € 190.000. Dit kent een groot aantal oorzaken van kleinere over- en onderschrijdingen. De belangrijkste afwijking is de extra dotatie in de voorziening spaarverlof. De jaarlijkse herwaardering van het uurtarief en de toename van de gespaarde verlofuren heeft geleid tot een niet geraamde dotatie van € 312.000 in de voorziening spaarverlof.

Afdeling I & IT

Het voordelige resultaat van de afdeling I&IT van ruim € 1,3 miljoen kent een variatie aan oorzaken. Een van de belangrijkste oorzaken is dat er in 2024 is gekozen om de vervanging van devices uit te stellen. Dit omdat het gewenste model (nog) niet beschikbaar is. De aanschaf van het huidige beschikbare model zou betekenen dat de ondersteuning tijdens de economische levensduur verloopt. Vanuit het rekeningresultaat zou hiervoor € 375.000 moeten worden gereserveerd om deze aanschaf in 2025 mogelijk te maken. Daarnaast is de afdeling bezig met de "VerSaaSing (software naar de cloud)" van de applicaties waarvoor al deels middelen beschikbaar zijn. Het tempo van deze migratie loopt nog niet synchroon met de budgetten. Dit leidt tot een incidenteel voordeel van € 487.000 op onderhoud hard- en software. Verder zijn er inkomsten ad € 287.000 gerealiseerd die niet waren begroot, omdat er door de samenwerkingspartners vaker incidenteel, een beroep op ons is gedaan.

Overhead doorberekening

De dekking als gevolg van de doorberekende overhead op de uren zowel bij de investeringen als bij de grondexploitatie blijft € 326.000 achter bij de begroting. Grotendeels komt dit wederom door een verschuiving van eigen personeel naar inhuur, zoals ook uit het overzicht analyse salarissen blijkt. Over de kosten van externe inhuur wordt namelijk geen overhead berekend.

0.5 Treasury (€ 749.000 nadeel)

In de Beleidsbegroting 2024 is rekening gehouden met een rentebaai. Bij de 2^e Beleidsrapportage 2024 is deze omhoog bijgesteld. In werkelijkheid is deze nog wat hoger uitgevallen dan dat de verwachting was.

We hebben in 2024 minder rente door kunnen berekenen aan de taakvelden dan vooraf begroot. Hierdoor blijven er meer lasten over op het taakveld Treasury. Dit heeft te maken met de rente die we in mindere mate konden doorberekenen aan bijvoorbeeld de grondexploitaties, maar ook middels het omslagrentepercentage aan de overige taakvelden (zie onderstaande tabel). Door de rentebaten in 2024 is het omslagrentepercentage gecorrigeerd van 0,1% naar 0%.

In 2024 hebben een aantal renteherzieningen plaatsgevonden op eigen financieringen. De rentes stonden tegen historisch lage rentes vast en zijn nu gestegen met een nadelig effect.

Gevolgen correctie omslagrente per programma	
Programma	Bedrag
1. Veiligheid	-
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	33
3. Economie	1
4. Onderwijs	66
5. Sport, cultuur en recreatie	44
6. Sociaal Domein	4
7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	3
8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	41
9. Bestuur en ondersteuning	23
Taakveld 0.5 - Treasury	-215
Totaal	-

0.61 OZB Woningen (€ 136.000 nadeel)

Het voordeel van € 28.000 bij de baten betreft 0,2% van het begrote bedrag. Dit ligt ruim binnen de marge die verwacht mag worden op basis van het aantal huishoudens dat is aangeslagen.

Het nadeel van € 164.000 bij de lasten is met name veroorzaakt door de proceskosten bij bezwaarafhandeling. Deze waren naar beneden bijgesteld omdat wetgeving de winsten bij No cure No Pay-bedrijven aan banden had gelegd, wat een drukkend effect zou hebben op het aantal bezwaren. In 2024 is alsnog het maximale te vergoeden bedrag weer hoger gesteld. Tevens zijn in 2024 nog de laatste bezwaren 2023 (vanwege het grote aantal bezwaren) via de rechtbank afgehandeld. In de Jaarstukken 2023 gaven we al aan dat de hoogte daarvan niet ingeschat kon worden.

0.62 OZB Niet-woningen (€ 740.000 voordeel)

We ontvangen 4,6% meer dan is begroot. Dit verschil is volledig veroorzaakt door mutaties van WOZ-waarden na het moment van de tarief bepaling, begin september 2023. Bij de niet-woningen kunnen wijzigingen in het pandenbestand of de waarde ervan grote verschillen veroorzaken, omdat de aanslagen qua bedrag hoog zijn ten opzichte van woningen. Een nadere analyse laat zien, dat we door nieuwbouw en verbouw na het moment van tarief bepaling € 180.000 meer opbrengsten van het eigenarendeel hebben ontvangen. Wijzigingen in de WOZ-waarde door objectmutaties of gewijzigde taxaties hebben geleid tot € 230.000 hogere baten. Juist in dit jaar was er sprake van verlate taxaties, omdat de taxateurs tot september bijna uitsluitend ingezet zijn voor bezwaarafhandeling woningen, veroorzaakt door de explosie aan bezwaren van 2023 en reguliere bezwaren 2024. Pas vanaf september zijn bedrijven opnieuw getaxeerd. Deze hertaxaties hebben tot het aanslagmoment in februari 2024 een verhogende invloed gehad op de WOZ-waarden van niet-woningen. Zo werden mutaties na bouwvergunningen pas vanaf september in de waarde verwerkt. In totaal is dit € 410.000 op het eigenarendeel. Voor het gebruikersdeel werken dezelfde mutaties door voor een bedrag van € 330.000.

0.7 Uitkeringen gemeentefonds (€ 927.000 voordeel)

In de raadsbrief 'Decembercirculaire 2024 Gemeentefonds' (zaaknummer 3853103) is de gemeenteraad geïnformeerd over de ontwikkelingen in het gemeentefonds. Door de late beschikbaarheid van deze circulaire was het niet meer mogelijk om een begrotingswijziging voor het jaar 2024 vast te laten stellen door de gemeenteraad. Voor 2024 is de gemeentefondsuitkering in de decembercirculaire 2024 ruim € 0,9 miljoen hoger dan begroot. Dit hogere bedrag is nu ook verantwoord. Hierdoor is het resultaat van de Jaarstukken positief beïnvloed door het Rijk.

Van de extra ontvangen gemeentefondsmiddelen van ruim € 0,9 miljoen stellen we via het bestemmingsvoorstel voor:

- € 33.000 toe te voegen aan de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten. Het betreft hier middelen voor de Wet betaalbare huur, de vangnetconstructie energietoelage en de landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven.
- € 147.000 toe te voegen aan de reserve vluchtelingen.

Een nadere toelichting hierop vindt u in de betreffende (bovengenoemde) raadsbrief en in het bestemmingsvoorstel (zie paragraaf 4.3)

0.8 Overige baten en lasten (€ 648.000 nadeel)

Het resultaat bestaat uit de volgende drie onderdelen:

Onvoorziene uitgaven en opties nieuw beleid

Op deze budgetten is in het afgelopen jaar nauwelijks een beroep gedaan wat leidt tot een voordeel van € 206.000.

Begrotingstechnische correcties

Het voordeel van € 236.000 op deze post bestaat uit niet geraamde inkomsten. Het betreft hier fiscale correcties over voorgaande jaren die niet aan de diverse taakvelden zijn toe te rekenen.

Saldo urenverantwoording en kosten voormalig personeel

De verwachte productiviteit bleef aanzienlijk achter bij de ramingen wat heeft geleid tot een nadelig dekkingresultaat van € 826.000. Daarnaast zijn er voor € 214.000 betalingen gedaan die voortkomen uit ontbonden arbeidsovereenkomsten dit veelal in de vorm van eigen risico WW.

0.10 Mutaties reserves (€ 7.420.000 voordeel)

De toevoegingen en onttrekkingen in de reserves kennen hun eigen dynamiek in de P en C-documenten. Veelal worden incidentele lasten gedekt uit reserves. Daarnaast zijn overschotten of tekorten uit Zomernota's, Beleidsbegrotingen en Beleidsrapportages verrekend met de algemene reserve. De totale dotaties vanuit de reserve is € 4 miljoen lager dan geraamd terwijl de onttrekkingen bijna € 2,5 miljoen hoger zijn. Per saldo betekent dit voor de exploitatie een voordeel van € 6,5 miljoen. Voor de totale reserves betekent dit echter dat er € 6,5 miljoen minder in het saldo zit dan waar in de begroting mee gerekend was. De belangrijkste oorzaak is de ontwikkeling van de reserve grondexploitatie.

De grondexploitaties kennen een 'gesloten' circuit. Verrekeningen vinden plaats via de algemene reserve grondexploitaties en drukken niet op het jaarrekeningsaldo

Algemene reserve (€ 30.000 nadeel)

Er is een lager beroep gedaan op de Uitvoeringsregeling Hengeloos Energiefonds Maatschappelijke Organisaties 2024 (2e ronde). Hierdoor zijn er minder middelen onttrokken uit de algemene reserve.

Reserve grondexploitatie (€ 7.468.000 voordeel)

De hogere onttrekking uit de reserve grondexploitatie komt grotendeels uit de gevolgen van taakveld 8.2. Met name de (deel)afsluiting van Dalmeden veroorzaakt deze verslechtering in de reserve. Dat zit met name in het verschil tussen de verplichte methode van tussentijdse winstnemering en de nu daadwerkelijk berekende winst van het afgesloten deel van Dalmeden. Daarnaast hebben we een iets lagere rentebaten gehad over het saldo in de reserve grondexploitatie. Het resultaat van BXL valt lager uit dan verwacht, omdat voorgesteld wordt om de boekwaarde van de parkmanagementvoorzieningen af te boeken. De dotatie voorziening voor de Veldkamp valt juist lager uit dan verwacht. De verkoop van een perceel grond aan de Beneluxlaan heeft in 2024 niet plaatsgevonden. Daarnaast zijn er nog veel kleine mutaties geweest.

Reserve dekking kapitaallasten (€ 341.000 voordeel)

In de Zomernota 2023-2027 is er een krediet aangevraagd voor de toekomstbestendige wijkwelzijnsvoorziening in Slangenbeek. Dit is nog niet tot uitvoering gekomen. Deze bijbehorende toevoeging aan deze reserve heeft nog niet plaatsgevonden. Dit zorgt voor een voordeel.

Reserve vastgoedbedrijf (€ 425.000 nadeel)

De onttrekking voor de verbouwing van de Wijkcentrum Slangenbeek heeft nog niet plaatsgevonden, aangezien het project door capaciteitsgebrek nog niet is gestart. Daarnaast is de geplande onttrekking voor inhuur niet volledig benut.

Reserve Duurzaamheid (€ 149.000 voordeel)

De bijdrage van Zonneveld Boeldershoek Hengelo B.V. ter dekking van de ontwikkeling- en investeringskosten van de aansluiting conform de anterieure overeenkomst is nog niet ontvangen. Zodoende kan deze bijdrage niet aan de reserve wordt gedoteerd en leidt dit tot een voordeel in programma 9. Zodra het zonneveld operationeel is zal de bijdrage worden uitgekeerd aan de gemeente.

Reserve Duurzaam Veilig (€ 75.000 nadeel)

Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt door de niet gerealiseerde onttrekking uit de Reserve Duurzaam Veilig. In de 2e Beleidsrapportage 2024 hebben we gemeld dat we een onderzoek doen op het gebied van verkeersveiligheid ten laste van de Reserve Duurzaam Veilig. Dit onderzoek heeft uiteindelijk niet plaatsgevonden. Er is voorrang gegeven aan de gezamenlijke bereikbaarheidsstudie mobiliteit met Enschede. Vanwege capaciteit in relatie tot de omvang van de studie zijn we niet in staat gebleken beide grote studies tegelijkertijd uit te voeren.

Reserve bodemsanering (€ 459.000 voordeel)

In 2024 is een hogere bijdrage uit de reserve bodemsanering dan begroot in het bestedingsplan. Deze onttrekking vindt namelijk plaats op basis van werkelijke bestedingen en is ter dekking van de ambtelijke inzet en gemeentelijke saneringsprojecten. Niet elke verontreiniging is te voorzien waardoor er onvoorziene bodemsaneringskosten in het kader van de Wet bodembescherming (wbb) zich kunnen voordoen.

Reserve vluchtelingen (€ 100.000 nadeel)

De toevoeging aan de vluchtelingenreserve is €100.000 hoger dan geraamd omdat de middelen voor de huivering van statushouders (Welbions) nog niet in 2024 zijn besteed. Volgens verwachting worden deze middelen in 2025 wel ingezet en blijven daarom gereserveerd in deze reserve.

Reserve aanjaagbudget talentopgave (€ 289.000 nadeel)

Voor de Spoorzone Hengelo Enschede en RSIA/RIOS Twente (beiden taakveld 8.3) zijn de middelen grotendeels uitgegeven. Er zijn nog geen middelen uitgegeven in 2024 voor Hengelo op de kaart (taakveld 3.4), het opstellen van het evenementenbeleid (taakveld 3.4), het aanjagen van de community KMS locatie (taakveld 8.2) en samenwerking met Enschede, Almelo en Twenteboard in het kader van talent (taakveld 0.4).

Momenteel wordt met zorg gewerkt aan het opstellen van een programmaplan voor het aantrekken en behouden van talent in Hengelo en de regio Twente. Dit plan vormt de essentiële basis voor een doordachte en effectieve aanpak van de talentopgave. We benaderen deze uitdaging vanuit vier samenhangende programmalijnen: wonen, werken, leven en imago. Met het programmaplan als basis kunnen we gestructureerde en samenhangende keuzes maken in de aanpak van de talentopgave.

Het project om Hengelo op de kaart te zetten vond plaats in het 1e kwartaal van 2025. Ter voorbereiding op een brede participatie bijeenkomst in maart 2025 werd in februari een online talkshow opgenomen waarin talenten en professionals aan de hand van interviews reflecteren op hun rol voor de talentopgave van Hengelo en de regio.

Daarnaast is het opstellen van het evenementenbeleid met één kwartaal uitgesteld (naar 1e kwartaal van 2025). Dit heeft ons in staat gesteld om het opdrachtnemerschap zorgvuldig te beleggen en zo te zorgen voor een solide en goed doordachte uitvoering.

De besluitvorming over het omgevingsprogramma KMS-locatie en het akkoord op hoofdlijnen heeft plaatsgevonden in oktober 2024. In het 1e kwartaal van 2025 is de samenwerkingsovereenkomst (SOK) getekend. Direct na het ondertekenen van de SOK is voor het aanjagen van de community een werkgroep opgericht en is een communityaanjager geworven.

In samenwerking met de gemeente Almelo, Enschede en Twenteboard wordt gewerkt aan een regionaal programmaplan voor het behouden en aantrekken van talent in Twente. Dit plan vormt de noodzakelijke basis voor een gestructureerde en samenhangende aanpak van de talentopgave. Omdat de focus ligt op het zorgvuldig ontwikkelen van dit programmaplan, zijn er nog geen uitvoeringskosten gemaakt voor de regionale talentaanpak.

Dit leidt tot minder lasten op diverse bovengenoemde taakvelden (voordeel). Uiteindelijk is er € 289.000 minder onttrokken uit de reserve aanjaagbudget talentopgave. Dit resulteert in een nadeel op deze reserve.

Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten (€ 24.000 nadeel)

Versterking en vernieuwing

Wij hebben in 2023 de regeling 'Versterking en Vernieuwing 2023-2024' vastgesteld. De instellingen mogen de toegekende middelen zowel in 2023 als in 2024 besteden. Om besteding in 2024 mogelijk te maken is het beschikbare budget van € 151.000 in de Jaarstukken 2023 overgeheveld naar 2024 via een storting in de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten. In 2024 is verder uitvoering gegeven aan de regeling en is het volledige bedrag besteed. Voor deze besteding van het bedrag is in 2024 per abuis geen budget opgenomen. Dit geldt eveneens voor de raming van de onttrekking uit de reserve. Hierdoor is een nadeel van € 151.000 ontstaan op programma 5. Hier tegenover staat een even groot voordeel in programma 9.

Analyse salariskosten 2024 (totaal)

Ondanks de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt is het ons toch gelukt om de meeste vacatures ingevuld te krijgen. De vaste salariskosten waren in 2024 ruim € 1,6 miljoen lager dan begroot.

Daarnaast is er in 2024 voor ruim € 12,8 miljoen aan capaciteit ingehuurd. Dit is € 4,7 miljoen meer dan begroot en € 2,6 miljoen minder dan in 2023 aan inhuur is uitgegeven. De inhuur heeft in de volle breedte van de organisatie plaatsgevonden. Naast de genoemde lasten heeft de detachering van personeel en uitkeringen in het kader van ziekte en arbeidsongeschiktheid ruim € 1,0 miljoen meer opgebracht dan geraamd.

Specificatie	Personeelslasten		Inhuur		Vergoeding		totaal Salaris + inhuur		
	Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	Saldo
Raad	907	923	-	-		-41	907	883	24
College	849	858	-	-			849	858	-9
Griffie	471	456	-	-			471	456	14
Subtotaal	2.227	2.237	-	-	-	-41	2.227	2.197	30
Directie	629	635	203	215			832	850	-18
Stafondersteuning	1.106	1.064		30			1.106	1.094	12
Ontwikkel management	527	545					527	545	-18
Subtotaal	2.262	2.243	203	245	-	-	2.465	2.489	-24
Bedrijfsvoering	23.941	23.015	1.274	2.379	-81	-339	25.134	25.054	80
Twentebad	2.107	2.472	484	642	-14	-126	2.577	2.988	-411
Sociaal	27.163	26.885	3.858	4.927	-466	-902	30.554	30.910	-356
Fysiek	19.222	18.234	2.321	4.633	-322	-503	21.221	22.364	-1.143
Subtotaal	72.433	70.605	7.936	12.581	-883	-1.870	79.486	81.316	-1.830
V.m. pers.	354	521					354	521	-167
Stagiaires	14						14	-	14
Subtotaal	368	521	-	-	-	-	368	521	-153
Totaal:	77.290	75.607	8.138	12.826	-883	-1.911	84.545	86.522	-1.977

Risico's

Digitale veiligheid

Er is ingezet op de digitale weerbaarheid van kwetsbare doelgroepen zoals ouderen, jongeren en ondernemers. Dat doen we door bewustzijn te stimuleren en ondersteuning te organiseren. Hiervoor is Hackshield ingezet, een digitale voorlichting met het doel om bij basisschoolleerlingen bewustwording te creëren door spelenderwijs een kennismaking aan te bieden met digitale veiligheid. Vanuit LOES opvoedondersteuning zijn ouder- en thema-avonden georganiseerd over digitale veiligheid en cyberweerbaarheid. Het jongerenwerk Skillz en Halt hebben voorlichting gegeven aan jongeren over de digitale verleidingen en gevaren. Ook voor ouderen zijn bijeenkomsten georganiseerd.

Gemeentefonds

De ontwikkelingen, inspanningen en investeringen die we doen, zijn niet vanzelfsprekend. Het vraagt veel van ons op financieel gebied. Het financiële ravijn, vanaf het jaar 2026, komt met rasse schreden dichterbij en het nieuwe kabinet heeft nog onvoldoende handreiking gedaan om dit voor gemeenten te dempen, al onze gezamenlijke bestuurlijke inspanningen ten spijt. We blijven ons daarvoor, samen met andere gemeenten en verenigd in de VNG inzetten.

6

Paragrafen

6.1	Lokale heffingen	116
6.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	124
6.3	Onderhoud kapitaalgoederen	131
6.4	Grondbeleid	138
6.5	Financiering	144
6.6	Verbonden partijen	147
6.7	Bedrijfsvoering	163
6.8	Subsidies	175
6.9	Wet open overheid (Woo)	178

6.1 Lokale heffingen

Hengelose inwoners en ondernemers helpen door het betalen van lokale heffingen mee aan het welzijn, de leefbaarheid en de voorzieningen in onze stad. Deze lokale heffingen vormen een belangrijk deel van de gemeentelijke inkomsten.

Bij lokale heffingen onderscheiden we belastingen, retributies en leges.

- Belastingen zijn verplichte bijdragen aan de gemeente zonder directe tegenprestatie. Een voorbeeld is de onroerende zaakbelasting. Belastingen zijn onderdeel van de algemene dekkingsmiddelen.
- Retributies zijn een vergoeding voor het in stand houden van gemeentelijke voorzieningen zoals riolering en het ophalen van afval. Het zijn daarom geen algemene dekkingsmiddelen, maar baten van het betreffende beleidsprogramma. Uitgangspunt is dat de vergoedingen niet hoger zijn dan de kosten.
- Leges zijn vergoedingen voor door de gemeente geleverde administratieve diensten aan een inwoner die daarom vraagt, zoals een vergunning of informatie. Het beleid is gericht op beperking van de kosten en rechtvaardige vergoedingen.

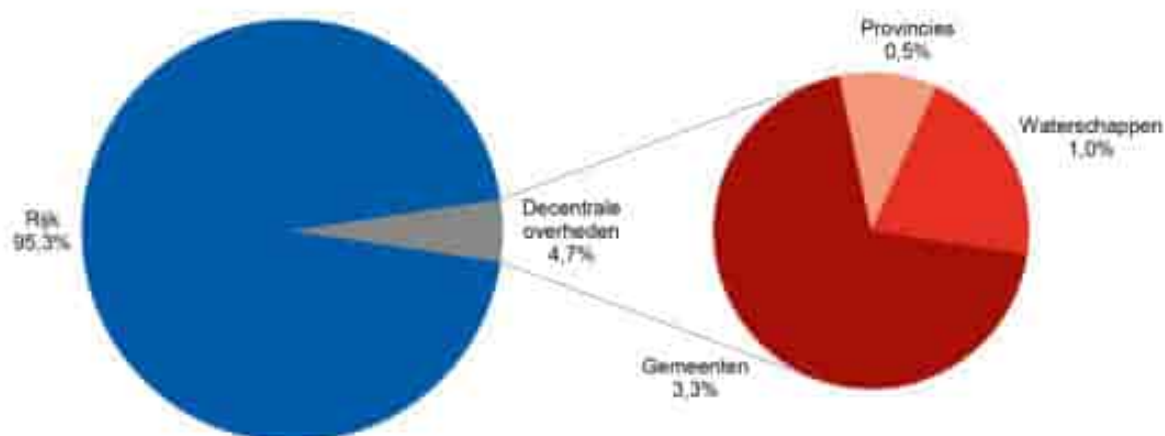
In deze paragraaf geven we inzicht in:

1. de geraamde en gerealiseerde inkomsten (6.1.1);
2. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen (6.1.2);
3. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt dat er bij de berekening van tarieven van heffingen voor wordt gezorgd dat de geraamde baten de daarmee samenhangende geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd (6.1.3);
4. de lokale lastendruk (6.1.4);
5. de gerealiseerde kwijtscheldingen (6.1.5).

6.1.1 Verantwoording van de inkomsten

In 2024 leggen gemeenten 3,3% van het totaal van belastingen van alle overheidslagen op. In 2023 was dit aandeel 3,2% en in 2022 nog 3,3%. Dit is meer dan provincies en waterschappen, maar veel minder dan het Rijk.

Belasting- en premieopbrengst naar overheidslaag 2024

Gemeente Hengelo heeft de volgende bedragen aan inwoners en bedrijven opgelegd. De bedragen zijn netto bedragen. De verminderingen op de oorspronkelijke heffing en als oninbaar aangemerkte bedragen zijn hier al in verwerkt. Voor de ongebonden heffingen is ook het deel dat is kwijtscholden in mindering gebracht. Voor de gebonden heffingen is de kwijtschelding niet in de bedragen verwerkt. Zie hiervoor paragraaf 6.3.

Heffingsbedragen 2024

Heffing	Begroot 2023	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Werkelijk 2024
Ongebonden heffingen	30.103	30.085	32.832	33.626
OZB eigenaren woning	12.540	12.634	13.900	13.928
OZB eigenaren niet-woning	8.792	8.833	9.649	10.067
OZB gebruikers niet-woning	5.824	5.960	6.356	6.679
Parkeerbelasting	1.891	1.453	1.819	1.848
Hondenbelasting	565	578	572	564
Precariobelasting	337	355	368	357
Toeristenbelasting	154	272	168	183
Gebonden heffingen	25.192	25.200	27.444	27.491
Rioolheffing	10.859	11.296	11.609	11.791
Afvalstoffenheffing	9.273	9.072	9.236	9.391
Leges omgevingsvergunning	2.047	1.956	2.245	2.614
Leges burgerzaken (incl. rijksleges)	1.035	1.183	2.391	1.911
Begraafrechten	563	598	618	607
Havengelden	497	354	451	457
BIZ	269	182	186	187
Marktgelden	163	130	112	86
Rioolaansluitrecht	100	82	109	74
APV	72	52	81	39
Kinderopvang	23	5	25	9
Naheffingsaanslag parkeren	217	198	300	240
Vergunningen kabels en leidingen	57	71	63	60
Vergunningen gehandicaptenparkeren	17	21	18	25
Totaal heffing	55.295	55.285	60.276	61.117

6.1.2 Beleid en ontwikkelingen

Beleidskaders

Gemeenten mogen alleen ongebonden belastingen heffen als dit in de gemeentewet is beschreven. Gemeenten hebben de vrijheid om een wettelijk toegestane belasting wel of niet te heffen. De hoogte van de heffing is vrij en wordt door de gemeenteraad bepaald. Dat doet de gemeenteraad door belastingverordeningen vast te stellen, de lokale variant van landelijke wetgeving. Hierin is bepaald van wie wordt geheven, op basis waarvan dit kan en welk tarief hiervoor wordt gevraagd.

Elke soort belasting kent verder zijn eigen specifieke wetgeving, die - niet uitputtend - in de volgende paragraaf wordt genoemd.

Actuele beleidsonderwerpen

Hervorming Lokaal belastinggebied

In 2015 kondigde het Rijk destijds een belastingherziening aan. Grote veranderingen in lokale heffingen hebben zich sinds die tijd niet voorgedaan en de richting is niet eenduidig: tegenover het verdwijnen van de macronorm voor de OZB (minder Rijksbemoediging) staat het afschaffen van de precario op ondergrondse leidingen (verkleinen gemeentelijk belastinggebied). In het coalitieakkoord van het vorige kabinet stond de volgende ambitie: "Om een stabielere financiering voor de medeoverheden te realiseren en hun autonomie te vergroten, wordt in de komende jaren een nieuwe financieringssysteem voor de periode na 2025 uitgewerkt, waarbij de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Daarbij worden ook alternatieven voor de OZB en MRB in de

beschouwing betrokken.” Na de verkiezingsuitslag in het najaar 2023 is het afwachten wat de uitkomst van de formatie is en de verdere ontwikkelingen op deze hervormingsagenda.

Proceskosten uitvoering Wet WOZ

Gemeenten moeten een vergoeding betalen als via no cure – no pay bureaus (NCNP-bureaus) de WOZ -waarde van woningen en bedrijven wordt aangepast. Dat kan gebeuren wanneer NCNP-bureaus namens burgers een bezwaarschrift indienen bij de gemeente of door een beroep bij de rechter. Dat levert die bureaus zo veel geld op dat er sprake is van een verdienmodel. Burgers profiteren daar nauwelijks van. Terwijl de regeling is bedoeld als kostenvergoeding voor burgers. De enorme toename van de bureaus heeft een aantal maatschappelijk ongewenste gevolgen:

1. De uitvoering van de Wet WOZ loopt vast.
2. De rechters komen te weinig toe aan andere zaken.
3. We komen door de tussenkomst van NCNP-bureaus minder in contact met de inwoners.
4. Gemeenten keren vele miljoenen uit aan kostenvergoedingen.

Mede op initiatief van GBTwente en een aantal andere uitvoeringsorganisaties heeft de toenmalige Staatssecretaris Fiscaliteit, Marnix van Rij, op 19 september 2023 het wetsvoorstel Herwaardering proceskostenvergoeding WOZ en Bpm ingediend bij de Tweede Kamer. De Tweede Kamer heeft op 27 oktober 2023 hiermee ingestemd en de Eerste Kamer volgde op 19 december 2023.

Voor de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) bevat het wetsvoorstel in het kort het volgende:

1. De vergoeding in de bezwaarfase van rechtsbijstand wordt vermenigvuldigd met 0,25 als de WOZ-beschikking wordt vernietigd of gewijzigd.
2. De vergoeding van rechtsbijstand in de fase van beroep, hoger beroep of cassatie wordt vermenigvuldigd met 0,25 als de WOZ-beschikking wordt vernietigd of gewijzigd en vermenigvuldigd met 0,10 in de overige gevallen.
3. De vergoeding voor immateriële schade wordt beperkt tot € 50 per half jaar (was € 500) waarmee de redelijke termijn voor afhandeling van een bezwaar is overschreden.
4. Vergoedingen mogen uitsluitend worden uitbetaald op een bankrekening die staat op naam van de belanghebbende zelf.

De wet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De proceskosten en schadevergoedingen worden vanaf die datum uitbetaald aan belanghebbende. Hiermee is het verdienmodel van de NCNP-bureaus feitelijk te niet gedaan. Hiermee moeten de proceskosten voor gemeenten aanzienlijk verminderen.

Verdere maatregelen zijn in onderzoek:

- introductie van verplicht informeel contact vóór de bezwaarfase
- geen recht op proceskostenvergoeding bij beperkte aanpassing van de WOZ-waarde

Met name een eventuele regeling voor verplicht informeel contact vraagt om een uitgebreide uitvoeringsscan bij gemeenten en andere uitvoeringsorganisaties van de Wet WOZ.

Digitaal procederen ook bij rechtbanken

Vanaf 4 december 2023 is het mogelijk om in alle belastingzaken bij alle rechtbanken en gerechtshoven digitaal te procederen. Het is dan dus ook mogelijk om digitaal in beroep te procederen in de lokale belasting- en WOZ-zaken. Het was al langer mogelijk om digitaal in hoger beroep in de lokale belastingzaken te procederen. Digitaal procederen biedt een snelle en meer eenvoudige toegang tot de rechtspraak en altijd een actueel overzicht van ingediende zaken en bijbehorende berichten. Vooralsnog is digitaal procederen vrijwillig, maar op enig moment wordt het verplicht voor organisaties en juridische professionals.

6.1.3 Overzicht op hoofdlijnen van diverse heffingen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de belastingbaten (zonder referentie aan de hiermee samenhangende lasten) en in de baten van de bestemmingsheffingen (met referentie aan de hiermee samenhangende lasten en kostendekkendheid).

De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2024 in Hengelo werden geheven zijn:

Belastingen	Retributies / bestemmingsheffingen
Onroerende zaakbelasting	Afvalstoffenheffing
Parkeerbelasting	Rioolheffing
Precariobelasting	Omgevingsvergunningen
Toeristenbelasting	Overige leges en rechten
Hondenbelasting	Begraafrechten
	Havengelden
	Markgelden
	Bijdrage Bedrijven Investeringszone

Hengelo heft geen forensenbelasting en geen reclamebelasting.

Er zijn wel reclame inkomsten. Deze zijn gebaseerd op afgesloten overeenkomsten met ondernemers en daardoor in formele zin geen belasting.

Belastingen ten gunste van de algemene middelen

Onroerende zaakbelasting

De onroerende-zaakbelasting (ozb) is gebaseerd op art. 220 van de gemeentewet. Deze belasting levert 90% van het totaal van ongebonden belastingen in onze gemeente op. Het is een tijdstipbelasting. Degene die het onroerend goed in bezit had op 1 januari 2024 betaalt voor het hele jaar. Bij verkoop van het onroerend goed wordt belasting verrekend door makelaar en notaris. We onderscheiden woningen en niet-woningen. Alleen bij niet-woningen geldt een gebruikerstarief.

De basis voor de heffing in 2024 is de WOZ-waarde per 1-1-2023, de waarde peildatum. Deze waarde wordt bepaald door de kenmerken van een onroerend goed (bouwjaar, onderhoudsstatus, ligging etc.) af te leiden van vergelijkbaar onroerend goed, dat in de periode rond de peildatum is verkocht. Daarmee benadert de WOZ-waarde de marktwaarde op dat moment. De gemeente stelt zelf de hoogte van de te ontvangen belasting in euro's vast. In Hengelo is het gebruikelijk om de hogere kosten van de gemeentelijke organisatie (loon- en prijsinflatie) door te rekenen in de OZB. Als de WOZ-waarden op peildatum zijn gestegen, verlaagt de gemeente de tarieven in dezelfde verhouding om netto niet meer of minder dan het beoogde bedrag te kunnen innen. Bij gedaalde WOZ-waarden geldt het omgekeerde.

In 2024 was de toegepaste inflatoire verhoging 8,9%. Daarnaast is in het tarief een bedrag van € 180.000 opgenomen als vergoeding van de extra proceskosten, die de gemeente voor haar rekening krijgt, omdat inwoners hun opdrachten om bezwaar te maken bij NCNP-bedrijven onderbrengen.

Na afloop van het jaar was bij belastingeigenaren woningen per saldo 0,2% (€ 28.000) meer gerealiseerd dan begroot. Deze afwijking valt binnen de marge die we moeten toestaan vanwege de nooit 100% voorspelbare waarde en aantal woningen. Dit verschil is volledig veroorzaakt door mutaties van WOZ-waarden na het moment van de tarief bepaling, begin september 2023. Bij de niet-woningen kunnen wijzigingen in het pandenbestand of de waarde ervan grote verschillen veroorzaken, omdat de aanslagen qua bedrag hoog zijn ten opzichte van woningen.

Overige belastingen

De overige belastingen laten geen bijzonderheden zien.

Bestemmingsheffingen

Afvalstoffenheffing

Met de afvalstoffenheffing bekostigen we de inzameling van het huishoudelijk afval. De basis voor de heffing ligt

in artikel 229 van de Gemeentewet en artikel 15.33 van de Wet milieubeheer. De belastingplichtige is de gebruiker van een perceel. We kennen gedifferentieerde tarieven voor verschillende soorten afval en betalen voor de het aantal keren dat afval in een minicontainer of ondergrondse container wordt aangeboden. Daarnaast hanteren we het principe van omgekeerd inzamelen: restafval wordt naar verzamelcontainers gebracht. Voor lasten die niet per inwoner kunnen worden bepaald geldt een vast tarief.

De heffing is ten opzicht van de raming € 155.000 hoger. In zijn totaliteit is de afvalbegroting ook voordelig afgesloten. Zie beleidsprogramma 5.2.7, taakveld 7.3, voor een toelichting op het gehele taakveld.

Afvalstoffenheffing	lasten taakveld	over head	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten	K.dek. Heid
7.3 Afval	10.020	166	1.630	11.816	9.391	2.366	11.757	
6.3 Inkomensregelingen				-	-516		-516	
0.5 Treasury (dividend)						575	575	
Totaal / kostendekkendheid	10.020	166	1.630	11.816	8.875	2.941	11.816	100%

Rioolheffing

Met de rioolheffing betalen we allen samen de kosten van het onderhoud en de vervanging van het gemeentelijke rioleringsstelsel en de maatregelen die we nemen om hemelwater af te voeren en de grondwaterstand te beheersen. De gebruiker van een perceel betaalt een vast bedrag per eenheid van 500 m3 waterverbruik. Aangevoerd water wordt gezien als equivalent van geloosd afvalwater.

De wettelijke basis is artikel 228 van de Gemeentewet.

De heffing is € 182.000 meer dan begroot. Dit heeft volledig betrekking op een heffing die betrekking heeft op voorgaande jaren.

Rioolheffing	lasten taakveld	over head	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten	K.dek. Heid
7.2 Riolering	9.350	265	1.391	11.006	11.791	2	11.793	
6.3 Inkomensregelingen				-	-720		-720	
Totaal / kostendekkendheid	9.350	265	1.391	11.006	11.071	2	11.073	101%

Leges

De leges zijn in de tarieventabel van legesverordening ingedeeld in drie hoofdstukken:

- Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening;
- Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet;
- Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn.

Vooraf hoofdstuk 2 van de tarieventabel is gewijzigd; dit als gevolg van de per 1 januari 2024 ingevoerde Omgevingswet.

Op grond van artikel 229b van de Gemeentewet mag de Legesverordening als geheel maximaal kostendekkend zijn. Niet elk product zal afzonderlijk op kostendekkendheid worden beoordeeld, omdat dit onredelijk veel administratieve inspanning zou vergen. De kostendekkendheid wordt beoordeeld per samenhangende groep van diensten (een hoofdstuk in de verordening). Dit betekent dat, binnen één hoofdstuk, een laag tarief op de ene dienst mag worden goedge maakt door een hoog tarief op een andere dienst. Daarnaast kan bij de tariefstelling uitdrukking worden gegeven aan het profijtbeginnsel: wie voordeel geniet, betaalt.

Voor een aantal tarieven binnen hoofdstuk 1 geldt dat deze door het rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

Leges	lasten taakveld	over head	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten	K.dek. Heid
0.2 Burgerzaken	994	677	13	1.684	1.911	-815	1.096	
Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening:	994	677	13	1.684	1.911	-815	1.096	65%
8.3 Wonen en bouwen	1.832	1.304	21	3.157	2.614	16	2.630	
Hoofdstuk 2 Omgevingsvergunning	1.832	1.304	21	3.157	2.614	16	2.630	83%
1.2 Openbare orde en veiligheid	466	469		935	39	4	43	
Hoofdstuk 3 Dienstverlening Europese dienstenrichtlijn	466	469	-	935	39	4	43	5%

Overige retributies

Voor een aantal heffingen van minder grote omvang volstaan we met de weergave van de kostendekkendheid.

Begraafrechten	lasten taakveld	over head	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten	K.dek. Heid
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	896			896	607		607	
6.3 Inkomensregelingen				-	-3		-3	
Totaal / kostendekkendheid	896	-	-	896	604	-	604	67%

Havengelden	lasten taakveld	over head	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten	K.dek. Heid
2.4 Economische havens en waterwegen	726	220		946	457	222	679	
Totaal / kostendekkendheid	726	220	-	946	457	222	679	72%

Markt	lasten taakveld	over head	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten	K.dek. Heid
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	199	71	2	272	86	26	112	
Totaal / kostendekkendheid	199	71	2	272	86	26	112	41%

BIZ	lasten taakveld	over head	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten	K.dek. Heid
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	172			172	187		187	
Totaal / kostendekkendheid	172	-	-	172	187	-	187	109%

Naheffingsaanslag parkeren	lasten taakveld	over head	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten	K.dek. Heid
0.63 Parkeerbelastingen	350	170		520	240		240	
Totaal / kostendekkendheid	350	170	-	520	240	-	240	46%

Rioolaansluitrecht	lasten taakveld	over head	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten	K.dek. Heid
7.2 Riolering	87		18	105	74		74	
Totaal / kostendekkendheid	87	-	18	105	74	-	74	70%

6.1.4 Aanduiding van de lokale lastendruk

De lokale lastendruk omvat alle heffingen. In Nederland vergelijken we de lokale lastendruk door uit te gaan van de meest relevante heffingen: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven die ieder huishouden in een gemeente jaarlijks opgelegd krijgt.

De gehanteerde tarieven voor de OZB, afval- en rioolheffing leiden voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot de volgende woonlasten in 2024. Deze is afgezet tegen de jaren 2020-2023.

De toelichting van de tarieven t.o.v. het voorgaande jaar is gegeven in de Beleidsbegroting 2024-2027.

Soort heffing	2020	2021	2022	2023	2024
OZB Eigenaar	286,02	292,60	305,25	319,90	348,36
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	195,36	221,40	222,06	236,84	236,52
Rioolheffing	236,04	244,32	252,84	257,88	267,96
Totaal woonlasten	717,42	758,32	780,15	814,62	852,84
Eigenaar		5,7%	2,9%	4,4%	4,7%
Huurder		8,0%	2,0%	4,2%	2,0%

Lastendruk volgens Coelo in vergelijking met Twentse gemeenten

Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden) maakt een jaarlijkse atlas van de lokale lasten. We nemen onderstaand de vergelijkende cijfers van de Twentse gemeenten ongewijzigd over vanuit de Coelo-atlas 2024, blz. 214. Voor de vergelijkbaarheid van de heffing voor het afvalaanbod gebruikt Coelo het (gecorrigeerde) aanbod van restafval en gft-afval per inwoner per gemeente zoals door het CBS gepubliceerd. Deze algemene landelijke vergelijking leidt daarmee tot een hoger aandeel van de afvalstoffenheffing in de totale lokale lasten dan het in Hengelo gehanteerde uitgangspunt van het gemiddelde aanbod in een jaar.

Gemeente	Eenpersoons huishouden		Meerpersoons huishouden		Eenpersoons huishouden		Meerpersoons huishouden	
	eigenaar 2024	rangorde	eigenaar 2024	rangorde	huurder 2024	rangorde	huurder 2024	rangorde
Almelo	€ 996	10	€ 1.041	10	€ 444	7	€ 490	7
Borne	€ 1.021	11	€ 1.050	11	€ 409	4	€ 438	4
Dinkelland	€ 903	2	€ 931	2	€ 440	6	€ 468	5
Enschede	€ 986	8	€ 1.013	9	€ 572	13	€ 599	13
Haaksbergen	€ 1.095	14	€ 1.095	13	€ 609	14	€ 604	14
Hellendoorn	€ 989	9	€ 989	8	€ 530	10	€ 530	9
Hengelo	€ 935	5	€ 972	6	€ 499	9	€ 536	10
Hof van Twente	€ 1.024	12	€ 1.055	12	€ 559	12	€ 591	12
Losser	€ 1.083	13	€ 1.114	14	€ 249	1	€ 280	1
Oldenzaal	€ 908	3	€ 945	3	€ 476	8	€ 513	8
Rijssen-Holten	€ 645	1	€ 675	1	€ 299	3	€ 329	3
Tubbergen	€ 929	4	€ 954	4	€ 267	2	€ 292	2
Twenterand	€ 936	6	€ 977	7	€ 435	5	€ 476	6
Wierden	€ 940	7	€ 968	5	€ 539	11	€ 567	11
Overijssel	€ 903		€ 934		€ 433		€ 464	
Nederland	€ 911		€ 994		€ 362		€ 457	

6.1.5 Gerealiseerde kwijtscheldingen

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. De regels zijn opgenomen in de Leidraad Invordering en zijn gebaseerd op normen voor inkomen en vermogen, die het ministerie van SZW 2 maal per jaar vaststelt. Inwoners die kwijtschelding aanvragen worden getoetst op de inkomensnorm en de vermogensnorm. Inwoners die al kwijtschelding genieten komen in aanmerking voor automatische kwijtschelding.

Gemeenten kunnen ruimhartiger kwijtschelden dan de Leidraad aangeeft. Gemeente Hengelo hanteert hiervoor volgende uitgangspunten:

- bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm (Leidraad 90%);
- Voor de OZB, onderhoudsrecht begraven, rioolheffing en voor het vast recht bij de afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen gemeentelijke woonlasten betalen;
- voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend evenals voor rioolheffing bij een grondslag > 500m³;
- ondernemers zijn voor de privébelastingen gelijk gesteld met particulieren;
- kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit;
- bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

Voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen in het kader van het minimabeleid is in 2024 uit gegaan van een totaalbedrag van € 1.250.000. In werkelijkheid is € 1.239.000 kwijtgescholden.

Dit bedrag is als volgt onder te verdelen naar de soorten heffing:

Kwijtschelding per heffing	Begroot na wijz. 2023	Werkelijk 2023	Begroot na wijz. 2024	Werkelijk 2024
Rioolheffing	840	757	745	720
Afvalinzameling	500	565	500	516
OZB	2	2	2	-
Grafrechten	3	3	3	3
Totaal kwijtschelding	1.345	1.327	1.250	1.239

Evenals in 2023, is in 2024 het volume kwijtschelding bijna op het verwachte niveau.

6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

6.2.1 Beleidsnotities

Titel	Raadsbesluit
Beleidsnota Integraal risicomanagement en weerstandsvermogen 2023-2027	3527899

6.2.2 Doelen

Bereiken?	Doen?
Aandacht voor strategisch risicomanagement	Binnen het risicomanagementbeleid wordt gesproken over integraal risicomanagement, wat betekent dat niet alleen de (wettelijke) richtlijnen worden gevolgd, maar dat er ook een brede bevordering van risicobewustzijn plaatsvindt op alle niveaus binnen de organisatie. Risicomanagement wordt niet gezien als een aparte activiteit, maar als een integraal onderdeel van alle managementprocessen. Dankzij het aangepaste format voor collegevoorstellen en raadsadvies zien we een groeiende focus op risico's. Door deze op te nemen in het advies worden de risico's beter zichtbaar, wat een positieve invloed heeft op de discussie over risico's en op het bewustzijn daarvan. De strategische agenda wordt gekenmerkt door omvangrijke projecten en programma's met aanzienlijke risico's.
	In 2024 is verder geïnvesteerd in de doorontwikkeling van projectcontrol, met als doel om bewuste afwegingen te maken bij het omgaan met risico's. Door projectcontrol te ontwikkelen, bewaken we de doelstellingen en resultaten die we willen behalen
Nieuw risicomanagement beleid 2023-2026	In 2024 hebben we verder invulling gegeven aan het nieuwe beleid risicomanagement. De kaders weerstandsvermogen zijn hernieuwd. Ook hebben we aansluiting gezocht bij de programma's in de P en C Stukken. En we redeneren vanuit de doelstellingen die zijn opgesteld onder de programma's.
De implementatie van een risicomanagement-systeem	In 2024 hebben we verder gewerkt aan het optimaliseren van risicomanagement binnen de gemeente. Zo worden er bijvoorbeeld periodiek risicodialogen gevoerd om het risicobewustzijn te vergroten en om de aard en omvang van risico's te herijken.
Aandacht voor integrale control	In 2024 hebben we ook risicodialogen gevoerd, waarbij we risico's vanuit verschillende perspectieven in kaart hebben gebracht en hebben geanalyseerd welke impact een risico kan hebben op de organisatie. Daarnaast is de controlerapportage integraal opgepakt en intern gerapporteerd.

6.2.3 Indicatoren

De indicatoren zijn opgesteld conform het risicomanagement beleid dat in 2023 is vastgesteld.

Indicator	Waarde
Kaders weerstandsmorgen	Op 1 februari 2023 heeft de gemeenteraad de beleidsnota Integraal risicomanagement en weerstandsvermogen 2023-2027 vastgesteld.
Incidentele weerstandscapaciteit (* € 1.000)	Op basis van de beleidsnota beschouwen we als incidentele weerstandscapaciteit: - de vrij aanwendbare reserves d.w.z. de algemene reserve 'sec' - de post onvoorzien incidenteel <i>Stand van zaken</i> De incidentele weerstandscapaciteit is ultimo 2024: - vrij aanwendbare reserve = algemene reserve 'sec' : 63.343 - post onvoorzien incidenteel: 91
Structurele weerstandscapaciteit	Op basis van de beleidsnota is de structurele weerstandscapaciteit de onbenutte belastingcapaciteit. <i>Stand van zaken</i> De gemiddelde woonlasten voor een gemiddeld gezin (eigenaar) in de gemeente Hengelo bedraagt in 2024 € 853. Het landelijk gemiddelde is € 994. Voor 2024 is de benutte belastingcapaciteit dus 85,8% van het landelijk gemiddelde. Als we de onbenutte belastingcapaciteit van 14,2%, zijnde € 141 vermenigvuldigen met het aantal huishoudens, ruim 38.300, komen we uit op een onbenutte belastingcapaciteit van € 5.404.000.
Benodigde weerstandscapaciteit (* € 1.000)	De benodigde weerstandscapaciteit bepalen we door de geïdentificeerde risico's uit te drukken in euro's. Omdat de kans dat alle risico's zich tegelijkertijd voordoen zeer beperkt is, passen we een zogenaamde Monte Carlo-analyse toe. Bij deze techniek wordt het optreden van de verschillende risico's in diverse scenario's vele malen gesimuleerd. Door deze methode hebben we een beeld van de benodigde weerstandscapaciteit in vrijwel alle denkbare scenario's. <i>Stand van zaken</i> Alle risico's zijn opgenomen in ons risicomanagement systeem Naris Next. In dit systeem wordt er de Monte Carlo-analyse (zekerheidspercentage 90%) uitgevoerd. Hieruit blijkt dat de benodigde weerstandscapaciteit afgerond € 25.700 is.
Weerstands-vermogen (* € 1.000)	Op basis van de kaderstelling bestaat de beschikbare weerstandscapaciteit uit de algemene reserve 'sec', onvoorzien incidenteel en de onbenutte belastingcapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit was eind 2024 € 68.838 (63.343 + 91 + 5.404) en neemt af tot € 59.986 eind 2028. De afname is het gevolg van de inzet van de algemene reserve voor m.n. de incidentele dekking van: ▪ de incidentele lasten in de Zomernota 2023-2027, Zomernota 2024-2028 en de Beleidsbegroting 2025-2028; ▪ het ingroepad en het transformatiebudget sociaal domein (zie Transformatieplan sociaal domein); ▪ de gebiedsontwikkeling van de KMS-locatie; ▪ de incidentele storting in de reserve onderwijshuisvesting (jaarschijf 2028). Het weerstandsvermogen zijn de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet-begrote kosten of tegenvallende inkomsten te kunnen dekken. Het weerstandsvermogen (weerstandsratio) eind 2024 berekenen we als volgt: $\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{Ratio weerstandsvermogen}$ Uit deze berekening volgt een ratio. Om te bepalen of het weerstandsvermogen op het gewenste niveau is, bekijken we in welke waarderingscategorie de ratio valt. We hanteren de waarderingscategorieën zoals hieronder weergegeven: <i>Klasse - Ratio - Betekenis</i> A - > 2,0 - Uitstekend B - 1,4 tot 2,0 - Ruim voldoende C - 1,0 tot 1,4 - Voldoende D - 0,8 tot 1,0 - Matig E - 0,6 tot 0,8 - Onvoldoende F - < 0,6 - Ruim onvoldoende <i>Stand van zaken</i> De beschikbare weerstandscapaciteit is € 68.838 De benodigde weerstandscapaciteit is € 25.700 Eind 2024 is het ratio weerstandsvermogen 2,7. Dit is uitstekend volgens onze eigen beleidsnorm. In vergelijking met de Beleidsbegroting 2025-2028 is dit ratio verslechterd van 3,2 naar 2,7. Dit heeft te maken met een lager beschikbare weerstandscapaciteit en een hoger benodigde weerstandscapaciteit. Ten opzichte van de Beleidsbegroting 2025-2028 was er met name een onttrekking uit de algemene reserve voor de gebiedsontwikkeling van de KMS-locatie en een toevoeging aan de algemene reserve door het positieve resultaat van de 2e Beleidsrapportage 2024.

Ten opzichte van de Beleidsbegroting 2025-2028 is de benodigde weerstandscapaciteit nu (€ 3,1 miljoen) hoger. Dit komt met name door het toegenomen risicoprofiel in de grondexploitaties. Het risicoprofiel is toegenomen doordat er drie nieuwe grondexploitaties in 2024 zijn gestart (de Beekstraat en omgeving, Campus Driene en de woonwagenlocaties) ten opzichte van de vorige herziening van de grondexploitaties. Daarnaast is er een nieuw risico toegevoegd die betrekking heeft op de disconteringsvoet (een percentage waarmee verwachte kosten en baten in de toekomst worden teruggerekend naar het basisjaar van het project).

Door de inzet van de algemene reserve de komende jaren komt de verwachte ratio weerstandsvermogen eind 2028 uit op 2,3. Dit is nog steeds uitstekend. De afname is het gevolg van de inzet van de algemene reserve als incidenteel dekkingsmiddel voor incidentele lasten (zie hiervoor).

6.2.4 Overzicht belangrijkste risico's

Thema	Risicogebeurtenis	Mogelijk gevolg
Arbeidsmarkt	Door krapte op de arbeidsmarkt kunnen vacatures binnen de gemeente onvoldoende worden ingevuld.	Doelstellingen kunnen niet behaald worden. Uitval/ziekteverzuim door hogere werkdruk. Personeelskosten lopen op door meer inhuur.
Woningbouw	Er worden onvoldoende woningen toegevoegd aan het woningbestand in Hengelo.	De doelstelling om elk jaar x aantal woningen toe voegen worden niet gehaald. We kunnen onze ambitie 100.000 plus niet realiseren. Voorzieningen in de gemeente staan onder druk of vallen uit, denk aan het onderwijs, zorgaanbieders, sportverenigingen en culturele instanties.
Samenwerking met andere partijen	Onze samenwerkende partners staan onder druk door bijvoorbeeld tekort aan arbeidskrachten, vrijwilligers of toenemende kosten/hoge rentes.	De gemeente kan projecten niet realiseren of worden vertraagd in ontwikkelingen omdat ontwikkelaars en bedrijven niet kunnen investeren en realiseren.
Onvoldoende middelen vanuit het Rijk	Door bezuinigingen vanuit het Rijk ontvangt de gemeente te weinig middelen.	Doelstellingen kunnen niet behaald worden doordat er onvoldoende financiële middelen zijn. (Ravijnjaar)
Netcongestie	Er is onvoldoende capaciteit op het netwerk om energie te kunnen leveren aan onze inwoners en bedrijven.	Er kunnen geen huizen / bedrijven worden aangesloten op het netwerk. Hierdoor halen we onze doelstelling voor woningtoevoeging en aantrekken van (nieuwe) bedrijven niet.
Cybercrime	Op dit moment is de geopolitieke situatie / polarisatie/ oorlogsdreiging zeer actueel. Het risico op een cyberhack neemt toe.	Bij een hack komt de dienstverlening in gevaar met mogelijke datalekken als gevolgschade.

Onderstaande cirkeldiagram geeft de verdeling van de financiële risico's per programma weer. Er zijn een paar programma's die een groter risico hebben dan andere programma's. De uitgebreide beschrijving staat in de risicoparagraaf van de programma's en in paragraaf 6.4 Grondbeleid. We lichten ze hier nog kort toe:

- Programma 9 Bestuur en ondersteuning. Dit programma bevat veel van de overkoepelende thema's zoals hierboven beschreven. Daarnaast zit hierin het risico op cybercriminaliteit en alle mogelijke gevolgen hiervan voor de organisatie.
- Grondexploitaties 2.0. Hierin zitten de risico's op alle grondexploitaties, daarbij gaat het om grote bedragen en daarbij behorende risico's in de huidige economie. Zie hiervoor de paragraaf grondbeleid
- Programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing (exclusief grondexploitaties). Hierin zit de grote verandering en risico's op het gebied van duurzaamheid, maar ook de complexe opgave die de gemeente heeft voor de woningmarkt heeft effect op dit programma.
- Programma 6 Sociaal domein. Dit programma met daarin Jeudgwet, Wmo en Participatiewet heeft een risico op financiële tekorten vanwege onzekerheden van rijksinkomsten en hogere vraag naar zorg en ondersteuning.

Ten aanzien van Grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf 'grondbeleid'. Gezien de economische en stedelijke ontwikkelingen zijn er de nodige uitdagingen. We zien dat investeerders terughoudend zijn waardoor ontwikkelingen vertragingen oplopen. Dit in combinatie met de krapte op de woningmarkt maakt dat we hier continu aandacht voor moeten hebben.

Door bezuinigingen vanuit het Rijk ontvangen gemeenten minder middelen. Dit mede als gevolg van de wijzigende systematiek van het gemeentefonds. Terwijl we wel alle taken moeten blijven uitvoeren. Daarnaast is het risico dat de gemeente onvoldoende wordt gecompenseerd om inflatie, vergrijzing en bevolkingsgroei op te vangen. Met als gevolg dat gemeenten onvoldoende in staat zijn om hun taken uit te voeren. Of onze ambities te realiseren.

Binnen de gemeente Hengelo zijn er diverse (stedelijke) ontwikkelingen. We zien door marktomstandigheden, (gestegen rente, toenemende onzekerheid, gestegen bouwkosten) dat ontwikkelaars afhaken of op de rem trappen. Dit leidt tot vertraging van projecten. De gewenste positieve kwaliteitsimpulsen laten hierdoor langer op zich wachten. Ook is er aandacht voor de ontwikkelingen Lange Wemen. Dit gezien de omvang en complexiteit van het project.

De gemeente Hengelo heeft afgelopen jaren diverse omvangrijke subsidies binnen weten te halen. O.a. enkele voor de woningbouwimpuls. Het risico bestaat dat we niet kunnen voldoen aan de subsidievoorwaarden. Bijvoorbeeld doordat woningbouw vertraging oploopt of uitgesteld wordt. De kans bestaat dat we de gelden moeten terugbetalen aan het rijk/provincie.

Binnen het sociaal domein zien we een toenemende omvang en complexiteit in de vraag naar zorg en ondersteuning. De vergrijzing van de bevolking, de uitdagingen met betrekking tot de opvang van statushouders, Oekraïners en vluchtelingen, en de groeiende complexiteit van jeugdzorg dragen hieraan bij. Het is essentieel dat we samen met onze partners de benodigde ondersteuning kunnen bieden aan de kwetsbare inwoner die dat nodig heeft. De veranderende en groeiende vraag, gecombineerd met het groeiende tekort aan personeel in de zorgsector, kan de kwaliteit en betaalbaarheid van zorg in gevaar brengen.

Tegelijkertijd worden we steeds vaker geconfronteerd met tijdelijke regelingen en nieuwe wet- en regelgeving vanuit de overheid, waardoor onze verantwoordelijkheden toenemen. Dit legt extra druk op onze organisatie en die van onze partners. Om op deze ontwikkelingen in te kunnen spelen zijn we begonnen met de implementatie van het transformatieplan voor het sociaal domein. In breder perspectief raakt dit de discussie over de uitvoerbaarheid van taken. Een uitvoeringstoets bij overgedragen beleid kan hierbij kunnen helpen.

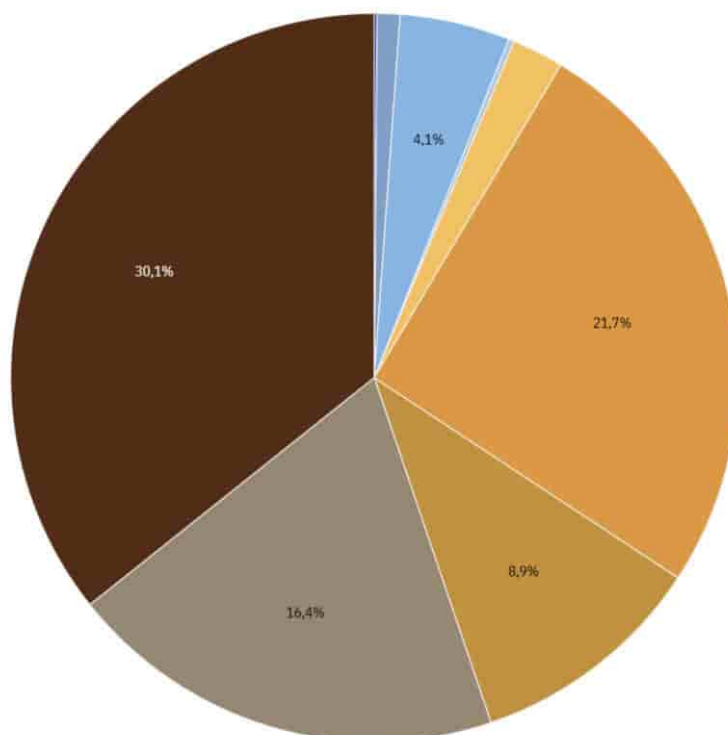
De kwaliteit van de IT omgeving en informatieveiligheid wordt steeds belangrijker. Overheden zijn in 2024, van alle sectoren, het hardst geraakt door cyberincidenten. Door de toenemende digitalisering is de kans op en de impact van een hack groot. Als systemen uitvallen, wordt het lastiger om onze gemeentelijke taken uit te voeren, wat zowel financiële als bestuurlijke gevolgen heeft. Dit kan ook gevolgen hebben voor onze inwoners. Om het risico te beperken is het belangrijk dat we continue investeren in de IT omgeving en bewustzijn creëren over onze informatieveiligheid. Verder is het belang van een adequaat werken IT omgeving nog belangrijker geworden met het toetreden van gemeente waar Hengelo de IT voor verzorgd.

In het jaar 2024 bleef energiearmoede een kwestie onder de inwoners van onze gemeente. Om deze uitdaging aan te pakken, hebben we verschillende initiatieven genomen om zowel individuen als organisaties te ondersteunen bij het implementeren van energiebesparende maatregelen. Door deze maatregelen te implementeren, streven we ernaar het energieverbruik van woningen en gebouwen te verminderen. Echter, er blijft een risico bestaan dat deze inspanningen niet toereikend zijn, wat kan resulteren in aanhoudende energiearmoede onder inwoners en organisaties.

Ook binnen de gemeente ondervinden we de impact van de krapte op de arbeidsmarkt. Het blijkt lastig om vacatures te vervullen, wat onze ambities belemmert. In 2024 hebben we daarom onze communicatiestrategie hernieuwd. We streven ernaar een aantrekkelijke werkgever te zijn en willen daarom creatieve strategieën gebruiken om zowel jong talent als zij-instromers aan te trekken, terwijl we tegelijkertijd investeren in het behoud van onze huidige medewerkers. De krapte op de arbeidsmarkt brengt echter risico's met zich mee, zoals hogere kosten voor inhuur en het niet behalen van onze doelen of het niet leveren van de gewenste kwaliteit.

Kans-categorie en impact (exclusief GREX)

1.1 Programma 1 Veiligheid
 1.2 Programma 2 Verkeer, vervoer...
 1.3 Programma 3 Economie
 1.4 Programma 4 Onderwijs
 1.5 Programma 5 Sport, cultuur e...
 1.6 Programma 6 Sociaal Domein
 1.7 Programma 7 Volksgez./milie...
 1.8 Programma 8 Volkhuys/leefo...
 1.9 Programma 9 Bestuur en ond...

6.2.5 Kengetallen

Wij presenteren de kengetallen, die landelijk zijn afgesproken. Aan de hand van deze kengetallen worden gemeenten vergeleken. De kengetallen geven elk afzonderlijk een andere kijk op een gezondheidsaspect van de financiële huishouding van de gemeente.

Omschrijving kengetal	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
1a. Netto schuldquote	107,8%	92,1%	94,4%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	40,2%	35,5%	37,9%
2a. Solvabiliteitsratio	18,4%	20,5%	20,7%
2b. Solvabiliteitsratio gecorr.v. verstrekte leningen woningbouwcorporatie	26,8%	26,0%	29,6%
3. Grondexploitatie	11,1%	10,2%	10,1%
4. Structurele exploitatieruimte	1,3%	1,0%	2,6%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	86,3%	85,8%	85,8%

1. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft de verhouding aan tussen schuld en baten. Het wordt berekend door de netto schulden (schulden -/- vorderingen/middelen) te delen door de totale baten vóór reservemutaties. Het kengetal beoogt een indicatie te geven van de druk van de kapitaallasten op de exploitatie. De VNG adviseert om boven de 130% schulden af te bouwen. Daar zitten nu ruim onder.

De schulden (onder 1a) bestaan nog steeds voor een groot deel uit leningen die we hebben aangetrokken voor woningcorporatie Welbions. Bestaande Welbions-leningen worden gehandhaafd tot einde looptijd. Er wordt geen nieuwe lening meer verstrekt. Door de 200% hypothecaire dekking lopen we nagenoeg geen risico's bij deze leningen. Als deze verstrekte geldleningen worden geëlimineerd, komt onze schuldquote op 40,8% (niet opgenomen in de tabel). Als we Welbions leningen en ook de verstrekte geldleningen aan overige instellingen buiten beschouwing laten ontstaat kengetal 1b, 37,9%.

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding aan tussen het eigen vermogen (de reserves) en het balanstotaal. Een groot aandeel eigen vermogen betekent veel mogelijkheden om risico's op te vangen en meer mogelijkheden om toekomstige investeringen te financieren. Een laag percentage daarentegen betekent veel vreemd vermogen en dus ook daarbij behorende financieringslasten. VNG en provincie hanteren als signaleringswaarde een minimum van 20%. Daar zitten we inmiddels boven.

Ook hier kijken we naar de effecten van de woningcorporatieleningen. Dit is een beleid waarin we van de meeste gemeenten afwijken. De leningen zijn voor 200% gedekt met hypothecaire zekerheden op eigendommen van Welbions. Bovendien worden de financieringslasten door Welbions aan ons vergoed. Daarom hebben we ook de solvabiliteit opgenomen als het saldo van de leningen van Welbions gecorrigeerd worden op het balanstotaal. We zitten dan met 29,6% verder boven de signaleringsgrens.

3. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft de verhouding tussen de boekwaarde van de grond en de totale baten vóór reservemutaties. Een hoog percentage wordt als kwetsbaar gezien. De boekwaarde moet immers worden terugverdiend en daarin zit altijd enig risico.

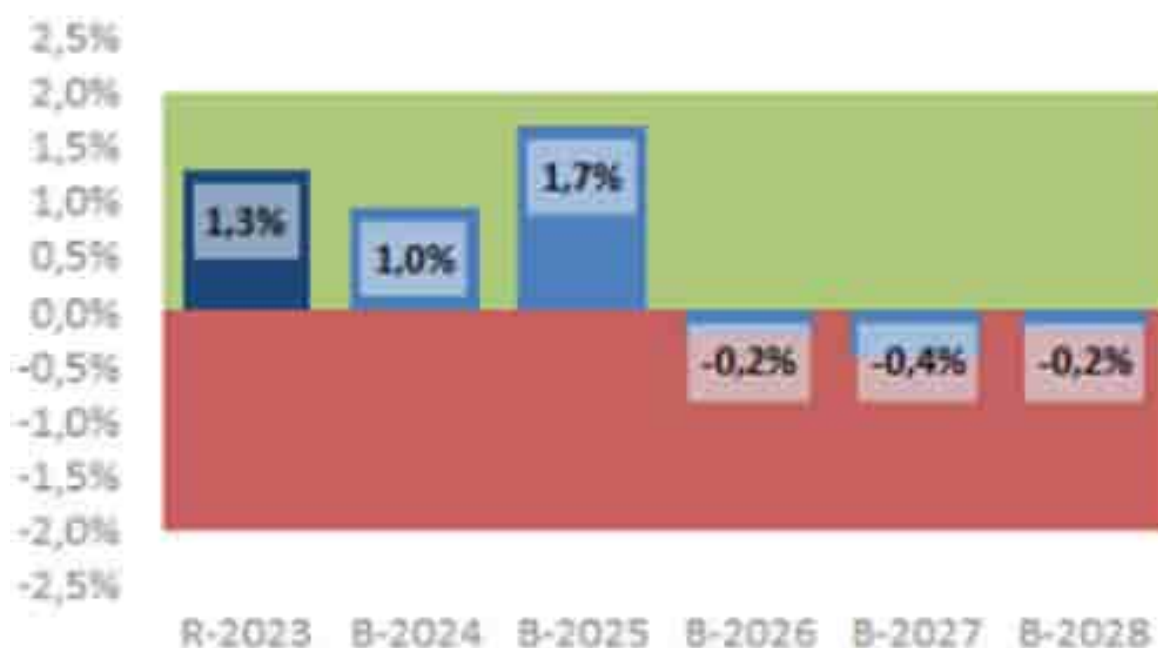
Dit kengetal is signalerend, maar geeft naar onze mening niet het beste inzicht in de risico's van grondexploitaties. De jaarlijkse herzieningen en de voorzichtigheid die wordt betracht bij het voorspellen van resultaten zijn veelzeggender. Zie hiervoor de paragraaf grondbeleid.

De signaalgrens is maximaal 20%. Een aantal jaren geleden zaten we hier boven. Nu is ook dit kengetal door afnemende boekwaardes grondexploitaties sterk verbeterd tot 10,1%.

4. Structurele exploitatieruimte

In het totale rekeningsaldo is geen rekening gehouden met het onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten. Om de structurele exploitatieruimte te bepalen worden de totale lasten en baten verminderd met de incidentele lasten en baten. Het structurele exploitatiesaldo geeft aan of we structurele lasten met structurele baten kunnen dekken. Dit is de basis voor een gezonde begroting. De jaarrekening ziet alleen terug op het afgesloten jaar. Dit kunnen we niet 1 op 1 door vertalen naar de toekomst. In de jaarrekening kunnen incidentele posten opgenomen zijn, die niet terugkomen als we onze volgende begroting opstellen. Voor toekomstvoorspelling is de structurele ruimte in de jaarrekening minder waardevol, dan hetzelfde kengetal in de eerstvolgende begroting. Als voorbeeld ter toelichting: een forse toevoeging aan de voorziening pensioenen wethouders zoals in 2024 is niet te voorspellen en kan alleen achteraf worden bepaald, omdat dit afhankelijk is van een rente die pas laat in het jaar bekend wordt.

We scoren achteraf 2,6%. Dit is hoger, dan begroot en hoger dan we voor volgende jaren verwachten. Zie hiervoor volgende afbeelding van de meerjarige verwachting structurele exploitatieruimte in de Beleidsbegroting 2025.

5. Belastingcapaciteit

Met dit kengetal wordt de hoogte van de lokale lastendruk van het woonmandje (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) vergeleken met het landelijk gemiddelde. Tussen de 95 en 105% wordt als "neutraal" geduid. Een lager percentage geeft aan dat we de Hengeloër minder belasten dan de gemiddelde Nederlander. Dit betekent ook, dat er meer ruimte is om belastingen te verhogen tot het gemiddelde niveau in Nederland. Met 85,8% is er (rekenkundig) 14,2% ruimte ten opzichte van het Nederlands gemiddelde. Deze jaarruimte bedraagt € 141 per huishouden en bij 38.300 huishoudens circa € 5,4 miljoen aan (rekenkundig) te verhogen baten. De nog verder toegenomen ruimte is te verklaren doordat nationaal belastingen harder zijn gestegen dan in Hengelo.

De financiële positie van de gemeente

Aan het verloop van de kengetallen zien we dat we op alle fronten verbeteren of gelijk blijven. Dat betekent dat we financieel weerbaarder zijn geworden in de laatste jaren. Dit geeft ons een goede uitgangspositie om de financiële uitdagingen vanaf 2026 tegemoet te treden.

6.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen zoals wegen, groen, riolering, haven en gemeentelijke gebouwen zijn van groot belang voor het functioneren van onze gemeente op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, verkeer, vervoer en recreatie. Een groot deel van het gemeentelijk vermogen is geïnvesteerd in kapitaalgoederen. Onderhoud en beheer is nodig om de veiligheid te waarborgen en kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het beheer en onderhoud van onze wegen, riolering, water, openbaar groen en gemeentelijke gebouwen is een grote inzet van onze middelen gemoeid. De lasten van de kapitaalgoederen zijn onderdeel van de verschillende programma's. Deze paragraaf geeft een integraal inzicht in de kaders, ontwikkelingen, onderhoudstoestand en kosten van onze kapitaalgoederen over de programma's heen.

Het kort cyclisch onderhoud van de openbare ruimte is ondergebracht bij de uitvoeringsorganisatie SWB/Gildebor. Zij houden de dienstverlening en de kwaliteit van de openbare ruimte op peil én creëren arbeidsplaatsen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De afgelopen jaren is gestreefd naar een vitale organisatie waarmee efficiencyoptimalisatie kon worden gerealiseerd. Hiermee kan SWB/Gildebor de vastgestelde kwaliteit van dienstverlening en beheer en onderhoud van de openbare ruimte leveren én meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt toeleiden naar regulier werk.

6.3.1 Wegen

Volumes

Cementbeton	137.945	M²
Dicht asfaltbeton	1.944.479	M²
Elementen	2.780.244	M²
Halfverharding	178.628	M²
Overige	29.937	M²
Totaal	5.071.233	M²

Waaronder		
Fietspad	363.385	M²
Rijbanen	2.690.567	M²
Voetpad	1.206.880	M²

Grote projecten en ontwikkelingen; wat hebben we gedaan

De Bankastraat is in 2024 volledig weer vrijgegeven voor verkeer. Conform Mobiliteitsplan 2040 is het een 30 km/u straat geworden. De F35 is met het doorgetrokken en daarmee is de F35 voor een groot gedeelte aaneengesloten. De laatste hand wordt gelegd aan het afronden van vergroenen van de straat. Begin 2025 zijn ook deze werkzaamheden afgerond.

- De herinrichting van winkelcentrum Groot Driene is in 2024 verder gevorderd. Nadat de rotonde bij de Staringstraat is afgerond, is ook de rotonde op de hoek PC Hooftlaan-Laan van Driene ver gevorderd. De aanleg is mede mogelijk gemaakt door subsidie van de Provincie Overijssel.
- Andere noemenswaardige projecten zijn Isaac da Costrastraat, Keppelhoutpad, Voorbergstraat en Wijinksweg. Deze zijn ook in 2024 gerealiseerd.
- Wat ook opvalt is dat door boomworteldruk en vorstschade meerdere reparaties zijn uitgevoerd aan verhardingen. Ook zijn meer beton- en voegafdichtingskosten gemaakt dan gebruikelijk. Deze herstelwerkzaamheden zijn omvangrijker en nemen toe de afgelopen jaren en de verwachting is dat deze herstelwerkzaamheden de komende jaren toenemen.

Financiën:

Investeringsbedragen zijn via de Zomernota vastgesteld om ook in wegen en trottoirs te investeren. Verhardingen worden hiermee vervangen door (her)nieuw(d)e bestratingen of asfaltconstructies. Jaarlijks worden de middelen bijgesteld door middel van de afgesproken systematiek van onderhoud kapitaalgoederen. Daarmee wordt jaarlijks

voor de vervangingen van de wegen gereserveerd. De budgetten zijn normaliter voldoende om de wegen te blijven laten voldoen aan de landelijke CROW richtlijnen. Echter, de prijzen zijn gestaag blijven stijgen voor zowel materiaal en uitvoering. Niet alleen werden hiermee meerkosten gemaakt, ook vertraging van leveranties en uitvoering is aan de orde. De arbeidsmarkt voor uitvoerend personeel is krap waardoor de uitvoering onder spanning staat. Bovendien is veel tijd en inzet gegaan naar de blow-out Diamantstraat-Haaksbergenstraat. Deze calamiteit vergde acute aandacht en veel tijd om de veiligheid van verkeer weer te herstellen. Ook mede hierdoor zijn niet alle vervangingen uitgevoerd.

De budgetten zijn :

Wegen, Verkeer en Vervoer ¹	Bedrag begroot saldo	Bedrag werkelijk saldo	Bedrag restant saldo
Inzet personeel	1.035.800	1.159.342	-123.542
Kapitaallasten *	715.893	681.180	34.713
Overige lasten (onderhoud, exploitatie, diensten)	8.192.869	8.451.227	-258.358
Overige baten *	-393.380	-503.309	109.929
	9.551.182	9.788.440	-237.258

1 Onderdelen gemarkeerd met * behoren weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar zijn om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.2 Groen

Volumes

Bomen	37.864	st.
Natuurlijke beplanting	828.107	M²
Cultuurlijke beplanting	243.052	M²
Gras	3.778.210	M²

Grote projecten en ontwikkelingen; wat hebben we gedaan.

- Het Wetplein en de Wetstraat zijn heringericht. Ene groene kerktuin is aangelegd en het parkeerterrein en omliggende omgeving wordt gerenoveerd en veler maler meer vergroend. De laatste werkzaamheden voor wat betreft de aanleg van groen zijn gestart. Rekening houdend met het aanplantseizoen zullen deze werkzaamheden afgerond zijn begin 2025.
- Ook de Bankastraat is heringericht. De civiele werkzaamheden zijn afgerond en daarmee is een 30 km/u straat gerealiseerd en is de F35 voor fietsers doorgetrokken. Dit is het langste stuk van de F35 wat in Hengelo nog ontbrak. De Bankastraat is ook flink vergroend. De aanlegwerkzaamheden van het groen zijn in volle gang en worden begin 2025 afgerond. Daarmee heeft de Bankastraat een groenimpuls gekregen.
- Onder het project Van Grijs naar Groen is in 2020 een investeringsbedrag beschikbaar gesteld voor het vergroenen van de wijken. Bij het vergroenen krijgen bewoners de centrale rol om te bepalen waar en hoe de vergroening uitgevoerd wordt in hun wijk. In 2024 zijn de wijken Groot Driene en Berflo Es aan de orde geweest, en zijn voor Binnenstad en Beckum budget aangevraagd om daar ook de vergroening op te starten. Dit zullen de laatste twee gebieden zijn.

Financiën:

De investeringsbedragen zijn vastgesteld via de Zomernota om ook in het openbaar groen te investeren. Voor de vastgestelde onderhoudsniveaus en het reguliere onderhoud zijn de beschikbare onderhoudsbudgetten voldoende. Als het groen in Hengelo aan vervanging toe is, wordt het groen opnieuw aangelegd. Door middel van de afgesproken systematiek van onderhoud kapitaalgoederen worden de middelen hiervoor jaarlijks bijgesteld. Bovendien wordt gekeken of deze vervangingen in combinatie kan worden gerealiseerd met andere projecten en werkzaamheden in de openbare ruimte zoals riolerings- en wegwerkzaamheden. Opvallend in 2024 is dat door wortelopdruk meer herstelwerkzaamheden zijn dan normaliter. De afgelopen jaren is dit toegenomen en ook de komende jaren is de verwachting dat meer herstel in de openbare ruimte noodzakelijk is als gevolg van wortelopdruk.

De budgetten zijn :

Groen ¹	Bedrag begroot saldo	Bedrag werkelijk saldo	Bedrag restant saldo
Inzet personeel	857.676	827.995	29.682
Kapitaallasten *	45.770	42.509	3.261
Overige lasten (onderhoud, exploitatie, diensten)	5.901.605	5.897.956	3.649
Overige baten *	-95.901	-128.286	32.385
	6.709.150	6.640.173	68.977

¹ Onderdelen gemarkeerd met * behoren weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar zijn om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.3 Water en riolering

Volumes

Vrij-verval riool	633.943	M ³
Mechanisch riool	95.560	M ³
Kolken	34.884	St.
Riool pompgemalen	91	St.
Drukriool-installaties	290	St.
Drainage	226.418	M ³

Onderhoudssystematiek

Het in stand houden van de riolering moet doelmatig en tegen zo laag mogelijke kosten gebeuren. Concreet betekent dit dat riolen niet worden vervangen zolang uitstel verantwoord is of alternatieven beschikbaar zijn. Het rioolvervangingsplan is gebaseerd op risicogestuurd beheer. Hierbij worden de onderhoudsinspanningen afgewogen ten opzichte van het verwachte voorkomen en gestuurd op de gevolgen van schade. De keuze voor vervanging, relining of deelreparaties blijft altijd maatwerk. Als er acute en onverwachte schades ontstaan aan het riool, worden planning en aanpak hierop aangepast.

De gevolgen van de klimaatveranderingen maken steden minder leefbaar. Hitte, droogte, luchtkwaliteit en wateroverlast stellen ons voor nieuwe opgaven. We nemen maatregelen door extra groen en water in de stad te combineren om zodoende de wateroverlast en hittestress terug te dringen en om Hengelo veel minder stenig en dus groener te maken. Bij alle projecten nemen we dit als uitgangspunt. Door het slim combineren is er beperkt aanvullende financiering nodig.

Relevante beleidsnota's

Zie: 5.2.7 Beheer Openbare Ruimte en Duurzaamheid.

Grote projecten en ontwikkelingen; wat hebben we gedaan

- De riolering bij het Kerkpad in Beckum is vervangen.
- Aan de Zwavertsweg zijn werkzaamheden uitgevoerd om een gedeelte van een slecht en lekkend riool te vervangen.
- De(riool)werkzaamheden aan het Wetplein en de Wetstraat zijn afgerond.
- De relining van het transportriool fase 3 is uitgevoerd. Dit betrof het laatste deel van de relining van het transportriool vanaf de Landmansweg naar de zuivering.
- Rondom de Bataafse kamp zijn verschillende rioleringswerkzaamheden uitgevoerd en het riool is vervangen.
- In de Suze Robertsonstraat is gestart met het vervangen van het riool en de aanleg van waterberging.
- De herinrichting van de Drienerbeek tussen de Paul Krugerstraat en de Wemenstraat is uitgevoerd.
- De voorbereidingen voor de renovatie van het gemaal Zeggersweg zijn gestart.
- De voorbereidingen voor het ontwerp van de rioolvervanging in Klein Driene zijn gestart.
- In de Bankastraat is de riolering vervangen en is de herinrichting voor waterberging uitgevoerd.
- Er is gestart met het ontwerp en de voorbereidingen voor aanpassingen in het watersysteem voor het vasthouden van (regen)water in de Kleigaten van Rientjes.
- Voor het afkoppelen van de Buurt Noord zijn de voorbereidingen opgestart. Er wordt gewerkt aan een nieuw rioolontwerp voor de hele buurt.

- Op 4 maart 2024 ondertekenden dagelijks bestuurder Gerald Aveskamp van het Waterschap Vechtstromen en wethouder Claudio Bruggink van gemeente Hengelo het KAS document (Klimaat Adaptatie Stad). Gemeente en waterschap gaan de komende jaren verder samenwerken aan een duurzame inrichting van de beken in Hengelo.
- De voorbereidingen voor het ontwerp en de aanbesteding van de rioolrenovatie in de Heraklesstraat, Atalantestraat, Perseusstraat en Ikarosstraat is gestart.
- De ontwerpen voor de rioolvervanging van de Breemarsweg zijn opgesteld.
- Er zijn diverse reparaties uitgevoerd naar aanleiding van inspecties (o.a. Reggestraat, Ligusterstraat, wadi's Pasmaatweg).
- Diverse wateroverlastlocaties zijn aangepakt, zoals de Bremstraat en de Nijverheid.
- In Woolde, de Hasseler Es en Slangenbeek zijn diverse kolken en gemalen gereinigd en onderhouden.
- In Beckum zijn extra rioolinspecties uitgevoerd.
- Verspreid over Hengelo zijn inventarisaties en renovaties uitgevoerd van diverse aansluitingen van persioolleidingen op het riool.

Financiën

De budgetten voor regulier en groot onderhoud zijn vastgesteld in het GRP en waren voor de uitgevoerde werkzaamheden voldoende. In oktober 2023 is het nieuwe Programma Water en Riolering 2023-2027 vastgesteld. Hoewel het beheer meer risicogestuurd plaats vindt is de verwachting dat het budget voldoende blijft om de eisen die aan de functionaliteit en veiligheid worden gesteld, ondanks de onzekere markt, te waarborgen. Mocht een riolering onverhoopt eerder moeten worden vervangen dan gepland dan kan dit vaak worden opgelost door een andere geplande vervanging naar achteren te schuiven. De planmatige aanpak van riolering is altijd dynamisch en maatwerk.

Op het gebied van riolering en waterhuishouding wordt samengewerkt met de Twentse gemeenten, het Waterschap Vechtstromen, de provincie Overijssel en Vitens (Twents waternet). Met zogenaamde werkplaatsen wordt door gezamenlijk onderzoek geprobeerd kostenbesparingen te realiseren in de waterketen en watersysteem. Het Twents waternet werkt daarnaast ook intensief samen op het gebied van klimaatadaptatie. Daarbij wordt ook in een kleiner verband, de Klimaat Actieve Stad (KAS) bestaande uit Hengelo, Enschede, Almelo, Waterschap Vechtstromen en Welbions, samengewerkt aan klimaatadaptatieve maatregelen. Hierdoor profiteert Hengelo optimaal van efficiënte samenwerking en kennisdeling om zo haar slagkracht in aanpak te verstevigen.

Water, onderdeel Riolering ¹	Bedrag begroot saldo	Bedrag werkelijk saldo	Bedrag restant saldo
Inzet personeel	438.504	460.693	-22.189
Kapitaallasten *	1.878.011	1.754.499	123.512
Mutatie voorzieningen	2.972.581	3.267.681	-295.100
Overige lasten (onderhoud, exploitatie, diensten)	3.858.641	3.874.680	-16.039
Kwijtschelding	745.012	719.729	25.283
Overhead en BCF	1.716.108	1.716.108	-
Belastingen op producenten en huishoudens *	-11.527.480	-11.791.479	263.999
Overige baten *	-81.377	-1.910	-79.467
	-	-	-

1 Onderdelen gemarkeerd met * behoren weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar zijn om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

Water, onderdeel Waterlopen ¹	Bedrag begroot saldo	Bedrag werkelijk saldo	Bedrag restant saldo
Inzet personeel	41.897	8.280	33.617
Kapitaallasten *	653	524	129
Overige lasten (onderhoud, exploitatie, diensten)	221.420	174.706	46.714
	263.970	183.510	80.460

1 Onderdelen gemarkeerd met * behoren weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar zijn om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

Water, onderdeel Riolering Huisaansluiting ¹	Bedrag begroot saldo	Bedrag werkelijk saldo	Bedrag restant saldo
Inzet personeel	-	6.348	-6.348
Overige lasten (onderhoud, exploitatie, diensten)	83.921	72.802	11.119
Overige baten *	-108.875	-74.054	-34.821
	-24.954	5.096	-30.050

1 Onderdelen gemarkeerd met * behoren weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar zijn om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.4 Fysiek havenbeheer

Onderhoudssystematiek

In 2020 is een meerjarige onderhoudsplanning voor groot onderhoud aan de havens opgesteld. Om deze werkzaamheden te bekostigen is de voorziening groot onderhoud Haven ingesteld. Binnen deze voorziening zijn onder andere het 'op diepte houden' en het in stand houden van kades en oevers opgenomen.

Relevante beleidsnota's

Havengeldverordening

Beleidskader

De wethouders van de gemeenten Almelo, Enschede, Hengelo, Hof van Twente en Lochem hebben in een eerder stadium de Samenwerkingsovereenkomst 'Gemeenschappelijk Havenbeheer Twentekanalen' (GHT) getekend.

Huidige staat van onderhoud

Gezamenlijk met de andere gemeenten is per gemeente een inventarisatie uitgevoerd van alle voorkomende voorzieningen in de haven zoals de damwanden, remmingwerken en voorzieningen voor schippers. De inventarisatie is uitgevoerd door een extern bedrijf, Nepocon. Binnen het Havenbedrijf is afgesproken dat er eens in de vier jaar een inspectie wordt uitgevoerd. Daarnaast wordt in de tussenliggende jaren jaarlijks een visuele schouw en inventarisatie gehouden om gebreken en onderhoud tijdig te signaleren. Op deze manier is er een eensluidend beeld van de havens in de genoemde gemeenten.

De te onderhouden onderdelen die voortkomen uit de initiële inventarisatie en de periodieke schouw zijn opgenomen in het meerjarenplan. Het meerjarenplan is gebaseerd op bovenstaande inventarisatie van Nepocon uit 2016. In verband met de vertraging van de werkzaamheden "opwaardering haveninfrastructuur voor klasse Va schepen" is de fasering van het onderhoud aangepast. Uit de periodieke inventarisatie is gebleken dat de geplande activiteiten een jaar uitgesteld kunnen worden, zonder dat daarbij de veiligheid in het geding komt of dat er sprake is van kapitaalvernietiging.

In de financiële regelgeving is bepaald dat een beheerplan niet ouder mag zijn dan 5 jaar. Hierbij dient opgemerkt te worden dat wij wel jaarlijks een actualisatie van het bestaande beheerplan uitvoeren. Een nieuw beheerplan wordt opgesteld nadat een aantal grote investeringen in de haven hebben plaatsgevonden. Deze investeringen zijn de laatste jaren meerdere keren wegens diverse omstandigheden uitgesteld. Er zijn externe factoren zoals uitstel door RWS en uitstel 4 i.v.m. PFAS perikelen, die de voortgang van deze werkzaamheden hebben vertraagd.

In het jaar 2024 is een inspectie uitgevoerd door een extern bedrijf, Antea Group. Deze is geïnitieerd door het Havenbedrijf en uitgevoerd voor alle aangesloten gemeenten. Op basis hiervan is de aanzet gemaakt voor een nieuw beheerplan. Wij handhaven de bestaande voorziening ondanks het verouderd beheerplan.

Voor de haven geldt geen indeling van kwaliteitsniveaus voor onderhoud. Het is een gemeentelijke taak de haven veilig, bereikbaar en functioneel te houden. Een aantal bedrijven hebben eigen voorzieningen om te laden en te lossen, andere bedrijven maken gebruik van de 2 gemeentelijke laad- en loskades.

Financiën

De voorziening groot onderhoud Haven wordt jaarlijks gevoed door een dotatie vanuit de exploitatie. Deze jaarlijkse dotatie is bepaald op basis van de verwachte lasten binnen een scope van 10 jaar en is gesteld op € 50.565 per jaar.

Fysiek Havenbeheer ¹	Bedrag begroot saldo	Bedrag werkelijk saldo	Bedrag restant saldo
Kapitaallasten *	8.005	4.255	3.750
Mutatie voorzieningen	50.565	50.565	-
Overige lasten (onderhoud, exploitatie, diensten)	-	7.703	-7.703
	58.570	62.523	-3.953

¹ Onderdelen gemarkeerd met * behoren weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar zijn om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.5 Gebouwen

Volumes

Gebouwen	Aantal
Wettelijke taak (onderwijs en gymlokalen)	79
Beleidsvolgend vastgoed (cultuur, sport, buurt- en clubhuizen welzijn, parkeren, kinderboerderij)	65
Vastgoed voor een organisatie (incl. Gildebor)	19
Vastgoed in grondexploitatie	13
Overig vastgoed	26

Het gemeentelijk vastgoed bestaat uit 202 gebouwen (één gebouw kan uit meerdere adressen bestaan). Deze zijn voor € 823,3 miljoen verzekerd (herbouwwaarde). Het gemeentelijk bezit aan objecten bestaat onder andere uit scholen, sporthallen, buurthuizen en aankopen in het kader van grondvererving. Indien bergingen en fietsenstallingen in de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) als apart gebouw zijn opgenomen hebben wij ze nu ook als extra gebouw in de vastgoedadministratie opgenomen. Als gevolg van deze diversiteit zijn de onderhoudskosten voor de gebouwen onderdeel van verschillende beleidsprogramma's.

Beheer

Het Vastgoedbedrijf beheert de gemeentelijke vastgoedobjecten. Met 'de gemeentelijke vastgoedobjecten' worden alle verhuurbare objecten bedoeld die in gemeentelijk bezit zijn. De gemeente bezit dit vastgoed als middel om beleidsdoelstellingen te halen. Het hebben van vastgoed is geen doel op zich.

Schoolgebouwen worden niet beheerd door het Vastgoedbedrijf. Schoolgebouwen zijn juridisch eigendom van de schoolbesturen. Pas op het moment dat een school leeg komt te staan komt het volledige eigendom en beheer bij het Vastgoedbedrijf te liggen. Objecten die in een grondexploitatie zijn aangekocht voor de ontwikkeling van een locatie blijven in principe in de grondexploitatie zitten en vallen onder de verantwoordelijkheid van de projectorganisatie. Het Vastgoedbedrijf zorgt wel voor het beheer en onderhoud van deze objecten.

Onderhoudssystematiek

In opdracht van het Vastgoedbedrijf wordt eens per 4 jaar voor een groot deel van het gemeentelijk vastgoed (met uitzondering van de onderwijsgebouwen en de objecten die op korte termijn worden afgestoten) het onderhoudsniveau inzichtelijk gemaakt conform de NEN 2767-systematiek (conditiemeting van gebouwen en installaties door middel van een vastgelegde meet- en registreermethode). Deze informatie is in een meerjarenonderhoudsplanung gezet. Deze onderhoudsplanung bestrijkt een periode van 40 jaar die elk jaar, ten aanzien van de tijdstippen van onderhoud, wordt geactualiseerd. Aan de hand van het huidige en toekomstig gebruik van de vastgoedobjecten wordt dan beoordeeld welke onderhoudswerkzaamheden voor dat doel noodzakelijk zijn, er wordt uit gegaan van minimaal onderhoudsniveau 3 (redelijke conditie) zonder ernstige gebreken.

Veranderingen in het onderhoudsniveau

Er zijn geen veranderingen in het onderhoudsniveau. Voor een groot deel van het gemeentelijk vastgoed zijn in 2024 de herinspecties opgeleverd. De herinspecties zijn uitgevoerd om zodoende goed te kunnen sturen op de onderhoudskosten van het vastgoed en inzicht te hebben in de risico's. Uit de herinspecties is gebleken dat een overgroot deel van de panden niveau 3 (redelijke conditie) of beter heeft. Bij de panden wordt jaarlijks het benodigde grootonderhoud uitgevoerd waardoor de panden het onderhoudsniveau behouden.

Relevante beleidsnota's

- Kadernotitie "Accommodatiebeleid Sociaal en Vastgoedkaders", vastgesteld in 2021.

Grote projecten en ontwikkelingen

Tijdens onderhoudswerkzaamheden zijn tevens verduurzamingsmaatregelen meegenomen.

Huidige staat van onderhoud

Uit de inspecties die in 2024 zijn opgeleverd is gebleken dat een overgroot deel van de objecten niveau 3 (redelijke conditie) of beter heeft. Alle onderhoudsniveaus en de daar bijbehorende budgetten zijn hiermee in beeld. Voor

de objecten die op korte termijn in aanmerking komen voor verkoop/sloop zijn er geen onderhoudsinspecties uitgevoerd. Het onderhoudsniveau kan voor deze objecten wat lager liggen.

Financiën

De getroffen onderhoudsvoorziening is op basis van het huidige onderhoudsplan toereikend om het huidige onderhoudsniveau te bestendigen. Naast de werkelijke kosten voor groot onderhoud worden er van 2024 circa € 830.000 aan openstaande verplichtingen meegenomen naar 2024. Bijvoorbeeld de daken van een aantal gymzalen. Daarnaast is afgelopen jaar ook minder groot onderhoud uitgevoerd dan gepland, dit onderhoud is doorgeschoven. De komende jaren zal dit ingehaald worden en is passend binnen de kaders van de voorziening.

De budgetten waren:

2024	Begroot	Werkelijk
Regulier onderhoud	1.772.757	1.588.567
Groot onderhoud	2.145.600	797.717
Totaal	3.918.357	2.386.284

Deze budgetten zijn uitsluitend ten behoeve van kosten derden. Voor het onderhoud dat door ons eigen personeel wordt gedaan (personeelslasten) zijn separate budgetten opgenomen.

Het onderhoud voor de onderwijsgebouwen (met uitzondering van noodlokalen en leegstaande schoolgebouwen) en de gebouwen die in de grondexploitaties zitten, worden niet vanuit bovengenoemde budgetten bekostigd. Het onderhoud van de objecten in de grondexploitaties worden binnen de grondexploitaties gedekt. Voor de onderwijsgebouwen krijgen de schoolbesturen een rechtstreekse bijdrage van het rijk voor het onderhoud.

6.4 Grondbeleid

Visie gemeentelijk grondbeleid

De Nota Grondbeleid geeft aan welke positie de Gemeente Hengelo inneemt op de grondmarkt en legt de basis voor een transparante en eenduidige werkwijze bij de uitvoering van het grondbeleid van de gemeente. De gemeente Hengelo wil met haar grondbeleid een bijdrage leveren aan de invulling van haar ambities op het terrein van o.a. wonen en economie. Het grondbeleid heeft daarmee een volgend karakter voor andere beleidsvelden en programma's. Maatschappelijk kan het wenselijk zijn om bepaalde ontwikkelingen in de stad te stimuleren of juist af te remmen. Waar nodig pakt het grondbedrijf dan een actieve rol op om zorg te dragen voor een evenwichtige ontwikkeling van de stad.

Actualiteit gemeentelijk grondbeleid

De Nota Grondbeleid definieert welke instrumenten de gemeente kan inzetten voor het realiseren van haar strategische doelen. Het is geen instrument of afwegingskader voor de keuze waar de ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeente Hengelo gaan plaatsvinden en met welke kwaliteit. De nota geeft antwoord op de vraag hoe de ruimtelijke opgave gerealiseerd gaat worden en welke wettelijke instrumenten hiervoor vanuit het grondbeleid ingezet kunnen worden. In dat opzicht is de nota ondergeschikt en ondersteunend aan de omgevingsvisie, de omgevingsprogramma's en het omgevingsplan waarin de ruimtelijke opgave wordt bepaald. Hengelo heeft in de Koers 2040, die grotendeels is vertaald in de omgevingsvisie Hart van Hengelo, een grote ambitie beschreven. Vanuit deze ambitie, waaronder het zijn van een groene technologische topregio en het hebben van een dynamische stedelijke cultuur, worden er omgevingsvisies geschreven. De Nota Grondbeleid biedt de gemeente de kans om (vaker dan de afgelopen jaren het geval was) gebruik te maken van actief grondbeleid, afhankelijk ook van de financiële mogelijkheden, om op die manier de ambities te kunnen realiseren.

Bedrijventerreinen vormen een belangrijke pijler voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Vitale toekomstbestendige bedrijventerreinen zijn belangrijk voor de stad. Aangezien er de afgelopen jaren sprake was van een grote uitgifte, is ons aanbod voor reguliere bedrijvigheid momenteel schaars en kunnen we niet in de volledige vraag voorzien. Daarom starten we een verkenning naar het toevoegen van ruimte voor bedrijven. Deze verkenning staat niet op zichzelf, maar we benaderen deze in nauwe samenhang met de herontwikkelingsopgave op de huidige bedrijventerreinen (onderdeel van het Omgevingsprogramma Toekomstbestendige Bedrijventerreinen) en het te ontwikkelen Businesspark XL 2 in Almelo, welke inspeelt op de regionale grootschalige (>3 hectare) behoefte. Het afgelopen jaar hebben we (inclusief de Veldkamp, exclusief BXL) voor € 6,6 miljoen aan bedrijvenkavels verkocht. De vooruitzichten (opties) voor de kavelverkoop in 2025 zijn gunstig en deze zijn verwerkt in de nog vast te stellen herziening van de grondexploitaties.

De druk op de (sociale) woningvoorraad neemt toe. Dit is een landelijk beeld dat ook in Hengelo zichtbaar is. Vanwege de krapte op de woningmarkt is een koopwoning minder bereikbaar geworden. Ook lopen de wachttijden voor een (sociale) huurwoning op. Daarnaast is er een toename in het aantal aandachtsgroepen, waardoor de wachttijden verder oplopen. Denk hierbij aan, studenten, doorstromers vanuit beschermd wonen en mensen in scheiding, arbeidsmigranten, maar ook nieuwkomers als statushouders, asielzoekers en ontheemde Oekraïners. We werken in Hengelo met kracht en ambitie om meer woningen te realiseren, maar zien hierbij wel een aantal uitdagingen waar wij minder tot geen invloed op hebben. Zo is er krapte op de arbeidsmarkt en maakt netcongestie en de stikstof problematiek het uitdagend om snel woningbouw te realiseren.

Gezien de economische en stedelijke ontwikkelingen zal de gemeente een weloverwogen ontwikkelstrategie moeten realiseren. Vooralsnog houden we het situationeel grondbeleid in stand.

In 2024 hebben we op een aantal plekken actief grondbeleid gevoerd. Bijvoorbeeld bij het V&D gebied/bioscoop, Campus Driene en de woonwagenlocaties. Logischerwijs betekent dit ook meer ambtelijke capaciteit. Dat betekent vervolgens dat er meer vastgoed in eigendom van de gemeente komt en dat er meer inzet gevraagd wordt van bijvoorbeeld vastgoed, maar ook van andere onderdelen in de lijn- en projectorganisatie.

Parameters grondexploitaties

Alle gemeentelijke grondexploitaties worden jaarlijks middels de herziening grondexploitaties vastgesteld door de Raad. De Raad heeft de parameters, die in de grondexploitaties gebruikt worden, op 18 december 2024 vastgesteld

(zaaknummer 3831547). In de grondexploitaties gaan we uit van het prijspeil in 2025. Deze parameters worden gebruikt om het verwachte resultaat te bepalen:

Omschrijving	2025	2026 t/m 2028	2029 t/m 2033	2034 ev
Kostenindexering GWW	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Kostenindexering plankosten	4,2%	3,0%	2,0%	2,0%
Rente	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Opbrengstenindex bedrijven	Grondprijzennotitie	2% (0% Campus westermaat en gezondheidspark)	2% (0% Campus westermaat en gezondheidspark)	0% (BBV)
Opbrengstenindex woningbouw	Grondprijzennotitie	2,0%	2,0%	0% (BBV)
Opbrengstenindex kantoren	Grondprijzennotitie	0,0%	0,0%	0% (BBV)
Opbrengstenindex overig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Planresultaten grondexploitaties

In de herzieningen van 2024 zijn de grondexploitaties opnieuw berekend. In de onderstaande tabel staat de samenvatting per grondexploitatie voor wat betreft de boekwaarde, eindwaarde, voorziening en de looptijd van de grondexploitaties. Voor de onderliggende gegevens wordt verwezen naar deel II van de herzieningen.:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Eindwaarde jaarrekening 2024	Voorziening 2024	Einde looptijd GREX
<i>Verliesgevend</i>				
Woningbouw				
028 Marskant	2.525.898	-1.821.550	1.716.487	2027
101 Broek Noord	4.284.725	-5.392.865	5.183.453	2026
104 Lange Wemen	2.532.158	-2.580.872	2.530.267	2025
591 Beckum	134.763	-44.149	44.149	2028
Woonwagens	547.806	-582.831	549.215	2027
Beekstraat	5.588.514	-3.411.706	3.090.087	2029
Campus Driene	3.380.372	-1.005.494	824.855	2034
HART VAN ZUID				
701 Hijschveste	3.679.850	-6.066.260	5.604.286	2028
704 Appendage	3.978.269	-4.793.895	4.341.978	2029
714 De oude Ketelmakerij	-375.595	-4.075.571	3.618.991	2030
716 Kanaalzone	-780.618	1.317.680	-1.291.843	2025
717 De Koppeling	6.711.431	-4.908.149	4.625.058	2027
791 De Hofmakerij	1.313.993	-1.328.233	1.203.021	2029
Bedrijventerrein				
016 Gezondheidspark	13.124.746	-6.528.318	5.796.959	2030
096 Campus	15.026.449	-7.555.385	6.708.966	2030
Exploitaties buiten gemeentelijke administratie				
De Veldkamp	27.619.440	-26.173.057	17.850.338	2025
BBV De Veldkamp			0	2025
Subtotaal verliesgevend	89.292.201	-74.950.654	62.396.268	
<i>Winstgevend</i>				
			Contante Waarde	
Woningbouw				
044 Veldwijk Noord	-928.278	1.017.656	997.702	2025
583 Herontwikkeling Beckumerstraat	-253.775	497.398	487.645	2025
Dalmeden 2.0	23.158.358	17.465.412	15.508.786	2030
XXX Wijkerslokatie Hemmelhorst	4.439.072	2.008.408	1.783.409	2030
Bedrijventerrein				
Businesspark XL	-8.712.745	13.035.756	12.283.884	2027
Walkatenplein	2.194.226	2.994.018	2.766.010	2028
Subtotaal winstgevend	19.896.859	37.018.648	33.827.436	

Grondexploitaties die in de bovenstaande tabel bij de boekwaarde een negatief bedrag hebben staan, hebben een spaarsaldo. Voor veruit de meeste grondexploitaties geldt dat niet, aangezien de kosten vrijwel altijd voor de baat

komen. De boekwaarden van De Veldkamp, wijkerslocatie Hemmelhorst en Businesspark XL zijn niet opgenomen in de gemeentelijke administratie.

De boekwaarde is € 109,1 miljoen (inclusief de externe projecten de Veldkamp, Wijkerslocatie Hemmelhorst en Businesspark XL). De boekwaarde exclusief de externe grondexploitaties bedraagt € 85,8 miljoen.

De boekwaarde van wijkerslocatie Hemmelhorst en De Veldkamp is opgenomen in de administratie van de gemeente Borne en de boekwaarde van Businesspark XL is opgenomen in de administratie van de Gemeenschappelijke Regeling BXL. De gemeente Hengelo is (risicodragend) deelnemer in deze grondexploitaties.

De grondexploitaties met een negatief bedrag op eindwaarde zijn de grondexploitaties met een verlies. Voor het verlies treffen we (voor ons aandeel) op contante waarde een voorziening. Die voorziening voor alle tekortexploitaties is per 31 december 2024 € 62,4 miljoen. De voorziening was bij de laatst vastgestelde Jaarrekening per 31 december 2023 € 68,5 miljoen. De voorziening is gedaald door het afsluiten van drie projecten (Oosterveld, Hart van Zuid deelprojecten de Smelterij en de Verbinding). Het afsluiten van de grondexploitaties en daarmee dalen van de voorziening was bijna conform de verwachting bij de herzieningen 2024. De uitleg over de wijziging van de grondexploitaties wordt op hoofdlijnen gegeven onder voortgang projecten. Een gedetailleerde uitwerking per project wordt gegeven in de herzieningen van 2025. De resultaten van de deelprojecten van Hart van Zuid worden afzonderlijk inzichtelijk gemaakt, maar Hart van Zuid wordt als één project beschouwd en er wordt voor het totale resultaat één voorziening getroffen. De positieve resultaten van deelprojecten zijn in deze voorziening verdisconteerd.

Ontwikkeling Reserve Grondexploitaties

De afgelopen jaren is het saldo van de reserve grondexploitaties gestegen. Enerzijds door een gezond financieel beleid en anderzijds door het vroegtijdig moeten nemen van verwachte winsten. De reserve bedraagt per 31 december 2024 € 17,3 miljoen. Dit is een verslechtering van € 4,2 miljoen ten opzichte van vorig jaar en een verslechtering van € 7,1 miljoen t.o.v. de verwachte reserve eind 2024.

Met name de (deel)afsluiting van Dalmeden veroorzaakte deze verslechtering in de reserve (-/- € 6,2 miljoen). Dat zit met name in het verschil tussen de verplichte methode van tussentijdse winst nemen en de nu daadwerkelijk berekende winst van het afgesloten deel van Dalmeden.

Als we de tijdsinvloeden (rente, kosten- en opbrengstenstijgingen) buiten beschouwing laten komen beide methoden ongeveer op dezelfde winst uit. Bij de verplichte tussentijdse winstname is het verplicht dat een percentage wordt berekend over de winst in de toekomst (in dit geval 2035). Als we per heden een deel afsluiten van de grondexploitatie hebben we deze toekomstige voordelen natuurlijk niet meer in de reserve. Dat zorgt nu weliswaar voor een verslechtering in de reserve van € 6,2 miljoen, maar die toekomstige voordelen komen de komende jaren weer in de reserve via de verplichte tussentijdse winstname via de nieuwe grondexploitatie Dalmeden (2.0). Samenvattend; we hebben een grondexploitatie Dalmeden waar nog steeds dezelfde omzet en nog steeds dezelfde kosten gemaakt worden. Alleen het moment waarop de winst toegevoegd wordt aan de reserve grondexploitaties is sterk gewijzigd doordat we nu een deel afsluiten.

Daarnaast hebben we een iets lagere rentebate gehad over het saldo in de reserve (-/- € 0,2 miljoen). Het resultaat van BXL valt lager uit, omdat voorgesteld wordt om een boekwaarde voor voorzieningen (buiten de grondexploitatie) af te boeken (-/- € 0,5 miljoen). Daarnaast zijn er nog veel mutaties geweest in de grondexploitaties door bijvoorbeeld de verlaagde rente, waardoor er een lagere voorziening nodig was (blijkt uit de paragraaf voortgang projecten), maar deze voordelen vallen weg door de nieuw opgestarte grondexploitaties in 2024.

In de komende jaren wordt een sterke stijging van de reserve verwacht. Deze wordt met name veroorzaakt door de verplichte tussentijdse winstname. In 2025 wordt er naar verwachting € 5,0 miljoen aan tussentijdse winst bijgeschreven, met name door de verwachte verkoop van de kavel op het Walkatenplein en de verkoop bij Dalmeden. Daarnaast wordt er een dotatie in 2026 verwacht van € 1,3 miljoen voor de bodemsanering bij Hart van Zuid voor de Oude Ketelmakerij. Tevens stroomt er jaarlijks ongeveer € 0,9 miljoen aan erfpachtresultaten en huren de reserve in.

In de tabel hieronder staat de verwachte stand van de reserve per 31-12 in de komende jaren (* miljoen):

	2024	2025	2026	2027	2028
Reserve grondexploitatie	17,3	22,4	28,2	34,4	38,0

Voortgang projecten

Navolgend staat een korte omschrijving van de grootste wijzigingen in de vastgestelde grondexploitaties in 2024. De grondexploitaties die dit jaar zijn afgesloten (Hart van Zuid de Smelterij, de Verbinding en Oosterveld) behalen ongeveer de verwachte resultaten en worden hieronder verder niet toegelicht (voor een nadere toelichting wordt verwezen naar deel II van de herzieningen). Daarnaast is Dalmeden deels afgesloten en is een doorstart gemaakt met een nieuwe grondexploitatie (deze is apart vastgesteld door de Raad en wordt hier niet verder toegelicht). Vorig jaar zijn drie nieuwe projecten vastgesteld, die nog niet verwerkt waren in de jaarrekening 2023 (verslechtering t.o.v. jaarrekening € 4,4 miljoen). Deze vergelijken we daarom met de laatst vastgestelde raadsstukken. Daaruit blijkt dat de woonwagenlocatie nauwelijks verschilt. De Beekstraat e.o. en Campus Driene worden hieronder apart toegelicht. Tussen haakjes staat de wijziging van het verwachte resultaat ten opzichte van vorig jaar (prijspeil 01-01-2025).

Marskant (+/- € 0,4 miljoen)

De grondexploitatie is in 2024 verbeterd en sluit naar verwachting met een eindresultaat van afgerond 1,7 miljoen. Dat was bij de laatst vastgestelde herzieningen nog ruim 2 miljoen negatief. De verbetering is voornamelijk het gevolg van het feit dat het pand Markant beter is verkocht dan werd aangenomen. Verder zorgen de verlaging van de rentelasten en de indexering van de grondprijzen ook voor een gunstiger eindresultaat.

Beekstraat e.o. (-/- € 0,3 miljoen)

In de loop van 2024 zijn huurders van de aangekochte panden verhuisd. Na een verhuizing worden de panden verhuurd ten behoeve van leegstandsbeheer. Wanneer panden verhuurd zijn voor leegstandsbeheer kunnen ze snel en makkelijk leeggemaakt worden wanneer de sloop wordt voorbereid. De te verwachten huuropbrengsten zijn uitgaande van toenemend leegstandsbeheer verlaagd met ruim € 200.000. De voormalige V&D wordt na de sloop geleverd met overdrachtsbelasting, omdat onlangs is gebleken dat een levering met omzetbelasting niet mogelijk is. De overdrachtsbelasting kan niet verrekend worden en is daarmee kostenverhogend. Op deze kosten werd niet gerekend. De gemeente en de ontwikkelaar hebben afgesproken dat ze deze kosten delen. De opbrengsten zijn hierdoor verlaagd met € 79.000.

Campus Driene (+/- € 0,2 miljoen)

De geraamde plankosten zijn € 60.000 hoger doordat er op basis van de inzet in 2024 meer budget nodig is voor de projectleiding. Doordat de Mariakerk heeft aangegeven af te zien van de ontwikkeling van woningen bij de kerk vervalt circa € 80.000 aan bijdragen en opbrengsten. Door de verlaging van de rente naar zijn de financieringskosten afgenomen met ruim € 340.000.

Hart van Zuid (+/- € 1,2 miljoen)

Door de verlaging van de rente dalen de financieringskosten met € 1.060.000. De opbrengst uit verhuur van de grond in De Oude Ketelmakerij van circa € 150.000 was niet geraamd voor 2024 maar is wel ontvangen.

Gezondheidspark (+/- 0,4 miljoen)

Ten opzichte van de laatste Herzieningen is er een verbetering opgetreden van afgerond € 0,4 miljoen. Dit is te verklaren door de renteverlaging, die een groot positief effect heeft op de financieringslast van het project. Dit zou bij gelijk gebleven uitgangspunten zelfs leiden tot een nog grotere verbetering. De gewijzigde plannen die zien op de ontwikkeling van sociale woningen op kavel 6 temperen het effect: hierdoor dalen de opbrengsten terwijl de civiele- en plankosten juist toenemen. Per saldo is er zoals gesteld nog steeds een verbetering opgetreden in vergelijking met vorig jaar als gevolg van de gedaalde rente. Het verwachte eindresultaat is nu € 5,8 miljoen negatief op netto contante waarde.

Campus (+/- € 2,2 miljoen)

Het resultaat ten opzichte van de laatste herzieningen is fors verbeterd met 2,2 miljoen. Dit komt allereerst doordat de einddatum van de grondexploitatie naar voren is geschoven, van 2034 naar 2030. Westermaat Campus heeft zich altijd gekenmerkt als een bedrijventerrein waarbij de uitgifte traag verloopt vanwege het specifieke karakter. Echter: in 2024 werd zichtbaar dat de interesse, opties en verkopen weer toenemen en om die reden is de looptijd van de grondexploitatie verkort. De kortere looptijd heeft een zeer gunstig effect op de financieringskosten die hierdoor fors minder worden, helemaal in combinatie met een lagere rente. Anderzijds wordt de verbetering van de grondexploitatie van Campus Westermaat ook verklaard doordat de kavelprijzen per m² zijn 'verhoogd'. In de grondexploitatie zat altijd een marge van 10% (naar beneden), maar deze marge is eruit gehaald en daarmee zijn de grondprijzen in de grondexploitatie weer marktconform en gelijk aan de grondprijzennotitie.

Walkatenplein (-/- € 0,1 miljoen)

Door de kostenstijging nemen de kosten licht toe (€ 30.000). Daarnaast is de rente neerwaarts bijgesteld, waardoor de verwachte rentevoordelen niet gerealiseerd worden (na verkoop ontstond een spaarsaldo), terwijl de rentekosten al wel gemaakt zijn (€ 83 mille).

De Veldkamp (+/+ € 0,2 miljoen)

De grondexploitatie van de Veldkamp is met circa 0,2 miljoen verbeterd ten opzichte van vorig jaar. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de kosten voor het bouw- en woonrijp maken naar beneden zijn bijgesteld. De civiele werkzaamheden zijn opnieuw in kaart gebracht en hierbij is gebleken dat de begrote kosten en posten die vorig jaar zijn opgenomen, niet meer (volledig) nodig zijn. Dit gaat met name om het groen. Daarnaast zijn er minder rentekosten geboekt, wat ook een positieve meevaller is.

BXL (Regionaal Bedrijventerrein Twente) (+/+ € 0,6 miljoen)

De civieltechnische raming is geactualiseerd. Deze valt lager uit omdat werkzaamheden goedkoper zijn uitgevoerd dan geraamd. De inzet die nodig is voor beëindiging van de gemeenschappelijke regeling is niet langer in de grondexploitatie opgenomen. Deze kosten maken onderdeel uit van het Liquidatieplan van de GR. De grondopbrengsten zijn met € 0,4 miljoen verhoogd. Dit betreft de geraamde opbrengst uit uitgifte van de kavel naast de centrale blusvoorziening.

Risico's

Het geraamde financiële gevolg van het totale risicoprofiel is toegenomen van € 4,9 miljoen bij de vastgestelde herzieningen 2024 naar € 8,3 miljoen deze herziening (bij 90% betrouwbaarheid). Het risicoprofiel is toegenomen doordat er t.o.v. de vorige herzieningen drie nieuwe grondexploitaties zijn gestart in 2024 (de Beekstraat en omgeving, Campus Driene en de woonwagenlocaties). Daarnaast is er een nieuw risico toegevoegd die betrekking heeft op de disconteringsvoet. Hieronder staan de tien grootste risico's van de Grondexploitaties vermeld (tussen haakjes staat welke invloed het betreffende risico heeft op het totale risicoprofiel):

1. Algemeen risico: De verplichte disconteringsvoet veroorzaakt dat er te weinig voorziening is

We berekenen het resultaat van de grondexploitaties, inclusief 0,1 % aan rentekosten, op het eind van het project. Vervolgens rekenen we per project uit hoeveel geld we nu op de rekening moeten hebben staan om tekorten op het eind van het project te kunnen afdekken. We weten dat we maar 0,1% rente ontvangen. Toch worden we verplicht te doen alsof we wel 2 % aan rente ontvangen, waardoor we minder voorziening hoeven te treffen. Andere jaren lag de rente (vorig jaar 1,4%) dicht bij de 2% en was het verschil geringer. Het risico is dat er nu te weinig dekking is vanuit de getroffen voorziening (56,6 %)

2. Algemeen risico: Ontwikkeling van de rente

Momenteel profiteren we van een historisch lage rekenrente voor de grondexploitaties. Bij rentestijging is het grondbedrijf extra kwetsbaar. De onzekere politieke situatie in Europa kan zich op de kapitaalmarkt vertalen naar een oplopende rente (12,1 %).

3. Hart van Zuid (WBI subsidie)

Aan de subsidie die is toegezegd vanuit de Woningbouwimpuls zijn voorwaarden verbonden. Als niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden, zoals de tijdige realisatie van woningen, voldaan wordt, kunnen subsidies lager worden vastgesteld (7,4 %).

4. Algemeen risico: Kostenstijging

Bij de parameters hebben we rekening gehouden met een stijging van civiele kosten. Door de grillige marktomstandigheden bestaat er een risico dat de kostenstijging verder oploopt dan de op dit moment ingeschatte ontwikkeling (7,0%).

5. Algemeen risico: grondprijzdaling

Als de markt voor de grondverkoop verslechtert, komen de grondprijzen onder druk te staan. Dit algemene risico kan zich in verschillende complexen voordoen waarbij we nog kavels gaan uitgeven (3,5 %).

6. Hart van Zuid (Hijschveste)

In het deelgebied de Hijschveste is de kans aanwezig dat er meer openbare ruimte gerealiseerd wordt dan op dit moment in de aannames is verwerkt. Als gevolg hiervan kunnen de investeringen in de grondexploitatie hoger uitvallen (2,9 %).

7. Subsidie V&D / Beekstraat en omgeving

Aan de subsidie die is toegezegd vanuit de Impulsaanpak Winkelgebieden zijn voorwaarden verbonden. Als niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden voldaan wordt, zoals bijvoorbeeld de tijdige realisatie van het projectplan, kunnen subsidies lager worden vastgesteld. (1,7 %).

8. Algemeen risico: vertraging in de uitgifte

Als de economische situatie verslechtert kan dit leiden tot een terugloop in de vraag naar bouw kavels. Dit resulteert in een langere doorlooptijd en meer kosten binnen de grondexploitaties (1,4 %).

9. Subsidie Campus Driene

Aan de subsidie die is toegezegd vanuit de Woningbouwimpuls zijn voorwaarden verbonden. Als niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden voldaan wordt, zoals bijvoorbeeld de tijdige realisatie van woningen, kunnen subsidies lager worden vastgesteld (1,2 %).

10. De verkeerswaarde van Niet In Exploitatie Genomen Gronden daalt

Alle strategische gronden binnen de gemeente vertegenwoordigen een bepaalde verkeerswaarde. Deze verkeerswaarde verschilt per bestemming en is afhankelijk van marktontwikkelingen (0,9 %).

De tien grootste risico's bepalen tezamen afgerond 94,7 % van de benodigde weerstandscapaciteit van het grondbedrijf.

6.5 Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering beschrijft de beleidsrealisatie van het beheer van de financieringsportefeuille. Een tekort aan geldmiddelen frustreert andere beleidsterreinen. Een te grote mate van uitzetten van overtollig geld is risicovol. Daarom is financiering sterk wettelijk verankerd. Met name de Wet Fido en de uitvoeringsregeling van deze wet, Ruddo, geven de kaders aan waarbinnen wij mogen handelen. Het verplichte schatkistbankieren bij het Rijk heeft de mogelijkheden beperkt om overschotten te beleggen. Daarnaast hebben we als gemeente in de “Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo” (artikel 15) en in het Treasurybesluit 2021 regels met betrekking tot de financieringsfunctie opgesteld. In 2021 hebben we de mogelijkheden van geld uitlenen en garanties afgeven aan stringente voorwaarden gebonden in de “Beleidsregels leningen en garanties 2021”.

Wat wilden we bereiken

We willen:

1. over voldoende financiële middelen beschikken om de begrotingstaken binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting uit te kunnen voeren (aantrekken of uitzetten);
2. een duurzame toegang tot financiële markten verkrijgen tegen acceptabele condities;
3. de risico's verbonden aan de treasuryfunctie beheersen (renterisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's).

Hoe hebben we dit aangepakt

a. We hebben voorzien in onze liquiditeitsbehoefte

We stellen prognoses op van onze toekomstige liquiditeitsbehoefte. We houden daarbij rekening met mutaties in de huidige leningenportefeuille, waardeontwikkeling van de bestaande activa en de voorgenomen vervangingsinvesteringen. In 2024 hebben we een aantal aangetrokken leningen afgelost. In een enkel geval stond hier een aflossing uit onze uitstaande gelden portefeuille tegenover. De aflossingen van leningen hebben we kunnen doen met eigen middelen. Er zijn geen leningen aangetrokken.

b. We leggen goede contacten met relaties die kennis hebben van de geld- en kapitaalmarkt

Als overheidsinstelling hebben we in de basis een goede toegang tot de kapitaalmarkt. Afgelopen jaren hebben we al onze financieringsaanvragen van korte en lange leningen aangeboden aan de sectorbanken BNG Bank en NWB Bank en bij verschillende tussenpersonen, die gespecialiseerd zijn in transacties op de geld- en kapitaalmarkten. Dit was in 2024 niet nodig. We hebben goed contact met hen onderhouden over de renteontwikkeling, zodat we voorbereid zijn als we weer middelen moeten aantrekken.

c. We hebben onze risico's beperkt

We hebben in 2024 geen nieuwe leningen verstrekt. Verenigingen blijven zoeken naar financiering en garantstelling, waarbij wij in onze beleidsregels nog de mogelijkheid open hebben gehouden om de risico's van garanties te delen met SWS (Stichting Waarborgfonds Sport). Omdat de recente gevallen allen duurzaamheidsinvesteringen betroffen neemt SWS de volledige garantie op zich.

Onze portefeuille uitgeleend geld aan woningcorporatie Welbions neemt jaarlijks af en bedraagt eind 2024 nog € 225 miljoen. We hebben een 200% hypothecaire dekking voor deze geldleningen.

We lopen ook risico's door het financieren van verbonden partijen en deelneming in andere rechtspersonen. De risico's van verbonden partijen worden toegelicht in de betreffende paragraaf. De risico's op verliezen bij deelnemingen zijn in materiële zin beperkt tot de boekwaarde. Vaak heeft financiering in een ver verleden plaatsgevonden, waardoor de reële waarde van de deelneming vele malen hoger is dan de boekwaarde. De aandelen zijn in de meeste gevallen alleen overdraagbaar aan mede-overheden. Dit beperkt de verhandelbaarheid.

Overzicht deelnemingen

In de volgende tabel zijn de deelnemingen opgenomen, die een balanswaarde vertegenwoordigen en/of een dividendinkomst genereren. De waardes zijn weergegeven in euro en hebben betrekking op ons bezit.

Aandelen van	Aantal aandelen Hengelo	Boekwaarde aandelen	Marktwaarde aandelen Hengelo ¹⁾	Dividend 2024 (over 2023)
BNG Bank NV	174.486	436.215	14.791.000	376.890
Enexis NV	213.109	40.840	7.574.000	51.531
Twence BV	145.681	7.871.200	29.039.000	871.185
Twente Milieu NV	340	154286	1.982.000	0
Warmtenetwerk Hengelo BV	5	0	-105.000	0
Warmtebedrijf Hengelo BV	5	90.000	225.000	0
Overige				2.219
Totaal ondernemingen		8.592.541	53.506.000	1.301.825
OL Crematoria Twente	nvt	0	nvt	71.881
Stadsbank Oost-Nederland	nvt	128.890	nvt	
Totaal openbare lichamen		128.890	0	71.881
Totaal alg. middelen in programma 9		8.721.431	53.506.000	1.373.706

¹⁾ De marktwaarde van aandelen is een vereenvoudigde indicatieve berekening gebaseerd op het in de onderneming aanwezig eigen vermogen, naar rato van ons aandeel. Om een werkelijke marktwaarde te kunnen berekenen is een expert waarderingsberekening nodig, waarbij vooral toekomstverwachtingen de waarde bepalen.

De mogelijkheid om rood te staan of kasgeld aan te trekken wordt beperkt door de wettelijke bepalingen van de kasgeldlimiet: we mogen op grond van de Wet Fido niet langdurig meer dan 8,5% van onze begrotingsomvang kort financieren. Een enkele overschrijding mag. Als we 3 kwartalen achtereen overschrijden moeten we dit melden aan de provincie en een herstelplan voorstellen. Deze bepaling voorkomt dat nadelige effecten ontstaan als de variabele rente snel stijgt. Het volgende overzicht toont de toetsing per kwartaal in 2024 aan de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet is niet overschreden.

Omschrijving	Eerste kwartaal	Tweede kwartaal	Derde kwartaal	Vierde kwartaal
Begrotingstotaal per 1-1-2024	378.524	378.524	378.524	378.524
Percentage cf regeling	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Toegestane kasgeldlimiet	32.175	32.175	32.175	32.175
Opgenomen gelden < 1 jr	0	0	0	0
Schulden in rekening courant	997	1.103	1.046	1.291
Gestort door derden < 1 jr	93	104	114	109
1. Omvang vlottende schuld	1.090	1.207	1.160	1.400
Contant in kas	58	47	32	21
Tegoeden in rekening courant banken	649	650	2.954	607
Tegoeden RC overig	0	0	0	0
Overige uitstaande gelden < 1 jr	105.365	123.625	129.940	110.079
2. Omvang vlottende middelen	106.072	124.322	132.926	110.707
3. Omvang netto vlottende schuld	-104.982	-123.115	-131.766	-109.307
Toegestane kasgeldlimiet	32.175	32.175	32.175	32.175
Netto vlottende schuld	-104.982	-123.115	-131.766	-109.307
Ruimte (+) of overschrijding (-)	137.157	155.290	163.941	141.482

Een tweede norm, waar we aan toetsen is de renterisiconorm. Door te zorgen voor spreiding in aflossen van bestaande leningen voorkomen we dat we in enig jaar een te groot deel van onze schuld opnieuw moeten afsluiten. Dit zou in een periode van hoge rentes kunnen leiden tot een forse stijging van onze structurele rentelasten en daardoor een te zware aanslag vormen op de beschikbare algemene middelen. We mogen maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1/1 van elk jaar oversluiten. In 2024 zijn we ruim binnen de norm gebleven.

Renterisiconorm		2024
1	Begrotingstotaal	378.524
2	Vastgesteld percentage	20%
3	Renterisiconorm (1 x 2)	75.705
4	Renterisico (volume renteherzieningen en aflossingen)	23.156
5	Ruimte onder de risiconorm (3 - 4)	52.549

Onder het renterisico ad. € 23 miljoen zijn de leningen van Welbions niet opgenomen. Bij deze leningen is afgesproken dat hetgeen door de gemeente afgelost/betaald moet worden gelijk is aan de ontvangsten vanuit Welbions. Bij een eventuele renteverhoging zal deze verhoging dan ook doorbelast worden aan Welbions waardoor er geen sprake is van een renterisico.

Verdere beleidsuitgangspunten

▪ We passen totaalfinanciering toe

Bij de financiering van de gemeentelijke activiteiten wordt de gemeente als één geheel beschouwd. We spreken van totaalfinanciering of integrale financiering. Dat houdt in dat bij het bepalen van de financieringsbehoefte alle inkomsten en uitgaven betrokken worden, zowel reguliere activiteiten als projecten. Door totaalfinanciering worden de rentekosten geminimaliseerd. Leningen worden op de meest optimale momenten aangetrokken, rekening houdend met de gemeentelijke rentevisie, de Wet Fido, de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

▪ We rekenen reële rente toe aan de taakvelden

We rekenen een reële rente toe aan de taakvelden. Op basis van de werkelijke kosten van geld lenen bepalen we de omslagrente voor de toerekening aan de taakvelden. De (begrote) omslagrente in 2024 was 0,1%. We hebben de omslagrente voor deze Jaarstukken gecorrigeerd naar 0%, omdat de werkelijke baten hoger waren dan de werkelijke lasten. De gelden die in 2019 en 2020 zijn aangetrokken hebben het gemiddelde rentepercentage fors doen dalen. We hebben na 2020 geen leningen meer aangetrokken. De hogere marktrenten hebben nog niet geleid tot een stijging van onze rentelasten.

Inzicht in rentelasten, renteresultaat en wijze van toerekenen van rente

De volgende tabel geeft voor het 2024 aan hoe vanuit rentelasten, rentebaten en rentetoerekening het renteresultaat tot stand komt. De rentebaten die we bij de 1e en 2e Beleidsrapportages hebben ingeschat bleken achteraf nog wat hoger te zijn. Dit zorgt mede dat de baten hoger zijn dan de lasten op het taakveld, er zijn dus geen lasten te verdelen middels de omslagrente.

Omschrijving	Bedrag
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	13.208.000
b. De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-14.085.000
Saldo externe rentelasten en rentebaten	-877.000
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-1.111.000
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	837.000
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-1.151.000
d1. Rente over eigen vermogen	0
d2. Rente over voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	-1.151.000
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury 1)	-1.151.000

¹⁾ Het renteresultaat is een positief renteresultaat; deze tabel is op deze wijze geadviseerd door de commissie BBV.

6.6 Verbonden partijen

Inleiding

Voor de uitvoering van taken kan de gemeente een beroep doen op andere organisaties of een andere organisatie oprichten. We besluiten om taken door verbonden partijen te laten uitvoeren als we hiermee beter of goedkoper onze beleidsdoelstellingen kunnen realiseren. Verbonden partijen zijn samenwerkingsverbanden, waarin we een bestuurlijk én financieel belang hebben. We zitten in het bestuur van deze organisatie of hebben stemrecht in de vergadering van aandeelhouders/leden én lijden verlies als de organisatie haar verplichtingen niet kan nakomen. Het financiële belang is het risico, dat de gemeente loopt als de verbonden partij failliet gaat of aanspraak maakt op niet begrote bijdragen van de gemeente. Bestuurlijke risico's treden op als de gemeente aangesproken kan worden op haar bestuurlijke rol in de verbonden partij. In de verschillende programma's in hoofdstuk 5 gaan we in op de bijdrage van deze partners aan maatschappelijk gewenste effecten en programmadoelstellingen. In deze paragraaf kijken we naar de kracht en zwakke punten van de organisaties zelf en de risico's die de samenwerking voor de gemeente oplevert.

Uitvoering van voorgenomen beleid

Beleidskaders

De beleidskaders rondom verbonden partijen liggen vast in de in 2024 vastgestelde nota "Beleidskader Verbonden Partijen Hengelo 2024", hierna "beleidskader" genoemd. De basis van het beleid is dat we samenwerking met een partij aangaan als dit het geëigende middel is om een gewenst maatschappelijk effect voor de Hengelose inwoners te realiseren. Daarmee moet de samenwerking nuttig zijn en bijdragen aan de hierin door ons geformuleerde doelstellingen. Tegenover dit nut staan de kosten voor de gemeente en het risico dat de gemeente loopt door het op afstand laten uitvoeren van taken. Deze invalshoeken moeten in balans zijn; een groter risico kunnen we pas accepteren als de bijdrage aan de doelstellingen eveneens groot is.

We willen bij de samenwerking uit gaan van de zelfstandigheid en kracht van de professionele organisatie, aan wie we taken hebben toevertrouwd. Deze zullen we wel toetsen door het volgen van beleid en financiën. We zetten in op goede informatie aan onze gemeenteraad. Dat doen we door beleidsvoornemens en financiële gevolgen hiervoor voor de gemeentebegroting in begrotingen van de samenwerkingsverbanden aan de gemeenteraad uitgebreid toe te lichten, waardoor de gemeenteraad zelf kan afwegen of er voldoende wordt bijgedragen aan de door haar gewenste koers en of ze de financiële consequenties acceptabel vindt. We betrekken de gemeenteraad in en buiten de P en C-cyclus bij belangrijke ontwikkelingen bij verbonden partijen.

Wetswijziging versterking positie van gemeenteraden

Per 1 juli 2022 is het wetsvoorstel "Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen" in werking getreden. De wet versterkt de positie bij besluitvorming en de controlerende rol van gemeenteraden door hen meer inspraak te geven bij het treffen van gemeenschappelijke regelingen en bij het nemen van besluiten door de besturen daarvan. Nieuwe bepalingen waarvoor de tekst van de gemeenschappelijke regeling moet worden gewijzigd moesten 1 juli 2024 zijn aangepast. Alleen Recreatieschap Twente en Regionaal Bedrijventerrein Twente hebben de regeling nog niet aangepast. Het Recreatieschap zit in een proces van herziening van de financieringssystematiek en past na besluitvorming daarover de regeling in zijn geheel aan. Regionaal Bedrijventerrein Twente wordt geliquideerd, is daarmee per definitie beleidsarm geworden en past om die reden de regeling niet meer aan.

Lijst verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen	Vennootschappen en corporaties	Overige verbonden partijen
1 SamenTwente	12 Twente Milieu N.V.	19 Euregio
2 Recreatieschap Twente	13 Twence Holding B.V.	20 Stichting Twente Board
3 Veiligheidsregio Twente	14 Warmtebedrijf Hengelo B.V.	21 Vereniging Nederlandse Gemeenten
4 SWB Midden Twente	15 Warmtenetwerk Hengelo B.V.	
5 Stadsbank Oost-Nederland	16 Enexis N.V.	
6 Regionaal Bedrijventerrein Twente	17 BNG Bank N.V.	
7 Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	18 Zonneveld Boeldershoek BV	
8 Openbaar Lichaam Crematoria Twente		
9 Omgevingsdienst Twente		
10 Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo		
11 Centrumgemeenteregeling samenwerking ICT Hengelo		

Risicomanagement bij de verbonden partijen

We kunnen risico's bij verbonden partijen op meer manieren volgen:

- Verbonden partijen analyseren zelf risico's en zetten deze af tegen het weerstandsvermogen. Hierover rapporteren ze in de begrotings- en verantwoordingsstukken.
- Informatie over financiële kengetallen, zoals bijvoorbeeld eigen vermogen, schuldpositie en resultaten.
- Samen met Enschede, Losser, Almelo en Noaberkracht (Dinkelland en Tubbergen) laten we jaarlijks de verbonden partijen een risico-inventarisatie uitvoeren op basis van een set gerubriceerde vragen.

Resultaten risico-analyse 2024

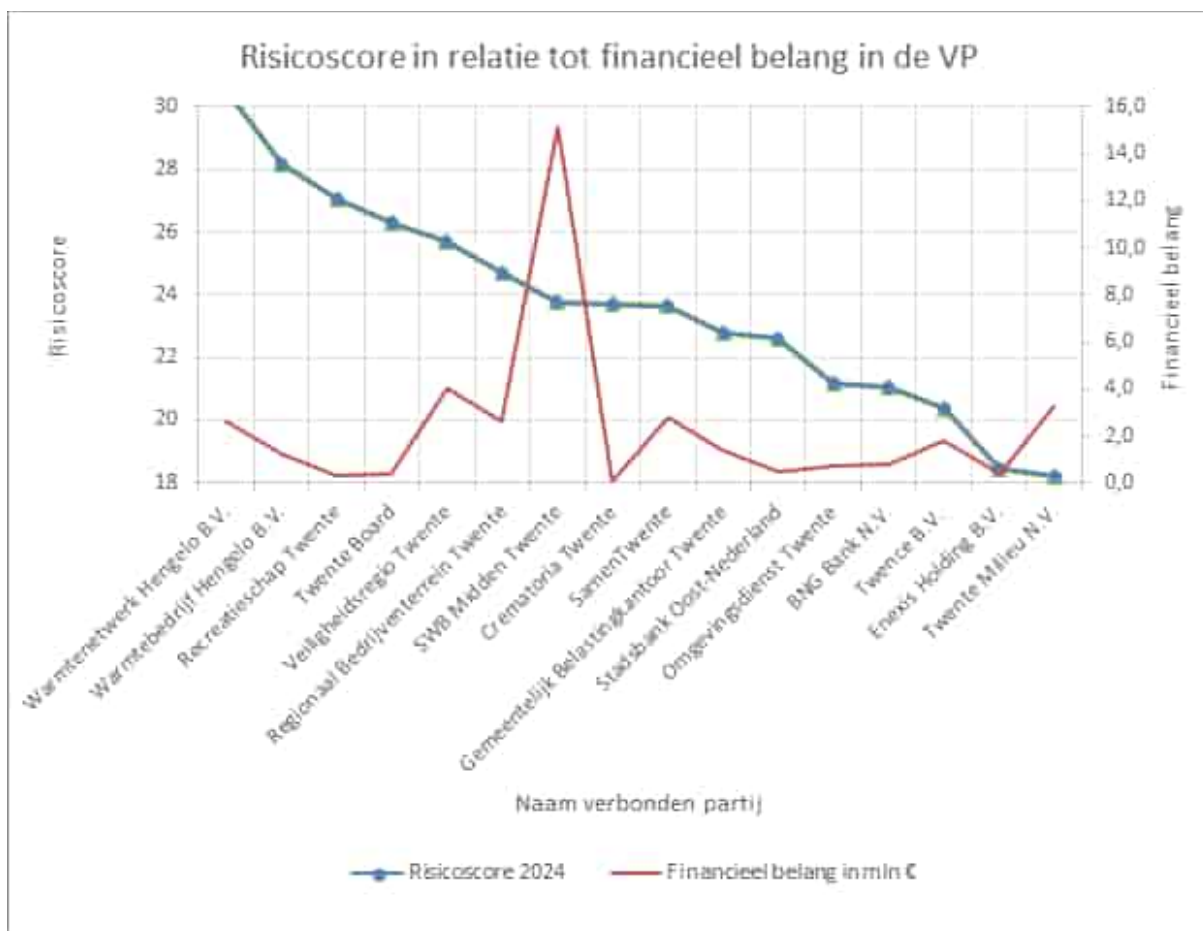
De verbonden partijen beantwoorden gestandaardiseerde risicovragen in een 8-tal standaard rubrieken. De beantwoording leidt tot een score op elke vraag en rubriek en tot een totaal risicoscore. We wegen de risicoscore met het financieel belang en komen zo tot een gewogen risicoscore. Zie laatste tabel van het hierna volgend overzicht. Het financieel belang is gebaseerd op een brede definitie. Dat betekent dat er onder meer rekening wordt gehouden met de exploitatiebijdrage, de boekwaarde van aandelen, dividenden, subsidies en verstrekte leningen en garanties. Een groot financieel belang betekent dat er meer te verliezen is door deelname in deze partij. Een groot financieel belang is acceptabel als deze verbonden partij veel bijdraagt aan de doelstellingen van de gemeente en het risico op verlies van waarde niet al te groot is.

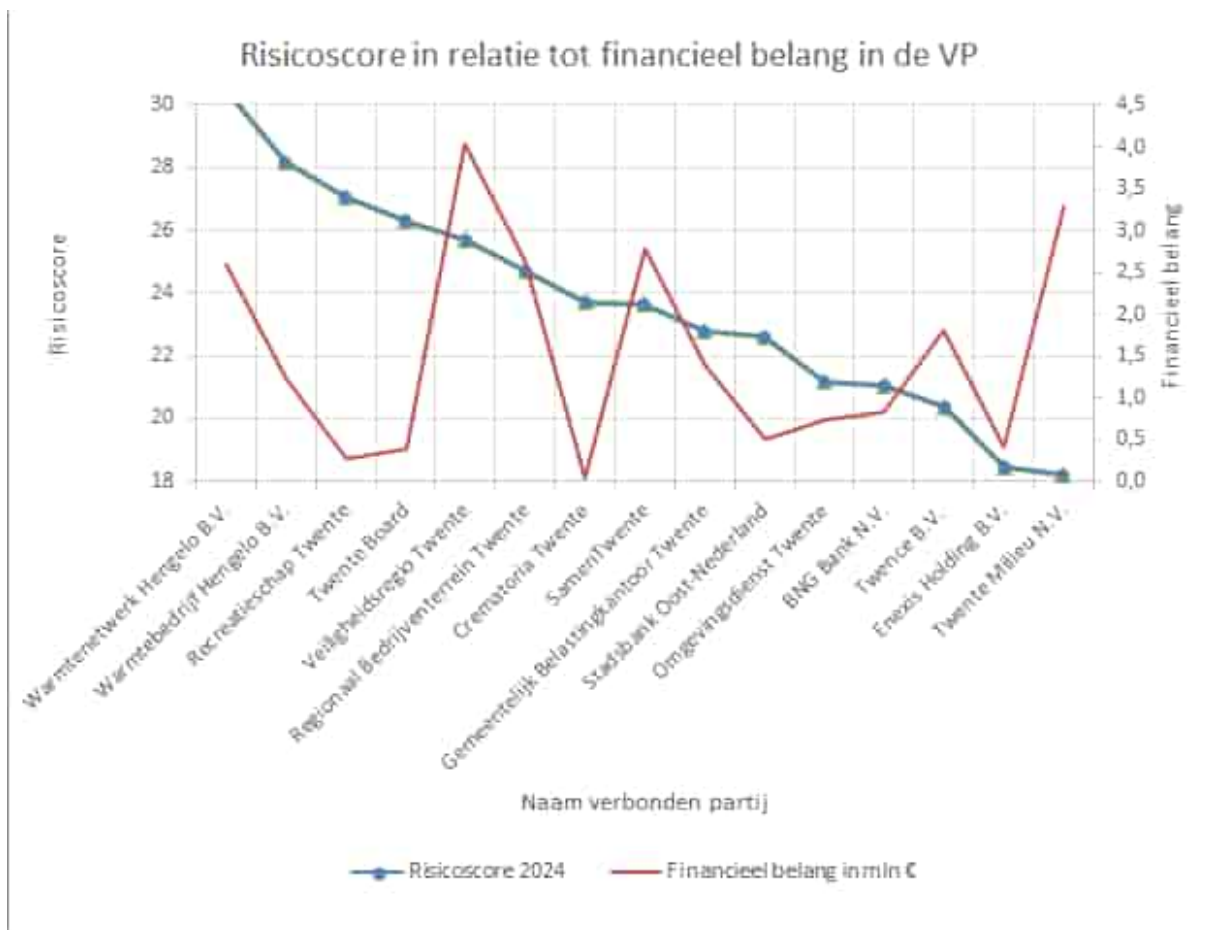
Naam verbonden partij	Risicoscore organisatie	Financieel belang	Risicoscore totaal
SamenTwente	Gemiddeld	Groot	Gemiddeld
Recreatieschap Twente	Hoog	Laag	Gemiddeld
Veiligheidsregio Twente	Gemiddeld	Groot	Hoog
SWB Midden Twente	Gemiddeld	Zeer groot	Hoog
Stadsbank Oost-Nederland	Laag	Gemiddeld	Laag
Crematoria Twente	Gemiddeld	Laag	Laag
Regionaal Bedrijventerrein Twente	Gemiddeld	Groot	Gemiddeld
Omgevingsdienst Twente	Laag	Gemiddeld	Gemiddeld
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	Laag	Gemiddeld	Laag
BNG Bank N.V.	Laag	Gemiddeld	Laag
Twente Milieu N.V.	Laag	Groot	Gemiddeld
Twence B.V.	Laag	Gemiddeld	Laag
Enexis Holding B.V.	Laag	Laag	Laag
Warmtenetwerk Hengelo B.V.	Hoog	Groot	Hoog
Warmtebedrijf Hengelo B.V.	Hoog	Gemiddeld	Hoog
Twente Board	Gemiddeld	Laag	Gemiddeld

De verbonden partijen met een totaalscore "laag" hebben reguliere aandacht via de geplande contactmomenten, zoals periodiek overleg over doelen en uitvoering van werk en de voorbereiding van jaarstukken of begrotingen. Bij een score "gemiddeld" hoort een intensiever toezichtsregime. We zetten meer in op tussentijdse rapportages,

volgen via het accountmanagement de ontwikkelingen en stellen kritische vragen in het ambtelijk overleg. Bij een score "hoog" is er intensief en gepland regelmatig contact tussen de accountmanager en de organisatie en accountmanager en medewerker verbonden partijen. In het bestuurlijk overleg worden risico's besproken.

Hoe risicoscore en financieel belang zich tot elkaar verhouden is weergegeven in volgende grafieken. Bij een hoog financieel belang (rode lijn) zien we graag een lage risicoscore, als een duiding van goed bestuur, goede kwaliteit in dienstverlening, financiële zekerheid en goede verantwoording richting de deelnemer/ aandeelhouder. Als een hoog financieel belang gepaard gaat met een hoge risicoscore (blauw) is er meer kans op nadelige effecten voor de gemeente en is er intensief contact met de verbonden partij. Het ideale beeld is dat de risicolijn laag en onder de lijn van het financieel belang zit. In de tweede grafiek is SWB Midden Twente niet opgenomen, omdat het hoge financieel belang van SWB de verschillen tussen andere partijen afvlakt. De tweede grafiek verduidelijkt verschillen bij overige partijen.

Actualiteiten en kerngegevens verbonden partijen

In dit onderdeel vindt u ontwikkelingen die in 2024 een rol hebben gespeeld. In de tabellen bij de verbonden partij zijn de vanuit het BBV (art. 15) verplichte elementen opgenomen en enkele aanvullende gegevens.

- De balansgegevens van de verbonden partijen ontleen we aan de laatste jaarstukken van de verbonden partij zelf of, indien aanwezig, de geprognosticeerde balans in de meerjarenbegroting. Door de gemeenschappelijke regelingen worden toekomstige balansgegevens wel verstrekt. De geprivatiseerde bedrijven geven deze prognose niet af. Hier nemen we de gegevens uit de laatste balans op.
- De jaarresultaten zijn de resultaten die de partijen zelf hebben gerapporteerd als winst na belasting.
- Het financieel belang is de optelsom van de jaarlijkse exploitatiebijdrage, evt. aangevuld met de subsidiebijdrage en inkoopbedrag voor dienstverlening, het jaarlijkse dividend, het ingebrachte kapitaal en de verstrekte leningen en garanties. Dit is dan het maximale verlies dat zou kunnen optreden bij bedrijfsdiscontinuïteit. Jaarlijkse bijdragen zullen nooit geheel verloren gaan, deze worden (pragmatisch) voor 50% meegenomen in het financieel belang.

SamenTwente

SamenTwente is één GR voor alle 14 gemeenten, onderverdeeld in de organisaties GGD Twente, OZJT (Organisatie voor zorg en jeugdhulp Twente) en VTT (Veilig Thuis Twente). De samenwerking is na transitie nu bijna geheel wettelijk verplicht. Samen met de gemeenten en de ketenpartners zet SamenTwente zich in voor gezonde, veilige en vitale leefomgeving voor 634.000 inwoners van Twente. Kennispunt Twente, Samen14 en Twentse Koers zijn als gast in de organisatie ondergebracht.

Het algemeen bestuur van SamenTwente heeft in 2024 besloten om een kerntakendiscussie te voeren. De aanleiding voor dit besluit lag in een voorstel om extra middelen beschikbaar te stellen voor een aantal majeure inhoudelijke opgaven en financiële knelpunten (zoals forensische geneeskunde en VTT). In juli 2024 is de gemeenteraad hierover geïnformeerd en heeft ze het plan van aanpak ter informatie ontvangen. En in november 2024 is de stand van zaken van de kerntakendiscussie met de gemeenteraad gedeeld. Eind maart 2025 is besluitvorming hierover.

- De GGD zag in 2024 het aantal meldingen bij het meldpunt zorgwekkend gedrag sterk stijgen, zonder dat daar een duidelijke verklaring voor was. Ook werd er in 2024 een toenemend beroep gedaan op de Jeugdgezondheidszorg. Onder andere door een toename van ziekteverzuim op het voortgezet onderwijs als gevolg van mentale gezondheid van jeugdigen. Het digitaal dossier JGZ stond in 2024 opnieuw op de agenda; de opdracht van het nieuwe digitaal dossier is vorig jaar definitief gegund. Andere ontwikkelingen die in 2024 aandacht vroegen van de GGD waren de forensische zorg, de inrichting van de basisstructuur voor corona, de voorbereiding op de nieuwe Wet integrale suicidepreventie, de dalende vaccinatiegraad voor verschillende vaccinaties, de toenemende vraag naar advisering op Milieu en Gezondheid en de vermindering van de wachtlijst en -tijd na een melding over woningvervuiling.
- Voor OZJT heeft 2024 in het teken gestaan van de nieuwe inkoop van jeugdhulp per 1 januari 2025 en de implementatie daarvan. Ook het vervoer Regiotaxi is opnieuw aanbesteed en in 2024 van start gegaan. Daarnaast is OZJT ook in 2024 druk geweest met gesprekken over en het verbeteren van de financiële positie van een aantal zorgaanbieders, om de continuïteit en kwaliteit van zorg te waarborgen. Gedurende het jaar is de gemeenteraad hierover geïnformeerd. Verder is er gewerkt aan de actielijnen uit de Samenwerkingsagenda Jeugd Twente.
- In 2023 was het aantal meldingen van huiselijk geweld bij VTT aanzienlijk gestegen, wat leidde tot wachtlijsten. Door extra incidentele financiering in 2024 is het gelukt om de wachtlijst naar beneden te krijgen en laag te houden, maar het is niet gelukt om geheel wachtlijstvrij te werken. De wachttijden zijn in de zomerperiode enorm opgelopen en in het najaar weer afgenomen. Om de fluctuaties in meldingen beter te beheersen, is een duurzame aanpak noodzakelijk. Daarom is onderzoek gedaan naar VTT en de samenwerking met betrekking tot de aanpak van Huiselijk geweld & Kindermishandeling, wat heeft geresulteerd in een plan van aanpak voor de middellange termijn en lange termijn (zie paragraaf 5.2.6).

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	J	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Gezondheidsbevordering regionale taken	
Beleidsrealisatie in programma	6,7	
Financieel belang Hengelo	€ 2.779.187	
Eigen vermogen	€ 4.105.000	€ 5.119.000
Vreemd vermogen	€ 21.371.000	€ 21.811.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	€ 1.398.000	
Gerapporteerde weerstandratio	0,84	
Solvabiliteitspercentage	19,0%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	12,9%	

Recreatieschap Twente

Het Recreatieschap Twente is een samenwerking van de 14 Twentse gemeenten met als doel het beheren en onderhouden van de drie Twentse recreatieparken, recreatieve routes en recreatieve fietspaden voor inwoners van Twente en toeristen. Daarnaast verzorgt ze de toeristische promotie, o.a. via Twente Marketing.

Het Recreatieschap Twente streeft naar een toekomstbestendig en breder gebruik van de drie Twentse recreatieparken, waar ook veel inwoners van Hengelo gebruik van maken. Er liggen kansen, door de parken voortdurend aantrekkelijker te maken voor het publiek en in te spelen op trends en ontwikkelingen in de toeristisch recreatieve sector. Daarom is er begin 2024 de visie Twentse Recreatieparken opgesteld.

Bij het opstellen van de visie is geconstateerd dat er meerdere verzakkingen hebben plaatsgevonden en dat er zand achter de damwanden of palen begint weg te spoelen bij het Rutbeek en het Hulsbeek. Er is dringende noodzaak om dit te vervangen. Hiervoor bleek dat een investering van ongeveer € 1,5 miljoen nodig is door de 14 gemeenten. In de zomernota 2024-2028 is goedkeuring gegeven voor een bijdrage van € 194.000. De werkzaamheden moeten nog starten.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Bedrijfsvoeringsorganisatie	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Beheer recreatieplassen en recreatieve wandel- en fietsroutenetwerk.	
Beleidsrealisatie in programma	2,5	
Financieel belang Hengelo	€ 267.464	
Eigen vermogen	€ 797.000	€ 1.566.000
Vreemd vermogen	€ 4.073.000	€ 4.569.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	€ 151.000	
Gerapporteerde weerstandratio	0,79	
Solvabiliteitspercentage	25,5%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	12,9%	

Veiligheidsregio Twente

De Veiligheidsregio Twente (VRT) is voor Hengelo de regionale samenwerkingsorganisatie op het gebied van de brandweer, incidenten bestrijding en crisisbeheersing. De VRT kenmerkt zich doordat ze kapitaalintensief en tegelijk arbeidsintensief is. Er is vooral de laatste tijd een sterke invloed van hogere wet- en regelgeving en landelijk beleid.

- Vernieuwing van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Twente. Op 18 juli 2024 is de regeling die de juridische basis vormt voor de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten, op het gebied van veiligheid en crisisbeheersing, vernieuwd.
- Toename van het aantal incidenten gericht op extreem weer, vooral door storm- en wateroverlast. Er werd een piek veroorzaakt door de stormen in januari en de extreme regenval in juli, zo liep de A1 bij de Lutte onder vanwege wateroverlast.
- Op 4 oktober 2024 vond er een grootschalige rampenoefening plaats waarbij de Veiligheidsregio Twente samen heeft gewerkt met de Duitse hulpdiensten. Deze oefening was gericht op het verbeteren van de (internationale) samenwerking en communicatie bij grensoverschrijdende incidenten en verliep succesvol.
- Oprichting van de stichting Waarborgfonds Veiligheidsregio's. In 2024 is besloten om een stabiele financiële basis te waarborgen door deze stichting op te richten waardoor financiële risico's voor de Veiligheidsregio Twente in de toekomst worden beperkt.

De verbouwde Brandweerkazerne Hengelo Centrum is per 6 januari 2025 in gebruik genomen. Onder meer het Regionaal Coördinatiecentrum (RCC) dat gebruikt wordt voor toekomstige crises, is daar nu gehuisvest.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	J	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	(Voorbereiding op) bestrijding van rampen en incidenten	
Beleidsrealisatie in programma	1	
Financieel belang Hengelo	€ 4.033.760	
Eigen vermogen	€ 2.504.000	€ 3.389.000
Vreemd vermogen	€ 72.141.000	€ 77.867.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	€ 2.763.000	
Gerapporteerde weerstandratio	0,82	
Solvabiliteitspercentage	4,2%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	13,6%	

SWB Midden Twente

SWB Midden Twente ontwikkelt mensen en helpt hen om de afstand tot de arbeidsmarkt te overbruggen. Ze doet dit met de bedrijfsonderdelen SWB en Gildebor. Voor medewerkers, die de ambitie en potentie hebben om weer aan het arbeidsproces deel te nemen begeleidt SWB hen na interne opleiding naar een detacheringsplek bij instellingen en ondernemingen. Voor wie dit een stap te ver is biedt ze een beschermde werkomgeving. Gildebor beheert en onderhoudt de openbare ruimte van de gemeenten Hengelo en Hof van Twente.

2024 stond in het kader van het strategisch plan 2023-2027 "Samen Werk maken van Werk". Er is primair geïnvesteerd in de basis van de organisatie, waarin de structuur is aangepast zodat deze aansluit bij de primaire processen: Werkleerbedrijf, Arbeidsontwikkeling en Beheer openbare ruimte. In 2024 is de eerste fase van de doorontwikkeling doorgevoerd en heeft definitieve plan- en besluitvorming plaatsgevonden voor de tweede fase. De implementatie vindt plaats in 2025. Er was sprake van een transitiedirectie, inmiddels heeft de directie een definitieve invulling gekregen.

De risico-inventarisatie 2024 leidt tot een iets betere score dan 2023. Dit is conform verwachting. SWB toetst goed de kwaliteit van intern en extern geleverd werk. De organisatie staat beter en is zich nog verder aan het verbeteren. De score 2023 werd negatief beïnvloed door meer dan gemiddelde wisselingen in het bestuur (tijdelijk drukkend effect), de afhankelijkheid van een klein aantal opdrachtgevers en het feit, dat de rechtmatigheidsverklaring 2023 nog niet kon worden afgegeven. Wij blijven een risicoscore hoog rapporteren, omdat het financieel belang ver boven de andere partijen uit steekt.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Ondersteuning mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en samenwerking beheer en onderhoud openbare ruimte	
Beleidsrealisatie in programma	6	
Financieel belang Hengelo	€ 15.166.990	
Eigen vermogen	€ 4.921.000	€ 6.790.000
Vreemd vermogen	€ 5.259.000	€ 4.932.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	€ 997.000	
Gerapporteerde weerstandratio	0,72	
Solvabiliteitspercentage	57,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	69,4%	

Stadsbank Oost-Nederland

De Stadsbank Oost Nederland voert de schuldhulpverlening uit voor onze gemeente en 20 andere gemeenten. De gemeente is regievoerder in deze samenwerking, de Stadsbank is de uitvoerende partij en houdt zich bezig met de echte bankzaken. Het gezamenlijke doel is mensen schuldenvrij te krijgen. De financieel-technische zaken op dit gebied zijn overgedragen aan de Stadsbank. Dit betreft o.a. budgetbeheer en schuld regelen.

Stadsbank werkt vanaf 2023 volgens het in 2022 vastgestelde nieuwe dienstverleningsmodel. Hierin is de beweging gemaakt van productgericht naar klant- en resultaatgericht werken. De menselijke maat is leidend en zelfredzaamheid het doel. Wij nemen het basispakket diensten af, omdat we zelf regie willen voeren en de intake verzorgen.

Financieel gezien is 2024 afgesloten binnen de begroting (-€ 19.000). Per 1 september is er (weer) een nieuwe directeur gestart, Gerwin Pol. Het managementteam is op orde. De nieuwe werkwijze, op basis van de klantreis, draait voor het tweede jaar. Door meer aanwezigheid van de Stadsbank in het stadhuis van Hengelo wordt meer tijd vrijgespeeld om onze inwoners te begeleiden. De invoering van SmartFMS kent wat kinderziekten en ook de samenwerking met de Rabobank verloopt niet vlekkeloos. We zijn goed in gesprek hierover.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Hulpverlening aan mensen met financiële problemen en schulden	
Beleidsrealisatie in programma	6	
Financieel belang Hengelo	€ 500.820	
Eigen vermogen	€ 1.370.000	€ 2.236.000
Vreemd vermogen	€ 11.396.000	€ 9.983.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	€ 657.000	
Gerapporteerde weerstandratio	2,14	
Solvabiliteitspercentage	18,3%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	9,9%	

Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT/BXL)

Het Regionaal Bedrijventerrein Twente is als grondexploitatie opgezet. Hengelo neemt voor 23% deel in de GR. Na verkoop van alle gronden kan de grondexploitatie afgesloten worden. Het voornemen om indien mogelijk al per 31-12-2024 de gemeenschappelijke regeling op te heffen is niet gehaald. Ook 1 juli 2025 gaat niet lukken. Het maken van afspraken over de beheershandelingen en bijbehorende financiële impact heeft vertraging opgelopen. Dit zijn de taken op het gebied van het parkmanagement, de erfpachtadministratie en -inning en het beheer van de havenfaciliteiten en de overname van de Energiehub op het park. De coöperatie Parkmanagement XL Businesspark en de gemeente Almelo zijn kandidaten voor de afwikkeling van deze activiteiten. In de afwikkeling willen de overnamekandidaten hun risico's elimineren door zoveel mogelijk geld mee te vragen en willen de deelnemers in de GR zo weinig mogelijk geld achterlaten en de eindwinst onder elkaar verdelen.

Het voorgenomen opheffingsbesluit wordt voor toestemming aan de gemeenteraden van Enschede, Almelo, Hengelo en Borne en Provinciale Staten van Overijssel voorgelegd. Pas daarna kan dit besluit definitief genomen worden.

Het risicobeeld, dat wij ophalen is vanwege het beëindigen van de GR minder relevant. De risico's zijn voldoende geborgd binnen de grondexploitatie.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Regionale afstemming en ontwikkeling XL-businesspark A1	
Beleidsrealisatie in programma	3,8	
Financieel belang Hengelo	€ 2.625.831	
Eigen vermogen	€ 17.597.000	nog niet bekend
Vreemd vermogen	€ 54.733.000	nog niet bekend
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	nog niet bekend	
Gerapporteerde weerstandratio	nog niet bekend	
Solvabiliteitspercentage	nog niet bekend	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	23,0%	

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

Het GBTwente voert de gemeentelijke belastingen voor ons uit. De hoofdtaken zijn het waarderen van vastgoed conform de Wet WOZ en heffen, bezwaarafhandeling en invorderen van belastingen.

In 2024 is ingezet op het verbeteren van de zuiverheid van waarderen door een nieuwe methodiek te ontwikkelen. Onder de regie van de Landelijke Vereniging Lokale Belastingen is in 2024 het project 'Het nieuwe waarderen' gestart. Uitgangspunt van dit project is dat de woningeigenaar meer wordt betrokken aan de voorkant van het WOZ-beschikkingsproces en de regie heeft over de kenmerken van de eigen woning. Door de woningeigenaar eerder en actiever te betrekken bij de WOZ-waardering kan de WOZ-waarde nauwkeuriger vastgesteld worden. GBTwente is nauw betrokken bij de totstandkoming van dit project. In het najaar is de pilot 'Check uw woning' uitgevoerd, met goede resultaten. Landelijk starten nu pilots bij andere belastingkantoren/gemeenten met een verbeterde versie naar aanleiding van de terugkoppeling op de pilot.

In 2024 is het aantal WOZ-bezwaren, dat in 2023 explosief was toegenomen, weer genormaliseerd. De automatiseringsslag, die in 2024 is gemaakt om alle bezwaren te kunnen verwerken is nu een tool die structureel de bezwarenafhandeling efficiënter maakt. Ook op het gebied van de hondenbelasting, rioolrecht grootverbruik en controle toeristenbelasting is een automatiseringsslag gemaakt.

De gemeenten Berkelland en Bronckhorst zijn al sinds 2016 klant van GBTwente. GBTwente wil, evenals de gemeenten Berkelland en Bronckhorst, een duurzame relatie aangaan. Om dit te bereiken is momenteel een bestuurlijk besluitvormingstraject bezig om Berkelland en Bronckhorst als deelnemer van de gemeenschappelijke regeling te laten toetreden. Dit betekent dat onze gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2026 van 8 naar 10 gemeenten groeit. Dit kan zeker bijdragen aan de continuïteit van GBTwente op de lange termijn.

De risico-inventarisatie geeft geen aanleiding om een strak controleregime te hanteren. De scores zijn goed. Het in positieve zin afwijkende jaarresultaat 2023 geeft een lagere score op het onderdeel control, waardoor net de grens van laag naar gemiddeld risico werd overschreden.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Uitvoering gemeentelijke heffing en invordering lokale belastingen	
Beleidsrealisatie in programma	9,7	
Financieel belang Hengelo	€ 1.392.316	
Eigen vermogen	€ 1.652.000	€ 2.886.000
Vreemd vermogen	€ 7.783.000	€ 10.259.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	€ 1.233.000	
Gerapporteerde weerstandratio	0,24	
Solvabiliteitspercentage	22,0%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	16,5%	

Openbaar Lichaam Crematoria Twente

Cremieren is een basisvoorziening voor de regio. Inmiddels kiest 68% van de inwoners voor cremieren. Crematoria Twente beheert 4 moderne, sfeervolle crematielocaties met een goede regionale dekking in Twente. Alle inwoners hebben dezelfde toegang tot de crematoria, ongeacht of, en hoe, men verzekerd is en kunnen rekenen op redelijke tarieven. Dit waren de argumenten die in 2022 bij het ter discussie stellen van onze rol in de crematoria de doorslag hebben gegeven om de crematievoorzieningen wel onder gemeentelijk beheer en toezicht te houden.

Na een tijd van investeren in de accommodaties was een periode van consolideren en weer winstgevend worden de inzet. Om zoveel mogelijk eigen vermogen in te kunnen zetten voor de investeringen in de 4 locaties heeft de BV in het verleden een pauze in het uitbetalen van dividend aangekondigd. Eerder dan verwacht is weer winst gerealiseerd in de BV en daarmee ook in OLCT. Hengelo ontving van OLCT € 48.000 in 2023 en in 2024 € 71.000. Ook in 2024 zal de BV winst rapporteren, waardoor we in 2025 ook weer dividend gaan ontvangen.

Crematoria Twente volgt de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van lijkbezorging om hier tijdig op in te kunnen spelen. Dit levert nieuwe ambities op bij de BV die vragen om financiering, ook deels met eigen vermogen. We doelen

op resomeren als nieuwe techniek om het lichaam op te lossen en duurzamer cremen op waterstof in plaats van gas. Na uitwerking van de plannen zal hierover opnieuw besloten worden.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Lijkbezorging met inachtneming van wettelijke voorschriften	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 50.400	
Eigen vermogen	€ 2.081.000	€ 2.563.000
Vreemd vermogen	€ 0	€ 12.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	€ 918.000	
Gerapporteerde weerstandratio	n.v.t.	
Solvabiliteitspercentage	99,5%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	14,9%	

Omgevingsdienst Twente (ODT)

De OD Twente is een wettelijk verplichte gemeenschappelijke regeling tussen de Twentse gemeenten en de provincie Overijssel voor de uitvoering van milieutaken. Zij zet zich in om kwalitatief hoogwaardige VTH-producten (vergunningen, toezicht en handhaving) en diensten te leveren aan haar deelnemers.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft behoorlijke gevolgen gehad. Omdat er veel nieuwe producten zijn ontstaan was het voor de prognosecijfers en verantwoording in 2024 een behoorlijke uitdaging. Het laatste kwartaal van 2024 heeft in het teken gestaan van het intensiveren van de periodieke controles om zoveel mogelijk geplande controles uit te voeren. Ondanks dat is de 100% niet gehaald.

De risicoscore is verbeterd. De organisatie is meer in balans gekomen. Er zijn geen bijzondere aandachtspunten meer op grond waarvan een strak controleregime zou moeten gelden.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	J	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Gezonde en veilige leefomgeving d.m.v. handhaving wetgeving milieu	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 744.500	
Eigen vermogen	€ 2.036.000	€ 3.070.000
Vreemd vermogen	€ 4.576.000	€ 4.622.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	€ 1.893.000	
Gerapporteerde weerstandratio	1,24	
Solvabiliteitspercentage	39,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	7,0%	

2. Ontwikkelingen vennootschappen en corporaties

Twente Milieu N.V.

Twente Milieu levert aan 9 gemeenten diensten op het gebied van afvalinzameling. In 2024 is een positief besluit genomen over de toetreding van Berkelland als aandeelhouder per 1-1-2026. Voor een deel van de gemeenten voert ze tevens beheer van de openbare ruimte en/of overige taken uit, zoals b.v. gladheids- of ongediertebestrijding. Twente Milieu wil samen met gemeenten innovatief werken aan een afvalloos Twente. De bedrijfstaken afvalinzameling en beheer openbare ruimte worden goed gescheiden. Door het kostprijs-plus-systeem kunnen gemeenten rekenen op goede tarieven. Winsten zijn daarom niet te verwachten, tenzij bijzondere

omstandigheden de bedrijfsvoering positief beïnvloeden. In die gevallen is nu afgesproken, dat er geen winst wordt uitgekeerd, maar dat de voordelen via tariefverlaging aan de aandeelhoudende gemeenten worden teruggegeven.

Twente Milieu bereidt zich voor op nieuwe duurzaamheidseisen van gemeenten bij de toegang tot de binnenstad. Ze vergroent daarom het wagenpark; elektrisch waar het kan en minder vervuilende brandstof waar elektrisch (nog) niet kan.

Twente Milieu behoort tot de best scorende verbonden partijen bij de jaarlijkse risico-inventarisatie.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	N.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Gezamenlijke efficiënte duurzame afvalinzameling (en onderhoud openbare ruimte)	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 3.299.280	
Eigen vermogen	€ 12.064.000	nog niet bekend
Vreemd vermogen	€ 15.275.000	nog niet bekend
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	nog niet bekend	
Solvabiliteitspercentage	nog niet bekend	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	16,4%	

Twence Holding B.V.

Twence is de verwerker van onze afvalstoffen, waaronder gft en huishoudelijk restafval. Per 1-7-2022 zijn nieuwe langjarige leverings- en prijsafspraken met gemeenten overeengekomen en doorgevoerd. Hierdoor kunnen we de afvaltarieven voor inwoners zo stabiel mogelijk houden. Twence profileert zich daarnaast op ons verzoek tevens als duurzaamheidsbevorderaar. Ze is producent van waardevolle grondstoffen en energie uit afval en biomassa. Daarmee worden grondstofkringlopen gesloten; alle afval is in die optiek grondstof voor andere producenten, zonder dat er restafval over blijft.

Afvalverbranding staat ter discussie vanwege de forse uitstoot aan CO₂ en andere broeikasgassen zoals stikstof. Afvalverbrandingsinstallaties zullen er echter nog jaren moeten zijn, omdat we ondanks afvalscheiding nog veel restafval produceren. De vrijkomende warmte wordt benut. Inwoners en bedrijven in Enschede en Hengelo gebruiken deze warmte om gebouwen te verwarmen. In 2024 is de nieuwe grootschalige CO₂ afvanginstallatie in gebruik genomen, die 1/3e deel van de totale fossiele uitstoot van Twence gaat afvangen en in vloeibare vorm levert aan kassen, die de CO₂ gebruiken voor plantengroei.

Het resultaat 2024 van € 12,5 miljoen overtreft het begrote resultaat van € 10,6 miljoen. Bij dit resultaat wordt het minimale dividend van € 7 miljoen uitgekeerd aan de aandeelhouders. De winst wordt nog steeds nadelig beïnvloed door ongeplande stops van de verwerkingslijnen als gevolg van ontploffing van lachgascilinders. Dit ondanks genomen maatregelen om de cilinders vooraf in te nemen.

Op 19 december 2024 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders na een zeer langdurig proces besloten om de gemeenten Almelo, Oldenzaal en Twenterand in staat te stellen hun aandelen te verkopen. Hengelo was één van de kopende gemeenten. Ons aandeel steeg daarmee van 12,44% naar 18,25%. Door het vertrek van Almelo, Oldenzaal en Twenterand, die nog tot 1 juli 2027 verplicht afval leveren aan Twence, ontstaat onderbezetting op de publieke afvallijn als niet tijdig nieuwe aandeelhouders of deelnemers aan de communale samenwerking worden gevonden.

De objectieve risicoscore is nog steeds erg goed.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Regionale afvalverwerker, energieleverancier en duurzaamheidsbevorderaar	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 2.202.675	
Eigen vermogen	€ 169.261.000	€ 166.200.000
Vreemd vermogen	€ 162.475.000	€ 174.746.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	€ 14.413.000	
Solvabiliteitspercentage	48,7%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	17,4%	

Warmtebedrijf Hengelo B.V.

Warmtebedrijf Hengelo B.V. (WBH) is de leverancier van warmte aan de eindgebruikers die zijn aangesloten op het lokale warmtenet in Hengelo. Ennatuurlijk B.V. is met 95% van de aandelen grootaandeelhouder. Gemeente Hengelo heeft met 5% van de aandelen een minderheidsbelang in de BV. WBH is eigenaar van de DEC Noord en Zuid en het distributie leidingstelsel in de wijken. WBH heeft belangstelling om de eigendommen van WNH over te nemen. Het bedrijf kan dan nog adequater inspelen op alle ontwikkelingen om invulling te geven aan de collectieve-warmte opgaven die de warmtetransitie met zich meebrengt. Het warmtenet biedt kansen om, naast de nieuwbouw in de concessiegebieden waarvoor een aansluitplicht geldt, ook bestaande bouw in de wijken waar al warmte-infrastructuur aanwezig is aardgasvrij te maken. Beide partijen zijn het eens geworden over de overname van de activa en passiva. Voor de eindgebruikers verandert er niets want de klantcontacten verliepen altijd al via WBH.

In de risico-inventarisatie laat het jaar 2024 een iets lagere score zien dan in 2023. Dat komt onder andere door een wat grotere afwijking tussen het werkelijke resultaat en het budget in 2023. Logischerwijze is een kleine organisatie meer op de kerntaak gericht en minder op de bijkomende aspecten als bijvoorbeeld governance, frequente rapportage en vergelijking in de branche. Ze heeft één directeur in plaats van een directie met meervoudige expertises. Ontbrekende kwaliteitsaspecten buiten de kerntaak worden overigens wel gecompenseerd door de controle vanuit moederbedrijf Ennatuurlijk. Veel soorten kosten zijn nauwelijks beïnvloedbaar. Er worden weer zwarte cijfers geschreven, maar nog niet op het verlangde niveau.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Leverancier warmte warmtenet Hengelo	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 1.262.165	
Eigen vermogen	€ 4.339.000	€ 4.168.000
Vreemd vermogen	€ 12.098.000	€ 11.510.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	-€ 171.000	
Solvabiliteitspercentage	26,6%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	5,0%	

Warmtenetwerk Hengelo B.V.

Warmtenetwerk Hengelo (WNH) is een B.V. waar Firan als grootaandeelhouder 95% van de aandelen bezit en gemeente Hengelo een minderheidsbelang heeft met 5% aandelen. Daarmee is het een publieke netbeheerder die verantwoordelijk is voor het transport van warmte voor het bestaande lokale warmtenet. WNH is eigenaar van het hoofdtransportnet dat vanaf het warmteoverdrachtstation bij Nobian de industriële restwarmte van dit bedrijf bij DEC Noord en DEC Zuid invoedt. Vanuit de DEC's levert Warmtebedrijf Hengelo B.V. (WBH) deze warmte aan haar klanten. WNH heeft zelf geen invloed op de klantenwerving en is afhankelijk van afzet van WBH. Door het uitblijven van besluitvorming over de Wet collectieve warmte (WCW) zijn ook de geraamde aansluitingen op het warmtenet achter gebleven en daarmee het warmtetransport. Daardoor heeft WNH in de afgelopen jaren verliezen geleden en is er een negatief eigen vermogen ontstaan.

Dat was aanleiding voor Firan om te willen stoppen met haar activiteiten in Hengelo en op zoek te gaan naar een geïnteresseerde partij die de transportactiviteiten wil overnemen. WBH was geïnteresseerd en beide partijen zijn het eens geworden over de overname van de activa- en passiva. Onderdeel van de afspraken over de activa/passiva overdracht is dat gemeente Hengelo naar rato bijdraagt in het negatieve eigen vermogen per 31-12-2023. Dit betekent, dat exploitatierisico's na deze datum voor Firan zijn. De kerngegevensstabel is daarom gebaseerd op de peildatum 31-12-2023.

Met de in 2024 gevormde verliesvoorziening voor een te storten bijdrage van € 105.000 aan het vermogen van Warmtenetwerk Hengelo BV is het risico van deze deelneming afgedekt.

Naar verwachting zal Warmtenetwerk Hengelo BV na de overdracht van activa en passiva ontbonden worden.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Beheerder primaire netwerk warmtenet Hengelo	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 2.625.781	
Eigen vermogen	-€ 1.577.000	-€ 1.577.000
Vreemd vermogen	€ 9.916.000	€ 9.916.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	€ 0	
Solvabiliteitspercentage	-18,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	5,0%	

Enexis N.V.

Enexis is een netbeheerder die elektriciteit en gas naar huizen en bedrijven in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland transporteert. Het is een grote speler in de energietransitie. Het jaar 2024 stond voor Enexis in het teken van bouwen, bouwen, bouwen. Het elektriciteitsnet raakt steeds voller, waardoor grootzakelijke klanten niet meer aangesloten kunnen worden op het net. En ook zijn er geen mogelijkheden meer om grootschalige duurzaam opgewekte elektriciteit terug te leveren aan het net. Enexis werkt dan ook hard aan het uitbreiden van haar infrastructuur. Het gaat om de extra aanleg van kabels en leidingen, het verzwaren van midden-spanningsstations, maar ook in de wijken moeten er extra laag-spanningsstations en trafohuisjes bij komen.

Gemeente Hengelo verkent samen met Enexis welke potentiële locaties geschikt zijn. Ook eigen gronden van de gemeente worden kunnen worden ingezet. Zo is er overeenstemming over de overname van gemeentegronden om het midden-spanningsstation Boeldershoek uit te breiden.

De financiering van de investeringen is een opgave. Enexis heeft toename van eigen vermogen nodig om solvabel te blijven en de A-status bij kredietbeoordelaars te behouden. Dit is nodig om leningen tegen een gunstige rente te kunnen afsluiten. Een ander gevolg is dat de netwerktarieven voor inwoners en bedrijven toenemen, omdat investeringslasten door worden berekend.

Om financiering te borgen heeft Essent het Rijk gevraagd om mee te denken en te overwegen om eigen vermogen te verschaffen. Hier is positief op gereageerd. De verwachting is dat Enexis het Rijk niet nodig heeft voor 2030. Wel vraagt Enexis medewerking van aandeelhouders door toe te staan, dat het uit te keren dividend naar boven toe gemaximeerd wordt op € 100 miljoen. Over dit voorstel wordt in de AvA van april 2025 gestemd.

De risicoscore is goed. Omdat Enexis maar 1x per jaar een AvA houdt en 2x per jaar rapporteert scoort ze minder op het onderdeel governance.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Ontwikkeling en beheer regionale distributienetwerk energie	
Beleidsrealisatie in programma	7,9	
Financieel belang Hengelo	€ 410.105	
Eigen vermogen	€ 5.320.000.000	€ 5.538.000.000
Vreemd vermogen	€ 5.140.000.000	€ 5.949.000.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	€ 254.000.000	
Solvabiliteitspercentage	48,2%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	0,14%	

BNG Bank N.V.

De BNG Bank is de bankier van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank ziet zichzelf als publieke bank met dezelfde maatschappelijke doelen als haar klanten. Met de strategie "Ons kompas naar impact" ligt de focus op maatschappelijke impact, meer dan op winst. Kernwaarden: duurzaam, betrouwbaar en professioneel.

BNG Bank is financieel zeer solide. Dit wordt onderstreept met een triple A-rating, de beste rating in de markt. BNG Bank geeft zelf aan een "uitstekende periode achter de rug te hebben". Het halfjaarbericht 2024 laat dit ook zien. BNG Bank staat onder intensief toezicht van De Nederlandse Bank en De Europese Centrale bank. Wij kunnen volstaan met het volgen van de bank.

Voor banken is de solvabiliteit per definitie zeer laag. Daarom wordt bij banken naar de Tier 1 ratio gekeken. Deze geeft de verhouding van de vrije reserves ten opzichte van de (risico gewogen) verstrekte leningen aan. Voor BNG Bank is de Tier 1 medio 2024 43%, ruim boven het door de ECB vereiste niveau.

Onze eigen risico-inventarisatie is daarom qua relevantie ondergeschikt aan de kijk van de markt op de bank. Overigens scoort de bank ook in onze risico-inventarisatie zeer goed.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	N.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Financiering publieke sector: laag houden financieringskosten maatschappelijke voorzieningen	
Beleidsrealisatie in programma	9	
Financieel belang Hengelo	€ 841.215	
Eigen vermogen	€ 4.721.000.000	€ 4.777.000.000
Vreemd vermogen	€ 110.819.000.000	€ 123.164.000.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	€ 294.000.000	
Solvabiliteitspercentage	3,7%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	0,3%	

Zonneveld Boeldershoek B.V.

De gemeente heeft als regisseur van de energietransitie in Hengelo het initiatief genomen om een zonneveld aan te leggen in de Boeldershoek. Omdat er sprake is van een ondernemingsactiviteit, verkoop van energie aan particulieren en bedrijven, is gekozen voor de oprichting van een BV. Hiermee is er een volledige scheiding van activiteiten en administratie ervan tussen gemeente en het zonneveld. De gemeenteraad heeft hierover haar bedenkingen naar voren kunnen brengen en vragen over kunnen stellen. De gemeente is 100% aandeelhouder van de BV. De directie wordt gevormd vanuit de ambtelijke gemeentelijke organisatie. Het bestuurlijk deel ligt bij het college van B en W.

De bedrijfsvoering is in handen van de lokale energiecoöperatie Energie van Hengelo. Er is geen winstoogmerk. Bij het opstellen van deze tekst, begin maart 2025, was de bouw van het zonnenveld bijna voltooid.

De BV heeft als hoofddoel om op duurzame wijze en tegen betaalbare tarieven energie te op te wekken en hiermee 8.000 huishoudens te voorzien. Het zonnenveld beslaat 24 hectare en levert met 43.000 panelen een vermogen van 28,5 Megawatt piek. In de risico-inventarisatieronde 2025 zullen we deze nieuwe verbonden partij ook betrekken. Zodra de balansoverdrachten van de gemeenten naar de BV hebben plaatsgevonden zullen we ook kerngegevens van Zonnenveld Boeldershoek opnemen.

3. Ontwikkelingen overige verbonden partijen

Euregio

De euregio behartigt de belangen van de grensgemeenten in Nederland en Duitsland. Ze is erop gericht om drempels die door landelijke regels worden gevormd te bestrijden. En daarmee het vrije verkeer van mensen en goederen in de regio te bevorderen.

Het vreemd vermogen van de Euregio bestaat voor € 12 miljoen uit de verplichting om bij de Euregio gestalde middelen van het Interreg-V-programma terug te betalen. Zonder deze middelen is er een normale verhouding eigen/vreemd vermogen.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Nederlands-Duits openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Bestrijden van obstakels voor NL en DU inwoners en ondernemers opdat over een weer kansen kunnen worden benut.	
Beleidsrealisatie in programma	9	
Financieel belang Hengelo	€ 15.212	
Eigen vermogen	€ 2.577.000	€ 2.540.000
Vreemd vermogen	€ 29.943.000	€ 39.553.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	-€ 37.000	
Solvabiliteitspercentage	6,0%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	2,4%	

Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG)

De VNG is onze belangenbehartiger in alle gemeente overstijgende belangengroeperingen. Zij is de gesprekspartner van het rijk, de provincies, werknemersorganisaties etc. in veel zaken die gemeenten aangaan. De website van de VNG is een kennis- en informatiebron voor gemeenten. Ze zit vooraan bij ontwikkelingen en vertaalt deze naar behapbare informatie voor gemeenten. Daarnaast doet ze onderzoeken en draait ze projecten die voor gemeenten waardevol zijn. Deze projecten worden jaarlijks in de ledenvergadering bepaald.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Vereniging	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Krachtiger lokale overheid door samenwerking en belangenbehartiging	
Beleidsrealisatie in programma	9	
Financieel belang Hengelo	€ 221.000	
Eigen vermogen	€ 56.301.000	nog niet bekend
Vreemd vermogen	€ 118.819.000	nog niet bekend
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	nog niet bekend	
Solvabiliteitspercentage	niet bekend	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	0,5%	

Stichting Twente Board

De sociaal-economische taken van de voormalige Regio Twente zijn per 1-7-2021 bij Stichting Twente Board belegd. De board wordt ondersteund door Twente Board Development BV. Twente Board is de samenwerking van ondernemers, onderwijs en overheid (3 O's). Vergaderingen van de Twente Board worden vanuit de Overheid voorbereid in de Bestuurlijk Overleg Sociaal Economische Structuurversterking (BOSS).

De (nieuwe) Agenda voor Twente (2023-2027) is de basis voor beleid en uitvoering van de taken. De Agenda voor Twente is gericht op het 'later'. Het middel om te komen tot het samenwerken in een groene technologische topregio.

Aanvullende gegevens

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Stichting	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Versterking van de economie in Twente en ontwikkeling tot groene topregio.	
Beleidsrealisatie in programma	3	
Financieel belang Hengelo	€ 383.158	
Eigen vermogen	€ 24.000	€ 36.000
Vreemd vermogen	€ 9.142.000	€ 10.259.000
Gerapporteerd jaarresultaat 2024	€ 12.000	
Solvabiliteitspercentage	0,3%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	4,3%	

CSV Amsterdam BV

We rapporteerden al niet meer over de vennootschappen, die na de verkoop van Essent en Attero vanaf 2010 zijn opgericht om de rechten en plichten uit deze verkoop af te wikkelen. De BV's zijn na afwikkeling allen opgeheven, op CSV Amsterdam na. Deze BV zal in 2025 worden opgeheven, maar beschikt nog wel over een eigen vermogen van € 8.500.000, dat bij de opheffing aan de aandeelhouders wordt uitgekeerd. Hengelo kan hier in 2025 mogelijk nog ca € 17.000 als slotuitkering ontvangen.

Naast deze verbonden partijen zijn er veel samenwerkingsverbanden, waar we aan deelnemen en waar we bestuurlijk onze invloed willen uitoefenen. Als voorbeelden kunnen we de diverse coalities noemen met Twentse gemeenten, zoals Mobiliteit en Milieu Duurzaamheid en Afval, de Regionale Energiestrategie of de G40.

In bijlage 9.3 is een overzicht opgenomen van de vertegenwoordiging namens onze gemeente bij de verbonden partijen en andere samenwerkingsrelaties.

In de paragraaf 6.5 Financiering is een overzicht van de deelnemingen opgenomen met inzicht in een mogelijke, hypothetische marktwaarde van de grootste deelnemingen.

6.7 Bedrijfsvoering

6.7.1 Organisatie

De ambities voor de stad en de ambtelijke organisatie zijn vormgegeven in de koers 2040. Om mee te kunnen blijven doen in die ambities moeten we wendbaar zijn als medewerker én als organisatie. Dit vraagt een zelfbewuste houding en eigenaarschap van alle medewerkers.

Hengelo's werken

Om hier als organisatie aan te werken is er afgelopen jaar de focus geweest op:

- Leren en Ontwikkelen (wendbare, lerende medewerker en organisatie)
- Opgavegericht werken (opdrachtgericht samenwerken en resultaatgericht)

Leren en Ontwikkelen

Het doel van het speerpunt Leren & Ontwikkelen is om toe te werken en ons te ontwikkelen naar een lerende organisatie waarin het leren en ontwikkelen stevig gepositioneerd is en waar een positief leerklimaat is. In 2024 is de visie op leren en ontwikkelen geschreven die begin 2025 wordt vastgesteld. In de visie is veel aandacht voor de ontwikkeling van medewerkers zodat ze optimaal kunnen bijdragen aan de ambities die we hebben voor de stad. Met de visie op leren en ontwikkelen willen we toewerken naar:

1. Wendbaarheid en inzicht
2. Integraal Samenwerken
3. Lerende organisatie/ continu leren
4. Feedback & reflectie

Hengelo Academie, Skillstown

In 2024 is het digitale leerplatform Hengelo Academie verder uitgebreid. Dit platform dient als een centrale plek voor het aanbieden, agenderen en monitoren van al het leeraanbod voor de organisatie. De online leeromgeving van de Hengelo Academie, aangevuld met de trainingen en Essentials van Skillstown is ingericht als centraal platform voor het aanbieden, agenderen en monitoren van alle leerinterventies binnen onze organisatie.

Opleidingsbeleid

In aansluiting op de visie op leren en ontwikkelen is in 2024 een start gemaakt met de actualisering van ons opleidingsbeleid. Hierbij is het zijn van een aantrekkelijke werkgever ook een belangrijk speerpunt.

Kenniscafé

We organiseren kenniscafé's waarin medewerkers worden geïnspireerd op verschillende relevante thema's die aansluiten bij de werkpraktijk van medewerkers. In 2024 waren dat: focus door middel van aandachtscirkels, werkgeluk en cybersecurity.

Opgavegericht werken

Binnen Hengelo is er een wens en toenemend gevoel van urgentie om beter grip en inzicht te krijgen als organisatie op onze opgaven in relatie tot beschikbare capaciteit. Een capaciteitstool, goede en passende overlegstructuren/ opgavetafels én aandacht voor projectmatig werken zullen hier ondersteunend aan zijn. Gelet hierop is in 2024 besloten dat wij als organisatie Projectmatig Creëren (PMC) gaan gebruiken als projectmanagementmethode.

In 2024 is de aanbesteding voltooid en het trainingsbureau Hart Voor Projecten gecontracteerd dat ons gaat helpen bij de implementatie van PMC. De start hiervan is in 2025.

6.7.2 Personeel

De samenleving verandert snel. Daarmee verandert onze rol als gemeentelijke organisatie. De gemeente Hengelo verandert mee naar een wendbare organisatie, zodat we slagvaardig en fit blijven om snel en adequaat op ontwikkelingen uit de omgeving te kunnen reageren.

Arbeidsmarkt

In een krappe arbeidsmarkt blijft dit een uitdaging, maar in 2024 hebben we mooie stappen gezet om hierop in te spelen. We zijn er opnieuw in geslaagd om ons als aantrekkelijke werkgever te positioneren en vacatures sneller in te vullen.

Recruiting

In 2024 heeft de gemeente Hengelo haar wervingskracht verder versterkt. Een belangrijke mijlpaal is dat we volledig zijn overgestapt op eigen werving en selectie, zonder inzet van externe bureaus. Dit heeft niet alleen kosten bespaard, maar ook onze grip op het recruitmentproces vergroot. Daarnaast hebben we een sterke impuls gegeven aan de werving van jong talent. Dit heeft ertoe geleid dat begin 2025 meer dan 20 stagiaires zijn gestart bij onze gemeente. Ook zijn we in 2024 gestart met competentiegericht werven. Dit zorgt ervoor dat we breder kunnen kijken naar de doelgroepen in deze competitieve arbeidsmarkt en zo ook inclusiever werven.

Arbeidsmarktcommunicatie: Werkgeversmerk

Onze arbeidsmarktcommunicatie heeft in 2024 een flinke boost gekregen. We hebben ons werkgeversmerk "Maak het voor elkaar, werk mee aan Hengelo" verder uitgedragen met gerichte campagnes en een sterke aanwezigheid op sociale media. Dit heeft geleid tot een aanzienlijke toename in het aantal sollicitanten en een groei van ons bereik op verschillende kanalen. Het aantal LinkedIn-volgers is in 2024 gegroeid van 14.396 naar 17.231. Een groei van 2.835 volgers. De video voor de vacature klantmanager op LinkedIn heeft maar liefst 31.118 mensen bereikt en de video voor de vacature van Young Talent Recruiter 29.605 mensen. Een bereik om trots op te zijn.

De zichtbaarheid van Hengelo als werkgever is sterk verbeterd en we worden erkend als een aantrekkelijke werkgever. Deze inspanningen dragen bij aan een duurzame en toekomstgerichte arbeidsmarktstrategie voor de gemeente Hengelo.

Binden en boeien

Naast alle inspanningen om onze wervingskracht te vergroten is er werk gemaakt van het behoud van medewerkers. In 2024 is het vernieuwde onboardingprogramma geïmplementeerd. Dit is erop gericht om medewerkers goed kennis te laten maken met- en zich thuis te laten voelen in de organisatie.

Het medewerker betrokkenheidsonderzoek (MBO) is een belangrijke graadmeter voor medewerkerstevredenheid en daarmee voor behoud. De resultaten van het MBO van 2023 zijn afgelopen jaar opgeleverd en vertaald in actieplannen.

Voor leren en ontwikkelen als instrument voor binden en boeien wordt verwezen naar paragraaf 6.7.1.

Diversiteit en inclusie

In 2024 is een projectgroep met een brede vertegenwoordiging van de organisatie aan de slag gegaan met het thema diversiteit en inclusie. In 2024 is daarom een plan gemaakt met de focus op 4 andere thema's, te weten:

- inclusiever maken van het werving en selectieproces;
- een 0-meting betreffende de diversiteit van de organisatie;
- uitvoering geven aan de wet banenafpraak;
- bewustwording en draagvlak voor diversiteit en inclusie vergroten.

In 2024 is een goede start gemaakt met de uitvoering van acties op deze thema's. De pilot competentiegericht werven (zie ook recruiting) draagt direct bij aan inclusie en diversiteit in onze werving en selectie. Daarnaast worden vacatureteksten inclusiever geschreven om zoveel mogelijk kandidaten aan te spreken.

Er zijn 5 plekken gerealiseerd voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit krijgt in 2025 een organisatiebreed vervolg. Tot slot is er op verschillende momenten aandacht besteed aan bewustwording en draagvlak rond het thema diversiteit en inclusie, onder andere door het organiseren van een Living Library voor collega's. Het doel was om vooroordelen bespreekbaar te maken en verder te kijken dan een eerste indruk. Deze acties zullen in 2025 een vervolg krijgen.

Bereiken?	Gedaan?
	De resultaten uit het medewerkersbetrokkenheidsonderzoek (MBO) vertaald in actieplannen.
	Verder geïnvesteerd in een lerende organisatie met een duidelijke link naar de ambities van Hengelo's werken.
	Het digitale leerplatform Hengelo Academie met online leeromgeving Skillstown verder ontwikkeld.
	Vorbereidingen getroffen voor een organisatiebrede training PMC (projectmatig creëren) welke begin 2025 gaat starten.
	Kenniscafé: inspiratiesessies door externe sprekers afgewisseld met inhoudelijke informatiebijeenkomsten.
Modern en aantrekkelijk werkgeverschap	Onboardingprogramma vernieuwd en geïmplementeerd.
	Volledig eigen werving en selectie gerealiseerd, zonder inzet van externe bureaus.
	Het werkgeversmerk "Maak het voor elkaar, werk mee aan Hengelo" verder uitgedragen met gerichte campagnes en een sterke aanwezigheid op sociale media.
	Een sterke impuls gegeven aan de werving van jong talent.
	Gestart met competentiegericht werven.
Leiderschapsontwikkeling/MD traject	Start gemaakt met de uitvoering van de acties voor het thema diversiteit en inclusie.
	Afgerond MD programma, met wrapup voor nieuwe leidinggevendenden in het nieuwe onboardingprogramma.
	Structureel aandacht voor ziekteverzuimpreventie en bevordering van vitaliteit:
	- Periodiek Arbeidsgezondheidskundig Onderzoek (PAGO) is gegund en gepland.
Een verlaging van het ziekteverzuim	-Inlooppreekuren bij de coaches arbeid en gezondheid, en voor vitaliteit georganiseerd.
	-Acties organisatiebreed geformuleerd en opgepakt om het verzuim terug te dringen.
	De aanbesteding van het nieuwe contract met onze Arbodienstverlener is in 2024 afgerond.

6.7.3 Arbeidsvoorwaarden

Cao gemeenten 2024

De huidige cao gemeenten heeft een looptijd van 1 januari 2024 tot en met 31 maart 2025. De belangrijkste afspraken in de cao gaan over loon, IKB, toelagen, verlof, RVU, vitaliteit, arbeidsmarktpositie en arbeidsmarkt:

- Loonstijging van 4,75% op 1 januari 2024 en 1,25% op 1 oktober 2024
- Het gehele IKB is pensioengevend geworden
- De toelagen onregelmatige en beschikbaarheidsdienst zijn verhoogd
- Het aantal bovenwettelijke vakantiedagen is verhoogd naar 8
- Het vereiste aantal dienstjaren voor de RVU regeling is verlaagd naar 41
- Er zijn criteria opgesteld voor het vitaliteitsbeleid dat iedere gemeente moet hebben
- Er moet in het Arbobeleid aandacht voor werkdruk zijn
- Het is gemakkelijker geworden om de werkweek uit te breiden naar 40 uur
- De maximale arbeidsmarkttoelage is verhoogd naar 15% van het salaris
- De mogelijkheden voor extra periodieke salarisverhogingen zijn uitgebreid
- Doorwerken na de AOW-gerechtigde leeftijd is gemakkelijker geworden

- De opzegtermijn voor werkgevers en voor werknemers is langer geworden
- De stagevergoeding is verhoogd en gelijk getrokken voor alle opleidingsniveau's

Aandacht voor ziekteverzuim

In 2024 was er in onze organisatie een stijging van het ziekteverzuim. Ons gemiddelde ziekteverzuimpercentage in 2024 was 6,6%, merendeels veroorzaakt door een groot aantal langdurig ziekteverzuimgevallen. Deze ontwikkeling heeft het afgelopen jaar geleid tot meer inzet op dit thema. Meer en structureel aandacht voor preventie en vitaliteit, de voorbereiding van het Periodiek Arbeidsgezondheidskundig Onderzoek (PAGO) dat plaatsvindt in 2025 en inloopsprekuren voor vitaliteit zijn hiervan concrete voorbeelden. Daarnaast zijn tijdens een werksessie acties geformuleerd en geprioriteerd om het verzuim terug te dringen. Deze acties zijn het afgelopen jaar organisatiebreed onder de aandacht gebracht en opgepakt.

De aanbesteding van het nieuwe contract met onze Arbodienstverlener is in 2024 afgerond en gaat per 1 april 2025 in. In gezamenlijkheid worden werkafspraken gemaakt met de Arbodienstverlener om het verzuim terug te dringen.

6.7.4 HR Processen

De HR-agenda en eHRM

Een van de speerpunten binnen team HRM is het verbeteren en optimaliseren van onze HR-processen. In 2023 is gestart met de uitvoering van de ontwikkelagenda e-HRM, waarmee het systeem zodanig wordt aangepast en uitgebreid dat managers en medewerkers sneller, slimmer en efficiënter kunnen werken met de digitale processen van team HRM. In 2024 is ingezet op de optimalisatie van verschillende HR-processen, waaronder ouderschapsverlof, ziekteverzuim en declaraties. Daarnaast zijn meer processen beschikbaar gesteld in de app die bij het HR-systeem hoort, zodat medewerkers en leidinggevendenden hun HR-zaken sneller en eenvoudiger kunnen regelen.

Ook is gewerkt aan het verbeteren en beschikbaar stellen van HR-managementinformatie. Er zijn nieuwe rapportages en dashboards toegevoegd aan het HR-systeem en er zijn verbeteringen doorgevoerd in het dashboard Grip op Personeelslasten.

6.7.5 Informatievoorziening en technologie

Gemeente Hengelo wil een vitale partner zijn voor haar inwoners en ondernemers. IT is daarbij een onmisbare schakel; IT, informatisering en digitalisering zijn essentieel geworden om aansluiting met de veranderende samenleving te behouden en te verbeteren en maken nieuwe en meer efficiënte vormen van samenwerking en besluitvorming mogelijk, waarmee we toegevoegde waarde voor onze inwoners realiseren. In 2024 hebben wij verdere stappen gemaakt in het ondersteunen en realiseren van een effectieve bedrijfsvoering en mensgerichte dienstverlening. Niet alleen voor Hengelo, wij leveren ook de IT-dienstverlening voor Oldenzaal, de SWB en Haaksbergen, en zijn samen met Haaksbergen aan het onderzoeken of samenwerken op informatiemanagement meerwaarde biedt. Daarnaast nemen wij als grote gemeente in Twente onze verantwoordelijkheid door deel te nemen in meerdere regionale samenwerkingen, vaak als kartrekker.

Bereiken?	Gedaan?
Continue verbeteren van de dienstverlening	In 2024 hebben we een Europese aanbesteding doorlopen naar een nieuw zaaksysteem. En hebben we een start gemaakt met de implementatie. Nieuwe moderne functionaliteit voor het klantcontactcentrum en de MijnHengelo omgeving zorgt voor een betere dienstverlening richting onze inwoners. In 2024 zijn we als onderdeel van de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (Wmebv) en de Wet Digitale Overheid (Wdo) door gegaan met het digitaliseren van nieuwe producten die via de website van Hengelo kunnen worden aangevraagd en digitaal voor iedereen toegankelijk zijn. In 2024 hebben we een Europese aanbesteding doorlopen naar een externe partner die de digitalisering van de fysieke archieven in samenwerking met de SWB gaat uitvoeren.
Efficiëntere bedrijfsvoering	Sinds een aantal jaar zijn we bezig om het tijd- en plaats onafhankelijk werken te verbeteren. In 2024 hebben we vooral geïnvesteerd in verbeterde digitale samenwerking. Het zwaartepunt lag daarbij op de interne organisatie, maar logischerwijze resulteert dit ook in een betere digitale samenwerking met onze ketenpartners en de digitale communicatie mogelijkheden met onze inwoners. Als onderdeel van de cloudstrategie die in 2023 is vastgesteld, is in 2024 de virtualisatiestrategie opgesteld, waarmee de komende jaren een veilige en toekomstbestendige werkplek en datacenter kunnen worden opgebouwd. Daarnaast is de professionaliseringsstrategie 'Informatie en IT' vastgesteld. Deze strategie geeft handvatten en richtlijnen voor de wijze waarop wij de IT moeten en kunnen inzetten om de ambitie van de gemeente Hengelo te realiseren. In 2024 zijn we gestart met werken onder architectuur. Dat stelt ons in staat om beter en sneller te anticiperen op de in een hoog tempo veranderende technologische mogelijkheden en vragen en verwachtingen van onze inwoners. We willen dus meer wendbaar worden. In 2024 hebben we hier vanuit digitale dienstverlening naar gekeken en de onderliggende technologieën gestructureerd en gestandaardiseerd. Een ander instrument hiervoor is het werken onder architectuur. Ook hebben we in 2024 IT-Basisprincipes opgesteld. Met deze basisprincipes kunnen we meer wendbaar, eenvoudiger en gestandaardiseerd de inrichting van informatie- en IT-landschap vormgeven.
Datedreven sturing	In 2024 zijn de diverse projecten voor de uitvoering van de datastrategie gestart. Een van deze projecten was het toepassen van ethiek bij dataprojecten. Dit project heeft een checklist en ethisch afwegingskader opgeleverd. Hiermee kan worden bepaald of ethiek van toepassing is en welke risico's aanwezig zijn. Naast dit programma zijn er diverse nieuwe dashboards opgeleverd die bijdragen aan de monitoring en sturing op diverse aandachtsgebieden van onze organisatie. Een voorbeeld hiervan is het dashboard Sociale Basis waarbij in samenwerking met Wijkkracht Hengelo inzicht is gegeven in belangrijke indicatoren per wijk/buurt. Daarnaast zijn er diverse dashboards opgeleverd waarmee analyses op de 'workload' van diverse teams gemaakt kunnen worden. Hierdoor kan beter bepaald worden op welke wijze toegevoegde waarde voor de inwoners van Hengelo gerealiseerd kan worden.
Aansluiten bij landelijke ontwikkelingen	Gemeenten zijn bezig met een transitie naar Common Ground, zo ook de gemeente Hengelo. Common Ground is de informatiekundige visie op het gemeentelijke informatie landschap. En heeft als doel om een wendbare informatievoorziening te realiseren. Hierdoor kunnen we met IT sneller inspelen op de in een hoog tempo veranderende samenleving. In 2024 hebben we de applicatie Signalen op basis van deze visie geïmplementeerd. Dit is een applicatie voor het beheer van de openbare ruimte. Nieuwe AI-oplossingen volgen elkaar snel op. We willen onze medewerkers niet verbieden om bijvoorbeeld ChatGPT te gebruiken. In 2024 hebben we beleid gemaakt wat onze collega's helpt om zorgvuldig met generatieve AI om te gaan.
Digitale Transformatie	In 2024 zijn we gestart om onze Top 30 producten digitaal aan te kunnen bieden. Per product zorgen we ervoor dat dit product voldoet aan de relevante wetgeving. Hierbij checken we op de Wet open overheid (WOO), Modernisering archiefwet, Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv), Single Digital Gateway (SDG) en Wet digitale overheid (Wdo). In 2024 hebben we opnieuw binnen het programma Digitale Transformatie talentvolle collega's een plek kunnen geven. Daarnaast hebben we ook een aantal afstudeerders een opdracht kunnen geven. Samen hebben we alle in 2023 gestarte pilots afgerond en, waar zinvol, overgedragen aan de organisatie. De meest aansprekende pilots zijn: - Bouwen van een Digital Twin van de Breemarsweg dat direct toegepast kan worden bij het ontwerp, realisatie en overdracht naar beheer van het fysieke project 'Reconstructie Breemarsweg'. In deze pilot zijn ook sensoren geplaatst waarmee o.a. de luchtkwaliteit wordt gemonitord. N.a.v. de resultaten van deze metingen zijn in een vervolgonderzoek meerdere databronnen gebruikt om te onderzoeken hoe analyse van meerdere databronnen tot inzichten en evt. een betere woon- en leefomgeving kunnen leiden. Tenslotte is de digital twin ook vertaald naar een Virtual Reality omgeving die kan helpen om o.a. de bestaande ontwerp-, participatie- en beheerprocessen op een innovatieve wijze te ondersteunen. - Minecraft: samen met Microsoft is een Minecraft Challenge georganiseerd waarbij basisscholen zijn uitgedaagd om mee te denken over duurzaamheidsvraagstukken voor het project Lange Wemen. Met dit project hebben we laten zien dat we met nieuwe technologie in staat zijn om ook de allerjongste jeugd te laten participeren in waar we als gemeente voor staan. - Slimme nestkasten: we hebben in Hengelo nestkasten geplaatst met daarin sensoren die verbonden zijn met een dataplatform. De eerste resultaten geven een mooi inzicht in de biodiversiteit. In overleg met onze stadsecoloog worden de slimme nestkasten nu ook ingezet om het effect van de bestrijding van de eiken processierups te meten. - Autotranscript: via een AI-toepassing is gestart met het automatisch genereren van gespreksverslagen van keukentafelgesprekken binnen het Sociaal Domein. Dit project heeft een vervolg gekregen in een intern project: "automatisch notuleren". - AI-brieven: automatisch herschrijven van bestaande teksten in uitgaande brieven op basis van "Helder Hengelo's" m.b.v. Artificial Intelligence.

	De pilots maken duidelijk dat innovatie ons helpt om onze dienstverlening te verbeteren, ons werk beter en anders te doen én talent aan te trekken. Tenslotte zijn we in 2024 gestart met het uitwerken van een voorstel hoe we blijvend kunnen blijven innoveren en daardoor ook talenten blijvend kunnen binden.
Samenwerken: samenwerking in Twente	In 2024 is de aansluiting van Hengelo op SSO Twentecloud afgerond, waarmee medewerkers van de verschillende Twentse gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen met één login gebruik maken van elkaars systemen.
versterken en uitbouwen	Hengelo ondersteunt in IT-voorzieningen van, en het leveren van IT-diensten aan, de gemeente Oldenzaal, SWB en de gemeente Haaksbergen. Deze dienstverlening wordt continue verder geprofessionaliseerd. Ook zijn pilots gestart om te verkennen en ontdekken of samenwerken met Haaksbergen op informatiemanagement meerwaarde biedt. Tenslotte is in 2024 een onderzoek uitgevoerd naar het onderbrengen van de IT van de gemeente Borne bij de gemeente Hengelo. Het positieve advies wordt naar verwachting in 2025 geëffectueerd.

6.7.6 Informatiebeveiliging en privacy

In een digitale wereld zijn informatiebeveiliging en privacy zeer belangrijke onderwerpen. Zowel op landelijk en regionaal niveau wordt dit onderkend. Ook binnen de gemeente Hengelo wordt ervoor gezorgd dat bij de dagelijkse werkzaamheden beveiliging en privacy een prominente plek innemen door onder andere "security-by-design" en "privacy-by-design" als standaard te hanteren. We volgen de ontwikkelingen van de wet- en regelgeving om daar tijdig op te kunnen anticiperen.

Bereiken?	Gedaan?
Uitvoeren jaarlijkse AVG-compliance toets	In 2024 is de compliance meting opnieuw uitgevoerd en is het volwassenheidsniveau gemeten aan de hand van het AVG-borgingsproduct van de VNG. Ten opzichte van 2023 is een stijging geconstateerd. Deze stijging is in lijn met de gestelde ambities, maar vraagt wel blijvende aandacht en inzet van de organisatie.
Toezicht door de Functionaris Gegevensbescherming	In 2024 is de Functionaris Gegevensbescherming (FG) in de gelegenheid gesteld om toezicht uit te oefenen op de naleving van de regelgeving op het gebied van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Wet politiekegegevens (Wpg). De FG heeft gewerkt conform een FG advies- en toezichtplan met toezichtmaatregelen. De FG heeft in 2024 aan het college verslag gedaan over het uitgevoerde toezicht. De aanbevelingen die de FG in zijn jaarverslag heeft gedaan zijn door de directie/CMT overgenomen en verwerkt in concrete maatregelen die moeten bijdragen aan het bereiken van het vereiste privacy-volwassenheidsniveau in 2026.
Organisatie privacy	In 2024 is het team van twee privacy officers volledig operationeel geweest, wat heeft bijgedragen aan een grotere zichtbaarheid binnen de organisatie. Er is vooruitgang geboekt in het beschrijven van interne werkprocessen binnen de gemeente. Het aantal uitgevoerde DPIA's blijft vooralsnog achter bij de gewenste doelstelling.
Organisatie Informatiebeveiliging	In 2024 is de uitbreiding van de capaciteit op het gebied van informatiebeveiliging verder geëffectueerd. Om de digitale weerbaarheid van de gemeente te versterken, is niet alleen ingezet op security-expertise binnen het IT-bedrijf, maar is ook actief geïnvesteerd in kennisontwikkeling en optimalisatie.
Security & Privacy by design	Er is breed ingezet op trainingen voor medewerkers om bewustwording en vaardigheden rondom informatiebeveiliging te vergroten. Daarnaast hebben we samen met een extern bureau een grondige 0-meting uitgevoerd. Dit onderzoek heeft inzicht geboden in verbeterpunten en geeft richting aan continue verbetering.
SIEM/SOC	In 2024 is privacy en informatiebeveiliging beter geborgd door vroegtijdig betrokken te zijn bij projecten en integratie in het projectenportfolio en het changemanagementproces. Ook de afstemming met verschillende disciplines zoals procesoptimalisatie en dienstverlening is versterkt. Dit levert een bijdrage aan het structureel verankeren van Privacy & Security by Design in onze organisatie.
(Verzamelen, monitoren en analyseren van informatie irt informatiebeveiliging)	In 2023 is door het oprichten van een "kwaliteitsboard" het toepassen van informatiebeveiliging beter geborgd bij de start van nieuwe projecten.
SIEM/SOC (Verzamelen, monitoren en analyseren van informatie irt informatiebeveiliging)	Doordat we in 2023 ook een IT procesmanager hebben mogen verwelkomen, borgen we beter dat informatiebeveiliging tijdens de beheerfase ook de benodigde aandacht krijgt.
	In 2024 heeft de gemeente actief deelgenomen aan de landelijke aanbesteding van VNG voor een nieuwe Security Incident & Event Management (SIEM)/ Security Operations Center (SOC) oplossing. Uit deze aanbesteding zijn zes potentiële aanbieders naar voren gekomen.
	Om de continuïteit van monitoring, detectie en respons te waarborgen, is de tijdelijke oplossing, die in 2023 werd geïmplementeerd als vervanger voor de beëindigde landelijke oplossing ook in 2024 operationeel gehouden. Eind 2024 is voorgesorteerd op de toevoeging van extra logbronnen, zodat deze in 2025 actief kunnen worden ingezet voor een bredere en effectievere monitoring.
Bewustwording en samenwerking Informatiebeveiliging en privacy	In 2024 is veel aandacht besteed aan informatiebeveiliging en privacy voor zowel huidige als nieuwe medewerkers. Tijdens de IT-skillsweek waren er diverse activiteiten, zoals de Cybertruck (een privacy- en informatiebeveiliging escaperoom) en een lezing van een techjournalist over veilige omgang met informatie.
Uitvoeren van de jaarlijkse pentest	Voor nieuwe medewerkers is de Datagame geïntroduceerd, een 'serious game' waarmee zij op een interactieve manier kennismaken met het inzetten van data en veilig datagebruik. Na evaluatie is besloten deze training verplicht te stellen.
	In 2024 is opnieuw een pentest uitgevoerd door een gecertificeerde partner om de beveiliging van zowel het interne als externe (cloud) netwerk van de gemeente Hengelo te toetsen. De resultaten van deze test hebben inzicht gegeven in mogelijke kwetsbaarheden en verbeterpunten. De aanbevelingen uit de pentest zijn projectmatig opgepakt en waar

	nodig doorgevoerd om de digitale weerbaarheid verder te versterken. Hiermee wordt continu gewerkt aan het verhogen van de beveiliging en het verkleinen van risico's.
Verstevigen samenwerking Twentse gemeenten	In 2024 is de samenwerking op het gebied van informatiebeveiliging en privacy met de Twentse gemeenten voortgezet en geïntensiveerd. De betrokken functionarissen, waaronder CISO's, FG's en PO's (Privacy Officer), hebben structureel overleg gevoerd en elkaar ondersteund bij vraagstukken en gezamenlijke uitvoeringswerkzaamheden. In het kader van deze samenwerking is een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden om op onderwerpen de samenwerking te intensiveren.
Risicomanagement	Vanuit een sessie met de CISO's en de Directeuren bedrijfsvoering zijn werkgroepen geformeerd om vier thema's verder uit te werken voor nadere samenwerking. De gemeente Hengelo heeft binnen verschillende regionale kenniskringen een voortrekkersrol vervuld. Door deze actieve bijdrage heeft Hengelo een belangrijke rol gespeeld in het versterken van de gezamenlijke aanpak en kennisdeling binnen Twente op het gebied van informatieveiligheid en privacy.
Operationele technologie	In 2024 is, na een succesvolle aanbesteding, gestart met de implementatie van het geselecteerde systeem. Dit traject heeft echter niet het gewenste resultaat opgeleverd. Hoewel de integrale visie op risicomanagement ongewijzigd blijft, blijkt deze niet realiseerbaar binnen het gekozen systeem. Hierdoor is integrale samenwerking in één systeem vooralsnog niet mogelijk. In 2025 wordt opnieuw naar een werkende oplossing gekeken.
	OT (Operationele Techniek) omgevingen zijn anders dan IT (Informatie Technologie) omgevingen. Hoewel beide systemen informatieopslag en -verwerking mogelijk maken, is een OT-omgeving juist bedoeld om aangesloten fysieke apparaten gecontroleerd handelingen uit te laten voeren. Een bekend voorbeeld van een OT is een Verkeersregelininstallatie die gekoppeld is aan de verkeerslichten en op basis van data zorgt voor een optimale doorstroming van het verkeer.
Artificial intelligence (AI)	In 2024 zijn stappen gezet om de Operationele Technologie (OT) binnen de gemeente beter in beeld en onder controle te krijgen. De inventarisatie, gestart in 2023, heeft inzicht gegeven in de aanwezige OT-systemen, de verantwoordelijken en de gebruikte data. Hoewel deze vorderingen belangrijk zijn, is er nog veel werk te verzetten om OT volledig in de grip te krijgen en de beveiliging structureel te borgen. Daarom is het noodzakelijk dat er verder gewerkt wordt aan inzicht, beleid en maatregelen om OT veilig en verantwoord te kunnen (blijven) inzetten.
	In 2024 zijn technologische ontwikkelingen en het toenemende gebruik van Artificial Intelligence (AI) actief gevolgd en getest. Er is specifiek beleid opgesteld voor het verantwoord gebruik van generatieve AI, met aandacht voor informatieveiligheid en privacy. Daarnaast is ingezet op bewustwording en informatievoorziening voor medewerkers, zodat AI op een veilige en doordachte manier kan worden toegepast binnen de organisatie. Gezien de voortdurende ontwikkelingen op dit gebied, blijft AI een aandachtspunt binnen het bredere technologie- en beveiligingsbeleid.

6.7.7 Inkopen van diensten, leveringen en werken

De ontwikkeling en professionalisering van de inkoopfunctie en contractmanagement is een doorlopend proces. In 2024 zijn er op het personele vlak wisselingen geweest binnen het cluster inkoop waardoor niet alle verbetermaatregelen de aandacht hebben gekregen zoals gepland. De verbetermaatregelen voor 2024 worden daarom voor een deel doorgetrokken naar 2025. Dit geldt ook voor het definitief maken van het actieplan MVOI en de bijbehorende implementatie.

De inkoopadviseurs adviseren en ondersteunen zowel de interne opdrachtgevers als de tactische inkoopadviseurs, bij aankomende inkooptrajecten. Door het hernieuwd invoeren van accountgesprekken met leidinggevenden per domein wordt invulling gegeven aan de toegevoegde waarde die inkoop kan leveren aan initiatieven en ontwikkelingen vanuit de eigen organisatie. We streven naar een integrale werkwijze met andere bedrijfsvoering disciplines.

In 2024 zijn de voorbereidingen getroffen voor het trainen van contractmanagers en contractbeheerders volgens een uniforme tool. Deze trainingen worden in 2025 verzorgd door een extern bureau.

Overzicht onrechtmatige inkoopdossiers boekjaar 2024

Herkomst fout (jaar)	Domein	Thema	Onrechtmatig 2024	Status
2024	Sociaal	Onderzoeks- en adviesbureau	200.280	o.b.v. collegebesluit
2020	Bedrijfsvoering	Cateringdiensten	567.229	onderhanden
2021	Bedrijfsvoering	Exploitatie DAS personeel	158.846	onderhanden
Totaal			926.355	

Voor een nadere toelichting verwijzen we ook naar paragraaf 6.7.9. Rechtmatigheid.

6.7.8 Huisvesting

Bereiken?	Gedaan?
Doorontwikkelen hybride werken	- De werkgroep hybridewerken is actief gebleven - Het werkconcept is op regelmatige basis geevalueerd en er zijn aanbevelingen gedaan voor verbetering/aanvulling
Verduurzaming wagenpark	Het wagenpark is grotendeels verduurzaamd
Terugbrengen gasverbruik	Er is een extra warmtepomp geplaatst en in gebruik genomen, daarnaast zijn maatregelen getroffen om zuiniger met gas om te gaan

6.7.9 Rechtmatigheid

Dit is het tweede jaar dat het college verplicht is om door middel van de rechtmatigheidsverantwoording, verantwoording aan de raad af te leggen over het rechtmatig handelen van de gemeente. De gemeente moet handelen volgens vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en andere relevante wet- en regelgeving. In de rechtmatigheidsverantwoording geeft het college aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten en de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Voorheen was het de accountant die een oordeel gaf over het rechtmatig handelen van de gemeente maar door deze wetswijziging komt de nadruk meer te liggen op de verantwoording van het college aan de raad.

De organisatie heeft een aantal jaar de tijd gehad om zich op deze wetswijziging voor te bereiden. In 2023 zijn de financiële- en de controleverordening aangepast. Omdat de rechtmatigheidsverantwoording zich richt op de naleving van regelgeving moet het normenkader jaarlijks worden geactualiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad. Deze is in 2024 vastgesteld. Daarnaast is in 2024 de financiële verordening aangepast om de meest recente actualiteiten te verwerken.

In het verlengde van de controleverordening is het controleprotocol 2024 opgesteld. Hierin zijn een aantal afspraken vastgelegd ter afbakening en ondersteuning van de jaarrekeningcontrole. In het controleprotocol zijn normen opgenomen over toleranties waarmee de accountant de controle uitvoert.

De verantwoordingsgrens geeft aan welk bedrag aan fouten of onzekerheden, gevonden tijdens de jaarrekeningcontrole, maximaal mag voorkomen. Zonder dat dit van invloed is op de strekking van de controleverklaring en de rechtmatigheidsverantwoording van het college. De verantwoordingsgrens is in het controleprotocol vastgesteld op 3% van de totale begrote programmalasten inclusief toevoegingen aan reserves.

Naast de verantwoordingsgrens is in het controleprotocol vastgelegd dat onze rapporteringstolerantie gelijk is aan die van de accountant, namelijk 5% van de materialiteit die geldt voor de jaarrekening 2024. Wat betekent dat we de raad informeren over fouten of onzekerheden die een financiële omvang hebben van € 234.000,- en hoger.

Om onrechtmatigheden te beheersen en controleren maken we gebruik van het drie-lijnenmodel. Daarbij worden fouten zoveel mogelijk voorkomen in de eerste lijn, collega's of toetsers kijken mee voordat een besluit wordt genomen. De tweede lijn controleert dossiers achteraf middels een steekproef. Waarbij de 3^e lijn onafhankelijk controleert en toetst of er rechtmatig is gehandeld. Hiermee onderzoekt en verbetert de organisatie continu de rechtmatigheid van ons handelen. Met de bevindingen uit de organisatie stelt het college de verantwoording op. We gebruiken daarbij de drie criteria voor rechtmatigheid.

Het college concludeert dat de opgenomen inkomsten en uitgaven in deze jaarrekening, evenals de veranderingen in de balans, binnen de vastgestelde grens van 3% (€ 14 miljoen) rechtmatig zijn gerealiseerd. Met de bevindingen uit de organisatie stelt het college de verantwoording op. Hieronder presenteren we de bevindingen per criterium voor rechtmatigheid. (het voorwaardencriterium, misbruik en oneigenlijk gebruik en begrotingscriterium)

Begrotingscriterium	
Overschrijding lasten programma's	€ 1.751.415,-
Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 0,-
Ongeautoriseerde reservemutaties p.s. veelal zijn dit ook getrouwe beeld fouten, die in de jaarstukken aangepast kunnen worden	€ 0,-
Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	€ 0,-
A. Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€1.751.415,-
Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	€ 1.585.415,-
Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden (inhoudelijk toegelicht in onderstaande paragraaf bedrijfsvoering)	€ 166.000,-
B. Voorwaardencriterium	€ 1.345.080,-
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed (inhoudelijk toegelicht in onderstaande paragraaf bedrijfsvoering)	€ 926.355,-
Subsidies	€418.725,-
C. M&O criterium	n.v.t.
Totaal ORM 2024 (A+B+C)	€ 3.096.495,-
Waarvan acceptabel	€ 2.930.495,-
Waarvan niet-acceptabel	€ 166.000,-

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium gaat over het handelen door de gemeente volgens de regels. Hierbij wordt vooral gekeken of de financiële beheershandelingen binnen de gemeente voldoen aan de voorwaarden zoals die gesteld zijn in de wet- en regelgeving. Denk hierbij aan de voorwaarden in de gemeentelijke verordeningen die in het normenkader zijn opgenomen. Hierbij zijn de onderstaande onrechtmatigheden gevonden.

Onrechtmatigheden bij de Europese aanbestedingen

Boven drempelbedragen moeten opdrachten namens de gemeente Europees worden aanbesteed.

Er zijn 2 nieuwe onrechtmatige inkoopdossiers bijgekomen in 2024. Waarbij er bij 1 een bewuste keuze van het college aan ten grondslag ligt. Op 1 inkoopdossier uit 2022 voor diensten voor inhuur personeel verschillen de deskundigen van standpunt of deze concessieovereenkomst rechtmatig is. Wij nemen deze daarom op als onduidelijk. Deze loopt al enige jaren. In 2024 is dit contact nieuw aanbesteed en het nieuwe (rechtmatige) contract gaat per 1-6-2025 in.

Verder zien we dat we nog niet altijd ons eigen inkoopbeleid volgen. Daarmee wijken we af van de gids proportionaliteit. We werken continu aan verbetering van deze processen en hebben hier aandacht voor. Op dit moment loopt er een verbetertraject om de taken en verantwoordelijkheden m.b.t de inkoopprocedures te verduidelijken in de organisatie.

Voor diverse onrechtmatige inkoopdossiers nemen we de volledige contractwaarde op in de rechtmatigheidsverantwoording zodat we transparant zijn over de totale fout en de verantwoording in het jaar wordt opgenomen wanneer deze wordt geconstateerd.

Onrechtmatigheid	Bedrag onrechtmatig	Bedrag onduidelijkheden
Inkoop Totaal	€ 926.355,-	
<i>Diensten voor de terbeschikkingstelling van personeel, met inbegrip van tijdelijk personeel.*</i>		€ 158.846,-
Cateringdiensten	€ 567.229,-	
Onderzoeks- en adviesbureau	€ 200.280,-	

* Voor deze opdracht worden alleen de fees voor de dienst als onduidelijk beoordeeld, dus niet de kosten van het ingehuurd personeel. Dit is gelijk aan afgelopen jaren. Het contract is in 2024 europees aanbesteed. Het nieuwe contract zal per 1-6-2025 ingaan.

Subsidieverstrekingen

In 2024 hebben we een subsidie verstrekt die feitelijk een inkoop betreft. Hiervan hebben we afgeweken van ons subsidie/inkoopbeleid. Deze afweging is bewust gemaakt en vastgelegd in het college besluit. Daarnaast is er een Subsidie verstrekt die afwijkt van de subsidieverordening. Echter is deze niet geaccordeerd door college en daarmee onrechtmatig verstrekt. Het besluit wordt met terugwerkende kracht genomen maar is niet tijdig genoeg voor het jaarrekening traject 2024. Gezamenlijk gaat om een bedrag van € 418.725,-.

Daarnaast constateren we dat in het proces rondom subsidieverstrekingen verbeteringen nodig zijn om ervoor te zorgen dat we de gestelde termijnen kunnen halen. Met name de termijnen rondom het tijdig vaststellen heeft aandacht nodig. Hoewel dit geen materiele impact heeft op onze jaarrekening willen we als gemeente als betrouwbare partner operen.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Van misbruik en oneigenlijk (M&O) gebruik kan sprake zijn als mensen of organisaties bewust of onbewust gebruik maken van de voorzieningen van de gemeente, terwijl ze er geen recht op hadden. Deze bedragen worden waar mogelijk teruggevorderd, daarbij kan een boetebedrag worden opgelegd.

M&O Participatiewet

Mensen met een uitkering worden periodiek gecontroleerd, ook signalen van misbruik of oneigenlijk gebruik worden onderzocht. Daaruit kan blijken dat iemand onterecht een (deel van de) uitkering heeft ontvangen. Waar mogelijk wordt dat teruggevorderd. In 2024 het totaalbedrag wat is teruggevorderd onder de rapporteringsgrens. En wordt daarom niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

M&O WMO/Jeugdwet

Signalen van fraude bij zorgaanbieders of PGB-aanbieders in de WMO en Jeugdwet worden in regionaal verband onderzocht. Daarnaast wordt om fraude te voorkomen in Twente het barrièremodel gebruikt. Hierbij worden aanbieders voordat zij in aanmerking komen voor een contract al op een aantal punten gecontroleerd. In 2024 zijn er geen terugvorderingen geweest.

Onrechtmatigheid	Bedrag onrechtmatig	Bedrag onduidelijkheden
M&O participatiewet	Onder rapportagegrens	
M&O WMO/Jeugdwet	n.v.t.	

Fraudepreventie Intern

Onze frauderisicoanalyse hebben we in 2024 geactualiseerd. We hebben steeds meer aandacht voor de frauderisico's die plaats kunnen vinden binnen onze processen. Frauderisico's spelen bij procesmanagement ook een belangrijke rol. Het is noodzakelijk om effectieve controles binnen een proces te implementeren om deze risico's te beheren en te minimaliseren. Bovendien zullen bij de verdere ontwikkeling van ons risicomanagementsysteem ook de risico's op fraude worden geïntegreerd.

We onderkennen binnen de gemeente inherent frauderisico bij de onderstaande processen. Op deze onderdelen zijn specifieke beheersmaatregelen getroffen om frauderisico's te voorkomen, maar er zal altijd een risico blijven bestaan.

Proces	Risico's (niet limitatief)
Inkopen / Crediteuren	Het risico op corruptie, samenspanning of omkoping bij het verstrekken van opdrachten. Betalingsfraude door bijv. spookfacturen of niet geleverde prestaties.
Subsidieverstrekingen	Belangenverstrengeling bij subsidies. Omkoping/corruptie/samenspanning bij subsidies. Subsidies worden onjuist ingezet door organisaties.
ICT	Gegevens wijzigen in systemen voor eigen gewin. Ontvreemding van goederen (computers/telefoons) of gegevens. Phishing of hack door externen in het systeem voor afpersing.
Verslaggevingsfraude	Doorbreking van beheersing/ingrijpen op interne regels door management/bestuur (managementoverride), aantasting budgetrecht van Raad en daarmee niet voldoen aan het begrotingscriterium.

Binnen de gemeente is er sprake van een diversiteit aan beheersmaatregelen. Sommigen zijn specifiek getroffen om het frauderisico te beperken. En andere zijn algemene beheersmaatregelen die o.a. het frauderisico beperken. We onderkennen 2 soorten 'controls'. Hard controls en soft controls. Een hard control is bijvoorbeeld het 4-ogen principe of autorisaties in een systeem. Soft controls zijn minder tastbaar en kunnen bijvoorbeeld bestaan uit trainingen en casuïstiek besprekingen.

Volgens het beleid Melden Vermoeden Misstanden, is het mogelijk om meldingen te doen van (mogelijk) fraude bij daarvoor aangewezen functionarissen. Bij navraag blijkt dat er in 2024 in totaal 4 meldingen zijn gedaan van integriteitszaken. Geen van deze zaken zijn doorgezet of hebben geleid tot een integriteits/fraude kwestie.

Begrotingscriterium

De raad heeft budgetrecht en besluit op programmaniveau over de begroting. In 2024 zijn er afwijkingen geconstateerd in de programma's.

Zoals uit de Rechtmatigheidsverantwoording blijkt zijn alle afwijkingen ten opzichte van de begroting onrechtmatig. Het totaal aan begrotingsonrechtmatigheid is hierdoor € 1.8 miljoen. Vervolgens wordt getoetst of deze afwijkingen acceptabel zijn of niet-acceptabel. Deze spelregels zijn vooraf door de raad bepaald en vastgelegd in het controleprotocol 2024 en financiële verordening.

Overschrijdingen van de lasten en overschrijdingen van investeringsbudgetten (kredieten) zijn op basis van de gemeentewet onrechtmatig. Andere begrotingsafwijkingen zoals overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten zijn op zichzelf niet onrechtmatig. Deze kunnen alleen onrechtmatig zijn wanneer deze niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld. Het melden van onderschrijdingen van lasten op programmaniveau of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten is tijdig en daarmee rechtmatig als deze afwijkingen uiterlijk bij de jaarstukken worden gemeld en toegelicht. In de jaarstukken worden deze afwijkingen gerapporteerd en toegelicht per programma.

Spelregels bij beoordelen acceptabel / niet acceptabel.

Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. In het controleprotocol en de financiële verordening is vastgelegd dat afwijkingen als acceptabel (en daarmee rechtmatig) worden aangemerkt in de volgende situaties:

- Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren;
- Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling;
- De overschrijding van een budget is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage;
- Er is sprake van een overschrijding van lasten en/of investeringskrediet (of nieuw investeringskrediet) in de laatste 2 maanden van het (begrotings)jaar, waardoor deze niet meer in de laatste verzamelwijziging op de Beleidsbegroting kan worden vastgesteld door de raad, maar deze overschrijding wel is bekrachtigd in het afzonderlijk raadsbesluit over het desbetreffende onderwerp.

Acceptabele afwijkingen (€ 1.751.415,-)

Deze worden toegelicht bij de desbetreffende beleidsprogramma's.

Niet acceptabele afwijkingen (€ 166.000,-)

Deze worden ook toegelicht bij de beleidsprogramma's. Daarnaast wordt in deze paragraaf verantwoording afgelegd indien ze groter zijn dan de rapportagetolerantie. Dit is in lijn met de rapportage over andere onrechtmatigheden.

Taakveld	Afwijking	Toelichting
5.2 Sportaccommodaties	€166.000,-	Wij hebben voorbereidingskosten gemaakt ten behoeve van de huisvesting van de voetbalacademie. Deze voorbereidingskosten zijn niet opgenomen in de kredietaanvraag, die is gedaan in de Zomernota 2023-2027. In 2024 zorgt dit voor een incidenteel nadeel van € 166.000.

Verbeteren van de processen

Niet alle onrechtmatigheden zijn te voorkomen. Bij sommige bevindingen kiezen we in de afweging van risico's en beheersing om het proces niet te veranderen. Om de bovenstaande onrechtmatigheden te voorkomen worden de volgende verbeteracties ingezet:

- Om fouten bij het inkopen te vermijden, wordt de focus gelegd op het bevorderen van kennis bij inkopers en contractbeheerder over de Europese aanbestedingsregels. Daarnaast hebben we aandacht voor het contract en het managen van afspraken. Zo voorkomen we dat een opdracht gedurende de looptijd boven de Europese drempel uitkomt. Door middel van een risicoanalyse streven we ernaar om mogelijke overschrijdingen in de inkoop vroegtijdig te signaleren, zodat we tijdig corrigerende maatregelen kunnen nemen.
- In het kader van de begrotingsonrechtmatigheid hebben we een aantal keer begrotingswijzigingen voorgelegd aan de raad. Het komende jaar zullen we ons richten op het voorlichten van budgethouders over begrotingsonrechtmatigheid. Door het verstrekken van betere informatie zal het bewustzijn van de impact van begrotingsonrechtmatigheid in het P&C-proces toenemen.
- In 2022 is de visie op control opgesteld. In 2024 hebben we verder gebouwd aan deze visie. Deze visie heeft tot doel dat we als gemeente beter 'in control' komen, de organisatie beheersbaar te houden en daarmee doen wat we hebben afgesproken. Als gemeente willen we namelijk een betrokken en betrouwbare partner zijn. Zowel voor inwoners als bedrijven. Maar zeker ook voor de raad, het college, verbonden partijen en andere maatschappelijke organisaties. Daarnaast vinden we het belangrijk om flexibel en wendbaar te kunnen werken aan vraagstukken en strategische opgaven waar we ons als gemeente voor gesteld zien. Zo hebben we een stappen gemaakt met het verstevigen van projectcontrol. En hebben we onze interne sturing en beheersing verbeterd door focus op de jaarplannen

6.8 Subsidies

Wat willen we bereiken

De gemeente Hengelo verleent subsidies om bepaalde doelen te bereiken. De doelen zijn omschreven in de programma's van de Beleidsbegroting en in specifieke beleidsnota's. De subsidieverlening moet voldoen aan de regels van de Algemene wet bestuursrecht, de Algemene subsidieverordening (ASV) en de subsidie uitvoeringsregelingen. De laatste twee worden door onszelf bepaald. Met een subsidie kunnen de kosten van een activiteit geheel of gedeeltelijk worden betaald.

Hoe gaan we dit doen?

Voor het jaar 2024 is de lokale regelgeving vastgelegd in de volgende documenten: de Algemene subsidieverordening (ASV) en de subsidie uitvoeringsregelingen 2023. Voor alle verleende subsidies in 2024 verwijzen wij u naar het openbare subsidieregister op de website van de gemeente Hengelo.

Per afzonderlijke subsidie worden de voorwaarden waaronder de subsidie wordt verleend, de verplichtingen waaraan de subsidieontvanger moet voldoen en de wijze van betaling vastgelegd in een subsidiebesluit (beschikking). Waar mogelijk worden prestatieafspraken gemaakt.

We kennen jaarlijkse subsidies, die per (boek)jaar of voor een bepaald aantal boekjaren aan een instelling voor een periode van maximaal 4 jaar worden verstrekt, en eenmalige subsidies voor bijvoorbeeld projecten of activiteiten.

In de begroting is rekening gehouden met de jaarlijkse indexering zoals in de Zomernota 2024 - 2027 opgenomen. De meeste subsidies worden jaarlijks geïndexeerd. Voor 2024 zijn de subsidies geïndexeerd met 8,9% ten opzichte van 2023. Onderstaand worden de subsidies vermeld waarvoor sprake is van een uitvoeringsregeling en subsidieplafond.

Subsidie uitvoeringsregelingen 2024

Een aantal subsidieplafonds zijn niet bereikt en we zien in onderstaande tabel dat we middelen overhouden op onze subsidie uitvoeringsregelingen.

Er is een hogere onderwijssubsidie Voorschool Hengelo uitgekeerd dan het vastgestelde subsidieplafond. In de P&C-documenten heeft er een bijstelling van de begroting plaatsgevonden, waardoor er aansluiting is met de uitgekeerde subsidie. Per abuis is het subsidieplafond niet bijgesteld.

Uitvoerings-/subsidieregelingen	Begroot 2024	Subsidieplafonds 2024	Uitgekeerd 2024
Subtotaal cultuurhistorisch erfgoed	211.428	211.428	127.970
1. Monumentenzorg	35.023	35.023	32.718
2. Begraafplaats en gedenkmonumenten	2.835	2.835	-
3. Karakteristieke boerderijen en opstallen	3.401	3.401	1.635
4. Kunst uit de wederopbouw	4.535	4.535	-
5. Voorlichting en communicatie	5.668	5.668	3.544
6. Tuindorp t Lansink	11.336	11.336	8.792
7. Archeologie	17.004	17.004	-
8. Gevelverbetering binnenstad	91.626	91.626	73.122
9. (Industrieel) erfgoed Hart van Zuid	40.000	40.000	8.160
Subtotaal kunst en cultuur	9.261.351	9.261.351	9.218.986
10. Culturele Initiatieven	21.915	21.915	26.198
11. Podiumbudget	24.068	24.068	18.600
12. Stimuleringsbudget Beeldende Kunst en Vorming	54.365	54.365	55.732
15. Basissubsidie Amateurkunst	155.612	155.612	149.706
16. Culturele kernvoorzieningen - Bibliotheek Hengelo	2.874.519	2.874.519	2.874.519
16. Culturele kernvoorzieningen - Oyfo	2.291.120	2.291.120	2.291.120
16. Culturele kernvoorzieningen - Schouwburg Hengelo	<u>2.460.621</u>	<u>2.460.621</u>	<u>2.455.980</u>
16. Culturele kernvoorzieningen - Metropool Poppodia van Twente	987.328	987.328	987.328
17. Beeldende kunst - Ateliers '93	7.502	7.502	7.502
17. Beeldende kunst - HeArtpool	16.514	16.514	18.165
17. Beeldende kunst - MHHK	4.622	4.622	4.622
17. Beeldende kunst - SWWK	13.662	13.662	13.662
18. Presentatie beeldende kunst	102.992	102.992	77.303
19. Cultureel Erfgoed - Museum Hengelo	19.604	19.604	19.604
19. Cultureel Erfgoed - Historisch Archief Beckum	3.209	3.209	3.209
19. Cultureel Erfgoed - Historie Brandweer Hengelo	1.372	1.372	1.372
20. Lokale Omroep - 1Twente	222.326	222.326	214.364
Subtotaal internationaal	8.740	8.740	677
21. Uitwisseling partnerstad Emsdetten	8.740	8.740	676,5
Subtotaal jeugd	94.063	94.063	92.330
22. Vrijwillig jeugdwerk - scouting	94.063	94.063	92.330

Uitvoerings-/subsidieregelingen	Begroot 2024	Subsidieplafonds 2024	Uitgekeerd 2024
Subtotaal sport en bewegen	183.463	183.463	177.353
23. Sportkennismaking	18.991	18.991	23.574
24. Openbare ruimte inrichten en kleine evenementen	6.492	6.492	6.492
25. Deskundigheidsbevordering	20.000	20.000	17.047
26. Sporten met een beperking mogelijk maken	18.990	18.990	26.168
27. Duurzaamheid	18.990	18.990	4.072
28. FBK Games	100.000	100.000	100.000
Subtotaal welzijn	2.426.724	2.426.724	
29. Lhbt+ – incidentele projecten en initiatieven	35.000	35.000	6.285
30. Wijkwelzijnswerk	2.179.098	2.179.098	2.207.249
31. Bewonersparticipatie - Basissubsidie erkende bewonersorganisaties	61.989	61.989	36.686
31. Bewonersparticipatie - Organiseren van wijkbrede activiteiten door erkende bewonersorganisaties	90.310	90.310	56.157
31. Bewonersparticipatie - Buurtbonnen voor ongeorganiseerde bewoners(groepen)	60.327	60.327	58.708
Subtotaal zorg	1.319.825	1.319.825	1.303.112
32. Thuis in de buurt	26.463	26.463	16.195
33. Maatschappelijke opvang, begeleiding en bemoeizorg	1.293.362	1.293.362	1.286.917
Subtotaal onderwijs	1.952.636	1.800.000	1.952.636
34. Voorschool Hengelo	1.952.636	1.800.000	1.952.636
Totaal subsidie uitvoeringsregelingen met plafond	15.458.230	15.305.594	12.873.064

6.9 Wet open overheid (Woo)

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden, als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Onderdeel van de wet is het opnemen van een Openbaarheidsparagraaf Woo in de Beleidsbegroting en Jaarstukken, waarin we inzicht geven aan de wijze waarop we uitvoering aan de wet geven. Conform de Woo maken we informatie actief en passief openbaar. Gemeente Hengelo implementeert de Woo via een uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma heeft een roadmap opgeleverd waarin wordt afgetekend welke activiteiten de komende jaren te ondernemen zijn om o.a. de informatiehuishouding passend door te ontwikkelen. Dit heeft impact op bestuur, onze informatieprofessionals, informatiesystemen en informatievolume.

Wat wilden we bereiken?

In 2024 wilden we verder met de implementatie van de Woo. Het eerste Koninklijk Besluit zou genomen worden waarmee verplicht werd de eerste tranche aan informatie categorieën actief openbaar te maken. Tegelijk wilden we inzetten op informatiebewustzijn in de organisatie, het ontwikkelen van hulpmiddelen om het werken met de Woo makkelijker te maken, aansluiting te vinden bij andere grote informatiekundige veranderopgaven en technische voorzieningen treffen waarmee gegevens gemakkelijker geschikt gemaakt konden worden voor (actieve) openbaarmaking. Terwijl de verandering stapsgewijs ingevoerd moest worden waren er ook de Woo-verzoeken die afgehandeld moesten worden.

Wat hebben we bereikt?

Algemeen

- Programma governance is ingericht met periodieke Opdrachtgever/Opdrachtnemer-overleggen, en een zogeheten regiegroep onder leiding van de programmamanager met de voorzitters van diverse inhoudelijke werkgroepen;
- De roadmap is gevolgd met activiteiten die door het programma worden opgepakt;
- Het ontwerp van afhandelen van het Woo-verzoeken is in praktijk gebracht;
- Ten aanzien van informatiebewustzijn zijn er meerdere presentaties gegeven om medewerkers op de hoogte te brengen van de kernelementen van de Woo en welke impact dit kan hebben in het werk;
- Er is een intranet-omgeving gerealiseerd voor de Woo die geldt als vindplaats voor alle hulpmiddelen en informatieproducten (o.a. hulpkart bij Woo, richtlijn anonimiseren, uitgebreide handleiding afhandelen Woo-verzoek);
- Voor de griffie hebben we een impact-analyse uitgevoerd om te bepalen wat er voor hen nog nodig is te voldoen aan de Woo. Het programma heeft aangeboden deze resterende implementatiepunten te verzorgen;
- Regionaal nemen we samen met een aantal andere gemeenten een vooropgaande rol in het delen van informatie en aanpak aan kleinere gemeenten en Woo-plichtige organisaties.

Actieve openbaarmaking

- We hebben de Woo-index gevuld met de per 1-11-2024 verplichte informatiecategorieën;
- We hebben meer informatie categorieën actief openbaar gemaakt in de Woo-index dan wettelijk verplicht.

Informatiecategorie	Actief gepubliceerd	¹ In Woo-index	Verplicht per
Wetten en algemeen verbindende voorschriften	Ja	Ja	1-11-2024
Overige besluiten van algemene strekking	Ja	Ja	1-11-2024
Organisatie en werkwijze	Ja	Ja	1-11-2024
Bereikbaarheidsgegevens	Ja	Ja	1-11-2024
Woo-verzoeken	Aan indiener	² Nee	n.n.b.
Agenda's en besluitenlijsten bestuurscolleges	Besluitenlijsten	Ja	n.n.b.
Beschikkingen	Gedeeltelijk	Ja	n.n.b.
Ontwerpen van wet- en regelgeving met adviesaanvraag	Adviescolleges	Ja	n.n.b.
Jaarplannen en jaarverslagen	Geheel	Ja	n.n.b.
Vergaderstukken decentrale overheden (raadsstukken)	Geheel	Ja	n.n.b.

1 https://organisaties.overheid.nl/woo/35296/Gemeente_Hengelo

2 Woo-verzoeken publiceren we op dit moment nog niet. We starten in 2025 met het aanschaffen en inrichten van een publicatieplatform. Woo-verzoeken worden in behandeling genomen en aan de indiener beantwoord.

Passieve openbaarmaking

- Woo verzoeken worden na beoordeling doorgezet naar de verantwoordelijke lijnafdeling, en van daaruit behandeld. In 2024 hebben we 49 Woo-verzoeken ontvangen, waarvan:
- 27 Woo-verzoeken beantwoord;
- 16 Woo-verzoeken afgewezen (bijv. als gevolg van informatieverzoek, geen beschikbare informatie, documenten al openbaar, doorgezet naar ander openbaar lichaam, of wegens de antimisbruikregeling);
- 6 Woo-verzoeken nog in behandeling.

Informatiehuishouding op orde

- Nadat in 2023 de aanbesteding op anonimiseringssoftware is doorlopen, hebben we deze in 2024 geïmplementeerd. Hierbij is ook een aanvullende technische koppeling gerealiseerd met het Vergunningen-Toezicht- en Handhavingssystemen;
- We hebben een analyse gedaan naar de reikwijdte van een publicatieplatform, omdat dit vanuit meerdere wet- en regelgeving een aandachtspunt is. De scope die hierop is vastgesteld geldt als vertrekpunt voor de op te starten aanbesteding voor een publicatieplatform, waarop tenminste (een link naar) alle Woo-plichtige informatie te vinden zal zijn;
- Er is gestart met het gereed maken (opstellen en implementeren van eisen) van diverse systemen om deze straks te kunnen koppelen met het aan te schaffen publicatieplatform;
- Juridische en beleidsmatige handvatten zijn opgesteld voor het in behandeling nemen van Woo-verzoeken, actieve publicatie en het gegevensbeheer hieromtrent.

7

Jaarrekening

7.1	Balans	182
7.2	Het overzicht van baten en lasten	186
7.3	Toelichtingen	189
7.4	Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen	224
7.5	WNT-verantwoording 2024	232
7.6	Gerealiseerde baten en lasten per taakveld	233

7.1 Balans

Balans per 31 december (activa)

A C T I V A	31-12-2024	31-12-2023
Vaste Activa		
Immateriële vaste activa		
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en saldo van agio en disagio	299	323
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	2.015	2.003
Immateriële vaste activa	2.314	2.326
Materiële vaste activa		
Gronden uitgegeven in erfpacht	17.928	18.382
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	34.801	34.395
Investerings met economisch nut	195.622	189.020
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	48.471	41.746
Materiële vaste activa	296.822	283.543
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	8.593	722
- Gemeenschappelijke regelingen	129	129
Leningen aan:		
- Woningcorporaties	225.478	240.978
- Deelnemingen	-	-
Overige langlopende leningen	12.400	13.836
Uitzettingen:		
- Overige uitzettingen met een looptijd van 1 jaar of langer	2.613	865
Financiële vaste activa	249.213	256.530
Vaste Activa	548.349	542.398
Vlottende Activa		
Voorraden		
Onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie	42.542	41.936
Gereed product en handelsgoederen	3.654	2.920
Voorraden	46.196	44.856
Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	20.481	18.875
Rekening courant verhouding met het Rijk	101.317	122.495
Rekening courant verhouding met niet financiële instellingen	8.066	6.164
Overige vorderingen	4.895	8.058
Overige uitzettingen:		
- Overige uitzettingen	-	-
Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	134.759	155.592
Liquide middelen		
Kas- en banksaldi	738	707
Liquide middelen	738	707
Overlopende activa		
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	441	1.372
- Het rijk	25	25
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.963	1.910
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	22.017	20.990
Overlopende activa	24.446	24.297
Vlottende Activa	206.139	225.452
Activa	754.488	767.850

Balans per 31 december (passiva)

P A S S I V A	31-12-2024	31-12-2023
Vaste Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	80.692	95.699
Bestemmingsreserve	73.415	38.163
Gerealiseerd resultaat	1.714	7.270
Eigen vermogen	155.821	141.132
Voorzieningen		
Voorzieningen	39.007	39.029
Voorzieningen	39.007	39.029
Vaste schulden met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	452.624	487.159
Onderhandse leningen van buitenlandse instellingen	15.000	15.000
Waarborgsommen	109	92
Vaste schulden met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	467.733	502.251
Vaste Passiva	662.561	682.412
Vlottende Passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
Overige kasgeldleningen	-	-
Kas- en banksaldi	-	-
Overige vlottende schulden	14.413	9.419
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	14.413	9.419
Overlopende Passiva		
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkering met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren:		
- Europese overheidslichamen	796	258
- Het Rijk	38.771	38.673
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.328	679
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	36.619	36.409
Overlopende Passiva	77.514	76.019
Vlottende Passiva	91.927	85.438
Passiva	754.488	767.850
Gewaarborgde geldlening	27.248	28.491
Garantiestellingen	-	-

7.2 Het overzicht van baten en lasten

Consolidatie (bedragen x € 1.000)	REKENING 2023				BEGROTING 2024				GEWIJZIGDE BEGROTING 2024				REKENING 2024			
	BATEN	LASTEN	SALDO		BATEN	LASTEN	SALDO		BATEN	LASTEN	SALDO		BATEN	LASTEN	SALDO	
Resultaat voor bestemming																
1. Veiligheid	73	9.595	-9.522		98	10.944	-10.846		82	11.111	-11.029		47	10.556	-10.509	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	1.268	11.615	-10.346		1.118	13.047	-11.929		1.118	12.477	-11.359		1.274	12.575	-11.301	
3. Economie	3.266	4.640	-1.373		2.465	4.127	-1.662		23.708	23.815	-108		20.583	20.540	42	
4. Onderwijs	3.715	11.439	-7.724		4.265	12.522	-8.257		5.408	14.206	-8.797		5.312	14.345	-9.033	
5. Sport, cultuur en recreatie	9.331	31.330	-21.998		7.772	31.494	-23.722		8.602	32.535	-23.933		9.332	33.001	-23.669	
6. Sociaal domein	71.314	182.304	-110.989		49.476	175.254	-125.778		76.058	193.923	-117.865		74.679	192.410	-117.731	
7. Volksgezondheid en milieu	26.318	28.599	-2.281		27.103	30.015	-2.912		26.903	29.818	-2.915		28.225	30.867	-2.642	
8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	10.580	15.482	-4.902		19.053	23.022	-3.969		23.351	27.285	-3.934		9.080	20.559	-11.479	
9. Bestuur en ondersteuning	3.422	12.596	-9.174		3.576	16.957	-13.381		4.228	13.644	-9.416		4.320	15.558	-11.238	
Resultaat voor bestemming	129.287	307.598	-178.311		114.926	317.382	-202.456		169.459	358.815	-189.356		152.852	350.412	-197.560	
Algemene dekkingsmiddelen	BATEN	LASTEN	SALDO		BATEN	LASTEN	SALDO		BATEN	LASTEN	SALDO		BATEN	LASTEN	SALDO	
1. Lokale heffingen, ongebonden	30.586	-	30.586		33.132	-	33.132		33.132	-	33.132		33.866	-	33.866	
2. Algemene uitkeringen	193.827	-	193.827		199.645	-	199.645		208.595	-	208.595		209.522	-	209.522	
3. Dividend	2.776	-	2.776		890	-	890		1.409	-	1.409		1.374	-	1.374	
4. Samenwerking en financieringsfunctie	13.891	10.617	3.274		9.847	9.059	788		14.139	9.059	5.079		14.906	10.375	4.531	
5. Ov. alg. dekkingsmiddelen	391	-	391		435	-	435		435	-	435		350	-	350	
Algemene dekkingsmiddelen	241.470	10.617	230.853		243.950	9.059	234.890		257.710	9.059	248.650		260.017	10.375	249.642	
Overhead / vennootschapsbelasting	BATEN	LASTEN	SALDO		BATEN	LASTEN	SALDO		BATEN	LASTEN	SALDO		BATEN	LASTEN	SALDO	
6. Overhead	6.218	38.929	-32.711		4.716	41.827	-37.111		6.499	45.326	-38.827		7.681	44.842	-37.162	
7. Vennootschapsbelasting	-	86	-86		-	71	-71		-	71	-71		-	64	-64	
Overhead	6.218	39.015	-32.797		4.716	41.898	-37.181		6.499	45.397	-38.898		7.681	44.907	-37.226	
Resultaat voor bestemming																
1. Veiligheid	73	9.595	-9.522		98	10.944	-10.846		82	11.111	-11.029		47	10.556	-10.509	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	1.268	11.615	-10.346		1.118	13.047	-11.929		1.118	12.477	-11.359		1.274	12.575	-11.301	
3. Economie	3.538	4.640	-1.102		2.634	4.127	-1.494		23.876	23.815	60		20.766	20.540	226	
4. Onderwijs	3.715	11.439	-7.724		4.265	12.522	-8.257		5.408	14.206	-8.797		5.312	14.345	-9.033	
5. Sport, cultuur en recreatie	9.331	31.330	-21.998		7.772	31.494	-23.722		8.602	32.535	-23.933		9.332	33.001	-23.669	
6. Sociaal domein	71.314	182.304	-110.989		49.476	175.254	-125.778		76.058	193.923	-117.865		74.679	192.410	-117.731	
7. Volksgezondheid en milieu	26.318	28.599	-2.281		27.103	30.015	-2.912		26.903	29.818	-2.915		28.225	30.867	-2.642	
8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	10.580	15.482	-4.902		19.053	23.022	-3.969		23.351	27.285	-3.934		9.080	20.559	-11.479	
9. Bestuur en ondersteuning	250.838	62.757	188.082		252.073	67.914	184.160		268.268	68.100	200.168		271.834	71.005	200.829	
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	376.976	357.760	19.216		363.592	368.339	-4.747		433.667	413.271	20.396		420.549	405.859	14.690	
Mutaties reserves	BATEN	LASTEN	SALDO		BATEN	LASTEN	SALDO		BATEN	LASTEN	SALDO		BATEN	LASTEN	SALDO	

Consolidatie (bedragen x € 1.000)	REKENING 2023			BEGROTING 2024			GEWIJZIGDE BEGROTING 2024				REKENING 2024	
	BATEN	LASTEN	SALDO	BATEN	LASTEN	SALDO	BATEN	LASTEN	SALDO	BATEN	LASTEN	SALDO
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-	-	-	-	-	-	75	-	75	-	-	-
4. Onderwijs	-	-	-	-	800	-800	-	800	-800	-	800	-800
5. Sport, cultuur en recreatie	184	1.342	-1.158	-	202	-202	525	359	166	549	359	191
6. Sociaal domein	1.775	8.971	-7.196	2.532	-	2.532	9.945	8.718	1.227	9.869	8.818	1.051
7. Volksgezondheid en milieu	629	361	268	45	-	45	45	510	-465	504	361	143
8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	140	-	140	-	-	-	71	11.130	-11.059	71	11.130	-11.059
9. Bestuur en ondersteuning	31.740	35.741	-4.001	12.825	9.182	3.643	43.473	53.013	-9.541	39.260	41.762	-2.501
Mutaties reserves	34.469	46.415	-11.946	15.402	10.184	5.218	54.134	74.530	-20.396	50.253	63.230	-12.976
Gerealiseerd resultaat	BATEN	LASTEN	SALDO	BATEN	LASTEN	SALDO	BATEN	LASTEN	SALDO	BATEN	LASTEN	SALDO
1. Veiligheid	73	9.595	-9.522	98	10.944	-10.846	82	11.111	-11.029	47	10.556	-10.509
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	1.268	11.615	-10.346	1.118	13.047	-11.929	1.193	12.477	-11.284	1.274	12.575	-11.301
3. Economie	3.538	4.640	-1.102	2.634	4.127	-1.494	23.876	23.815	60	20.766	20.540	226
4. Onderwijs	3.715	11.439	-7.724	4.265	13.322	-9.057	5.408	15.006	-9.597	5.312	15.145	-9.833
5. Sport, cultuur en recreatie	9.515	32.671	-23.156	7.772	31.696	-23.924	9.127	32.894	-23.767	9.881	33.359	-23.478
6. Sociaal domein	73.090	191.275	-118.185	52.008	175.254	-123.245	86.003	202.641	-116.638	84.548	201.228	-116.680
7. Volksgezondheid en milieu	26.947	28.960	-2.013	27.148	30.015	-2.867	26.948	30.328	-3.380	28.729	31.228	-2.499
8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	10.720	15.482	-4.762	19.053	23.022	-3.969	23.422	38.415	-14.994	9.151	31.689	-22.538
9. Bestuur en ondersteuning	282.579	98.498	184.080	264.898	77.096	187.802	311.740	121.113	190.627	311.094	112.767	198.327
Gerealiseerd resultaat	411.445	404.175	7.270	378.994	378.524	471	487.800	487.800	-	470.802	469.089	1.714

Voor de analyse van de afwijkingen tussen de gewijzigde begroting en de gerealiseerde cijfers verwijzen wij naar hoofdstuk 5.2 van het jaarverslag.

7.3 Toelichtingen

7.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De Jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op 19 april 2022 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

7.3.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de Jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar zijn in acht genomen als die bij het opmaken van de Jaarrekening bekend zijn. Winsten worden opgenomen als zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het besluit tot toekenning aan het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

De eindresultaten van de vastgestelde grondexploitaties worden verrekend met de algemene reserve grondexploitatie. De verrekening is in de meerjarenraming gefaseerd in het jaar dat verwacht wordt dat de grondexploitatie kan worden afgesloten. In enkele gevallen vindt er een tussentijdse verrekening plaats. Een tussentijdse verrekening kan alleen plaatsvinden, wanneer er aan onderstaande regels wordt voldaan:

- Verliezen zullen worden genomen in het jaar waarin deze tot uitdrukking komen (onafwendbaar zijn). Voor deze negatieve complexen wordt een voorziening gevormd tegen contante waarde;
- Tussentijdse winst dient genomen te worden conform de Percentage of completion (Poc) methode. Naar rato van gerealiseerde kosten en opbrengsten wordt de winst genomen. Dit conform de spelregeld zoals opgenomen in de notitie grond exploitaties van de commissie BBV.

De balans geeft de stand van zaken weer voor wat betreft de omvang en samenstelling van het vermogen, zowel per balansdatum alsmede de cijfers van de balans van het vorige begrotingsjaar (artikel 30 BBV). De balans bestaat uit Activa en Passiva.

Activa wordt onderscheiden in vaste en vlottende activa, al naar gelang zij zijn bestemd om de uitoefening van de werkzaamheid van de gemeente al dan niet duurzaam te dienen. Passiva wordt onderscheiden in vast en vlottend.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan overlopende verlofaanspraken. Vakantiedagen en verlofsaldi leiden in principe niet tot een uitbetaling, tenzij medewerkers uit dienst gaan.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering is in de Jaarrekening de algemene uitkering opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeente afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid en volledigheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. Conform de uitspraak van de commissie BBV is in de Jaarrekening het uitgekeerde bedrag opgenomen en is er geen schatting opgenomen van nog te ontvangen eigen bijdragen.

Bedragen opgenomen in financiële tabellen zijn x € 1.000. Bij de tekstuele toelichting op de balans is de afronding gedaan tot miljoenen euro's, tenzij anders is aangegeven.

Vaste Activa

Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa (artikel 33 BBV).

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn, evenals materiële vaste activa, niet financieel van aard. Ze zijn niet tastbaar, in tegenstelling tot materiële vaste activa. Alle activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (artikel 63 BBV), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van het sluiten van geldleningen (incl. de betaalde boeterente) worden geactiveerd en over maximaal de looptijd van de lening volledig afgeschreven. Indien geen nieuwe lening wordt aangetrokken zijn de kosten van vervroegde aflossing (boeterente) niet geactiveerd, maar als last verantwoord.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden volledig afgeschreven in maximaal 5 jaar.

Voor bijdragen aan de activa in eigendom van derden, bedoeld in artikel 34, onderdeel c, is de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt. Deze worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage verminderd met de afschrijvingen. Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven als was het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt in bezit van de gemeente.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa (inclusief Software) zijn te onderscheiden in:

- Investerings met een economisch nut (het is verhandelbaar / kan opbrengst genereren);
- Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut (artikel 35 BBV).
- Investerings met een economisch nut in erfpacht

Activa met een economisch nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Tevens zijn de uit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing is geheven. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

Activa in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De "verordening op het Financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo" is in 2023 vernieuwd en in de "Nota investerings- en activeringsbeleid 2024" zijn de regels omtrent waarderen en afschrijven van activa nader vastgelegd.

In beginsel wordt lineair afgeschreven. Slechts in incidentele gevallen wordt een afwijkende afschrijvingsmethode gekozen, bijvoorbeeld omdat wet- en regelgeving dit voorschrijft of om fluctuaties in tarieven te voorkomen. Afschrijvingen geschieden op basis van een bestendige gedragslijn en zijn onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen (percentages) zijn:

Soort actief	Afschrijving
Onderzoek en ontwikkeling	20,0%
Grond	0,0%
Riolering	2 - 3,3%
Openbare verlichting	4,0%
Wegen	3,3%
Parkeerapparatuur	6,67 - 10,0%
Gebouwen	2,5%
Vervoermiddelen	10 - 12,5%
Soft- en hardware	16,6 - 33,3%

De lasten samenhangend met de uitvoering van klein en groot onderhoud, bodemsaneringen en het baggeren van watergangen zijn niet levensduur verlengend en zijn daarom niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie of de gevormde (onderhouds)voorziening gebracht.

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van de eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Indien de gronden in eeuwigdurende erfpacht zijn uitgegeven vindt waardering tegen registratiewaarde plaats.

Financiële vaste activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd van langer dan één jaar worden onder de financiële vaste activa opgenomen. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar behoren tot de vlottende activa.

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten). De verstrekte leningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde bestaande uit de initiële verstrekking verminderd met de jaarlijkse aflossingen. Indien nodig heeft afwaardering wegens duurzame waardeverminderingen plaatsgevonden. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde van de leningen in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn

gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de deelneming duurzaam lager is dan de verkrijgingsprijs zal er een voorziening worden getroffen voor de waarde vermindering tot marktwaarde.

Flottende activa

Onder de vlottende activa worden afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, de liquide middelen en de overlopende activa (Artikel 37 BBV).

Voorraden

De grond- en hulpstoffen zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, worden vermeerderd met de toegerekende algemene beheerskosten (inclusief rente) en verminderd met de gerealiseerde verkopen. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs, vindt waardering plaats tegen deze lagere marktwaarde.

De onderhanden werken incl. de bouwgronden in exploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgingsprijs vermeerderd met de vervaardigingskosten verminderd met de opbrengsten wegens gerealiseerde verkopen en ontvangen (rijks)subsidies.

Voor verwachte incurrantheid van de voorraad of voor verwachte verliezen op grondexploitatie is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening is bepaald op de contante waarde van de voorraad.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien is voldaan aan de volgende voorwaarden, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De vorderingen zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa worden tegen verkrijgingsprijs opgenomen. Kas- en Banksaldi worden daarbij afzonderlijk opgenomen.

Vaste passiva

Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer (Artikel 41 BBV).

Eigen vermogen

Het eigen vermogen kent geen eigenstandige waardering. Feitelijk vormt het eigen vermogen de resultante van alle overige in de balans opgenomen posten, die wel een eigenstandige waardering kennen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders (op basis van actuariële berekeningen) is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd, o.a. o.v.v. gehanteerde rekenrente.

De voorzieningen ter egalisering van kosten stelen op een actuele meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is het beleid ter zake nader uiteengezet.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan de reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen de netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar en de overlopende passiva.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar worden gesplitst in kasgeldleningen, bank- en giroaldi alsmede in overige schulden. De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

Overlopende passiva zijn verplichtingen jegens een derde om op een bepaalde manier te handelen of presteren. Deze worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De Verplichting is in het begrotingsjaar opgebouwd en komt in een volgend begrotingsjaar tot betaling. Hieronder vallen ook van overheidswege ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Aan de passiefzijde van de balans worden buiten de balanstelling opgenomen het bedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen een borgstelling of garantstelling is verstrekt (Artikel 50 BBV).

Borgstelling

Bij een borgstelling wordt altijd waarborg voor een bepaald bedrag verleend. Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Garantstelling

Bij een garantstelling kan in principe ook een garantstelling worden gedaan zonder een maximumbedrag.

Overige niet uit de balans blijkende verplichtingen

Hier wordt melding gemaakt van de financiële verplichtingen waarbij de gemeente Hengelo voor een aantal toekomstige jaren is verbonden, voor zover dit niet blijkt uit de balans.

Overige gegevens

Alle ten tijde van het opmaken van de Jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de Jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt.

Rechtmatigheid

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:

- Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals in 2024 door de raad is vastgesteld;
- Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
- Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 14 miljoen) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - Een rapporteringstolerantie van € 234.000,- is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

7.3.3 Toelichting op de balans

Vaste Activa

Immateriële vaste activa

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2024:

Immateriële vaste activa	Boek- waarde 01-01-2024	Invest.	Des- invest.	Bijdr.	Afwaard.	Afschr.	Boek- waarde 31-12-2024
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en saldo van agio en disagio	323	-	-	-	-	25	299
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-	-	-	-	-	-
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	2.003	190	-	-	-	178	2.015
Totaal immateriële vaste activa	2.326	190	-	-	-	203	2.314

De immateriële vaste activa betreft het disagio op de lening van de Deutsche Bank AG. De lening werd in 2011 verstrekt tegen een koers van 95,583%, een disagio derhalve van € 622.050. Dit disagio wordt gekoppeld aan de looptijd van de lening afgeschreven met € 25.000 per jaar. De lening loopt af in 2036. Daarnaast betreffen de immateriële activa de bijdragen aan activa in eigendom van derden zoals de Stichting Schouwburg, Markt 8; Hengelo Promotie en de bijdrage voor de kunstijbaan in Enschede.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen: (zie volgende bladzijde). De belangrijkste mutaties betreffen:

Investerings: De grootste investering betreffen voornamelijk:

Economisch nut: € 25,7 miljoen

- € 8,0 miljoen aankoop grond en pand Hazenweg
- € 3,0 miljoen project Haven fase 2 CEF 2017-EU-TM-0024-W
- € 2,5 miljoen project Uitvoeringskrediet Zonneveld Boeldershoek

Maatschappelijk nut: € 13,3 miljoen

- € 2,6 miljoen project Uitvoeringskrediet Wetplein
- € 2,5 miljoen project Uitvoeringskrediet F35 Bankastraat

Desinvesteringen : betreffen verkoop gronden.

Bijdragen: de bijdragen (van derden) betreffen voornamelijk onder:

- *Economisch nut: € 6,8 miljoen*
- € 4,4 miljoen bijdragen uit voorziening rioolrenovatie
- € 2,0 miljoen bijdragen uit EU, Provincie en Rijk, Project Haven fase 2 CEF 2017-EU-TM-0024-W
- *Maatschappelijk nut: € 5,2 miljoen*
- € 1,3 miljoen subsidie Provincie, Rijk en voorziening rioolrenovatie, Project Uitvoeringskrediet F35 Bankastraat
- € 1,2 miljoen subsidie Provincie, Rijk en voorziening rioolrenovatie, Project Uitvoeringskrediet Wetplein
- € 0,8 miljoen voorziening rioolrenovatie, Project Uitvoeringskrediet Bloemenbuurt
- € 0,5 miljoen interne bijdrage, Project Uitvoeringskrediet Laan van Driene/PC Hooftlaan rotonde

Afwaarderingen: betreft afwaardering gronden Geleenstraat. Inventarisatie leert dat er geen mogelijkheden meer zijn om te ontwikkelen aan Geleenstraat. Dit besluit is reeds meegenomen in de 2^e Berap 2024.

Afschrijvingen: betreft de reguliere afschrijving (± € 11,5 miljoen).

Herrubricering: Gronden gekwalificeerd onder MVA zijn naar Onderhanden werk overgeheveld. Betreft ingebrachte gronden in Campus Driene, Woonwagenlocatie, Hart van Zuid verspreide gronden en erfpachtgrond welke wordt ingebracht in Beekstraat en omgeving. Totale waarde € 3,4 miljoen.

Op de boekwaarde van materiële vaste activa "Gronden en terreinen met economisch nut" wordt de Voorziening "Voormalige Niet in exploitatie genomen bouwgronden" in mindering gebracht. Dit betreffen conform het BBV de strategische gronden. De kolom "Boekwaarde" is exclusief de genoemde voorziening, de kolom "Balanswaarde" is inclusief de voorziening. De voorziening bedraagt ultimo 2024 € 11,7 miljoen.

De voorziening en de balanswaarde zijn in aparte kolommen zichtbaar gemaakt.

Materiële vaste activa	2024				2024				2024					
	Balans- waarde 01-01-2024	Boek- waarde 01-01-2024	Herrubri- cing 01-01-2024	Balans- waarde 01-01-2024	Boek- waarde 01-01-2024	Herrubri- cing 01-01-2024	Invest.	Des- invest.	Bijdr.	Afwaar- dering	Afschr.	Boek- waarde 31-12-2024	Voor- ziening 31-12-2024	Balans- waarde 31-12-2024
	189.020	202.011	-	189.020	202.011	-2.989	17.870	-	223	96	9.242	207.331	11.709	195.622
M.V.A. met economisch nut:														
Gronden en terreinen	36.971	49.963	-	36.971	49.963	-2.989	4.195	-	-	96	-	51.073	11.709	39.364
Woonruimten	24	24	-	24	24	-	-	-	-	-	2	22	-	22
Bedrijfsgebouwen	117.367	117.367	-	117.367	117.367	-	7.496	-	54	-	4.429	120.380	-	120.380
Grond, weg en waterbouwkundige werken	529	529	-	529	529	-	-	-	-	-	141	388	-	388
Vervoermiddelen	15	15	-	15	15	-	-	-	-	-	8	7	-	7
Machines, apparaten en installaties	21.984	21.984	-	21.984	21.984	-	5.374	-	31	-	3.538	23.789	-	23.789
Ov. materiële vaste activa	12.129	12.129	-	12.129	12.129	-	805	-	138	-	1.124	11.672	-	11.672
M.V.A. met econ. nut door heffingen:	34.395	34.395	-	34.395	34.395	-	7.814	-	6.601	-	807	34.801	-	34.801
Gronden en terreinen	361	361	-	361	361	-	-	-	-	-	-	361	-	361
Woonruimten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	744	744	-	744	744	-	-	-	-	-	26	718	-	718
Grond, weg en water- bouwkundige werken	32.683	32.683	-	32.683	32.683	-	7.639	-	6.601	-	621	33.100	-	33.100
Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties	607	607	-	607	607	-	-	-	-	-	160	447	-	447
Ov. materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-	175	-	-	-	-	175	-	175
M.V.A. met econ. nut in erfpacht:	18.382	18.382	-	18.382	18.382	-453	-	1	-	-	-	17.928	-	17.928
M.V.A. met maatschappelijk nut:	41.746	41.746	-	41.746	41.746	-	13.373	-	5.235	-	1.413	48.471	-	48.471
Waarvan voor 1 januari 2017	8.802	8.802	-	8.802	8.802	-	-	-	-	-	536	8.266	-	8.266
Gronden en terreinen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Woonruimten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grond, weg en water- bouwkundige werken	31.330	31.330	-	31.330	31.330	-	11.543	-	4.865	-	1.012	36.996	-	36.996
Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties	9.036	9.036	-	9.036	9.036	-	1.529	-	362	-	323	9.880	-	9.880
Ov. materiële vaste activa	1.380	1.380	-	1.380	1.380	-	301	-	8	-	78	1.595	-	1.595
Totaal	283.543	296.534	-	283.543	296.534	-3.442	39.057	1	12.059	96	11.462	308.531	11.709	296.822

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit kapitaalverstrekkingen en leningen. De mutatie in de balanswaarde van deze activa wordt veroorzaakt door aflossingen, afschrijvingen, (des)investeringen en wijzigingen in de bijbehorende voorziening. Dit heeft voor een afname van de balanswaarde van € 7,3 miljoen gezorgd.

De gemeentelijke deelnemingen bestaan uit aandelen in:

- Twence € 7.871.200
- BNG Bank € 436.215
- Twente Milieu N.V. € 154.285
- Warmtebedrijf Hengelo € 90.000
- Enexis N.V. € 40.840

In deze opsomming is Twence nieuw. In december 2024 hebben we 40.000 aandelen Twence gekocht. Dit was het resultaat na een langdurig proces waarin we uiteindelijk hebben ingestemd met het vertrek van 3 gemeenten uit Twence. De 105.681 aandelen die we tot het aankoopmoment al in bezit hadden vertegenwoordigen geen balanswaarde, omdat deze aandelen door overdracht zijn verkregen (zonder betaling). De nieuwe aandelen zijn als deelneming op de balans verantwoord.

De kapitaalverstrekking aan de gemeenschappelijke regeling betreffen de inleggelden in de Stadsbank Oost Nederland.

Het bedrag aan uitgezette leningen aan woningbouwcorporaties van € 225 miljoen betreft leningen aan de Hengelose woningcorporatie Welbions. De leningen zijn voor 100% bestemd voor investeringen in de sociale huisvesting en zijn als zodanig "staatssteunproof". Leningen aan woningbouwcorporaties werden verstrekt tegen de leningsvoorwaarden waartegen de gemeente de lening afsluit, vermeerderd met een opslag van 0,065%. Er zijn in 2024 twee leningen afgelost met een waarde van € 15,5 miljoen. De leningen worden gedekt door een recht van eerste hypotheek, gevestigd ten gunste van de gemeente. De overwaarde van deze hypotheek is in overeenstemming gebracht met de WSW-norm (200% van de WOZ-waarde van de woningen).

Onder leningen aan Deelnemingen zijn de leningen aan Warmtenetwerk Hengelo B.V. (€ 1 miljoen) en Warmtebedrijf Hengelo B.V. (€ 1,11 miljoen) opgenomen. De terugbetaling van de twee achtergestelde leningen is afhankelijk van de toekomstige resultaten van de opgerichte B.V.'s. De toekomstige resultaten van beide B.V.'s zijn onvoldoende om aflossingen op de geldleningen te verwachten. Beide leningen zijn volledig in de voorziening oninbaar opgenomen.

Het bedrag in de voorziening onder Deelnemingen en Overige langlopende geldleningen is € 3,6 miljoen. Hiervan betreft € 2,1 miljoen de achtergestelde leningen aan beide warmtebedrijven in Hengelo. Een bedrag van € 0,3 miljoen heeft betrekking op BBZ-kredieten en € 0,5 miljoen op WTC. Overige leningen: € 0,7 miljoen. De voorziening wordt bepaald op basis van de financiële positie van de leningnemer, gebaseerd op ontvangen jaarstukken, kengetallen en op basis van informatie van de organisatie zelf, de accounthouder of de financiële administratie m.b.t. betalingsgedrag. De hypotheekverstrekking aan (ex-)ambtenaren is een aflopende regeling. Er wordt wel afgelost. Er kunnen geen nieuwe leningen meer verstrekt worden. Er staat nog € 2,4 miljoen uit.

De overige financiële vaste activa zijn als volgt te specificeren:

Het saldo uitzettingen met een looptijd van 1 jaar of langer bestaat uit een bijdrage aan de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN) voor het verstrekken van startersleningen.

Financiële vaste activa	Balans- waarde 01-01-2024	Boek- waarde 01-01-2024	Invest.	Des- invest.	Afw.	Afschr./ aflos. 31-12-2024	Boek- waarde 31-12-2024	Voor- ziening 31-12-2024	Balans- waarde 31-12-2024
Kapitaalverstrekkingen aan:									
- Deelnemingen	722	722	7.871	-	-	-	8.593	-	8.593
- Gemeenschappelijke regelingen	129	129	-	-	-	-	129	-	129
Kapitaalverstrekkingen aan:	851	851	7.871	-	-	-	8.722	-	8.722
Leningen aan:									
- Woningcorporaties	240.978	240.978	-	-	-	15.500	225.478	-	225.478
- Deelnemingen	-	2.039	-	-	-	-64	2.103	2.103	-
Overige langlopende leningen	13.836	15.370	149	-	-	1.578	13.941	1.541	12.400
Totaal financiële vaste activa (niet in activa module)	254.814	258.387	149	-	-	17.014	241.522	3.644	237.878
Uitzettingen:									
- Overige uitzettingen met een looptijd van 1 jaar of langer	865	865	1.863	-	-	115	2.613	-	2.613
Uitzettingen:	865	865	1.863	-	-	115	2.613	-	2.613
Totaal financiële vaste activa	256.530	260.103	9.883	-	-	17.129	252.857	3.644	249.213

Flottende activa

Voorraden

Voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Voorraad	Boek- waarde 01-01-2024	Voorziening 01-01-2024	Balans- waarde 01-01-2024	Herrubri- cering	Boek- waarde 01-01-2024	Balans- waarde 01-01-2024
Onderhanden werk, waaronder:						
bouwgronden in exploitatie	77.197	50.615	26.582	3.442	80.639	30.024
Tussentijdse winstneming	15.354	-	15.354	-	15.354	15.354
Gereed product en handelsgoederen	2.920	-	2.920	-	2.920	2.920
Totaal	95.471	50.615	44.856	3.442	98.913	48.298

Voorraad	Vermeerde- ringen 2024	Verminde- ringen 2024	Boek-waarde 31-12-2024	Voorziening 31-12-2024	Balans 31-12-2024
Onderhanden werk, waaronder:					
bouwgronden in exploitatie	29.767	23.597	85.843	44.546	41.297
Tussentijdse winstneming	17	14.126	1.245	-	1.245
Gereed product en handelsgoederen	1.034	300	3.654	-	3.654
Totaal	30.818	38.023	90.742	44.546	46.196

De waardering van de gronden in exploitatie per 31 december 2024 is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties per 31 december 2024. Dit betreft de beste inschatting op dit moment die omgeven is door de nodige risico's, aannames en veronderstellingen die periodiek (jaarlijks) worden herzien.

Deze periodieke herziening kan leiden tot een aangepaste waardering van de gronden in exploitatie, de hiermee samenhangende voorziening voor verlieslatende grondexploitaties en de hiermee samenhangende tussentijdse winst voor winstgevendende grondexploitaties. Het belangrijkste risico is gelegen in de rente.

Voor een gedetailleerde toelichting op de grondexploitaties, de gehanteerde uitgangspunten alsmede risico's en onzekerheden van grondexploitaties verwijzen wij naar de paragraaf grondbeleid.

Er heeft een herrubricering van gronden plaatsgevonden. Gronden gekwalificeerd onder MVA zijn naar Onderhanden werk overgeheveld. Betreft ingebrachte gronden in Campus Driene, Woonwagenlocatie, Hart van Zuid verspreide gronden en erfpachtgrond welke wordt ingebracht in Beekstraat en omgeving. Totale waarde € 3,4 miljoen.

Onderhanden werk	31-12-2024	31-12-2023
Gronden in exploitatie	25.484	21.367
Bedrijventerreinen	17.059	20.568
Totaal	42.542	41.935
Nog te maken kosten	94.399	88.515
Nog te verwachten opbrengsten	110.133	105.956
Verwacht exploitatieresultaat	26.808	24.494

Het eindresultaat van de in exploitatie genomen gronden bedraagt minus € 26,8 miljoen op eindwaarde. Dat wil zeggen dat de verliesgevende exploitaties € 27,8 miljoen meer middelen uit de reserve grondexploitaties vragen dan dat de winstgevende exploitaties aan de reserve toevoegen.

Uit de winstgevende exploitaties vloeit € 22 miljoen naar de reserve en de verliesgevende grondexploitaties vragen € 48,8 miljoen (exclusief de externe grondexploitaties). Deze bedragen zijn de totale eindwaarden van de complexen.

Voor de te verwachten verliezen zijn voorzieningen gevormd tegen de contante waarde. Voor de € 48,8 miljoen aan verliezen voor exploitaties in de gemeentelijke administratie is voor € 44,5 miljoen aan voorzieningen getroffen. Dat wil zeggen dat er nu € 44,5 miljoen beschikbaar is om € 48,8 miljoen aan verliezen in de toekomst te kunnen betalen. Het verschil wordt in de loop van de tijd overbrugd door rente bijschrijvingen.

Voor de te verwachten winsten zijn tussentijdse winsten gevormd tegen de contante waarde. Voor de € 22,0 miljoen aan winsten voor exploitaties in de gemeentelijke administratie is voor € 1,2 miljoen aan tussentijdse winst getroffen.

Boekwaarde overzicht grondexploitaties inclusief winstneming

Omschrijving	Boekwaarde per 01-01-2024	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Boekwaarde herzieningen per 31-12-2024	Boekwaarde balans	Nog te realiseren kosten	Te realiseren bijdragen en opbrengsten	Verwacht eindresultaat
09 Verspreide gronden binnen de bebouwde kom	4.133.993	-79.073	-516.935	3.537.985	3.537.985	-	5.301.158	-1.763.173
10 Huurgronden	1.933.450	783.931	-100.000	2.617.381	2.617.381	-	2.548.846	68.535
22 Verspreide gronden buiten de bebouwde kom	4.609.014	1.595.419	-0	6.204.433	6.204.433	-	5.542.637	661.796
62 Schalmeden	8.760.560	-	-	8.760.560	8.760.560	-	3.113.600	5.646.960
66 Sportpark Groot Driene	2.388.573	-	-2.388.573	-	-	-	-	-
68 Stadspark Weusthag	1.876.702	-	-783.931	1.092.770	1.092.770	-	1.397.592	-304.821
81 Boeldershoek Oost	3.533.059	-	-	3.533.059	3.533.059	-	1.963.320	1.569.739
90 Westermaat Veld	2.103.186	-	-	2.103.186	2.103.186	-	498.291	1.604.895
Materiele Vaste Activa	29.338.537	2.300.277	-3.789.440	27.849.374	27.849.374	-	20.365.442	7.483.930
Voorraden - Nog te betalen "Bougrond niet in exploitatie"								
Nog niet in exploitatie genomen bouwgronden								
104 Lange Wemen	2.382.057	149.138	-962	2.532.158	2.532.158	48.714	-0	2.580.872
101 Broek Noord	5.525.252	229.205	1.469.733	4.284.725	4.284.725	1.736.723	628.583	5.392.865
28 Marskant	3.977.942	270.622	1.722.666	2.525.898	2.525.898	1.011.178	1.715.526	1.821.550
44 Veldwijk Noord	-1.374.828	446.551	-	-928.277	-928.277	105.872	195.250	-1.017.655
52 Dalmeden	13.016.517	-6.015.098	7.001.418	0	0	-	-	0
666 Dalmeden	-	23.169.148	10.790	23.158.358	23.158.358	6.036.174	46.659.944	-17.465.412
583 Herontwikkeling Beckumerstraat	-282.521	28.746	-	-253.775	-253.775	134.418	378.040	-497.398
Beckum	122.481	12.282	-	134.763	134.763	1.320.290	1.410.904	44.149
Woonwagens	-	7.548.409	1.959.895	5.588.514	5.588.514	5.831.477	8.008.286	3.411.706
Beekstraat	-	547.806	-	547.806	547.806	733.699	698.673	582.831
Campus Driene	-	3.383.280	2.908	3.380.372	3.380.372	15.158.244	17.533.122	1.005.494
Hart van Zuid	15.731.795	2.524.367	2.948.215	15.307.948	15.307.948	15.530.242	9.666.082	21.172.107
Voorraden - Woningbouw in exploitatie	39.098.696	32.294.457	15.114.663	56.278.489	56.278.489	47.647.031	86.894.411	17.031.109
Voorraden - Nog te betalen "onderhanden werk"								
790 Verspreide gronden Hart van Zuid				-	-			
Woningbouw in exploitatie								
16 Gezondheidspark	13.754.526	314.154	943.934	13.124.746	13.124.746	651.763	7.248.192	6.528.318
35 Oosterveld	4.664.600	113.810	4.778.410	-	-	-	-	-
96 Westermaat Campus	18.403.719	337.762	3.715.032	15.026.449	15.026.449	543.436	8.014.500	7.555.385
716 Kanaalzone	-778.149	24.686	27.156	-780.618	-780.618	77.365	614.427	-1.317.680
Walkatenplein	2.053.411	140.815	-	2.194.226	2.194.226	928.140	6.116.385	-2.994.018
Voorraden - Bedrijvencomplexen in exploitatie	38.098.108	931.226	9.464.531	29.564.803	29.564.803	2.200.705	21.993.504	9.772.005

Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder zijn als volgt verdeeld:

Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	Boekwaarde 31-12-2024	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2024	Balanswaarde 31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	20.481	-	20.481	18.875
Rekening courant verhouding met het Rijk	101.317	-	101.317	122.495
Rekening courant verhouding met niet financiële instellingen	8.520	454	8.066	6.164
Overige vorderingen	8.945	4.050	4.895	8.058
Overige uitzettingen:				
- Overige uitzettingen	-	-	-	-
Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	139.263	4.504	134.759	155.592

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar zijn met € 20,8 miljoen afgenomen. Dit ontstaat door de volgende mutaties:

- Toename vorderingen op openbare lichamen ad. € 1,6 miljoen;
- Afname rekening-courant verhouding met het Rijk ad. € 19,3 miljoen;
- Afname overige vorderingen ad. € 3,1 miljoen.

Deze mutaties zijn hieronder nader toegelicht.

Vorderingen op openbare lichamen (toename € 1,6 miljoen)

De vorderingen op openbare lichamen zijn toegenomen met een bedrag ad. € 1,6 miljoen. Deze mutatie bestaat met name uit:

- BCF belastingdienst € 1,4 miljoen.
- Overige debiteuren € 0,2 miljoen.

Rekening-courant verhouding (afname € 19,3 miljoen)

De rekening-courant verhoudingen zijn afgenomen met een bedrag ad. € 19,3 miljoen. Deze mutatie bestaat met name uit:

- Rekening courant SVN € 1,3 miljoen
- Rekening courant GBTwente € 0,6 miljoen
- Rekening courant verhouding met het Rijk inzake schatkistbankieren € -21,2 miljoen

Van de debiteuren GBTwente is € 0,5 miljoen als dubieus aangemerkt en hier is een voorziening voor getroffen.

Overige vorderingen (afname € 3,1 miljoen)

De overige vorderingen (debiteuren) laten een afname zien van € 3,1 miljoen. Deze mutatie bestaat met name uit:

- Debiteuren algemeen € -2,8 miljoen
- Voorziening debiteuren € 0,3 miljoen
- Bijstandsdebiteuren € -0,6 miljoen

De overige vorderingen bestaan voor € 7,0 miljoen uit bijstandsdebiteuren. Van deze vordering is € 3,9 miljoen aangemerkt als dubieus en hiervoor is een voorziening getroffen.

De gemeente is verplicht om overtollige middelen, boven het drempelbedrag, onder te brengen bij het Ministerie van Financiën via het zogenaamde schatkistbankieren. Eventuele overtollige middelen mogen niet worden belegd bij andere partijen. Onder voorwaarden mogen wel leningen worden verstrekt aan andere decentrale overheden.

Het drempelbedrag bedroeg € 8,2 miljoen euro in 2024. Uit onderstaande tabel blijkt dat de gemeente in 2024 het drempelbedrag niet heeft overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	8161			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	509	507	499	505
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	7.652	7.654	7.662	7.656
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	408.052			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	408.052			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.		Drempelbedrag	8161		
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	46.355	46.111	45.949	46.473
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	509	507	499	505

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit door de gemeente aangehouden kas en bankrekeningen.

Liquide middelen	31-12-2024	31-12-2023
Banksaldi	683	656
Kassaldi	55	51
Liquide middelen	738	707

In de banksaldi zijn ook de derdenrekeningen Rabobank ROZ en BNG ROZ met een totaalsaldo van € 0,2 miljoen opgenomen. Alleen het ROZ kan hierover beschikken.

Overlopende activa

De overlopende activa wordt als volgt verdeeld:

Overlopende activa	31-12-2024	31-12-2023
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	441	1.372
- Het rijk	25	25
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.963	1.910
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	22.017	20.990
Overlopende activa	24.446	24.297

De overlopende activa zijn in 2024 toegenomen met € 0,15 miljoen.

De onderbouwing van de Nog te ontvangen bijdragen van EU, Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen is terug te vinden in onderstaande tabel.

De boekwaarde van € 22 miljoen betreffende de nog te ontvangen bedragen (€ 19,7 miljoen) en vooruitbetaalde bedragen (€ 2,3 miljoen) bestaat voornamelijk uit:

Nog te ontvangen bedragen ad. € 19,7 miljoen:

- € 4,8 miljoen nog te ontvangen rente van uitstaande geldleningen en € 14,7 miljoen diverse nog te ontvangen bedragen, waarvan groter dan € 1,0 miljoen:
- € 2,2 miljoen bijdrage beschermd wonen 2024
- € 2,0 miljoen COA inkomsten 2024
- € 1,9 miljoen variabele opbrengst afvalstoffenheffing 2024
- € 1,6 miljoen resultaat Businesspark XL
- € 1,1 miljoen compensatie Jettenregeling 2023

Vooruitbetaalde bedragen ad. € 2,3 miljoen:

- € 1,36 miljoen software/licenties
- € 0,2 miljoen subsidie Energie van Hengelo Fix Brigade 2024
- € 0,2 miljoen bevoorschotting Jarabee
- € 0,5 miljoen overige vooruit ontvangen bedragen

Omschrijving NTO overheidssubsidies	01-01-2024	Toegevoegd in 2024	Ontvangen in 2024	31-12-2024
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:				
Nog te ontvangen bedragen Europese Overheidslichamen	1.372	-	931	441
NTO EU Inzet van de ondernemersadviseur ROZ	252	-	83	169
NTO EU CEF Kanaal	1.120	-	848	272
Nog te ontvangen bedragen Rijk	25	-	-	25
NTO Rijk Geluidsanering Breemarsweg Oost	25	-	-	25
Nog te ontvangen bedragen overige Nederlandse overheidslichamen	1.910	150	97	1.963
NTO Prov. 550 Duurzaam Veilig	97	-	97	-
NTO Prov.cultuureducatie Cultuur aan de basis 2.0	44	13	-	57
NTO Prov.F35 Slachthuisweg - Banakstraat	161	-	-	161
NTO Prov. Marktpl. kernwinkelgeb. klimaatadapt.	24	-24	-	-
NTO Prov. PS730 Subsidie Stadsarrangement	536	-186	-	350
NTO Prov. verbeteren en verdiepen Twentekanaal 2	1.010	190	-	1.200
NTO Prov. PS745 IVRI's busbanen	23	132	-	155
NTO Prov. Project loket deelmobiliteit Overijssel	15	3	-	18
NTO Prov. Progr.plan fietsen werkt fietsmakelaar	-	2	-	2
NTO Prov. Mon Regionale Energie Strategie Twente	-	11	-	11
NTO Prov. Project realisatie flexwoningen	-	9	-	9
Totaal	3.307	150	1.028	2.429

Vaste passiva

Eigen Vermogen

Het verloop van de reserves in 2024 per soort reserve:

Eigen vermogen	Toevoegingen			Onttrekkingen			Boekwaarde 31-12-2024
	Boekwaarde 01-01-2024	Bestemming resultaat vorig boekjaar	via resultaat-bestemming bij het overzicht van baten en lasten	Te bestemmen resultaat 2024	via resultaat-bestemming bij het overzicht van baten en lasten	Afschr. op activa	
Algemene reserves:							
Algemene reserve	74.162	4.822	14.085	-	29.726	-	63.343
Reserve grondexploitatie	21.537	-	2.371	-	6.559	-	17.349
Bestemmingsreserves	38.163	2.448	46.773	-	13.717	252	73.415
Bestemd resultaat 2023	7.270	-7.270	-	-	-	-	-
Te bestemmen resultaat 2024	-	-	-	1.714	-	-	1.714
Totaal eigen vermogen	141.132	-	63.229	1.714	50.002	252	155.821

Het te bestemmen resultaat over 2024 is € 1,7 miljoen. Het voorstel voor bestemming van dit resultaat is opgenomen in Hoofdstuk 4.

In onderstaand overzicht en in de toelichting reserves zijn de mutaties per reserve vermeld.

Mutaties in de reserves

Reserve	nr.	Boekwaarde 01-01-2024	Toevoeging	Onttrekking	Betemming resultaat 2023	Te bestemmen resultaat 2024	Boekwaarde 31-12-2024
Algemene reserve							
Algemene reserve	101	74.162	14.085	29.726	4.822	-	63.343
Reserve Grex Algemeen	150	21.537	2.371	6.559	-	-	17.349
Subtotaal Algemene reserve		95.699	16.456	36.285	4.822	-	80.692
Bestemmingsreserves							
Vereveningsreserve binnenstad	313	55	-	-	-	-	55
Reserve ruimtelijke kwaliteit binnenstad	314	71	-	71	-	-	-
Reserve dekking kapitaallasten	320	5.024	16.157	252	-	-	20.929
Reserve Vastgoedbedrijf	327	2.409	150	223	-	-	2.336
Reserve duurzaamheid	328	926	-	-	-	-	926
Reserve Duurzaam Veilig	329	85	-	-	-	-	85
Reserve Gebiedsontwikkeling Koninklijke Machinefabriek Stork	330	-	11.130	-	-	-	11.130
Reserve bodemsanering	332	3.616	362	504	-	-	3.474
Reserve Proeftuin de Nijverheid Aardgasvrij	334	4.571	-	-	-	-	4.571
Reserve TOZO	335	3.538	-	979	-	-	2.559
Reserve ondernemersfonds	336	1.180	-	900	-	-	280
Reserve vluchtelingen	337	10.671	7.318	7.950	1.500	-	11.539
Reserve onderhoudswerkzaamheden Schouwburg	350	2.078	359	467	-	-	1.970
Reserve Onderwijshuisvesting	367	-	800	-	-	-	800
Reserve aanjaagbudget talentopgave	370	-	5.144	155	-	-	4.989
Reserve Nog uit te voeren werken/activiteiten	371	3.510	5.353	2.321	948	-	7.490
Reserve Organisatieontwikkeling	372	91	-	24	-	-	67
Reserve Compensatiefonds Bomenverordening	374	298	-	83	-	-	215
Reserve onderhoud buurtcentra	398	40	-	40	-	-	-
Subtotaal Bestemmingsreserves		38.163	46.773	13.969	2.448	-	73.415
Subtotaal Saldo van de rekening		7.270	-	-	-7.270	1.714	1.714
Totaal eigen vermogen		141.132	63.229	50.254	-	1.714	155.821

Toelichting reserves

Algemene reserve (101) : € 63.343

Doel: Gevormd vanuit resultaten van algemene middelen zonder directe bestemming, nodig t.b.v. het weerstandsvermogen van de gemeente (o.a. voor calamiteiten).

Toevoegingen:		Ontrekkingen:	
€ 145	4e verzamelwijziging 2024	€ 11.130	Storting reserve Gebiedsontwikk. KMS tlv Alg.res.
€ 7.964	Zomernota 2024-2028	€ 952	Ingroeipad TFP vanuit AR
€ 5.971	2e Beleidsrapportage 2024	€ 1.908	Ingroeipad TFP vanuit AR beklemd
€ 5	Rentetoevoeging 0,1% van € 5 miljoen	€ 1.270	Transformatiebudget vanuit AR beklemd
		€ 6.004	Zomernota 2023-2027: onttrekking aan AR
		€ 13	Zomernota 23-27: motie C01-M03 Laat beiaard klinken
		€ 100	Zomernota 2023-2027: motie C01-M08 Motiemarkt
		€ 7.600	MFA Beckum naar reserve dekking kapitaallasten
		€ 140	Hijsinstall.schouwburg nr reserve dekking kap.Istn
		€ 520	Onttrekking kosten Binnenveldweg
		€ 89	Werkelijke lasten HEMO 2024 tlv AR

Bestemming van het resultaat: € 1.714

Toevoegingen:		Ontrekkingen:	
Geen		€ 4.822	Rekening resultaat 2023 na bestemming
		€ 1.500	Opvang vluchtelingen
		€ 151	Versterking en Vernieuwing 2023-2024
		€ 70	Hengelo's Werken
		€ 567	Beschermd Wonen
		€ 80	Voorbereidingsbudget IHP
		€ 30	Veilige steden
		€ 50	Invoeringskosten omgevingswet

Reserve grondexploitatie incl. Hart van Zuid (150) : € 17.349

Doel: Buffer ter afdekking van de risico's grondexploitatie.

Toevoegingen:		Ontrekkingen:	
€ 831	Erfpachtresultaat	€ 89	Bijdrage Horecawand
€ 1.236	Rente GZ 2023 Reserve en voorziening	€ 77	Aanpassing boekwaarde Geleenstraat
€ 71	Aan- en verkoop percelen Enexis	€ 2.754	Afwikking grexcomplex 35 't Oosterveld
€ 69	Resultaat gronden in verhuur	€ 3.053	Afwikking deelcomplex 702 HvZ Langelier Erve
€ 53	Tussentijdse winst Hemmelhorst	€ 1.399	Afwikking deelcomplex 790 HvZ Verspreide gronden
€ 114	Tussentijdse winst BXL	€ 5.233	Afwikking complex 52 Dalmeden
€ -20	Tussent winstneming Veldwijk Noord	€ 17	Personeelslasten grondzaken
€ 17	Tussent. Winstneming her.Beckumerstr.	€ 3	Stimulering grondverkoop
		€ 70	Nakomende kosten grexcomplex Landmanserve
		€ 57	Nakomende kosten grexcomplex Broek Oost
		€ 46	Resultaat niet in exploitatie genomen gronden
		€ 152	Rentecompensatie de Veldkamp
		€ -6.069	Aanpassing voorziening IEGG
		€ -24	Aanpassing voorziening De Veldkamp
		€ -1.263	Aanpassing voorziening NIEGG

Vereveningsreserve binnenstad (313) : € 55

Doel: Compactere binnenstad.

Toevoegingen:		Ontrekkingen:	
Geen		Geen	

Reserve ruimtelijke kwaliteit binnenstad (314) :	€ 0
<i>Doel: Ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in de binnenstad o.a. voor de herinrichting van de openbare ruimte van het kernwinkelgebied, het versterken en ondersteunen van de woonfunctie in de binnenstad.</i>	

<i>Toevoegingen:</i>	<i>Ontrekkingen:</i>
Geen	€ 71 Bijdrage horecawand

Reserve dekking kapitaallasten (320) :	€ 20.929
<i>Doel: Reserve dekking kapitaallasten</i>	
<i>Door de wijziging van de BBV-systematiek, met ingang van 2017, voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut zal voor de oude 'probleemgevallen' en nieuwe gevallen gebruik kunnen worden gemaakt van de dekkingsreserve kapitaallasten. Het gereserveerde bedrag in deze nieuwe reserve kan worden gebruikt voor de dekking van de jaarlijkse kapitaallasten, die voortvloeien uit de betreffende investeringen. Op basis van de vastgestelde nota Investerings- en activeringsbeleid gaat de voorkeur bij alle uitbreidings- en vervangingsinvesteringen uit naar het toepassen van de reguliere afschrijvings- en rentesystematiek. Na afloop van de gebruiksduur van het actief vallen de kapitaallasten vrij in de exploitatie en ontstaat er ruimte om een nieuwe vervangingsinvestering met bijbehorende kapitaallasten te ramen.</i>	

<i>Toevoegingen:</i>	<i>Ontrekkingen:</i>
€ 7.600 MFA Beckum	€ 252 kapitaallasten 2024
€ 140 Hijsinstallatie achouwborg	
€ 7.950 Aankoop pand Hazenweg	
€ 450 3741720 Activering	
Hijsinstallatie Schouwborg	
€ 17 Motie Basketbalveld	

Reserve Vastgoedbedrijf (327) :	€ 2.336
<i>Doel: Bestemd om voor- en nadelige verkoopresultaten op vastgoed te plooiën. Daarnaast geeft het jaarlijks financieel rendement en vangt het vermogensrisico op van het gemeentelijk vastgoed. Ook ondersteund het de monitoring en effectuering van de gemeentelijke bezuinigingen op het vastgoed.</i>	

<i>Toevoegingen:</i>	<i>Ontrekkingen:</i>
€ 150 Verkoopresultaat pand W. De Clercqstr 9	€ 162 Kosten af te stoten panden
	€ 61 Inhuur vastgoedbedrijf

Reserve duurzaamheid (328) :	€ 926
<i>Doel: De reserve Duurzaamheid heeft tot doel de dekking van (meerjarige) duurzaamheidsopgaven te borgen en bestaat voornamelijk uit afgezonderde middelen uit de algemene uitkering.</i>	

<i>Toevoegingen:</i>	<i>Ontrekkingen:</i>
Geen	Geen

Reserve Duurzaam Veilig (329) :	€ 85
<i>Doel: Maatregelen m.b.t. Verkeersveiligheid, aanpak van ongevallen en concentratiepunten(AVOC) en uitvoeringsnota fietsen.</i>	

<i>Toevoegingen:</i>	<i>Ontrekkingen:</i>
Geen	Geen

Reserve Gebiedsontw. Kon. Machinefabriek Stork(330)	€ 11.130
<i>Doel: De bestemmingsreserve voor de Koninklijke Machinefabriek Stork is gevormd voor de ontwikkeling van dit gebied. Samen met Trebbe B.V. gaat de gemeente Hengelo dit gebied ontwikkelen en met deze reserve worden de onrendabele toppen afgedekt.</i>	

<i>Toevoegingen:</i>	<i>Ontrekkingen:</i>
€ 11.130	Gebiedsontwikk. Geen KMS

Reserve bodemsanering (332) :	€ 3.474
<i>Doel: Middelen ter dekking van lasten bodemsaneringen, waarvoor binnen de beschikbare ISV-gelden geen ruimte is.</i>	

<i>Toevoegingen:</i>	<i>Ontrekkingen:</i>
€ 362 Dotatie meicirculaire 2024	€ 436 Onttrekking op basis van werkelijke kosten
	€ 68 Wetplein bijdrage bodem

Reserve Proeftuin de Nijverheid Aardgasvrij (334) :		€ 4.571	
<i>Doel: Deze bestemmingsreserve is om de meerjarige besteding van middelen van het project Aardgasvrije Nijverheid goed te kunnen volgen. Het betreft een lang lopende inzet om een hele wijk aardgasvrij te maken, waarbij de aard en fasering van besteding op voorhand nog niet volledig bekend is.</i>			
Toevoegingen:		Ontrekkingen:	
Geen		Geen	
Reserve TOZO (335) :		€ 2.559	
<i>Doel: Het kunnen dekken van de meerjarige kosten voor de uitvoering van de Tozo.</i>			
Toevoegingen:		Ontrekkingen:	
Geen		€ 979	Uitvoeringskosten TOZO 2024
Reserve ondernemersfonds (336) :		€ 280	
<i>Doel: De reserve is bedoeld voor twee ondersteuningsmaatregelen. Een kredietmogelijkheid voor ondernemers die vanwege partnerinkomen niet in aanmerkingen komen voor een BBZ- krediet en een verlenging van de TONK- regeling.</i>			
Toevoegingen:		Ontrekkingen:	
Geen		€ 900	Vrijval Reserve Ondernemersfonds
Reserve vluchtelingen (337) :		€ 11.539	
<i>Doel: De inkomende geldstromen voor nieuwkomers zijn onzeker en grotendeels incidenteel. Inmiddels hebben wij een structurele opgave met bijbehorende doorlopende verplichtingen. Dit brengt risico's met zich mee. De reserve is bedoeld om deze risico's op te vangen. Specifiek benutten wij de reserve voor noodzakelijke werkzaamheden om / rondom de opvanglocatie(s) voor nieuwkomers.</i>			
Toevoegingen:		Ontrekkingen:	
€ 7.950	aankoop grond	€ 5.079	24-FP-6.3 Opvang nieuwkomers
		€ 2.239	Toevoeging reserve toename COA
		€ 1.500	Opvang vluchtelingen
Reserve onderhoudswerkzaamh. Schouwborg (350) :		€ 1.970	
<i>Doel: Onderhoudswerkzaamheden aan het pand van de Schouwborg aan Beurstraat 44 in Hengelo. Deze werkzaamheden mogen pas worden uitgevoerd zodra aan de daarvoor gestelde voorwaarden wordt voldaan; waaronder overdracht van het pand aan de gemeente (conform Raadsbesluit).</i>			
Toevoegingen:		Ontrekkingen:	
€ 150	23-FP-5.1 B Struct toevoeging tbv res Schouwborg	€ 450	3741720 Activering Hijsinstallatie Schouwborg
€ 52	24-NB-5.2 Uitbreiding hijsinstallatie dotatie	€ 17	Theatertechniek uit res onderhoud schouwborg
€ 157	2e Berap 2024 Corr res onderhoud Schouwborg		
Reserve Onderwijshuisvesting(367)		€ 800	
<i>Doel: De Gemeente Hengelo dient zorg te dragen voor adequate huisvesting voor Hengelose leerlingen in het primair, voortgezet en speciaal (basis)onderwijs. Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs maakt de benodigde investeringen op lange termijn inzichtelijk. We gebruiken de reserve onderwijshuisvesting om de incidentele voorbereidingskosten van businesscase tot aan definitief ontwerp per school uit te dekken.</i>			
Toevoegingen:		Ontrekkingen:	
€ 800		onderwijshuisvestingGeen 2024	
Reserve aanjaagbudget talentopgave(370)		€ 4.989	
<i>Doel: De reserve is bedoeld voor het volgende doel: Op basis van de koers en de strategische agenda is het aantrekken, boeien, binden en ontwikkelen van talent een van de belangrijkste strategische opgaven voor Hengelo. Door de veranderende samenstelling van onze bevolking en daarmee afname van de beroepsbevolking is het niet meer vanzelfsprekend dat we de kwaliteit van leven in onze stad en regio op peil kunnen houden bij de huidige bevolkingsomvang. Deze talentopgave, waarmee de hele Hengelose samenleving en dus ook al het gemeentelijke beleid te maken heeft, vraagt om een nieuwe en integrale aanpak waarin onderzoeken, stimuleren, netwerkvorming, samenwerken met kennisinstellingen, culturele en creatieve economie en bedrijfsleven, marketing, promotie en acquisitie de pijlers zijn.</i>			

Toevoegingen:		Ontrekkingen:	
€ 144		€ 120	Spoorzone Hengelo Enschede (25-NB-8.3)
	Vorbereidingskosten strategische agenda		
€ 5.000	Aanjaagdbudget talentopgave (24-NB-9.4)	€ 35	RSIA/ROS Twente (25-NB-8.4)

Reserve Nog uit te voeren werken/activiteiten (371) : € 7.490

Doel: Afgezonderde middelen uit de algemene uitkering ter dekking van uitgaven die gemoeid zijn met decentralisatie uitkeringen. Het gaat om incidentele middelen voor een beperkte periode.

Toevoegingen:		Ontrekkingen:	
€ 100	Motiemarkt 2024 2e berap 2024	€ 123	Budgetoverh. '23- '24 Opdracht HHM regievoer- 2024
€ 371	Toekomstbestendig maken energiebeleid	€ 206	Vorbereidingskosten strategische agenda
€ 110	Reservering landelijk gebied	€ 25	Vrijval middelen spoorfietsen
€ 365	Wet WOO dotatie 2024	€ 47	Onttrekking tbv kosten leefbaar Beckum
€ 1.650	Digitale archieven dotatie 2024	€ 84	Wet goed verhuurderschap (ovb 2023)
€ 125	Hengelo's Werken dotatie 2024	€ 180	Wet WOO verrek 2023
€ 55	Invoering digitale overheid dotatie 2024	€ 800	Digitale archieven verrek 2023
€ 48	Implementatie Wmebv dotatie 2024	€ 151	Onttr Versterking en vernieuwing 2024 uit res NUWA
€ 46	Klachtencoördinatie dotatie 2024	€ 120	Onttrekk industrieel erfgoed stimreg Hart van Zuid
€ 262	Meicirculaire invoeringsksten omgevingswet	€ 17	Res Dekk kap lsten Motie Basketbalveld
€ 243	Industrieel erfgoed stimreg Hart van Zuid	€ 10	Motie Spelen Berflo 2024
€ 772	Transformatieplan dotatie 2024	€ 6	Vrijval middelen Motie Basketbalvld 2024
€ 30	Storting veilige steden	€ 73	24-FP-6.11 onttrekk ivm JPFonds
€ 65	Storting wet betaalbare huur	€ 29	24-FP-6.11 Vrijval energiearmoede /vroegsign.
€ 60	Budgetoverh 24-25 Actualiseren Parkeerbeleid	€ 55	24-FP-6.11 Vrijval dienstv.Armoede
€ 278	Bijz. bijstand/vroegsign. sept.circ.2023	€ 10	23-FP-6.14 Nog uit te voeren werken KOTA
€ 6	Toestroom asiel inburgering	€ 225	Budgetoverheveling energietoeslag 2023
€ 767	Dotatie reserve Beschermd Wonen 24-FP-6.5	€ 80	1 fte uitbr. ivm vroegsignalering schulden
€ 151	Versterking en Vernieuwing 2023-2024	€ 80	Middelen IHP
€ 70	Hengelo's Werken		
€ 567	Beschermd Wonen		
€ 80	Vorbereidingsbudget IHP		
€ 30	Veilige steden		
€ 50	Invoeringskosten omgevingswet		

Reserve organisatieontwikkeling (372) : € 67

Doel: Bestemd voor de transitie van meer mobiliteit in de organisatie naar een flexibele organisatie met de juiste medewerker op de juiste plek.

Toevoegingen:	Ontrekkingen:
Geen	€ 23 Generatiepact 2024

Reserve Compensatiefonds Bomenverordening (374) : € 215

Doel: Baten en lasten van de bomenverordening te egaliseren.

Toevoegingen:	Ontrekkingen:
Geen	€ 83 Cf bomenverordening saldo boekjaar

Reserve onderhoud buurtcentra (398) : € 0

Doel: Meerjarig onderhoud buurtcentra. Met amendement 147062 heeft de raad besloten dat € 108.609 beschikbaar moet blijven.

Toevoegingen:	Ontrekkingen:
Geen	€ 40 Reserve Onderhoud buurtcentra

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen, verliezen en risico's, ter egalisering van vooral onderhoudskosten dan wel tarieven en voor van derden verkregen middelen, die specifiek besteed moeten worden.

Het verloop van de voorzieningen in 2024 per soort voorziening:

Voorzieningen	Saldo 01-01-2024	Toevoe- gingen	Aanwen- dingen	Vrijval	Saldo 31-12-2024
Verplichtingen, verliezen en risico's	25.486	1.584	506	-	26.564
Egalisatie onderhoud	3.617	1.200	798	-	4.019
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	9.926	3.268	4.770	-	8.424
Totaal voorzieningen	39.029	6.052	6.074	-	39.007

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de voorzieningen van de gemeente Hengelo met € 22 duizend zijn afgenomen in het verslagjaar 2024.

Op basis van de regelgeving vanuit het BBV moet aan een onderhouds- of egalisatievoorziening een beheerplan ten grondslag liggen. Deze mag maximaal 5 jaar oud zijn, tenzij er gemotiveerd van wordt afgeweken en dit door de raad wordt besloten. Bij de voorziening Onderhoud haven is dit aan de orde, het beheerplan is opgesteld in 2016. Dit plan wordt jaarlijks geactualiseerd maar het nieuwe beheerplan wordt pas opgesteld nadat enkele grote investeringen zijn gedaan. Deze investeringen zijn de afgelopen jaren door diverse omstandigheden uitgesteld. In het raadsbesluit van deze jaarstukken is, conform vorig jaar, voorgesteld om te besluiten dat er beargumenteerd en bewust wordt afgeweken van de standaard regels in het BBV.

In onderstaand overzicht en in de toelichting voorzieningen zijn de mutaties per voorziening vermeld.

Mutaties in de voorzieningen

Voorzieningen	nr.	Boekwaarde 01-01-2024	Dotatie	Aanwending	Vrijval	Boekwaarde 31-12-2024
1. Risico, Verplichtingen						
Voorz. Pensioen wethouders	503	6.647	1.297	306	-	7.638
Voorz. Spaarverlof	509	650	312	-	-	962
Voorz. Complexen derden	512	17.875	-25	-	-	17.850
Voorz. Wachtgeld Muziekschool	522	-	-	-	-	-
Voorz. Afwikkeling Warmtenet	523	-	-	-	-	-
Voorz. Samenwerking schoolbesturen PO	536	314	-	200	-	114
Subtotaal risico, verplichtingen		25.486	1.584	506	-	26.564
2. Egalisatie Onderhoud						
Voorz. Groot-onderhoud stadhuis/stadskantoor	501	-	-	-	-	-
Voorz. Renovatie sportvelden	527	-	-	-	-	-
Voorz. Onderhoud vastgoed	533	2.942	1.150	798	-	3.294
Voorz. Onderhoud Haven	537	675	50	-	-	725
Subtotaal egalisatie onderhoud		3.617	1.200	798	-	4.019
3. Beklemd middelen						
Voorz. Rioolrenovatie	508	6.128	3.268	4.404	-	4.992
Voorz. Gebiedsgericht grondwaterbeleid	510	1.754	-	-	-	1.754
Voorz. Afvalverwerking	511	2.044	-	366	-	1.678
Subtotaal beklemd middelen		9.926	3.268	4.770	-	8.424
Totaal		39.029	6.052	6.074	-	39.007

Toelichting voorzieningen

1. Risico, Verplichtingen

Voorziening pensioen wethouders (503):		€ 7.638	
<i>Doel: Te verwachten verplichtingen jegens de pensioenen en wachtgelden wethouders, waarvan de omvang redelijkerwijs in te schatten is.</i>			
Dotatie:		Aanwending:	
€ 1.297 Dotatie opbouw pensioenen		€ 306 Salaris voormalig wethouders	
Voorziening Spaarverlof (509):		€ 962	
<i>Doel: Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie-uren verjaren niet.</i>			
Dotatie:		Aanwending:	
€ 312		Geen	
Voorziening Complexen derden (512):		€ 17.850	
<i>Doel: Voorziening t.b.v. grondcomplexen, waarvan we de administratie niet zelf voeren</i>			
Dotatie:		Aanwending:	
Geen		€ -25 Voorz derden compl. De Veldkamp	
Voorziening samenwerking schoolbesturen (536):		€ 114	
<i>Doel: Bijdragen aan de samenwerking van de schoolbesturen primair onderwijs.</i>			
Dotatie:		Aanwending:	
Geen		€ 200 trekking gelden Primato 2023	

2. Egalisatie Onderhoud

Voorziening onderhoud vastgoed (533):

€ 3.294

Doel: Ter dekking (groot) onderhoud van panden vastgoed

Dotatie:

€ 1.150 Dotatie voorziening

Aanwending:

€ 4 Anton Brucknerstraat 85 (Gymlokaal)
 € 2 Achterhoekse Molenweg 271 3 (Gymlokaal)
 € 7 Apolloplein 1 (MFA 't Berflo)
 € 59 Asveldweg 14 (01) (Kantoorgebouw Asveldweg)
 € 15 Asveldweg 14 (02) (Garage/timmerwerkplaats)
 € 2 Asveldweg 14 (03) (Open stalling en werkpl. sp/ve)
 € 49 B.P. Hofstedestraat 41 (Parkeergarage P1 Hengelo)
 € 15 Burgemeester Jansenplein 1 (Stadhuis)
 € 1 Deurningerstraat 250 (03) (t Beukert-kantine boer)
 € 3 Cruys Voorberghstraat 105 (Gymlokaal)
 € 3 Havezatenlaan 18 (Gymlokaal)
 € 8 Jacques Perkstraat 13 (Gymlokaal)
 € 6 Deurningerstraat 250 (01) (t Beukert-stadsdeelkan)
 € 1 Deurningerstraat 65
 € 11 Elritsplein 100
 € 4 Gerststraat 2 (01) (Gymlokaal)
 € 7 Havenkade 52 (Havenkantoor)
 € 24 Henry Woodstraat 60 (Sporthal Hasseler Es)
 € 58 Henry Woodstraat 62 (Hasselerhoes, Kulturhus Hass)
 € 69 Industrieplein 10 (Metropool)
 € 11 Koekoekweg 18 t/m 20 (Cerberus)
 € 6 Mussenstraat 34 (Gymlokaal)
 € 89 Kuipersdijk 40 (02) (Sportpark Veldwijk-FBK-Stad)
 € 7 Straatsburg 3 (Sporthal Slangenbeek)
 € 45 Twijnstraat 6 t/m 8 (t Lansink speeltuingebouw)
 € 14 Woolderesweg 126 (Gymlokaal)
 € 33 Leeuwerikstraat 36 (t Vogelkwartier)
 € 30 Burgemeester v.d. Dussenplein, stadhuis (nwe deel)
 € 61 Neptunusstraat 51 (De Sterrentuin)
 € 17 Straatsburg 1 (Soos Wijkcentrum Slangenbeek)
 € 97 Uitslagsweg 47 (Wijkcentrum Hengelose Es)
 € 4 van Alphenstraat 25 (01) (Educatief Centr kinderb)
 € 84 Beursstraat 44
 € -28 teruggaaf SPUK 2024
 € -20 teruggaaf SPUK 2023

Voorziening onderhoud Haven (537):

€ 725

Doel: T.b.v. het toekomstig groot onderhoud van de haven

Dotatie:

€ 50 Dotatie voorziening

Aanwending:

Geen

3. BEKLEMDDE MIDDELEN

Voorziening rioolrenovatie (508):		€ 4.992	
<i>Doel: Bestemd voor de vervangingsinvesteringen van het rioolstelsel, evenals egalisatie van detarieven rioolrecht.</i>			
<i>Dotatie:</i>		<i>Aanwending:</i>	
€ 3.268 Dotatie volgens Onderhoudsplan		€ 1.182 Relining Transportriool fs 2	
		€ 6 Relinen Bergweg	
		€ 153 Suze Robertsonstraat	
		€ 434 Bataafse Kamp	
		€ 447 Wetplein	
		€ 786 Bloemenbuurt	
		€ 903 F35 Bankastraat	
		€ 98 Zwavertsweg	
		€ 6 Samenwerkingsovk KAS	
		€ 174 Kerkpad Beckum	
		€ 46 Zeggersweg	
		€ 19 Stadspark Weusthag	
		€ 150 Lijngoten Stationsplein	
Voorziening gebiedsgericht grondwaterbeleid (510):		€ 1.754	
<i>Doel: Ter dekking van grondwaterverontreiniging in centrumgebied.</i>			
<i>Dotatie:</i>		<i>Aanwending:</i>	
Geen		Geen	
Voorziening afvalverwerking (511):		€ 1.678	
<i>Doel: Reserve vanuit toevallige meevallers product afvalverwerking/-verwijdering ten behoeve vanegalisatie mogelijk toekomstige tegenvallers. Geen gebonden besteding.</i>			
<i>Dotatie:</i>		<i>Aanwending:</i>	
Geen		€ 366 voorz afval of Resultaat	

Vaste schulden met looptijd langer dan één jaar

Verloop vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar in 2024 is als volgt:

Vaste schulden met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	Boekwaarde 01-01-2024	Vermeer- deringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2024
Onderhandse leningen van:				
-binnenlandse banken en overige financiële instellingen	487.159	-	34.535	452.624
-buitenlandse instellingen	15.000	-	-	15.000
Waarborgsommen	92	30	13	109
Vaste schulden met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	502.251	30	34.548	467.733

In 2024 zijn de vaste schulden op balansdatum afgenomen met € 35 miljoen. De totale rentelast voor de vaste schulden bedroeg € 13,2 miljoen. Dit bedrag bestaat uit € 4,5 miljoen rentelasten eigen financiering en € 8,7 miljoen rentelasten in verband met de financiering van woningcorporatie Welbions. De geleende middelen voor financiering van Welbions worden 1 op 1 doorverstrekkt aan Welbions en zijn eveneens opgenomen onder kapitaalverstrekkingen in de Financiële vaste activa.

In de paragraaf 6.5 Financiering is een nadere toelichting gegeven inzake het risicobeheer van de financieringsportefeuille van de gemeente Hengelo.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden als volgt gespecificeerd:

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	Balanswaarde 31-12-2024	Balanswaarde 31-12-2023
Overige kasgeldleningen	-	-
Kas- en banksaldi	-	-
Overige vlottende schulden	14.413	9.419
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	14.413	9.419

Ultimo 2024 is de vlottende schuld met € 5,0 miljoen toegenomen. Dit is met name ontstaan door een toename in de crediteuren van € 3,8 miljoen en is het saldo rekening courant samenwerkende gemeenten in het kader van de participatiewet toegenomen met € 1,1 miljoen.

Overlopende passiva

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva	Balanswaarde 31-12-2024	Balanswaarde 31-12-2023
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren:		
- Europese overheidslichamen	796	258
- Het Rijk	38.771	38.673
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.328	679
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	36.619	36.409
Overlopende passiva	77.514	76.019

De overlopende passiva bestaan uit verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, vooruitontvangen bijdragen van Europese of Nederlandse overheidslichamen en overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, waarvan groter dan € 1,0 miljoen:

- € 7,5 miljoen Nog te betalen GWS4ALL/WMO/BBZ
- € 7,0 miljoen Nog te betalen Rente geldleningen
- € 5,7 miljoen Nog te betalen inzake personeel
- € 2,0 miljoen Nog te betalen BBZ kredieten
- € 1,1 miljoen Nog te betalen BTW 4e kwartaal 2024
- € 1,0 miljoen Nog te betalen opvang vluchtelingen
- € 1,0 miljoen Nog te betalen SPUK MEOZ
- € 7,8 miljoen Overige nog te betalen bedragen kleiner dan € 1 miljoen

De overige vooruitontvangen bedragen bestaan uit:

- € 0,9 miljoen Vooruitontvangen erfpacht
- € 1,5 miljoen Vooruitontvangen gelden inburgering
- € 0,5 miljoen Overige vooruitontvangen bedragen

De onderverdeling van de ontvangen voorschotbedragen voor overheidssubsidies is als volgt:

Vooruitontvangen subsidie Rijk	Boekwaarde 01-01-2024	Ontvangen	Terug- betaling	Aanwen- dingen	Boekwaarde 31-12-2024
VO EU CEF Kanaal	258	2.534	-	1.996	796
Totaal Vooruitontvangen subsidie Rijk	258	2.534	-	1.996	796

Vooruitontvangen subsidie Rijk	Boekwaarde 01-01-2024	Ontvangen	Terug- betaling	Aanwen- dingen	Boekwaarde 31-12-2024
VO Rijk Onderwijs Achterstandenbeleid	1.205	-	485	36	684
VO Rijk 583 Voorb. Geluidsanering Deldenerstraat	3	-	-	-	3
VO Rijk subsidie geluid Bornsestraat/Breemarsweg	13	-	-	12	1
VO Rijk geluidsanering Beethovenlaan/Sloetsweg	80	-	-	51	29
VO Rijk Woningbouwimpuls 2e tranche Hengelo-HvZ	2.036	-	-	-1.604	3.640
VO Rijk covid-19 gerelateerde onderwijsachterstand	616	-	-	342	274
VO Rijk huisversting vergunningshouders	794	-	-	299	495
VO Rijk Huisvesting aandachtsgroepen	40	-	-	-	40
VO Rijk Spuk impulsaanpak winkelgebieden	1.634	514	-	1.887	261
VO Rijk Spuk bodemopgaven	74	-	-	13	61
VO Rijk Spuk aanpak energiearmoede	2.730	-	-	701	2.029
VO Rijk Spuk intelligente verkeersregelinstantie	250	-	-	190	60
VO Rijk Spuk impuls jongerencultuur	269	87	-	329	27
VO Rijk Woningbouwimpuls 4e tranche binnenstad	3.443	-	-	348	3.095
VO Rijk Verkeersveiligheidsmtr Bankastraat	280	-	-	277	3
VO Rijk stimuleringsregeling flexwoningen	206	-	-	-	206
VO Rijk Spuk stimulering sport 2022	509	-	-	509	-
VO Rijk Tijd. reg. cap. klimaat- en energiebeleid	772	1.784	-	1.586	970
VO Rijk SPUK Breed	-	1.336	-	1.336	-
VO Rijk SPUK huisvesting aandachtsgroepen RH 2023	595	-	-	-	595
VO Rijk Geluids. Troelstra/De Ruyter/Dennenbosweg	96	-	-	-	96
VO Rijk Geluidsanering Oldenzaalsestraat e.o.	58	-	-	-	58
VO Rijk Spuk bodemopgaven 2023	177	-	-	46	131
VO Rijk SPUK lokale aanpak isolatie	2.810	4.231	-	27	7.014
VO Rijk SPUK nat.pr. lokale warmtetransitie	533	280	-	124	689
VO Rijk SPUK WOKT Binnenstad Hengelo	6.296	-	-	-	6.296
VO Rijk SPUK WOKT Hart van Zuid	9.341	-	-	-	9.341
VO Rijk Startbouwimpuls	3.811	-	-	2.683	1.128
VO Rijk Woningbouwimpuls 6e tranche Campus Driene	-	1.037	-	-	1.037
VO Rijk Spuk bodemopgaven 2024	-	74	-	-	74
VO Rijk DUMAVA	-	269	-	-	269
VO Rijk OV ambassadeurprojecten 2023	-	19	-	-	19
VO Rijk activiteitenplan maatwerkregeling	-	26	-	-	26
VO Rijk Project vroegsignalering	-	120	-	-	120
Totaal Vooruitontvangen subsidie Rijk	38.671	9.777	485	9.192	38.771

Vooruitontvangen subsidie Provincie/Rijk/Regio	Boekwaarde 01-01-2024	Ontvangen	Terug- betaling	Aanwen- dingen	Boekwaarde 31-12-2024
VO Prov Inkoop duurz. lokaal opgewekte, energie	-	45	-	-	45
VO Prov. subs Wijkaanpak Twentekanaal	45	-	-	-	45
VO Prov. Duurzaam Veilig	-	191	-	165	26
VO Prov.cultuureducatie Cultuur aan de basis 2.0	-	40	-	40	-
VO Prov. Markplein-Kernwinkelgebied	-	24	-	24	-
VO Prov. Ruimte wonen retail Hengelo	-	370	-	370	-
VO Prov. Project F35 Bankastraat	202	-	-	-	202
VO Prov. Mon. Regionale Energie Strategie Twente	23	-	-	23	-
VO Prov. Cultuurmakers Hengelo Borne	-	19	-	19	-
VO Prov. Toegangscontrolesysteem binnenstad	12	-	-	12	-
VO Prov. rontonde Laan van Driene -P.C. Hooftlaan	32	-	-	-	32
VO Prov. 2e fase deltaprogramma zoetwater	295	-	-	274	21
VO Prov. Project groen gezond Hengelo	30	-	-	19	11
VO Prov. Project platform impact oost	16	-	-	16	-
VO Prov. Landschapsinitiatief Driene	5	-	-	5	-
VO Prov. Project loket deelmobiliteit Overijssel	-	157	-	154	3
VO Prov. Project realisatie flexwoningen	9	-	-	9	-
VO Prov. project programmaplan fietsen werkt	-	30	-	30	-
VO Prov. Fietsen werkt communicatiestrategie	-	77	-	77	-
VO Prov. Toekomstbestendig Timmersveld	-	145	-	-	145
VO Prov. Huisvesting aandachtsgroepen wonen en zor	-	59	-	59	-
VO Prov. Stimulering sociaal impact ondernemen	-	4	-	4	-
VO Prov. Vernatting stadspark Het Weusthag	-	19	-	1	18
VO Prov. I-VRI's Hengelo 2024	-	116	-	41	75
VO Prov. Project nieuwe bushaltes dienstregeling	-	83	-	36	47
VO Prov. Project toegankelijkheid bushaltes	-	150	-	7	143
VO Prov. Project cultuurmakelaar 2025 - 2026	-	25	-	-	25
VO Prov. Reconstructie Breemarsweg fase 1	-	344	-	-	344
VO gem Enschede Twentse Belofte	-	675	-	675	-
VO gem. Oldenzaal tijd. imp.reg. kl.adaptatie 2023	-	96	-	8	88
VO gemeente Samenwerking Onder Twente	-	48	-	-	48
VO WTS Wadi Bankastraat	10	-	-	-	10
Totaal Vooruitontvangen subsidie Provincie/Rijk/Regio	679	2.717	-	2.068	1.328

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen

De gewaarborgde geldleningen voor particulieren betreft de door de gemeente verstrekte gemeentegaranties voor geldleningen voor het verkrijgen en verbeteren van eigen woningen. Sinds 1 januari 1995 worden ze niet meer verstrekt. De afname betreft de reguliere afloop.

Aard Instelling	Oorspronkelijk bedrag	Perc. Borgstelling	Betaling in 2024	Restant 31-12-2023	Restant 31-12-2024
Instellingen	41.905	100%	937	27.991	27.054
Particulieren	41.000	100%	306	500	194
Totaal gewaarborgde geldleningen	82.905		1.243	28.491	27.248

Overige niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

De gemeente Hengelo is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen:

In onderstaand overzicht zijn, met uitzondering van de lopende contracten voor energie en schoonmaak, de overige niet uit de balans blijvende verplichtingen groter dan € 200.000 opgenomen, niet zijnde raamcontracten.

Werk of dienst (bedragen x €1.000)	Verplichting in €	I/U	Toelichting	Einddatum
Avi-Twente B.V.	409	U	Hoofdovereenkomst lev opw real hernieuwbare energie	31-12-2025
Bravo Beveiliging B.V.	1.153	U	Beveiligingsdienstverlening Hazenweg 121	20-4-2025
Brookhuis personenvervoer B.V.	15.450	U	Structureel routegebonden vervoer (perceel 4)	31-7-2033
Staffing Management Services B.V.	750	U	Inhuurdesk DAS	28-2-2025
Vodafone	326	U	Telefonieomgeving	13-3-2026

N.B. Er zijn 9 raamcontracten > € 200.000,- met een totale verplichting van € 33 miljoen.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

De openstaande vakantiedagen van medewerkers op 31 december 2024 bedragen 9.842 dagen voor een waarde van € 3,8 miljoen.

Eigen bijdragen van Centraal AdministratieKantoor (CAK)

Aanvragers van een voorziening op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) zijn op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat het CAK de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdragen uitvoert. Het CAK verstrekt aan de gemeente een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen.

De gemeente kan met deze overzichten van het CAK de aantallen personen, de soort en omvang van de zorgverlening beoordelen in relatie tot de eigen WMO-administratie. Door het ontbreken van inkomensgegevens op de CAK-overzichten heeft de gemeente Hengelo onvoldoende informatie over de eigen bijdragen om de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de keuze van het CAK de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdragen te laten uitvoeren, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat de gemeente Hengelo geen zekerheid kan verkrijgen over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen.

Achtervangfunctie voor de WEW

Vanaf 1995 zijn de gemeentegaranties niet meer mogelijk. De waarborgfunctie is ondergebracht bij de stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). WEW voert de NHG, nationale hypotheekgarantie, uit en staat garant voor hypotheek van particuliere woningbezitters die vanaf 1995 onder NHG-condities zijn afgesloten. Van 1995 tot 2011 zijn gemeenten en rijk, elk voor 50%, aanspreekbaar voor schulden als de WEW onvermogen zou worden. Vanaf 2011 ligt deze verantwoordelijkheid voor 100% bij het rijk. WEW heeft een garantievermogen van 1,7 miljard euro. De kans, dat de gemeente als achtervang wordt aangesproken is bijna nihil. Omdat banken de restantschulden niet doorgeven aan WEW is het niet mogelijk om het totale achtervangrisico te kwantificeren.

Achtervangfunctie voor de WSW

Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) is het waarborgfonds voor de sociale woningbouw in Nederland. Zij staan garant voor de rente- en aflossingsverplichtingen van corporaties als deze niet meer aan de betalingsverplichting kunnen voldoen. Het WSW heeft voor deze achtervang afspraken gemaakt met gemeenten (50%) en Rijk (50%) dat zij kunnen beschikken over renteloze leningen mocht niet aan de betalingsverplichting kunnen worden voldaan. Gemeenten en Rijk zijn het sluitstuk van de zekerheidscultuur binnen het borgstelsel. De kans dat de gemeente als achtervang wordt aangesproken is bijna nihil.

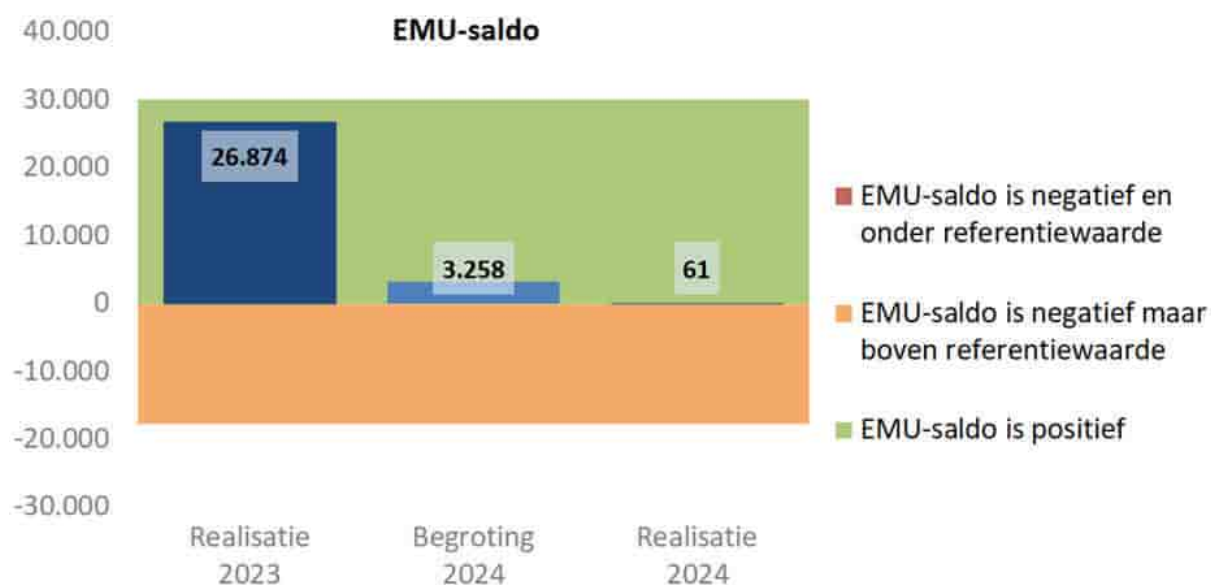
Per ultimo december 2023 heeft WSW een risicovermogen van € 584 miljoen. De credit rating van de twee grootste kredietbeoordelaars is triple A, de hoogst mogelijke kredietwaardigheid.

EMU Saldo

Toelichting EMU-saldo

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. De EMU-systematiek werkt op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren. Zo tellen investeringen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen. Investerings in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Een ander verschil heeft betrekking op mutaties van reserves en voorzieningen. Die tellen wel mee in het stelsel van baten en lasten, maar niet voor het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Wij hebben in 2024 een klein positief EMU-saldo.

Grafische weergave ontwikkeling EMU-saldo

Tabel EMU-saldo

			Bedragen x € 1.000	
EMU Saldo		Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
1.	Mutaties financiële activa			
1a.	(+) Financiële vaste activa	-13.049	-18.280	-7.316
1b.	(+) Uitzettingen	50.046	-23.331	-20.833
1c.	(+) Liquide middelen	42	8.313	31
1d.	(+) Overlopende activa	-12.008	200	149
2.	Mutaties financiële passiva			
2a.	(-) Vaste schuld	-24.021	-35.656	-34.519
2b.	(-) Vlottende schuld	-6.836	-850	4.992
2c.	(-) Overlopende passiva	29.014	150	1.497
3.	Boekwinst			
3a.	(-) Boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo		26.874	3.258	61

7.3.4 Toelichting op de staat van baten en lasten

7.3.4.1 Incidentele baten/lasten

Het overzicht wordt opgesteld op basis van de Notitie Structurele en Incidentele baten en lasten van de Commissie BBV. Net als in de notitie hanteren we als gemeente het uitgangspunt dat structurele baten en lasten de regel zijn c.q. incidentele baten en lasten de uitzondering. Deze uitzonderingen van incidentele baten en lasten worden volledig opgenomen in het verplichte overzicht van incidentele baten en lasten. Zowel in de begroting en de meerjarenraming als in de jaarrekening. In beginsel verwerken wij dus elke baat of last als structureel tenzij deze voldoet aan één of meerdere kenmerken die in de notitie zijn opgenomen.

Incidentele baten / lasten vanaf € 50.000 (bedragen x €1.000)

Taak veld	Omschrijving incidentele baten/ lasten vanaf € 50.000 (bedragen x €1.000)	B/L	Bedrag	Toelichting
Programma 1 t/m 3				
Geen				
Programma 4:				
4.2	Compensatie meerkosten energie	B	215	Wij hebben van het Rijk compensatie ontvangen voor de meerkosten in energie
4.3	NPO middelen	L	342	We hebben Incidentele middelen vanuit NPO en corona gerelateerde onderwijsvertragingen ingezet
4.3	Doorstroompunt	B	185	Aanvullende incidentele subsidie om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen en schoolverlaters aan een baan te helpen.
4.3	Doorstroompunt	L	185	Aanvullende incidentele subsidie om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen en schoolverlaters aan een baan te helpen.
Programma 5:				
5.3	Spuk Impuls Jongerencultuur	B	536	Wij hebben de middelen vanuit de spuk uitbetaald aan organisaties die activiteiten voor cultuurbeoefening door jongeren organiseren
5.3	Spuk Impuls Jongerencultuur	L	536	Wij hebben een incidentele SPUK ontvangen voor cultuurbeoefening door jongeren

Taak veld	Omschrijving incidentele baten/ lasten vanaf € 50.000 (bedragen x €1.000)	B/L	Bedrag	Toelichting
5.3	Lokale culturele organisaties	L	174	Wij hebben resterende incidentele coronamiddelen ingezet voor het versterken en vernieuwen van lokale culturele organisaties
5.6	Robuuste rechtsbescherming	L	119	Wij hebben POK middelen ingezet om het juridisch loket in de Bibliotheek Hengelo voort te zetten
5.7	Stadsecoloog 24-NB-5.7	L	57	Deze kosten worden vanuit de in de zomernota beschikbaar gestelde middelen gedekt.
Programma 6:				
6.1	Vluchtelingen	B	17.011	Ontvangen incidentele inkomsten Rijk en COA voor de opvang van vluchtelingen in 2024.
6.1	Vluchtelingen	L	8.631	Incidentele uitgaven voor de opvang van vluchtelingen
6.3	Toeslagenaffaire	B	348	Incidentele compensatie voor het Rijk en buiten invordering in het kader van de kinderopvangtoeslagenaffaire
6.3	Toeslagenaffaire	L	305	In het kader van de kinderopvangtoeslagenaffaire incidentele uitgaven 2024 bijzondere bijstand voor toeslagen en overige kosten.
6.3	ROZ Tozo uitvoeringsbudget als centrum gemeente - directe kosten 2023	L	687	Uitvoeringskosten Tozo regeling 2024 voor gemeente Hengelo en overige gemeenten.
6.3	ROZ Tozo regeling gemeente Hengelo uitvoeringsbudget	B	205	Aanvullende incidentele opbrengsten voor de gemeente Hengelo in het kader van de uitvoering van de Tozo regeling voor andere gemeenten
6.5	Nieuw Beschut	L	71	Aanvulling negatief eigen vermogen Stichting SWB Beschut (Nieuw Beschut) 2024
6.73c	Specifieke uitkering niet beoogde jeugdzorgkosten vanwege verblijf in gemeente	B	958	Wij hebben met terugwerkende kracht subsidie ontvangen ter dekking van in 2022/2023 gemaakte jeugdhulpkosten voor een gerepatriëerd gezin.
Programma 7:				
7.1	Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	B	471	Brede SPUK-regeling voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis
7.1	Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	L	464	Brede SPUK-regeling voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis
7.4	Bijdrage SPUK Energiearmoede	B	667	Via het Rijk hebben wij SPUK middelen ontvangen voor de aanpak van energiearmoede. De Rijksbijdrage is ingezet voor verduurzamingsmaatregelen voor inwoners van Hengelo
7.4	Inzet SPUK Energiearmoede	L	-667	Via het Rijk hebben wij SPUK middelen ontvangen voor de aanpak van energiearmoede. De Rijksbijdrage is ingezet voor verduurzamingsmaatregelen voor inwoners van Hengelo
7.4	Bijdrage SPUK NIP LAI	B	27	Via het Rijk hebben wij SPUK middelen ontvangen ten behoeve van het Nationaal Isolatie Programma. De Rijksbijdrage is ingezet voor verduurzamingsmaatregelen voor inwoners van Hengelo
7.4	Inzet SPUK NIP LAI	L	-27	Via het Rijk hebben wij SPUK middelen ontvangen ten behoeve van het Nationaal Isolatie Programma. De Rijksbijdrage is ingezet voor verduurzamingsmaatregelen voor inwoners van Hengelo
7.4	Bijdrage SPUK NPLW	B	123	Via het Rijk hebben wij SPUK middelen ontvangen in het kader van de regeling regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie. De rijksbijdrage is ingezet voor de uitvoering van de warmtetransitie.
7.4	Inzet SPUK NPLW	L	-123	Via het Rijk hebben wij SPUK middelen ontvangen in het kader van de regeling regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie. De rijksbijdrage is ingezet voor de uitvoering van de warmtetransitie.
7.4	Bijdrage SPUK loket deelmobiliteit	B	191	Via de provincie hebben wij SPUK middelen ontvangen voor de uitvoering van project loket deelmobiliteit. De provinciale bijdrage is ingezet om de plaatsingen en gebruik van deelmobiliteit te bevorderen.
7.4	Inzet SPUK loket deelmobiliteit	L	-191	Via de provincie hebben wij SPUK middelen ontvangen voor de uitvoering van project loket deelmobiliteit. De provinciale bijdrage is ingezet om de plaatsingen en gebruik van deelmobiliteit te bevorderen.
7.4	Subsidiebijdrage Energie cooperatie Energie van Hengelo	L	194	Wij hebben een subsidie verleend aan Energie cooperatie Energie van Hengelo voor de doorontwikkeling en overige activiteiten uit het bedrijfsplan.
Programma 8:				
8.1	Ruimte en leefomgeving	L	53	Ambtelijk inzet voor het behoud en versterken van de sociaaleconomische kwaliteit in het landelijk gebied
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	B	114	Het resultaat BXL wordt verrekend met de reserve Grex (mutatie grondexploitatie)
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	B	53	De tussentijdse winst van Hemmelhorst wordt verrekende met de reserve Grex (mutatie grondexploitatie)
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	L	152	De rentecompensatie voor De Veldkamp wordt verrekend met de reserve Grex (mutatie grondexploitatie)

Taak veld	Omschrijving incidentele baten/ lasten vanaf € 50.000 (bedragen x €1.000)	B/L	Bedrag	Toelichting
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	L	13.404	Vanuit de afwikkeling van project Dalmeden, 't Oosterveld, deelproject Hart van Zuid Langer Erve en deelproject Hart van Zuid Verspreide gronden volgt deze mutatie, die wordt verrekend met de reserve Grex (mutatie grondexploitatie)
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	L	-6.069	De aanpassing van de voorziening Grex IEG wordt verrekend met de reserve Grex (mutatie grondexploitatie)
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	L	-1.281	De aanpassing van de voorziening NIEGG wordt verrekend met de reserve Grex (mutatie grondexploitatie)
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	L	46	Het resultaat niet in exploitatie genomen gronden wordt verrekend met de reserve Grex (mutatie grondexploitatie)
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	L	127	De nakomende kosten van de reeds afgesloten projecten worden verrekend met de reserve Grex (mutatie grondexploitatie)
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	L	96	Het afwaarderen van de boekwaarde gronden aan de Geleenstraat wordt verrekend met de reserve Grex (mutatie grondexploitatie)
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	B	69	Het resultaat vanuit gronden in verhuur verrekend met de reserve Grex (mutatie grondexploitatie)
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	B	832	Het resultaat vanuit erfpacht wordt verrekend met de reserve Grex (mutatie grondexploitatie)
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	B	71	De aan- en verkoop percelen grond van Enexis worden verrekend met de reserve Grex (mutatie grondexploitatie)
8.3	Subsidiebeschikking startbouwimpuls	B	2.683	Vanuit het Rijk hebben wij SPUK-middelen ontvangen voor woningbouw in het kader van de startbouwimpuls (SBI).
8.3	Subsidiebeschikking startbouwimpuls	L	2.683	Wij hebben subsidie verleend aan ondernemingen voor de bouw van woningen in het kader van de startbouwimpuls (SBI).
8.3	Spoorzone	L	230	Voor de ontwikkeling van de spoorzone is er incidenteel geld beschikbaar (deels vanuit de reserve talentopgave).
8.3	Implementatiekosten omgevingswet	L	68	De kosten die gemaakt zijn voor de invoering van de omgevingswet zijn gedekt uit middelen van voorgaande circulaire

Programma 9:

0.1	Storting voorziening pensioen wethouders	L	1.297	De voorziening is geactualiseerd op basis van de waardeberekening toekomstige pensioenuitkeringen
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	L	300	Van de verkoop van de panden aan de W. de Clercqstraat volgt een incidentele last vanuit het afboeken van de boekwaarde
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	B	458	Vanuit de verkoop van de panden aan de W. de Clercqstraat volgt een incidentele baat
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	L	56	De incidentele inhuur voor het vatgoedbedrijf wordt verrekend met de reerve vastgoedbedrijf
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	L	162	De kosten voor af te stoten panden worden verrekend met de reserve vastgoedbedrijf
0.4	Storting voorziening spaarverlof	L	312	Door de toename van het spaarverlof en de jaarlijkse herwaardering van het uurtarief wordt de voorziening op peil gebracht.
0.5	Verliesneming vermogenstekort Warmtenetwerk Hengelo B.V.	L	105	We moeten dit verlies nemen, omdat bekend is dat Warmtenetwerk ophoudt te bestaan. Wij moeten ons aandeel in het verlies dragen.
0.5	Juridische ondersteuning aankoop aandelen Twence	L	60	De incidentele aankoop aandelen Twence heeft veel externe juridische ondersteuning gevestigd.
0.7	Gemeentefonds - Invoerings-/uitvoeringskosten Omgevingswet (DU)	B	262	In het gemeentefonds hebben wij middelen uitgekeerd gekregen middels de decentralisatie-uitkering (DU) invoerings-/ uitvoeringskosten Omgevingswet (2022 t/m 2024). Het betreft een tegemoetkoming voor de invoerings- en tijdelijke extra uitvoeringskosten als gevolg van deze nieuwe Wet.
0.7	Gemeentefonds - Meerkosten Oekraïne sociaal domein (DU)	B	118	In het gemeentefonds hebben wij middelen uitgekeerd gekregen middels de decentralisatie-uitkering meerkosten Oekraïne sociaal domein (2022 t/m 2024). Het betreft een tegemoetkoming in de meerkosten.
0.7	Gemeentefonds - Energietoelag (DU)	B	157	Incidentele gemeentefondsmiddelen voor de vangnetconstructie energietoelag.
0.7	Gemeentefonds - Alleenverdienersproblematiek (DU)	B	111	Gemeenten kunnen financiële ondersteuning bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek in 2023 en 2024 onder het bestaansminimum uitkomen. Gemeenten kunnen de gemiste huur- en zorgtoelag compenseren vanuit de individuele bijzondere bijstand.
0.7	Gemeentefonds - Toekomstbestendig maken energiebeleid (DU)	B	371	Deze middelen zijn bedoeld voor het toekomstbestendig maken van energiebeleid en aanpak netcongestie voor de hele regio Twente. In RES-verband is een uitvoeringsplan 2025 gemaakt waarin de betreffende middelen gekoppeld zijn aan acties. Gemeente Hengelo ontvangt de middelen, omdat we gastheer zijn voor het MDA (milieu, duurzaamheid, afval).
0.7	Gemeentefonds - Spreidingswet (DU)	B	57	Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een nieuwe taak gekregen in het zoeken naar opvangplekken voor asielzoekers om zo tot een evenwichtiger spreiding van asielzoekers te komen over gemeenten en provincies.

Taakveld	Omschrijving incidentele baten/ lasten vanaf € 50.000 (bedragen x €1.000)	B/L	Bedrag	Toelichting
0.10	Totaal incidentele toevoegingen reserves	L	63.022	Incidentele toevoegingen aan de reserves
0.10	Totaal incidentele onttrekkingen reserves	B	50.002	Incidentele onttrekkingen aan de reserves
	Totaal (t.b.v. kengetal structurele exploitatieruimte)	B	76.295	
	Totaal (t.b.v. kengetal structurele exploitatieruimte)	L	85.580	

7.3.4.2 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves 2024

Taakveld	Omschrijving structurele dotatie/onttrekking aan reserve	D / O	2024
0.10	Dotatie algemene reserve (rente)	D	5
0.10	Dotatie reserve Schouwburg	D	202
0.10	Onttrekking reserve dekking kapitaallasten	O	252
	Totaal dotaties	D	207
	Totaal onttrekkingen	O	252

7.3.4.3 Aanwending onvoorzien

Wijziging begroting	Stuk nummer	Omschrijving	Pr.	B&W datum	Mutatie	Nieuw Saldo
		Onvoorzien (primitieve begroting)				91.000
		Onvoorzien structureel (primitieve begroting)				75.000
Eindstand						166.000

In 2024 is er geen beroep gedaan op het budget voor onvoorzien.

7.3.4.4 Gebeurtenissen na balansdatum

Afsluiten deelprojecten Dalmeden

Dalmeden is een project met een lang financieel verleden. Er is er meer dan 20 jaar aan informatie binnen deze grondexploitatie verwerkt voor reeds gerealiseerde deelplannen, wat de overzichtelijkheid niet ten goede komt. Daarom is al eerder de wens uitgesproken om de grondexploitatie Dalmeden te “versimpelen”/ inzichtelijker te maken en te actualiseren.

De “vereenvoudiging” kan gerealiseerd worden door de grondexploitatie voor de gerealiseerde deelplannen af te sluiten. De deelplannen Meander Noord, Kamers en Weide blijven dan over als nog uit te voeren (nog te realiseren deel).

Deze vereenvoudiging wordt separaat naar de Raad gebracht (zaaknummer 3878230). Inhoudelijk wijzigen de plannen niet. Het is een wijziging van de administratieve verwerking van dit plan die aan de Raad aangeboden moet worden.

De definitieve besluitvorming vindt plaats in 2025. De gevolgen zijn echter materieel van betekenis voor de jaarrekening van 2024 en deze zijn daarom verwerkt in de jaarrekening van 2024.

Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar deel I van de herzieningen.

Erfpachtovereenkomst zonnepark Boeldershoek

Op 7 januari 2025 is de erfpachtovereenkomst afgesloten tussen de gemeente en zonnepark Boeldershoek Hengelo B.V.

In deze overeenkomst is afgesproken dat de erfpachter een jaarlijkse vergoeding betaalt over de boekwaarde van de gronden. Daarmee worden de gronden tegen de boekwaarde opgenomen in het erfpachtcomplex.

Deze gronden waren geadministreerd in de niet in exploitatie genomen gronden. Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat de gronden, die niet in een transformatieproces zitten, dan voor de marktwaarde getaxeerd dienen te worden. Tijdens de terreinopname is geconstateerd dat onderhavige percelen hoofdzakelijk in gebruik zijn als gras- en maïsland. De getaxeerde waarde voor grasland lag € 1,6 miljoen lager dan de boekwaarde. Daarvoor is een voorziening getroffen. Door deze overeenkomst vervalt de wettelijke bepaling dat er een voorziening getroffen dient te worden.

7.3.4.5 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 18-12-2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 14 miljoen. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 3.1 miljoen bedraagt.

Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 14 miljoen. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 1.6 miljoen acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

7.4 Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025							
Verstrekker	Uitvoeringscode	Specifieke uitkering burgelijke grondslag Bewanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) Aard controle D2 Indicator: B2/01	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Normbedragen voor a, b, d en f (Ja/Nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Normbedragen voor e (Ja/Nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05
			9 Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	70 Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Ja Aard controle R Indicator: B2/10	Ja Aard controle R Indicator: B2/11	Nee Aard controle R Indicator: B2/12
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08 €181.683	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09 €366.633	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10 €0	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11 €24.008	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12 €42.272
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14 €0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15 €99.940	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16 €32.121	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17 €243.669	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18 €27.705
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20 €123.480	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21 €243.480	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprenken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22 €0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprenken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23 €0	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2-regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24 €388.997
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijschelden van gemeentelijke belastingen Aard controle R Indicator: C62/01 €7.311	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02 Nee			
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C92/01 €78.055	Bedrag doorgeschoven naar T+1 Aard controle R Indicator: C92/02 €0	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03 563	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04 36	Aantal gebruikte leermiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05 36
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) Aard controle R Indicator: D8/01 €2.221.872	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) Aard controle R Indicator: D8/02 €785.558	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) Aard controle R Indicator: D8/03 €54.686	Correctie besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/04 €111.134	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/05 €1.204.714
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07 1 2 100	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrao Aard controle R Indicator: D8/08 €616.178	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Bedrao Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09 €273.565	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrao Aard controle R Indicator: D8/10 €111.134	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrao Aard controle R Indicator: D8/11 €683.701
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld Aard controle R Indicator: D14/01 €342.613	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen Aard controle R Indicator: D14/02 €0	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/03 €0	Correctie besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D14/04 €0	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: D14/05 Nee
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08 1 2 10	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Bedrao Aard controle R Indicator: D14/09 €616.178	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Bedrao Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10 €273.565	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Bedrao Aard controle R Indicator: D14/11 €111.134	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Bedrao Aard controle R Indicator: D14/12 €683.701
OCW	D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	Naam instelling of samenwerkingsverband Aard controle n.v.t. Indicator: D21/01	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband Aard controle R Indicator: D21/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband Aard controle n.v.t. Indicator: D21/03	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: D21/04	Eventuele toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: D21/05
			1 Stichting Olyo 2 PVCC Praktijk voor Coaching en Creativiteit 3 Stichting 074PK 4 Dansstudio X-Dance 5 Subsidie Wilkracht 6 Twents Muziekinstaat Popscop 7 Stichting Wijkkracht - workshops Hengelo Jongeren 8 Metropool - Summer Square 9 Creatieve Broedplaats Oogst - onderzoek jongerenparticipatie	€316.951 €29.807 €41.957 €0 €30.458 €37.761 €40.593 €32.254 €6.293	€684.893 €40.366 €85.174 €7.336 €37.298 €37.761 €40.593 €32.254 €6.293	Nee Nee Nee Nee Nee Nee Nee Nee Nee	

lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2021/213658	€ 0	€ 371.798	€ 0	€ 922.557
			2 060173 Gemeente Oldenzaal Kopie CBS(code)	IENW/BSK-2023/377838	€ 7.519	€ 7.519	€ 15.039	€ 15.039
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2021/213658	Nee			
			2 060173 Gemeente Oldenzaal Kopie CBS(code)	IENW/BSK-2023/377838	Nee	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2021/213658	Afkoppelen, bergen, infiltreren en vergroenen 074HE-1	Ja		
			2 060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2023/377838	Slimme stuwen en infiltratie 074HE-2	Nee		
lenW	E81	Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022	Besteding (jaar T-1)	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E81/01	Aard controle R Indicator: E81/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E81/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E81/04		
			€ 0	€ 5.180	€ 5.180	Nee		
lenW	E83	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie Jaar T-1 per project t/m SiSa tussen medeoverheden (Jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E83/01	Aard controle R Indicator: E83/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/03	Aard controle R Indicator: E83/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/05	
			1 Winning Hasselo	€ 0	Ja	€ 0	€ 17.267	
			2 Praktijk Kennistafels PFAS	€ 0	Nee	€ 0	€ 0	
			3 Steekproef Bodemonderzoek PFAS PFOA Speelplaatsen	€ 0	Ja	€ 0	€ 0	
			Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan.	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld	Project afgerond (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E83/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/09		
			1 Winning Hasselo	Nee	Uitvoering nog niet afgerond	Nee		
			2 Praktijk Kennistafels PFAS	Nee	Subsidie wordt besteed aan speelplaatsen PFAS	Nee		
			3 Steekproef Bodemonderzoek PFAS PFOA Speelplaatsen	Nee	Uitvoering moet nog plaatsvinden	Nee		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E83/10					
			Nee					
lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 1.089.453	€ 1.219.385	€ 912.425	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuk, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
			1 330 Aantleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h/aantal in Stuks	Ja	2			
			2 301 Aantleg van openbare verlichting/aantal in Meters	Nee	700			
			3 317 Vervangen verharding fietspad/aantal in Meters	Nee	600			
			4 318 Verbreden van fietspaden/aantal in Meters	Nee	600			
			5 320 Fietsoversteek over zijweg door middel van een uitbouwconstructie/aantal in Stuks	Nee	5			
			6 342 Aantleg van een rotonde binnen de bebouwde kom/aantal in Stuks	Nee	1			
			7 344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30 km/h/aantal in meters	Nee	600			
lenW	E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelsinstallaties	Aantal geïnstalleerde intelligente verkeersregelsinstallaties (jaar T)	Cumulatief aantal geïnstalleerde intelligente verkeersregelsinstallaties (t/m jaar T)	Totale besteding aan het project (jaar T)	Cumulatieve besteding aan het project (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: E85/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/02	Aard controle R Indicator: E85/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/05	
			4	12	€ 347.759	€ 822.827	Nee	
lenW	E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één provincie of waterschap (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnaam/nummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/02	Aard controle R Indicator: E87B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/04	Aard controle R Indicator: E87B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/06
			1 030004 Provincie Overijssel	D2023-05-012343	€ 0	€ 187.577	€ 0	€ 140.683
			2 030004 Provincie Overijssel	D2023-05-012343	€ 1.093.433	€ 1.986.996	€ 820.075	€ 1.490.247
			Kopie beschikkingnaam/nummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/08				
			1 D2023-05-012343	Nee				
			2 D2023-05-012343	Nee				
lenW	E97	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie Jaar T-1 per project t/m SiSa tussen medeoverheden (Jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97/01	Aard controle R Indicator: E97/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/05	
			1 Hasselo 3599245	€ 59.336	Ja	€ 0	€ 59.336	
			2 F16-locatie 3599245	€ 0	Ja	€ 0	€ 73.756	
			Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan.	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld	Project afgerond (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/09		
			1 Hasselo 3599245	Nee	Project in uitvoering	Nee		
			2 F16-locatie 3599245	Nee	Project in uitvoering	Nee		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97/10					
			Nee					
lenW	E103B	Tijdelijke stimuleringsregeling slim, veilig, doelmatig en duurzaam gebruik van mobiliteitsinfrastructuur 2023-2027 SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) en/of gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie of gemeente invullen	Projectcategorie	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	

			Indicator: E103B/01	Indicator: E103B/02	Indicator: E103B/03	Indicator: E103B/04	Indicator: E103B/05	
			1 060164 Gemeente Hengelo	S2023-0001593	€ 70.855	€ 120.000	Ja	
			2 060164 Gemeente Hengelo	S2024-0000386	€ 120.000	€ 120.000	Ja	
			3 060164 Gemeente Hengelo	S2023-0003169	€ 0	€ 32.000	Ja	
			4 060164 Gemeente Hengelo	S2024-0000257	€ 32.000	€ 32.000	Ja	
lenW	E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Beschikkningsnummer	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1)	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E104/01	Aard controle R Indicator: E104/02	Aard controle R Indicator: E104/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/06
			1 IENW/BSK-2023/365670	€ 0	€ 0	€ 0	235	230
			2 IENW/BSK-2023/362613	€ 0	€ 0	€ 0	222	180
			Kopie beschikkningsnummer	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Endverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E104/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/10		
			1 IENW/BSK-2023/365670	123	118	Nee		
			2 IENW/BSK-2023/362613	80	45	Nee		
			Naam infrastructuurle voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructuurle voorziening	Totale besteding (jaar T) per infrastructuurle voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructuurle voorziening	Infrastructuurle voorziening afgerond? (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E104/11	Aard controle R Indicator: E104/12	Aard controle R Indicator: E104/13	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/14	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/15	
			1 Bouw mobiliteitshub (bij kruising Bornsestraat Deldenerstraat Oudezaalsestraat)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Mobiliteitshub Hart van Zuid	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
lenW	E113	Tijdelijke regeling uitkering bodemopgaven 2024-2030	Besteding (jaar T) binnen werkvoorraad	Is er sprake van Sisa tussen medeoverheden (ja/nee)	Correctie (Jaar T-1) werkvoorraad t/m Sisa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) binnen werkvoorraad	Endverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: E113/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E113/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E113/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E113/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E113/05	
			€ 0	Nee	€ 0	€ 0	Nee	
EZ	F20	Regeling specifieke uitkering impulsaanpak winkelonbieden	Beschikkningsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting afwijking besteding (jaar T) conform projectplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Collateralisering (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: F20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/02	Aard controle R Indicator: F20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/04	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/05	Aard controle R Indicator: F20/06
			1 SPUKIW22-1-03113503	Transformatie binnenstad Hengelo	€ 1.887.102	Door de veranderende marktomstandigheden is het plan aangepast. In 2024 is het financiële kader voor de gebiedsontwikkeling Beekstraat e.o. vastgesteld door de gemeenteraad. Met marktpartijen wordt op basis van de SKK een Realisatieovereenkomst opgesteld die naar verwachting in Q1 van 2025 getekend gaat worden. Een belangrijk deel van het te ontwikkelen gebied is in 2024 aangekocht door de gemeente. Met uitzondering van de potentiële scheidt ingaspe die ontstaan is na uitspraken van de Raad van State zien wij nu geen belemmeringen voor de ontwikkelingen.	€ 2.095.969	€ 5.661.307
			Kopie beschikkningsnummer	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal verblijfsobjecten binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gestart is (jaar T) komt overeen met de faseering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfsobjecten binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gerealiseerd (t/m jaar T)	Aantal verblijfsobjecten binnen panden waarvan realisatie sloop-nieuwbouw gestart is (jaar T) komt overeen met de faseering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfsobjecten binnen panden sloop-nieuwbouw gerealiseerd (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: F20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/08	Aard controle D1 Indicator: F20/09	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/10	Aard controle D1 Indicator: F20/11	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/12
			1 SPUKIW22-1-03113503	€ 6.287.908	Nee	8	Nee	0
			Kopie beschikkningsnummer	Realisatie faseering verloopt conform projectplan (ja/nee)	Toelichting (verplicht indien bij indicator F20/14 'Nee' is ingevuld)	Samenwerkingsovereenkomst aanwezig (ja/nee)	Endverantwoording (ja/nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: F20/13	Aard controle D1 Indicator: F20/14	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/15	Aard controle D2 Indicator: F20/16	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/17	
			1 SPUKIW22-1-03113503	Nee	Nee ook toelichting bij F20/14	Ja	Nee	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wv	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 35.683.873	€ 148.855	€ 1.200.849	€ 499	€ 360.958	€ 137
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 269.481	€ 21.116	€ 0	€ 4.249.882	€ 28.294	€ 3.119
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekkings) gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wv.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekkings	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G3/05	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 148.435	€ 60.888	€ 130.097	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekkings (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkings (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekkings	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 5.566	€ 2.207	Ja		
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wv	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekkings	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekkings	Baten (jaar T) levensonderhoud (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekkings (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekkings (overig)
			Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/02	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/03	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/04	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/05	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 3.512	€ 473.873	€ 13.135

			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	-€ 6.142	€ 107.483	€ 3.788
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	-€ 1.210	€ 85.998	€ 2.900
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	-€ 2.248	€ 7.671	€ 501
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	-€ 1.593	€ 2.198	€ 141
			6 Totaal	€ 0	€ 0	-€ 14.705	€ 677.223	€ 20.465
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021, gemeentedeel 2024	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wv	Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
			€ 1.290.635	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire, gemeentedeel 2024	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wv	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute, deel gemeente 2024	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wv	Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 62.364	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimuleren sport 2024-2025	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Gemeenten	Totale werkelijke berekende uitkering	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			€ 1.513.875	€ 1.413.236				
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T) Gemeente	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Gemeente	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle R Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03			
			€ 71.333	€ 106.134	Ja			
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 61.052	€ 61.052	€ 119.660	Ja	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 417.974	€ 484.791	€ 834.442	Ja	Ja
			3 Tenugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 93.927	€ 111.960	€ 184.094	Ja	Ja
			4 Kansen Start	€ 79.142	€ 88.667	€ 142.767	Ja	Ja
			5 Mentale Gezondheid	€ 23.482	€ 23.482	€ 55.040	Ja	Ja
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 82.187	€ 97.967	€ 161.094	Ja	Ja
			7 Valpreventie	€ 223.078	€ 269.514	€ 455.258	Ja	Ja
			8 Leefomgeving	€ 46.964	€ 55.981	€ 92.048	Ja	Ja
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 11.741	€ 13.995	€ 23.012	Ja	Ja
			10 Versterken sociale basis	€ 189.070	€ 195.755	€ 327.399	Ja	Ja
			11 Mantelzorg	€ 46.964	€ 55.981	€ 92.047	Ja	Ja
			12 Een teken eenzaamheid	€ 46.964	€ 49.815	€ 94.898	Ja	Ja
			13 Wapen op recept	€ 44.616	€ 44.616	€ 69.412	Ja	Ja
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 11.741	€ 11.741	€ 23.012	Ja	Ja
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 34.283	€ 41.109	€ 81.233	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07					
			Nee					
VWS	H37	Regeling specifieke uitkering niet beoogde kosten jeugdzorg vanwege verblijf in gemeente	Gedurende het Jaar T-1 en T-2 zijn activiteiten i.a.v. niet beoogde jeugdzorgkosten verricht waar de uitkering voor is ontvangen? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T-2)	Besteding (jaar T-1)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H37/01	Aard controle R Indicator: H37/02	Aard controle R Indicator: H37/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H37/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H37/05	

VRO	J39	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Projectnaam/nummer	Ja € 0	Ja € 957.999	Ja			
		Tranche 1 t/m 6 Gemeenten	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/02	Aard controle D1 Indicator: J9/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/06
		1 Woningbouwimpuls 2e tranche Hart van Zuid	Nee	Ja	102	97	20		
		2 Woningbouwimpuls 4e tranche Binnenstad Hengelo	Ja	Ja	69	69	8		
		3 Woningbouwimpuls 6e tranche Campus Driene	Nee	Ja	0	0	0		
		Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/08	Aard controle R Indicator: J9/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/10	Aard controle R Indicator: J9/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/12
		1 Woningbouwimpuls 2e tranche Hart van Zuid	Nee	€ 1.942.962	€ 8.019.173	€ 110.490	€ 2.756.117		
		2 Woningbouwimpuls 4e tranche Binnenstad Hengelo	Ja	€ 2.626.494	€ 5.277.956	€ 0	€ 0		
		3 Woningbouwimpuls 6e tranche Campus Driene	Ja	€ 3.383.280	€ 3.383.280	€ 2.908	€ 2.908		
		Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/15	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/16		
		1 Woningbouwimpuls 2e tranche Hart van Zuid	Nee	In de Appendage is, met een jaar vertraging t.o.v. de aanvraag, gestart met de bouw van 68 woningen. Met de bouw van 44 woningen in Dikkers en 49 woningen in Hazemeijer is nog niet gestart. Er is wel gestart met de bouw van 14 woningen in de Hofmakerij (Lansinkveld Zuid). De overige woningen in de Hofmakerij waarvan de bouw gestart is in 2023 worden inmiddels bewoond. Een belangrijk deel van bodemsaneringswerkzaamheden in de Appendage is gerealiseerd in 2024. Bij de aanvraag werd uitgegaan van de realisatie van 76% betaalbare woningen. Naar verwachting worden 83% van de woningen in het betaalbare segment gerealiseerd.	Nee				
		2 Woningbouwimpuls 4e tranche Binnenstad Hengelo	Ja		Nee				
		3 Woningbouwimpuls 6e tranche Campus Driene	Ja	In de aanvraag is rekening gehouden met de realisatie 25 sociale huur appartementen door een externe partij (facilitair). Deze partij heeft onlangs aangegeven niet door te willen gaan met de realisatie van de appartementen. Tegelijkertijd zijn er plannen om minimaal 25 sociale huurappartementen te ontwikkelen nabij een zorginstelling (TMZ) binnen Campus Driene. Het plan hiervoor is nog niet uitgewerkt maar wij hopen/ verwachten daarmee de 25 weggevalen sociale huurappartementen alsnog te kunnen realiseren.	Nee				
VRO	J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten indicator 04 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/01	Aard controle R Indicator: J32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/03	Aard controle D2 Indicator: J32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/06	
		1 SUVIS21-2-03064278	€ 0	€ 100.899	Ja		Nee		
		2 SUVIS21-2-03064705	€ 0	€ 92.031	Ja		Ja		
		Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)					
		Aard controle n.v.t. Indicator: J32/07	Aard controle D2 Indicator: J32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/09					
		1 SUVIS21-2-03064278	Nee	Werkzaamheden zijn al begonnen, echter zijn deze nog niet afgerond. Hierdoor kan de aangevraagde begroting nog niet afgerond zijn.					
		2 SUVIS21-2-03064705	Ja						
VRO	J41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen	
		SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/01	Aard controle R Indicator: J41B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/03	Aard controle R Indicator: J41B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/06	
		1 Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
		Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/09					
VRO	J55	Aanpak energiemoeide	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoede kosten	
		Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06		
		813	€ 448.578	€ 600.343	349	€ 238.815	€ 290.749		
		Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoede kosten					
		Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09					
		1.425	€ 13.300	€ 22.000	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen		
		Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15		
		7.436	€ 810	0	569	1.162	1.103		

VRO	J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/02	Aard controle R Indicator: J56/03	Aard controle R Indicator: J56/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/06
			1 RHA2021-02326479	Huisvesting Aandachtsgroepen 2021	€ 5.030.104	€ 11.013.791	0	7
			Kopie Projectnaam	Opbrengsten jaar T	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/07	Aard controle R Indicator: J56/08	Aard controle R Indicator: J56/09	Aard controle R Indicator: J56/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/12
			1 Huisvesting Aandachtsgroepen 2021	€ 147.876	€ 147.876	Ja	Ja	Ja
			Kopie Projectnaam	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet?			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/15			
			1 Huisvesting Aandachtsgroepen 2021	Nee	Nee			
VRO	J68	Specifieke uitkering aan gemeenten ten behoeve van de huisvesting van vergunninghouders	Projectnaam	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totaal	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totaal	Besteding (jaar T) van het project - zelfstandige uitvoering	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project - inclusief uitvoering door derden	Totale opbrengsten (jaar T) per project - zelfstandige uitvoering
			Aard controle n.v.t. Indicator: J68/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J68/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J68/03	Aard controle R Indicator: J68/04	Aard controle R Indicator: J68/05	Aard controle R Indicator: J68/06
			1 WSS-Tower	0	0	€ 0	€ 0	€ 0
			2					
			3					
			4					
			Kopie projectnaam	Cumulatieve totale opbrengsten (t/m jaar T) per project - inclusief uitvoering door derde	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: J68/07	Aard controle R Indicator: J68/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J68/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J68/10		
			1 WSS-Tower	€ 0	Ja	Nee		
			2					
			3					
			4					
VRO	J85	Stimuleringsregeling flex- en transitiewoningen	Projectnaam	Cumulatief aantal flex- of transitiewoningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totaal	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor Ontheemden of vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totaal	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project - inclusief uitvoering door derden	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per project - inclusief uitvoering door derden	
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: J85/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J85/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J85/03	Aard controle R Indicator: J85/04	Aard controle R Indicator: J85/05	
			1 Hengelo Zuid 1	0	0	€ 741.832	€ 0	
			2 Hengelo Zuid 2	0	0	€ 2.813.592	€ 0	
			3 Hengelo West	42	14	€ 7.458.367	€ 147.876	
			Kopie projectnaam	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J85/06	Aard controle n.v.t. Indicator: J85/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J85/08			
			1 Hengelo Zuid 1	Ja	Nee			
			2 Hengelo Zuid 2	Ja	Nee			
			3 Hengelo West	Ja	Nee			
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten door eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 423.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan de zelfstandige uitvoering, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LAI23-03613351	€ 27.124	42	0	0	€ 0
			2 LAI24-03760362	€ 0	0	0	0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1	€ 0	€ 27.124	Nee		
			2	€ 0	€ 0	Nee		
VRO	J95	Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Activiteiten verricht conform aanvraag (Ja/Nee)	Eventuele toelichting - verplicht als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: J95/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J95/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J95/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J95/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J95/05	
			€ 123.260	€ 124.265	Ja		Nee	
VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Algesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Algesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/02	Aard controle D1 Indicator: J105/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/04	Aard controle D1 Indicator: J105/05	Aard controle R Indicator: J105/06
			1 2023-000096067	294	Ja	24	Nee	€ 22.945.919
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Algesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/11	Aard controle D1 Indicator: J105/12
			1 2023-000096067	€ 22.945.919	Nee	De bouw is gestart, maar is nog niet afgerond	294	Nee
			Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/14				
			1 2023-000096067	Nee				
VRO	J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J209/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/02	Aard controle R Indicator: J209/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/04	Aard controle D2 Indicator: J209/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/06
			1 RA2023-03498394	Meerjarige regeling specifieke uitkering voor huisvesting aandachtsgroepen	€ 0	€ 0	€ 0	0
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J209/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/09	Aard controle R Indicator: J209/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/11	
			1 Meerjarige regeling specifieke uitkering voor huisvesting aandachtsgroepen	0	Nee	Nee	Nee	
VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(codes) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Sisa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/01	Aard controle R Indicator: J210B/02	Aard controle R Indicator: J210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/06
			1 030004 Provincie Overijssel	€ 66.377	€ 23.492	2	248	Nee

			2	030004 Provincie Overijssel	€ 60.827	€ 20.353	4	99	Nee
KGK	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid		Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
				Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
				€ 1.413.747	€ 39.196	€ 12.410	€ 2.187.831	€ 141.946	€ 150.373
				Eindverantwoording (Ja/Nee)					
				Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
				Nee					
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne		Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) t/m de transitie-uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten		Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
				€ 8.427.150	€ 0	€ 0	€ 20.135	€ 0	€ 188.940
				Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
				Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
				€ 0	€ 19.136	€ 132.390	€ 8.531.971	€ 34.913.568	

7.5 WNT-verantwoording 2024

De WNT is van toepassing op gemeente Hengelo. Het voor gemeente Hengelo toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000 en betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Gegevens 2024		
bedragen x € 1	J. Eshuis	G.J. Eeftink
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	148.426	113.330
Beloningen betaalbaar op termijn	22.232	17.616
Subtotaal	170.658	130.946
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	170.658	130.946
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2023		
bedragen x € 1	J. Eshuis	G.J. Eeftink
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	140.504	106.742
Beloningen betaalbaar op termijn	22.515	17.577
Subtotaal	163.019	124.319
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
Totale bezoldiging	163.019	124.319

De overige onder hoofdstuk 1 voorgeschreven tabellen zijn niet van toepassing voor de gemeente Hengelo en daarom ook niet opgenomen in de WNT-verantwoording 2024.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Er is in 2024 geen sprake van een uitkering aan topfunctionarissen wegens beëindiging dienstverband.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

7.6 Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Taakveld	Baten 2024	Lasten 2024	Saldo 2024
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	7.607	-7.607
1.2 Openbare orde en veiligheid	47	2.949	-2.902
Veiligheid	47	10.556	-10.509
2.1 Verkeer en vervoer	503	10.292	-9.788
2.2 Parkeren	50	1.140	-1.091
2.4 Economische havens en waterwegen	679	726	-47
2.5 Openbaar vervoer	42	417	-375
Verkeer, vervoer en waterstaat	1.274	12.575	-11.301
3.1 Economische ontwikkeling	0	214	-214
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	20.100	18.919	1.181
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	299	493	-194
3.4 Economische promotie	367	915	-548
Economie	20.766	20.541	225
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	-
4.2 Onderwijshuisvesting	959	6.880	-5.921
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.353	7.465	-3.112
Onderwijs	5.312	14.345	-9.033
5.1 Sportbeleid en activering	552	829	-277
5.2 Sportaccommodaties	6.383	11.271	-4.888
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.169	8.462	-6.293
5.4 Musea	-	427	-427
5.5 Cultureel erfgoed	0	462	-462
5.6 Media	78	3.434	-3.356
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	150	8.116	-7.966
Sport, cultuur en recreatie	9.332	33.001	-23.669
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	18.367	22.996	-4.629
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	10.291	-10.291
6.3 Inkomensregelingen	49.808	62.935	-13.127
6.4 WSW en beschut werk	0	14.064	-14.064
6.5 Arbeidsparticipatie	1.901	9.421	-7.520
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	25	3.959	-3.934
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	-
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	-
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	1.071	10.794	-9.723
6.71B Begeleiding (WMO)	0	11.383	-11.383
6.71C Dagbesteding (WMO)	0	2.482	-2.482
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	-
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0	5.043	-5.043
6.72B Jeugdhulp behandeling	0	6.580	-6.580
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	0	3.249	-3.249
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	332	2.183	-1.851
6.73A Pleegzorg	0	2.003	-2.003
6.73B Gezinsgericht	0	1.413	-1.413
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	958	8.749	-7.791
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	7.565	-7.565
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	1.722	-1.722
6.74C Gesloten plaatsing	0	793	-793
6.81A Beschermd wonen (WMO)	2.211	53	2.158
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	7	1.225	-1.218

Taakveld	Baten 2024	Lasten 2024	Saldo 2024
6.82A Jeugdbescherming	0	3.054	-3.054
6.82B Jeugdreclassering	0	455	-455
Sociaal domein	74.680	192.412	-117.732
7.1 Volksgezondheid	552	4.253	-3.701
7.2 Riolering	11.867	9.437	2.431
7.3 Afval	11.757	10.021	1.736
7.4 Milieubeheer	3.442	6.260	-2.818
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	607	896	-290
Volksgezondheid en milieu	28.225	30.867	-2.642
8.1 Ruimte en leefomgeving	527	2.455	-1.928
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.111	10.151	-7.041
8.3 Wonen en bouwen	5.443	7.953	-2.510
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	9.081	20.559	-11.479
0.1 Bestuur	52	5.494	-5.442
0.2 Burgerzaken	1.913	3.876	-1.963
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.948	2.630	-682
0.4 Overhead	7.681	44.842	-37.161
0.5 Treasury	16.280	10.541	5.739
0.61 OZB woningen	13.928	1.342	12.586
0.62 OZB niet-woningen	16.745	122	16.623
0.63 Parkeerbelasting	2.088	101	1.987
0.64 Belastingen overig	921	48	873
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	209.522	0	209.522
0.8 Overige baten en lasten	757	1.945	-1.188
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	64	-64
0.10 Mutaties reserves	50.253	63.230	-12.976
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-
Bestuur en ondersteuning	322.088	134.235	187.854
Totaal	470.805	469.091	1.714

8

Overig

- 8.1 Controleverklaring van de
onafhankelijke accountant

236

8.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

HENGSTLER

HENGDEL

HENGDEL

HENGSTLER

HENGSTLER

HENGSTLER

HENGSTLER

HENGELLO

HENGSTLER

HENGEL

9

Bijlagen

9.1	Staat van activa onderhanden complexen	248
9.2	Verbonden partijen en vertegenwoordiging	254
9.3	Verdeling taakvelden over programma's	256
9.4	Verplichte kengetallen	258

9.1 Staat van activa onderhanden complexen

9.1.1 Verrekeningen met reserve grondbedrijf

Reserve per 01-01-2025	€ 21.536.685
<i>Dotaties in de reserve</i>	
Rente	1.236.199
Bijdrage Algemene Dienst	
Resultaten (o.a. erfpacht)	1.085.082
Winst afsluiten grondexploitaties	702.141
Totaal dotaties	€ 3.023.422
<i>Onttrekkingen uit de reserve</i>	
Bijdrage Algemene Dienst	€ 89,486-
Afdracht Welbions watertorenpark	€ 46,148-
Personeel en stimulering grondverkopen	€ 20,106-
Rentevergoeding Veldkamp	€ 152,044-
Overige onttrekkingen	€ 222,650-
Totaal onttrekkingen	€ 530,435-
Totaal mutaties	€ 2.492.987
Mutatie tussentijdse winst	€ 14,055,500-
Mutatie voorzieningen	€ 7.375.154
Reserve per 31-12-2023	€ 17.349.326

9.1.2 Onderhanden complexen

Omschrijving	Boekwaarde per 31-12-2023	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde balans
09 Verspreide gronden binnen de bebouwde kom	4.133.993	-79.073	-516.935	3.537.985
10 Huurgronden	1.933.450	783.931	-100.000	2.617.381
22 Verspreide gronden buiten de bebouwde kom	4.609.014	1.595.419	-0	6.204.433
62 Schalmeden	8.760.560	-	-	8.760.560
66 Sportpark Groot Driene	2.388.573	-	-2.388.573	0
68 Stadspark Weusthag	1.876.702	-	-783.931	1.092.770
81 Boeldershoek Oost	3.533.059	-	-	3.533.059
90 Westermaat Veld	2.103.186	-	-	2.103.186
Materiele Vaste Activa	29.338.537	2.300.277	-3.789.440	27.849.374
Voorraden - Nog te betalen "Bouwgrond niet in exploitatie"				
Nog niet in exploitatie genomen bouwgronden				
Lange Wemen	2.382.057	149.138	-962	2.532.158
Broek Noord	5.525.252	229.205	1.469.733	4.284.725
Marskant	3.977.942	270.622	1.722.666	2.525.898
Veldwijk Noord	-1.374.828	446.551	-	-928.277
Dalmeden	13.016.517	-6.980.115	6.036.401	0
Herontwikkeling Beckumerstraat	-282.521	28.746	-	-253.775
Beckum	122.481	12.282	-	134.763
Beekstraat	0	7.548.409	1.959.895	5.588.514
Woonwagens	0	547.806	-	547.806
Campus Driene	0	3.383.280	2.908	3.380.372
Dalmeden 2.0	0	23.169.148	10.790	23.158.358
HART VAN ZUID	15.731.795	2.524.367	2.948.215	15.307.948
Hijschveste	3.610.889	68.961	-	3.679.850
De Smelterij	2.750.265	302.659	3.052.924	-
Appendage	1.880.141	1.564.023	-534.104	3.978.269
Woonstad Noord	-1.401.116	103.217	-922.304	-375.595
De Koppeling	6.429.053	218.429	-63.949	6.711.431
De Verbinding	1.392.690	22.957	1.415.647	-
De Hofmakerij	1.069.873	244.120	-	1.313.993
Voorraden - Woningbouw in exploitatie	39.098.696	31.329.440	14.149.646	56.278.489
0				
Voorraden - Nog te betalen "onderhanden werk"				
Woningbouw in exploitatie				
Gezondheidspark	13.754.526	314.154	943.934	13.124.746
't Oosterveld	4.664.600	113.810	4.778.410	-
Gem Campus	18.403.719	337.762	3.715.032	15.026.449
Kanaalzone	-778.149	24.686	27.156	-780.618
Walkatenplein	2.053.411	140.815	-	2.194.226
Voorraden - Bedrijvencomplexen in exploitatie	38.098.108	931.226	9.464.531	29.564.803
Bedrijvencomplexen in exploitatie	0	-	-	0
Subtotaal Onderhanden werk woningbouw en bedrijven	77.196.804	32.260.666	23.614.177	85.843.292
Totalen grondexploitatie cf herziening				
95 Erfpachtgronden	18.382.034	-	-453.944	17.928.089,36
Totaal generaal	95.578.838	32.260.666	23.160.233	103.771.382

Omschrijving	Totale kosten	Totale opbrengsten	Tijds-invloeden	Verwacht eindresultaat	Voorziening NIEGG	Verdeeld eindresultaat
09 Verspreide gronden binnen de bebouwde kom		5.301.158	-	-1.763.172	1.012.252	-1.763.173
10 Huurgronden		2.548.846	-	68.535	566.544	68.535
22 Verspreide gronden buiten de bebouwde kom		5.542.637	-	661.796	661.796	661.796
62 Schalmeden		3.113.600	-	5.646.960	5.646.960	5.646.960
66 Sportpark Groot Driene		-	-	-	-	-
68 Stadspark Weusthag		1.397.592	-	-304.821	646.322	-304.821
81 Boeldershoek Oost		1.963.320	-	1.569.739	1.569.739	1.569.739
90 Westermaat Veld		498.291	-	1.604.896	1.604.895	1.604.895
Materiele Vaste Activa	-	20.365.442	-	7.483.932	11.708.507	7.483.930
Vorraden - Nog te betalen "Bouwgrond niet in exploitatie"						
Nog niet in exploitatie genomen bouwgronden						
104 Lange Wemen	46.182	-0	2.532	-2.580.872	-	2.580.872
101 Broek Noord	1.707.428	628.583	29.295	-5.392.865	-	5.392.865
28 Marskant	988.285	1.689.625	-3.008	-1.821.550	-	1.821.550
44 Veldwijk Noord	106.801	195.250	-928	1.017.656	-	-1.017.656
52 Dalmeden	-	-	-	-0	-	0
666 Dalmeden	5.771.548	45.324.371	-1.070.948	17.465.412	-	-17.465.412
583 Herontwikkeling Beckumerstraat	134.671	378.040	-254	497.398	-	-497.398
Beckum	1.287.727	1.358.560	-19.782	-44.149	-	44.149
Beekstraat	5.671.076	7.707.342	-132.730	-3.411.706	-	3.411.706
Woonwagens	720.375	682.090	-3.259	-582.831	-	582.831
Campus Driene	14.583.788	16.463.315	-495.351	-1.005.494	-	1.005.494
Hart van Zuid	14.862.664	9.555.968	557.464	-21.172.107	-	21.172.107
Vorraden - Woningbouw in exploitatie	45.880.546	83.983.144	-1.136.969	-17.031.109	-	17.031.109
790 Verspreide gronden Hart van Zuid						
Vorraden - Nog te betalen "onderhanden werk"						
Woningbouw in exploitatie						
16 Gezondheidspark	569.207	7.248.192	82.556	-6.528.318	-	6.528.318
35 Oosterveld	-	-	-	-	-	-
96 Westermaat Campus	460.838	8.014.500	82.598	-7.555.385	-	7.555.385
716 Kanaalzone	78.145	614.427	-781	1.317.680	-	-1.317.680
Walkatenplein	901.268	6.116.385	26.872	2.994.018	-	-2.994.018
Vorraden - Bedrijvencomplexen in exploitatie	2.009.458	21.993.504	191.246	-9.772.005	-	9.772.005
Bedrijvencomplexen in exploitatie	-	-	-	-	-	-
Subtotaal Onderhanden werk woningbouw en bedrijven	47.890.005	105.976.647	-945.723	-26.803.113	-	26.803.113
Totalen grondexploitatie cf herziening	47.890.005	126.342.090	-945.723	-19.319.181	11.708.507	34.287.044
95 Erfpachtgronden		17.928.089				
Totaal generaal	47.890.005	144.270.178	-945.723	-19.319.181	11.708.507	34.287.044

9.2.3 Voorzieningen grondexploitaties

De totale voorziening bedraagt € 89,3 miljoen. Hiervan heeft € 75,4 miljoen betrekking op de verliesgevende grondexploitaties en € 13,8 miljoen op de (nog) niet in exploitatie genomen gronden.

Voorziening tekortexploitaties

Conform de "gedragslijn BBV en grondbedrijf" (raadsbesluit 20.03.2007) dient ten laste van de reserve een voorziening getroffen te worden om de contante waarde van de tekortexploitaties af te dekken. Per 31.12.2020 is er een voorziening getroffen van afgerond € 75,4 miljoen. Per 31.12.2019 was er een voorziening getroffen à € 78,5 miljoen, waarbij er verwacht werd dat de voorziening in 2020 zou toenemen tot € 80,0 miljoen (dit is de voorziening per 31.12.2019 vermeerderd met de rente, verminderd met de verwachte verrekeningen van de reserve)

Project	2025	2024	Vershil
Woningbouw:			
Lange Wemen	€ 2,5 miljoen	€ 2,5 miljoen	€ 0,0 miljoen
Broek Noord	€ 5,2 miljoen	€ 5,2 miljoen	€ 0,0 miljoen
Marskant	€ 1,7 miljoen	€ 2,1 miljoen	-€ 0,3 miljoen
Beekstraat	€ 3,1 miljoen	€ 0,0 miljoen	€ 3,1 miljoen
Woonwagens	€ 0,5 miljoen	€ 0,0 miljoen	€ 0,5 miljoen
Campus Driene	€ 0,8 miljoen	€ 0,0 miljoen	€ 0,8 miljoen
Hart van Zuid	€ 18,1 miljoen	€ 23,3 miljoen	-€ 5,2 miljoen
	€ 32,0 miljoen	€ 33,0 miljoen	€ 1.0- miljoen
Bedrijventerreinen:			
Gezondheidspark	€ 5,8 miljoen	€ 6,1 miljoen	-€ 0,3 miljoen
Oosterveld	€ 0,0 miljoen	€ 2,7 miljoen	-€ 2,7 miljoen
De Veldkamp	€ 17,9 miljoen	€ 17,6 miljoen	€ 0,2 miljoen
Campus	€ 6,7 miljoen	€ 8,8 miljoen	-€ 2,0 miljoen
	€ 30,4 miljoen	€ 35,2 miljoen	€ 4.8- miljoen
Voorziening voor gewijzigde regelgeving BBV			
Veldkamp	€ 0,0 miljoen	€ 0,3 miljoen	€ 0.3- miljoen
	€ 0,0 miljoen	€ 0,3 miljoen	€ 0.3- miljoen
	€ 62,4 miljoen	€ 68,5 miljoen	€ 6.2- miljoen

Voorziening Nog Niet In Exploitatie Genomen Gronden

Naast de bezittingen in de vastgestelde grondexploitaties heeft het grondbedrijf 145 hectare grond in eigendom. Dit zijn gronden waarvoor (nog) geen concrete plannen zijn. Als de verkeers-waarde van deze gronden lager is dan de boekwaarde, dan dient voor het verschil een voorziening te worden getroffen (BBV artikel 70). Is de verkeerswaarde hoger dan de boekwaarde, dan is er prake van een stille reserve.

Project	Boekwaarde per m ²	Verkeerswaarde	Voorziening per m ²	Voorziening
Schalmeden	€ 35	€ 12	€ 22	€ 5,6 miljoen
Stadspark Weusthag	€ 4	€ 5	€ 2	€ 0,6 miljoen
Westermaat Veld	€ 43	€ 10	€ 33	€ 1,6 miljoen
Milieubedrijvenpark	€ 27	€ 15	€ 12	€ 1,6 miljoen
Verspr.gr.buiten de kom	€ 15	€ 13	€ 2	€ 0,7 miljoen
Verspr.gr.binnen de kom	€ 17	€ 25	€ 5	€ 1,0 miljoen
Overig				miljoen
				€ 11,1 miljoen

9.2.4 Meerjarenraming reserve GREX

In navolgend overzicht staat de ontwikkeling van het eindsaldo van de reserve weergegeven. Het betreft het geprognosticeerde eindsaldo van de reserve op basis van de herzieningen van de grondexploitaties per 01 januari 2020.

De staven geven de stand van de reserve weer. Het gearceerde deel, is het deel van de reserve wat (naar verwachting) benodigd is voor het treffen van de voorziening. Hieruit blijkt dat naar huidige inzichten de reserve de komende jaren voldoende is om de voorziening te kunnen treffen.

Wanneer de huidige planningen worden gehaald, dan is het vrij besteedbare deel van de reserve niet eerder dan in 2020 groter dan de doelstelling van € 3,0 miljoen.

Omschrijving	2.023	2.024	2.025	2.026	2.027	2.028	2.029	2.030	2.031	2.032	2.033
Reserve en voorziening per 1 januari	21.003	21.537	24.340	31.343	34.344	37.268	40.171	42.415	43.588	45.569	47.842
Rente / rentecompensatie	1.308	1.442	1.361	1.235	1.140	1.159	1.121	1.067	933	963	998
Kadernota (bijdrage aan algemene dienst)	-654	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutaties in complexen:											
- Nog niet in exploitatie genomen gronden	-										
- Grondexploitaties met een positief eindresultaat	-	94	1.963	-	-	208	-	116	-	-	-
- Grondexploitaties met een negatief eindresultaat	-7.646	-9.861	-	-10.704	-2.224	-6.301	-6.594	-11.180	-	-	-
Subtotaal mutaties in complexen	-7.646	-9.766	1.963	-10.704	-2.224	-6.092	-6.594	-11.064	-	-	-
Reserve per 31 december na mutaties in complexen	14.010	13.213	27.663	21.874	33.259	32.335	34.698	32.419	44.521	46.533	48.840
Specifieke stortingen:											
- Erfpachresultaat	1.281	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	-	-	-	-	-
- Begroting afdracht erfpachresultaat aan algemene dienst	-400	-400	-400	-400	-400	-400	-	-	-	-	-
- Bijdrage AD bodemsanering Oude Ketelmakerij	-	-	1.280	-	-	-	-	-	-	-	-
- Verkoop Meijersweg	216	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Verhuur resultaat	94	82	82	82	82	82	-	-	-	-	-
- Erfpachresultaat BXL	537	599	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Tussentijdse winst Hemmelhorst	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Aan- en verkoop percelen Enexis	-	71	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Bijdrage stelpost binnenstad voor Kloosterhof	71	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal stortingen	1.827	1.606	2.216	936	936	936	-	-	-	-	-
Reguliere onttrekkingen:											
- Stimulering grondverkoop	-2	-50	-50	-50	-50	-50	-	-	-	-	-
- Personeelslasten Grondzaken	-122	-50	-50	-50	-50	-50	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Afdrachten aan de Algemene Dienst:											
Haalbaarheidsonderzoek zonnepark	-	-15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reeds bestemd:											
- De veldkamp afrekening rente	-140	-117	-121	-	-	-	-	-	-	-	-
- Uitbetaling voorziening De veldkamp	-	-	-18.354	-	-	-	-	-	-	-	-

Omschrijving	2.023	2.024	2.025	2.026	2.027	2.028	2.029	2.030	2.031	2.032	2.033
- Nakomende kosten reeds afgesloten complexen (best res)	-	-150	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Afdracht aan welbions	-65	-50	-50	-50	-50	-50	-	-	-	-	-
Afdracht aan reserve vastgoed voor Markant	-	-	-	-	-	-250	-	-	-	-	-
Bijdrage aankoop Thiemsbrug	-25	-10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Herrubriceren oa voor st Heemtuin	-40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Exploitatie overeenkomsten Watertorenpark	-	-10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wolfkaterweg kosten aankoop grond en opstallen	-15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bijdrage verwijderen parkeerplaatsen Kloosterhof (zie bijdrage 2023)	-	-	-71	-	-	-	-	-	-	-	-
Bijdrage horecawand	-	-89	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tussentijdse winst											
Tussentijdse winst	-411	1.455	4.174	1.857	1.681	1.650	1.661	406	1.250	1.514	873
Wijziging voorziening tekortexploitaties	6.977	8.849	-2.129	9.826	1.543	5.650	6.056	10.763	-201	-205	-209
Wijziging voorziening tekortexploitaties extern	-739	-240	18.115	-	-	-	-	-	-	-	-
Wijziging voorziening Materiele vaste activa	282	-0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal specifieke onttrekkingen	5.699	9.521	1.464	11.534	3.074	6.900	7.717	11.169	1.049	1.309	663
Mutatie saldo	7.467	11.127	3.680	12.470	4.009	7.836	7.717	11.169	1.049	1.309	663
Reserve per 31 december	21.537	24.340	31.343	34.344	37.268	40.171	42.415	43.588	45.569	47.842	49.504

9.2 Verbonden partijen en vertegenwoordiging

In deze lijst worden verbonden partijen genoemd en overige samenwerkingsverbanden waarin onze bestuurders deelnemen. In het overzicht worden de volgende afkortingen gebruikt:

GR	Gemeenschappelijke regeling	Publieke rechtspersoon op grond van de Wet op de Gemeenschappelijke regelingen
OL	Openbaar lichaam	Gemeenschappelijke regeling met een geled bestuur (algemeen en dagelijks bestuur)
BVO	Bedrijfsvoeringsorganisatie	Gemeenschappelijke regeling met een enkelvoudig bestuur
AB	Algemeen bestuur	Hoogste en besluitvormend orgaan in en publieke rechtspersoon
DB	Dagelijks bestuur	Dagelijks besluit voorbereidend orgaan in de rechtspersoon
BC	Bestuurscommissie	Bestuur van een activiteitendomein binnen een rechtspersoon
PFB	Portefeuillehoudersberaad	(Voor)overlegstructuur van portefeuillehouders t.b.v. inspraak van gemeenten
ALV	Algemene ledenvergadering	Hoogste en besluitvormend orgaan in een vereniging
AVA	Alg. vergadering van aandeelhouders	Hoogste en besluitvormend orgaan in een aandelenvennootschap

1. Gemeenschappelijke regelingen

Naam rechtspersoon (of onderdeel)	Juridische vorm	Orgaan	Vertegenwoordigd door	Plaats-vervanger
Veiligheidsregio Twente	GR-OL	Algemeen Bestuur Dagelijks Bestuur	Schelberg -	Bruggink -
Samen Twente	GR-OL	Algemeen Bestuur Dagelijks Bestuur	Bruggink Bruggink	Luttikholt -
Recreatieschap Twente	GR-BVO	Bestuur	Gerrits	Steen
SWB Midden Twente	GR-OL	Algemeen Bestuur Dagelijks Bestuur	Gerrits en Brand Gerrits	Bruggink -
Stadsbank Oost- Nederland	GR-OL	Algemeen Bestuur Dagelijks Bestuur	Brand -	Luttikholt -
Crematoria Twente	GR-OL	Algemeen Bestuur Dagelijks Bestuur	Gerrits -	Steen -
Regionaal Bedrijventerrein Twente	GR-OL	Algemeen Bestuur Dagelijks Bestuur	Gerrits en Steen Gerrits	Bruggink en Brand -
Omgevingsdienst Twente	GR-OL	Algemeen Bestuur Dagelijks Bestuur	Schelberg -	Bruggink -
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	GR-OL	Algemeen Bestuur Dagelijks Bestuur	Steen -	Gerrits -
ICT Hengelo	GR-Centrumgemeente	B&W Hengelo	Brand	-
Samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo	GR-Centrumgemeente	B&W Hengelo	Brand	-

2. Overige vertegenwoordigingen

Naam rechtspersoon (of onderdeel)	Juridische vorm	Orgaan	Vertegenwoordigd door	Plaats-vervanger
Twente Board	Stichting		(vanuit Boss wisselend)	-
Bestuurlijk Overleg Sociaal Economische Structuur versterking (BOSS)	Regionaal afstemmingsoverleg tbv Twente Board	Regionaal overleg	Gehele college (afhankelijk van de inhoud)	Cf. vervangingsregeling
BNG Bank N.V.	N.V.	AvA	Steen	Gerrits
Twence B.V.	B.V.	AvA	Gerrits	Brand
Enexis Holding N.V.	N.V.	AvA	Gerrits	Steen
Warmtenetwerk Hengelo B.V.	B.V.	AvA	Gerrits	Bruggink
Warmtebedrijf Hengelo B.V.	B.V.	AvA	Gerrits	Bruggink
CotW Mobiliteit	Vrijwillige coalitie	PHO	Steen	Gerrits
CotW Milieu, Duurzaamheid & Afval	Vrijwillige coalitie	PHO	Bruggink	Brand
CotW Twentse Kracht	Vrijwillige coalitie	PHO	Brand	Schelberg
CotW IT Platform Twente	Vrijwillige coalitie	PHO	Brand	Schelberg
PHO Arbeidsmarkt	Overleg orgaan	PHO	Brand	Schelberg
Coördinatieoverleg Gebiedsagenda Oost	Overleg orgaan		Gerrits	Steen
Portefeuillehouders overleg Sport	PFO		Bruggink	Luttikholt
Kennispunt Twente	Netwerk organisatie	Bestuur	Brand	Schelberg
Eurocities	Netwerk organisatie		Portefeuille afhankelijk	
Euregio	Gemeenschappelijke regeling naar Duits recht	Algemeen Bestuur Dagelijks Bestuur Euregioraad	Schelberg Schelberg Raadsleden van den Beukel en Boekhoudt	Cf. vervangingsregeling Cf. vervangingsregeling
Districtelijk Veiligheidsoverleg Twente	Overleg orgaan		Schelberg	Brand
Samenwerking sociale zaken (Borne, Haaksbergen en Hengelo)	Centrumgemeente regeling	Portefeuille - houdersoverleg	Brand	Schelberg
Samenwerking ICT Hengelo	Centrumgemeente regeling	Portefeuille - houdersoverleg	Brand	Schelberg
Vereniging van Gemeentelijke Aandeelhouders Noord Nederland (VEGANN)	Verenigingen	Alv	Gerrits	Steen
De "Overijsselse Ombudsman"	Stichtingen		Schelberg	Brand
Havenbedrijf Twente	Samenwerking Almelo, Enschede, Hengelo, Hof van Twente en Lochem		Steen	Gerrits
Programmering bedrijven-terreinen Twente	Samenwerking Prov. Overijssel + 14 Twentse gemeenten	Portefeuille - houdersoverleg	Gerrits	Steen
Twente Milieu N.V.	N.V.		Gerrits	Steen
Provincie Overijssel Uitvoeringscommissie Enschede-Zuid	Commissie van de provincie Overijssel		Gerrits	Steen
Cultuurconvenant Oost Nederland	Overige verbonden partijen		Luttikholt	Bruggink
Pact van Twickel	Overige verbonden partijen		Gerrits	Steen
Regiegroep Nieuwe Energie Overijssel	Overige verbonden partijen		Bruggink	Luttikholt
RES Regionale Energiestrategie Twente	Overleg orgaan		Bruggink	Luttikholt
G40 themagroep duurzaamheid	Netwerk organisatie	Bestuur	Bruggink (duo-voorzitter)	-
G40 pijler Fysiek	Netwerk organisatie	Bestuur	Steen (duo-voorzitter)	-

9.3 Verdeling taakvelden over programma's

Programma 1 Veiligheid	Taakveld
	1.1 Crisisbeheersing en Brandweer
	1.2 Openbare orde en Veiligheid
Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	
	2.1 Verkeer, wegen en water
	2.2 Parkeren
	2.4 Economische Havens en waterwegen
	2.5 Openbaar vervoer
Programma 3 Economie	Taakveld
	3.1 Economische ontwikkeling
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
	3.3 Bedrijfsloket en -regelingen
	3.4 Economische promotie
Programma 4 Onderwijs	Taakveld
	4.1 Openbaar basisonderwijs
	4.2 Onderwijshuisvesting
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	Taakveld
	5.1 Sportbeleid en activering
	5.2 Sportaccommodaties
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
	5.4 Musea
	5.5 Cultureel erfgoed
	5.6 Media
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
Programma 6 Sociaal domein	Taakveld
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
	6.3 Inkomensregelingen
	6.4 WSW en beschut werk
	6.5 Arbeidsparticipatie
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-
	6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)
	6.71B Begeleiding (WMO)
	6.71C Dagbesteding (WMO)
	6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)
	6.72A Jeugdhulp begeleiding
	6.72B Jeugdhulp behandeling
	6.72C Jeugdhulp dagbesteding
	6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig
	6.73A Pleegzorg
	6.73B Gezinsgericht
	6.73C Jeugdhulp met verblijf overig
	6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf
	6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
	6.74C Gesloten plaatsing
	6.81A Beschermd wonen (WMO)
	6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)

Programma 1 Veiligheid	Taakveld
	6.82A Jeugdbescherming
	6.82B Jeugdreclassering
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	Taakveld
	7.1 Volksgezondheid
	7.2 Riolering
	7.3 Afval
	7.4 Milieubeheer
	7.5 Begraafplaatsen
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Taakveld
	8.1 Ruimtelijke Ordening
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
	8.3 Wonen en bouwen
Programma 9 Bestuur en ondersteuning	Taakveld
	0.1 Bestuur
	0.2 Burgerzaken
	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
	0.4 Ondersteuning organisatie
	0.5 Treasury
	0.61 OZB woningen
	0.62 OZB niet-woningen
	0.63 Parkeerbelasting
	0.64 Belastingen Overig
	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
	0.8 Overige baten en lasten
	0.10 Mutaties reserves

9.4 Verplichte kengetallen

1. Veiligheid

	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Verwijzingen naar Halt (per 1.000 inwoners in de leeftijd 12-17 jaar)	7	8 (2022)	9
Winkeldiefstallen (het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners)	2,2	1,9 (2022)	2,4*
Geweldsmisdrijven (het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners)	3,6	4,3 (2022)	4,6
Diefstallen uit woning (het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners)	1,2	1,7 (2022)	1,3
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte (aantal per 1.000 inwoners)	5,4	5,8 (2022)	5,9

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Dit taakveld heeft geen verplichte BBV Indicatoren.

3. Economie

	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Het aantal vestigingen van bedrijven (per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar)	166,0	158,7 (2021)	n.n.b.
Func tiemenging (de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken))	57,1%	57% (2022)	n.n.b.

4. Onderwijs

	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Omvang absoluut verzuim (niet ingeschreven op een school) (per 1.000 leerlingen)	1,1 ¹	1 (2017)	n.n.b
Omvang relatief verzuim (wel ingeschreven, maar ongeoorloofd afwezig) (per 1.000 leerlingen)	18	1 (2022)	n.n.b
Aantal vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar))	2,7%	1.9% (2021)	n.n.b

1 Van de omvang absoluut verzuim hebben wij geen recent cijfer. Wij zijn hier afhankelijk van een landelijke bron en die geeft dit cijfer aan.

5. Sport, cultuur & recreatie

	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage niet sporters (t.o.v. het totaal aantal inwoners)	49,6%	49,2% (2020)	n.n.b

6. Sociaal domein

	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Aantal banen (per 1000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar)	977,6	982,1 (2022)	n.n.b.
Het percentage jongeren (12-21 jaar) met een delict voor de rechter (t.o.v. het totaal aantal jongeren tussen de 12-21 jaar)	1%	1% (2021)	1%
Het aantal kinderen in uitkeringsgezinnen (percentage kinderen tot 18 jaar)	5%	6% (2021)	5%
Netto arbeidsparticipatie (Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking)	73%	72,8% (2022)	72,5%
Aantal werkloze jongeren (Percentage werkloze jongeren 16-22 jaar)	3%	2% (2021)	3%
Personen met een bijstandsuitkering (per 10.000 inwoners voor de jaren 2017 en 2018; per 1.000 inwoners voor het jaar 2019)	424	528,4 (2021)	421
Personen met een lopend re-integratietraject (per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar; werkelijk 2018 per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar)	148,3	148,9 (2022)	n.n.b.
Aantal jongeren dat gebruik maakt van jeugdhulp (Percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar)	15%	14,2% (2022)	12,8%
Aantal jongeren met een beschermingsmaatregel (percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar)	2%	2,1% (2022)	2%
Aantal jongeren met een reclasseringsmaatregel (Percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel t.o.v. alle jongeren (12-22 jaar)	1%	0,5% (2022)	0,5%
Clënten met een maatwerkarrangement Wmo (per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep)	900	910 (2022)	820

7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	65	69 (2021)	n.n.b.
Hernieuwbare elektriciteit (aandeel nieuwe energie als percentage van het totale energieverbruik in de gemeente)	64,3 (2022)	68,1% (2021)	n.n.b.

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen)	10,4	5,8 (2022)	7,4
Demografische druk (de som van het aantal personen van 0-20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar)	69,4	69,4% (2023)	68,6

9. Bestuur en ondersteuning

	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	9,35	9,77	10,1
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	8,57	8,67	10,01
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	836,56	932,37	1032,2
Overhead (percentage van de totale lasten)	7,97%	10,22%	7,84%
Externe inhuur (percentage van totale loonsom + kosten externen)	18,94%	4,03%	16,99%
Gemiddelde WOZ-waarde x1.000	€ 292	€ 292 (2023)	€ 306
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	€ 889	€ 889 (2023)	€ 935
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 928	€ 928 (2023)	€ 972

10

Overige bijlagen

10.1	Overzicht investeringsprojecten	262
10.2	Transformatieplan sociaal domein	271
10.3	Declaratiegedrag college (Motie Raad)	279
10.4	Overzicht subsidies 2024 (Motie Raad)	280

10.1 Overzicht investeringsprojecten

10.1.1 Lopende grondexploitatieprojecten

Project		Boekwaarde 1-1-2024	Begroot 2024	Werkelijk 2024	Restant 2024	Boekwaarde 31-12-2024
16 Gezondheidspark	Baten	17.837	743	944	201	18.781
16 Gezondheidspark	Lasten	31.592	327	314	13	31.906
Saldo Gezondheidspark		13.755	415	630	188	13.125
28 Marskant	Baten	378	1.885	1.723	-162	2.100
28 Marskant	Lasten	4.356	349	271	78	4.626
Saldo Marskant		3.978	1.537	1.452	-240	2.526
44 Veldwijk Noord	Baten	15.519	195	-	-195	15.519
44 Veldwijk Noord	Lasten	14.144	497	447	50	14.590
Saldo Veldwijk Noord		-1.375	-302	-447	-246	-928
96 Gem Campus	Baten	21.238	738	3.715	2.977	24.953
96 Gem Campus	Lasten	39.641	352	338	14	39.979
Saldo Gem Campus		18.404	386	3.377	2.963	15.026
101 Broek Noord	Baten	28.163	2.072	1.470	-602	29.633
101 Broek Noord	Lasten	33.688	641	229	412	33.918
Saldo Broek Noord		5.525	1.431	1.241	-1.014	4.285
104 Lange Wemen	Baten	13.792	-	-1	-1	13.791
104 Lange Wemen	Lasten	16.174	184	149	35	16.323
Saldo Lange Wemen		2.382	-184	-150	-36	2.532
583 Beckumerstraat	Baten	810	240	-	-240	810
583 Beckumerstraat	Lasten	527	142	29	114	556
Saldo Beckumerstraat		-283	98	-29	-354	-254
591 Woningbouw Beckum	Baten	-	-	-	-	-
591 Woningbouw Beckum	Lasten	122	129	12	117	135
Saldo Woningbouw Beckum		122	-129	-12	-117	135
635 Woonwagenlocatie	Lasten	-	612	548	64	548
Saldo Woonwagenlocatie		-	-612	-548	64	548
638 Beekstraat en omgeving (incl V&D gebouw)	Baten	-	2.034	1.960	-74	1.960
638 Beekstraat en omgeving (incl V&D gebouw)	Lasten	-	7.707	7.548	159	7.548
Saldo Beekstraat en omgeving (incl V&D gebouw)		-	-5.674	-5.589	-232	5.589
640 Walkatenplein	Lasten	2.053	386	141	245	2.194
Saldo Walkatenplein		2.053	-386	-141	245	2.194
642 Campus Driene	Baten	-	-	3	3	3
642 Campus Driene	Lasten	-	3.438	3.383	54	3.383
Saldo Campus Driene		-	-3.438	-3.380	-52	3.380
666 Dalmeden 2.0	Baten	-	-	11	11	11
666 Dalmeden 2.0	Lasten	-	-	24.134	-24.134	24.134
Saldo Dalmeden 2.0		-	-	-24.123	24.145	24.123
701 HvZ Lansinkveld Noord	Baten	31.857	-	-	-	31.857
701 HvZ Lansinkveld Noord	Lasten	35.468	224	69	155	35.537
Saldo HvZ Lansinkveld Noord		3.611	-224	-69	-155	3.680
704 HvZ EMGA	Baten	12.704	-	-534	-534	12.170
704 HvZ EMGA	Lasten	14.584	1.757	1.564	193	16.148
Saldo HvZ EMGA		1.880	-1.757	-2.098	-727	3.978
714 HvZ Woonstad Noord	Baten	9.426	-	-922	-922	8.504
714 HvZ Woonstad Noord	Lasten	8.025	560	103	457	8.128

Project		Boekwaarde 1-1-2024	Begroot 2024	Werkelijk 2024	Restant 2024	Boekwaarde 31-12-2024
Saldo HvZ Woonstad Noord		-1.401	-560	-1.026	-1.379	-376
716 HvZ Kanaalzone	Baten	12.908	18	27	9	12.935
716 HvZ Kanaalzone	Lasten	12.130	70	25	46	12.154
Saldo HvZ Kanaalzone		-778	-52	2	-37	-781
717 De Koppeling Hart van Zuid	Baten	5.792	-85	-64	21	5.728
717 De Koppeling Hart van Zuid	Lasten	12.221	543	218	325	12.439
Saldo De Koppeling Hart van Zuid		6.429	-629	-282	-303	6.711
Totaal lopende grondexploitatie projecten		50.324	-11.005	-32.096	22.889	82.419

10.1.2 Afgesloten grondexploitatieprojecten

Project		Boekwaarde 1-1-2024	Begroot 2024	Werkelijk 2024	Restant 2024	Boekwaarde 31-12-2023
35 't Oosterveld	Baten	21.205	2.046	4.778	2.732	25.983
35 't Oosterveld	Lasten	25.870	163	114	49	25.983
Saldo 't Oosterveld		4.665	1.883	4.665	2.683	-
52 Dalmeden	Baten	62.384	2.539	6.036	3.498	68.420
52 Dalmeden	Lasten	75.400	2.869	-6.980	9.849	68.420
Saldo Dalmeden		13.017	-330	13.017	-6.351	-
702 HvZ Langeler Erve	Baten	15.894	-	3.053	3.053	18.947
702 HvZ Langeler Erve	Lasten	18.645	371	303	68	18.947
Saldo HvZ Langeler Erve		2.750	-371	2.750	2.985	-
790 HvZ Verspreide gronden	Baten	1.376	26	1.416	1.389	2.792
790 HvZ Verspreide gronden	Lasten	2.769	25	23	2	2.792
Saldo HvZ Verspreide gronden		1.393	1	1.393	1.387	-
Totaal afgesloten grondexploitatie projecten		21.825	1.183	21.825	704	-

10.1.3 Lopende exploitatieovereenkomsten projecten

Projecten		Totaal krediet	Mutaties (cum) t/m 2023	Mutaties 2024	Mutaties (cum) t/m 2024	Restant krediet
Exploitatieovereenkomst Seahorsecomplex	Baten	287	237	7	243	44
Exploitatieovereenkomst Seahorsecomplex	Lasten	287	251	7	258	29
Saldo Exploitatieovereenkomst Seahorsecomplex		-	15	-	15	-15
Expl.ovk. Wemenpark (Anterieure ovk.)	Baten	55	-	-	-	55
Expl.ovk. Wemenpark (Anterieure ovk.)	Lasten	19	-	-	-	19
Saldo Expl.ovk. Wemenpark (Anterieure ovk.)		-36	-	-	-	-36
Expl.ovk. Vitens Locatie	Baten	-	50	-	50	-50
Expl.ovk. Vitens Locatie	Lasten	-	85	6	91	-91
Saldo Expl.ovk. Vitens Locatie		-	35	6	41	-41
Exploitatieovk. TenneT 110 KV ondergr. verbinding	Baten	41	20	21	41	-
Exploitatieovk. TenneT 110 KV ondergr. verbinding	Lasten	41	78	32	110	-69
Saldo Exploitatieovk. TenneT 110 KV ondergr. verbinding		-	58	11	69	-69
Exploitatieovk. TenneT 110 KV Weideweg - Oele	Baten	-	23	-	23	-23
Exploitatieovk. TenneT 110 KV Weideweg - Oele	Lasten	-	40	28	68	-68
Saldo Exploitatieovk. TenneT 110 KV Weideweg - Oele		-	17	28	45	-45
Tijdelijke omleiding F35	Baten	31	13	-	13	18
Tijdelijke omleiding F35	Lasten	31	27	6	33	-2
Saldo Tijdelijke omleiding F35		-	14	6	20	-20
Expl.ovk. Brouwerijterrein	Baten	128	87	49	136	-8
Expl.ovk. Brouwerijterrein	Lasten	128	87	49	136	-8
Saldo Expl.ovk. Brouwerijterrein		-	-	-	-	-
Expl.ovk. Primoteq	Baten	58	29	-	29	29
Expl.ovk. Primoteq	Lasten	58	60	44	104	-46
Saldo Expl.ovk. Primoteq		-	31	44	75	-75
Expl.ovk. Ontwikkeling Meijersweg	Baten	25	25	-	25	-
Expl.ovk. Ontwikkeling Meijersweg	Lasten	25	9	-	9	16
Saldo Expl.ovk. Ontwikkeling Meijersweg		-	-16	-	-16	16
Expl.ovk. RvR Enschedesestraat 406	Baten	24	24	-	24	-
Expl.ovk. RvR Enschedesestraat 406	Lasten	24	18	-	18	6
Saldo Expl.ovk. RvR Enschedesestraat 406		-	-6	-	-6	6
Realisatieovk. EMGA Dijkers	Baten	-	31	21	52	-52
Realisatieovk. EMGA Dijkers	Lasten	-	44	21	65	-65
Saldo Realisatieovk. EMGA Dijkers		-	13	-	13	-13
Expl.ovk. Schalmedenweg 21	Baten	25	-	-	-	25
Expl.ovk. Schalmedenweg 21	Lasten	25	14	12	26	-1
Saldo Expl.ovk. Schalmedenweg 21		-	14	12	26	-26
Expl.ovk. Erve Berchus	Baten	191	57	56	113	78
Expl.ovk. Erve Berchus	Lasten	191	54	60	114	77
Saldo Expl.ovk. Erve Berchus		-	-3	4	1	-1
Expl.ovk. Pand Markant	Baten	93	93	-	-	93
Expl.ovk. Pand Markant	Lasten	93	24	5	29	64
Saldo Expl.ovk. Pand Markant		-	-69	5	29	-29
Expl.ovk. Erve Lonink Beckum (Anterieure ovk.)	Baten	61	-	61	61	-
Expl.ovk. Erve Lonink Beckum (Anterieure ovk.)	Lasten	61	-	7	7	54
Saldo Expl.ovk. Erve Lonink Beckum (Anterieure ovk.)		-	-	-54	-54	54
Expl.ovk. Etef Journee (Anterieure ovk.)	Baten	111	-	11	11	100
Expl.ovk. Etef Journee (Anterieure ovk.)	Lasten	111	2	29	31	80
Saldo Expl.ovk. Etef Journee (Anterieure ovk.)		-	2	18	20	-20
Expl.ovk. De Hofmakerij fase 2 (Anterieure ovk.)	Baten	-	-	70	70	-70

Projecten		Totaal krediet	Mutaties (cum) t/m 2023	Mutaties 2024	Mutaties (cum) t/m 2024	Restant krediet
Expl.ovk. De Hofmakerij fase 2 (Anterieure ovk.)	Lasten	-	28	29	57	-57
Saldo Expl.ovk. De Hofmakerij fase 2 (Anterieure ovk.)		-	28	-41	-13	13
Expl.ovk. Graskarperstraat (Anterieure ovk.)	Baten	69	-	-	-	69
Expl.ovk. Graskarperstraat (Anterieure ovk.)	Lasten	69	-	16	16	53
Saldo Expl.ovk. Graskarperstraat (Anterieure ovk.)		-	-	16	16	-16
Expl.ovk. Gietart (Anterieure ovk.)	Baten	183	-	45	45	138
Expl.ovk. Gietart (Anterieure ovk.)	Lasten	183	-	1	1	182
Saldo Expl.ovk. Gietart (Anterieure ovk.)		-	-	-44	-44	44
Expl.ovk. Dalmedenweg 2 (Anterieure ovk.)	Baten	-	-	-	-	-
Expl.ovk. Dalmedenweg 2 (Anterieure ovk.)	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo Expl.ovk. Dalmedenweg 2 (Anterieure ovk.)		-	-	-	-	-
Totaal lopende exploitatieprojecten		-36	134	10	236	-272

10.1.4 Afgesloten exploitatieovereenkomsten projecten

Projecten		Totaal krediet	Mutaties (cum) t/m 2023	Mutaties 2024	Mutaties (cum) t/m 2024	Restant krediet
Exploitatieovk. Hengelse Es	Baten	132	206	28	234	-102
Exploitatieovk. Hengelse Es	Lasten	132	250	7	257	-125
Saldo Exploitatieovk. Hengelse Es		-	44	-21	23	-23
Exploitatieovereenkomst Badhuis - Ariensschool	Baten	98	136	-	136	-38
Exploitatieovereenkomst Badhuis - Ariensschool	Lasten	98	202	-	202	-104
Saldo Exploitatieovereenkomst Badhuis - Ariensschool		-	66	-	66	-66
Expl.ovk. Etef Journee locatie (Intentieovk.)	Baten	20	5	13	18	2
Expl.ovk. Etef Journee locatie (Intentieovk.)	Lasten	20	17	-	17	3
Saldo Expl.ovk. Etef Journee locatie (Intentieovk.)		-	12	-13	-1	1
Exploitatieovk. Hof te Tweekelo	Baten	32	-25	-	-25	57
Exploitatieovk. Hof te Tweekelo	Lasten	32	34	-	34	-2
Saldo Exploitatieovk. Hof te Tweekelo		-	59	-	59	-59
Expl.ovk. Enschedesestraat 236A	Baten	8	8	-	8	-
Expl.ovk. Enschedesestraat 236A	Lasten	8	-	-	-	8
Saldo Expl.ovk. Enschedesestraat 236A		-	-8	-	-8	8
Expl.ovk. RvR Dalmedenweg 2	Baten	19	19	-	19	-
Expl.ovk. RvR Dalmedenweg 2	Lasten	19	-	-	-	19
Saldo Expl.ovk. RvR Dalmedenweg 2		-	-19	-	-19	19
Intentieovk. voorfase Gietart	Baten	50	21	26	47	3
Intentieovk. voorfase Gietart	Lasten	50	35	12	47	3
Saldo Intentieovk. voorfase Gietart		-	14	-14	-	-
Totaal afgesloten exploitatieprojecten		-	168	-48	120	-120

10.1.5 Lopende investeringsprojecten

Projecten		Totaal krediet	Mutaties (cum) t/m 2023	Mutaties 2024	Mutaties (cum) t/m 2024	Restant krediet
Herinrichting park Bataafse Kamp	Baten	1.094	412	500	912	182
Herinrichting park Bataafse Kamp	Lasten	1.683	771	651	1.422	261
Saldo Herinrichting park Bataafse Kamp		589	359	151	510	79
Haven fase 2 CEF 2017-EU-TM-0024-W	Baten	3.900	2.078	404	2.482	1.418
Haven fase 2 CEF 2017-EU-TM-0024-W	Lasten	7.450	418	72	489	6.961
Saldo Haven fase 2 CEF 2017-EU-TM-0024-W		3.550	-1.660	-332	-1.992	5.542
Uitvoering Haven fase 2 CEF 2017-EU-TM-0024-W	Baten	-	-	1.607	1.607	-1.607
Uitvoering Haven fase 2 CEF 2017-EU-TM-0024-W	Lasten	-	2.904	2.961	5.865	-5.865
Saldo Uitvoering Haven fase 2 CEF 2017-EU-TM-0024-W		-	2.904	1.355	4.258	-4.258
Uitvoeringskrediet Bloemenbuurt	Baten	1.205	85	786	871	333
Uitvoeringskrediet Bloemenbuurt	Lasten	1.205	260	933	1.194	11
Saldo Uitvoeringskrediet Bloemenbuurt		-	175	147	322	-322
Uitvoeringskrediet winkelcentrum Groot Driene eo	Lasten	1.622	1.196	647	1.843	-221
Saldo Uitvoeringskrediet winkelcentrum Groot Driene eo		1.622	1.196	647	1.843	-221
Uitvoeringskrediet rotonde Staringstraat	Baten	420	-	-	-	420
Uitvoeringskrediet rotonde Staringstraat	Lasten	560	15	751	766	-206
Saldo Uitvoeringskrediet rotonde Staringstraat		140	15	751	766	-626
Uitv.krediet Laan van Driene/PC Hooftlaan rotonde	Baten	1.590	-	520	520	1.070
Uitv.krediet Laan van Driene/PC Hooftlaan rotonde	Lasten	1.590	-	1.195	1.195	395
Saldo Uitv.krediet Laan van Driene/PC Hooftlaan rotonde		-	-	676	676	-676
Vorb. en uitv. F35 Slachthuisweg	Baten	113	98	-	98	15
Vorb. en uitv. F35 Slachthuisweg	Lasten	113	116	-	116	-3
Saldo Vorb. en uitv. F35 Slachthuisweg		-	18	-	18	-18
Parkeren / Verkeersveiligheid Twentebad	Baten	650	-	431	431	219
Parkeren / Verkeersveiligheid Twentebad	Lasten	1.420	1.127	74	1.201	219
Saldo Parkeren / Verkeersveiligheid Twentebad		770	1.127	-357	770	0
Uitvoering Anthoniusstraat en Karelstraat	Baten	721	593	153	746	-25
Uitvoering Anthoniusstraat en Karelstraat	Lasten	721	736	9	746	-25
Saldo Uitvoering Anthoniusstraat en Karelstraat		-	144	-144	-	-
Uitvoeringskrediet F35 Bankastraat	Baten	4.080	-	1.267	1.267	2.813
Uitvoeringskrediet F35 Bankastraat	Lasten	4.080	274	2.524	2.798	1.282
Saldo Uitvoeringskrediet F35 Bankastraat		-	274	1.257	1.531	-1.531
Vorbereidingskrediet Zonneveld Boeldershoek	Lasten	489	553	-57	495	-6
Saldo Vorbereidingskrediet Zonneveld Boeldershoek		489	553	-57	495	-6
Uitvoeringskrediet Zonneveld Boeldershoek	Lasten	10.440	-	2.545	2.545	7.895
Saldo Uitvoeringskrediet Zonneveld Boeldershoek		10.440	-	2.545	2.545	7.895
Uitvoeringskrediet Prins Bernhardplantsoen	Lasten	-	-	91	91	-91
Saldo Uitvoeringskrediet Prins Bernhardplantsoen		-	-	91	91	-91
Uitvoeringskrediet toegangsbeleid binnenstad	Baten	93	-	12	12	81
Uitvoeringskrediet toegangsbeleid binnenstad	Lasten	409	-	158	158	251
Saldo Uitvoeringskrediet toegangsbeleid binnenstad		316	-	145	145	171
Verduurzamingsmaatregelen Twentebad (24-NB-9.1)	Baten	-	-	9	9	-9
Verduurzamingsmaatregelen Twentebad (24-NB-9.1)	Lasten	2.600	-	44	44	2.556
Saldo Verduurzamingsmaatregelen Twentebad (24-NB-9.1)		2.600	-	36	36	2.564
Totaal lopende investeringsprojecten		14.615	2.115	4.192	6.307	8.308

10.1.6 Afgesloten investeringsprojecten

Projecten	Totaal krediet	Mutaties (cum) t/m 2023	Mutaties 2024	Mutaties (cum) t/m 2024	Restant krediet

10.1.7 Lopende rioleringsprojecten

Projecten		Totaal krediet	Mutaties (cum) t/m 2023	Mutaties 2024	Mutaties (cum) t/m 2024	Restant krediet
WGW Stelpost PWR inv 2023 actief 50jr	Lasten	2.446	-	-	-	2.446
Saldo WGW Stelpost PWR inv 2023 actief 50jr		2.446	-	-	-	2.446
WGW Stelpost PWR inv 2023 actief 15jr	Lasten	570	-	-	-	570
Saldo WGW Stelpost PWR inv 2023 actief 15jr		570	-	-	-	570
WGW Stelpost PWR inv 2024 actief 50jr	Lasten	1.444	-	-	-	1.444
Saldo WGW Stelpost PWR inv 2024 actief 50jr		1.444	-	-	-	1.444
WGW Stelpost PWR inv 2024 actief 15jr	Lasten	200	-	-	-	200
Saldo WGW Stelpost PWR inv 2024 actief 15jr		200	-	-	-	200
Rioolrenovatie 4 straten Veldwijk Noord	Baten	239	-	-	-	239
Rioolrenovatie 4 straten Veldwijk Noord	Lasten	1.639	-	16	16	1.623
Saldo Rioolrenovatie 4 straten Veldwijk Noord		1.400	-	16	16	1.384
WGW Beekherstel Klimaat Actief Hengelo	Baten	-	-	-	-	-
WGW Beekherstel Klimaat Actief Hengelo	Lasten	313	154	-	154	159
Saldo WGW Beekherstel Klimaat Actief Hengelo		313	154	-	154	159
WGW Stelpost PWR inv 2024 uit vrz 50jr	Baten	526	-	-	-	526
WGW Stelpost PWR inv 2024 uit vrz 50jr	Lasten	526	-	-	-	526
Saldo WGW Stelpost PWR inv 2024 uit vrz 50jr		-	-	-	-	-
Relining Transportriool fase 2	Baten	2.133	643	1.223	1.866	266
Relining Transportriool fase 2	Lasten	2.133	643	1.223	1.866	266
Saldo Relining Transportriool fase 2		-	-	-	-	-
WGW bijdr. GRP aan Bataafse Kamp	Baten	744	150	434	583	161
WGW bijdr. GRP aan Bataafse Kamp	Lasten	744	150	434	583	161
Saldo WGW bijdr. GRP aan Bataafse Kamp		-	-	-	-	-
WGW Bijdrage GRP aan Wetplein	Baten	1.388	596	447	1.043	345
WGW Bijdrage GRP aan Wetplein	Lasten	1.388	596	447	1.043	345
Saldo WGW Bijdrage GRP aan Wetplein		-	-	-	-	-
WGW Bijdr GRP aan uitvoering F35 Bankastr	Baten	903	-	903	903	-
WGW Bijdr GRP aan uitvoering F35 Bankastr	Lasten	903	-	903	903	-
Saldo WGW Bijdr GRP aan uitvoering F35 Bankastr		-	-	-	-	-
Relinen riool Bergweg	Baten	76	55	6	61	15
Relinen riool Bergweg	Lasten	76	55	6	61	15
Saldo Relinen riool Bergweg		-	-	-	-	-
Oplossen wateroverlast Suze Robertsonstraat	Baten	420	35	153	187	233
Oplossen wateroverlast Suze Robertsonstraat	Lasten	420	35	153	187	233
Saldo Oplossen wateroverlast Suze Robertsonstraat		-	-	-	-	-
Aanpak riolering Zwavertsweg	Baten	112	-	98	98	14
Aanpak riolering Zwavertsweg	Lasten	112	-	98	98	14
Saldo Aanpak riolering Zwavertsweg		-	-	-	-	-
Samenwerkingsovk. KAS Waterschap	Baten	1.090	-	6	6	1.085
Samenwerkingsovk. KAS Waterschap	Lasten	1.090	-	6	6	1.085
Saldo Samenwerkingsovk. KAS Waterschap		-	-	-	-	-
WGW Voorb. en Uitv. Riolering Kerkpad Beckum	Baten	200	-	174	174	26
WGW Voorb. en Uitv. Riolering Kerkpad Beckum	Lasten	200	-	174	174	26
Saldo WGW Voorb. en Uitv. Riolering Kerkpad Beckum		-	-	-	-	-
WGW Onderzoek en Ontwerp rioolgemaal Zeggarsweg	Baten	75	-	46	46	29
WGW Onderzoek en Ontwerp rioolgemaal Zeggarsweg	Lasten	75	-	46	46	29
Saldo WGW Onderzoek en Ontwerp rioolgemaal Zeggarsweg		-	-	-	-	-
WGW Ontwerp en uitv. vernatting Stadspark Weusthag	Baten	330	-	28	28	302
WGW Ontwerp en uitv. vernatting Stadspark Weusthag	Lasten	330	-	28	28	302
Saldo WGW Ontwerp en uitv. vernatting Stadspark Weusthag		-	-	-	-	-

Projecten		Totaal krediet	Mutaties (cum) t/m 2023	Mutaties 2024	Mutaties (cum) t/m 2024	Restant krediet
Lijngoten Stationsplein	Baten	200	-	150	150	50
Lijngoten Stationsplein	Lasten	200	-	150	150	50
Saldo Lijngoten Stationsplein		-	-	-	-	-
Totaal lopende exploitatieprojecten		6.373	154	16	170	6.203

10.1.8 Afgesloten rioleringsprojecten

Projecten		Totaal krediet	Mutaties (cum) t/m 2023	Mutaties 2024	Mutaties (cum) t/m 2024	Restant krediet
WGW Stelpost GRP 2022 actief 50	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost GRP 2022 actief 50		-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2020 actief 15	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost GRP 2020 actief 15		-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2021 actief 15	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost GRP 2021 actief 15		-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2022 actief 15	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost GRP 2022 actief 15		-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2020 actief 5	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost GRP 2020 actief 5		-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2021 actief 5	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost GRP 2021 actief 5		-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2022 actief 5	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost GRP 2022 actief 5		-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2023 actief 5	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost GRP 2023 actief 5		-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2021 voorz. 50	Baten	-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2021 voorz. 50	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost GRP 2021 voorz. 50		-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2022 voorz. 50	Baten	-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2022 voorz. 50	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost GRP 2022 voorz. 50		-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2021 voorz. 15	Baten	-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2021 voorz. 15	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost GRP 2021 voorz. 15		-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2022 voorz. 15	Baten	-	-	-	-	-
WGW Stelpost GRP 2022 voorz. 15	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost GRP 2022 voorz. 15		-	-	-	-	-
WGW Stelpost PWR inv 2023 uit vrz 50jr	Baten	-	-	-	-	-
WGW Stelpost PWR inv 2023 uit vrz 50jr	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost PWR inv 2023 uit vrz 50jr		-	-	-	-	-
WGW Stelpost PWR inv 2023 uit vrz 15jr	Baten	-	-	-	-	-
WGW Stelpost PWR inv 2023 uit vrz 15jr	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost PWR inv 2023 uit vrz 15jr		-	-	-	-	-
WGW Stelpost PWR inv 2023 uit vrz 5jr	Baten	-	-	-	-	-
WGW Stelpost PWR inv 2023 uit vrz 5jr	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost PWR inv 2023 uit vrz 5jr		-	-	-	-	-
WGW Stelpost PWR inv 2024 uit vrz 15jr	Baten	-	-	-	-	-
WGW Stelpost PWR inv 2024 uit vrz 15jr	Lasten	-	-	-	-	-
Saldo WGW Stelpost PWR inv 2024 uit vrz 15jr		-	-	-	-	-
Herinrichting Elsbeek Waterschap	Baten	330	393	-	393	-63
Herinrichting Elsbeek Waterschap	Lasten	330	393	-	393	-63
Saldo Herinrichting Elsbeek Waterschap		-	-	-	-	-

Projecten		Totaal krediet	Mutaties (cum) t/m 2023	Mutaties 2024	Mutaties (cum) t/m 2024	Restant krediet
WGW Bijdr GRP aan Herinrichting Markt	Baten	1.829	1.829	-	1.829	-
WGW Bijdr GRP aan Herinrichting Markt	Lasten	1.829	1.829	-	1.829	-
Saldo WGW Bijdr GRP aan Herinrichting Markt		-	-	-	-	-
WGW Bijdr GRP Anthoniusstr Karelstr	Baten	546	546	-	546	-
WGW Bijdr GRP Anthoniusstr Karelstr	Lasten	546	546	-	546	-
Saldo WGW Bijdr GRP Anthoniusstr Karelstr		-	-	-	-	-
WGW Bijdrage GRP aan uitv Bloemenbuurt	Baten	871	85	786	871	-
WGW Bijdrage GRP aan uitv Bloemenbuurt	Lasten	871	85	786	871	-
Saldo WGW Bijdrage GRP aan uitv Bloemenbuurt		-	-	-	-	-
Totaal afgesloten exploitatieprojecten		-	-	-	-	-

10.2 Transformatieplan sociaal domein

Bij het vaststellen van de kaders van het transformatieplan door de gemeenteraad is afgesproken dat de verantwoording ervan plaats vindt via de reguliere P&C-cyclus, met een aanvullende bijlage daarbij. In hoofdstuk 5 hebben wij al een korte verantwoording gegeven op inhoud (paragraaf 5.1 en 5.2.6). In deze bijlage gaan wij nader in op de stand van zaken opgaven, financiën, de risicobeheersing en de monitoring.

Opgaven

Met het gunnen van de basisondersteuning en jeugdhulp hebben wij in 2024 de organisatievorm aangepast. De overgang naar de implementatiefase vraagt een andere manier van organiseren, van programma-organisatie naar lijnorganisatie. Met daarbij aandacht voor een viertal opgaven: jeugd, zakelijk partnerschap, integrale toegang en monitoring.

Opgave jeugd

Voor jeugd hebben wij de opgaven uit de Zomernota uitgewerkt en - waar het aan de orde is - in lijn gebracht met het transformatieplan en het daarbij behorende besparingspotentieel. Bij elke van de opgaven jeugd hebben we aandacht voor de koppeling met de basisondersteuning, de regionaal ingekochte jeugdhulp en de landelijke ontwikkelingen en regionale 'uitvoering' daarvan. Wij hebben in 2024 onder andere inzet op en aandacht gehad voor:

- Wij hebben het team Jeugd en Gezin versterkt om wachtlijstvrij te kunnen werken en in te kunnen zetten op de werkwijze verklarende analyse (conform Hervormingsagenda Jeugd). Om zo te komen tot efficiëntere inzet van zorg en mogelijk zelfs tot inperken van complexiteit en trajectduur. Dit doen wij niet geheel zelfstandig, want hiervoor is een gedragswetenschapper nodig. Afhankelijk van de regionale ontwikkelingen en daaropvolgende afspraken, zullen wij deze gaan implementeren.
- Wij hebben het Preventieteam Jeugd, met daarin onder andere de Praktijkondersteuners Huisartsen (POH) en Schoolzorgondersteuners (SZO), zorgvuldig overgedragen aan Wijkkracht Hengelo. Per 2025 zit het Preventieteam in de opdracht 'Realiseren en doorontwikkelen basisondersteuning'.
- Wij hebben gesprekken met de gecertificeerde instellingen gevoerd over de inzet jeugdhulp, de financiële bewustwording en de toekomstige samenwerking basisondersteuning.
- Om de uitstroom uit wonen en verblijf te bevorderen en de instroom te beperken, werken wij al een tijd met toekomstplannen voor jeugd 16+. Wij hebben hiervoor in 2024 de ontwikkeling van een app voorbereid en aanbesteed.
- Voor het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming zijn er in 2024 diverse onderzoeken uitgevoerd naar het functioneren van Veilig Thuis Twente (VTT). Doel was te kijken naar de - grotendeels verplichte - taken van VTT en de uitvoering daarvan, maar ook naar hun rol in het Toekomstscenario. Voor het bereiken van samenhangende resultaten is het cruciaal dat de verschillende adviestrajecten op elkaar worden afgestemd. Keuzes moeten nog gemaakt worden.
- Wij hebben de pilot Jeugdhulpteams (JHT) op zorgintensieve scholen geëvalueerd en besloten het voort te zetten en de aanbesteding voor onderwijsondersteuningsarrangementen in gang te zetten. Qua timing en risico is er voor gekozen dit niet mee te nemen in de opdracht voor de basisondersteuning. Afstemming en samenwerking met de ondersteuning op de zorgintensieve scholen hebben wij wel geregeld. Wij hebben in het Transformatieplan rekening gehouden met een investeringsbijdrage, maar weten niet of dit bedrag volstaat. Wij komen daar in de Zomernota 2025-2029 op terug.
- Wij hebben besloten mee te doen met de Onderwijs Jeugd Arrangementen (OJA) op zorgintensieve scholen in Enschede, zodat ook de Hengelose leerlingen die daar op school zitten, gebruik kunnen maken van deze arrangementen.

Opgave zakelijk partnerschap

Wij hebben gewerkt aan de doelstellingen die opgenomen zijn in de uitvoeringsagenda, te weten: zakelijk partnerschap inkoop basisondersteuning en implementatie overgangsjaar en zorgcontinuïteit.

In de eerste helft van 2024 is het proces van de verwerving leidend geweest, zowel op planning als op inhoud. Met als mijlpaal een getekende inkoopovereenkomst volgens de uitgangspunten zakelijk partnerschap. Daarna hebben wij gewerkt aan de implementatie van het zakelijk partnerschap. Wij hebben een accountteam basisondersteuning geformeerd en een contractmanager voor deze overeenkomst aangesteld. Ook hebben wij met Stichting Wijkkracht

overeenstemming bereikt op een aantal documenten die conform inschrijfleidraad nog uitgewerkt moesten worden ten behoeve van de monitoring, sturing en verantwoording. Denk daarbij aan een memo Kritische prestatie indicatoren (KPI's), een position paper over rechtmatigheid en een escalatieladder (op inhoud en contractniveau).

Wat betreft de implementatie van het overgangsjaar en de zorgcontinuïteit, hebben wij veel aandacht besteed aan de signalen, zorgen en vragen vanuit inwoners, huidige cliënten en (latende) zorgaanbieders met betrekking tot de veranderingen en de start van de basisondersteuning. Waar nodig hebben wij hierop actie ondernomen. Wij hebben gesprekken gevoerd met inwoners, cliënten en (latende) zorgaanbieders en latende aanbieders gewezen op hun verantwoordelijkheid en contractuele verplichtingen vanuit een overgangsjaar. Het doel van een zachte landing en warme overdracht van huidige cliënten was en is hierbij continu het uitgangspunt geweest.

Opgave integrale toegang

Voor 2024 was het doel dat er een integraal werkproces georganiseerd en geïmplementeerd werd, dat op 1 januari 2025 zou kunnen draaien. Daarnaast moest er een meerjaren ontwikkelproces uitgelijnd zijn.

Per 1 januari 2025 is een minimale variant van een integraal werkproces gerealiseerd. In samenwerking met Wijkkracht Hengelo is een startscenario van de integrale toegang uitgedacht, uitgewerkt en opgezet. Dit houdt in dat de werkprocessen in de toegang zijn uitgewerkt in proces, afspraken zijn gemaakt over gegevensregistratie en informatie-uitwisseling en de basale inrichting van de digitale, fysieke en telefonische toegang zijn gerealiseerd. Intern zijn collega's geïnformeerd via een e-learning en verschillende sessies in de teams. Externe communicatie over de nieuwe toegang is gestart halverwege december en dit loopt door in 2025. Waarbij de nadruk is gelegd op een informatiecampagne via socials en websites van alle betrokken partijen en daarnaast het gemeentenieuws, posters en flyers. De afspraken over de overgang van cliënten van latende aanbieders naar Wijkkracht Hengelo zijn gemaakt en worden uitgevoerd.

Het gerealiseerde startscenario wijkt op onderdelen af van de afspraken uit het programma van eisen. De fysieke toegang, de zogeheten *Wijkentree*, heeft zes locaties die een minimale bezetting hebben. Telefonische bereikbaarheid is nog niet dekkend conform afspraken. Digitale ingang, de website, is in minimale vorm aanwezig maar nog niet conform alle afspraken uit het programma van eisen. Wij houden in 2025 de vinger stevig aan de pols en ondersteunen Wijkkracht Hengelo waar nodig bij het ingroeien naar de vorm conform contract afspraken.

Een meerjaren ontwikkelproces is nog niet uitgelijnd. De huidige samenwerking is nu gericht op het optimaliseren van de werkprocessen en samenwerkingsafspraken. Wij pakken dit in 2025 verder op. Hierbij moet ook de inbreng van inwoners een plek krijgen.

Opgave sociale basis

In 2024 zijn wij aan de slag gegaan met een aantal projecten. Allereerst hebben wij gezorgd voor meer inzicht door wijkanalyses te maken in samenwerking met onze partner Wijkkracht Hengelo. Dit met het doel om tot een goede verdeling te komen van bijvoorbeeld de wijkentree locaties en het koppelen van de juiste expertise in de wijkteams aan de gekozen stadsdelen. Er is een gezamenlijk dashboard opgeleverd dat inzicht geeft in de sociale basis op wijkniveau in Hengelo.

Wij hebben ook ingezet op samenwerking in de wijk tussen professionals. Een aantal van deze netwerken en collega's zijn geschoold in de methodiek van Positieve Gezondheid. Daarnaast hebben sessies plaatsgevonden met inwoners, partners en collega's in het kader van 'gelijkwaardig samenwerken met je eigen rol en expertise', met als gevolg dat er hernieuwde energie en samenwerking is ontstaan tussen inwoners, partners en gemeente.

Om de verandering verder aan te jagen, is het denkkader sociale basis opgenomen in de opdracht van de basisondersteuning. Op de partnerconferentie van 4 november 2024 is aandacht besteedt aan het nieuwe samenspel met de basisondersteuning en sociale basis.

Tot slot is de uitvoeringsregeling 'Inwonersfonds Leefbare Wijken' vastgesteld. Hiermee kunnen inwoners en georganiseerde groepen die een initiatief willen starten subsidie krijgen. Het initiatief moet bijdragen aan een sterke sociale basis en een oplossing bieden voor een maatschappelijk probleem.

Opgave monitoring, onderzoek en verantwoording

De focus heeft in 2024 gelegen op de opdracht basisondersteuning en de inrichting van monitoring en sturing daarop. Dit is een voorwaarde voor de opdracht zakelijk partnerschap (zie hierboven). Denk hierbij aan het formuleren van de KPI's. Daarmee volgen wij de voortgang van de basisondersteuning op het gebied van bereikt aantal inwoners, bereikt effect, doorstroom, inwoner ervaring en grove financiële verantwoording.

De volgende stap is het verder uitwerken van monitoring, onderzoek en verantwoording sociaal domein breed, met een uitwerking en aanpak op strategisch, tactisch en operationeel niveau. En dit in lijn te brengen met de herijking van de beleidsdoelstellingen en -indicatoren voor de Beleidsbegroting 2026-2029.

Wel hebben wij in 2024 de kernindicatoren bijgehouden die ons helpen de bewegingen te monitoren naar een sterke sociale basis en (daardoor) minder maatwerk. Het gaat dan om:

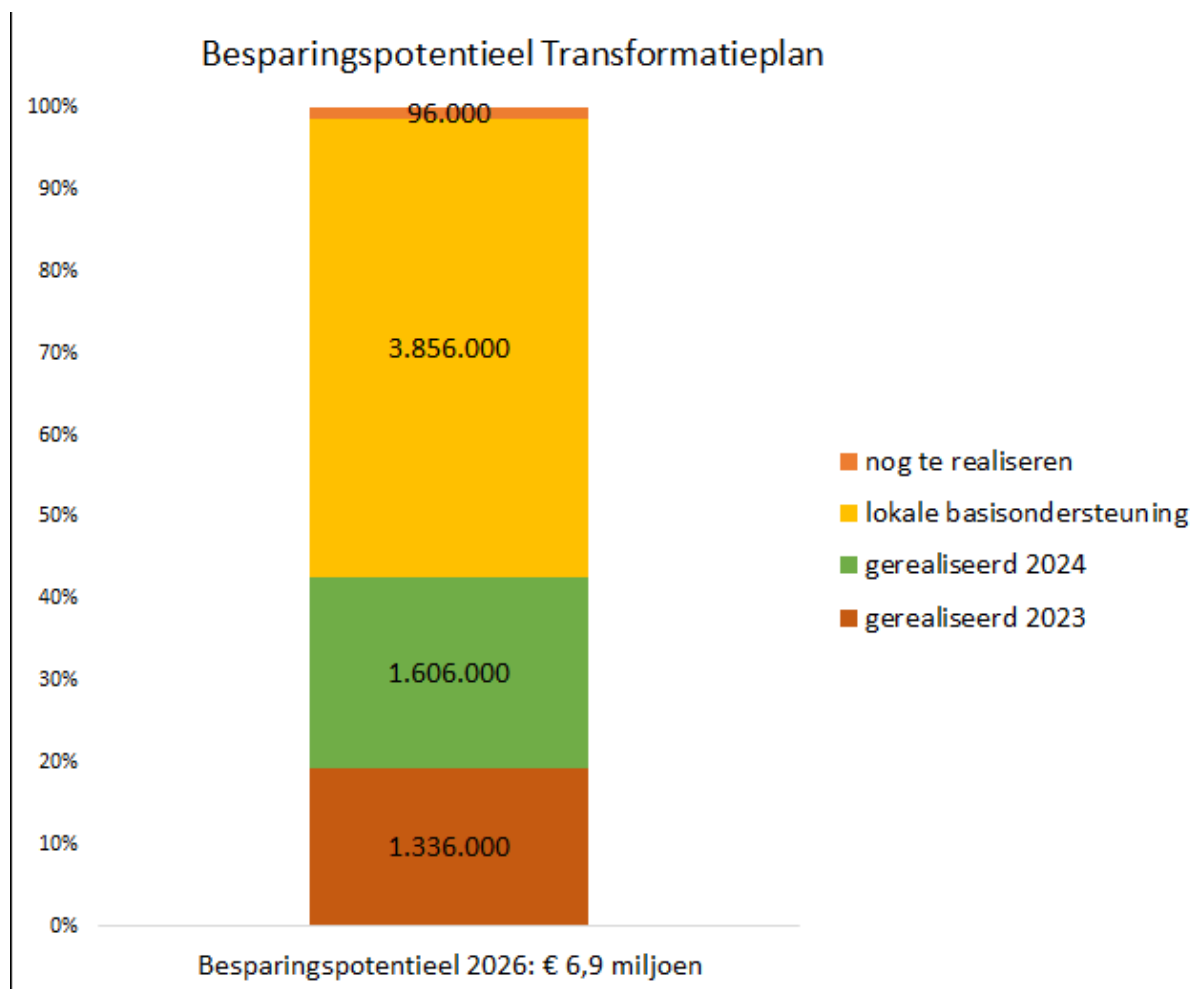
1. Financiële uitgaven
2. Gebruik van voorzieningen
3. Beleidsdoelstellingen (waaronder inwonerervaringen).

Wij zijn in 2023 gestart met het definiëren van deze kernindicatoren en het ombouwen van onze data- en informatiehuishouding. Zo hebben wij de kernindicatoren voor maatwerkondersteuning en sociale basis(ondersteuning) per wet en per wijk (waar mogelijk) in beeld gebracht. Ook voor 2024 hebben wij de kernindicatoren in een factsheet samengebracht. Met een uitbreiding van de gegevens voor jeugd, in lijn met de informatie die wij in de tweede Beleidsrapportage 2024 hebben gedeeld. Het zijn dezelfde gegevens, maar in een iets ander jasje. Wij hebben gemeend dat dit de leesbaarheid van de factsheet ten goede komt. Zie factsheet.

Financiën

Voor de uitvoering van het Transformatieplan zijn incidentele- (transformatiebudget) en structurele- (besparingen en investeringen) budgetten beschikbaar gesteld. Hieronder is een samenvatting opgenomen van het gerealiseerde besparingspotentieel.

Met het Transformatieplan moet in 2026 een structureel besparingspotentieel van € 6,9 miljoen ingevuld worden. Dit besparingspotentieel bestaat uit het saldo van besparingen en investeringen/kosten. In onderstaande figuur is de invulling ervan per jaar te zien. In de tweede Beleidsrapportage 2024 rapportage hebben wij gerapporteerd hoe deze invulling tot stand is gekomen.

In 2024 hebben wij € 1,6 miljoen van de structurele opgave voor 2026 ingevuld. Dit hebben wij gedaan door:

- Te investeren in 'Krachtig oud worden', deze pilot zorgt structureel voor een voordelig financieel effect (ca. € 290.000).
- We hebben al eerder lagere vervoerskosten binnen de Wmo geconstateerd, die we nu structureel hebben ingevuld (€ 250.000).
- We investeren extra (€ 90.000) in het sturen op wonen en verblijf jeugd en verwachten hier ook een structureel financieel effect (€ 500.000).
- Het project 'Aanmodderen is stoppen' levert ons financieel ca. € 80.000 op, mits we deze aanpak blijvend voortzetten.
- Als laatste is de volledige opgave voor Bijzondere Bijstand en Minimabeleid ingevuld en zorgt de inzet op loonkostensubsidie voor het kunnen invullen van het resterende besparingspotentieel Werk Eerst (€ 575.000).

Resterend investeringsbudget in 2024

Vanuit resterende incidentele middelen in 2024 hebben wij in de tweede Beleidsrapportage 2024 al voorgesteld € 772.000 over te hevelen. Aanvullend daarop verwachten wij een gedeelte van het transformatiebudget niet volledig te besteden in 2024:

- Vanuit de opdracht regievoering implementatie basisondersteuning resteert een budget van € 73.000, de opdracht loopt door in 2025.
- Het nog niet bestede communicatiebudget basisondersteuning van € 57.000, waarvoor wij in 2025 kosten zullen maken.
- De werkelijke kosten voor 2024 vallen op onderdelen lager uit dan ingeschat (€ 43.000).

Wij stellen voor dit bedrag van € 173.000 aanvullend over te hevelen naar 2025, omdat de kosten hiervoor door zullen lopen en ten behoeve van de eventuele extra investering in de basisondersteuning.

Risicobeheersing

In het transformatieplan hebben wij de verschillende risico's beschreven, onder te verdelen in: te voorkomen risico's, strategische risico's en externe risico's. In de P&C producten van 2024 is een aantal risico's de revue gepasseerd. De risico's van het transformatieplan blijven deels bestaan omdat ze over de gewenste verandering de komende jaren gaan. Sommige risico's waren specifiek gericht op de aanbesteding en gunning van de opdracht, die risico's zijn bij het gunnen van de opdracht vervallen.

Vanwege het veranderen van de projectorganisatie, betekent het dat de risico's meer binnen de lijnorganisatie en reguliere P&C processen worden geïnventariseerd, gemonitord en beheerst.

Wij zetten de belangrijkste risico's die nu nog spelen op een rij:

- Wij zien een risico met betrekking tot samenwerking en draagvlak bij aanbieders voor de veranderingen in het sociaal domein. Tijdens de marktconsultatie en partnerconferentie hebben voldoende draagvlak op de gewenste veranderingen ervaren. Aanbieders en partners uit de sociale basis vinden het spannend, maar onderschrijven de gewenste richting. De beheersmaatregel hierop is vooral duidelijke communicatie.
- Het belangrijkste financiële risico op dit moment in de verandering is de realiseerbaarheid van het besparingspotentieel binnen de opdracht basisondersteuning in de daarvoor gestelde tijd. Daarvoor zijn bestuurlijk duidelijke afspraken gemaakt die verankerd zijn in de opdracht. Wij monitoren dit risico en sturen bij indien nodig. Dit doen wij in de reguliere P&C cyclus. Daarnaast heeft het accountteam een belangrijke rol in de monitoring van de basisondersteuning.
- Het politiek en inhoudelijke risico gaat met name over de boodschap die wij uitdragen en de beeldvorming naar buiten. Zeker in het overgangsjaar van basisondersteuning waarin inwoners en medewerkers van de Gemeente en Wijkkracht Hengelo de verandering voelen, is het belangrijk om hier aandacht voor te hebben. Het vraagt om goed te begrijpen wat de verandering betekent voor ons professioneel handelen en dit in de praktijk toe te passen. Hiervoor is een intern communicatieplan opgesteld dat in de jaarplannen binnen Sociaal Domein plaats krijgt.
- De kans op toename bezwaar & beroep blijft aanwezig bij de overgang naar basisondersteuning. Ook hier intensiveren wij de beheersmaatregel met duidelijke communicatie richting partners en inwoners.
- Gebrek aan personeel zien wij bij bezetting van projectorganisaties terugkomen, maar ook bij partners die verbonden zijn aan de projecten/ activiteiten in het transformatieplan. Zoals de Gecertificeerde

Instellingen (GI's) die bij 'Effectief inzetten van het gedwongen kader' onder andere door personeelstekort niet kunnen meewerken.

- Wat betreft de Hervormingsagenda Jeugd zien wij geen aanvullende bezuinigingsopgaven. Ook inhoudelijk is ons transformatieplan in lijn met de opgaven en maatregelen uit de Hervormingsagenda. Dit risico wordt daarmee kleiner.
- Omdat het risico op onvoldoende rijksbijdrage (onzekerheid aan de inkomstenzijde) buiten de opgave van het transformatieplan is gehouden, houden wij dit risico hier niet meer apart bij. Deze is opgenomen in Beleidsprogramma 6 en het weerstandsvermogen.

Factsheet Sociaal Domein in beeld

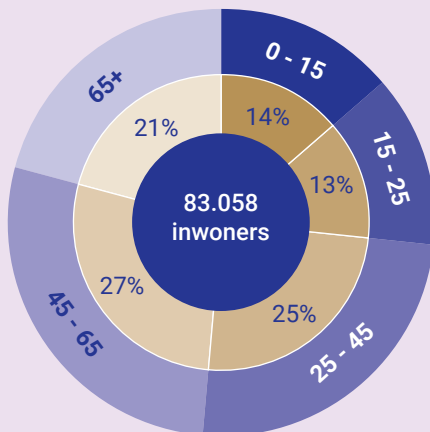
Sociaal domein in beeld 2024

Wij organiseren ondersteuning in Hengelo anders om de zorg voor inwoners ook in de toekomst te kunnen blijven bieden. Wij zetten meer in op zelfzorg, onderlinge hulp en de juiste partners voor basis- en specifieke ondersteuning. Deze verandering gebeurt in meerdere jaren. Waarin dingen steeds duidelijker worden zoals in deze factsheet. Hier vindt u de belangrijkste veranderingen op het gebied van aantallen, indicaties, uitgaven (gecorrigeerd voor inflatie) en voorzieningen.

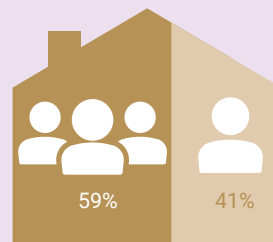
Ontwikkelingen

Inwoners

Het totaal aantal inwoners in Hengelo is licht toegenomen ten opzichte van vorig jaar (+0,9%).

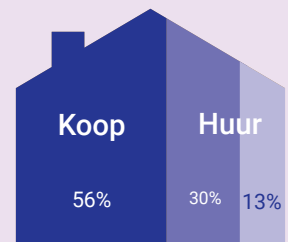

Huishoudens

39.858 huishoudens

Het aantal huishoudens in Hengelo is licht toegenomen ten opzichte van vorig jaar (+1,3%).

coöperatie | vrije sector

De verdeling tussen koopwoningen, coöperatiewoningen en huurwoningen in de vrije sector is gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar.

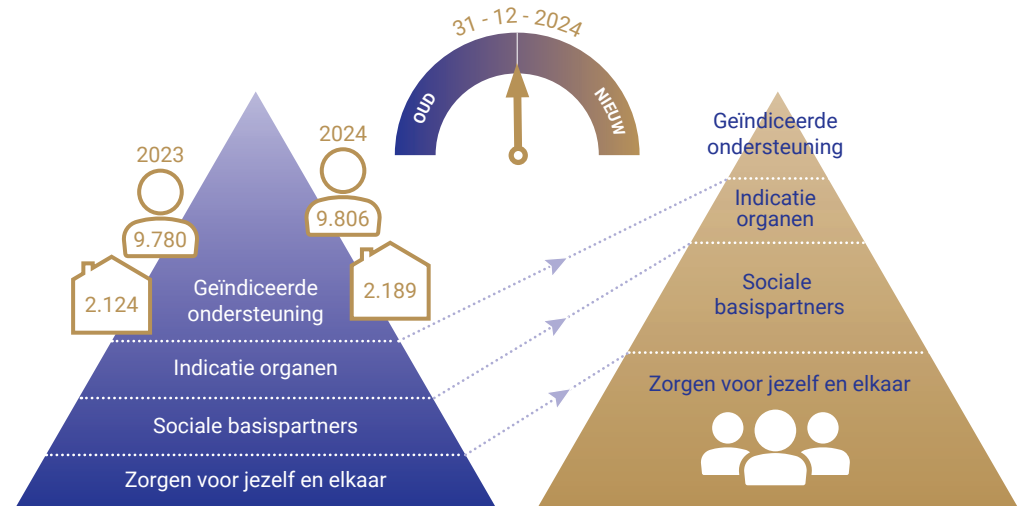
Sociaal Domein

Inwoners

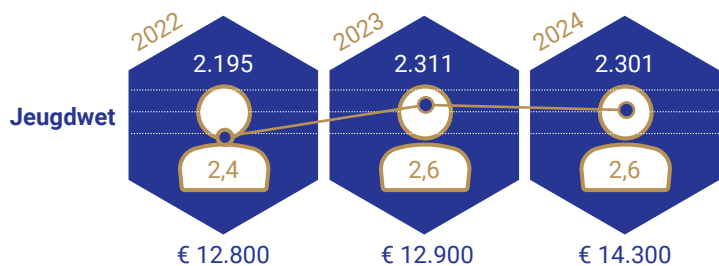
Het aantal inwoners met ondersteuning vanuit de gemeente (Jeugdwet en Wmo) is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar (+0,3%).

Huishoudens

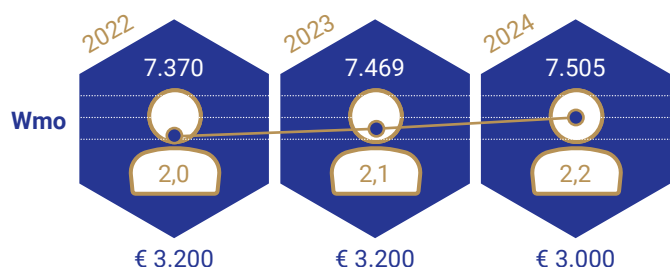
Het aantal huishoudens met een uitkering vanuit de gemeente (Participatiewet) is met 3,1% toegenomen ten opzichte van 2023.

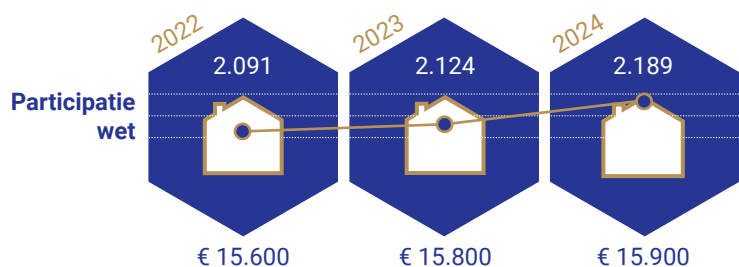
Geïndiceerde ondersteuning

Het aantal **inwoners** en het aantal indicies per inwoner met ondersteuning vanuit de Jeugdwet stabiliseert. Ondanks deze ontwikkelingen blijven de uitgaven per inwoner stijgen (door toenemende intensiteit en duur van indicies).

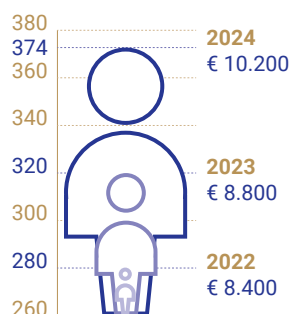

Het aantal **inwoners** met ondersteuning vanuit de Wmo stabiliseert (+0,5%), maar het aantal indicies per inwoner neemt licht toe. De uitgaven per inwoner echter nemen af (door een verschuiving van intensieve naar lichtere ondersteuning).

Het aantal **huishoudens** met een uitkering neemt toe (+3%), net zoals de hoogte van de uitkering. Hiermee zien wij een lichte stijging van uitgaven.

Loonkostensubsidie

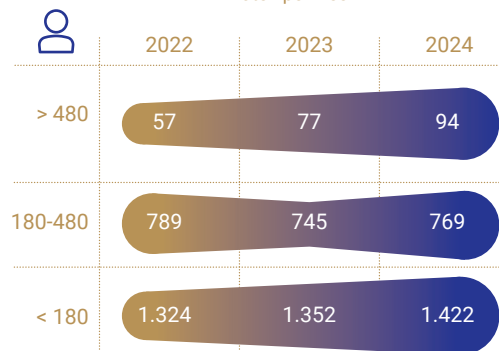
Zowel het aantal inwoners als de gemiddelde uitgaven per inwoner nemen toe. Dit is een positieve ontwikkeling want onderzoek wijst uit dat de maatschappelijke opbrengsten dubbel zo hoog zijn als de gemeentelijke kosten.

Ondersteuning

Jeugdwet en Wmo

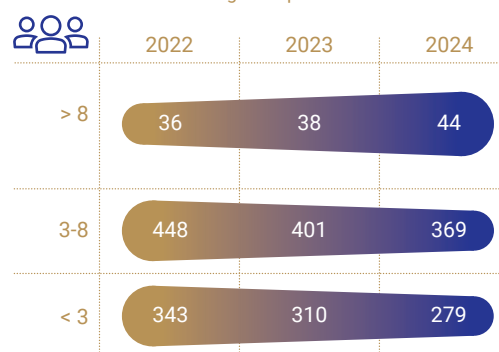
Individuele begeleiding

in minuten per week

Groepsbegeleiding

in dagdelen per week

In 2024 zien wij een toename van intensieve individuele begeleiding (+22,1%) en groepsbegeleiding (+14,8%) vergeleken met 2023. Deze groepen zijn klein ten opzichte van de totale groep inwoners. De stijging bij individuele begeleiding betreft met name Jeugdhulp. De stijging bij groepsbegeleiding betreft met name Wmo. De toename van minder intensieve individuele begeleiding is positief, want hierdoor kunnen meer inwoners gebruik maken van passende ondersteuning.

Financiële ontwikkelingen

Hoewel het aantal inwoners met ondersteuning (Jeugdwet, Wmo, Bijstandsuitkeringen) van de gemeente stabiliseert, zien wij dat de uitgaven van voornamelijk jeugdhulp verder stijgen. Zonder de ingezette transformatie zouden de kosten nog hoger zijn geweest.

2022	2023	2024
€ 84.500.000	€ 87.068.000	€ 90.459.000
Totaal aantal 11.656	Totaal aantal 11.904	Totaal aantal 11.995

10.3 Declaratiegedrag college (Motie Raad)

Kostensoort	Naam	Eindtotaal
Overige diensten derden	Bruggink	735,00
Kilometerdeclaraties	Freriksen	39,00

Overzicht als bedoeld in de door de raad op 19-7-2011 aangenomen motie.

10.4 Overzicht subsidies 2024 (Motie Raad)

Tijdens de behandeling van de Beleidsbegroting 2019-2022 op 6 november 2018 is de motie Openbaar subsidieregister aanvaard (C02-M24). In de motie is opgedragen om een openbaar subsidieregister op te zetten welke eenvoudig via de gemeentelijke website toegankelijk is. Dit subsidieregister wordt sinds 2019 twee maal per jaar gepubliceerd op de website van de gemeente onder de naam "Subsidieregister". Voor de meest actuele cijfers verwijzen wij u door naar onze website.

In paragraaf 6.8 wordt gerapporteerd over de subsidie plafonds en bestedingen in het jaar. Deze subsidies zijn ook onderdeel van het subsidie register.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester van de Dussenplein 1

Postadres
Postbus 18, 7550 AA Hengelo

Telefoonnummer
14-074

E-mail
Gemeente@hengelo.nl

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Accountantsverslag 2024

Gemeente Hengelo

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
12 juni 2025

 Aanbiedingsbrief

 Onze kernboodschappen

 Onze conclusies

 Uitkomsten controle 2024

 Jaarverslag

 Speerpunten

 Vooruitblik

 Onze samenwerking

 Bijlagen

Aanbiedingsbrief

Gemeente Hengelo

T.a.v. de raad en het college van burgemeester en wethouders

Postbus 18

7599 AA Hengelo

12 juni 2025

Geachte leden van de raad en het college,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat wij hebben opgesteld in het kader van onze opdracht om de jaarrekening 2024 inclusief de rechtmatigheidsverantwoording (de 'jaarrekening') van gemeente Hengelo te controleren. We hebben de controle uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan van 13 december 2024 en daarbij rekening gehouden met de aanpassingen in de kadernota rechtmatigheid en de bijbehorende itcit Alert van de NBA.

Ons accountantsverslag gaat in op de belangrijkste bevindingen uit onze controle van uw jaarrekening en is besproken met uw ambtelijke organisatie op 12 mei en met de directie c.q. afvaardiging van het college op 16 mei.

Wij hebben de inhoud van dit verslag besproken tijdens de vergadering van de werkgroep accountancy op 5 juni a.s. en besproken in de politieke markt van 10 juni a.s. Heeft u in de tussentijd nog vragen, neemt u dan gerust contact met ons op.

Wij bedanken u en uw medewerkers voor de medewerking tijdens onze controle.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door:
S.J. Dul MSc RA

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Leonard Springerlaan 35, 9727 KB Groningen, Postbus 8060, 9702 KB Groningen

T: 088 792 00 50, F: 088 792 94 24, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop) voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Onze kernboodschappen

In dit hoofdstuk hebben we onze kernboodschappen samengevat.

01

<https://hengelo.nu/>

 Aanbiedingsbrief Onze kernboodschappen Onze conclusies Uitkomsten controle 2024 Jaarverslag Speerpunten Vooruitblik Onze samenwerking Bijlagen

Dit verslag is opgesteld uitsluitend voor gebruik door de raad en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo. Op dit verslag kan niet door derden worden gesteund aangezien derden niet op de hoogte zijn van het doel van de werkzaamheden en de resultaten onjuist kunnen interpreteren. Wij aanvaarden geen aansprakelijkheid, zorgplicht en/of verantwoordelijkheid jegens andere partijen dan de gemeente Hengelo.

Onze kernboodschappen (1/2)

Een goedkeurende controleverklaring

Wij hebben onze accountantscontrole van de jaarrekening 2024 van gemeente Hengelo afgerond. Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring op het aspect getrouwheid. Daarnaast hebben wij ook een goedkeurend oordeel over de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen verstrekt. Dit alles onder voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de raad. Verder geldt dat we geen indicaties van [fraude en/of niet-naleving](#) van wet- en regelgeving hebben.

Observaties omtrent de rechtmatigheidsverantwoording

Het college heeft een verantwoording over [rechtmatigheid](#) opgesteld in de jaarrekening en nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Het college verantwoordt rechtmatig te hebben gehandeld. De geconstateerde afwijkingen bedragen €3,1 miljoen en zijn daarmee lager dan de gestelde verantwoordingsgrens van €14 miljoen. De onrechtmatigheden zijn, na aanpassing, adequaat toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. De afwijkingen worden met name veroorzaakt door:

- Inkopen die ten onrechte niet (tijdig) Europees zijn aanbesteed met een onrechtmatigheid van €0,9 miljoen;
- Overschrijdingen van de vastgestelde programma's van €1,8 miljoen, waarvan €1,6 miljoen acceptabel is en €0,2 miljoen niet-acceptabel.
- Inkopen welke ten onrechte als subsidie zijn verstrekt ter waarde van €0,4 miljoen.

In de grondexploitaties is sprake van een aantal wijzigingen, ook hebben wij de parameters beoordeeld

In 2024 is sprake van een negatief resultaat van €4,2 miljoen op uw [grondexploitaties](#). Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de gedeeltelijke afsluiting van Dalmeden (vanuit verstevigen van de sturing op het project).

Financieel gezien heeft dit impact op de verwerking in de jaarrekening van 2024, maar de resultaten over de gehele projectperiode van Dalmeden blijven in lijn met voorgaand jaar. In 2024 zijn daarnaast drie nieuwe grondexploitaties geopend. Wij kunnen instemmen met de verwerking daarvan in de jaarrekening.

Ten aanzien van de [parameters](#) concluderen wij dat deze over het algemeen evenwichtig zijn ingeschat en vallen binnen de bandbreedtes die wij definiëren. Er is hierbij een tweetal uitzonderingen, namelijk de kostenstijging GWW die aan de optimistische kant is en de opbrengstenstijging voor woningbouw die aan de voorzichtige kant is.

Onzekerheden binnen het sociaal domein zijn fors en verdienen uw aandacht

In het [sociaal domein](#) bedragen de totale onzekerheden €5,5 miljoen. Dit bestaat uit de productieverantwoordingen van zorgleveranciers die nog niet zijn ontvangen (€4,9 miljoen) en de onzekerheid die voortvloeit uit de pgb's (€0,6 miljoen). In het kader van de wijzigingen in de [materialiteit](#) vanaf 2025 is het van belang dat hier actie op wordt ondernomen.

Financiële positie is toereikend, maar vereist wel uw aandacht in de komende jaren

In 2024 is een positief resultaat bepaald €1,7 miljoen euro. De [financiële kengetallen](#) zijn over het algemeen verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar, maar financiële tekorten gaan conform de beleidsbegroting 2025-2028 wel ontstaan vanaf boekjaar 2026. Er wordt hierbij nog gekeken naar de financiële gevolgen van de landelijke Voorjaarsnota (met te ontvangen extra incidentele middelen). Ook zijn er binnen de gemeente Hengelo ambities en investeringsopgaven die eraan komen, waarbij een juiste prioritering van belang is in het kader van de in de toekomst beschikbare middelen en capaciteit.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen**
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Dit verslag is opgesteld uitsluitend voor gebruik door de raad en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo. Op dit verslag kan niet door derden worden gesteund aangezien derden niet op de hoogte zijn van het doel van de werkzaamheden en de resultaten onjuist kunnen interpreteren. Wij aanvaarden geen aansprakelijkheid, zorgplicht en/of verantwoordelijkheid jegens andere partijen dan de gemeente Hengelo.

Onze kernboodschappen (2/2)

Onrechtmatigheden als gevolg van de naleving van Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn afgenomen

In de rechtmatigheidsverantwoording zijn de fouten als gevolg van het niet-naleven van [Europese aanbestedingsrichtlijnen](#) gedaald naar €0,9 miljoen (in 2023: €6,8 miljoen). Ook de afwijkingen ten opzichte van het eigen inkoopbeleid zijn afgenomen (in 2024: €0,2 miljoen en in 2023: €0,9 miljoen). In verhouding met andere gemeenten zien wij bij de gemeente Hengelo dat onrechtmatigheden relatief laag zijn. Hiermee kan geconcludeerd worden dat binnen de gemeente Hengelo de aanbestedingen in de basis op orde zijn.

De kwaliteit van uw jaarverslag is voldoende, maar kan op bepaalde vlakken verbeterd worden

De jaarrekening en [het jaarverslag](#) zijn met elkaar verenigbaar en voldoen aan het BBV. De informatiewaarde van het jaarverslag is voldoende en goed leesbaar. De verplichte informatie wordt in de paragrafen opgenomen en hierin wordt voldoende informatie geboden. Wel zien wij ten aanzien van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing verbeterpunten om concreter te reflecteren op de bestaande risico's en deze te kwantificeren. De toelichtingen omtrent het fraudepreventieprogramma zijn daarnaast op dit moment generiek van aard en kunnen specifiek gemaakt worden.

Belangrijke aandachtspunten voor komend jaar

Als vooruitblik reflecteren wij op een specifiek aantal aandachtspunten die relevant zijn voor de gemeente inzake [cloudgebruik](#) en de wet DBA (Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties). Er zijn daarnaast wijzigingen doorgevoerd in de materialiteit die per 1 januari 2025 ingaan. De maximale materialiteit is gewijzigd naar 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan de reserves en zal betrekking hebben op afwijkingen en onzekerheden samen.

De gemeente Hengelo hanteert voor de rechtmatigheidsverantwoording nu een percentage van 3%. De aanpassing in de materialiteit gaat van toepassing zijn op de jaarrekeningcontrole van 2025 en zal ook impact hebben op de verantwoordingsgrens die de gemeente hanteert voor de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording.

Terugkoppeling op de door u benoemde specifieke thema's

Tijdens de vergadering van de werkgroep accountancy van 26 november 2024 hebt u ons de volgende [speerpunten](#) meegegeven. Hier reflecteren wij op als onderdeel van dit accountantsverslag.

Wij ervaren een open en plezierige samenwerking, er is zichtbaar gewerkt aan de aandachtspunten vanuit de evaluatie op het jaarrekeningproces van 2023

Wij hebben een constructieve [samenwerking](#) ervaren en de communicatie is open en duidelijk. Binnen de organisatie is een aantal vaste aanspreekpunten betrokken die onze vragen in de organisatie uitzetten. Gezamenlijk monitoren we wekelijks actief de voortgang van de controle. Ook zien we dat op onderdelen het proces is verbeterd, zoals bij de scoping van de baten & lasten, de verstrekte subsidies, SiSa en de jaarrekening zelf. Het is positief dat de organisatie ons actief betreft bij complexe dossiers zoals de gedeeltelijke afsluiting van Dalmeden, uitbreiding kapitaal Twence Holding B.V. en KMS.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies**
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Onze conclusies

In dit hoofdstuk wordt uitleg gegeven over ons oordeel bij de jaarrekening. Hierin lichten we de geconstateerde fouten en onzekerheden voor de getrouwheid van de verantwoording over de financiële positie en over rechtmatigheid toe.

02

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies**
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Onze conclusies

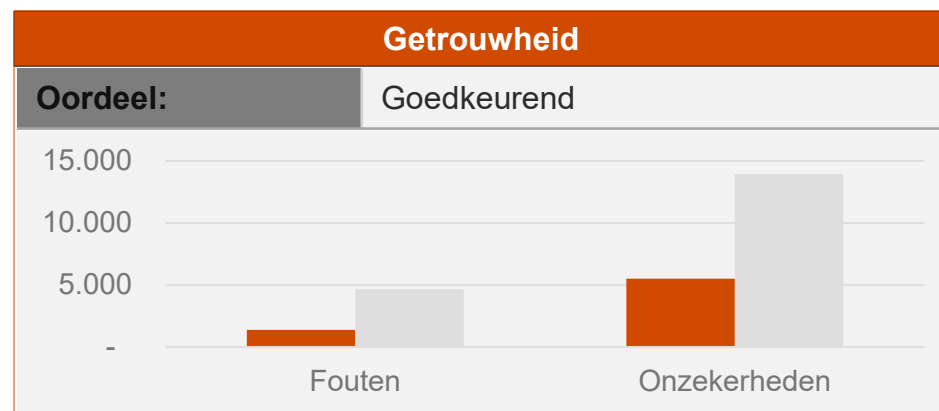
Ons oordeel bij uw jaarstukken 2024 is goedkeurend

Uw jaarrekening geeft een getrouw beeld

Wij hebben onze accountantscontrole van de jaarrekening 2024 van de gemeente Hengelo afgerond. Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring inzake de getrouwheid van de jaarrekening, waarin ook de rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen, onder het voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de raad. Wij hebben geen controlebevindingen in de WNT-verantwoording 2024.

Rechtmatigheid specifieke uitkeringen

Wij hebben in onze controleverklaring ook een goedkeurend oordeel verstrekt over de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de [specifieke uitkeringen](#).

■ = absoluut bedrag ongecorrigeerde fouten of onzekerheden x €1.000

■ = door u vastgestelde goedkeuringstolerantie x €1.000

Fouten en onzekerheden geconstateerd in relatie tot getrouwheid

In totaliteit hebben we zeven controlebevindingen geconstateerd, waarvan vijf fouten betreffen en twee onzekerheden in relatie tot de getrouwheid. Vier van de vijf fouten zijn gecorrigeerd in de jaarrekening. Onzekerheden worden in de basis niet gecorrigeerd. De overzichten inzake fouten en onzekerheden worden [hier](#) getoond.

Geen wijzigingen van het controleplan

Ten opzichte van ons controleplan hebben wij geen nieuwe risico's geïdentificeerd.

Overige informatie in uw jaarverslag is consistent met uw jaarrekening

Als accountants zijn wij ervoor verantwoordelijk dat wij in onze controleverklaring verslag uitbrengen over de overige informatie die in het jaarverslag is opgenomen. De overige informatie omvat uw jaarverslag, programmaverslag, de paragrafen en de bijlagen. Wij hebben geen materiële inconsistenties, materiële onjuistheden en/of omissies opgemerkt in de informatie die op grond van het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) moet worden verstrekt.

Geen aanwijzingen of signalen van fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving geïdentificeerd

Tijdens de controle van de jaarrekening 2024 zijn er geen aanwijzingen van fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving onder onze aandacht gekomen.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Overzicht van gecorrigeerde fouten inzake getrouwheid

De volgende geconstateerde afwijkingen betreffen de gecorrigeerde fouten in relatie tot getrouwheid, boven de gestelde rapporteringstolerantie van €232.000. Voor balansreclassificaties wordt onze uitvoeringsmaterialiteit gehanteerd, die €1,8 miljoen euro bedraagt. Wij hebben geen bevindingen in relatie tot de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen. Daarnaast zijn in de toelichtingen van de jaarrekening aanpassingen doorgevoerd.

#	Beschrijving	Jaarrekeningpost	Fouten	Onzekerheden
1	Het resultaat van voorgaand boekjaar is ten onrechte meegenomen aan de dotaties en onttrekkingen reserves in de staat van baten & lasten.	Eigen vermogen (mutaties reserves)	€7.270.000	-
2	In de tekstuele toelichting ten aanzien van rente zijn de externe rentebaten over financiering te laag gepresenteerd wat heeft geleid tot een toelichtingscorrectie van €900.000.	Rentebaten	-	-
3	Tekstuele toelichting omtrent de rechtmatigheidsverantwoording zijn niet conform kadernota rechtmatigheid 2024. De hoogte van de begrotingsonrechtmatigheden is onjuist berekend door de organisatie.	Rechtmatigheidsverantwoording	€5.638.000	-
4	Correctie inzake de verdeling van kosten op basis van uit te geven m2 voor de splitsing Dalmeden. Voor Dalmeden 2.0 is er 106.000 m2 i.p.v. 113.000 m2 uit te geven. Dit leidt tot een verhoging van kosten voor het afgesloten deel en daarmee een resultaatimpact van € 1 miljoen negatief.	Voorraad / reserve grondexploitatie	€965.000	

Totaal €13.873.000

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies**
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Overzicht van ongecorrigeerde fouten en onzekerheden inzake getrouwheid

De volgende geconstateerde afwijkingen betreffen de ongecorrigeerde fouten en onzekerheden in relatie tot getrouwheid, boven de gestelde rapporteringstolerantie van €232.000. Het college heeft geconcludeerd dat het kwalitatieve en kwantitatieve effect niet materieel is. Wij zijn het eens met deze beoordeling van het college.

#	Beschrijving	Jaarrekeningpost	Fouten	Onzekerheden
1	Uit de controle blijkt dat niet alle zorgaanbieders een productieverantwoording hebben aangeleverd, waardoor de prestatielevering niet kan worden vastgesteld.	Jeugd/Wmo - ZIN	-	€4.901.000
2	De prestatielevering ten aanzien van pgb is niet vastgesteld.	Jeugd/Wmo - Pgb	€28.000	€599.000
3	De classificatie van niet-acceptabele (juiste bedrag moet zijn €1.511.000) en acceptabele (juiste bedrag moet zijn €1.585.000) onrechtmatigheden is onjuist weergegeven in de rechtmatigheidsverantwoording. Het totaalbedrag aan onrechtmatigheden wijzigt hierdoor niet.	Rechtmatigheids-verantwoording	€1.345.000	-
Totaal			€1.373.000	€5.500.000

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024**

- Ruimtelijk domein
- Sociaal domein
- Schattingen
- Rechtmatigheid
- Update interne beheersing
- Fraude

- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Uitkomsten controle 2024

In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste uitkomsten van de controle voor het ruimtelijk domein, het sociaal domein en de overige onderwerpen.

03

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Schattingen

Rechtmatigheid

Update interne beheersing

Fraude

Jaarverslag

Speerpunten

Vooruitblik

Onze samenwerking

Bijlagen

Ruimtelijk domein (1/2)

Over 2024 een negatief resultaat van € 4,2 miljoen en een verhoogd risicoprofiel door nieuwe grondexploitaties

Negatief resultaat in combinatie met een verhoogd risicoprofiel in 2024

Door een negatief resultaat van € 4,2 miljoen is de reserve grondexploitaties per 31 december 2024 gedaald naar € 17,3 miljoen (2023: € 21,5 miljoen). De (deel)afsluiting van Dalmeden droeg hieraan bij met een impact van min € 5,2 miljoen. Dit verlies ontstaat voornamelijk door het verschil tussen de verplichte methode van tussentijdse winstneming en de actuele winstberekening van het afgesloten deel van Dalmeden. Het geraamde risicoprofiel is gestegen ten opzichte van vorig jaar van € 4,9 naar € 8,3 miljoen. Deze toename is het resultaat van drie nieuwe grondexploitaties die in 2024 zijn gestart, namelijk de Beekstraat en omgeving, Campus Driene en de woonwagenlocaties, plus een nieuw risico verbonden aan de [disconteringsvoet](#). Wij hebben de waardering van de nieuwe grondexploitaties (inclusief Dalmeden 2.0) alsmede de (deel)afsluiting van Dalmeden 1.0 beoordeeld. Wij concluderen dat de financiële verwerking juist is.

Splitsing Dalmeden leidt tot minder complexe waardering

Om de beheersbaarheid van de langlopende grondexploitatie Dalmeden te verbeteren is in 2024 besloten om de grondexploitatie te splitsen. Het afgeronde deel (Dalmeden 1.0) is afgesloten en het nog te realiseren deel (Dalmeden 2.0) is als 'nieuwe' grondexploitatie verwerkt in de jaarrekening. Het college heeft hiermee ingestemd en derhalve is het verwerkt in de jaarrekening 2024. De splitsing zal in 2025 nog formeel worden bekrachtigd door de raad. Aangezien geen sprake is van een inhoudelijke wijziging van het project en dit de beheersbaarheid ten goede komt (wat ook een eis is in het BBV) kunnen wij instemmen met de huidige verwerking in de jaarrekening 2024.

Wij hebben de uitgangspunten voor de splitsing en de financiële verwerking van Dalmeden 2.0 gecontroleerd. Hier is een [correctie](#) uit voortgekomen met een negatieve resultaatimpact van € 1 miljoen voor boekjaar 2024.

Onzekerheden rondom stikstof vereist aandacht

De landelijke uitspraken van de Raad van State op 18 december 2024 hebben gevolgen voor de grondexploitaties van gemeente Hengelo. Waar voorheen enkel een natuurvergunning van de provincie nodig was voor extern salderen, gaat dit ook gelden voor intern salderen. Uit een voortoets van elk project moet blijken of er sprake is van stikstofdepositie. Dit geldt met terugwerkende kracht voor projecten die gestart zijn vanaf 1 januari 2020. Momenteel zijn de beleidsregels voor intern salderen niet vastgesteld door de provincie en daardoor is het nog onduidelijk hoeveel stikstofruimte beschikbaar is. Ook is er sprake van een opschorting voor vergunningverlening voor intern salderen. Dit leidt tot mogelijke vertraging voor projecten waarvoor nog geen vergunning is verleend. Dit kan daarmee gevolgen hebben voor de waardering van grondexploitaties.

Voor de gemeente Hengelo heeft dit voornamelijk impact op toekomstige investeringsprojecten en grondexploitaties zoals KMS en Lange Wemen. Voor bestaande grondexploitaties is de inschatting dat dit beperkt gevolgen heeft. Voor de meeste projecten is reeds een vergunning verleend. Gemeente Hengelo heeft voldoende aandacht voor de stikstofproblematiek en legt de focus op projecten waar reeds een vergunning is verleend, zodat de woningbouwproductie voldoende op peil blijft.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

Ruimtelijk domein

- Sociaal domein
- Schattingen
- Rechtmatigheid
- Update interne beheersing
- Fraude

- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Ruimtelijk domein (2/2)

De parameters zijn evenwichtig en vallen binnen de bandbreedtes

Realisatie verkochte kavels in 2024 wijkt af van de verwachting

In 2024 werden er 21 bouw kavels verkocht voor grondgebonden woningbouw, wat 13 kavels minder is dan verwacht. Er werd € 4,4 miljoen aan grondopbrengsten gerealiseerd uit de verkoop van kavels voor woningen, wat lager is dan de verwachte € 8,4 miljoen. In Broek Noord waren er minder particuliere kavels verkocht dan voorzien, waardoor de opbrengst € 0,6 miljoen onder de verwachting bleef; alle kavels zijn echter in optie. Verschillende locaties zoals Marskant en Dalmeden zagen lagere opbrengsten door vertraagde of mindere verkopen, en de herontwikkeling van de Beckumerstraat en leveringen in Veldwijk Noord zijn uitgesteld of niet gerealiseerd.

Toenemende interesse verbetert het resultaat van Campus Westermaat

Het verwachte resultaat is verbeterd met 2,2 miljoen euro omdat de einddatum van de grondexploitatie is vervroegd van 2034 naar 2030, wat heeft geleid tot lagere financieringskosten. Toenemende interesse in Westermaat Campus heeft de verkorting van de grondexploitatie mogelijk gemaakt. Daarnaast zijn de kavelprijzen verhoogd doordat de 10% afwaartse marge is verwijderd, waardoor de prijzen weer marktconform zijn.

De parameters voor de grondexploitaties zijn evenwichtig ingeschat

De parameters voor de grondexploitaties zijn over het algemeen evenwichtig ingeschat. De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële waardering van de grondexploitaties stelt de gemeente Hengelo exploitatieoverzichten op waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten.

Daarnaast zijn ook de geraamde (nominale) kosten en opbrengsten in de grondexploitaties geactualiseerd per prijspeil 1 januari 2025. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde en geactualiseerde uitgangspunten en parameters beoordeeld. De opbrengstenstijging is gebaseerd op de groei van de woningmarkt in 2024. Deze stijging wordt aangedreven door factoren zoals een beperkte woningvoorraad en stijgende lonen waardoor mensen meer te besteden hebben, in combinatie met de aantrekkingskracht van Hengelo als woonplaats.

Er is een relatief lage kostenstijging ten opzichte van andere gemeenten waardoor wij deze aanmerken als optimistisch. De gehanteerde opbrengstenstijging voor woningbouw beschouwen wij als voorzichtig.

Parameter	Beoordeling	2025	2026-2028	2029-2034	2035 en verder
	2025				
Kostenstijging GWW	□	2%	2%	2%	2%
Kostenstijging plankosten	●	4,2%	3%	2%	2%
Opbrengstenstijging woningbouwkavels	◆	Grondprijzen notitie	2%	2%	0%
Opbrengstenstijging bedrijventerreinen	●	Grondprijzen notitie	2% / 0%	2% / 0%	0%
Opbrengstenstijging kantorenkavels	●	Grondprijzen notitie	0%	0%	0%
Rente	●	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Schattingen

Rechtmatigheid

Update interne beheersing

Fraude

Jaarverslag

Speerpunten

Vooruitblik

Onze samenwerking

Bijlagen

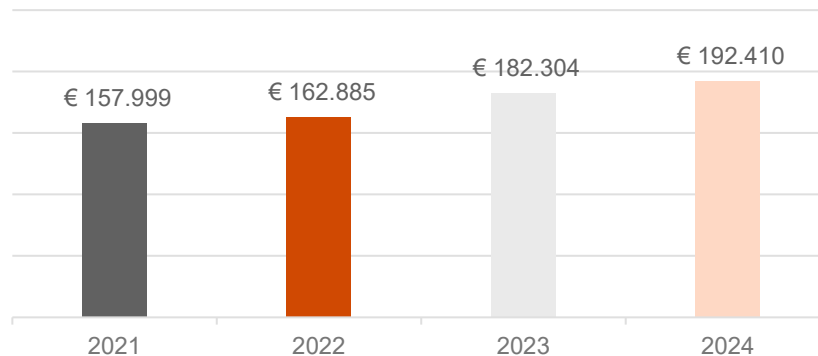
Sociaal domein (1/2)

Lasten in het sociaal domein blijven fors toenemen

De lasten in het sociaal domein zijn opnieuw gestegen ten opzichte van voorgaand jaar, maar wijken beperkt af van de begroting

In 2024 heeft de landelijke trend van een toename in de kosten omtrent het sociaal domein zich ook doorgezet binnen de gemeente Hengelo. De oorzaak hiervan zit in een combinatie van een toename in het aantal zorgbehoevenden en een toename in de complexiteit van de benodigde zorg. In de toename van het aantal zorgbehoevenden is sprake van een stabilisatie. Door de gemeente zijn een aantal jaren al stappen ondernomen om de regie te nemen in de stijging van deze kosten door implementatie van het [transformatieplan](#). De effecten hiervan zijn moeilijk meetbaar als gevolg van de sectorbrede ontwikkeling van de zorgkosten. De ontwikkeling van de zorgkosten is hieronder opgenomen in een grafiek. Ten opzichte van 2021 is een stijging zichtbaar van bijna 22%.

Ontwikkeling lasten in het sociaal domein
(x €1.000)

De ontwikkeling van de zorgkosten blijft ook de komende jaren een belangrijk aandachtspunt mede vanwege de vergrijzing van de bevolking waardoor ook de uitgaven in het kader van de Wmo zullen toenemen. Er wordt daarnaast ten aanzien van Jeugd verwacht dat eerst intensivering nodig is om zorg in de toekomst te verminderen. Het advies van de commissie Van Ark en impact daarvan op de voorjaarsnota van het Rijk is een eerste stap gezet om de tekorten te adresseren. Dit heeft geen impact op de jaarrekening van 2024 en zal worden meegenomen in de begroting richting 2026 en verder.

De lasten in het sociaal domein liggen redelijk in lijn ten opzichte van de begroting. De afwijking in 2024 in programma 6 bedraagt €1,4 miljoen (in 2023: €1,9 miljoen). Sectorbreed zien wij dat gemeenten moeite hebben om deze lasten in te schatten en zijn de afwijkingen ten opzichte van de begroting groter. De gemeente Hengelo lijkt qua voorspellend vermogen hierin stappen te hebben gezet.

Gemeente Hengelo ziet de opgave van de opvang van vluchtelingen en statushouders als een structurele taakstelling

Door de gemeente Hengelo is in 2024 geïnvesteerd in een opvanglocatie aan de Hazenweg om langdurig invulling te geven aan de opvang van vluchtelingen en asielzoekers. Wij hebben de verwerking hiervan in de jaarstukken beoordeeld en vastgesteld dat dit juist is verantwoord. Een aandachtspunt hierbij is om, naast de opvanglocatie, ook kritisch te kijken naar langdurige inkoopcontracten die hiermee samenhangen zoals beveiliging, schoonmaak en onderhoud. De Europese aanbestedingsrichtlijnen dienen hierbij nageleefd te worden. Er zijn in 2024 geen specifieke onrechtmatigheden geïdentificeerd als gevolg hiervan.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Schattingen

Rechtmatigheid

Update interne beheersing

Fraude

Jaarverslag

Speerpunten

Vooruitblik

Onze samenwerking

Bijlagen

Sociaal domein (2/2)

Er is in lijn met andere jaren sprake van forse onzekerheden rondom de prestatielevering binnen het sociaal domein

Ook in 2024 blijken er onzekerheden rondom de prestatielevering zorg in natura en pgb

De gemeente Hengelo steunt voor de prestatielevering van zorg in natura volledig op de productieverantwoordingen die zorgaanbieders aanleveren. Het effect hiervan is dat er binnen de zorgkosten sprake is van omvangrijke onzekerheden rondom de prestatielevering. Deze zijn opgenomen in de tabel hiernaast. Dit wordt veroorzaakt doordat zorgaanbieders niet (tijdig) een productieverantwoording bij de gemeente hebben aangeleverd.

Door wijzigingen in de methodiek omtrent het bepalen van de materialiteit is het van belang dat de gemeente stappen onderneemt om enerzijds strenger te sturen op het tijdig ontvangen van de productieverantwoordingen en anderzijds om zelf werkzaamheden uit te voeren om de prestatielevering rondom de kosten in het sociaal domein aan te pakken. Wij bevelen aan om dit op te pakken en onderdeel te maken van de interne beheersing van de gemeente. Handvaten hiervan zijn gepubliceerd met een SDO-notitie van de NBA die door gemeenten toegepast kunnen worden. In deze publicaties zijn onder andere standaardagenda's en templates uitgewerkt voor de vastlegging van gesprekken met zorgaanbieders.

Aanvullend zien wij sectorbreed ook steeds meer gevallen voorkomen van zorgfraudes waarbij zorgaanbieders te veel trajecten aanbieden of tegen te hoge tarieven. Wij hebben dit besproken met de gemeente Hengelo en bij de organisatie zijn hierover geen indicaties bekend. Deze ontwikkeling onderschrijft wel het belang dat de gemeente zelf ook de regie moet nemen op het vaststellen van de prestatielevering.

De lumpsumfinanciering zal er in 2025 naar verwachting ervoor zorgen dat onzekerheden verder afnemen

Vanwege de samenwerking met Stichting Wijkkracht per 1 januari 2025 waarin voor de basisondersteuning afrekening plaatsvindt op basis van lumpsumfinanciering zullen naar verwachting de onzekerheden in het sociaal domein afnemen. Dit wordt veroorzaakt doordat één bedrag wordt beschikt voor het gehele jaar en niet wordt afgerekend op basis van aantal zorgtrajecten maal tarief.

Getrouwheid	2024 (x €1.000)		2023 (x €1.000)	
	Fout	Onzeker	Fout	Onzeker
Jeugdzorg ZiN	-	1.849	4	2.244
Jeugdzorg pgb	3	60	2	64
Wmo ZiN	-	3.051	-	2.865
Wmo pgb	28	539	28	635
Totaal	31	5.499	34	5.808

Tabel: Overzicht van fouten en onzekerheden sociaal domein

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
 - Ruimtelijk domein
 - Sociaal domein
 - Schattingen**
 - Rechtmatigheid
 - Update interne beheersing
 - Fraude
 - Jaarverslag
 - Speerpunten
 - Vooruitblik
 - Onze samenwerking
 - Bijlagen

Schattingen (1/2)

De schattingen van het college nader uitgelicht

Bij het opstellen van de jaarrekening moet het college belangrijke boekhoudkundige schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames die door het college zijn gedaan beoordeeld en concluderen dat deze zijn gebaseerd op passende bewijsstukken en goed uitgebalanceerde overwegingen. Onderstaande tabel bevat een overzicht van onze bevindingen met betrekking tot die schattingen en oordelen.

Schatting	Waarde (x €1 miljoen)		Oordeel		Opmerkingen
	2024	2023	2024	2023	
Afschrijvingen van materiële vaste activa	12	11	●	●	Het activabeleid van de gemeente Hengelo ligt ten grondslag aan de wijze van afschrijven op materiële vaste activa. De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn gebruikelijk in de sector.
De waardering van materiële vaste activa	297	284	●	●	De waardering van de strategische gronden is in 2024 voldoende onderbouwd waarbij rekening is gehouden met een intern opgestelde standpunt omtrent de waardering, externe taxaties van gronden en algemene marktontwikkelingen.
De waardering van de grondexploitaties	43	45	●	●	Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de grondexploitaties een betrouwbaar beeld geven van de waardering van uw grondexploitaties. De uitgangspunten die in de berekeningen gehanteerd worden zijn voor zover mogelijk onderbouwd met (markt)rapportages van externe partijen. Zie voor onze observaties met betrekking tot het onderhanden werk ook de observaties met betrekking tot het Ruimtelijk domein .
De waardering van de financiële vaste activa	249	256	●	●	Wij hebben de waardering van uw financiële vaste activa in detail gecontroleerd. Ook de deelnemingen hebben we specifiek gecontroleerd. Wij concluderen dat de inschattingen van het college ten aanzien van deze deelnemingen en (gerelateerde) leningen evenwichtig tot stand zijn gekomen.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
 - Ruimtelijk domein
 - Sociaal domein
 - Schattingen**
 - Rechtmatigheid
 - Update interne beheersing
 - Fraude
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Schattingen (2/2)

De schattingen van het college nader uitgelicht

Schatting	Waarde (x €1 miljoen)		Oordeel		Opmerkingen
	2024	2023	2024	2023	
De juistheid en volledigheid van de onderhoudsvoorziening	4	4	●	●	Met betrekking tot de voorziening onderhoud hebben wij geconstateerd dat de onttrekkingen achterblijven op het onderhoudsplan. Het verschil ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt doordat werkzaamheden zijn doorgeschoven als gevolg van tekorten aan personeel en materiaal. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud dat leidt tot kapitaalvernietiging of onveilige situaties.
Voorziening rioolrenovatie	5	6	●	●	Voor de voorziening rioolrenovatie is er sprake van onderbestedingen in de exploitatie en achterlopende investeringen o.a. als het gevolg van ambtelijk capaciteitsgebrek. Wel constateren we een stijging van de investeringen ten opzichte van afgelopen jaar.
De waardering en indexatie van de APPA-voorziening	8	7	●	●	De voorziening voor wethouderspensioenen (APPA) per eind 2024 is onderbouwd door actuariële berekeningen van een externe serviceorganisatie. Gemeente Hengelo heeft de uitgangspunten van het ministerie gebruikt. Daarnaast is de voorziening geïndexeerd met 3,03%. Wij kunnen instemmen met de uitgangspunten die de gemeente Hengelo heeft gehanteerd. Uiterlijk in 2028 zullen naar verwachting de pensioenen van (oud-) wethouders worden overgebracht naar het ABP. Hierdoor zal straks in één keer een uitstroom van middelen plaatsvinden. Het is belangrijk de ontwikkelingen goed te monitoren en tijdig de voorziening mogelijk bij te stellen.
Voorziening oninbaarheid uiteenzettingen (debiteuren)	4	5	●	●	Wij hebben vastgesteld dat de voorziening is gevormd op basis van de beste inschatting die de gemeente kan maken. De grondslagen die zijn gehanteerd zijn geschikt.
Voorziening complexen derden	18	18	●	●	De bepaling van de voorziening voor projecten buiten de gemeentelijke administratie is evenwichtig tot stand gekomen. Tijdens onze werkzaamheden op de waardering van de grondexploitaties zijn geen bijzonderheden voor deze complexen geconstateerd.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Ruimtelijk domein
- Sociaal domein
- Schattingen
- Rechtmatigheid**
- Update interne beheersing
- Fraude
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Rechtmatigheid

Uw rechtmatigheidsverantwoording voldoet aan de vereisten

Rechtmatigheidsverantwoording van het college voldoet aan de vereisten

Het college legt verantwoording af over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties via de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Als uw accountant hebben wij de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording meegewogen in ons oordeel over de jaarrekening als geheel (indirect oordeel over de rechtmatigheid). De tekstuele toelichtingen in de rechtmatigheidsverantwoording en paragraaf bedrijfsvoering zijn geupdate naar de kadernota rechtmatigheid van 2024. Er is een bevinding geconstateerd ten aanzien van de classificatie acceptabele/niet-acceptabele afwijkingen.

Het college heeft geen onrechtmatigheden boven de verantwoordingsgrens van €14 miljoen geconstateerd en verklaart daarmee dat de jaarrekening rechtmatig tot stand is gekomen. Een toelichting van de afwijkingen onder de verantwoordingsgrens zijn toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag.

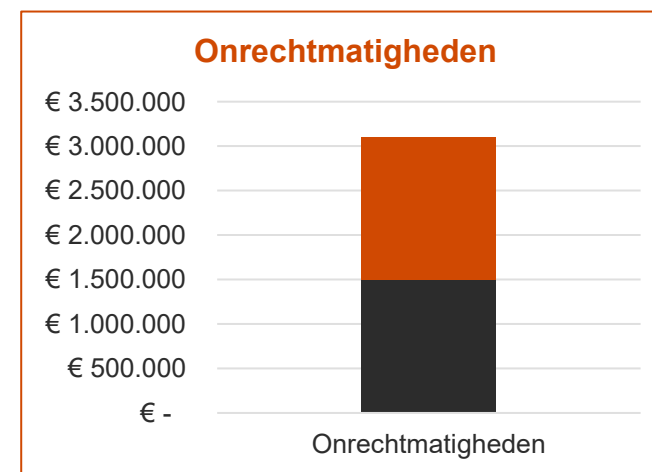
U heeft over 2024 €1,8 miljoen aan begrotingsafwijkingen gerealiseerd. Hiervan is €1,6 miljoen acceptabel en €0,2 miljoen een onacceptabele onrechtmatigheid. Er zijn daarnaast inkopen gedaan welke ten onrechte als subsidie zijn verstrekt ter waarde van €0,4 miljoen.

Observaties ten aanzien van de naleving Europese aanbestedingsrichtlijnen

Ten aanzien van de naleving van aanbestedingsrichtlijnen zijn onrechtmatigheden ter waarde van €0,9 miljoen (in 2023: €6,8 miljoen mede vanwege het opnemen van één groot contract over meerdere jaren) geconstateerd. Van deze onrechtmatigheden ziet dit toe op één doorlopende fout vanuit voorgaand jaar, één nieuw contract en is bij één contract sprake van een onrechtmatigheid als gevolg van een overschrijding van de geraamde contractwaarde.

Sectorbreed is sprake van verschillende discussies omtrent de aanbestedingen van noodopvang van Oekraïners en overschrijdingen van contractwaarden als gevolg van meerwerk. Door de gemeente Hengelo zijn in 2023 de contracten al meerjarig Europees aanbesteed met betrekking tot de opvang van Oekraïners. Voor wat betreft overschrijdingen van contractwaarde is door de organisatie beoordeeld of er sprake is van een wezenlijke wijziging van de initiële opdracht. Dit is niet het geval.

De gemeente heeft gedurende 2024 de interne controle op aanbestedingen verder verdiept en de spendanalyse hierop aangepast. Er is kritischer gekeken naar de onderliggende opdrachten per crediteur in plaats van de gehele spend op crediteurniveau te beoordelen. De afwijkingen ten opzichte van het eigen inkoopbeleid bedragen dit jaar €0,2 miljoen (in 2023: €0,9 miljoen), waardoor sprake is van een verbetering.

■ = Acceptabele onrechtmatigheden

■ = Onacceptabele onrechtmatigheden

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Schattingen

Rechtmatigheid

Update interne beheersing

Fraude

Jaarverslag

Speerpunten

Vooruitblik

Onze samenwerking

Bijlagen

Update interne beheersing

Sprake van aandachtsgebieden, maar geen nieuwe hiaten geïdentificeerd in de interne beheersing

Geen nieuwe significante tekortkomingen in de interne beheersing

In onze boardletter, zoals gerapporteerd aan de werkgroep accountancy op 14 december 2024, hebben wij ons beeld gegeven van de interne beheersing van de gemeente Hengelo. Naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole hebben wij geen nieuwe belangrijke aandachtspunten in de interne beheersing geconstateerd uitgezonderd van de specifieke onderwerpen die op deze pagina zijn benoemd.

Geen nieuwe significante tekortkomingen ten aanzien van uw IT-omgeving

Wij zijn op grond van artikel 2:393 lid 4 BW verplicht melding te maken van onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze werkzaamheden richten zich op de algemene IT-beheersingsmaatregelen. Wij hebben geen nieuwe bevindingen ten opzichte van de boardletter.

Een actuele ontwikkeling is dat de publieke sector in Nederland wordt geraakt door toegenomen geopolitieke spanningen. In april van 2025 zijn verschillende provincies en gemeenten het doelwit geweest van DDOS-aanvallen, waardoor websites niet toegankelijk waren. De gemeente Hengelo was hier geen onderdeel van, maar de provincie Overijssel bijvoorbeeld wel. Wij onderschrijven het belang dat de gemeente zich moet voorbereiden op meer van dit soort incidenten in de toekomst. Het risico van eventuele cyberaanvallen of hacks is in het jaarverslag van 2024 ook opgenomen als nieuw risico in het weerstandsvermogen.

Uitgebreide rechten HR medewerker vereist uw aandacht

Wij hebben geconstateerd dat één HR-medewerker uitgebreide rechten heeft om zelfstandig salarismutaties door te voeren. Wij hebben de salarismutaties die zijn doorgevoerd door deze medewerker beoordeeld. Tevens hebben we kennis genomen van de werkzaamheden op salarismutaties door de VIC. Hierbij hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd maar wij adviseren wel om deze rechten te herzien. Aanbevolen is om functiescheiding voor het doorvoeren van salarismutaties systeemtechnisch af te dwingen.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
 - Ruimtelijk domein
 - Sociaal domein
 - Schattingen
 - Rechtmatigheid
 - Update interne beheersing

Fraude

- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Fraude

Wij hebben specifieke werkzaamheden uitgevoerd op drie frauderisico's

In onze risico-inschatting is geen sprake van wijzigingen ten opzichte van ons controleplan. Voor onze jaarrekeningcontrole zijn de geïdentificeerde frauderisico's als volgt:

- Het risico op het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het college c.q. de directie
- Het risico van niet-zakelijke transacties bij grondverkoop
- Het risico dat inkoopcontracten worden gegund aan (bevreemde) partijen, dan wel dat er sprake is van omkoping om een contract te verkrijgen (met het risico op belangenverstrengeling en kickbacks).

In dit kader hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd.

Doorbreken interne beheersingsmaatregelen

- Opzet en implementatie van interne beheersmaatregelen geëvalueerd;
- Op basis van risico-analyse en data-analyse verrichten van controles op gemaakte boekingen in de administratie;
- Specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen, specifiek de waardering van grondexploitaties;
- Wij hebben voor organisaties/bedrijven waar collegeleden of de directie een nevenfunctie hebben, vastgesteld of de gemeente inkooptransacties met deze organisaties/bedrijven is aangegaan.

Niet-zakelijke transacties bij grondverkoop

- Opzet en implementatie van interne beheersmaatregelen geëvalueerd;
- Specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen, specifiek de waardering van grondexploitaties;

- Middels deelwaarneming uitvoeren van controles op verkooptransacties in de grondverkoop inclusief of marktconforme prijzen tot stand zijn gekomen en inclusief prestatielevering

Gunning van inkoopcontracten

- Opzet en implementatie van interne beheersmaatregelen geëvalueerd
- Middels deelwaarneming uitvoeren van gegevensgerichte controles op de naleving van aanbestedingsrichtlijnen, het ondertekenen van contracten door bevoegde personen (inclusief betrokkenheid van meerdere personen bij de totstandkoming en of de opdracht is gegund aan de partij die op basis van de gunningscriteria de opdracht had moeten krijgen).
- Middels deelwaarneming beoordeeld of er bij meerwerk van opdrachten de prestatie daadwerkelijk is geleverd.
- Het evalueren van de uitkomsten van de door de organisatie uitgevoerde spendanalyse op de naleving van aanbestedingsrichtlijnen;

Naast deze werkzaamheden hebben wij ook de frauderisicoanalyse van gemeente Hengelo doorgenomen en vergeleken met onze eigen risico-inschatting. Eventueel hebben wij onze risicoanalyse aangevuld.

In onze controle bouwen wij daarnaast jaarlijks een element van onvoorspelbaarheid in. Dit jaar hebben wij werkzaamheden verricht op medewerkers welke betrokken zijn bij het proces inzake subsidieverstrekingen. Wij hebben beoordeeld of er sprake is van nevenfuncties en of er subsidies zijn verstrekt aan deze partijen door de gemeente Hengelo. Hierbij zijn geen indicaties van fraude geconstateerd.

Geen aanwijzingen of signalen van fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving geïdentificeerd

Tijdens de controle van de jaarrekening 2024 zijn er geen aanwijzingen van fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving onder onze aandacht gekomen.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

Jaarverslag

Financiële positie

Observaties jaarverslag

Speerpunten

Vooruitblik

Onze samenwerking

Bijlagen

Jaarverslag

In dit hoofdstuk beschrijven we onze visie op de financiële positie en wat ons is opgevallen in relatie tot de informatiewaarde van het jaarverslag.

04

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag

Financiële positie

Observaties jaarverslag

Speerpunten

Vooruitblik

Onze samenwerking

Bijlagen

Financiële positie (1/3)

De kerngetallen laten een verbetering zien ten opzichte van voorgaand jaar

De financiële positie is op dit moment voldoende, maar vraagt de komende jaren wel uw aandacht

Wij hebben uw financiële positie aan de hand van zes kengetallen onder elkaar gezet. Hierbij hebben wij ook de landelijke cijfers gepresenteerd (zie de tabel hiernaast). Het exploitatieresultaat over 2024 is positief. De solvabiliteit van de gemeente Hengelo in 2024 is 20,7% en laat een verbetering van de financiële positie zien ten opzichte van voorgaand jaar. Bij de gemeente Hengelo is sprake van een relatief grote portefeuille aan verstrekte geldleningen aan woningcorporaties, als de solvabiliteit hiervoor gecorrigeerd wordt is sprake van een ratio van 29,6% en is daarmee ruim boven de gestelde signaleringswaarde. Dit geldt ook voor de netto schuldquote gecorrigeerd. Ten opzichte van voorgaand jaar is een lichte verbetering zichtbaar.

Om te beoordelen of de gemeente Hengelo in staat is om in te spelen op de toekomstige risico's is het belangrijk de solvabiliteit te bezien in verhouding tot het weerstandsvermogen en de uitdagingen in de meerjarenbegroting.

De structurele exploitatieruimte betreft een maatstaf voor het verschil tussen de structurele baten en de structurele lasten van de gemeente. Op rekeningbasis, betreft dit 3%. Voor 2025 is de structurele exploitatieruimte ook nog positief, maar vanaf 2026 verandert deze ruimte conform de beleidsbegroting 2025 in een tekort.

De Voorjaarsnota heeft enige verlichting gebracht (met te ontvangen extra incidentele middelen), maar de structurele financiële situatie blijft onzeker. De financiële gevolgen hiervan zullen door het college ook worden betrokken bij het opstellen van de begroting 2026-2029.

Voor de begroting 2026 worden de opties verder uitgewerkt door het college. Een belangrijk onderdeel hiervan is dat er een aantal (grote) projecten op de gemeente Hengelo afkomt. De gemeente is bezig met inzicht verkrijgen in de investeringsagenda zodat ook vooruit gekeken kan worden waar de prioriteiten moeten liggen, zowel qua financiële positie maar ook in het kader van schaarste en capaciteit.

Landelijk gezien komt een beeld naar voren van interventies die maatschappelijke impact gaan hebben (leefbaarheid, bestaanszekerheid, bepaalde voorzieningen) en op de kwaliteit van de dienstverlening. Ook zien we dat de druk op de organisatie verder gaat toenemen door efficiency doelstellingen. In [dit artikel](#) geven we een aantal adviezen aan raadsleden.

Kengetallen	gemeente Hengelo		Landelijk**	
	2024	2023	2024*	2023
Weerbaarheid				
Solvabiliteit	20,7%	18,4%	35,2%	39,1%
Grondexploitaties	10,1%	11%	7,4%	5,6%
Structurele exploitatieruimte	2,6%	1,3%	2,0%	3,3%
Wendbaarheid				
Nettoschuldquote	94,4%	107,8%	56,5%	37,6%
Nettoschuldquote gecorrigeerd	37,9%	40,2%	51,4%	32,3%
Belastingcapaciteit	85,8%	86,3%	101%	99,7%
* Op basis van de begroting 2024.				
** Bron: https://findo.nl/jive				

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag

Financiële positie

Observaties jaarverslag

- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Financiële positie (2/3)

Het weerstandsvermogen is het afgelopen jaar verslechterd

Het weerstandsvermogen is gedaald

De gemeente Hengelo stuurt voor de ratio weerstandsvermogen (beschikbaar/ benodigd) op een waarde van 1,0 of hoger (voldoende). Hierbij wordt het integrale cijfer als uitgangspunt genomen. De ratio over 2024 betreft 2,7 en is daarmee geclassificeerd als uitstekend. Met 2,7 is de integrale ratio weerstandsvermogen verslechterd ten opzichte van voorgaand jaar (in 2023: 3,9). Dit wordt veroorzaakt door respectievelijk een afname van de weerstandscapaciteit en een toename van de risico's.

In de komende jaren wordt een verdere daling van het weerstandsvermogen verwacht als gevolg van het benutten van de algemene reserves ter dekking van incidentele opgaven zoals benoemd in de zomernota, het ingroepad van het transformatieplan en de gebiedsontwikkeling bij KMS.

Ten aanzien van de risico's heeft de gemeente ten opzichte van voorgaand jaar drie nieuwe risico's gerapporteerd, namelijk ten aanzien van de woningbouwopgave, netcongestie en cybercrime. De risico's worden in het jaarverslag niet geconcretiseerd door dit financieel te maken cq. de kans op te nemen.

De toelichtingen omtrent de risico's in het jaarverslag zijn beperkt. Er is 'slechts' een zestal risico's toegelicht in de jaarstukken en deze zijn algemeen van aard (bijvoorbeeld krapte op de arbeidsmarkt, onvoldoende middelen vanuit het rijk, netcongestie). Deze risico's zijn in de basis van toepassing op elke gemeente en zijn niet specifiek gemaakt naar de situatie voor de gemeente Hengelo alsmede de impact wordt niet duidelijk weergegeven. Er zijn daarnaast ook risico's die de gemeente Hengelo niet specifiek toelicht, maar die wij bij andere gemeenten landelijk wel terug zien komen zoals stikstofbeleid, tekorten in het sociaal domein, garantstellingen.

Landelijk gezien is zichtbaar dat onzekerheden voor gemeenten toenemen, mede vanwege het politieke beleid vanuit de rijksoverheid en de tekorten die op termijn gaan ontstaan. Een juiste inschatting van het weerstandsvermogen wordt derhalve in toenemende mate steeds meer relevant om als gemeente (tijdig) te kunnen bijsturen.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag

Financiële positie

Observaties jaarverslag

Speerpunten

Vooruitblik

Onze samenwerking

Bijlagen

Financiële positie (3/3)

Het resultaat voor reservemutaties van de gemeente Hengelo is positief

Het voorspellend vermogen van de gemeente Hengelo is de afgelopen jaren verbeterd

In 2024 is een positief resultaat behaald van €14,7 miljoen voor mutaties aan reserves. De afwijkingen in het resultaat ten opzichte van de begroting zijn fors. Onderstaand is het resultaat van 2024 voor mutaties aan de reserves ten opzichte van de begroting inzichtelijk gemaakt:

- Primitieve begroting: - €4,7 miljoen (negatief)
- Gewijzigde begroting: €20,4 miljoen (positief)
- Resultaat boekjaar: €14,7 miljoen (positief)

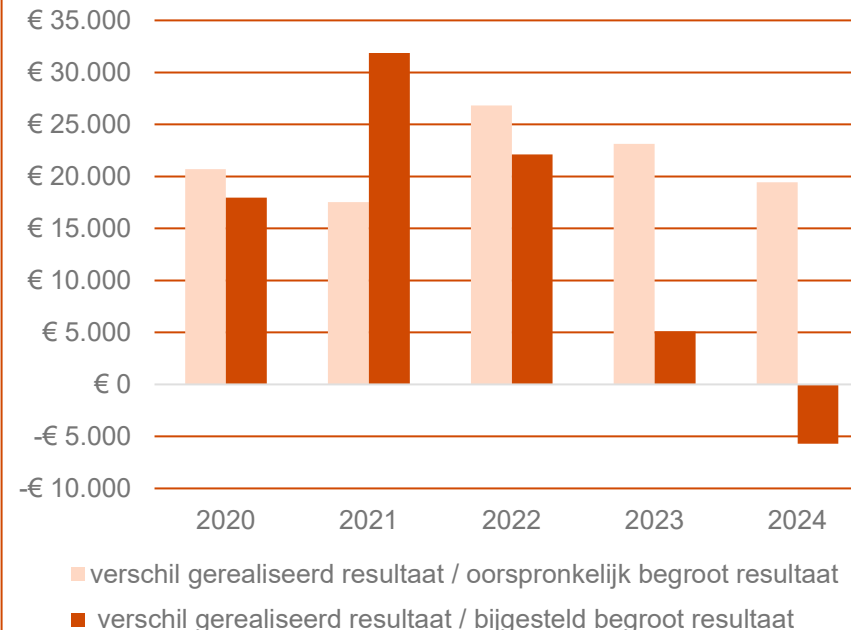
In de grafiek hiernaast zijn de bewegingen opgenomen ten aanzien van het resultaat in de afgelopen jaren. Hierbij is uitgegaan van het resultaat vóór mutaties van de reserves.

Ondanks dat er nog steeds sprake is van behoorlijke forse afwijkingen per jaar is wel zichtbaar dat de afwijkingen kleiner worden en dat daarmee gezegd kan worden dat het voorspellend vermogen van de gemeente Hengelo is verbeterd.

Uit het doornemen van de jaarrekening en de financiële toelichtingen blijkt echter wel dat er ook afwijkingen zijn die mogelijk al eerder in het jaar geconstateerd kunnen worden en op die momenten ook bijgesteld kunnen worden in de begroting. Zo zien we grote afwijkingen op de personeelskosten. Vraag is of deze niet eerder bijgesteld konden worden in de begroting.

Met de toekomstige onzekerheden over de compensatie vanuit het Rijk na 2026 (dan wel 2028 met effecten Voorjaarsnota) is het voorspellend vermogen des te belangrijker geworden. Daarom adviseren wij te blijven investeren in het voorspellend vermogen in de organisatie (inclusief tijdige bijstelling van de begroting en het rapporteren over afwijkingen).

Voorspellend vermogen van de gemeente Hengelo

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Financiële positie

Observaties jaarverslag

- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Observaties jaarverslag (1/2)

De kwaliteit van uw jaarverslag is voldoende

Jaarverslag	Beoordeeling	Observaties
Verenigbaarheid jaarrekening en het jaarverslag	●	Wij hebben vastgesteld, op grond van de verkregen informatie in onze controle, dat de jaarrekening en het jaarverslag verenigbaar zijn. In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan het BBV.
Kwaliteit paragrafen	●	Wij hebben vastgesteld dat alle verplichte informatie in de paragrafen is opgenomen. Daarnaast hebben wij de informatiewaarde van de paragrafen beoordeeld. Deze geven informatie over de realisatie ten opzichte van begroting. De paragrafen geven voldoende inzicht.
Inzicht in fraudepreventiesysteem in paragraaf ‘Bedrijfsvoering’	□	Op dit moment biedt uw paragraaf bedrijfsvoering beperkt inzicht in uw fraudepreventiesysteem. Dit is voornamelijk een generieke beschrijving over de te onderkennen interne beheersmaatregelen, maar reflecteren niet specifiek via welke wegen fraude gesignaleerd wordt en hoe dit binnen de organisatie geëscaleerd wordt. De gemeente Hengelo heeft wel specifiek een viertal frauderisico’s genoemd in de paragraaf ‘Bedrijfsvoering’.
Voldoende inzicht in het vermogen om risico’s uit de bedrijfsvoering financieel op te vangen in de paragraaf ‘Weerstandsvermogen en risicobeheersing’	□	Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Hengelo alle relevante informatie heeft opgenomen in de paragraaf ‘Weerstandsvermogen en risicobeheersing’; daarnaast zijn alle relevante ontwikkelingen uit de sector en de impact daarvan op de gemeente Hengelo opgenomen in de toelichting. Wel vinden wij dat de toelichtingen concreter kunnen. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geven in relatie tot ander gemeenten beperkt inzicht in de kwantificering en impact van de bestaande risico’s. Daarnaast zijn de geconstateerde risico’s beperkt (slechts zes) en algemeen van aard, maar beperkt specifiek gemaakt naar de situatie in Hengelo.
Informatiewaarde jaarverslag	□	Ons oordeel is gebaseerd op de leesbaarheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses. Het jaarverslag is goed leesbaar en ziet er qua opmaak verzorgd uit. Wij zijn van mening dat het jaarverslag de raad de gewenste informatie verschaft per beleidsterrein. In het jaarverslag wordt daarbij ingegaan op de vraag “wat hebben we bereikt/gedaan in 2024”. Hierbij wordt vrij veel tekst gebruikt. Hierdoor zijn de activiteiten en eventueel effecten minder goed eruit te halen. Daarbij wordt nog veel ingegaan op activiteiten en in mindere mate op effecten. Zo merken wij op dat in de jaarstukken de totstandkoming van de indicatoren vaak wordt toegelicht, maar dat weinig wordt ingegaan op wat het college vindt van de ontwikkeling in bepaalde getallen (bijvoorbeeld een toename van gevoel van minder veilig en een toename van het aantal verkeersslachtoffers). Dit wordt nu opgenomen in indicatoren, maar wordt niet nader toegelicht. Daarna wordt wel direct ingegaan op alle activiteiten, “wat hebben we daarvoor gedaan”. Dit vraagt om een toelichting. Over indicatoren vindt actief het gesprek met de raad plaats om te kijken hoe dit naar de toekomst anders kan worden ingericht.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag

Financiële positie

Observaties jaarverslag

- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Observaties jaarverslag (2/2)

Toelichtingen in de paragraaf bedrijfsvoering inzake rechtmatigheid

Paragraaf bedrijfsvoering	Beoordeling	Observaties
Afwijkingen + maatregelen toegelicht	●	Gemeente Hengelo heeft een toelichting opgenomen ten aanzien van alle afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording voor zover deze de rapportagegrens overschrijden. Daarnaast zijn de maatregelen toegelicht over hoe deze afwijkingen in de toekomst worden voorkomen
Toelichting geconstateerde fraudes	●	Gemeente Hengelo heeft de geconstateerde fraudes toegelicht en specifiek benoemd hoeveel integriteitsmeldingen zijn gedaan en in hoeverre dit heeft geleid tot integriteits- of fraudekwesties. Dit soort zaken zijn van belang om toe te lichten, aangezien dit ook aangeeft dat dergelijke signalen (tijdig) door de gemeente worden geïdentificeerden dat hierop wordt geacteerd.
Toelichting begrotingsrechtmatigheid	●	Volgens artikel 28 van de BBV dienen overschrijdingen en onderschrijdingen van zowel de baten als de lasten ten opzichte van de begroting na wijziging bij het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te worden toegelicht. Wij hebben vastgesteld dat de toelichting inzake begrotingsrechtmatigheid, na aanpassingen, voldoet aan de vereisten van de BBV. Het college betreft de afwijkende baten en onderschrijdingen van lasten en investeringen die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig zijn gemeld aan de gemeenteraad in de rechtmatigheidsverantwoording. Conform de financiële verordening is melden bij de jaarrekening tijdig en is dit daarmee rechtmatig. Vanzelfsprekend worden ook de overschrijdingen van lasten en investeringen die niet passen binnen het vastgestelde beleid en de criteria uit de financiële verordening beoordeeld. Hieruit volgen een aantal <u>begrotingsonrechtmatigheden</u> die door de gemeente worden toegelicht, waarbij ook aandacht is voor het onderscheid tussen acceptabele en niet-acceptabele afwijkingen conform de financiële verordening.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten**
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Speerpunten

Bij de uitvoering van de controle kunt u ons specifieke speerpunten meegeven. Dit hebben we met u besproken in de vergadering van de werkgroep accountancy 26 november 2024. In dit hoofdstuk geven we onze bevindingen over die speerpunten.

06

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten**
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Speerpunt 1 (1/3)

Monitoring en begrotingsanalyse rond het transformatieplan sociaal domein

Het transformatieplan sociaal domein is in 2022 door de gemeente Hengelo opgezet en beslaat de coalitieperiode tot en met 2026. Dit speerpunt is een terugkerend onderwerp in 2024 nadat voorgaand jaar is geconcludeerd dat de financiële effecten nog beperkt zichtbaar waren.

Financiële analyse met betrekking tot het sociaal domein

Op de volgende [pagina](#) wordt door ons gereflecteerd op de ontwikkeling in de lasten binnen het sociaal domein. Er is sprake van een forse stijging in deze lasten ten opzichte van voorgaande jaren, dit is ook bij de gemeente Hengelo het geval en volgt daarmee een landelijke trend. Qua capaciteit, aantallen en complexiteit zijn er veel ‘verstoringen’ die de lastenontwikkeling bepalen. Dit heeft tot gevolg dat niet duidelijk aan te tonen is wat de financiële impact is van het transformatieplan. Door de gemeente is een verdiepende analyse uitgevoerd, waarbij de lasten zijn gecorrigeerd voor prijswijzigingen en voor correctie van de reële tarieven in 2023. Op dit niveau is het volgende zichtbaar:

- In algemene zin wordt in het sociaal domein scherper gestuurd op indicaties die vaak verlengd worden of een langdurige looptijd kennen. Dit leidt zowel inhoudelijk als financieel tot positieve effecten en is wel een getroffen maatregel als gevolg van het transformatieplan.
- Bij de Wmo is sprake van een daling ten aanzien van huishoudelijke ondersteuning. Dit komt enerzijds door personeelstekorten bij zorgaanbieders. Anderzijds is als gevolg van het transformatieplan sprake van anders indiceren waardoor er sprake is van een daling.
- Bij Jeugd is in pleegzorg sprake van een daling, maar dit wordt veroorzaakt door een tekort aan pleegouders en kent niet specifiek een verklaring op basis van getroffen maatregelen uit het transformatieplan.

- Vanuit werk & inkomen is een stijging zichtbaar in loonkostensubsidies en dit is conform de ambities uit het transformatieplan. Hiermee wordt voorkomen dat inwoners thuis zitten, waardoor een reguliere bijstandsuitkering of ondersteuning vanuit de Wmo uitblijven.

Monitoring rondom het transformatieplan

Een belangrijk aandachtspunt dat wij voorgaand jaar in ons accountantsverslag hebben meegegeven betrof de doorontwikkeling van concrete doelstellingen en KPI's. Deze zijn op onderdelen, zoals met externe zorgaanbieders (bijv. Stichting Wijkkracht) ontwikkeld. Interne KPI's zijn beperkt ontwikkeld. In de praktijk is alleen zichtbaar, zoals hiervoor benoemd, dat het nog steeds lastig blijkt om onderscheid te maken tussen autonome ontwikkelingen en de directe gevolgen van projecten binnen het transformatieplan.

Door de organisatie is toegelicht dat in 2025 verder wordt geïnvesteerd in het fundament omtrent informatiemanagement. Er zijn drie lijnen opgetekend waarbij aandacht is voor informatievoorziening, datakwaliteit en datagedreven cultuur. Het is een aandachtspunt dat deze stappen nog niet in de volgende fase zitten kijkend naar de resterende looptijd van het transformatieplan. Vanwege het ontbreken van concrete doelstellingen en KPI's is het voor de gemeente enerzijds lastig om in te schatten in hoeverre het transformatieplan effect heeft gehad en anderzijds is inmiddels de resterende periode om bij te sturen zeer beperkt. Wij bevelen aan om meer prioriteit te geven en te versnellen. Het is daarnaast van belang om intern te evalueren hoe dit in de toekomst eerder opgepakt kan worden. De raad wordt geïnformeerd over de voortgang van het transformatieplan door middel van bijlagen via de reguliere P&C-producten. In de jaarstukken is dit ook toegevoegd. De reflectie is voornamelijk inhoudelijk van aard, maar bevat geen uiteenzetting op de financiële resultaten. Wij adviseren hier meer informatie over op te nemen.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten**
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Speerpunt 2 (2/3)

Stijgende omslagrente door investeringen heeft consequenties voor de begroting

Gemeente Hengelo profiteert van lage omslagrente

In de afgelopen jaren heeft de gemeente geprofiteerd van een bijzonder lage omslagrente. Voor 2024 is een percentage van 0,0% van toepassing. De lage rente in de afgelopen jaren heeft ertoe geleid dat de rentelasten op de gemeentelijke bezittingen (activa) relatief beperkt zijn gebleven. Echter, met de ambitie om de lokale infrastructuur en voorzieningen verder te ontwikkelen, zijn er meerdere voorstellen ingediend voor investeringen (ontwikkelingen rondom de KMS-locatie, aankoop van de bioscoop en aankoop opvanglocatie aan de Hazenweg). Deze initiatieven dragen bij aan de groei van het totale gemeentelijke bezit, maar vragen ook om een nauwgezette afweging van de financiële consequenties, zeker gezien het potentieel veranderende renteklimaat.

Mogelijke consequenties voor de begroting

Investerings zijn essentieel voor de groei en ontwikkeling van de gemeente, maar de financiële implicaties van een stijgende omslagrente moeten zorgvuldig worden overwogen. In vergelijking tot andere gemeenten heeft Hengelo een relatief forse positie aan verstrekte leningen, voornamelijk doordat leningen zijn verstrekt aan Welbions. Dit vormt een belangrijke bron van inkomsten en deze zijn ook jaarlijks onderdeel van de begroting. Deze baten helpen om de huidige rentevoet, de omslagrente, laag te houden.

Indien de gemeente deze rentebaten niet ontvangt, leidt dit tot een forse stijging in de omslagrente naar 0,5%. Dit betekent dat de kosten die verbonden zijn aan de rentelasten in de begroting fors toenemen. Concreet stijgen deze uitgaven in dat geval van €0,3 miljoen naar €1,5 miljoen, dit betreft een verhoging van €1,2 miljoen.

Als de omslagrente stijgt naar 1%, verdubbelen de rentelasten nog eens tot €3,0 miljoen. Dit impliceert een stijging van €2,7 miljoen ten opzichte van de huidige situatie.

Momenteel bedraagt de rente op een investering van €1 miljoen slechts €1.000 per jaar, maar bij een omslagrente van 0,5% of 1% stijgen deze kosten respectievelijk naar €5.000 en €10.000 per jaar. In het geval van vijf investeringen van elk €1 miljoen, of één van 5 miljoen euro, kan de totale rentelast bij een hogere rente oplopen tot €25.000 tot €50.000 per jaar. Het is realistisch om aan te nemen dat de omslagrente zal stijgen, gezien de historische context met uitzonderlijk lage rentetarieven. Terwijl gemeente Hengelo nog steeds enige voordelen van deze lage tarieven ervaart, ontstaan er wel uitdagingen in de komende jaren ten aanzien van de investeringsagenda en de verwachte verslechtering van de financiële positie als gevolg van de tekorten die vanaf 2026 gaan ontstaan (effecten Voorjaarsnota nog niet meegenomen, hiermee naar verwachting verschuiving naar 2028). Hierdoor zal het omslagrentepercentage naar alle waarschijnlijkheid stijgen. De vraag ligt niet bij 'of' maar 'hoe snel' deze stijging zal optreden. Gezien deze vooruitzichten is het belangrijk om investeringsbesluiten zorgvuldig te overwegen en prioriteren, met aandacht voor de mogelijke impact voor de financiële positie.

De gemeente heeft op dit moment nog voldoende liquide middelen om investeringen met eigen vermogen te financieren (€0,7 miljoen en rekening-courant positie met het rijk €101,3 miljoen). Echter, gebruik van deze middelen brengen ook (structurele) lasten met zich mee (en minder rentebaten). Met een begroting die structureel onder druk staat, o.a. door minder middelen vanuit het gemeentefonds, blijft het zaak een goede afweging te maken over investeringen die gedaan worden.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten**
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Speerpunt 2 (3/3)

Stijgende omslagrente door investeringen heeft consequenties voor de begroting

De leningenportefeuille van de gemeente Hengelo omvat momenteel 61 leningen ter waarde van € 467 miljoen, waarvan 20% de komende vijf jaar afgelost dient te worden door het bereiken van de einddatum. Onderstaand hebben we een overzicht opgenomen van de looptijd van de leningenportefeuille van gemeente Hengelo:

Leningenportefeuille gemeente Hengelo			
Einddatum lening	Aantal leningen	Bedrag	Gemiddelde rente
Binnen 1 jaar	3	€ 26.520.000	2,5%
Tussen 2 en 5 jaar	10	€ 71.400.000	2,8%
Na 5 jaar	48	€ 369.704.157	3,2%
Totaal	61	€ 467.624.157	

In de leningenportefeuille valt tevens op dat bij een aantal leningen sprake is van zeer gunstige rentetarieven (minder dan 1%). De afgelopen jaren zijn de rentes flink toegenomen, waardoor deze rentepercentages in de huidige tijd niet meer marktconform zijn. Dit betekent dat de gemeente Hengelo bij het afsluiten van eventuele nieuwe leningen rekening moet houden met fors hogere rentepercentages.

Dit kan leiden tot hogere kapitaallasten en heeft impact op de begroting. Bij herfinanciering is de kans zeer groot dat de rentepercentages zullen toenemen.

Het is derhalve belangrijk om in het kader van toekomstige investeringen weloverwogen keuzes te maken of vreemd vermogen aangetrokken wordt of gefinancierd kan worden met eigen kapitaal.

Daarnaast geven we de volgende adviezen mee:

- Het goed monitoren van rente ontwikkelingen, waarbij vooruitkijkend op de investeringsagenda eventuele extra rentelasten meegenomen moeten worden in de overwegingen als keuzes worden gemaakt;
- Indien de gemeente voornemens is om toekomstige investeringen te doen waarbij externe financiering wordt aangetrokken, moet deze rentelast opgenomen worden in de begroting;
- Het uitwerken van verschillende scenario's in de Paragraaf 'Financiering', hierbij kan vervolgens de impact van (her)financiering op de kapitaallasten en de omslagrente benoemd worden;
- Het opnemen van het renterisico in de Paragraaf 'Weerstandvermogen en risicobeheersing' en toelichten van de eventuele impact op gemeente Hengelo.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Wet DBA
- Cloudgebruik
- Overige aandachtspunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Vooruitblik

In dit hoofdstuk van het verslag bespreken wij de ontwikkelingen die vanaf het jaar 2024 relevant zijn voor uw gemeente.

07

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik

Wet DBA

Cloudgebruik

Overige aandachtspunten

Onze samenwerking

Bijlagen

Ontwikkelingen inzake fiscale aspecten van inhuur

Binnen gemeente Hengelo is voldoende aandacht voor de Wet DBA

Einde handhavingsmoratorium Wet DBA

Per 1 januari 2025 is het handhavingsmoratorium Wet DBA (Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties) beëindigd. Dit betekent dat de Belastingdienst weer kan handhaven op schijnzelfstandigheid met terugwerkende kracht tot 1 januari 2025. In 2025 zal de Belastingdienst bij een correctie nog geen vergrijp- of verzuimboete opleggen indien de gemeente aantoonbaar stappen heeft ondernomen om schijnzelfstandigheid te voorkomen.

In tegenstelling tot eerdere berichten geeft de Belastingdienst aan dat alle lopende en goedgekeurde modelovereenkomsten tot eind 2029 kunnen worden gebruikt. Nieuwe overeenkomsten worden niet meer getoetst. Het werken met een modelovereenkomst biedt enkel zekerheid als ook wordt gewerkt volgens de bepalingen uit de modelovereenkomst.

De Belastingdienst heeft het formulier 'Verzoek vooroverleg beoordeling arbeidsrelatie' gepubliceerd waarmee je als opdrachtgever een vooroverleg kan opstarten ter beoordeling van één specifieke arbeidsrelatie. Vooroverleg kan leiden tot een standpuntbepaling van de Belastingdienst of tot een vaststellingsovereenkomst over de arbeidsrelatie. Het is belangrijk een goede risico-inventarisatie uit te voeren, mogelijk contracten af te bouwen en beheersmaatregelen in de gehele organisatie in te voeren (inclusief het vergroten van het bewustzijn) waarbij wordt getoetst of wordt voldaan aan de Wet DBA.

In het eerste kwartaal van 2024 is het nieuwe wetsvoorstel Verduidelijking Beoordeling Arbeidsrelaties (VBAR) omtrent het werken met zelfstandigen naar de Raad van State gestuurd. Vanaf 1 januari 2026 zal de VBAR naar verwachting in werking treden en beoogt het meer duidelijkheid te geven over wanneer iemand in dienstbetrekking werkt. Ook komt er een rechtsvermoeden onder de VBAR. Eenieder die tegen een beloning van niet meer dan €33

(exclusief btw) per uur arbeid verricht, kan dit rechtsvermoeden invoeren. Dit rechtsvermoeden geldt in beginsel civielrechtelijk, maar indien dit civielrechtelijk wordt gevolgd werkt dit door naar fiscaliteit en sociale zekerheid.

Inhuur bij de gemeente Hengelo

Binnen gemeente Hengelo is er aandacht voor de inzet van tijdelijke medewerkers. Wij hebben de ontwikkelingen omtrent de Wet DBA besproken met uw organisatie. In januari 2025 is door het team HRM een memo gedeeld met aangescherpte richtlijnen omtrent externe inhuur.

In de praktijk wordt het ZZP-bestand gemonitord binnen de gemeente. Inhuur vindt plaats via een vast aantal aanbestede partijen. De gemeente ontvangt overzichten van deze partijen met de betreffende inhuur in een periode. Door het periodiek uitvoeren van analyses hierop worden eventuele indicaties van schijnzelfstandigheid gesignaleerd. Tevens signaleren HR-adviseurs wanneer er buiten de aanbestede partijen wordt ingehuurd. Daarnaast adviseren zij bij de inzet van inhuur en wordt beoordeeld of er sprake is van een juiste juridische inzet. Ten aanzien van de intrede van Wet DBA zien wij de volgende aandachtspunten:

- Let er bij het aangaan van nieuwe contracten en het verlengen van contracten op dat dit voldoet aan de wettelijke eisen.
- Vergroot het bewustzijn bij managers in de eerste lijn, met name bij vacante functies die schaars zijn, zoals planeconomen.
- Richt controles in de derde lijn in om te waarborgen dat wordt voldaan aan de wettelijke eisen.

Tijdelijke medewerkers van totaal per 28 april 2025
Betreft totale tijdelijke medewerkers (126), hierin zijn 20 ZZP'ers opgenomen.

16%

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Wet DBA
- Cloudgebruik**
- Overige aandachtspunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Cloudgebruik

Gemeente Hengelo finaliseert cloudstrategie voor toekomstig gebruik

Onderzoek Algemene Rekenkamer

Overheden maken steeds meer gebruik van clouddiensten. De cloud biedt kansen in het verbeteren van de bedrijfsvoering en/of de dienstverlening. De cloud brengt echter ook risico's met zich mee. De Algemene Rekenkamer heeft een [onderzoek](#) uitgevoerd naar het gebruik van clouddiensten bij het Rijk. Het onderzoek bestempelt het gebruik van de cloud door het Rijk als zorgelijk en trekt 3 belangrijkste conclusies:

1. Het Rijk heeft beperkt zicht op clouddiensten.
2. Het Rijk maakt onvoldoende strategische risicoafwegingen.
3. Het Rijk waarborgt onvoldoende de principes (digitale) soevereiniteit, continuïteit van de dienstverlening en de gegevensbescherming

Wij hebben voor de vijf belangrijkste risico's genoemd in het onderzoek onze observaties voor gemeente Hengelo gedeeld in de tabel aan de rechterkant.

Voldoende aandacht voor toekomstige cloudgebruik

De gemeente Hengelo maakt gebruik van clouddiensten. Voor toekomstige inzet wordt momenteel een cloudstrategie opgesteld waarbij aandacht is voor doelarchitectuur, aansluitvoorwaarden en richtlijnen. Op deze manier wil de gemeente de regie houden op het gebruik van clouddiensten. Wij concluderen dat de gemeente voldoende aandacht heeft voor de inzet van clouddiensten in de toekomst en de risico's die daaraan gekoppeld zijn.

Risico	Observaties gemeente Hengelo
Afhankelijkheid van leveranciers	Gemeente Hengelo erkent dat afhankelijkheid van leveranciers soms onvermijdelijk is. Door strategisch leveranciersmanagement en een samenwerking met andere gemeenten en de VNG worden risico's beheerst. Er is gekozen voor Microsoft-productiviteitsoplossingen via VNG-contracten waarbij contractmanagers gekoppeld worden aan grote contracten.
Toegang statelijke actoren	De gemeente weert apps zoals DeepSeek en Tiktok, evenals apps uit landen met een cyberoffensief programma van het netwerk. Dit is in lijn met het beleid van het Rijk en IBD. SaaS-diensten zijn via het Regionaal Knooppunt aangesloten, waardoor met 2Secure in het dataverkeer tijdig onregelmatigheden kunnen worden gedetecteerd.
Continuïteit dienstverlening	Om continuïteit te waarborgen, wordt de voorkeur gegeven aan on-premises gebruik boven cloudoplossingen wanneer beide even geschikt zijn; daarom staan de kritische applicaties lokaal en blijft de lokale Active Directory leidend. Het serverpark, verdeeld over twee locaties in Hengelo en Oldenzaal, kan in geval van een storing op beperkte capaciteit blijven werken. Daarnaast wordt van SaaS-leveranciers een minimale beschikbaarheid en duidelijke onderhoudsvensters geëist.
Gegevensbescherming	Om gegevensbescherming te verbeteren, voert Hengelo DPIA's (Data Protection Impact Assessments) uit tijdens het software-inkoopproces, waarbij extra hulp in 2025 de huidige achterstanden bij Privacy Officers moet oplossen. De gemeente sluit verwerkersovereenkomsten met SaaS-leveranciers en maken duidelijke afspraken over privacy, datakoppelingen, en eigenaarschap. Hengelo rolt MS Teams, M365, en Generatieve AI gecontroleerd uit met eerst informatiebeheerplannen en biedt vervolgens trainingen aan personeel aan conform deze beleidskaders.
Kennis en kunde	Er is beleid ontwikkeld voor het verantwoord gebruik van clouddiensten, waarbij binnen de I&IT-afdeling veel aandacht wordt besteed aan het vergroten van kennis over M365-producten en Azure beheer. Buiten de I&IT-afdeling blijft er een risico bestaan omtrent het gebrek aan kennis over clouddienstenrisico's, waarvoor I-adviseurs betrokken worden om dit te adresseren en te integreren in aanschaftrajecten.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Wet DBA
- Cloudgebruik
- Overige aandachtspunten**
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Belangrijke aandachtspunten komend jaar

Wijziging maximale materialiteit met ingang van 2025

Wijziging van het BBV en Bado definitief geworden met ingang van boekjaar 2025

Het Ministerie van BZK heeft artikel 2 van het Bado met betrekking tot de materialiteit gewijzigd. De maximale materialiteit is met ingang van 2025 gewijzigd naar 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan de reserves en zal betrekking hebben op afwijkingen en onzekerheden samen. [Hier](#) hebben we inzichtelijk gemaakt wat dat op basis van de 2024 cijfers voor u betekent.

De verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording kent een mogelijke range van 0-2% (met dezelfde omvangsbasis). Wij adviseren deze grens gelijk te stellen met de materialiteit voor de (interne) controle en tijdig de financiële verordening aan te passen aan de nieuwe wetgeving.

Overigens is met deze wetgeving ook de rechtmatigheidsverantwoording (eindelijk) formeel onderdeel van het BBV en daarmee de jaarstukken.

De wijziging betekent een verlichting voor de (interne) controledruk

In het controleplan 2024 zijn wij reeds ingegaan op de mogelijk impact. Samengevat betekent de wijziging van de materialiteit een aanpassing van de diepgang van de (interne) controle: het aantal posten en stromen die in de reikwijdte vallen van de (interne) controle neemt af, het aantal deelwaarnemingen van gegevensgerichte werkzaamheden kan over het algemeen verminderen tenzij het aantal fouten en onzekerheden dichtbij de materialiteitsgrens komt. In het controleplan 2025 zullen we de impact voor uw gemeente concreet uitwerken.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- **Onze samenwerking**
- Bijlagen

Onze samenwerking

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe wij hebben samengewerkt met u en uw medewerkers. Daarnaast presenteren wij een overzicht van het aantal uren dat er is gewerkt aan de controle.

08

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking**
- Bijlagen

Onze samenwerking

We hebben een constructieve samenwerking ervaren tijdens het controleproces

Onze reflectie op het proces van de jaarrekeningcontrole

Wij hebben een constructieve samenwerking ervaren en de communicatie is open en duidelijk. Aangezien we voortdurend streven naar een verbetering van het controleproces en onze dienstverlening, evalueren we het proces graag op korte termijn met de organisatie.

De samenwerking tussen de afdeling financiën, de VIC en PwC is wederom goed verlopen. Met de organisatie hebben we twee keer per week een statusoverleg en is voorafgaand een wekelijkse planning gedeeld, dit droeg bij aan een gestructureerd proces en heeft geleid tot tijdige oplevering. Binnen de organisatie is een aantal vaste aanspreekpunten betrokken die onze vragen in de organisatie uitzetten. De communicatielijnen zijn hierdoor kort en bij onduidelijkheden weten we elkaar te vinden. Dit proces verloopt goed. De organisatie communiceert over het algemeen proactief over bijzonderheden in de jaarrekening.

Over het algemeen kijken wij positief terug op het jaarrekeningtraject. Wel zijn er aspecten die verbeterd kunnen worden, zoals de onaangekondigde wijziging in de opzet van de spendanalyse ten behoeve van de controle van aanbestedingen. Ook de analyse omtrent de begrotingsrechtmatigheid was bij initiële oplevering niet voldoende en moest dit herzien worden.

Geen bevindingen te melden rondom onafhankelijkheid

Wij hebben onze naleving van externe normen en ons wereldwijde onafhankelijkheidsbeleid met betrekking tot onze dienstverlening in 2024 bewaakt en bevestigen dat wij aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Overzicht van de gemaakte uren

De controle van de jaarrekening van de gemeente Hengelo vereist voldoende tijd en aandacht van de teamleden van het juiste niveau voor inhoudelijke werkzaamheden, beoordeling en begeleiding. In overeenstemming met de maatregelen die zijn beschreven in het rapport *In het publiek belang* geven wij hieronder een overzicht van de uren die we hebben besteed aan de controle van het lopende jaar van de gemeente Hengelo. De extra gemaakte uren ten opzichte van de planning hebben met name betrekking op de extra controlewerkzaamheden omtrent de splitsing van Dalmeden, aanbestedingen door een gewijzigde spendanalyse en de begrotingsrechtmatigheid.

In het afgelopen jaar is daarnaast door ons meegelezen op verschillende complexiteiten die nog beperkt een weerslag kennen in de jaarrekening van 2024, zoals KMS en zonnepark De Boelderhoek. Dit heeft ook geleid tot een aanvullende urenbesteding.

Categorie	Totaal aantal geplande uren	%	Totaal aantal feitelijke uren	%
Partner/director	100	5	125	6
(Senior) manager	200	11	260	13
Overig personeel*	1.500	83	1.595	81
Totaal	1.800	100	1.980	100

* 'Overig personeel' bestaat uit onze medewerkers en uitbestede uren.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen**
 - SiSa
 - Wet normering topinkomens
 - Materialiteit

Bijlagen

In de eerste bijlage beschrijven we de uitkomsten van de werkzaamheden ten aanzien van de SiSa-bijlage. Daarna staan we stil bij onze controle van de WNT-verantwoording. Tot slot lichten we de materialiteit toe.

09

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

Wet normering topinkomens

Materialiteit

SiSa

Geen bevindingen in de SiSa-bijlage

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2024. In 2024 zijn de SiSa-regelingen licht afgenomen. In totaal waren er in 2024 41 regelingen, ten opzichte van 43 regelingen in 2023. We zien een verbetering in de kwaliteit van oplevering van SiSa-verantwoordingen ten opzichte van voorgaand jaar, waarbij voornamelijk ten aanzien van het aspect prestatielevering vervolgvragen gesteld moeten worden.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:

- €12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan €125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan €125.000 en kleiner dan of gelijk is aan €1.000.000;
- €125.000 indien de omvangsbasis groter is dan €1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. In de [volgende tabel](#) hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen. Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
1	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2	C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
3	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
4	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
5	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
6	D21	Specifieke uitkering impuls jongerencultuur	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
7	E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
8	E113	Tijdelijke regeling uitkering bodemopgaven 2024-2030	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
9	E103B	Tijdelijke stimuleringsregeling slim, veilig, doelmatig en duurzaam gebruik van mobiliteitsinfrastructuur 2023-2027	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
10	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
11	E81	Specifieke uitkering Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
12	E83	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
13	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
14	E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelinstallaties	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
15	E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
16	E97	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023 (nieuw)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
17	F20	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
18	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr..	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
19	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G3	BBZ vóór 2020 – Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G3	BBZ vóór 2020 – Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G3	BBZ vóór 2020 – Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G3	BBZ vóór 2020 – Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
20	G3	BBZ vanaf 2020 – Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeenteraad 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G4	Tozo 2 gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G4	Tozo 3 gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G4	Tozo 4 gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G4	Tozo 5 gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
21	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
22	G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2024			
23	G13	Besteding/baten onderwijsroute gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
24	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
25	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
26	H37	Regeling specifieke uitkering niet beoogde kosten jeugdzorg vanwege verblijf in gemeente (nieuw)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
27	H4	Specifieke uitkering stimulering sport	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
28	J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
29	J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
30	J41B	Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
31	J55	Aanpak energiearmoede	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
32	J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
33	J68	Regeling specifieke uitkering vergunninghouders	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
34	J85	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
35	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
36	J95	Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
37	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
38	J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
39	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
40	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
41	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen
- SiSa

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Wet normering topinkomens

De bezoldiging van uw topfunctionarissen is juist verantwoord in de WNT-bijlage

Geen controlebevindingen in de WNT-verantwoording 2024

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens ('WNT') gecontroleerd. Hierbij zijn geen controlebevindingen geconstateerd. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeentesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de bijlage WNT in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op: <https://www.topinkomens.nl>.

De WNT is in 2024 beperkt gewijzigd

In 2024 is er voor de WNT weinig gewijzigd ten opzichte van 2023. Wel zijn de bedragen geïndexeerd op basis van de loonontwikkeling in de sector overheid. De wettelijke maximale bezoldiging voor topfunctionarissen is aangepast van €223.000 in 2023 naar €233.000 in 2024.

De aandachtspunten voor de WNT-verantwoording 2024 uitgelicht

Daarnaast waren de volgende aandachtspunten mogelijk relevant voor de WNT-verantwoording 2024 van de gemeente Hengelo:

- Als een van de topfunctionarissen ook nog een bezoldiging op andere gronden dan de topfunctie krijgt, dan had er mogelijk een extra overzicht in de WNT-verantwoording opgenomen moeten worden. Voor de gemeente Hengelo is dit niet van toepassing gebleken.
- Als de gemeente niet-topfunctionarissen in dienstbetrekking zou hebben die in 2024 méér bezoldiging ontvingen dan hun deeltijdfactor maal €233.000, dan hadden deze (op functie) als 'overige functionarissen' in de WNT-verantwoording opgenomen moeten worden. Voor de gemeente Hengelo is dit niet van toepassing gebleken.

Bijlage WNT

U hebt twee topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening 2024.

De topfunctionarissen zijn beiden in loondienst.

U hebt in 2024 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen
- SiSa
- Wet normering topinkomens
- Materialiteit**

Materialiteit

De materialiteit is gedurende de controle toegenomen

De gehanteerde materialiteit is €4,69 miljoen

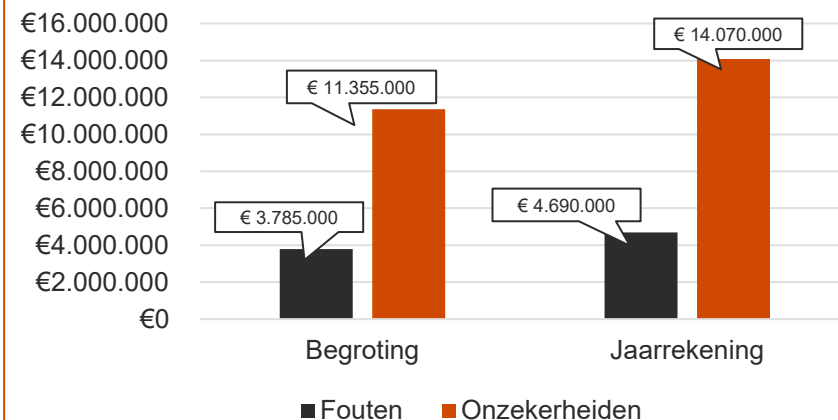
De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening' in onze controleverklaring. Afwijkingen worden als materieel beschouwd wanneer redelijkerwijs kan worden verwacht dat ze, elk afzonderlijk of in totaal, gevolgen kunnen hebben voor de economische beslissingen die gebruikers op grond van de jaarrekening nemen.

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) zijn de goedkeuringstoleranties bepaald die de accountant ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de gemeente hanteert. De totale werkelijke kosten van de gemeente, inclusief de toevoegingen aan de bestemmingsreserves, vormen de totale werkelijke kosten van de gemeente. De materialiteit bepaalt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en het effect van vastgestelde afwijkingen op onze verklaring.

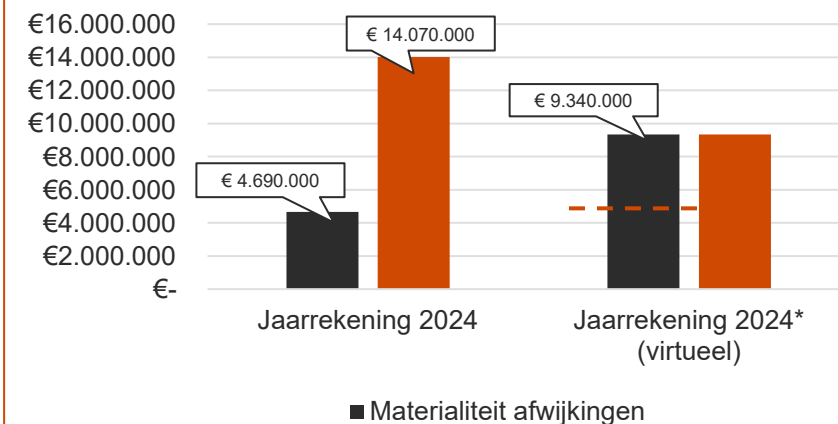
Virtuele uitkomst controle met aangepaste materialiteit

Op 16 april 2025 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om artikel 2 van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden ('Bado') met betrekking tot de materialiteit te wijzigen. De maximale materialiteit is daarmee met ingang van boekjaar 2025 gewijzigd naar 2% van de totale lasten **exclusief** de toevoegingen aan de reserves en zal betrekking hebben op afwijkingen en onzekerheden samen. In het figuur hiernaast hebben wij met een rode stippellijn aangegeven wat de bevindingen in 2024 hadden betekend op basis van de aangepaste materialiteit. Op basis van de verwachte aanpassingen in de materialiteit had gemeente Hengelo virtueel ook een goedkeurende controleverklaring gekregen, maar bevinden de ongecorrigeerde controleverschillen zich wel aan de bovenkant van de bandbreedte.

Materialiteit jaarrekening t.o.v. begroting

Ontwikkeling van de materialiteit

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van de gemeente Hengelo

Verklaring over de jaarrekening 2024

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken 2024 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2024 en van het vermogen van gemeente Hengelo ('de gemeente') op 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten ('BBV').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024 van gemeente Hengelo gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2024;
- de balans per 31 december 2024;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het college van burgemeester en wethouders over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2024;
- de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen;
- de WNT-verantwoording 2024; en
- het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is het BBV.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 18 december 2024 en het Controleprotocol WNT 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Hengelo zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude en financiële risico's, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel belang' wordt toegelicht in de sectie 'Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening'.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de bij onze controle toegepaste materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op €4,69 miljoen (2023: €4,04 miljoen), waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% bedraagt en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2024.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €232.000 (2023: €200.000) rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen, of in het kader van SiSa of WNT, relevant zijn. Daarnaast rapporteren wij balansreclassificaties boven de €3,51 miljoen.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in gemeente Hengelo en haar omgeving en de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad toezicht uitoefent en de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar de paragraaf Bedrijfsvoering van de jaarstukken 2024, waarin het college van burgemeester en wethouders haar frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder de frauderisicoanalyse van het management, de gedragscode, en voor zover wij dat noodzakelijk achtten voor onze controle, de werking getoetst van deze interne beheersmaatregelen.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van het college van burgemeester en wethouders en het management (waaronder de directeur bedrijfsvoering, concern controller, afdelingsmanager financiën, advies en control en de medewerkers van de verbijzonderde interne controle) of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van frauderisico's.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerde frauderisico's	Onze controlewerkzaamheden en observaties
Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het college van burgemeester en wethouders c.q. het management	
Het college van burgemeester en wethouders c.q. het management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het college van burgemeester en wethouders c.q. het management, waaronder risico's	Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Wij hebben onze controle hoofdzakelijk gegevensgericht ingestoken. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd. Wij hebben voor organisaties/bedrijven waar collegeleden een nevenfunctie hebben, vastgesteld of de gemeente materiële inkooptransacties met deze organisaties/bedrijven is aangegaan. Dergelijke materiële inkooptransacties hebben wij niet aangetroffen.

Geïdentificeerde frauderisico's	Onze controlewerkzaamheden en observaties
op mogelijke afwijkingen als gevolg van fraude op basis van een analyse van mogelijke belangen van het college van burgemeester en wethouders c.q. het management. In dat kader hebben wij specifiek aandacht besteed aan: • journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt; • significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening; • schattingen.	Tevens hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het college c.q. het management, specifiek de waardering van de grondexploitatie. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college c.q. het management bij deze posten. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het college c.q. het management.
Het risico dat inkoopcontracten worden gegund aan (bevreemde) partijen, dan wel dat sprake is van omkoping om een contract te verkrijgen (met het risico op belangenverstrengeling en kickbacks). De gemeente Hengelo heeft een grote diversiteit aan inkoop van goederen en diensten die worden ingekocht bij een groot aantal leveranciers. Er is ook een groot aantal ambtenaren dat inkopen kan initiëren en al dan niet met behulp van inkoopspecialisten deze inkopen realiseren. Hierdoor bestaat inherent een risico op kickbacks en belangenverstrengeling.	Wij hebben de opzet en implementatie van relevante interne beheersingsmaatregelen in het proces inkoop en aanbestedingen geëvalueerd. Wij hebben vastgesteld dat er een spendanalyse is opgesteld en dat er interne controles zijn uitgevoerd. Wij hebben de uitkomsten van de door de organisatie uitgevoerde interne controles op de naleving van aanbestedingsrichtlijnen geëvalueerd. Daarnaast hebben wij gegevensgerichte deelwaarnemingen op de aanbestedingsdossiers uitgevoerd op crediteurniveau. Hierbij is expliciet vastgesteld voor aanbestedingen in de deelwaarneming dat de juiste aanbestedingsprocedure is gevolgd, dat meerdere medewerkers betrokken zijn geweest bij het proces van gunning, het contract door een bevoegde medewerker is getekend en dat de opdracht is gegund aan de partij die op basis van de gunningscriteria de opdracht had moeten krijgen op basis van vooraf vastgestelde criteria. Daarnaast hebben wij risicogericht controles uitgevoerd op de beheersing van meerwerk en hebben wij op basis van deelwaarnemingen beoordeeld of indien er sprake is van meerwerk van de opdrachten, de prestatie daadwerkelijk is geleverd en of er functiescheiding bestaat. Wij hebben voor organisaties/bedrijven waar collegeleden of het management een nevenfunctie hebben, vastgesteld of de gemeente niet-zakelijke transacties is aangegaan met deze organisaties/bedrijven. Dergelijke inkooptransacties hebben wij niet aangetroffen. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van Europese en/of interne aanbestedingsrichtlijnen.
Het risico op niet-zakelijke transacties bij de grondverkoop en het risico op onjuiste opbrengstverantwoording inzake grondverkoop De gemeente Hengelo kent jaarlijks omvangrijke grondverkoop aan onder andere particulieren, projectontwikkelaars en bedrijven. Het risico bestaat hier dat transacties worden afgesloten tegen niet zakelijke voorwaarden, met het inherente risico op kickbacks en belangenverstrengeling. Daarnaast bestaat het frauderisico dat opbrengsten grondverkoop niet juist worden verantwoord.	Wij hebben de opzet en implementatie van relevante beheersingsmaatregelen in het proces ten aanzien van grondverkoop geëvalueerd. Wij hebben onze controle hoofdzakelijk gegevensgericht ingestoken. Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, waarbij we door middel van deelwaarnemingen hebben getoetst of bij verkooptransacties marktconforme prijzen tot stand zijn gekomen en de opbrengsten grondverkoop juist zijn verantwoord. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat geen verkooptransacties hebben plaatsgevonden met organisaties/bedrijven waar collegeleden of het management nevenfuncties hebben. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van (de juiste verantwoording van) grondverkoop.

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Daarnaast hebben we kennisgenomen van advocatenbrieven en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing vormen voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Indien daar sprake van was, hebben wij onze evaluatie van het risico van fraude en de gevolgen daarvan voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Zoals toegelicht in de paragraaf 'Weerstandsvormen en risicobeheersing' heeft het college van burgemeester en wethouders een beoordeling opgesteld van de mogelijkheden van de gemeente om de risico's vanuit de normale bedrijfsvoering financieel op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de toezichthouder voort te zetten.

Onze werkzaamheden om de risico-inschatting in relatie tot de financiële positie van het college van burgemeester en wethouders te evalueren omvatten onder andere:

- Kennisnemen van het risicomanagement en overwegen of de risico-inschatting van het college van burgemeester en wethouders alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben door het doornemen van notulen, interne memo's en het college van burgemeester en wethouders bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- Kennisnemen van de beleidsbegroting 2025-2028, de ontwikkelingen in de sector lokale overheden en het analyseren van de ontwikkeling van de belangrijkste kengetallen in de begroting.
- Analyseren of de huidige en de benodigde financiering voor het kunnen voortzetten van het geheel van de activiteiten en bedrijfsvoering is gewaarborgd.
- Vastgesteld dat de verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare ratio's.
- Inwinnen van inlichtingen bij het college van burgemeester en wethouders over zijn kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van burgemeester en wethouders over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, en of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken 2024 opgenomen andere informatie

De jaarstukken 2024 omvatten ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in de jaarstukken anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet ('de specifieke uitkeringen') rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen ('de SiSa-bijlage').

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2024 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet ('Regeling Informatieverstreking SiSa').

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de Regeling Informatieverstreking SiSa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2024, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2024 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.
- Het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met het BBV;
- de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader;
- het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening; en voor
- een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid en is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de controlestandaarden is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer hier sprake van is.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Groningen, 12 juni 2025

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door:

S.J. Dul MSc RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2024 van gemeente Hengelo

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 18 december 2024, het Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat
 - de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten, rechtmatig tot stand zijn gekomen.
- Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing van de gemeente.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Ook het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente financiële risico's niet kan opvangen.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Gestelde vragen Technisch beraad 2 juni 2025

- Klopt de indicator 'aantal geregistreerde misdrijven' op pagina 35?
Antwoord: Ja, de cijfers van 2023 zijn niet te vergelijken met de cijfers van 2024 omdat deze uit andere bronnen komen.
- Klopt de indicator 'percentage mensen dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt' op pagina 36? Zijn de bronnen in deze vergelijking hetzelfde? In beide jaren Hengelo's Panel?
Antwoord: Ja komt beiden uit Hengelo's panel.
- Pagina 36 onder 1.2.1 Tekst : "Deelname aan de CBS Veiligheidsmonitor geeft meer informatie. Dit gebeurt voor het eerst in 2024." Zijn deze cijfers van 2024 of 2025? Svp toelichten.
Antwoord: Dit gebeurt in 2025, de resultaten komen in 2026.
- Op pagina 42 wordt gesteld dat het 'Deelprogramma Fiets' in het voorjaar van 2025 opgeleverd wordt. Het is nu juni. Wanneer ontvangt de raad dit programma?
Antwoord: Het deelprogramma Fiets is inmiddels met de raad gedeeld
- Kloppen de indicatoren 'aantal verkeersongevallen in Hengelo' en 'aantal verkeersslachtoffers in Hengelo' op pagina 41? Er wordt een verwijzing gemaakt naar een raadsbrief van mei 2025 (zaaknummer 3891087; 546 om 159).
Antwoord: De meest recente cijfers zijn gedeeld in de raadsbrief van mei. Dit zijn de cijfers die officieel door het ministerie zijn gedeeld
- Op pagina 44 wordt gesteld dat 'een totaaloverzicht van ons energieverbruik ontbreekt'. Wanneer is dit overzicht er wel?
Antwoord: Deze gegevens halen wij uit het landelijk klimaatmonitor. De cijfers voor 2024 worden pas eind dit jaar gepubliceerd.
- Wat is de verdeling van de financiële bijdragen aan de Twente Board (pag. 46)?
Antwoord: De regionale publieke middelen uit de Agenda voor Twente 2023 – 2027 leiden tot investeringen in de regio vanuit andere publieke en private bronnen. Halverwege de uitvoering van de agenda, heeft een investering van € 13 miljoen een multiplier gerealiseerd van een totaal aan € 198 miljoen publieke en private investeringen in de regio. Daarmee liggen we op koers om de doelstelling van 8,5 in de Agenda voor Twente te behalen.

Voorbeelden zijn de Regio Deal Twente II (totale verwachte investering €89 miljoen) en nationaal versterkingsplan microchipsector (totale verwachte investering €108 miljoen). Daarnaast is er een indirecte multiplier, het gevolg van investeringen in de ontwikkeling van het innovatie-ecosysteem. Denk bijvoorbeeld programma's in het Nationaal Groeifonds of Interreg projecten. Tot slot is er een afgeleide multiplier, het resultaat van de gezamenlijke inzet van partners in Twente. Twente Board Development ondersteunt dit veelal vanuit de regionale lobbystructuur, maar het succes kent meerdere eigenaren in de regio. Voorbeelden zijn de investeringen in de fysieke infrastructuur in Twente. In komende rapportage gaan we deze indirecte en afgeleide multiplier nog beter inzichtelijk maken.
- Wat is onze betrokkenheid bij Campus Westermaat/Green Box (pag. 48)?
Antwoord: De gemeente is verantwoordelijk voor de gebiedsontwikkeling/grondexploitatie van Westermaat Campus. The Green Box bevindt zich op een deel van Westermaat dat zich ten noorden van Campus bevindt. De gemeente heeft hier geen directe rol, maar staat in goed contact met de eigenaar van The Green Box over de ontwikkelingen aldaar.
- Waarom zijn de voorbereidingskosten voor de huisvesting van de voetbalacademie niet meegenomen in de kredietaanvraag (pag. 63)?
Antwoord: Er is nog geen go-besluit m.b.t. de realisatie van het project. Voorzichtigheidshave worden de voorbereidingskosten al "genomen". Dit is ook in lijn met de wens van de raad om zoveel mogelijk kosten incidenteel te dekken.
- Op pagina 70, onder 6.2.1 wordt gesteld dat 'mensen zonder aflossingscapaciteit direct een schone lei kunnen krijgen' (Wsnp). Neemt de gemeente deze schuld over?
Antwoord: De schuld wordt niet door de gemeente overgenomen. Er wordt een aanbod gedaan aan de schuldeisers, afhankelijk van wat iemand voor betalingsruimte heeft binnen

zijn budget. Als er geen afloscapaciteit is, dan kan de rechter besluiten dat de schuldeisers niets krijgen, een 0-optie. Dan is er vanaf de uitspraak van de rechter direct een 'schone lei'. (De schuldenaar hoeft de schuldeisers dan niets meer terug te betalen. De schuldeisers staan met lege handen.)

- Afval: Graag ontvangen wij inzicht in de kosten verpakkingen en de kosten van de serviceverhogende maatregelen. Ook ontvangen wij graag inzicht in werkelijk gerealiseerde baten en lasten, conform het overzicht van de raadsbrief 1-10-2024.

Antwoord: De beantwoording van het eerste deel van de vraag wordt, zoals met de raad is afgesproken meegenomen in de evaluatie van de moties en amendementen bij de zomernota 2025. Voor het overzicht van werkelijk gerealiseerde baten en lasten, zie bijlage 1.

- Zijn de beleidsindicatoren onder 7.1.1 en 7.1.2 nu wel bekend? Graag ontvangen wij deze dan.

Antwoord: Deze gegevens halen wij uit het landelijk klimaatmonitor. De cijfers voor 2024 worden pas eind dit jaar gepubliceerd.

- De beleidsindicator 'percentage woningzoekenden dat een huurwoning krijgt toegewezen.....' is fors hoger dan vorig jaar. Klopt dit?

Antwoord: Voor 2024 zijn er 861 verhuringen geweest op een aantal actieven van 4.216. Dit is 20,4%. In 2023 was dit 438 op 3.369 (13%). (bron: Welbions, woninghuren.nl) De aantallen kloppen. Woninghuren.nl is pas sinds april 2023 operationeel. Hierdoor is de telling over 2023 eigenlijk niet geschikt als vergelijkingsmateriaal. De cijfers zullen de komende jaren steeds betrouwbaarder worden.

- Is er een overzicht van gebouwen die worden ingezet voor beleidsdoelstellingen?

Antwoord: Ja, dit overzicht is beschikbaar indien hier belangstelling voor is.

- Op pagina 110 wordt gesteld dat '€ 214.000 aan betalingen zijn gedaan die voortkomen uit ontbonden arbeidsovereenkomsten, dit veelal in de vorm van eigen risico WW'. Om hoeveel ontbonden arbeidsovereenkomsten gaat het hier?

Antwoord: Het gaat om 5 ontbonden overeenkomsten in 2024. Overigens hebben de genoemde kosten voor een deel betrekking op overeenkomsten die al vóór 31-12-2023 ontbonden zijn.

- Graag ontvangen wij inzicht in de kosten van externe inhuur en de reden van de forse overschrijding zoals opgenomen op blz. 112. Uitsplitsing per domein en management/uitvoering.

Antwoord: De uitsplitsing van de kosten externe inhuur per domein is weergegeven in de tabel op blz. 112. Voor de redenen van inhuur verwijzen wij u naar de beantwoording van de vraag verderop.

De inhuur van ruim € 12,5 miljoen heeft nagenoeg geheel betrekking gehad op de uitvoering.

- Is er ook een taartdiagram zoals op pag. 128 te maken van de zes risico's genoemd op pagina 126?

Antwoord: Het overzicht van belangrijkste risico's is een kwalitatieve weergave van de risicoanalyse van de gemeente. Dat betekent dat er meerdere risico's onder één thema geïdentificeerd zijn, die hebben niet allemaal financiële impact. De impact van deze risico's is daarom ook moeilijk met elkaar te vergelijken. Om deze reden kunnen we niet financiële effecten gebruiken om daar een taartdiagram van te maken. De taartdiagram ziet specifiek toe op financiële risico's die een weerslag hebben op het weerstandsvermogen. Impact van een risico wordt op verschillende categorieën ingedeeld en is daarom moeilijk te vergelijken.

- Graag ontvangen wij een overzicht van de structurele exploitatieruimte uit de jaren 2020-2023, zoals weergegeven in het staatje op blz. 129.

Antwoord:

Jaarrekening	2020	2021	2022	2023
Str.expl.ruimte	2,7%	2,4%	4,3%	1,3%

- Op blz. 177 is het subtotaal bij welzijn niet gevuld.
Antwoord: Dit is gecorrigeerd. Het subtotaal bedraagt € 2.365.084.
- Op blz. 199 staat in de alinea onder het staatje de bedragen € 26,8 miljoen en € 27,8 miljoen genoemd. Graag ontvangen wij toelichting op deze bedragen. Is het tweede bedrag niet ook € 26,8 miljoen?
Antwoord: De genoemde € 27,8 miljoen had € 26,8 miljoen moeten zijn zoals daarvoor benoemd.
- Op blz. 208 staat bij de reserve Vluchtelingen een toevoeging van € 7.950 genoemd. Moet dit geen onttrekking zijn?
Antwoord: Dit klopt. Er is € 7,95 miljoen onttrokken en gestort in de reserve kapitaallasten voor de aankoop van het pand aan de Hazenweg.
- Op alle taakvelden wordt gesproken over capaciteitsproblemen, in hoofdstuk 9 staat dat de vacatures zo goed als zijn ingevuld. En er is 4,7 miljoen meer uitgegeven dan begroot op inhuur. Hoe verhoudt dit zich tot elkaar?
Antwoord: Het feit dat vacatures zo goed als zijn ingevuld kan niet 1 op 1 worden gerelateerd aan de gesignaleerde capaciteitsproblemen c.q. hoogte van de inhuur. Redenen hiervoor zijn o.a.:
 - *In een aantal gevallen wordt door ons, o.m. vanuit bedrijfscontinuïteit, voor inhuur gekozen in de (soms lange) periode tussen ontstaan en invulling van een vacature.*
 - *Inhuur is soms de (enige) aangewezen weg om tijdelijke pieken in werkdruk op te vangen.*
 - *We huren op onderdelen externe expertise in die intern niet beschikbaar is en die moeilijk te vinden is in de huidige krappe arbeidsmarkt.*
 - *Vervanging van medewerkers die langdurig ziek zijn.*

Afvalbegroting 2024					
Soort exploitatielast	begroot	werkelijk	Soort exploitatiebate	begroot	werkelijk
kosten diensten derden	28.805	19.050	Borne	166.599	272.782
uren Fysiek	155.612	98.480	grof huishoudelijk afval	583.114	500.089
besteding subsidie zwerfafval	37.026	46.036	subsidie zwerfafval	111.000	151.481
communicatie	121.622	65.139	dividend Twence	575.000	575.000
handhaving (lonen R&T)	145.120	170.976	papier	113.424	188.642
bijdrage machinaal vegen	717.590	717.590	verpakkingen	310.365	406.454
inzamelmiddelen	530.000	1.023.930	opbrengst spoedeisende bestuursdwang	45.577	19.584
exploitatie afvalbrengpunt	1.235.277	1.254.244	opbrengst overige grondstoffen (saldo)	415.551	460.562
inzamelkosten diverse afvalstromen	13.646	5.408	Onttrekking voorziening afval	0	366.093
bijdr.reg.transportkostenegalisatie	206.910	136.123	Oninbare vorderingen afvalstoffenheffing	-100.000	-80.547
fijnrest	946.260	966.224	Baten aanmaning dwangbevel en	85.000	88.028
grofrest	526.140	612.788	invordering (ADI)		
GFT-afval	1.246.700	1.130.571			
papier (zie ook baten)	740.000	527.379			
verpakkingen (zie ook baten)	1.455.000	1.559.262			
grof tuinafval	189.000	157.250			
overige grondstoffen (saldo)	333.392	431.888			
dump	544.500	587.800			
perceptiekosten GBT	507.023	510.701	In begroting opgenomen bedrag heffing	9.317.705	9.383.603
totaal taakveld 7.3	9.679.623	10.020.838	totaal taakveld 7.3	11.623.335	12.331.771
BTW compensatiefonds (extracomptabel)	1.437.110	1.629.706	kwijtschelding (taakveld 6.3)	-500.000	-516.087
toe te rekenen overhead (taakveld 0.4)	235.564	166.299			
totaal	11.352.297	11.816.844	totaal	11.123.335	11.815.684

Totaal lasten 2024	11.352.297	11.816.844
Totaal baten 2024	11.123.335	11.815.684
Percentage kostendekkendheid	98,0%	99,99%

Behandelvoorstel

Onderwerp	Verordening Verbeter je huis leningen Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn leningen)		
Zaaknummer	3896674	Portefeuillehouder	Claudio Bruggink
Historie	Voor een grote groep inwoners is het gebrek aan financiële middelen een beperking om te verduurzamen. De gemeente Hengelo wil zijn inwoners financieel en met advies ondersteunen zodat verduurzaming betaalbaar en haalbaar is voor alle inwoners. Gemeente, provincie en landelijke overheid hebben al diverse subsidievormen en regelingen. De Verbeter je huis leningen die Hengelo wil gaan verstrekken via SVn zijn aanvullend op de bestaande subsidies en leenvormen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de inhoud van het raadsadvies.		
Belangrijkste beslissing/-besprekspunten	In de zomernota 2024-2028 is €7.500.000 gereserveerd voor het verstrekken van leningen via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn). Met het vaststellen van de verordening wordt invulling gegeven aan de toegekende middelen in de zomernota van 2024-2028 voor het doel waarvoor deze gereserveerd zijn.		
Noot:	De raadsleden wordt uitdrukkelijk geadviseerd om technische vragen, via de raadsgriffie, vóórafgaand aan de politieke markt te stellen.		

Politieke Markt	24 juni			
Voorzitter	Griffiemedewerker	Zaal	Domein	Duur
Elske Mooijman	Anke Haarhuis	Raadzaal		60 min
Doel van de sessie	Oordeelsvorming ter voorbereiding op besluitvorming in de raad			
Behandeladvies	De fracties wordt gevraagd om hun oordeel te geven over de voorliggende verordening en de daarbij horende financiële invulling van het gereserveerde bedrag uit de zomernota 2024-2028.			
Spreekrecht publiek	ja	Maximaal 5 minuten per persoon, de voorzitter bewaakt de tijd en de orde van de vergadering.		

Raad	25 juni 2025	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	De raad wordt gevraagd te besluiten om: 1. De verordening "Verbeter je huis" leningen vast te stellen; 2. Een budget van € 7.500.000 vast te stellen voor de verordening "Verbeter je huis" leningen voor het verstrekken van (duurzaamheid) leningen waarvan maximaal € 500.000 beschikbaar te stellen voor de "Verbeter je huis Maatwerklening".	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3896674	Wierink, Frank	ORO-DC	Claudio Bruggink
ONDERWERP			
3896674 - Verordening Verbeter je huis leningen Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

1. De verordening “Verbeter je huis” leningen vast te stellen;
2. Een budget van € 7.500.000 vast te stellen voor de verordening “Verbeter je huis” leningen voor het verstrekken van (duurzaamheid) leningen waarvan maximaal € 500.000 beschikbaar te stellen voor de “Verbeter je huis Maatwerklening”.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

In de zomernota 2024-2028 is €7.500.000 gereserveerd voor het verstrekken van leningen via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn). De Verbeter je huis leningen zorgen ervoor dat SVn het geld namens de gemeente kan uitgeven voor duurzaamheidsleningen. SVn neemt hierbij het meeste werk voor de gemeente uit handen.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3896674	Wierink, Frank	ORO-DC	Claudio Bruggink
ONDERWERP			
3896674 - Verordening Verbeter je huis leningen Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten			

BESLUIT

1. De verordening "Verbeter je huis" leningen vast te stellen;
2. Een budget van € 7.500.000 vast te stellen voor de verordening "Verbeter je huis" leningen voor het verstrekken van (duurzaamheid) leningen waarvan maximaal € 500.000 beschikbaar te stellen voor de "Verbeter je huis Maatwerklening".

INLEIDING

Inleiding

We hebben afgesproken dat we in 2050 klimaat- en energieneutraal zijn. Dat leidt tot grote veranderingen voor iedereen. Die veranderingen zijn positief op meerdere manieren. We zorgen voor een schoner milieu én we zorgen voor een lagere energierekening. We pakken dus ook energiearmoede aan en zorgen er dus voor dat alle inwoners hun huis aardgasvrij én duurzamer én gezonder kunnen maken.

We ondersteunen onze inwoners financieel en met advies zodat de verduurzaming betaalbaar en haalbaar is voor alle inwoners.

We zien dat voor een grote groep het gebrek aan financiële middelen een beperking is om te verduurzamen. Gemeente, provincie en landelijke overheid hebben al diverse subsidievormen en regelingen.

Binnen de financiële ondersteuning die we inwoners bieden nemen de SVn leningen de plek in tussen Warmtefondsen leningen en Commerciële leningen.

1. Gemeentelijke subsidies (Laat het isoleren subsidie, Doe Het zelf Subsidie, Isolatiehulp)
2. Rijkssubsidie (ISDE)
3. Eigen spaargeld
4. Warmtefondsen leningen
5. SVn Leningen
6. Commerciële leningen

Voor de meeste inwoners is het interessant om eerst subsidies te gebruiken om hun woning te verduurzamen, vervolgens eigen spaargeld en als laatste stap een vorm van een lening.

Een SVn lening vult daarbij het gat op tussen de Warmtefondsenleningen en Commerciële leningen. Om onze inwoners te helpen is er in de Zomernota 2024-2028 € 7.500.000 gereserveerd voor het openstellen van duurzaamheidsleningen via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn).

In samenwerking met SVn kunnen de duurzaamheidsleningen uitgegeven worden. Zij neemt hierbij het meeste werk voor de gemeente uit handen. SVn biedt financiering aan voor maatschappelijk waardevolle situaties waar de markt dit niet doet. SVn is hierbij de uitvoerende partij en voert het verstrekken en beheren van de leningen uit. De gemeente betaald hiervoor een vergoeding aan SVn en ontvangt een rentevergoeding over de uitgezette middelen. De kosten en baten hiervoor zijn meegenomen in de zomernota 2024-2028. Deze werkwijze is gelijk aan de werkwijze voor de Starterslening die in de gemeente Hengelo door SVn verstrekt wordt. Voor de starterslening is een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de Gemeente Hengelo en SVn. Door een addendum aan te gaan kan deze samenwerkingsovereenkomst ook worden gebruikt voor Verbeter je huis leningen.

De Verbeter je huis leningen die we verstrekken via SVn zijn aanvullend op de bestaande subsidies en leenvormen. Samen met SVn hebben we gekozen voor de volgende leenvormen toegespitst op verschillende doelgroepen. Andere gemeenten bieden vergelijkbare leenvormen aan. Voor de Verbeter je huis lening, Verbeter je huis Verzilver lening en de Verbeter je VvE lening dekt het rentepercentage de kosten voor de gemeente voor de afhandeling door SVn en is daarom relatief laag.

Naam lening	Voor Wie	Maximale bedrag	Rente	Bijzonderheden
Verbeter je huis lening	- Voor Eigenaar bewoners of kleine verhuurders (maximaal 3 woningen) - De aanvrager of 1 van de aanvragers is jonger dan 76 jaar	€ 50.000	1,7%	
Verbeter je huis Verzilver lening	- Voor Eigenaar bewoners - De aanvrager of beide aanvragers is/zijn ouder dan 58 jaar	€ 50.000	Wordt door SVn bepaald	- Looptijd van de lening is maximaal 75 jaar. - Rente wordt bijgeschreven op de schuld. - Aflossing na 75 jaar of bij overlijden of verkoop van de woning. - Hypothecaire lening waarbij de inwoner hypotheekgever is en SVN hypotheeknemer. - Notariskosten en kosten voor financieel advies zijn voor eigen rekening en kunnen meegefinancierd worden.
Verbeter je huis maatwerk lening	- Voor Eigenaar bewoners of kleine verhuurders (maximaal 3 woningen). - De inwoner is door SVn afgewezen voor de Verbeter je huis lening of verbeter je huis verzilver lening.	€ 50.000	0,0%	- Maatregelen moeten collectief worden uitgevoerd. - Hypothecaire lening waarbij de inwoner hypotheekgever is en SVN hypotheeknemer. - Notariskosten en kosten voor financieel advies zijn voor eigen rekening en kunnen meegefinancierd worden.
Verbeter je VvE lening	Voor kleine VvE's met Maximaal 7 appartementsrechten	€ 25.000 per appartementsrecht	1,7% met NHG borg 1,9% zonder NHG borg	Het is een zakelijke lening die door de VvE wordt aangevraagd.

ARGUMENTEN

1.1 We geven uitvoering aan het in de zomernota van 2024-2028 toegekende bedrag van € 7.500.000 voor duurzaamheidsleningen bij SVn.

Met het vaststellen van de verordening geven we invulling aan de toegekende middelen in de zomernota van 2024-2028 voor het doel waarvoor deze gereserveerd zijn.

1.2 We geven huishoudens met een inkomen van meer dan €60.000 meer financiële mogelijkheden om hun woning te verduurzamen.

Bij het Warmtefonds moeten huiseigenaren met een inkomen van meer dan € 60.000 per jaar marktconforme en hogere tarieven betalen. Door de verbeter je huis leningen aan te bieden kunnen ook deze inwoners tegen een lage rente geld lenen om hun woning te verduurzamen. Waardoor meer inwoners in staat zijn om hun woning te verduurzamen.

1.3 We creëren extra financiële ruimte voor de meest kwetsbare inwoners

De Verbeter je huis maatwerklening geeft huiseigenaren die geen lening kunnen krijgen op basis van hun inkomen maar wel onderdeel zijn van een collectieve aanpak de mogelijkheid om geld te lenen om hun woning te verduurzamen. We zorgen dat ook deze kwetsbare inwoners gebruik kunnen maken van een collectieve aanpak. Waarmee ze hun Energierekening blijvend kunnen verlagen en minder gevoelig zijn voor stijgende energieprijzen. Ten opzichte van het Warmtefonds biedt deze lening de mogelijkheid om ook achterstallig onderhoud mee te financieren, iets dat in deze situaties vaak noodzakelijk is om ook te kunnen verduurzamen. Door een restschuld garantie kunnen inwoners geen restschuld overhouden aan het einde van de looptijd.

1.4 We creëren extra financiële ruimte voor VvE's

We bieden nog geen ondersteuning aan, aan Verenigingen van Eigenaren (VvE's) voor het verduurzamen van hun panden. De Verbeter je VvE lening is een eerste stap om kleine VvE's (maximaal 7 appartementsrechten) vanuit de gemeente te ondersteunen om hun panden te verduurzamen.

1.5 We stimuleren inwoners om te verduurzamen door ook andere maatregelen mee te financieren

Met de Verbeter je Huis lening en de Verbeter je Huis verzilverlening is het mogelijk om ook andere maatregelen (achterstallig onderhoud, asbestsanering, levensloopbestendig maken en klimaat adaptieve maatregelen) mee te financieren wanneer tenminste één energiebesparende of -opwekkende maatregel wordt genomen. Deze werkwijze zorg ervoor dat inwoners die willen verduurzamen maar dit niet kunnen omdat er eerst achterstallig onderhoud moet worden aangepakt, dit nu wel kunnen doen door de extra aanpassingen ook mee te financieren. Inwoners die andere maatregelen aan hun woning willen nemen worden extra gestimuleerd om ook te verduurzamen omdat ze dan ook de andere maatregelen via de lening kunnen financieren.

2.1 Er is € 7,5 miljoen toegekend om de duurzaamheidsleningen voor Hengelo in te voeren.

De inzet van de € 7,5 miljoen levert vier verschillende leenvormen op om 300 inwoners met een woning te ondersteunen met het nemen van duurzame maatregelen. We gaan hierbij uit van 300 leningen met een gemiddelde leensom van €25.000 per lening, conform het voorstel in de zomernota 2024-2028. Over een periode van 3 jaar wordt totaal € 7,5 miljoen beschikbaar gesteld om leningen te kunnen verstrekken.

2.2 We beperken het risico dat we lopen met maatwerkleningen

Wanneer veel "Verbeter je huis maatwerkleningen" verstrekt worden zal de gemeente kosten maken voor het verstrekken van de leningen. Voor deze lening wordt namelijk geen rente gevraagd die onze kosten dekken. Ook is de lening de eerste drie jaar aflossingsvrij. Daarna wordt de aflossing bepaald op basis van draagkracht van de inwoner en NHG normen en is er een kans dat de lening niet terugbetaald wordt. Bovendien maakt de maatwerklening gebruik van een restschuld garantie waardoor de inwoners niet achter kunnen blijven met een restschuld maar deze gedekt wordt door de gemeente. Restschulden die achterblijven bij de maatwerkleningen moeten door de gemeente afgeschreven worden op vastgestelde middelen. We hebben nog geen inzicht in hoe groot de groep is die gebruik kan maken van de "Verbeter je huis Maatwerklening" en hoe groot de groep is die de aflossing niet kan betalen en kunnen dit risico niet kwantificeren. Om dit risico te beperken maximaliseren we het budget dat beschikbaar is voor de Verbeter je huis maatwerklening

KANTTEKENINGEN

1.1 Er worden minimale energiebesparende maatregelen genomen.

Er bestaat een risico dat inwoners minimale energiebesparende of -opwekkende maatregelen nemen om vervolgens andere maatregelen, zoals het levensloopbestendig maken van de woning, te financieren. We monitoren de aanvragen en wanneer er veel aanvragen zijn waarbij er minimaal ingezet wordt op energiebesparende of -opwekkende maatregelen zullen we de verordening hierop aanpassen.

2.1 Rentederving op de schatkistrekening

Op het moment dat we middelen bij SVn onderbrengen ontvangen we geen rente voor het ondergebrachte deel op onze schatkistrekening. Bij SVn ontvangen we rente op de middelen die op de rekening courant staan, middelen die als "Verbeter je huis lening", "Verbeter je huis verzilverlening" en "Verbeter je VvE lening" zijn uitgegeven door SVn zorgen ook voor een rentebaat. Deze baten zijn naar waarschijnlijkheid lager dan de baten die we anders op de schatkist hadden ontvangen.

2.2 Veel maatwerkleningen leiden tot hogere kosten.

Met een budgetplafond van €500.000 wordt het risico op het verstrekken van het aantal maatwerkleningen beperkt. Voor het bedrag van €500.000 bestaat er een risico dat de leningen niet terugbetaald worden. SVn kan niet kwantificeren wat het risico is op achterstanden aan het einde van de looptijd. Daarnaast is

er sprake van een maximale netto inkomstenderving van €4.100 per jaar als 500.000 wordt verstrekt aan Maatwerklening en niet aan Verbeter je huis leningen. Maar we vinden het belangrijk om deze kwetsbare doelgroep met een eigen woningen te helpen met het verduurzamen van hun woning wanneer zij dit doen in een collectieve aanpak. Dit zorgt ervoor dat deze inwoners niet achterblijven in de energietransitie en geconfronteerd worden met stijgende energieprijzen.

VERVOLG

Bestuurlijk vervolg

Na vaststelling van de verordening in de raad kan de regeling opengesteld worden.

Financiën

Met deze verordening wordt totaal € 7.5 miljoen aan liquide middelen gestort in een revolverend fonds bij de SVn. De verordening zal vrijwel budget neutraal worden uitgevoerd worden en leidt tot een hele kleine plus voor de leenvormen 1,2 en 4. De beheerkosten die door de gemeente aan SVn betaald worden vallen namelijk weg tegen de te ontvangen rentebaten. Het financiële effect van deze verordening is reeds meegenomen in de Zomernota 2024-2028. De kosten van de "Verbeter je huis maatwerklening" zijn hier niet in meegenomen. De "Verbeter je huis maatwerklening" kan alleen afgesloten worden door inwoners die hun woning verduurzamen als onderdeel van een collectieve aanpak. Om te zorgen dat deze inwoners niet geconfronteerd worden met stijgende energierekeningen vinden we het belangrijk dat ook deze inwoners mee kunnen doen bij een collectieve aanpak. Dit is benoemd bij kanttekening 2.2.

Communicatie

De verordening wordt gecommuniceerd via onze gebruikelijke kanalen zoals het Hengelo's weekblad en social mediakanalen. Daarnaast zal de verordening ook onder de aandacht gebracht worden bij de particulier financieel adviseurs in de gemeente Hengelo en als onderdeel van de Renovatiedaal huis aan huis gedeeld worden. In samenwerking met communicatie en een extern marketingbureau zal gekeken worden hoe we de combinatie van verschillende subsidies en leenvormen binnen de gemeente en het rijk inzichtelijk kunnen maken voor onze inwoners.

Juridische zaken

De verordening en het voorstel zijn afgestemd met juridische zaken.

Participatie

Met behulp van het denkkader participatie is participatie overwogen bij het opstellen van de SVn verordening. Gezien de complexiteit en de vele (landelijke en lokale) kaders vanuit SVn is er beperkte ruimte voor inbreng en is er bewust gekozen voor het niet toepassen van participatie bij het opstellen van de verordening.

SVn

Na vaststelling van de verordening in de raad heeft SVn twee weken nodig om alle zaken aan hun kant in te regelen.

Procedure

De procedure voor een inwoner voor het aanvragen van een van de leenvormen ziet er als volgt uit. Een inwoner vraagt bij het college een toewijzing aan voor één van de leenvormen. Het college beoordeelt de aanvraag op basis van de gestelde eisen in de verordening. Als de aanvraag voldoet ontvangt de inwoner een toewijzingsbrief van het college. Met deze toewijzingsbrief kan de inwoner binnen 8 weken de lening aanvragen bij SVn. SVn beoordeelt de aanvraag financieel. Na het ondertekenen van de offerte komt er een overeenkomst tot stand tussen de inwoner en SVn. Vervolgens komt het aangevraagde bedrag beschikbaar voor de inwoner beschikbaar in een bouwdepot. De inwoner kan met facturen bedragen uit het bouwdepot declareren. Deze bedragen worden direct aan de uitvoerende partij uitbetaald.

Uitvoering

Na vaststelling van het budgetplafond zullen de leningen onderdeel uitmaken van de gereedschapskist van de gemeente. In deze gereedschapskist zitten verschillende subsidies, leenvormen en vormen van ondersteuning waarmee wij onze inwoners helpen om stappen te zetten naar een duurzame en aardgasvrije toekomst.

Evaluatie

De verordening zal in Q1 2026 geëvalueerd worden en wanneer nodig aangepast worden. Ook wordt de verordening geëvalueerd wanneer we 50 aanvragen binnen hebben gekregen. Gedurende de P&C cyclus zullen de bevindingen van deze evaluatie gedeeld worden.

BIJLAGEN

Bijlage 1: 250508 Verordening Verbeter je huis leningen

Bijlage 2: Zomernota 2024-2028 p97,98 SVn leningen

Verordening ‘Verbeter je huis leningen’

Intitulé

De raad van de gemeente Hengelo;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 mei 2025

gelet op de artikelen 147 en 149 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

vast te stellen de volgende:

Verordening “Verbeter je huis leningen ”

Artikel 1 Begrippen

Deze Verordening verstaat onder:

- a) *Aanvrager*: een natuurlijk persoon zoals omschreven in artikel 2 lid 1;2 en 3, die een aanvraag doet voor een ‘Verbeter je huis lening’, ‘Verbeter je huis Verzilverlening’ of de ‘Verbeter je huis Maatwerklening’ of een Vereniging van Eigenaars zoals omschreven in artikel 2 lid 4 die een aanvraag voor een ‘Verbeter je VvE lening’ doet;
- b) *Aanvraag*: het door aanvrager ingediende verzoek om een ‘Verbeter je huis lening’, ‘Verbeter je huis verzilverlening’, ‘Verbeter je huis Maatwerklening’ of de ‘Verbeter je VvE lening’;
- c) *College*: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo;
- d) *‘Verbeter je huis Lening’*: een Stimuleringslening die consumptief wordt verstrekt ten behoeve van de financiering van de door het college aanvaarde werkelijke kosten van de verbeteringsmaatregelen in eerste instantie gericht op het verduurzamen van de woning;
- e) *‘Verbeter je huis Verzilverlening’*: een Verzilverlening ten behoeve van de financiering van de door het college aanvaarde werkelijke kosten van de maatregelen in eerste instantie gericht op het verduurzamen van de woning;
- f) *‘Verbeter je huis Maatwerklening’*: deze Maatwerklening is beschikbaar voor noodzakelijke investeringen ten behoeve van asbestsanering en/of funderingsherstel en de energietransitie, in geval van een collectieve aanpak, complex gewijze aanpak of proeftuin aanpak. De Verbeter je huis Maatwerklening is een hypothecaire lening, bedoeld voor aanvragers die op grond van hun inkomen niet in aanmerking komen voor een lening zoals beschreven in lid d en e. Deze lening is uitsluitend mogelijk indien uit de toewijzing de noodzakelijkheid blijkt;
- g) *Verbeter je VvE lening*: een stimuleringslening kleine VvE ten behoeve van de financiering aan een kleine VvE van de door het college aanvaarde werkelijke kosten van maatregelen, in eerste instantie gericht op het verduurzamen van de kleine VvE;
- h) *Verzilverlening: Hypothecaire lening op de overwaarde van de woning. De verschuldigde rente wordt opgeteld bij de restschuld*;
- i) *Maatregelen*: maatregelen die het college toestaat en kunnen worden gefinancierd met de ‘Verbeter je huis Lening’, de ‘Verbeter je huis Verzilverlening’ of de ‘Verbeter je huis Maatwerklening’ of de ‘Verbeter je VvE lening’;
- j) *Werkelijke kosten*: de totale kosten van materialen en werkzaamheden of de kosten van de investering, voor zover noodzakelijk voor het treffen van de maatregelen alsmede de kosten die gepaard gaan met het aanvragen en aangaan van de Verbeter je huis Lening, Verbeter je huis Verzilverlening of Verbeter je huis Maatwerklening;
- k) *Toewijzing*: het besluit van het college op basis waarvan de aanvrager een aanvraag kan doen voor de “Verbeter je huis lening”, “Verbeter je huis verzilverlening”, “Verbeter je huis Maatwerklening” of ‘Verbeter je VvE lening’ bij SVn;
- l) *SVn*: stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten, statutair gevestigd te Hoevelaken en kantoorhoudende te Amersfoort, financiële dienstverlener, geregistreerd onder AFM-vergunningnummer 12013647;

- m) *Kleine VvE*: Een kleine VvE met minimaal 2 en maximaal 7 appartementsrechten met betrekking tot woonruimte;
- n) *Kleine verhuurder*: particuliere verhuurder met maximaal drie woningen voor de verhuur.
- o) *NHG*: De instantie die de lening borgt: Nationale Hypotheek Garantie, statutair bekend als Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen;
- p) *NHG-borg*: een speciaal voor kleine VvE's ontwikkelde borgstelling. De inhoud en reikwijdte van de borgstelling is te vinden op de website van NHG;
- q) *Erfgoed*: rijksmonumenten, provinciale monumenten, gemeentelijke monumenten, karakteristieke panden, waardevolle panden en beschermd stads- of dorpsgezicht.

Artikel 2 Toepassingsbereik

Deze verordening is uitsluitend van toepassing op lening aanvragen, waarvan:

1. de aanvrager van een 'Verbeter je huis Lening';
 - a. een eigenaar-bewoner of kleine verhuurder is van een woning in de gemeente Hengelo;
 - b. jonger is dan 76 jaar. De peildatum hiervoor is de datum waarop de aanvraag bij SVn binnenkomt;
 - c. bij twee of meer eigenaren gelden deze gezamenlijk als aanvrager.
2. de aanvrager van een 'Verbeter je huis Verzilverlening';
 - a. een eigenaar-bewoner is van een woning in de gemeente Hengelo;
 - b. de minimale leeftijd 10 jaar is voor de wettelijke AOW-leeftijd en kent geen maximum leeftijd;
 - c. bij twee of meer eigenaren gelden deze gezamenlijk als aanvrager.
3. de aanvrager van een 'Verbeter je huis Maatwerklening';
 - a. een eigenaar-bewoner of kleine verhuurder is van een woning in de gemeente Hengelo;
 - b. een eigenaar-bewoner of kleine verhuurder is die niet in aanmerking komt voor een van de andere lening vormen uit deze verordening.;
 - c. bij twee of meer eigenaren gelden deze gezamenlijk als aanvrager.
4. De aanvrager van een 'Verbeter je VvE lening' die zakelijk wordt verstrekt is een kleine VvE van een appartementencomplex in de gemeente Hengelo. Van de lening wordt een onderhandse akte opgemaakt.
5. Voor het treffen van, in de basis duurzaamheid, maatregelen in bestaande woningen.
6. Een aanvrager kan slechts voor een van de in deze verordening opgenomen leningen in aanmerking komen.
7. De Stimuleringslening kleine VvE wordt altijd op twee manieren aangeboden, met en zonder NHG-borg. De aanvrager maakt de keuze tussen de twee mogelijkheden. De gemeente wijst de gekozen variant toe. Voorwaarde voor de NHG-borg is dat er minimaal één energetische maatregel wordt uitgevoerd.
8. Het bedrag voor de "Verbeter je huis lening", "Verbeter je huis verzilverlening" en "Verbeter je huis maatwerklening" bedraagt minimaal €2.500 en maximaal €50.000.
9. Het bedrag voor de "Verbeter je VvE lening" bedraagt minimaal €2.500 per appartementsrecht en maximaal €25.000 per appartementsrecht.

Artikel 3 Kenmerken

1. De 'Verbeter je huis lening':

- Heeft een looptijd van maximaal 10 jaar voor bedragen tot en met € 15.000,- en maximaal 15 jaar voor bedragen vanaf € 15.001,-
- Heeft een rentepercentage van 1,7%
- Wordt verstrekt vanuit een bouwdepot
- De 'Verbeter je huis Lening' is een annuïtaire lening en is in overeenstemming met de productspecificaties en uitvoeringsregels van de Stimuleringslening van SVn.

- De lening kan nooit meer bedragen dan de werkelijke kosten.

2. De 'Verbeter je huis Verzilverlening':

- Wordt hypothecair verstrekt
- Het rentepercentage wordt vastgesteld door SVn
- Wordt verstrekt vanuit een bouwdepot
- De 'Verbeter je huis Verzilverlening' kent geen rente en aflossingsverplichting gedurende de looptijd. De hoofdsom met samengestelde rente is opeisbaar bij verkoop. De 'Verbeter je huis Verzilverlening' is in overeenstemming met de productspecificaties van de Verzilverlening van SVn.
- De lening kan nooit meer bedragen dan de werkelijke kosten.

3. De 'Verbeter je huis Maatwerklening':

- Wordt hypothecair verstrekt
- De looptijd is maximaal 30 jaar
- Heeft een rentepercentage van 0,0 %
- Wordt verstrekt vanuit een bouwdepot
- De Maatwerklening wordt verstrekt met een restschuldgarantie door gemeente.
- De 'Verbeter je huis Maatwerklening' is een annuïtaire lening met een combinatielening en is in overeenstemming met de productspecificaties van de Maatwerklening van SVn.
- De Verbeter je huis Maatwerklening is altijd maatwerk voor noodzakelijke investeringen ten behoeve van asbestsanering en/of funderingsherstel in combinatie met verduurzaming in een collectieve aanpak en is niet generiek inzetbaar.
- De lening kan nooit meer bedragen dan de werkelijke kosten.

4. De Verbeter je VvE lening

- Van de lening wordt een onderhandse akte opgemaakt.
- De looptijd bedraagt maximaal 20 jaar
- Heeft een rentepercentage van 1,7% voor de variant met NHG borg
- Heeft een rentepercentage van 1,9% voor de variant met NHG borg
- Wordt verstrekt vanuit een bouwdepot
- 'De Verbeter je VvE lening is een annuïtaire lening
- De Verbeter je huis lening kleine VvE wordt aangeboden met NHG borg.
- De lening kan nooit meer bedragen dan de werkelijke kosten.

Artikel 4 Wijzigingen

Het college heeft de bevoegdheid om de rentepercentages tussentijds te wijzigen. De rentepercentages genoemd in deze verordening kunnen wijzigen wanneer de renteontwikkeling op de geldmarkt en/of de rentetarieven van SVn daar aanleiding toe geven. Dit geldt ook voor productspecificaties. De productspecificaties van SVn zijn leidend.

Artikel 5 Maatregelen

1. Te realiseren maatregelen die bijdragen aan het meer toekomstbestendig maken van de woning met aanhorigheden en betrekking hebben op het verduurzamen en het levensloopbestendig maken van de woning met aanhorigheden, asbestsanering, en/of sloop van opstallen in combinatie met energiemaatregelen. De investeringen dienen te allen tijde gecombineerd te worden met minimaal één energiebesparende- of energieopwekkende maatregel zoals te vinden in bijlage 1.
2. De maatregelen waarvoor een lening is aan te vragen staan in bijlage 1.
3. Indien het een aanvraag voor erfgoed betreft dient er goedkeuring gegeven te worden door de erfgoed specialist van de gemeente Hengelo.
4. Het college kan de in het eerste lid vermelde beleidsdoelen nader specificeren en wijzigen.

5. In het geval van isolatie aan het dak en/ of de spouwmuur moet dit plaatsvinden overeenkomstig de adviezen van het bevoegd gezag inzake de Wet natuurbescherming (conform Natuurvriendelijk isoleren of de voorwaarden onder het pre-soortenmanagementplan).
6. Als de aanvrager kiest voor de stimuleringslening Kleine VvE is één energie besparende maatregel verplicht. Combineren met andere maatregelen is toegestaan. Maatregelen die zich kwalificeren zijn benoemd als energiebesparende voorzieningen in de tijdelijke regeling hypothecair krediet en mogen worden meegenomen in het energiebespaarbudget conform de website van NHG.

Artikel 6 Budget

1. Het budget is vastgesteld op €7.500.000 waarvan maximaal €500.000 voor de Verbeter je huis Maatwerklening.
2. 'Verbeter je huis Lening', de 'Verbeter je huis Verzilverlening' 'Verbeter je huis Maatwerklening' en de 'Verbeter je VvE lening' zijn alleen beschikbaar voor zover het vastgestelde budget hiervoor toereikend is.
3. Het beschikbare bedrag wordt verdeeld op volgorde van ontvangst van de aanvragen, tot het budget is bereikt. Als datum van ontvangst geldt de datum waarop de aanvraag volledig en compleet is ingediend bij de gemeente Hengelo.

Artikel 7 Bevoegdheid college

Het college toetst de aanvraag aan artikel 2, 3, 5, 6 en 9 en is bevoegd om, met inachtneming van het bepaalde in deze verordening, de aanvrager naar SVn te verwijzen voor het aanvragen van een 'Verbeter je huis Lening', een 'Verbeter je huis Verzilverlening', 'Verbeter je huis Maatwerklening' of een 'Verbeter je VvE lening'.

Artikel 8 Procedure aanvraag en toewijzing

1. Een aanvraag voor een 'Verbeter je huis Lening' en/of 'Verbeter je huis Verzilverlening' 'Verbeter je huis Maatwerklening' of de 'Verbeter je VvE lening' wordt bij het college ingediend op een door de gemeente beschikbaar gesteld digitaal formulier via een door de gemeente aangewezen website/portal en gaat onder opgave van:
 - a. De te treffen maatregelen.
 - b. Een financiële onderbouwing van de te treffen maatregelen, bijvoorbeeld offertes.
 - c. Een planning van de uitvoering van de werkzaamheden.
 - d. Voor de Verbeter je huis maatwerklening de afwijzingsbrief van SVn.
2. Het college is bevoegd andere documenten die noodzakelijk zijn voor het beoordelen van de aanvraag te eisen van de indiener.

Artikel 9 Afwijzen aanvraag en intrekken toewijzing

1. Het college wijst een aanvraag voor een 'Verbeter je huis Lening' en/of 'Verbeter je huis Verzilverlening', 'Verbeter je huis Maatwerklening' of de 'Verbeter je VvE lening' af, indien:
 - a. het budget niet toereikend is om de aanvraag te honoreren; of
 - b. de werkelijke kosten naar zijn oordeel niet in redelijke verhouding staan tot het te verkrijgen resultaat; of
 - c. de werkelijke kosten minder bedragen dan € 2.500,-; of
 - d. er niet is voldaan aan de bij of krachtens deze verordening gestelde voorschriften en/of bepalingen; of
 - e. de werkzaamheden die gepaard gaan met de investering waarvoor de lening wordt aangevraagd al zijn begonnen of al zijn gerealiseerd.
 - f. De werkzaamheden niet zijn uitgevoerd conform de, op het moment van uitvoering, geldende wet- en regelgeving.
2. Het college trekt een toewijzing voor een 'Verbeter je huis Lening' en/of 'Verbeter je huis Verzilverlening', 'Verbeter je huis Maatwerklening' of de 'Verbeter je VvE lening' in, indien:

- a. de lening is toegewezen of vastgesteld op grond van onjuiste gegevens; of
- b. de lening niet tot stand komt.

Artikel 10 Financiële toets, verstrekken en beheer 'Verbeter je huis' door SVn

1. De toewijzing door het college betreft een reservering voor een Verbeter je huis Lening', 'Verbeter je huis Verzilverlening', 'Verbeter je huis Maatwerklening' of de 'Verbeter je VvE lening' uit het gemeentelijke budget. De toewijzing voor het aanvragen van een 'Verbeter je huis lening', 'Verbeter je huis Verzilverlening', 'Verbeter je huis Maatwerklening' of 'Verbeter je VvE Lening' vormt het startpunt voor een autonome financiële toetsing door SVn.
2. De verordening is in overeenstemming met de productspecificaties Stimuleringslening van SVn, productspecificaties Verzilverlening van SVn, productspecificaties van de Maatwerklening van SVn of de productspecificaties van de Stimuleringslening kleine VvE van SVn en de deelnemingsovereenkomst die is gesloten tussen de gemeente en SVn.
3. SVn stelt de definitieve hoogte van de 'Verbeter je huis Lening', 'Verbeter je huis Verzilverlening', 'Verbeter je huis Maatwerklening' of de Verbeter je VvE lening' vast en bij een positieve financiële toets brengt SVn een offerte uit. Bij een negatieve financiële toets wijst SVn de lening af en brengt de aanvrager en gemeente hiervan op de hoogte.
4. SVn verstrekt en beheert een geoffreerde 'Verbeter je huis Lening', de 'Verbeter je huis Verzilverlening', 'Verbeter je huis Maatwerklening'. Indien de aanvrager het niet eens is met de financiële toets van SVn, kan er een klachtenprocedure worden gestart bij SVn, en vervolgens eventueel bij het KifiD, of zich wenden tot de bevoegde burgerlijk rechter.
5. SVn verstrekt en beheert een geoffreerde 'Verbeter je VvE lening'. Indien de aanvrager het niet eens is met de financiële toets van SVn, kan er een klachtenprocedure worden gestart bij SVn en/of kan de aanvrager zich wenden tot de bevoegde burgerlijke rechter

Artikel 11 Hardheidclausule

Indien vanwege bijzondere omstandigheden een strikte toepassing van deze verordening naar het oordeel van het college zou leiden tot een onredelijke beslissing, kan het college gemotiveerd afwijken van het bepaalde in deze verordening.

Artikel 12 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking een dag na de datum van de op de voorgeschreven wijze van bekendmaking.

Artikel 13 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als verordening 'Verbeter je huis lening'

Aldus besloten op _____

Bijlage 1

Maatregelen die in aanmerking komen

- Energiebesparende / energie opwekkende maatregelen
- Maatregelen ten behoeve van asbest sanering als dit nodig is voor het plaatsen van energiebesparende- of opwekkende maatregelen (Alleen in combinatie met energiebesparende / opwekkende maatregelen)
- Klimaatadaptieve maatregelen (Alleen in combinatie met energiebesparende / opwekkende maatregelen)
- Maatregelen om de woning levensloopbestendig te maken (Alleen in combinatie met energiebesparende / opwekkende maatregelen)
- Maatregelen ter bevordering van het onderhoud van de woning (Alleen in combinatie met energiebesparende / opwekkende maatregelen)
- Overige kosten voor het afsluiten van de SvN lening (Alleen in combinatie met energiebesparende / opwekkende maatregelen)

Onderstaande maatregelen zijn niet mogelijk voor de Verbeter je huis maatwerklening

- Klimaat adaptieve maatregelen (Alleen in combinatie met energiebesparende / opwekkende maatregelen)
- Maatregelen voor levensloopbestendig wonen (Alleen in combinatie met energiebesparende / opwekkende maatregelen)

Energiebesparende en Energieopwekkende maatregelen

1. Dakisolatie, met Rd-waarde van minimaal 3,5 m²K/W, voor woningen met een erfgoed status geldt een waarde van minimaal 2,5 m²K/W
2. Zolder / vlieringvloer isolatie van minimaal 3,5 m²K/W, voor woningen met een erfgoed status geldt een waarde van minimaal 2,5 m²K/W
3. Gevelisolatie, met Rd-waarde van minimaal 3,5 m²K/W, voor woningen met een erfgoed status geldt een waarde van minimaal 2,5 m²K/W
4. Spouwmuurisolatie in bestaande spouw, met Rd-waarde van minimaal 1,3 m²K/W
5. Vloerisolatie, met Rd-waarde van minimaal 3,5 m²K/W
6. Isolatieglas (HR++, HR +++ of glas met dezelfde u-waarde of beter)
7. Monumentaal isolatieglas (bij erfgoed)
8. Isolatiekozijn (U-waarde maximaal 1,2)
9. Isolatie deuren
10. Warmtepomp (Voor wijken die volgens het warmteprogramma niet voor 2030 in aanmerking komen voor een warmtenet)
11. Warmtepompboiler/combinatiewarmtepomp
12. WTW voor ventilatie (warmteterugwinning)
13. Zonnecollectoren/zonneboiler
14. LTV (lage temperatuur verwarming)
15. Douche WTW (warmteterugwinning)
16. Vraag-/druk-/CO₂ gestuurde ventilatioosters
17. Hybride warmtepomp (voor wijken die volgens het warmteprogramma niet voor 2030 in aanmerkingen komen voor een alternatieve warmtebron)
18. Zonnepanelen inclusief omvormer en toebehoren
19. Passieve koeling (zonwering en screens)

Maatregelen ten behoeve van asbestsanering als dit nodig is voor het plaatsen energieopwekkende- / besparende maatregelen (Alleen in combinatie met energiebesparende / opwekkende maatregelen)

1. Inventarisatie asbestsanering door een gecertificeerd onderzoeksbureau
2. Benodigde vergunning
3. Asbestsanering
4. Andere kosten die noodzakelijkerwijs gemaakt moeten worden en die een direct gevolg zijn van de asbestsanering
5. De werkzaamheden worden uitgevoerd door een daartoe gecertificeerd bedrijf.

Klimaat adaptieve maatregelen (Alleen in combinatie met energiebesparende / opwekkende maatregelen)

1. Het plaatsen van een sedum dak
2. Het plaatsen van waterinfiltratiesystemen in combinatie met het afkoppelen van de regenafvoer
3. Het realiseren van een wadi in combinatie met het afkoppelen van de regenafvoer
4. Regentonnen in combinatie met het afkoppelen van de regenafvoer en het plaatsen van infiltratiesystemen of het realiseren van een wadi.
5. Plaatsen van voorzieningen voor Gierzwaluwen of Vleermuizen.

Maatregelen om de woning levensloopbestendig te maken (Alleen in combinatie met energiebesparende / opwekkende maatregelen)

1. Slaapkamer + badkamer op de begane grond
2. Badkamer gelijkvloers met slaapkamer
3. Geschikt maken van de badkamer voor verzorging (bijv. inloopdouche op afschot)
4. Bad wisselen voor (inloop)douche
5. Thermostaatkraan
6. Hoogte verschillen tussen badkamer en hal verwijderen
7. Beugels naast de douche
8. Vast hoog toilet aanleggen
9. Inductie koken ipv gas of keramisch
10. Verbreden deuren
11. Aanbrengen traplift
12. Automatische opener garage
13. Automatische raamopener voor hoog klep-, val- of uitzetraam (met afstandsbediening)
14. Gemotoriseerde (rol)gordijnen met afstandsbediening
15. Extra lichtpunt (optioneel met sensor) voor looppadverlichting 's nachts naar toilet
16. Hang- en sluitwerk conform politiekeurmerk
17. Voldoende wandcontactdozen op bereikbare plaatsen
18. Optische rookmelder op slaapverdieping (op lichtnet)
19. Koolmonoxidemelder
20. Gasmelder
21. Gasafsluiter
22. Waterdetector
23. Teruggebogen deurklinken
24. Drempels weg of verlagen

25. Vervangen voordeur met dorpel en driepuntsluiting met comfortslot
26. Deurbel met geluidsversterking/lichtsignaal
27. Wandbeugel bij de deur (binnenzijde)
28. Wandbeugel bij de deur (buitenzijde)
29. Stalen drempeloploop voor oplossen hoogteverschil (buiten)
30. Buitenlamp (optioneel bewegingsmelder of schemerschakelaar)
31. Verlicht huisnummer zonder extra stroomaansluiting
32. Elektronisch slot / Sleutelkluis voor thuiszorg
33. Tweede trapleuning
34. Beugel aan of vlak naast spil van de trap
35. Trapleuning verlengen
36. Lichtpunt met hotelschakelaar in trapgat
37. Infreezen antislip randen in traptreden
38. Verwijderen oude vloertegels en anti-sliptegels aanbrengen
39. Anti-sliplaag op bestaande vloertegels
40. Scootmobielstalling / scootsafe
41. Bredere schuurdeur plaatsen
42. Tuinpoort verbreden
43. Toegangspad opgehoogd of verbreed of hellingbaan om niveauverschillen te compenseren
44. Deurbel camera met video in de woonkamer
45. Draaideurautomaat voordeur
46. Kierstandhouder voordeur
47. Opklapbaar douchezitje

Maatregelen ter bevordering van het onderhoud van de woning (Alleen in combinatie met energiebesparende / opwekkende maatregelen)

1. Vervangen / repareren dakkapel
2. Repareren dak
3. Vervangen / repareren leidingen waterafvoer
4. Vervangen elektra en meterkast
5. Herstellen voegwerk
6. Laten schilderen buitenwerk van onderdelen waaraan gewerkt is
7. Vervangen / repareren dakgoten
8. Achterstallig onderhoud
9. Herstellen kozijnen / deuren
10. Nemen bouwtechnisch bevorderlijke / noodzakelijke maatregelen. (onderbouwd door een erkend bedrijf)

Overige kosten voor het afsluiten van de SVn lening (Alleen in combinatie met energiebesparende / opwekkende maatregelen)

1. Leges,
2. kosten financieel advies,
3. kosten notaris,
4. taxatiekosten,
5. afsluitingskosten ten behoeve van uitvoering maatregelen
6. Advies voor verduurzaming van een erkende partij

25-NB-7.1 Toezicht en handhaving energiebesparingsplicht bedrijven

Toelichting op het voorstel

Bedrijven met een energieverbruik van 25.000 m³ aardgas(equivalent) of 50.000 kWh moeten alle CO₂- en energiebesparende maatregelen nemen die in 5 jaar terugverdiend kunnen worden. Dit is de wettelijke energiebesparingsplicht. Onder de Omgevingswet is de energiebesparingsplicht opgenomen in artikel 5.15 onder het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en in artikel 3.84 van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). De gemeente is in meeste gevallen het bevoegd gezag.

Toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht is sinds 2023 wettelijk onderdeel van het basistakenpakket van de Omgevingsdienst. Dit betekent dat de Omgevingsdienst dit meeneemt bij reguliere controles. De Omgevingsdienst Twente (ODT) en het Rijk willen hier echter meer prioriteit aan geven vanwege de urgentie en het besparingspotentieel. Omgevingsdiensten hebben onvoldoende middelen om de verplichtingen voldoende te kunnen handhaven. Om dat wel te kunnen doen is aanvullend structureel budget nodig voor extra, gerichte energiecontroles bij bedrijven. In 2022 en 2023 hebben wij hiervoor een incidentele bijdrage gedaan aan de ODT. Naast de energiebesparingsplicht is er ook de label-C plicht voor kantoorpanden. Hiervoor is een aparte aanvraag nieuw beleid ingediend.

Lokaal hebben we afgesproken zoveel mogelijk in te zetten op energiebesparing. De gemeenteraad heeft in de duurzaamheidsvisie (2023) vastgesteld: "Onze koers is erop gericht dat bedrijven daadwerkelijk voldoen aan wettelijke verplichtingen voor verduurzaming zoals verduurzaming van kantoorgebouwen en bedrijfspanden".

Het voorstel is om extra, gerichte toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht structureel onderdeel te maken van de opdracht van de ODT, in lijn met het voorstel van ODT. Hiervoor is jaarlijks een aanvullend budget van € 73.000 nodig. Het Rijk verdubbelt deze bijdrage met de Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht (SPUK THE). Het doel van de SPUK THE is om meerjarig additionele capaciteit voor toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht te realiseren.

Toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht levert jaarlijks een energiebesparing op van circa 655.000 kWh en 36.400 m³ aardgas. Dat is gelijk aan ongeveer 204 gemiddelde huishoudens die € 357 per woning energie besparen. Daarbij bespaart de ondernemer gemiddeld € 4.565 per jaar op de energierekening.

Toezicht en handhaving op deze wettelijke verplichtingen is een effectieve en efficiënte maatregel om energie te besparen. Wij hoeven daarvoor alleen de ODT opdracht te geven.

Maatschappelijke effecten

We dragen op effectieve en efficiënte wijze bij aan onze energie- en CO₂ doelstellingen. We zorgen voor een gelijk speelveld voor ondernemers. We vergoten het draagvlak onder ondernemers en inwoners om energie te besparen door achterblijvers aan te pakken. We verminderen netcongestie en zorgen voor meer ontwikkelruimte voor bedrijven. Dit is voorwaarde voor een groene technologische topregio.

Risico's

Met dit besluit wijken we wel af van het VTH-beleid dat in 2023 is vastgesteld. Echter levert afwijken veel op en stimuleert het Rijk omgevingsdiensten en hun opdrachtgevers om hier structureel extra op in te zetten.

Gevolgen als we dit voorstel afwijzen

We zetten een streep door een van de meest effectieve en efficiënte maatregelen om energie te besparen. We benutten niet de financiële stimulans van het Rijk waardoor de ODT niet meer dan het wettelijke minimum kan uitvoeren voor Hengelo. Hierdoor is ook de CO₂- en energiebesparing minimaal. We volgen niet het voorstel van de ODT. De benoemde maatschappelijke effecten worden juist negatief.

25-NB-7.2 SVN Duurzaamheidsleningen

Toelichting op het voorstel

In de visie "Duurzaam Hengelo. Koers richting 2050" is vastgelegd dat Hengelo in 2050 klimaat- en energieneutraal is. Deze ambitie is o.a. vertaald in een warmteprogramma en het stimuleringsplan energiebesparing. Om te komen

tot een klimaat- en energieneutraal Hengelo vragen wij forse stappen van onze inwoners. Het verduurzamen van de woning leidt tot een besparing van onze CO₂-uitstoot, leidt tot een lagere energierekening en helpt energiearmoede te voorkomen. Het leidt bovendien tot een beter binnenklimaat en bevordert de gezondheid van onze inwoners. We zien dat voor een grote groep het gebrek aan financiële middelen een beperking is om te verduurzamen. Wie rood staat, kan niet groen doen! Om hen te helpen willen we een financiering via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) inrichten.

De SVn leningen zijn aanvullend op de bestaande leenvorm van het Warmtefonds en helpen bij het versnellen van het nemen van maatregelen i.c.m. de bestaande regelingen, waarbij vaak eerst investeringen gedaan dienen te worden voordat de subsidies ontvangen worden.

We stellen voor om voor de SVn lening via de Zomernota middelen te reserveren voor in eerste instantie 2025, 2026 en 2027 voor een totaalbedrag van € 7,5 miljoen. De inzet van de € 7,5 miljoen levert in eerste instantie 4 verschillende leenvormen op om zoveel mogelijk inwoners met een grondgebonden woning te ondersteunen met het nemen van duurzame maatregelen. Daarnaast gaan we ervan uit dat deze maatregel 10.900 KWH-besparing per verduurzaamde woning oplevert. Dit betekent dat we uitgaan van een besparing van 3.272.000 KWH, oftewel 1.178.000 kg CO₂.

We vragen om € 7,5 miljoen aan liquide middelen te storten in het revolverend fonds bij de SVn, conform de Starterslening. De regeling kan vrijwel budget neutraal uitgevoerd worden. De beheerkosten die door de gemeente aan SVn betaald worden, vallen weg tegen de rente-inkomsten die wij ontvangen. Het afhandelen van de verzoeken die binnenkomen kan gedaan worden binnen het huidige aantal formatieplaatsen, waarbij de werkzaamheden verder bij de SVn belegd zijn. Na het overzetten van de liquide middelen blijft er voldoende ruimte in onze liquiditeitspositie. Er wordt geld weggezet bij het SVn dat door hen uitgeleend kan worden aan inwoners. Doordat het een revolverend fonds is kunnen de aflossingen later weer uitgeleend worden of teruggevorderd worden door de gemeente.

Maatschappelijke effecten

Met het instemmen van de storting van € 7.500.000 over de jaren 2025 tot en met 2027 uit de liquide middelen zijn we in staat om onze inwoners met een particuliere woning te ondersteunen bij het nemen van de noodzakelijke investeringen om hun woning uiteindelijk aardgasvrij te maken. Hiermee ondersteunen we een potentiële groep van ongeveer 55% van onze inwoners (Woonvisie 2016-2026). Door het revolverende karakter van de SVn leningen kunnen we de komende decennia deze groep inwoners verder helpen.

Risico's

De liquiditeitspositie van de gemeente kan in de toekomst veranderen, waardoor externe middelen aangetrokken moeten worden met eventuele bijbehorende rentelasten. Echter gezien de positieve liquiditeitspositie van de gemeente over de afgelopen jaren schatten wij het risico hierop laag in.

Gevolgen als we dit voorstel afwijzen

Het afwijzen van dit voorstel kan leiden tot imagoschade voor de gemeente. We laten in ons beleid en onze uitingen zien dat het verduurzamen van onze leefomgeving essentieel is. Tot nu toe hebben we nog beperkt voorstellen gedaan om hier ook de nodige financiële armslag aan te koppelen voor onze inwoners. Haalbaar en betaalbaar zijn essentiële randvoorwaarden in de energietransitie. Het aanbieden van de verschillende SVn leenvormen komt hierin tegemoet t.o.v. commerciële leningen en is complementair aan bestaande alternatieven zoals het Warmtefonds. De energietransitie lijkt steeds meer een financieringsvraagstuk te worden, waarbij eenmalige subsidies als oplossing worden aangeboden, maar de invulling van financierbaarheid de echte oplossing biedt.

25-NB-7.3 Label C plicht bij kantoren

Toelichting op het voorstel

In artikel 5.11 van het Bouwbesluit en – na invoering van de Omgevingswet – in artikel 3.87 van het Bbl is opgenomen dat een kantoorgebouw met ingang van 1 januari 2023 niet langer gebruikt mag worden of in gebruik mag worden genomen als er geen geldig energielabel is met een maximale waarde primair fossiel energiegebruik van 225 kWh/m² per jaar. Een primair fossiel energiegebruik voor kantoren met een maximumwaarde van 225 kWh/m² per jaar is gelijk aan labelklasse C. Naast de label-C plicht is er ook de energiebesparingsplicht voor bedrijven. Hiervoor is een aparte aanvraag nieuw beleid ingediend.

Behandelvoorstel

Onderwerp	Samenwerkingsovereenkomst KMS/Trebbe		
Zaaknummer	3905005	Portefeuillehouder	Gerard Gerrits
Belangrijkste beslis/- bespreekpunten	De raad wordt <u>onder meer</u> voorgesteld om: 1. Geen wensen en bedenkingen tegen de deelneming in KMS Grote Stelplaats B.V. in te brengen; 2. Voor de aankoop van hal 44 voor de grond een krediet beschikbaar te stellen van € 421.200 en voor het opstal een krediet van € 653.800; 3. Voor de aankoop van hal 45B voor de grond een krediet beschikbaar te stellen van € 335.760 en voor het opstal een krediet van € 394.240; 4. Voor de aankoop van 500 aandelen van KMS Grote Stelplaats B.V., zijnde 50% van het totaal aantal aandelen, ten behoeve van de ontwikkeling van hal 43a/b een krediet beschikbaar te stellen van € 908.040; 5. Voor de geraamde agiostortingen 2025 -2029 van in totaal € 1.160.000, de bijkomende kosten ontwikkeling mobiliteitshub van € 803.000 en de externe planvoorbereiding van € 112.000 een onttrekking te doen uit de bestemmingsreserve Koninklijke Machinefabriek Stork;		
Historie	In oktober 2022 hebben de gemeente Hengelo samen met Trebbe en de Koninklijke Machinefabriek Stork een overeenkomst gesloten met als doel een visie te ontwikkelen voor de locatie van de Koninklijke Machinefabriek Stork, de KMS. Op 16 september 2024 heeft het college van B&W het omgevingsprogramma KMS locatie vastgesteld en ingestemd met het Akkoord op Hoofdpijnen met Trebbe. De gemeenteraad heeft ter uitvoering van dit Akkoord op Hoofdpijnen op 23 oktober 2024 een bestemmingsreserve gebiedsontwikkeling KMS ingesteld voor de verdere ontwikkeling van de KMS locatie. De afspraken met Trebbe uit het Akkoord op hoofdpijnen heeft het college de afgelopen periode binnen deze kaders uitgewerkt in een Samenwerkings-overeenkomst en daaropvolgende overeenkomsten. Het college heeft op 4 juni 2025 ingestemd met de Samenwerkings-overeenkomst en daaropvolgende overeenkomsten. Dit besluit heeft het college genomen onder voorbehoud van het beschikbaar stellen van de hiervoor benodigde kredieten door de gemeenteraad. En onder voorbehoud dat de gemeenteraad geen wensen en bedenkingen tegen deelneming in KMS de Grote Stelplaats B.V. inbrengt. De fracties is de mogelijkheid geboden om technische vragen te stellen in het technisch beraad op 16 juni 2025. Overige technische vragen kunnen voorafgaand aan de politieke markt via de raadsgriffie worden gesteld.		

Politieke Markt	24 juni 2025			
Voorzitter	Griffiemedewerker	Zaal	Domein	Duur
Sander Janssen	Coen Hartendorp	Burgerzaal	Fysiek	75 min
Doel van de sessie	Oordeelsvorming			
Behandeladvies	De politieke markt wordt gestart met een korte inleiding vanuit het college op het voorliggende stuk. Hierna is het woord aan de raadsleden om hun oordeel te geven op de voorliggende beslispunten waaronder het afgeven van wensen en bedenkingen			

	op de deelneming in KMS Grote Stelplaats B.V. door het college. Hierover kunnen de raadsleden met elkaar in debat. Afsluitend kan het college reageren op de gemaakte opmerkingen door de raad. Let op. Technische vragen over het voorstel dienen voorafgaand aan de sessie te worden gesteld.	
Spreekrecht publiek	ja ☒ nee ☐	duur: maximaal 5 minuten aan het begin van de sessie.

Raad	25 juni 2025	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	Dit agendapunt wordt een dag na de politieke behandeld in de raadsvergadering. Mocht de conclusie van de behandeling van dit onderwerp in de PM van 24 juni zijn dat fracties meer tijd nodig hebben, dan kan tijdens de PM alsnog worden besloten de onderwerpen door te schuiven voor behandeling op de raadsvergadering van 9 juli, ná de behandeling van de zomernota	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3905005	Roorda, Jesse	SO-PVG	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3905005 - Samenwerkingsovereenkomst KMS/ Trebbe			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

1. Geen wensen en bedenkingen tegen de deelneming in KMS Grote Stelplaats B.V. in te brengen;
2. Voor de aankoop van het perceel, kadastraal bekend als Gemeente Hengelo (O) sectie D, resp. nrs. 15839 (hal 44) voor de grond een krediet beschikbaar te stellen van € 421.200 en voor het opstal een krediet van € 653.800;
3. Voor de aankoop van het perceel, kadastraal bekend als Gemeente Hengelo (O) sectie D, resp. nrs. 15840 (hal 45B) voor de grond een krediet beschikbaar te stellen van € 335.760 en voor het opstal een krediet van € 394.240;
4. Voor de aankoop van 500 aandelen van KMS Grote Stelplaats B.V., zijnde 50% van het totaal aantal aandelen, ten behoeve van de ontwikkeling van hal 43a/b een krediet beschikbaar te stellen van € 908.040;
5. Voor de geraamde agiostortingen 2025 -2029 van in totaal € 1.160.000, de bijkomende kosten ontwikkeling mobiliteitshub van € 803.000 en de externe planvoorbereiding van € 112.000 een onttrekking te doen uit de bestemmingsreserve Koninklijke Machinefabriek Stork;
6. Begrotingswijziging 25062 waarin bovenstaande is verwerkt vast te stellen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Op 16 september 2024 heeft het college van B&W het omgevingsprogramma KMS locatie vastgesteld en ingestemd met het Akkoord op Hoofdpijnen met Trebbe. De gemeenteraad heeft ter uitvoering van het Akkoord op Hoofdpijnen in oktober 2024 een bestemmingsreserve gebiedsontwikkeling KMS ingesteld voor de verdere ontwikkeling van de KMS locatie. Daarna zijn, binnen deze kaders, de afspraken met Trebbe uit het Akkoord op hoofdpijnen uitgewerkt in een Samenwerkingsovereenkomst en daaropvolgende overeenkomsten. Deze zijn ter besluitvorming aan het college voorgelegd, waarbij de raad wordt voorgesteld - als logisch vervolg op het raadsbesluit van 23 oktober 2024 - krediet beschikbaar te stellen voor de aankoop van twee hallen op de KMS locatie voor onder meer de mobiliteitshub, en verdere planvoorbereidingskosten en geen wensen en bedenkingen tegen de deelneming in KMS Grote Stelplaats B.V. in te brengen.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3905005	Roorda, Jesse	SO-PVG	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3905005 - Samenwerkingsovereenkomst KMS/ Trebbe			

BESLUIT

1. Geen wensen en bedenkingen tegen de deelneming in KMS Grote Stelplaats B.V. in te brengen;
2. Voor de aankoop van het perceel, kadastraal bekend als Gemeente Hengelo (O) sectie D, resp. nrs. 15839 (hal 44) voor de grond een krediet beschikbaar te stellen van € 421.200 en voor het opstal een krediet van € 653.800;
3. Voor de aankoop van het perceel, kadastraal bekend als Gemeente Hengelo (O) sectie D, resp. nrs. 15840 (hal 45B) voor de grond een krediet beschikbaar te stellen van € 335.760 en voor het opstal een krediet van € 394.240;
4. Voor de aankoop van 500 aandelen van KMS Grote Stelplaats B.V., zijnde 50% van het totaal aantal aandelen, ten behoeve van de ontwikkeling van hal 43a/b een krediet beschikbaar te stellen van € 908.040;
5. Voor de geraamde agiostortingen 2025 -2029 van in totaal € 1.160.000, de bijkomende kosten ontwikkeling mobiliteitshub van € 803.000 en de externe planvoorbereiding van € 112.000 een onttrekking te doen uit de bestemmingsreserve Koninklijke Machinefabriek Stork;
6. Begrotingswijziging 25062 waarin bovenstaande is verwerkt vast te stellen.

INLEIDING

Hengelo is een stad vol ambitie. Met het industriële verleden als stevig fundament waar ondernemers met lef Hengelo groot hebben gemaakt. In deze voetsporen ontwikkelt de stad zich verder. Het aantrekken en binden van talenten is één van de belangrijkste strategische opgaven voor Hengelo en Twente. Samen met de gemeenten Almelo en Enschede zetten we onze groene technologische topregio op de kaart. We ontwikkelen dynamische stedelijke woon-, werk- en leefmilieus om de talenten dát te geven wat ze zoeken. De Spoorzone Hengelo Enschede (SHE), met onder meer de Hengelose Magneet, is daarvoor de aangewezen plek. Het vlaggenschip van de Hengelose Magneet – en daarmee ook van de SHE - is de KMS.

Op 16 september 2024 heeft het college van B&W het omgevingsprogramma KMS locatie vastgesteld en ingestemd met het Akkoord op Hoofdlijnen met Trebbe.

De gemeenteraad heeft ter uitvoering van dit Akkoord op Hoofdlijnen op 23 oktober 2024 een bestemmingsreserve gebiedsontwikkeling KMS ingesteld voor de verdere ontwikkeling van de KMS locatie.

De afspraken met Trebbe uit het Akkoord op hoofdlijnen hebben wij de afgelopen periode binnen deze kaders uitgewerkt in een Samenwerkingsovereenkomst en daaropvolgende overeenkomsten.

Het college heeft op 4 juni 2025 ingestemd met de Samenwerkingsovereenkomst en daaropvolgende overeenkomsten. Dit besluit heeft het college genomen onder voorbehoud van het beschikbaar stellen van de hiervoor benodigde kredieten door de gemeenteraad. En onder voorbehoud dat de gemeenteraad geen wensen en bedenkingen tegen deelneming in KMS de Grote Stelplaats B.V. inbrengt.

Het raadsadvies dat nu voorligt is een logisch vervolg op het raadsbesluit van 23 oktober 2024 voor het instellen van een bestemmingsreserve gebiedsontwikkeling KMS. Ter uitvoering en binnen de kaders van dat raadsbesluit wordt de gemeenteraad nu gevraagd krediet beschikbaar te stellen voor de aankoop van diverse onderdelen van de KMS en in te stemmen met de onttrekking uit de bestemmingsreserve KMS voor de agiostortingen 2025 -2029, de bijkomende kosten ontwikkeling mobiliteitshub en de externe planvoorbereiding.

Daarnaast wordt de raad gevraagd geen wensen en bedenkingen in te brengen tegen deelneming in KMS De Grote Stelplaats B.V. In artikel 160 van de Gemeentewet is namelijk geregeld dat de raad in gelegenheid moet worden gesteld wensen en bedenkingen in te brengen bij deelneming in een B.V.

Ter informatie zijn de samenwerkingsovereenkomst en koopovereenkomst bijgevoegd, waarvoor aan de gemeenteraad gevraagd wordt de kredieten beschikbaar te stellen.

Alsmede het ontwerpbesluit van het college tot toetreding in KMS Grote Stelplaats B.V. voor de ontwikkeling van hal 43 a/b, zijnde *“om als onderdeel van de samenwerking in de ontwikkeling van de KMS voor de ontwikkeling van hal 43 a/b, kadastraal bekend als Gemeente Hengelo (O) sectie D, nr. 15838 deel te nemen in de door Trebbe Ontwikkeling KMS B.V. reeds opgerichte B.V. – zijnde: KMS Grote Stelplaats B.V. - door 500 aandelen (gelijk aan 50% van de totaal aantal aandelen) over te nemen, en daarmee aandeelhouder te worden in KMS Grote Stelplaats B.V.”*

ARGUMENTEN

1.1 De gemeente en Trebbe hebben in het Akkoord op hoofdlijnen afgesproken gezamenlijk (50%/50%) verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van hal 43 A/B te nemen.

De realisatie van het gemengde programma in de te behouden hal 43 A/B zien wij als een belangrijke succesfactor in de totale ontwikkeling van de KMS. Daarom gaan we deze ontwikkeling voor gezamenlijke rekening en risico met Trebbe oppakken, zoals in oktober 2024 bij het instellen van de bestemmingsreserve gebiedsontwikkeling KMS al is afgesproken.

Voor het organiseren van deze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van hal 43A/B zijn verschillende opties overwogen, namelijk:

- 1) Het volledige eigendom van hal 43 A/B komt bij de gemeente, de ontwikkeling van 43A/B wordt namens beide partijen financieel bij de gemeente verantwoord;
- 2) Het volledig eigendom van hal 43 A/B komt bij Trebbe, de ontwikkeling van 43A/B wordt namens beide partijen financieel bij Trebbe verantwoord;
- 3) Ieder wordt voor de helft onverdeelde helft eigenaar, het eigendom van hal 43 A/B staat bij beide partijen voor de helft van de waarde op de balans;
- 4) Het eigendom onderbrengen in een entiteit, waarbij de entiteit het eigendom van hal 43 A/B verkrijgt. In dit model wordt een gezamenlijke B.V voor de ontwikkeling van hal 43 A/B opgericht. Partijen voeren gezamenlijk bestuur en besluitvorming in deze entiteit en delen kapitaal, zeggenschap, winst en risico.

De eerste drie opties hebben voor beide partijen het nadeel dat de transparantie over en weer moeilijker te waarborgen is. Wij stellen derhalve voor om de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van hal 43A/B in een gezamenlijke B.V. te organiseren, omdat daarmee voor beide partijen de samenwerking op de meest transparante wijze kan worden georganiseerd.

Hiervoor heeft Trebbe een Besloten Vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (hierna: B.V., KMS Grote Stelplaats B.V. of de Vennootschap) opgericht. De gemeente zal deelnemen in deze B.V. Dit doet de gemeente door middel van het afnemen van 500 aandelen (van de in totaal 1000 aandelen) en daarmee aandeelhouder te worden. Trebbe houdt ook 500 aandelen waarmee het zeggenschap en het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering verdeeld is in 50% gemeente en 50% Trebbe. De gemeente draagt 1 van de 2 bestuurders voor en Trebbe de andere bestuurder. De bestuurders zijn enkel gezamenlijk bevoegd wat betekent dat beide bestuurders moeten instemmen met besluiten. Verstrekkende besluiten kunnen pas genomen worden door het bestuur van de B.V. na voorafgaande goedkeuring van de Algemene Vergadering, waarin wethouder G. Gerrits namens de gemeente zal deelnemen. Door ieder 50% van de aandelen te nemen en 1 bestuurder te benoemen door middel van een bindende voordracht, is de verantwoordelijkheid en het zeggenschap bij beide partijen 50%.

1.2. Het deelnemen in KMS de Grote Stelplaats B.V. geeft uitvoering aan het omgevingsprogramma KMS-locatie

De gemeente en Trebbe hebben samengewerkt aan het vormgeven van het omgevingsprogramma voor de KMS. De KMS-community ligt aan de basis van het leven binnen de toekomstige KMS-locatie. Een plek waar werken, wonen, leren en ontdekken samenkomen, een plek waar mensen elkaar ontmoeten. In het omgevingsprogramma staat hoe de opgave van de herontwikkeling van de KMS eruit ziet, welke ambitie de gemeente en Trebbe hebben, hoe het ontwikkelkader is vormgegeven en welke spelregels de gemeente, Trebbe en externe betrokken stakeholders dienen te hanteren in het herontwikkelingsproces voor de KMS. Hierbij vormen de inventarisatie en waardering binnen het “Parapluplan Karakteristiek erfgoed Hart van Zuid” en de waardestelling van de KMS uitgevoerd door BOEi, mede het vertrekpunt. Op basis hiervan zijn in het ontwikkelkader in het omgevingsprogramma een aantal beeldbepalende gebouwen benoemd waarvan de historische betekenis en het karakter en herkenbaar dient te blijven.

Op 16 september 2024 heeft het college het omgevingsprogramma KMS-locatie vastgesteld. Het omgevingsprogramma KMS-locatie sluit aan bij de ambities van de gemeente Hengelo.

Het omgevingsprogramma KMS-locatie is een uitwerking van het beleid dat de gemeente Hengelo de afgelopen jaren heeft vastgesteld. Het vormt een belangrijke stap in de realisatie van de ambities van de Koers 2040, de omgevingsvisie 'Hart van Hengelo', de Spoorzone Hengelo Enschede (SHE) en de Regionale Stedelijke Investeringsagenda Enschede-Hengelo-Almelo (RSIA). De KMS is het vlaggenschip van de Hengelose magneet en SHE en vormt het vliegwiel voor de talentopgave van Hengelo (en de regio).

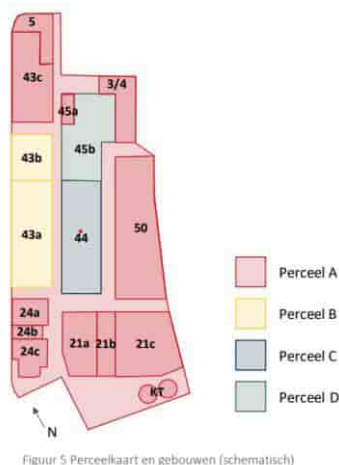
1.3 Om onze ambities voor de KMS waar te maken is een actieve rol van de gemeente nodig.

Wij willen de ambitie uit het omgevingsprogramma realiseren en (mede) het stuur in handen houden op het realiseren van het totaalconcept van de KMS. Daarom hebben we, naast de gezamenlijke sturing op het integrale totaalconcept van de KMS, in het Akkoord op hoofdlijnen en bij het instellen van de bestemmingsreserve door de gemeenteraad vorig jaar oktober al afgesproken een financieel belang en een grondpositie in te gaan nemen, door:

- hal 44 te verwerven voor de realisatie van de centrale mobiliteitshub Hart van Zuid en het realiseren van publieksfuncties;
- hal 45 te verwerven voor het ontwikkelen van het Mijschachtpark als publiek hart van de KMS;
- gezamenlijk met Trebbe (50%/50%) verantwoordelijkheid te nemen voor de ontwikkeling van hal 43 A/B.

Hiervoor heeft de raad met het besluit op 23 oktober 2024 een bestemmingsreserve KMS ingesteld. Hieronder een kaartje met gebouwnummers ter illustratie:

Samenwerking Trebbe en gemeente

- Integrale sturing op de KMS
- Financiële verdeling in percelen
 - Ontwikkeling Trebbe perceel A
 - Gezamenlijke ontwikkeling (50%) perceel B
 - Gemeentelijke ontwikkeling perceel C
 - Gemeentelijke ontwikkeling perceel D

1.4 De samenwerking is een uitwerking van de afspraken uit het Akkoord op hoofdlijnen en past binnen de door de raad ingestelde bestemmingsreserve KMS.

De samenwerkingsbasis uit het Akkoord op hoofdlijnen is geconcretiseerd en geformaliseerd binnen de kaders van het omgevingsprogramma en de op 23 oktober 2024 door de raad ingestelde bestemmingsreserve gebiedsontwikkeling de KMS.

1.5, 4.1 KMS de Grote Stelplaats B.V. dient het openbaar belang

In de Gemeentewet is vastgelegd dat het college slechts besluit tot de oprichting van en de deelneming in o.m., vennootschappen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang en nadat de raad een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen. Indien er geen wensen en bedenkingen worden ingebracht, treedt de gemeente toe tot de B.V.

Trebbe Ontwikkeling KMS en Gemeente Hengelo beogen de Grote Stelplaats (hal 43 A/B) te transformeren. De groene technologische topregio wordt versterkt door de ontwikkeling van het zuidelijke deel van de Grote

Stelplaats tot het brandpunt van het innovatie ecosysteem met een gevarieerde verzameling van (werk)ruimten met een open en publiek karakter, conform uitgangspunten uit het omgevingsprogramma de KMS. Daarom is het openbaar belang ermee gediend dat de gemeente samen met Trebbe Ontwikkeling KMS participeert in de ontwikkeling van de Grote Stelplaats.

2.1, 3.1, De gemeente kan hiermee, ter uitvoering van het raadsbesluit van oktober 2024, de percelen voor de ontwikkeling van centrale mobiliteitshub Hart van Zuid en de publieksfuncties en het Mijnschachtpark als publiek hart van de KMS aankopen.

In het Omgevingsprogramma KMS is hal 44 in de KMS als een logische plek benoemd voor een centrale mobiliteitshub Hart van Zuid, vanuit de centrale ligging en de ambitie voor een aantrekkelijk autovrij stedelijk woon-, leef- en verblijfsmilieu. De mobiliteitshub functioneert als een brede publieksfunctie waarin diverse mobiliteitsvormen en ondersteunende programma's op aantrekkelijke wijze worden geacommodeerd. Door de mobiliteitshub zelf te ontwikkelen en beheeren kunnen we als gemeente actief sturen op ons parkeerbeleid inclusief prijsbeleid (binnen de gestelde kaders van de wet Markt en Overheid) en op de mobiliteitstransitie. Daarom kopen wij hal 44 van Trebbe aan, evenals hal 45B, de plek waar het Mijnschachtpark zal verrijzen. Het Mijnschachtpark wordt de centrale ontmoetingsplek voor de KMS en is daarmee een belangrijke drager van de KMS-community. Het park sluit naadloos aan op hal 44, wat kansen biedt voor binnen-en buiten programmering.

2.2, 3.2, 4.2 Voor de aankoop van de percelen, opstallen en aandelen wordt er bezit op onze balans verantwoord.

We kopen de percelen, opstallen en aandelen aan voor respectievelijk € 421.200 (grond hal 44), € 653.800 (opstal hal 44), € 335.760 (grond hal 45b), € 394.240 (opstal hal 45b) en € 908.040 (aandelen KMS Grote Stelplaats B.V.).

Tegenover deze aankopen staat het bezit van deze gronden, opstallen en aandelen op onze balans. Conform ons investerings- en activeringsbeleid schrijven wij op gronden en aandelen niet af, op het opstal pas zodra de ontwikkeling gereed is en die leiden dan tot structurele lasten.

5.1 Dit is een logisch vervolg op het raadsbesluit van 23 oktober 2024 over het instellen bestemmingsreserve KMS

De gemeenteraad heeft in oktober 2024 een bestemmingsreserve van € 11.130.000 voor de gebiedsontwikkeling KMS ingesteld.

De B.V. heeft geld nodig om de kosten van beheer en (plan)ontwikkeling te kunnen betalen. Om hiervoor geen externe financiering aan te hoeven trekken maken zowel Trebbe als wij geld over naar de BV, zogenoemde agiostortingen. Om het gemeentelijk deel van de agiostortingen te kunnen doen, wordt het voorstel gedaan om in de periode 2025-2029 jaarlijks agiostortingen te doen vanuit de bestemmingsreserve KMS. Agiostortingen zijn bijstortingen op aandelen bovenop de nominale waarde van de aandelen. Er worden 500 aandelen uitgegeven met ieder een nominale waarde van 1 euro. De gemeente (als aandeelhouder) betaalt meer dan deze nominale waarde, het bedrag dat wij bovenop deze nominale waarde 500 euro storten heet agio, en dit extra bedrag, deze meerprijs wordt dan agiostorting genoemd.

De externe planvoorbereidingskosten en bijkomende kosten van de ontwikkeling van de mobiliteitshub (project- en procesmanagement en architect kosten) kunnen ook worden gedekt uit de bestemmingsreserve KMS. De gemeente kan hiermee de planvoorbereiding voor de ontwikkeling van centrale mobiliteitshub Hart van Zuid en de publieksfuncties en het Mijnschachtpark opstarten. Zo zal voor de mobiliteitshub een ontwerp worden uitgewerkt, waarna we terugkomen bij het college en gemeenteraad vanwege uitvoeringskredieten rondom de realisatie van de mobiliteitshub en vervolgens de exploitatiefase.

KANTTEKENINGEN

1.1 De entiteit is eigenaar van hal 43A/B

In KMS Grote Stelplaats B.V. delen Trebbe Ontwikkeling KMS B.V. en de gemeente kapitaal, zeggenschap, winst en risico voor de ontwikkeling van hal 43 A/B. Gemeente en Trebbe voeren gezamenlijk bestuur en besluitvorming in de entiteit. Dit brengt gedurende de langjarige ontwikkeling het risico met zich mee dat er tussen partijen verschil van inzicht ontstaat over de te voeren koers van de B.V, waarmee besluitvorming over de ontwikkeling in het gedrang kan komen.

1.2 De samenwerking met een private partij in gebiedsontwikkeling brengt het risico op ongeoorloofde staatssteun met zich mee.

De gemeente neemt positie in de KMS om diverse beleidsdoelen (Koers 2040, Hengelose magneet omgevingsvisie, versnelling van de woningbouw, mobiliteitstransitie) te realiseren. Huidige en toekomstige bewoners en ondernemers, maar ook marktpartijen in Hart van Zuid, waaronder Trebbe, zullen profiteren van de investeringen die de gemeente doet. De staatssteunregels worden hierbij in acht genomen.

VERVOLG

Bestuurlijk vervolg:

Het college biedt de gemeenteraad een technisch beraad aan voor technische vragen over het voorliggende raadsadvies en bijbehorende stukken.

Vervolgens vindt - na het ophalen van wensen en bedenkingen bij de gemeenteraad ter zake het voor 50% deelnemen in de KMS Grote Stelplaats B.V. voor de ontwikkeling van hal 43 a/b, en besluitvorming in de raad over het beschikbaarstelling van de benodigde kredieten - ondertekening plaats van de SOK en alle bijbehorende overeenkomsten die in de bijlagen van SOK zijn opgenomen en de volmachten van de aankoopakte en de akte verkoop en levering aandelen KMS Grote Stelplaats.

Er wordt in het derde kwartaal gestart met het opstellen van de algemene planproducten voor de KMS, zoals het stedenbouwkundig plan. Ook zal op basis van de door het college op 25 maart 2025 vastgestelde bestuurlijke opdracht gestart voor de mobiliteitshub een ontwerp worden uitgewerkt, waarna we terugkomen bij het college en gemeenteraad vanwege uitvoeringskredieten rondom de realisatie van de mobiliteitshub en vervolgens de exploitatiefase.

Bij de verdere uitwerking zullen het supervisieteam Hart van Zuid en de gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit (voorheen erfgoedcommissie) worden betrokken, alsmede andere stakeholders.

Financiën:

Aankoop gronden en opstallen hal 44 en hal 45B

Hal 44 en 45B worden in totaal gekocht voor € 1.805.000. Omdat de gronden en opstallen apart worden verantwoord op de balans worden hiervoor in totaal 4 kredieten aangevraagd, conform de kolom grondwaarde en opstalwaarde in onderstaand overzicht:

	getaxeerde waarde	grondwaarde	opstalwaarde
aankoop hal 44	1.075.000	421.200	653.800
aankoop hal 45B	730.000	335.760	394.240
subtotaal aankoop	1.805.000	756.960	1.048.040

De aankoop van de gronden leidt tot een rentelast en daarmee uitzetting in onze begroting van circa € 750 jaarlijks bij de huidige rentestand. De aankoop van de opstallen verantwoorden we vooralsnog onder voorraad vastgoed totdat we definitieve plannen inclusief kosten in beeld hebben.

Bij de aanvragen voor de uitvoeringskredieten van de mobiliteitshub en het Mijschachtpark zullen we de structurele financiële consequenties daarvan in beeld brengen (inclusief de afschrijvingslasten voor de aankoop van het opstal). Op dit moment wordt alleen het krediet voor de aankoop geregeld.

Aankoop aandelen KMS Grote Stelplaats B.V.

De waarde van de aandelen van KMS Grote Stelplaats BV is gebaseerd op een externe taxatie van de waarde van 43 A/B, te weten € 1.816.080. De gemeente koopt 50% van de aandelen voor 50% van de getaxeerde waarde, ofwel € 908.040. Voor dit bedrag wordt nu krediet gevraagd. De aankoop van de aandelen leidt tot een rentelast en daarmee uitzetting in onze begroting van circa € 900 jaarlijks bij de huidige rentestand.

Agiostortingen

De BV heeft geld nodig om de kosten van beheer en (plan)ontwikkeling te kunnen betalen. Om hiervoor geen externe financiering aan te hoeven trekken maken zowel Trebbe als wij geld over naar de BV, zogenoemde agiostortingen. Om het gemeentelijk deel van de agiostortingen te kunnen doen, wordt het voorstel gedaan om in de periode 2025-2029 jaarlijks agiostortingen te doen vanuit de bestemmingsreserve KMS conform onderstaand overzicht. Met dit voorstel leggen we deze agiostortingen voor de komende jaren nu vast:

agiostorting 2025	115.000
agiostorting 2026	120.000
agiostorting 2027	150.000
agiostorting 2028	525.000
agiostorting 2029	250.000
subtotaal agiostortingen	1.160.000

Externe planvoorbereidingskosten en bijkomende kosten ontwikkeling mobiliteitshub

Voor de externe planvoorbereidingskosten is een bedrag geraamd van € 112.000 en voor de bijkomende kosten van de ontwikkeling van de mobiliteitshub (project- en procesmanagement en architect kosten) is een bedrag geraamd van € 803.000. Beiden kunnen worden gedekt uit de bestemmingsreserve KMS.

Financiën samengevat

De aankoop van de gronden, opstallen en aandelen leiden tot het volgende bezit op onze balans:

Bezit gemeente Hengelo	Bedrag
Aankoop grond hal 44	421.200
Aankoop opstal hal 44	653.800
Aankoop grond hal 45b	335.760
Aankoop opstal hal 45b	394.240
Aankoop aandelen hal 43 a/b	908.040
	<u>2.713.04</u>

Omdat deze aankopen leiden tot een bezit hoeven deze niet gedekt te worden uit een reserve, maar leiden deze alleen tot rentelasten in onze begroting. Conform ons investerings- en activeringsbeleid schrijven wij op gronden en aandelen namelijk niet af, op het opstal pas zodra de ontwikkeling gereed is en die leiden dan tot structurele lasten.

Op 23 oktober 2024 heeft de gemeenteraad de bestemmingsreserve gebiedsontwikkeling KMS ingesteld van 11.130.000 euro. De agiostortingen, planvoorbereidingskosten en bijkomende kosten voor de ontwikkeling van de mobiliteitshub zijn eenmalige kosten en leiden wel tot een onttrekking uit bestemmingsreserve KMS:

Bestemmingsreserve KMS huidige stand	€ 11.130.000
Agiostortingen	- € 1.160.000
Planvoorbereidingskosten	-€ 112.000
Bijkomende kosten ontwikkeling hub	-€ 803.000
Bestemmingsreserve KMS stand na dit voorstel	<u>€ 9.055.000</u>

Deze onttrekkingen passen binnen de aannames die gedaan zijn voor de instelling van de bestemmingsreserve.

De bedragen die we nu ramen zijn indicatief en gebaseerd op inschattingen. Onttrekkingen zullen worden gedaan op basis van werkelijke uitgaven en indien er wordt afgeweken van de geraamde bedragen zullen we dit melden in de P&C cyclus.

Communicatie:

Ondertekening - persmoment

BIJLAGEN

Bijlage 1

00 SOK excl bijl(agen), uitgezonderd de volgende bijlagen:

- Akte oprichting KMS de Grote Stelplaats B.V.
- Akte verkoop en levering aandelen KMS Grote Stelplaats B.V. (zonder bijlagen)
- Aandeelhoudersovereenkomst KMS Grote Stelplaats B.V.(zonder bijlagen)
- Koopovereenkomst Perceel C + D (zonder bijlagen)

Bijlage 2 Begrotingswijziging

Samenwerkingsovereenkomst

Gemeente Hengelo

-

Trebbe Ontwikkeling KMS B.V.

ten aanzien van

herontwikkeling Koninklijke Machinefabriek
STORK locatie te Hengelo

TEKENVERSIE d.d. 18 mei 2025

DEZE OVEREENKOMST KOMT NIET EERDER TOT STAND, OOK NIET VOORWAARDELIJK,
VOORDAT PARTIJEN DE OVEREENKOMST HEBBEN GETEKEND.

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1: ALGEMEEN.....	5
1. Definities.....	5
2. Doel samenwerking.....	7
3. Kernwaarden	8
4. Publiekrechtelijke medewerking	8
HOOFDSTUK 2: ORGANISATIE EN GOVERNANCE	9
5. Algemeen.....	9
6. Stuurgroep.....	9
7. Het KMS-team	10
8. Werkgroepen.....	12
9. Projectteams.....	12
HOOFDSTUK 3: DE HERONTWIKKELING OP INTEGRAAL NIVEAU	13
10. De Herontwikkeling.....	13
11. Planproducten	14
12. Stakeholdermanagement.....	14
13. Placemaking.....	14
14. Tijdelijk beheer	14
15. Duurzaamheidsambities	15
16. Planning en fasering.....	15
17. Dashboarding	15
HOOFDSTUK 4: DE HERONTWIKKELING OP PERCEELSNIVEAU.....	15
4.1 Algemeen	15
18. De Percelen.....	15
19. Doorwerking afspraken planvormingsfase	16
4.2 PERCEEL A	16
20. Doel Perceel A en nadere uitwerking programma en segmentering	16
21. Grondexploitatie	16
22. Ontwikkel-, ontwerp- en realisatiefase.....	16
23. Woningbouwprogramma en prijzen.....	17
24. Termijn realisatie.....	17
25. Zelfbewoningsplicht	18
26. Openbare ruimte	19

Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
 Paraaf Trebbe:

 6E0F601CC8004F7...

4.3 PERCEEL B.....	19
27. Doel perceel B en nadere uitwerking programma en segmentering	19
28. Entiteit voor Perceel B.....	19
29. Vastgoedexploitatie	20
30. Ontwikkel-, ontwerp- en realisatiefase.....	21
4.4 PERCEEL C en D	21
31. Programma en segmentering mobiliteitshub	21
32. Intentieovereenkomst mobiliteitshub	22
33. Eigendom gronden Perceel C en D.....	22
34. Grondexploitatie	22
35. Ontwikkel-, ontwerp- en realisatiefase.....	23
HOOFDSTUK 5: FINANCIËEL	23
36. Kostenverdeling.....	23
37. Kosten algemene aansturing	23
38. Administratie.....	24
39. Kosten Planproducten.....	24
40. Kosten Werkgroepen	24
41. Kosten Projectteams	24
42. Kosten Tijdelijk beheer.....	24
43. Kostenverhaal.....	24
44. Financiële bijdrage kwaliteit leefomgeving.....	25
45. Nadeelcompensatie	25
46. Subsidies	26
HOOFDSTUK 6: FISCAAL.....	26
47. Fiscaliteit.....	26
HOOFDSTUK 7: OVERIGE BEPALINGEN.....	26
48. Duur en tussentijdse beëindiging	26
49. Opschortende voorwaarde	27
50. Overleg bij onvoorziene omstandigheden	27
51. Contractoverdracht.....	27
52. Communicatie en geheimhouding.....	28
53. Toepasselijk recht en geschillenregeling	28
54. Slotbepalingen.....	29
55. Bijlagen	29

DE VOLGENDE PARTIJEN:

- 1) de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid **Trebbe Ontwikkeling KMS B.V.**, statutair gevestigd te Enschede en kantoorhoudende aan Tubantiasingel 63 te (7514AB) Enschede, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel met nummer 95564977, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar zelfstandig bevoegde bestuurder Trebbe Projecten B.V., statutair gevestigd te Enschede, kantoorhoudende te 7514 AB Enschede, Tubantiasingel 63, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 06050443, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar zelfstandig bevoegde bestuurder T.N.T. Vastgoed B.V., statutair gevestigd te Enschede, kantoorhoudende te 7514 AB Enschede, Tubantiasingel 63, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 76941388, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar directeur de heer H.J.H. (Hein) Trebbe,

hierna te noemen: **“Trebbe”**

en;

- 2) de publiekrechtelijke rechtspersoon, **de gemeente Hengelo**, statutair gevestigd te Hengelo en kantoorhoudende aan Burgemeester Jansenplein 1 te (7551EC) Hengelo, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel met nummer 08218146, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar wethouder de heer G.G. (Gerard) Gerrits, daartoe gemachtigd door de burgemeester bij besluit van d.d., en handelend ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouder d.d.

hierna te noemen: **“Gemeente”**

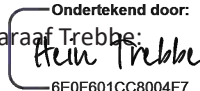
de voornoemde partijen onder 1) en 2) worden hierna elk individueel ook **“Partij”** en gezamenlijk ook **“Partijen”** genoemd

en;

- 3) de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid **KMS Grote Stelplaats B.V.**, statutair gevestigd te Enschede en kantoorhoudende aan Tubantiasingel 63 te (7514AB) Enschede, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel met nummer 97144320, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar zelfstandig bevoegde bestuurder Trebbe Ontwikkeling KMS B.V., statutair gevestigd te Enschede en kantoorhoudende aan Tubantiasingel 63 te (7514AB) Enschede, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel met nummer 95564977, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar zelfstandig bevoegde bestuurder Trebbe Projecten B.V., statutair gevestigd te Enschede, kantoorhoudende te 7514 AB Enschede, Tubantiasingel 63, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 06050443, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar zelfstandig bevoegde bestuurder T.N.T. Vastgoed B.V., statutair gevestigd te Enschede, kantoorhoudende te 7514 AB Enschede, Tubantiasingel 63, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 76941388, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar directeur de heer H.J.H. (Hein) Trebbe,

hierna te noemen: **“KMS Grote Stelplaats of de Vennootschap”**

Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
 Paraaf Trebbe:

 6E0F601CC8004F7...

KMS Grote Stelplaats verklaart middels ondertekening van deze Overeenkomst de voor de Vennootschap voortvloeiende verplichtingen onverkort en onvoorwaardelijk te aanvaarden en geen andere activiteiten te ontplooiën dan de activiteiten ter uitvoering van deze Overeenkomst.

NEMEN HET VOLGENDE IN OVERWEGING:

- a) De KMS is gelegen in de gebiedsontwikkeling en nieuwe stadswijk Hart van Zuid in Hengelo (Overijssel) en vormt een sleutelcomponent in de stedelijke vernieuwing en economische revitalisering van de regio.
- b) Deze locatie, met industriële geschiedenis, speelt een belangrijke rol in de transformatie naar een multifunctioneel en dynamisch stadsdeel dat zowel het historisch karakter eert als een blik werpt op de toekomstige ontwikkelingen van Hengelo en Oost-Nederland.
- c) Trebbe heeft de KMS aangekocht wat een belangrijke stap is in de gebiedsontwikkeling en markeert het begin van de Herontwikkeling die wonen, werken, leren en ontmoeten samenbrengt.
- d) Parallel aan het aankoopproces hebben Trebbe en de Gemeente samengewerkt aan het vormgeven van een Omgevingsprogramma voor de KMS. In het Omgevingsprogramma staat hoe de opgave van de Herontwikkeling van de KMS eruitziet, welke ambitie de Gemeente en Trebbe hebben, hoe het ontwikkelkader is vormgegeven en welke spelregels de Gemeente, Trebbe en externe betrokken stakeholders dienen te hanteren in het herontwikkelingsproces voor de KMS.
- e) Partijen hebben vervolgens een Akkoord op hoofdlijnen opgesteld waarin de samenwerkingsbasis is gewaarborgd, die de integraliteit van het ontwikkelingsproces garandeert en de gedeelde visie uit het Omgevingsprogramma nastreeft.
- f) Ook is het Businessmodel opgesteld waarin de financiële uitgangspunten voor de Herontwikkeling zijn weergegeven.
- g) Partijen wensen de samenwerkingsbasis uit het Akkoord op hoofdlijnen verder te concretiseren en formaliseren in deze Overeenkomst.
- h) De samenwerking tussen Partijen is van groot belang om de uitdagingen van de Herontwikkeling aan te pakken en de historische waarde van de KMS te behouden.

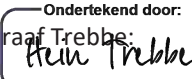
KOMEN HET VOLGENDE OVEREEN:

HOOFDSTUK 1: ALGEMEEN

1. Definities

- 1.1. In deze Overeenkomst inclusief overwegingen hebben onderstaande begrippen geschreven met een hoofdletter telkens de volgende betekenis:
 - a. **Akkoord op hoofdlijnen**: het door Trebbe en de Gemeente overeengekomen akkoord op hoofdlijnen d.d. 25 juli 2024 voor de samenwerking voor de herontwikkeling van de KMS, dat ten grondslag ligt aan deze Overeenkomst, opgenomen in **Bijlage 1**.
 - b. **Bijlage**: een bij deze Overeenkomst horende bijlage die onlosmakelijk deel uitmaakt van deze Overeenkomst.
 - c. **Businessmodel**: de business case herontwikkeling KMS-locatie d.d. 23 juli 2024 (met kenmerk: 110219) opgesteld in opdracht van Trebbe, zoals opgenomen in **Bijlage 2**.

Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
Paraaf Trebbe:

6E0F601CC8004F7...

- d. **Herontwikkeling:** de herontwikkeling van de KMS te Hengelo (Overijssel) tot een plek die wonen, werken, leren en ontmoeten samenbrengt conform het Omgevingsprogramma KMS-locatie.
- e. **Inrichtingsplan openbare ruimte:** het plan dat de uitwerking omvat van de inrichting van de Openbare ruimte in een bepaald Perceel of meerdere Percelen op basis van het Stedenbouwkundig plan, met de situering van wegen, paden, verhardingen, groen, wadi's, waterbergingen, spelen en overige landschappelijke elementen en de eisen welke aan de inrichting worden gesteld. In het Inrichtingsplan openbare ruimte wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen openbare ruimte enerzijds en terrein en terreininrichting anderzijds. Terrein en terreininrichting horen bij Percelen en niet tot de Openbare ruimte.
- f. **Juridisch-planologisch kader:** één van de instrumenten uit de Omgevingswet om een bepaalde functie in een gebied toe te staan. Partijen streven naar één overkoepelend juridisch-planologisch kader voor KMS op basis van het Stedenbouwkundig Plan.
- g. **Kernwaarden:** het door Partijen opgestelde referentiekader voor het structureren van de samenwerking en het beoordelen van het herontwikkelingsproces zoals omschreven in artikel 3, bestaande uit: 1) samenwerking als fundament, 2) continuïteit in vooruitgang en 3) transparante dialoog.
- h. **KMS:** Koninklijke Machinefabriek STORK locatie.
- i. **KMS-team:** de dagelijkse projectcoördinatie binnen de gezamenlijke organisatiestructuur van de Herontwikkeling.
- j. **Omgevingsprogramma:** het document 'Omgevingsprogramma KMS-locatie' mei 2024 vastgesteld door het college van B&W op 16 september 2024
- k. **Opdracht:** een door het KMS-team aan een Werkgroep of Projectteam geformuleerde opdracht, waarin in ieder geval de volgende elementen zijn geformuleerd:
 - Scope;
 - Mandaat;
 - Verwachte tijdsbesteding;
 - Beschikbaar budget per fase (vastgesteld fase-verslag);
 - Gewenste personele samenstelling qua vaardigheden;
 - Beoogd resultaat.
- l. **Openbare ruimte:** de in de KMS gelegen gronden die te zijner tijd een openbaar karakter krijgen, met inbegrip van openbaar groen, wegen, bermen en bermsloten. Niet onder Openbare ruimte zijn begrepen: achterpaden, indien deze behoren bij de private buitenruimte. Ook terrein en terreininrichting horen niet bij de Openbare ruimte, wat herkenbaar wordt aangegeven in het Inrichtingsplan openbare ruimte.
- m. **Overeenkomst:** onderhavige samenwerkingsovereenkomst
- n. **Partijen:** partijen zijn de Gemeente en Trebbe voor zichzelf en in hun rol als aandeelhouder van de Vennootschap. Daar waar expliciet verplichtingen voor de Vennootschap zijn opgenomen, gelden die verplichten ook voor de Vennootschap.
- o. **Perceel:** een gedeelte van de KMS zoals geduid in artikel 18 en de 'Kadastrale kaart en informatie' opgenomen in **Bijlage 3**. De KMS bestaat uit vier Percelen, te weten Perceel A, Perceel B, Perceel C en Perceel D.
- p. **Planproducten:** het Stedenbouwkundig plan, het beeldkwaliteitsplan, het Waterhuishoudkundig plan, het Inrichtingsplan openbare ruimte en de aanvragen voor een Juridisch-planologisch kader tezamen benodigd voor de integrale Herontwikkeling.

- q. **Projectteam**: een door het KMS-team opgericht team verantwoordelijk voor de uitvoering van een Opdracht.
 - r. **Scopewijzigingen**: zowel fysieke wijzigingen binnen de fysieke grenzen van de KMS als ook de invulling van het programma voor de KMS zoals bedoeld in artikel 18 en financiële wijzigingen.
 - s. **Stedenbouwkundig plan**: het plan waarin de stedenbouwkundige inrichting van KMS is aangegeven, dat o.m. als basis dient voor een ontwerp omgevingsplan dan wel een ander Juridisch-planologisch kader en het Inrichtingsplan openbare ruimte.
 - t. **Stuurgroep**: het hoogste besluitvormingsorgaan binnen de gezamenlijke organisatiestructuur van de Herontwikkeling van de KMS dat o.a. de financiële kaders vast- en bijstelt.
 - u. **Uitvoeringsbeslissing**: beslissingen die (door het KMS-team) genomen worden om uitvoering te geven aan de kaders zoals gesteld in deze Overeenkomst, niet zijnde strategische beslissingen, publiekrechtelijke beslissingen en/of Scopewijzigingen.
 - v. **Vennootschap**: de entiteit KMS Grote Stelplaats B.V.
 - w. **Waterhuishoudkundig plan**: het document waarin de toekomstige invulling van de waterhuishouding en de riolering binnen de KMS wordt beschreven.
 - x. **Werkgroep**: een door het KMS-team opgerichte groep gericht op het uitvoeren van een Opdracht voor specifieke, projectoverstijgende thema's binnen de KMS.
- 1.2. De definities zoals hiervoor genoemd, kunnen zonder verlies van hun betekenis in enkelvoud of in meervoud worden gebruikt. In geval van onduidelijkheden over de definities, zullen Partijen in goed overleg tot een gezamenlijke interpretatie komen.
2. Doel samenwerking
- 2.1. Partijen hebben als doel de KMS te herontwikkelen tot een community waarin wonen, werken, leren en ontmoeten samenkomen (de Herontwikkeling), zoals omschreven in het Omgevingsprogramma en waarbij het principe 'Best for Project' leidend is.

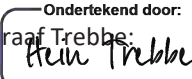
Partijen verstaan het volgende onder 'Best for Project':

Het overkoepelende belang van de Herontwikkeling is de gezamenlijke visie van de Gemeente en Trebbe voor de totale KMS. Best for Project richt zich op het realiseren van de ambities zoals beschreven in het Omgevingsprogramma binnen de inhoudelijke en financiële kaders die Partijen in deze Overeenkomst hebben vastgelegd zonder dat optimalisaties in het belang van de Herontwikkeling worden genegeerd.

Bij realisatie van de ambities voor de KMS, worden aldus de financiële belangen van de Gemeente en Trebbe in acht genomen. Dit houdt in dat de kwaliteit van de uitvoering niet mag leiden tot een onaanvaardbaar financieel tekort, en vice versa, dat financiële overwegingen de kwaliteit van de uitvoering niet mogen beperken. Er worden geen inhoudelijke beslissingen genomen zonder financiële implicaties in overweging te nemen en geen financiële besluiten zonder de inhoudelijke context. Bij het nemen van beslissingen moet een evenwicht worden gevonden tussen inhoud en financiën.

- 2.2. Middels deze Overeenkomst en de daarbij behorende Bijlagen stellen Partijen de (rand)voorwaarden, wijze van samenwerking en besluitvormingsprocedures vast waarbinnen zij de samenwerking voor de Herontwikkeling aangaan.

Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
Paraaf Trebbe:

6E0F601CC8004F7...

- 2.3. De Herontwikkeling zal plaatsvinden met inachtneming van het bepaalde in:
- a) Het Omgevingsprogramma;
 - b) Deze Overeenkomst;
 - c) Het Akkoord op hoofdlijnen;
 - d) De uit hoofde van deze Overeenkomst te vervaardigen (Plan)producten;
 - e) De uit hoofde van deze Overeenkomst door de Stuurgroep genomen besluiten;
 - f) De uit hoofde van deze Overeenkomst door het KMS-team genomen besluiten.
- 2.4. In geval van strijdigheid tussen de in artikel 2.3 vermelde documenten, geldt de rangorde van boven (ad a) naar beneden (ad f).
- 2.5. Afwijkingen van de Overeenkomst kunnen alleen rechtsgeldig tot stand komen via besluiten door de Stuurgroep, en indien nodig nadat interne goedkeuringen en bestuurlijke besluitvorming van de Gemeente en Trebbe hebben plaatsgevonden, en nadat de afwijkingen gezamenlijk schriftelijk zijn vastgelegd. Indien en voor zover afspraken in strijd zijn met het publiekrechtelijke kader, waaronder onder meer het Omgevingsprogramma, zijn deze afspraken pas rechtsgeldig nadat het publiekrechtelijke kader (op voorstel van Partijen) dienovereenkomstig is gewijzigd en deze wijziging onherroepelijk is.
- 2.6. Eerdere tussen Partijen voorbereide c.q. gesloten (mondelinge of schriftelijke) afspraken in het kader van de Herontwikkeling komen bij ondertekening van deze Overeenkomst te vervallen, met uitzondering van de in artikel 2.3 vermelde documenten alsook de intentieovereenkomst die Partijen zijn aangegaan ten behoeve van de Mobiliteitshub Hart van Zuid, opgenomen in **Bijlage 14**.

3. Kernwaarden

- 3.1. Partijen hebben bij het opstellen van het Akkoord op hoofdlijnen drie Kernwaarden geformuleerd die dienen als consistent referentiekader voor het structureren van de samenwerking en het beoordelen van het herontwikkelingsproces.
- 3.2. De drie Kernwaarden zijn:
- a) **Samenwerking als fundament:** Partijen werken nauw samen op basis van wederzijds vertrouwen en gedeelde doelstellingen, die ook recht doen aan de onderliggende individuele doelstellingen van Partijen.
 - b) **Continuïteit in vooruitgang:** Partijen nemen beslissingen die niet alleen op korte termijn voordelen opleveren, maar ook bijdragen aan het succes en de duurzaamheid van de KMS in de toekomst.
 - c) **Transparante dialoog:** Partijen communiceren in openheid, waarbij alle relevante informatie beschikbaar is voor betrokken partijen.
- 3.3. Binnen de Kernwaarden is het principe 'Best for Project' leidend, zoals verwoord in artikel 2.1.
- 3.4. Partijen hebben een inspanningsverplichting om zich aan de Kernwaarden te conformeren en verklaren over en weer in de samenwerking altijd te streven naar het principe "Best for Project" zoals verwoord in artikel 2.1.

4. Publiekrechtelijke medewerking

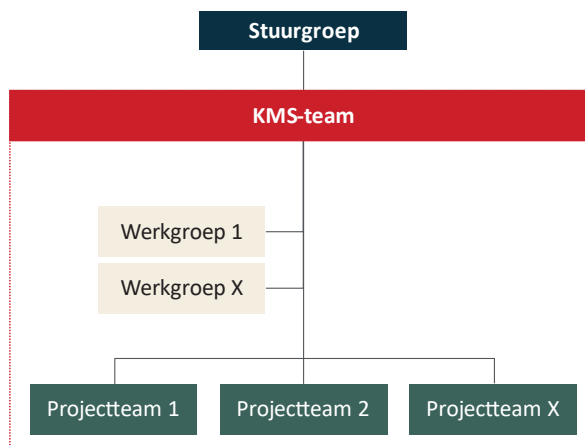
- 4.1. De Gemeente zal met inachtneming van haar publiekrechtelijke verantwoordelijkheid zoveel mogelijk bevorderen dat alle vergunningen, ontheffingen, vrijstellingen en goedkeuringen van overheidswege verleend worden. Voor zover de Gemeente zelf deze besluiten dient te nemen, zal zij de betreffende aanvragen met voortvarendheid behandelen. Voor zover andere overheden de betreffende besluiten dienen te nemen, zal de Gemeente de totstandkoming van dergelijke besluiten waar mogelijk bevorderen.

- 4.2. Trebbe stelt de Gemeente nu en in de toekomst niet aansprakelijk voor het eventueel uitblijven van een dergelijke medewerking en/of goedkeuring en/of beslissing, behoudens in het geval de Gemeente haar inspanningsverplichting niet is nagekomen.
- 4.3. De in het kader van deze Overeenkomst door de Gemeente verleende en te verlenen goedkeuringen en op de Gemeente rustende verplichtingen laten onverlet de publiekrechtelijke bevoegdheden, verantwoordelijkheden en verplichtingen van de Gemeente als publiekrechtelijk rechtspersoon, in het bijzonder die van haar bestuursorganen.

HOOFDSTUK 2: ORGANISATIE EN GOVERNANCE

5. Algemeen

- 5.1. De organisatie- en governance structuur die Partijen hanteren om uitvoering te geven aan deze Overeenkomst is schematisch weergegeven in onderstaand figuur en nader uitgewerkt in artikel 6 t/m 9.

Figuur 1: organisatiestructuur samenwerking Partijen

6. Stuurgroep

- 6.1. Partijen richten een Stuurgroep op. De Stuurgroep is het hoogste besluitvormingsorgaan binnen de gezamenlijke organisatiestructuur van de Herontwikkeling. De Stuurgroep is verantwoordelijk voor het bewaken van de algemene ontwikkelstrategie en samenwerking binnen de in artikel 2.3 genoemde kaders. Uitvoeringsbeslissingen worden door het KMS-team genomen. Beslissingen die buiten de Uitvoeringsbeslissingen vallen worden door de Stuurgroep genomen.
- 6.2. In de Stuurgroep hebben zitting:
- Namens de Gemeente: Portefeuillehouder Gemeente en gedelegeerd ambtelijk opdrachtgever
 - Namens Trebbe: directeur Trebbe en projectdirecteur KMS
- 6.3. De Stuurgroep heeft de volgende taken en bevoegdheden:
- Het bewaken van de algemene ontwikkelstrategie, wat inhoudt dat de herontwikkelingsdoelen en -strategieën worden nageleefd en de voortgang en samenhang van de Herontwikkeling wordt bewaakt.

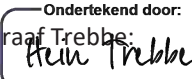
Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
 Paraaf Trebbe:

 6E0F601CC8004F7...

- b) Besluitvorming over de door het KMS-team voorgestelde Scopewijzigingen.
 - c) Het fungeren als escalatiepunt voor onopgeloste kwesties bij problemen of geschillen die niet op operationeel niveau kunnen worden opgelost.
 - d) Het nemen van strategische beslissingen en doorvoeren van wijzigingen die van invloed zijn op de lange termijn invulling en het succes van de Herontwikkeling.
 - e) Het erkennen en vieren van projectsuccessen en het benoemen van behaalde resultaten, om zo de motivatie en betrokkenheid van het KMS-team te bevorderen.
 - f) Het zorgdragen voor voldoende ruimte en mandaat aan het KMS-team om haar taken effectief uit te voeren en zodoende de besluitvorming zo laag mogelijk in de organisatie te beleggen.
- 6.4. De Gemeente en Trebbe trachten de interne besluitvorming/goedkeuring afgerond te hebben voordat een voorstel aan de Stuurgroep wordt voorgelegd ter besluitvorming. Dit laat onverlet dat besluiten onder voorbehoud van goedkeuring van het college van B&W dan wel de gemeenteraad voor de Gemeente en de bestuurder van Trebbe door Trebbe gemaakt kunnen worden.
- 6.5. De Stuurgroep komt minimaal drie keer per jaar bijeen: in het voorjaar, voor de zomer en in het najaar van ieder kalenderjaar.
- 6.6. Aan zowel de Gemeente als aan Trebbe komt in de Stuurgroep stemrecht toe naar rato van inbreng in de grondexploitatie van een Perceel waar het besluit betrekking op heeft:
- Voor de Herontwikkeling op integraal niveau:
 - 50% stemrecht Trebbe en 50% stemrecht Gemeente
 - Perceel A: 100% stemrecht Trebbe en 0% stemrecht Gemeente
 - Perceel B: 50% stemrecht Trebbe en 50% stemrecht Gemeente
 - Perceel C en D: 100% stemrecht Gemeente en 0% stemrecht Trebbe
- 6.7. In het geval een Partij bij besluitvorming geen stemrecht toekomt, fungeert deze Partij als adviseur vanuit de integrale Herontwikkeling. De andere Partij kan slechts indien zij gegronde redenen heeft en nadat deze schriftelijk kenbaar zijn gemaakt, het advies naast zich neerleggen.
- 6.8. Zowel een vertegenwoordiger in de Stuurgroep van de Gemeente als van Trebbe kan een door de betreffende Partij ingeschakelde expert uitnodigen deel te nemen aan de Stuurgroep. De betreffende expert heeft geen stemrecht bij besluitvorming.
- 6.9. Besluitvorming in de Stuurgroep geschiedt schriftelijk. Ieder besluit wordt geadministreerd in een integrale besluitenlijst en vervolgens gearchiveerd.
- 6.10. Indien in de Stuurgroep bij gebreke van unanimiteit ten aanzien van het voorgelegde advies/voorstel voor de Herontwikkeling op integraal niveau dan wel ten aanzien van Perceel B, geen besluit tot stand komt, dan kan ieder lid van de Stuurgroep verlangen dat binnen vier weken een volgende Stuurgroep gehouden wordt waarin het desbetreffende voorstel opnieuw op de agenda staat. Indien alsdan nog geen besluit over het voorstel kan worden genomen bij gebreke van unanimiteit dan is er sprake van een geschil als bedoeld in artikel 53.
- 6.11. Als voorzitter van de Stuurgroep zal optreden Trebbe. De Gemeente verzorgt tijdig vooraf de agenda en achteraf tijdig de notulen van ieder overleg van de Stuurgroep.
- 7. Het KMS-team**
- 7.1. Partijen richten een KMS-team op. Het KMS-team is verantwoordelijk voor de dagelijkse projectcoördinatie, fungeert als de operationele spil en neemt in dat kader Uitvoeringsbeslissingen ten aanzien van de Herontwikkeling.

Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
 Paraaf Trebbe:

 6E0F601CC8004F7...

- 7.2. Partijen dragen zorg voor een gelijkwaardige bezetting/inzet ten behoeve van het KMS-team. In dat kader hebben in het KMS-team zitting:
- a) Namens de Gemeente: gedelegeerd ambtelijk opdrachtgever en proces-/projectmanagers.
 - b) Namens Trebbe: projectdirecteur KMS en ontwikkelmanager/ontwikkelaar.
- 7.3. Het KMS-team heeft, binnen de scope van het Omgevingsprogramma, deze Overeenkomst, het Akkoord op hoofdlijnen en eventuele latere toevoegingen van de Stuurgroep, de volgende taken en bevoegdheden:
- a) Het zorgdragen voor de dagelijkse sturing en coördinatie van de Herontwikkeling en het waarborgen van een zorgvuldige en effectieve uitvoering van de geplande activiteiten op basis van de Kernwaarden.
 - b) Beslissingen nemen die betrekking hebben op de dagelijkse operatie en uitvoering binnen de Herontwikkeling van de KMS om zo de voortgang te waarborgen.
 - c) Het oprichten van de Werkgroepen en Projectteams en het opstellen van een duidelijke Opdracht voor iedere Werkgroep en elk Projectteam.
 - d) Het actief uitdragen van de waarden en doelen van de Herontwikkeling.
 - e) Het coördineren van de Werkgroepen en Projectteams door zorg te dragen voor een goede communicatie en samenwerking en het oplossen van knelpunten.
 - f) Het bewaken van de voortgang van Opdrachten (opgedragen aan Werkgroepen en Projectteams).
 - g) De onboarding van nieuwe leden van het KMS-team, Werkgroepen en Projectteams. De onboarding omvat het inwerken van nieuwe medewerkers op hun huidige taken en het verschaffen van toegang tot en begrip van eerder gemaakte keuzes en het delen van de Kernwaarden.
 - h) Het voorbereiden van de agenda en het informeren van en verstrekken van adviezen voor besluitvorming in de Stuurgroep, met als streven uiterlijk één week voor de Stuurgroep, waaronder:
 - Het adviseren van de Stuurgroep over de aard en de kosten van andere werkzaamheden dan verwoord in deze Overeenkomst en het vragen om een besluit over de toedeling van de kosten.
 - Het rapporteren aan de Stuurgroep over de voortgang ten aanzien van onderhavige samenwerking, eventuele problemen en mogelijke voorstellen tot Scopewijzigingen inclusief adviezen dienaangaande.
 - i) Het uitwerken van de kwalitatieve omschrijving van het programma de programmatische uitgangspunten uit het Businessmodel (**Bijlage 2**).
- 7.4. Het KMS-team komt minimaal één keer per maand bijeen. Afhankelijk van de projectfase en de bespreekpunten sluiten – zo nodig – inhoudelijk deskundigen van/of namens de Gemeente en Trebbe aan.
- 7.5. Aan zowel de Gemeente als aan Trebbe komt in het KMS-team stemrecht toe naar rato van inbreng in de grondexploitatie van een Perceel waar het besluit betrekking op heeft:
- Voor de Herontwikkeling op integraal niveau:
 - 50% stemrecht Trebbe en 50% stemrecht Gemeente
 - Perceel A: 100% stemrecht Trebbe en 0% stemrecht Gemeente
 - Perceel B: 50% stemrecht Trebbe en 50% stemrecht Gemeente
 - Perceel C en D: 100% stemrecht Gemeente en 0% stemrecht Trebbe
- 7.6. In het geval een Partij bij besluitvorming geen stemrecht toekomt, fungeert deze Partij als adviseur vanuit de integrale Herontwikkeling. De andere Partij verplicht zich het advies op te

volgen, tenzij deze andere Partij gegronde redenen heeft om het advies niet op te volgen en deze gegronde redenen schriftelijk deelt met de Partij die het advies gegeven heeft.

- 7.7. Indien in het KMS-team bij gebreke van unanimiteit geen besluit tot stand komt ten aanzien van de Herontwikkeling op integraal niveau dan wel ten aanzien van Perceel B, schakelen Partijen een onafhankelijke externe partij in teneinde onafhankelijk richtinggevend advies te ontvangen op het betreffende voorstel. Dit gebeurt met inachtneming van artikel 53.3 t/m 53.5. De onafhankelijk adviseur wordt te allen tijde gevraagd advies uit te brengen vanuit de 'Best for project'-gedachte. Nadat het richtinggevend advies is uitgebracht wordt het besluit opnieuw ter besluitvorming voorgelegd. Indien alsdan geen besluit wordt genomen, wordt het besluit aan de Stuurgroep ter besluitvorming voorgelegd en doorlopen Partijen de in artikel 6 genoemde stappen.
- 7.8. De procedure als genoemd in artikel 7.7 is het uitgangspunt voor situaties waarbij bij gebreke van unanimiteit geen besluit tot stand komt ten aanzien van de Herontwikkeling op integraal niveau dan wel ten aanzien van Perceel B. Het KMS-team heeft de mogelijkheid gezamenlijk te besluiten om in een dergelijk geval direct te escaleren naar de Stuurgroep waarbij Partijen de in artikel 6 genoemde stappen doorlopen.
- 7.9. Als voorzitter van het KMS-team zal optreden Gemeente. De Gemeente verzorgt vooraf tijdig de agenda en achteraf tijdig de notulen van ieder KMS-team overleg.

8. Werkgroepen

- 8.1. Een Werkgroep richt zich op een specifiek Perceeloverstijgend thema binnen de KMS en werkt aan het ontwikkelen van oplossingen met een duidelijk eindproduct, conform de door het KMS-team aan de specifieke Werkgroep opgedragen Opdracht.
- 8.2. Partijen dragen zorg voor een passende bezetting/inzet ten behoeve van Werkgroepen.
- 8.3. Werkgroepen hebben de volgende taken en bevoegdheden:
- a) Het focussen op specifieke onderwerpen en thema's en werken aan het ontwikkelen van oplossingen die bijdragen aan de projectdoelen.
 - b) Het uitvoeren van onderzoek naar innovatieve benaderingen, het adviseren over mogelijke verbeteringen en het doen van concrete aanbevelingen voor projectverbeteringen.
 - c) Het aandragen van bevindingen en aanbevelingen bij het KMS-team, dat vervolgens beslissingen neemt over de implementatie ervan.
 - d) Werkgroepen opereren binnen een gedefinieerde tijdspanne of tot het opleveren van een specifiek product, zoals gedefinieerd in de Opdracht.

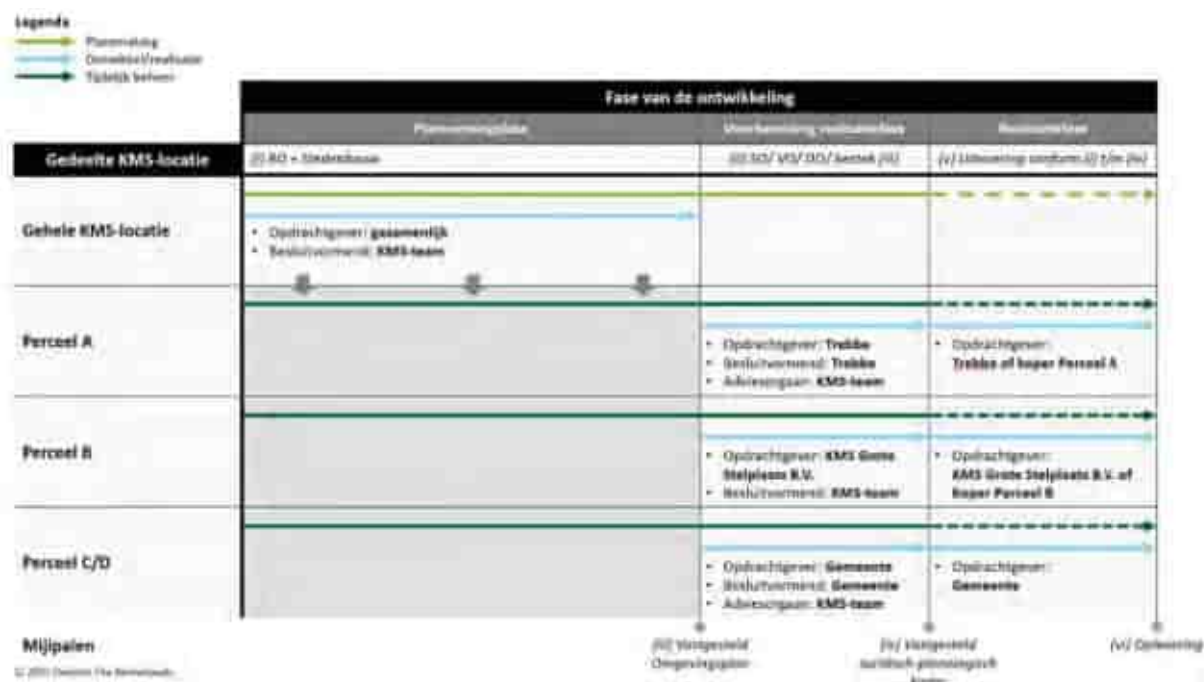
9. Projectteams

- 9.1. Een Projectteam richt zich op een thema/onderwerp binnen de herontwikkeling van een Perceel, conform de door het KMS-team aan het specifieke Projectteam opgedragen Opdracht.
- 9.2. Projectteams hebben de volgende taken en bevoegdheden:
- a) Het uitvoeren van de hen toegewezen taken met een duidelijk omschreven doel en in alle fasen van het (deel)project.
 - b) Het uitvoeren van de werkzaamheden binnen de vastgestelde budgetten en tijdschema's en het regelmatig rapporteren van de voortgang aan het KMS-team.
 - c) Het nemen van beslissingen die betrekking hebben op de dagelijkse uitvoering van hun taken en operatie, binnen het mandaat dat in de Opdracht is verstrekt.

- d) Projectteams opereren binnen een gedefinieerde tijdspanne of tot het opleveren van een specifiek product, zoals gedefinieerd in de Opdracht.

HOOFDSTUK 3: DE HERONTWIKKELING OP INTEGRAAL NIVEAU

10. De Herontwikkeling

Figuur 2: Schematische weergave rolverdeling de KMS

- 10.1. De schematische weergave van de integrale Herontwikkeling en de doorwerking daarvan op perceel niveau inclusief rolverdeling is opgenomen in figuur 2.
- 10.2. De KMS wordt integraal ontwikkeld. Het doel van Partijen is om een gevarieerde mix van gebruiksfuncties te realiseren, met enerzijds 'wonen' en anderzijds 'overig' waaronder onder meer vallen bedrijvigheid, horeca en culturele en/of maatschappelijke functies. Deze mix zorgt voor een levendige en bruisende omgeving die aantrekkelijk is voor diverse doelgroepen. Een monofunctioneel programma voor de KMS hebben Partijen expliciet uitgesloten.
- 10.3. Om tot een integrale ontwikkeling te komen zorgen Partijen gezamenlijk voor de aanvraag van één Juridisch-planologisch kader voor de KMS. Het betreffende Juridisch-planologisch kader is het overkoepelende en samenhangende kader voor de verschillende Percelen waar de KMS uit bestaat. Voorkeur van Partijen voor het aanvragen van een Juridisch-planologisch kader, is een omgevingsplanwijziging. Partijen kunnen besluiten dat een of meerdere BOPA's aangevraagd worden, als dat meer passend is bij de planning voor de KMS. Nadere afspraken over de Planproducten zijn opgenomen in artikel 11 en 39.
- 10.4. Op basis van het vastgestelde Juridisch-planologisch kader, wordt op perceelsniveau de ontwikkeling verder uitgevoerd, waarvoor de betreffende grondeigenaar verantwoordelijk is en de partij die geen grondeigenaar is een adviesrol heeft. Nadere afspraken over de ontwikkeling op perceelsniveau zijn opgenomen in hoofdstuk 4.

Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
Paraaf Trebbe:
Paraaf Trebbe
6E0F601CC8004F7...

11. Planproducten

- 11.1. Gedurende de planvormingsfase van de KMS wordt onder leiding van het KMS-team zorggedragen voor het (laten) opstellen van het integrale Stedenbouwkundig plan, het integrale Beeldkwaliteitsplan, het integrale Waterhuishoudkundig plan, het Inrichtingsplan openbare ruimte en aanvraag voor het integrale Juridisch-planologisch kader (tezamen de Planproducten) voor de KMS.
- 11.2. Het KMS-team zorgt ervoor dat de (technische) uitgangspuntenlijst voor de mobiliteitshub die op grond van artikel 35.4 vervaardigd wordt, meegenomen wordt in het Stedenbouwkundig plan. Het vervaardigen van de (technische) uitgangspuntenlijst en het Stedenbouwkundig plan loopt parallel.
- 11.3. Op basis van de gekozen vorm voor de aanvraag van een Juridisch-planologisch kader bepalen Partijen welke aanvullende integrale onderzoeken voor de KMS noodzakelijk zijn, hoe zij uitvoering geven aan deze noodzakelijke onderzoeken en welke rolverdeling Partijen dienaangaande hebben (hetgeen de kostenverdeling ten aanzien van de Planproducten zoals verwoord in hoofdstuk 5 onverlet laat).
- 11.4. Partijen dragen gezamenlijk zorg voor een behoefteonderzoek, met inachtneming van de gemeentelijke woonvisie en het proces van de Markttafel Hart van Zuid, indien dit nodig blijkt om de regionale behoefte te kunnen onderbouwen in het kader van de “Ladder van Duurzame Verstedelijking” (artikel 5.129g Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)) en/of het aan te vragen Juridisch-planologisch kader. De Gemeente stemt alsdan het onderzoek af met de regio en toetst het onderzoek.
- 11.5. Partijen zijn zich ervan bewust dat Planproducten ter advisering aan het supervisie team van de Gemeente moeten worden voorgelegd.
- 11.6. De Planproducten worden door het KMS-team vastgesteld. Uitsluitend wanneer één Partij daarom verzoekt (of beide Partijen), worden de Planproducten ter goedkeuring voorgelegd aan de Stuurgroep.
- 11.7. Vaststelling van de Planproducten (en eventuele goedkeuring door de Stuurgroep) laat onverlet dat diverse producten, zoals aanvragen voor het Juridisch-planologisch kader, een beeldkwaliteitsplan, Stedenbouwkundig plan instemming behoeven van het college van B&W en wethouders en/of de gemeenteraad van de Gemeente.

12. Stakeholdermanagement

- 12.1. Gedurende de planvormingsfase van de KMS wordt onder leiding van het KMS-team ten behoeve van de in het Omgevingsprogramma geïdentificeerde stakeholders een communicatieplan opgesteld om hen tijdig te informeren en betrekken bij de integrale Herontwikkeling.

13. Placemaking

- 13.1. Tijdens de Herontwikkeling wordt aandacht besteed aan de tijdelijke invulling en placemaking om de KMS levendig te houden en te verbinden met de bredere gemeenschap. Dit draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de locatie en de integratie van de toekomstige permanente functies. Uitvoering van de placemaking geschiedt op basis van de placemakingstrategie van SITE zoals opgenomen in **Bijlage 4**.

14. Tijdelijk beheer

- 14.1. Partijen onderkennen dat de Percelen tijdens de Herontwikkeling tijdelijk dienen te worden beheerd. Partijen hebben afspraken gemaakt over het tijdelijk beheer welke zijn vervat in het

memo ‘Exploitatie en Beheer locatie KMS’ d.d. 12 maart 2025 (**Bijlage 5a**), het ‘Exploitatiekosten tijdelijk beheer KMS’ met daarin vervat een kostenverdelingsmechanisme (**Bijlage 5b**) en artikel 42 van deze Overeenkomst.

15. Duurzaamheidsambities

15.1. Trebbe heeft voor een bedrag van € 500.000,- (zegge: vijfhonderdduizend euro) exclusief btw een reservering gemaakt voor het verwezenlijken van duurzaamheidsambities conform het Omgevingsprogramma en heeft zich ertoe gecommitteerd het voornoemde bedrag te investeren in het verwezenlijken van duurzaamheidsambities in Perceel A.

16. Planning en fasering

- 16.1. Op deze Overeenkomst is de globale planning opgenomen in **Bijlage 6** van toepassing.
- 16.2. De globale planning dient door het KMS-team te worden uitgewerkt en regelmatig te worden geactualiseerd.
- 16.3. Partijen spannen zich te allen tijde in de uitvoering van de afspraken zoals opgenomen in de globale planning en na opstelling daarvan de meer concrete planning na te komen. De planning betreft een streefplanning waarbij Partijen de planning telkens in goed overleg kunnen aanpassen.
- 16.4. Ingeval van een dreigende vertraging bij de uitvoering van de in deze Overeenkomst beschreven werkzaamheden ten opzichte van de planning zal de ene Partij de andere Partij daaromtrent schriftelijk informeren, waarbij tevens dient te worden aangegeven op welke wijze de dreigende vertraging (zo veel mogelijk) weer kan worden weggenomen. Alternatief voor schriftelijk informeren is de dreigende vertraging bespreken in een overleg van het KMS-team, waarvan hetgeen besproken is wordt vastgelegd in de notulen van het betreffende overleg.

17. Dashboarding

- 17.1. Partijen ontwikkelen een dashboard dat een overzichtelijke weergave biedt van de voortgang van het programma (conform artikel 18 en de financiën). Dit dashboard fungeert als een belangrijk instrument om potentiële knelpunten en succesfactoren te identificeren en tijdig aan te pakken.
- 17.2. Partijen stemmen onderling af wie verantwoordelijk is voor het opstellen en actualiseren van het dashboard en het beschikbaar stellen van de sturingsinformatie aan de Stuurgroep, dan wel het KMS-team.

HOOFDSTUK 4: DE HERONTWIKKELING OP PERCEELSNIVEAU

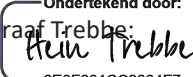
4.1 Algemeen

18. De Percelen

18.1. In onderstaande tabel is de verdeling van de Percelen weergegeven inclusief beoogde functies en de oppervlakte van de Percelen. De kadastrale kaart en informatie van de Percelen A t/m D zijn weergegeven in **Bijlage 3**.

Perceel	Gebouwen	Functies	Oppervlakte per Perceel
A	- Gebouw 3 - Gebouw 4 - Gebouw 5	Wonen, openbare ruimte incl. koeltorenpark,	29.505 m2

Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
Paraaf Trebbe:

6E0F601CC8004F7...

	- Gebouw 21a-c - Gebouw 22 - Gebouw 24a-c - Gebouw 43c - Gebouw 45a - Gebouw 50 - Koeltorens	bedrijfsruimte, horeca, kantoor	
B	- Gebouw 43a - Gebouw 43b	Onderwijs, maatschappelijk, werken, horeca, detailhandel	4.898 m2
C + D	Gebouw 44 + 45b	Mobiliteitshub, cultuur, park	3.358 m2 + 2.809 m2

Figuur 3: verdeling Percelen inclusief beoogde functie en oppervlakte per Perceel

19. Doorwerking afspraken planvormingsfase

- 19.1. De door Partijen gezamenlijk opgestelde Planproducten, zijn van toepassing op de verschillende Percelen waarin de KMS is verdeeld. Hetzelfde geldt voor de afspraken ten aanzien van placemaking (artikel 13) en tijdelijk beheer (artikel 14).

4.2 PERCEEL A

20. Doel Perceel A en nadere uitwerking programma en segmentering

- 20.1. Het doel van de herontwikkeling van Perceel A is om een multifunctioneel gebied te creëren dat bijdraagt aan de levendigheid en dynamiek van de KMS als geheel, waarbij de nadruk ligt op het woonprogramma. Perceel A dient als belangrijke schakel in het integrale ontwikkelingsplan van de KMS, waarbij wonen, werken, leren en ontmoeten worden gecombineerd. De herontwikkeling van Perceel A draagt bij aan de verbetering van de leefkwaliteit in de directe omgeving door het creëren van groene ruimten, verbeterde infrastructuur en faciliteiten die de sociale cohesie bevorderen.
- 20.2. In aanvulling op het Parapluplan Karakteristiek erfgoed Hart van Zuid spreken Partijen af dat de koeltorens op perceel A behouden blijven. Dit houdt in dat Trebbe zich als “goed huisvader” opstelt ten aanzien van eventueel noodzakelijke maatregelen om dit erfgoed in stand te houden en verder ‘neglect’ te voorkomen. Er is nog geen functie aan toegewezen.
- 20.3. Indien de koeltorens onderdeel worden van de toekomstige Openbare ruimte, maken Partijen aanvullende afspraken over dit opstal.
- 20.4. De nadere concretisering van het programma voor Perceel A wordt afgestemd in het KMS-team.

21. Grondexploitatie

- 21.1. Trebbe is voor eigen rekening en risico verantwoordelijk voor de grondexploitatie van Perceel A. De Gemeente heeft in dit kader voor Perceel A geen directe financiële betrokkenheid.
- 21.2. Uitzondering op het vorige artikellid is dat de Gemeente de kosten draagt voor de ontsluiting van de mobiliteitshub op Perceel A, conform de ‘Startnotitie vervolgproces voor de mobiliteitshub’, zoals opgenomen in **Bijlage 7**.

22. Ontwikkel-, ontwerp- en realisatiefase

- 22.1. Perceel A wordt volledig ontwikkeld, ontworpen, gerealiseerd en tijdelijk beheerd door of onder verantwoordelijkheid van Trebbe, wat betekent dat alle verantwoordelijkheden en risico’s bij Trebbe liggen.
- 22.2. Trebbe dient bij de ontwikkeling van Perceel A het Parapluplan Karakteristiek erfgoed Hart van Zuid in acht te nemen.

Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
 Paraaf Trebbe:

 6E0F601CC8004F7...

- 22.3. De uitkomsten van de goede afstemming, genoemd onder artikel 35.4, neemt Trebbe mee in haar ontwerp voor de dienaangaande gebouwen c.q. locatie.

23. Woningbouwprogramma en prijzen

- 23.1. Het te realiseren programma in Perceel A omvat voor een groot deel wonen. Om een goede woonmix in de KMS te krijgen, zijn hierover afspraken gemaakt in het Omgevingsprogramma (zie lid 2).

- 23.2. Uitgangspunt hierbij is dat minimaal 45% van de woningen in het betaalbare segment gerealiseerd wordt, bestaande uit:

- 25% sociale huur
- 20% betaalbare koop
- De invulling van de overige 55% van het woonprogramma is nader te bepalen, waarbij nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de beoogde doelgroep, ambities en haalbaarheid van de gebiedsontwikkeling. Hierbij is een verdeling van 20% middenhuur, 20% middeldure koop en 15% dure koop of huur de basis voor het Omgevingsprogramma.

- 23.3. De maximale huurprijzen en koopprijzen per segment zijn nader vastgelegd in **Bijlage 8** met inachtneming van het in lid 4, 5 en 6 bepaalde.

- 23.4. Prijsbeleid bij koopwoningen: Ten aanzien van de maximale koopprijzen per segment geldt het Hengelose vastgestelde beleid. Na actualisatie daarvan gelden de nieuwe, meest recente maximale koopprijzen, waarbij Partijen verwachten dat geen lagere maximale koopprijzen meer worden vastgesteld dan zijn opgenomen in **Bijlage 8**. Indien er geen gemeentelijk beleid is ten aanzien van koop-betaalbaarheidsgrenzen, en/of het gemeentelijk beleid sluit aan bij de landelijke grenzen, dan gelden de koop-betaalbaarheidsgrenzen per segment, zoals vastgesteld in de regelgeving vanuit het Rijk.

- 23.5. Prijsbeleid bij huurwoningen: Ten aanzien van de maximale huurprijzen per segment gelden de landelijke wettelijke huurgrenzen. Na actualisatie daarvan gelden de nieuwe, meest recente maximale huurprijzen. Mochten er in de toekomst geen landelijke maximum huurprijzen meer bij Wet geregeld zijn, dan gelden de door de gemeente vast te stellen prijzen. Indien deze er niet zijn, treden Partijen met elkaar in overleg om de maximale prijzen te bepalen, een en ander overeenkomstig de doelstellingen die in het Omgevingsprogramma worden nagestreefd ten aanzien van de woondoelgroepen welke voor dit gebied aangetrokken worden.

- 23.6. Boetebepaling: Indien de te realiseren prijzen het in **Bijlage 8** in samenhang met lid 4 en 5 bepaalde maximum overschrijdt, is Trebbe aan de Gemeente een direct opeisbare boete verschuldigd van € 75.000,- (zegge: vijfenzeventigduizend euro) per overtreding, tenzij de Gemeente vooraf goedkeuring is gevraagd en heeft verleend voor de overschrijding. Over het boetebedrag is geen btw verschuldigd. Hierbij kan Gemeente een verzoek afwijzen om het enkele feit dat de Gemeente geen overschrijding wenst, zonder nadere motivering, anders dan reeds in de regelgeving en beleid rondom betaalbaarheid is aangegeven.

24. Termijn realisatie

- 24.1. Trebbe is gehouden om binnen één jaar nadat het Juridisch-planologisch kader voor Perceel A een onherroepelijke status heeft verkregen, voor de eerste fase van het plan de benodigde omgevingsvergunning(en) aan te vragen en, te starten met de realisatie binnen één jaar nadat een vergunning onherroepelijk is geworden, en uiterlijk twee jaar na de start het betreffende plan te hebben gerealiseerd. Gestreefd dient te worden naar een gefaseerde en qua locatie,

markt en tijd doorlopende ontwikkeling, realisatie en invulling van het Juridisch-planologisch kader voor Perceel A, waarbij gericht wordt op een volledige realisatie binnen 10 jaar na het onherroepelijk worden daarvan. Partijen hechten aan een doorlopende bouw/werkstroom, zodat het gebied ook doorlopend getransformeerd wordt.

- 24.2. Na het aantoonbaar onbenut laten van het onherroepelijke Juridisch-planologische kader gedurende 10 jaren, Trebbe hiermee in gebreke is en blijft, ondanks behoorlijke voorafgaande ingebrekestelling, is de Gemeente gerechtigd een jaarlijkse boete op te leggen van maximaal € 75.000,- (zegge: vijfenzeventig duizend euro). Over het boetebedrag is geen btw verschuldigd. Na het verstrijken van twee jaren waarin de boete is opgelegd, is de Gemeente bevoegd om het gekozen Juridisch-planologisch kader, voor zover dit ziet op Perceel A, geheel of gedeeltelijk te herzien danwel te wijzigen in een functie/bestemming uitsluitend naar keuze van de Gemeente, waarbij Trebbe bij voorbaat afstand doet van een eventueel recht op planschade, schadevergoeding en/of nadeelcompensatie bij herbestemming door de Gemeente uit hoofde van dit artikel.
- 24.3. De termijnen genoemd in het vorige artikellid sluiten aan op een door het KMS-team uit te werken planning/fasering voor de verdere ontwikkeling en treden in werking direct nadat er een onherroepelijk Juridisch-planologisch kader ligt.
- 24.4. Het bepaalde uit dit artikel dient als kettingbeding opgenomen te worden in de leveringsakte(s) voor de verkoop van onroerende zaken uit Perceel A door Trebbe, inhoudende dat iedere rechtsopvolger van Trebbe gehouden is aan de verplichting uit onderhavig artikel te voldoen en de verplichting steeds in iedere leveringsakte van een gedeelte van Perceel A eenzelfde kettingbeding op te nemen, waarbij voor 'Trebbe' dan moet worden gelezen de betreffende rechtsopvolger. Onderdeel van het kettingbeding is tevens dat, als het kettingbeding niet wordt doorgelegd aan de rechtsopvolger(s), de Gemeente op degene die nalatig is het kettingbeding door te leggen aanspraak kan maken zonder rechterlijke tussenkomst op een onmiddellijk opeisbare boete van € 75.000,- (zegge: vijfenzeventig duizend euro). Over het boetebedrag is geen btw verschuldigd.
- 24.5. De Gemeente kan op verzoek ontheffing van dit kettingbeding verlenen, indien het de overdracht betreft van de(e)l(en) van Perceel A die reeds zijn opgeleverd overeenkomstig de verleende vergunning(en). Bij ontheffing komt het kettingbeding te vervallen.

25. Zelfbewoningsplicht

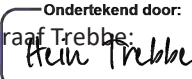
- 25.1. Eindafnemers van de (nog te realiseren) koopwoningen (waaronder ook koopappartementen worden verstaan) op Perceel A zijn verplicht de woningen zelf te bewonen. Deze verplichting is niet van toepassing in geval van:
- a) verkoop op grond van machtiging krachtens rechterlijk bevel als bedoeld in artikel 3:174 BW;
 - b) executoriale verkoop door hypothecaire schuldeisers als bedoeld in artikel 3:268 BW.
- 25.2. De Gemeente kan op verzoek van de eigenaar van de koopwoning ontheffing verlenen van de verplichting tot zelfbewoning. De Gemeente zal het verzoek niet op onredelijke gronden weigeren. Deze ontheffing wordt in elk geval verleend indien het gaat om bewoning door 1^e en 2^e graads familieleden van de eigenaar (1^e graads familieleden: partner, ouders (ook adoptie- en stiefouders), schoonouders, kinderen (ook adoptie- en stiefkinderen), schoondochters- en zonen 2^e graads familieleden: broers en zussen, kleinkinderen, grootouders, schoonzussen en zwagers, stiefbroers- en zussen).
- 25.3. Trebbe legt de verplichting tot zelfbewoning vast in de verkoopovereenkomsten die Trebbe met deze eindafnemers sluit.

- 25.4. De in lid 1 tot en met lid 3 van dit artikel beschreven afspraken gelden gedurende een periode van 10 jaar, te rekenen vanaf het moment van individuele overdracht van de desbetreffende woning aan de eerste eindafnemer.
- 25.5. Indien de Gemeente vaststelt dat niet wordt voldaan aan de hiervoor beschreven zelfbewoningsplicht, is de eindafnemer een direct opeisbare boete verschuldigd van € 75.000,- (zegge: vijfenzeventig duizend euro) per overtreding. Over het boetebedrag is geen btw verschuldigd.
- 25.6. Het bepaalde uit dit artikel dient als kettingbeding opgenomen te worden in de leveringsakte(s) voor de verkoop van de gronden van Perceel A door Trebbe, inhoudende dat iedere rechtsoptolger van Trebbe gehouden is aan de verplichting uit onderhavig artikel te voldoen en de verplichting steeds in iedere leveringsakte van het Verkochte eenzelfde kettingbeding op te nemen, waarbij voor 'Trebbe' dan moet worden gelezen de betreffende rechtsoptolger. Onderdeel van het kettingbeding is tevens dat, als het kettingbeding niet wordt doorgelegd aan de rechtsoptolger(s), de Gemeente op degene die nalatig is het kettingbeding door te leggen aanspraak kan maken zonder rechterlijke tussenkomst op een onmiddellijk opeisbare boete van € 75.000,- (zegge: vijfenzeventigduizend euro). Over het boetebedrag is geen btw verschuldigd.
- 25.7. De verplichting het kettingbeding door te leggen t.a.v. de woningen, vervalt per woning 10 jaar nadat de individuele desbetreffende woning aan de (eerste) eindafnemer is overgedragen.
26. Openbare ruimte
- 26.1. Trebbe is verantwoordelijk voor de realisatie van de Openbare ruimte in de KMS conform het Omgevingsprogramma, de kwaliteitsstandaarden van de Gemeente en het Inrichtingsplan Openbare ruimte.
- 26.2. Afspraken over de planontwikkeling en realisatie ten aanzien van de Openbare ruimte en de overdracht van de nieuw vervaardigde Openbare ruimte zijn opgenomen in het document Afspraken Openbare ruimte Perceel A bijgevoegd als **Bijlage 9a t/m d**.

4.3 PERCEEL B

27. Doel perceel B en nadere uitwerking programma en segmentering
- 27.1. Het doel van de herontwikkeling van Perceel B is het creëren van een veelzijdig en dynamisch gebied dat het hart vormt van de KMS en daarbuiten. Hierbij past een gemengd programma met een levendige dynamiek, waar onder meer bedrijven en werkplaatsen zijn en mogelijk maatschappelijke functies zoals onderwijs. De ambitie voor Perceel B ligt hoog.
- 27.2. In het zuidelijke deel van Perceel B blijft het behoud van karakteristieke en historische elementen een belangrijk uitgangspunt, terwijl het noordelijke deel, met een footprint van ca. 1.234 m² meer flexibiliteit biedt in de invulling daarvan.
- 27.3. Nadere uitwerking van het programma voor Perceel B geschiedt door het KMS-team met inachtneming van de 'Procesnotitie verdere ontwikkeling KMS Grote Stelplaats BV - hal 43 a/b' zoals opgenomen in **Bijlage 10**.
28. Entiteit voor Perceel B
- 28.1. Onder verwijzing naar de Akte oprichting KMS de Grote Stelplaats B.V., opgenomen in **Bijlage 11**, is ten behoeve van de ontwikkel- en ontwerpfase voor de gronden in Perceel B, door

Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
Paraaf Trebbe:

6E0F601CC8004F7...

- Trebbe de entiteit KMS Grote Stelplaats B.V. (de Vennootschap) opgericht, in welke entiteit de gronden van Perceel B zijn ingebracht en in welke entiteit beide Partijen voor 50% zullen deelnemen.
- 28.2. De Vennootschap verklaart middels ondertekening van deze Overeenkomst de voor de Vennootschap voortvloeiende verplichtingen onverkort en onvoorwaardelijk te aanvaarden en geen andere activiteiten te ontplooiën dan de activiteiten ter uitvoering van deze Overeenkomst.
- 28.3. De Gemeente dient binnen vier weken na inwerkingtreding van deze Overeenkomst, door middel van het aankopen van aandelen in de Vennootschap voor een prijs van € 908.040 (zegge: negenhonderd en achtduizend en veertig euro) voor 50% deel te nemen in de besloten Vennootschap, conform de akte verkoop en levering aandelen KMS Grote Stelplaats B.V., zoals opgenomen in **Bijlage 12**. De waarde van de aandelen als voornoemd is gelijk aan 50% van de door Trebbe betaalde waarde voor Perceel B ad € 1.645.000,- (zegge: een miljoen zeshonderdvijfenveertigduizend euro) vermeerderd met overdrachtsbelasting ad € 171.080,- (zegge: honderd eenenzeventigduizend en tachtig euro), tezamen € 1.816.080,- (zegge: een miljoen achthonderd zestienduizend en tachtig euro). Deze koopsom is exclusief juridische, fiscale en notariële kosten voor oprichting van de KMS Grote Stelplaats BV. De koopsom wordt bij de overdracht aandelen verhoogd met 50% van gefactureerde kosten voor de oprichting van de KMS Grote Stelplaats B.V.
- 28.4. De kosten die op de eigendomsoverdracht van Perceel B betrekking hebben en die de notaris in rekening brengt, zoals overdrachtsbelasting, notariskosten en kadasterkosten, zijn voor rekening van de Vennootschap.
- 28.5. Na deelname in de Vennootschap door de Gemeente, kent de Vennootschap twee bestuurders:
Bestuurder 1 aangewezen door de Gemeente;
Bestuurder 2 aangewezen door Trebbe.
- 28.6. De bestuurders van de Vennootschap leggen gezamenlijk verantwoordelijkheid af aan de aandeelhouders.
- 28.7. Gelijktijdig met de aankoop en levering van 50% van de aandelen in de Vennootschap gaan Partijen de aandeelhoudersovereenkomst KMS Grote Stelplaats aan, conform de aandeelhoudersovereenkomst opgenomen in **Bijlage 13**.
- 28.8. In verband met de latere verwerving van het aandelenkapitaal in de Vennootschap door de Gemeente is Trebbe gehouden de Vennootschap op basis van Akte oprichting KMS Grote Stelplaats, opgenomen in **Bijlage 11**, als goed huisvader te beheren en besturen. Afwijking van de akte van oprichting en eventuele overige oprichtingsdocumentatie zijn enkel rechtsgeldig indien deze schriftelijk zijn vastgelegd en door beide Partijen zijn ondertekend.
- 28.9. Indien de Vennootschap na oprichting en vóór deelname door de Gemeente in de Vennootschap kosten maakt, worden deze kosten door Trebbe voorgesloten en na deelname door de Gemeente in de Vennootschap als vordering door Trebbe op de Vennootschap verhaald.
29. **Vastgoedexploitatie**
- 29.1. Partijen zijn, via participatie in de Vennootschap, voor gezamenlijke (50/50) rekening en risico verantwoordelijk voor de vastgoedexploitatie voor Perceel B en streven naar een gezonde business case.

- 29.2. Partijen voorzien op 1 januari 2024 een contante waarde tekort op Perceel B van € 3.100.000,- (zegge: drie miljoen honderdduizend euro), exclusief BTW. Partijen dragen daar gezamenlijk (50/50) aan bij.
- 29.3. Partijen kunnen niet gehouden worden in te stemmen met verlieslatende (ontwikkel)voorstellen waardoor de lopende vastgoedexploitatie verslechtert, meer dan € 3.100.000,- (contant per 1 januari 2024) exclusief BTW. Partijen kunnen gezamenlijk besluiten om desondanks een (ontwikkel)voorstel voort te zetten, waarbij de Partij die daarbij het meeste belang heeft het toenemende tekort zal compenseren met het benodigde bedrag.
- 29.4. In het Businessmodel is ervan uitgegaan dat in Perceel B ruimte is voor placemakingsactiviteiten. Gedurende de periode tot definitieve ontwikkeling wordt er desondanks van uitgegaan dat de kosten van tijdelijk beheer gedekt zullen worden door de opbrengsten uit tijdelijke verhuur.
- 29.5. Partijen erkennen dat de lopende vastgoedexploitatie ook kan verslechteren wegens onvoorziene omstandigheden (overmacht) waarop Partijen geen grip hebben: zoals schade of herstel wegens storm, van buiten komend onheil of andere onvoorziene zaken, voor zover deze niet zijn afgedekt door verzekeringen. Daarom zijn Partijen in alle andere gevallen dan in artikel 29.3 genoemd, verplicht te aanvaarden dat ook zonder verlieslatende initiatieven (zoals bedoeld in de slotzin van artikel 29.3) de exploitatie kan verslechteren, al is dat geen doel van Partijen. De kosten voor dit soort situaties worden door partijen gezamenlijk (50/50) gedragen.
- 29.6. Vanuit de vastgoedexploitatie Perceel B gaat een bijdrage naar de mobiliteitshub te realiseren op Perceel C, conform de intentieovereenkomst Mobiliteitshub Hart van Zuid (bijlage 14).
- 29.7. De administratie van de vastgoedexploitatie wordt verzorgd door Trebbe. De vergoeding van € 5.000,- exclusief BTW als genoemd in artikel 38.4 heeft ook betrekking op deze administratiewerkzaamheden.

30. Ontwikkel-, ontwerp- en realisatiefase

- 30.1. De ontwikkel- en ontwerpfase voor Perceel B wordt door de Vennootschap uitgevoerd.
- 30.2. Onderdeel van de ontwikkel- en ontwerpfase voor Perceel B is het bepalen van een uitgiftestrategie voor de realisatiefase. In het kader van de uitgiftestrategie wordt, zodra het programma voor Perceel B concreet is, door de Vennootschap onderzocht en vastgesteld of er met bijzondere verplichtingen rekening gehouden moet worden vanwege het publiekrechtelijke karakter van de Gemeente.
- 30.3. Bij het bepalen van de prijs voor uitgifte (verkoop) van onroerende zaken dient in de stichtingskosten rekening te worden gehouden met een vergoeding voor de algemene kosten (ontwikkelfee) van Trebbe (of derde aannemer o.b.v. Artikel 30.2) van 4% over bouw- en bijkomende kosten en met 6% Winst en Risico over de basis kostprijs (stichtingskosten incl. algemene kosten) exclusief BTW.

4.4 PERCEEL C en D

31. Programma en segmentering mobiliteitshub

- 31.1. Perceel C en D vormen samen het 'Publieke Hart' voor de KMS. Het is een plek die uitnodigt tot verblijf en kruisbestuiving tussen groepen, in de hand gewerkt door actieve (tijdelijke) programmering met als doel het vliegwiel van de KMS te laten draaien. Op perceel C dient een mobiliteitshub te komen en op perceel D het Mijnschachtpark. De twee Percelen dragen bij

aan de toegankelijkheid, duurzaamheid en culturele vitaliteit van de KMS en de omliggende gebieden.

- 31.2. De Gemeente heeft een verkenning Mobiliteitshub Hart van Zuid gemaakt en streeft ernaar met diverse ontwikkelaars in Hart van Zuid afspraken te maken over de afname van parkeerplaatsen in de mobiliteitshub door hun gebruikers. Op basis hiervan gaat de Gemeente haar plannen voor de realisatie van de mobiliteitshub in hal 44 (Perceel C) uitwerken. Deze uitwerking bestaat onder andere uit een ontwerp met bijbehorende (realisatie- en exploitatie)begroting, de strategie voor de uitgifte van abonnementen en een afkoopovereenkomst.
- 31.3. Voornoemde uitwerking als ook de verdere uitwerking van het ontwerp voor Perceel D wordt afgestemd in het KMS-team.
- 31.4. Met de realisatie van de mobiliteitshub Hart van Zuid wordt uitvoering gegeven aan de volgende doelen: de versnelling van betaalbare woningbouw, het versterken van ruimtelijke verblijfskwaliteit en het in gang zetten van de mobiliteitstransitie.
- 31.5. Het belang van de ontwikkeling van KMS kan conflicteren met het belang van de mobiliteitstransitie. Wanneer een dergelijk conflict zich manifesteert, treden Partijen in overleg om te zoeken naar een oplossing die recht doet aan de wens om de KMS samen integraal te ontwikkelen vanuit het vastgestelde Omgevingsprogramma. Tijdens de ontwikkeling van de KMS wordt de beschikbare ruimte binnen de mobiliteitshub gemonitord. De monitoring wordt ook meegenomen in het dashboard (zie artikel 17).

32. Intentieovereenkomst mobiliteitshub

- 32.1. De Gemeente en Trebbe hebben een intentieovereenkomst mobiliteitshub Hart van Zuid gesloten, zoals opgenomen **Bijlage 14**.
- 32.2. In de voornoemde Intentieovereenkomst hebben Partijen vastgelegd welk aantal genormeerde parkeerplaatsen Trebbe en de KMS Grote Stelplaats BV voornemens zijn af te nemen in de mobiliteitshub voor de ontwikkeling van de KMS-locatie. Partijen zullen dit aantal binnen afzienbare termijn na totstandkoming van deze Overeenkomst uitsplitsen naar aantallen per Perceel (in concreto verdelen over Perceel A en Perceel B).

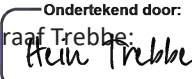
33. Eigendom gronden Perceel C en D

- 33.1. De gronden van Perceel C en Perceel D worden verkocht en geleverd door Trebbe aan de Gemeente. In dat kader komen Partijen een separate koopovereenkomst overeen conform de Koopovereenkomst Perceel C + D, opgenomen in **Bijlage 15**, waarin ieder geval de volgende afspraken zijn vervat:
 - a) Leveringsdatum: binnen 2 weken na het vervallen van de opschortende voorwaarde (artikel 48.1) of zoveel eerder of later als Partijen overeenkomen.
 - b) Koopprijs: € 1.075.000,- (zegge: een miljoen vijfenzeventigduizend euro) voor Perceel C en € 730.000,- (zegge: zevenhonderddertigduizend euro) voor Perceel D kosten koper.
 - c) Staat van het verkochte: as is, where is.

34. Grondexploitatie

- 34.1. De Gemeente is voor eigen rekening en risico verantwoordelijk voor de Grond en opstalexplotatie van de percelen C en D.

Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
Paraaf Trebbe:

6E0F601CC8004F7...

35. Ontwikkel-, ontwerp- en realisatiefase

- 35.1. De ontwikkel-, ontwerp- en realisatiefase van Perceel C en D geschiedt onder de (eind)verantwoordelijkheid van de Gemeente.
- 35.2. Teneinde de integrale ontwikkeling met de andere Percelen van de KMS te borgen, treedt Trebbe als adviseur op in de ontwikkel- en ontwerpfase van Perceel C en D. De daadwerkelijk bestede uren door Trebbe voor de adviesrol worden door de Gemeente vergoed op basis van een nader overeen te komen uurtarief te vermeerderen met BTW.
- 35.3. Trebbe heeft in de hoedanigheid van toekomstig afnemer van de voor de KMS bepaalde genormeerde parkeerplaatsen in de mobiliteitshub uitdrukkelijk geen rol/stem in het ontwikkel- en ontwerpproces van de mobiliteitshub. Dit laat de rolverdeling als bedoeld in artikel 6 en 7 onverlet.
- 35.4. Onderdeel van de ontwikkel- en ontwerpfases voor Perceel C en D is dat er een goede afstemming van de integrale ontwikkeling en specifiek het totaalbeeld van de gebouwen 44, 45b, 3/4 en 50 tezamen met hun ontsluitingen en de openbare ruimte moet plaatsvinden. Onderdeel hiervan is dat er een goede (technische) uitgangspuntenlijst voor de mobiliteitshub wordt opgesteld voor het Stedenbouwkundig plan voor de KMS. De (technische) uitgangspuntenlijst wordt gezamenlijk onder sturing van het KMS-team vervaardigd. Het vervaardigen van het Stedenbouwkundig plan en de (technische) uitgangspuntenlijst voor de mobiliteitshub loopt parallel.
- 35.5. Teneinde de realisatiefase van Perceel C en D in goede banen te geleiden in relatie tot de gehele Herontwikkeling, wordt Trebbe door de Gemeente opgedragen de bouwplaatscoördinatie op zich te nemen. De inzet van Trebbe voor de bouwplaatscoördinatie wordt op basis van gemaakte uren vergoed conform een vast te stellen uurtarief Trebbe. De daadwerkelijke realisatie door derden geschiedt in opdracht van de Gemeente, met inachtneming van de toepasselijke aanbestedingsregels. Trebbe fungeert in deze dus in een ondersteunende en coördinerende rol.
- 35.6. In aanvulling op artikel 31 t/m 35 nemen Partijen ten aanzien van de ontwikkel- en ontwerp- en realisatiefase de 'Startnotitie vervolgproces voor de mobiliteitshub' in acht zoals opgenomen in **Bijlage 7**.

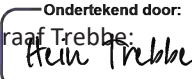
HOOFDSTUK 5: FINANCIËEL**36. Kostenverdeling**

- 36.1. De uitgangspunten voor de kostenverdeling alsmede een inschatting van de te maken kosten zijn opgenomen in het bestand Kostenverdeling KMS zoals opgenomen in **Bijlage 16a**. Partijen zijn gehouden de kosten conform de uitgangspunten genoemd in voornoemd bestand te dragen/verdelen.

37. Kosten algemene aansturing

- 37.1. De uren die Partijen maken voor de dagelijkse projectcoördinatie binnen het KMS-team en de Stuurgroep nemen Partijen voor eigen rekening en worden niet met elkaar verrekend. Wanneer ten behoeve van de algemene aansturing advies/ondersteuning ingekocht moet worden, geven Partijen gezamenlijk (50/50) opdracht en dragen zij gezamenlijk (50/50) de kosten daarvoor.
- 37.2. De kosten die gemoeid zijn met de inhuur van een community-jager voor placemaking en het opstellen en uitvoeren van een communicatiestrategie (community-vorming en stakeholdermanagement) vallen onder kosten algemene aansturing.

Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
Paraaf Trebbe:

6E0F601CC8004F7...

38. Administratie

- 38.1. Trebbe maakt voor de Werkgroepen en Projectteams projectnummering aan voor de administratie/urenbewaking van Werkgroepen en Projectteams.
- 38.2. Uitzondering op het vorige artikellid is dat de kosten die ten aanzien van Perceel C (inclusief ontsluiting) en Perceel D worden gemaakt, bij de Gemeente worden geadministreerd.
- 38.3. Ieder kwartaal wordt de balans opgemaakt van de door Trebbe in rekening te brengen kosten.
- 38.4. Voor de administratie van de te verrekenen kosten zoals vermeld in bijlage 16a rekent Trebbe € 5.000 (zegge: vijfduizend euro) exclusief btw per jaar, naar rato van de algemene aansturing 50/50 te verdelen.

39. Kosten Planproducten

- 39.1. De totale kosten per Planproduct worden verdeeld conform de verdeelsleutel gebaseerd op de oppervlakte van de Percelen (zoals weergegeven in **Bijlage 16**).

40. Kosten Werkgroepen

- 40.1. De uren die Partijen maken voor de Werkgroepen nemen Partijen voor eigen rekening en worden niet met elkaar verrekend. Wanneer ten behoeve van de algemene aansturing advies/ondersteuning ingekocht moet worden, geven Partijen gezamenlijk (50/50) opdracht en dragen zij gezamenlijk (50/50) de kosten daarvoor.

41. Kosten Projectteams

- 41.1. De kosten (uren) van de Projectteams komen voor rekening van de eigenaar van het Perceel waarbinnen het project ligt. Zo zal Trebbe participeren in bijvoorbeeld het Projectteam mobiliteitshub en zijn uren in rekening brengen bij de Gemeente en zal de Gemeente participeren in het projectteam voor bijvoorbeeld de ontwikkeling van gebouw 21.
- 41.2. De kosten voor het participeren in Projectteams door de Gemeente voor Perceel A maken deel uit van de op basis van de plankostenscan begrote verhaalbare kosten. Deze kosten worden verantwoord ten laste van kostenverhaal Perceel A à € 790.000,- (zie hiervoor ook artikel 43).

42. Kosten Tijdelijk beheer

- 42.1. De kostenverdeling tussen Partijen voor tijdelijk beheer is vastgelegd in **Bijlage 5a en b**.
- 42.2. Partijen stellen jaarlijks vast welke kosten binnen tijdelijk beheer vallen en wanneer panden uit het tijdelijk beheer vallen (en daarmee vervallen in de kostenverdeling conform bijlage 5a).
- 42.3. De opbrengsten van tijdelijk verhuur komen ten gunste van de eigenaar van het Perceel waarop de opbrengst gerealiseerd wordt.
- 42.4. Voor de zakelijke lasten en verzekeringen worden de eigenaren rechtstreeks aangeslagen.
- 42.5. De overige kosten van tijdelijk beheer (Perceel A t/m D) worden geadministreerd bij Trebbe. Trebbe factureert de kosten digitaal onder vermelding van 'kosten tijdelijk beheer (artikel 42).

43. Kostenverhaal

- 43.1. Trebbe is een bijdrage voor Perceel A verschuldigd aan de Gemeente die uiteenvalt in een bijdrage van Trebbe aan de gemeentelijke kosten als bedoeld in artikel 13.13 van de Omgevingswet ad € 790.000,- (zegge: zevenhonderdnegentigduizend euro), welk bedrag vast is onder de voorwaarde dat de ontwikkeling van Perceel A niet langer dan 12 jaar voortduurt, waarover geen btw verschuldigd is en de kosten die Trebbe conform bijlage 16 zelf voor haar

- rekening neemt voor de Planproducten ad maximaal € 534.577,- (zegge: vijfhonderdvierendertigduizend vijfhonderdzevenenzeventig euro) exclusief btw.
- 43.2. De bijdrage van Trebbe aan de gemeentelijke kosten als bedoeld in het eerste lid van dit artikel (ad € 790.000) wordt jaarlijks in rekening gebracht door de Gemeente op basis van de daadwerkelijk gemaakte gemeentelijke kosten ten behoeve van de ontwikkeling van Perceel A, waarbij jaarlijkse facturatie plaatsvindt in december over de periode december T-1 t/m november jaar T.
- 43.3. Trebbe is een kostenverhaalsbijdrage voor de ontwikkeling en realisatie van het Mijnschachtpark te realiseren op Perceel D aan de Gemeente verschuldigd van € 491.575,- (zegge: vierhonderd eenennegentigduizend vijfhonderdvijfenzeventig euro), waarover geen btw verschuldigd is. Deze bijdrage wordt door de Gemeente uiterlijk 6 maanden na de start van het bouw- en woonrijp maken van het Mijnschachtpark bij Trebbe in rekening gebracht.
- 44. Financiële bijdrage kwaliteit leefomgeving**
- 44.1. Partijen zijn overeengekomen dat van Trebbe en de Vennootschap geen financiële bijdrage voor de Kwaliteit Leefomgeving, als bedoeld in de Nota Grondbeleid 2025 dan wel de opvolger hiervan, wordt verlangd, gelet op het feit dat de Gemeente heeft vastgesteld dat er hiervoor geen financiële ruimte is.
- 45. Nadeelcompensatie**
- 45.1. De Gemeente en Trebbe zijn zich ervan bewust dat er door belanghebbenden een verzoek om nadeelcompensatie kan worden ingediend. Gemeente en Trebbe laten gezamenlijk een Planschade analyse maken.
- 45.2. Aanvragen voor nadeelcompensatie die voortvloeien uit de schadeoorzaken als bedoeld in artikel 15.1 Omgevingswet en titel 4.5 Algemene wet bestuursrecht dan wel als gevolg van de feitelijke uitvoering van de Percelen binnen de Herontwikkeling neemt de Gemeente in behandeling.
- 45.3. De Gemeente zal Trebbe direct en schriftelijk in kennis stellen van een aanvraag om nadeelcompensatie als hiervoor bedoeld, tenzij de aanvraag uitsluitend betrekking heeft op een gedeelte van de Herontwikkeling waarvoor uitsluitend de Gemeente verantwoordelijk is (Perceel C en D).
- 45.4. Trebbe zal door de Gemeente in de gelegenheid worden gesteld om haar visie over de aanvraag voor nadeelcompensatie bij de hiertoe door de Gemeente ingeschakelde schadebeoordelingscommissie kenbaar te maken en vervolgens in de gelegenheid worden gesteld te reageren op het conceptadvies van de schadebeoordelingscommissie.
- 45.5. De Gemeente besluit over de aanvraag voor nadeelcompensatie gelezen het daartoe opgestelde eindadvies van de schadebeoordelingscommissie.
- 45.6. Partijen komen overeen dat, steeds nadat door de Gemeente is beslist op een verzoek om nadeelcompensatie die voortvloeit uit de in lid 2 bedoelde schadeoorzaken en deze beslissing onherroepelijk is geworden, de op grond van de in artikel 8 benoemde verantwoordelijke Partijen de betreffende schadevergoeding, verhoogd met eventuele wettelijke rente per datum indiening nadeelcompensatie, en externe deskundigenkosten van aanvrager, dragen. Voor planschadeverzoeken die Perceel overstijgend zijn wordt dezelfde kostenverdeelsleutel gehanteerd als voor de (algemene) Planproducten. Trebbe zal (afhankelijk van het Perceel: haar aandeel) de betreffende schadevergoeding en eerdergenoemde kosten op eerste

schriftelijke verzoek van de Gemeente binnen 1 maand na de dagtekening van dat verzoek aan haar uitbetalen.

- 45.7. Indien ter zake van verzoeken om nadeelcompensatie in beroep of hoger beroep door de Gemeente onverhoopt in rechte zou moeten worden geprocedeerd, worden de kosten van eventueel toegewezen proceskosten naar verantwoordelijkheid van Partijen in de Herontwikkeling gedragen.
- 45.8. Trebbe kan zich in een dergelijke gerechtelijke procedure desgewenst altijd zelf en voor eigen rekening, laten vertegenwoordigen door een raadsman.
- 45.9. Als degene die een aanvraag voor nadeelcompensatie heeft ingediend een oordeel van de rechter vraagt, dan is dat oordeel, wanneer het onherroepelijk is geworden voor Partijen bindend.
- 45.10. Het staat Trebbe, in afstemming met de Gemeente, vrij om met degene die een aanvraag voor nadeelcompensatie heeft ingediend te onderhandelen over een minnelijke regeling.

46. Subsidies

- 46.1. Onder aansturing van het KMS-team gaan Partijen op zoek of er naast de reeds beschikbare subsidie (Perceel C) andere subsidies voor de percelen A, B, C en D aangevraagd kunnen worden.

HOOFDSTUK 6: FISCAAL

47. Fiscaliteit

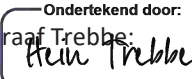
- 47.1. Bij de uitvoering van deze Overeenkomst streven Partijen te allen tijde naar fiscaal optimale keuzes. Voor zover de uitvoering van deze Overeenkomst om die reden aanpassing behoeft, zullen Partijen hieraan medewerking verlenen, mits Partijen door een dergelijke aanpassing geen nadeel ondervinden waarvoor zij niet door de andere Partij worden gecompenseerd.
- 47.2. Indien (voor)overleg met de Belastingdienst gewenst, dan wel naar het oordeel van één der Partijen noodzakelijk is, doen Partijen zulks op gezamenlijk initiatief voor zover van toepassing. Partijen verlenen daartoe over en weer hun medewerking en zullen die niet op onredelijke gronden aan de andere Partij onthouden.

HOOFDSTUK 7: OVERIGE BEPALINGEN

48. Duur en tussentijdse beëindiging

- 48.1. Deze Overeenkomst treedt in werking vanaf het moment van ondertekening van de Overeenkomst en nadat aan de opschortende voorwaarde zoals omschreven in artikel 49 van deze Overeenkomst is voldaan.
- 48.2. Deze Overeenkomst eindigt van rechtswege zonder dat opzegging is vereist op het moment dat Partijen gezamenlijk hebben geconstateerd dat aan alle verplichtingen en voorwaarden uit hoofde van deze Overeenkomst is voldaan.
- 48.3. Iedere Partij heeft het recht deze Overeenkomst zonder rechterlijke tussenkomst schriftelijk binnen één maand te beëindigen en zonder dat Partijen over en weer enige (schade)vergoeding verschuldigd zijn, wanneer een der Partijen wordt ontbonden of in staat van faillissement komt te verkeren, surséance van betaling aanvraagt, dan wel surséance van betaling wordt verleend, alsmede bij beslaglegging op haar gronden die niet binnen drie maanden na beslaglegging is opgeheven;

Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
Paraaf Trebbe:

6E0F601CC8004F7...

48.4. In het geval geen beroep gedaan kan worden op artikel 48.3 en één Partij wenst deze Overeenkomst voortijdig te beëindigen, is deze Partij gehouden eerst alle mogelijke maatregelen te treffen om dit te voorkomen. Dit betekent dat de stappen in artikel 53 doorlopen dienen te worden, waarvan de kosten worden gedragen door de Partij die de Overeenkomst wenst te beëindigen. Pas nadat voornoemde stappen zorgvuldig zijn doorlopen en er geen werkbare oplossing is gevonden, kan het besluit tot beëindiging van de Overeenkomst worden genomen en kan de Overeenkomst worden beëindigd. In dat geval wordt gestreefd naar een gezamenlijke beëindiging onder gezamenlijk te formuleren voorwaarden.

49. Opschortende voorwaarde

49.1. Deze Overeenkomst komt niet eerder tot stand dan nadat bestuurlijke besluitvorming van beide Partijen heeft plaatsgevonden.

50. Overleg bij onvoorziene omstandigheden

50.1. Partijen erkennen dat omstandigheden buiten de wil van Partijen gevolgen kunnen hebben op de uitvoering van de afspraken in deze Overeenkomst.

50.2. Indien sprake is van een omstandigheid als bedoeld in het vorige artikellid, treden Partijen in overleg om een voor Partijen aanvaardbare oplossing te vinden, die de afspraken in deze Overeenkomst zo dicht mogelijk benadert. Bij substantiële en onvoorziene veranderingen en/of belemmeringen in de te doorlopen publiekrechtelijke procedures, wijzigingen van (markt)omstandigheden of van publiekrechtelijke regelingen, en bij besluiten tot niet of slechts gedeeltelijke goedkeuring of tot schorsing of vernietiging van besluiten die uit deze Overeenkomst voortvloeien en die naar het oordeel van (een der) Partijen zodanige gevolgen hebben voor de rechtsverhouding tussen Partijen, dat deze niet ongewijzigd in stand kan blijven, zullen de betrokken Partijen trachten in onderling overleg tot een voor die Partijen aanvaardbare aanpassing van die rechtsverhouding te komen, daarbij rekening houdend met hun wederzijds gerechtvaardigde belangen.

50.3. Indien het overleg als bedoeld in het vorige artikellid niet binnen een redelijke termijn plaatsvindt of niet tot overeenstemming leidt, heeft de meest gerede Partij het recht deze omstandigheid aan te merken als een geschil in de zin van artikel 53.

50.4. Indien vertraging in de uitvoering optreedt of dreigt op te treden, zullen de betrokken Partijen ter zake zodanige maatregelen nemen als nodig zijn om de voortgang van de werkzaamheden zoveel mogelijk overeenkomstig de planning te waarborgen.

51. Contractsoverdracht

51.1. Partijen zijn niet bevoegd de voor hun uit deze Overeenkomst voortvloeiende rechten en/of verplichtingen aan derden over te dragen, te vervreemden, te bezwaren of overeenkomsten aan te gaan die tot een dergelijke overdracht, vervreemding of bezwaring zouden kunnen leiden, tenzij de wederpartij uitdrukkelijk schriftelijke goedkeuring verleent aan een dergelijke overdracht, vervreemding of bezwaring.

Overdracht van een:

- (deel van) de betrokken onroerende zaken binnen de KMS (anders dan aan een eindgebruiker); en/of
- van aandelen danwel zeggenschap in KMS Grote Stelplaats BV

wordt gelijkgesteld met de overdracht van de contractpositie als beschreven in de eerste volzin van dit artikellid.

- 51.2. Aan het geven van de goedkeuring kunnen naar alle redelijkheid en billijkheid voorwaarden worden verbonden. Één van de voorwaarden die de gemeente, afhankelijk van de situatie, bevoegd is op te nemen is dat “overdracht Trebbe niet ontslaat van een deugdelijke en tijdige nakoming van rechten of verplichtingen uit de Overeenkomst, tot het moment dat in artikel 48.2 is aangegeven. Als gevolg daarvan blijft Trebbe integraal verantwoordelijk en aanspreekbaar op de naleving van alle in de SOK overeengekomen bepalingen.”
- 51.3. Indien niet voldaan wordt aan dit artikel, is de andere partij bevoegd een boete van maximaal € 100.000,- (zegge: honderdduizend euro) op te leggen. Over het boetebedrag is geen btw verschuldigd.

52. Communicatie en geheimhouding

- 52.1. Partijen stemmen eventuele mededelingen en/of communicatie met stakeholders, en overige derde partijen (waaronder de media) altijd vooraf onderling af. Mededelingen over de samenwerking aan derden voor publiciteitsdoeleinden behoeven de goedkeuring van het KMS-team.
- 52.2. Naast hetgeen in lid 1 is bepaald, betrachten Partijen in beginsel jegens derden anders dan hun adviseurs geheimhouding over de inhoud van deze Overeenkomst en over de op grond van deze Overeenkomst ter kennis gestelde informatie en waarvan het vertrouwelijke karakter in redelijkheid verondersteld c.q. aangenomen mag worden.
- 52.3. Indien het wettelijk noodzakelijk is om informatie over deze Overeenkomst of op grond van deze Overeenkomst ter kennis gestelde informatie te delen met derden, dan is dat Partijen toegestaan waarbij Partijen uiterste zorgvuldigheid in acht nemen.
- 52.4. De verplichtingen uit dit artikel blijven onverminderd bestaan na beëindiging van deze Overeenkomst.

53. Toepasselijk recht en geschillenregeling

- 53.1. Op deze Overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.
- 53.2. Van een geschil tussen Partijen is sprake indien één der Partijen van mening is dat er sprake is van een geschil en deze Partij de andere Partij hiervan schriftelijk op de hoogte heeft gesteld.
- 53.3. Partijen proberen alle geschillen, die voortvloeien uit deze Overeenkomst of daarmee samenhangen, uitgezonderd die geschillen waarin het gebruik van publieke bevoegdheden in het geding zijn, in der minne te schikken.
- 53.4. Indien Partijen onderling (nog) geen minnelijke regeling hebben bereikt benoemen zij een onafhankelijke deskundige conform het bepaalde in lid 5. Indien Partijen voorafgaand aan de behandeling van een geschil door de onafhankelijke deskundige niet unaniem besluiten dat een bindend advies gegeven moet worden, wordt om een niet-bindend advies verzocht. In dat geval staat het Partijen vrij om zich na het niet-bindende advies, alsnog te wenden tot de bevoegde rechter ter beslechting van het geschil.
- 53.5. Voor het benoemen van een onafhankelijke deskundige, geldt dat;
- de onafhankelijke deskundige dient te beschikken over de benodigde expertise passend bij de ontstane situatie, om te komen tot oplossing van het geschil;
 - de onafhankelijke deskundige door Partijen wordt verzocht zo spoedig mogelijk een advies te geven;
 - de kosten van de onafhankelijke deskundige door Partijen gezamenlijk (50/50) worden gedragen;
 - Partijen een onafhankelijk deskundige benoemen door eerst binnen 14 dagen na het ontstaan van het geschil een lijst van ten minste drie kandidaten op te stellen.

Vervolgens selecteren Partijen uiterlijk 7 dagen na het opstellen van de kandidatenlijst gezamenlijk één deskundige. Indien Partijen niet binnen de gestelde termijn overeenstemming bereiken over benoeming van de onafhankelijke deskundige, kunnen zij een derde partij verzoeken een onafhankelijke deskundige uit de kandidatenlijst te benoemen.

- 53.6. Tenzij anders is bepaald in deze Overeenkomst, is elk der Partijen bevoegd het geschil voor te leggen aan de daartoe bevoegde rechter in het arrondissement Overijssel, locatie Almelo.

54. Slotbepalingen

- 54.1. De overwegingen maken deel uit van deze Overeenkomst.
- 54.2. Wijzigingen of aanvullingen op deze Overeenkomst zijn uitsluitend geldig indien deze schriftelijk tussen Partijen worden overeengekomen en vastgelegd.
- 54.3. De uit deze Overeenkomst voor Partijen jegens elkaar voortvloeiende verplichtingen zijn ondeelbaar. Indien een of meer bepalingen van deze Overeenkomst en/of van een van de Bijlagen onverbindend zouden blijken te zijn, blijven de overige bepalingen van deze Overeenkomst en de daarbij behorende bijlagen van kracht. In plaats van de niet verbindende bepalingen geldt alsdan als tussen Partijen overeengekomen hetgeen op wettelijke toelaatbare wijze het dichtst komt bij hetgeen Partijen overeengekomen zouden zijn, indien zij de niet-verbindende bepalingen tijdig als zodanig zouden hebben aangemerkt.

55. Bijlagen

- 55.1. De volgende Bijlagen maken deel uit van deze Overeenkomst:

Bijlage 1: Akkoord op hoofdlijnen d.d. 25 juli 2024

Bijlage 2: GEHEIM - Business case herontwikkeling KMS-locatie d.d. 23 juli 2024 (met kenmerk 110219)

Bijlage 3: Kadastrale kaart en informatie

Bijlage 4: Placemakingstrategie

Bijlage 5a: Memo Exploitatie en Beheer locatie KMS d.d. 12 maart 2025

Bijlage 5b: GEHEIM - Exploitatiekosten tijdelijk beheer KMS

Bijlage 6: Globale planning

Bijlage 7: Startnotitie vervolgproces voor de mobiliteitshub

Bijlage 8: Maximale prijzen woningbouw

Bijlage 9a: Afspraken Openbare ruimte

Bijlage 9b: Programma van eisen

Bijlage 9c: Addendum Programma van eisen inclusief garanties

Bijlage 9d: Inspiratieboek Hart van Zuid, Raamwerk voor de inrichting van de openbare ruimte

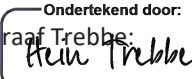
Bijlage 10: Procesnotitie verdere ontwikkeling hal 43 AB

Bijlage 11: Akte oprichting KMS de Grote Stelplaats B.V.

Bijlage 12: Akte verkoop en levering aandelen KMS Grote Stelplaats B.V. (zonder bijlagen)

Bijlage 13: Aandeelhoudersovereenkomst KMS Grote Stelplaats B.V. (zonder bijlagen)

Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
Paraaf Trebbe:

6E0F601CC8004F7...

Zaaknr. (Gemeente Hengelo): 3903792/3905005

Pagina **30** van **30**

Bijlage 14: Intentieovereenkomst Mobiliteitshub Hart van Zuid - de KMS (zonder
bijlagen)

Bijlage 15: Koopovereenkomst Perceel C + D (zonder bijlagen)

Bijlage 16: GEHEIM - Kostenverdeling KMS

Getekend door en ten behoeve van:

Gemeente Hengelo

Door:

Functie:

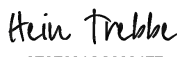
Datum:

Plaats: Hengelo

Trebbe ontwikkeling KMS B.V.

Door: H.J.H. (Hein) Trebbe

Functie: Directeur

Ondertekend door:

6E0F601CC8004F7...

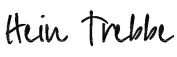
Datum:

Plaats: Enschede

KMS Grote Stelplaats B.V.

Door: H.J.H.(Hein) Trebbe

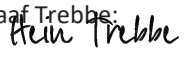
Functie: Directeur

Ondertekend door:

6E0F601CC8004F7...

Datum:

Plaats: Enschede

Paraaf Gemeente:

Ondertekend door:
Paraaf Trebbe:

6E0F601CC8004F7...

FRO/NSC/202500047.01/001
17/04/2025

AKTE VAN OPRICHTING
KMS Grote Stelplaats B.V.

Heden, dertig april tweeduizend vijftientwintig, _____
verscheen voor mij, mr. Tessa Krups, kandidaat-notaris, waarnemer van mr. Frank Gerard
Röben, notaris te Enschede: _____
mevrouw Vivian Groeneveld-Slot, kantooradres 7521 PR Enschede, Pantheon 25, _____
geboren te Enschede op dertien februari negentienhonderdtachtig, _____
te dezen handelend als schriftelijk gevolmachtigde van de besloten vennootschap met
beperkte aansprakelijkheid: _____

Irebbe Ontwikkeling KMS B.V., met zetel te Enschede, kantoorhoudende 7514 AB _____
Enschede, Tubantiasingel 63 (handelsregister 95564977), _____
hierna te noemen: de Oprichter. _____

Van de volmacht blijkt uit een onderhandse akte van volmacht die aan deze akte wordt
gehecht. _____

De comparante verklaarde dat de Oprichter hierbij een besloten vennootschap met
beperkte aansprakelijkheid opricht, waarvan de statuten luiden als volgt: _____

Definities

Artikel 1

1. In de statuten wordt, tenzij het tegendeel blijkt, verstaan onder: _____
- a. aandeel: _____
een aandeel, ongeacht de soort, in het kapitaal van de vennootschap; _____
 - b. aandeel A: _____
een aandeel van de soort A in het kapitaal van de vennootschap; _____
 - c. aandeel B: _____
een aandeel van de soort B in het kapitaal van de vennootschap; _____
 - d. algemene vergadering: _____
 - het orgaan van de vennootschap dat bestaat uit de aandeelhouders en de
overige vergadergerechtigden, alsmede _____
 - de bijeenkomst waarin de aandeelhouders en de overige _____
vergadergerechtigden vergaderen; _____
 - e. bestuur: _____
het orgaan van de vennootschap belast met het besturen van de vennootschap
bestaande uit één of meer bestuurders; _____
 - f. bestuursverslag: _____
het bestuursverslag als bedoeld in artikel 2:391 BW; _____
 - g. BW: _____
het Burgerlijk Wetboek; _____
 - h. deelneming: _____
een deelneming als bedoeld in artikel 2:24c BW; _____
 - i. dochtermaatschappij: _____
een dochtermaatschappij als bedoeld in artikel 2:24a BW; _____
 - j. groep(smaatschappij): _____
een groep(smaatschappij) als bedoeld in artikel 2:24b BW; _____

- k. jaarrekening: _____
de jaarrekening als bedoeld in artikel 2:361 BW; _____
- l. jaarstukken: _____
de jaarrekening, en indien van toepassing, het bestuursverslag alsmede de _____
overige gegevens als bedoeld in artikel 2:392 BW; _____
- m. soort: _____
een categorie van aandelen waarin het kapitaal van de vennootschap is _____
verdeeld; _____
- n. vennootschap: _____
de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid waarvan de _____
organisatie wordt geregeld in deze statuten; _____
- o. vergadering A: _____
- het orgaan van de vennootschap dat bestaat uit de houders van aandelen _____
A en de overige vergadergerechtigden ten aanzien van aandelen A, _____
alsmede _____
- de bijeenkomst waarin de houders van aandelen A en de overige _____
vergadergerechtigden ten aanzien van aandelen A vergaderen; _____
- p. vergadering B: _____
- het orgaan van de vennootschap dat bestaat uit de houders van aande _____
B en de overige vergadergerechtigden ten aanzien van aandelen B, _____
alsmede _____
- de bijeenkomst waarin de houders van aandelen B en de overige _____
vergadergerechtigden ten aanzien van aandelen B vergaderen; _____
- q. vergaderrecht: _____
het recht om de algemene vergadering, in persoon of bij schriftelijk of _____
elektronisch gevolmachtigde, bij te wonen en daar het woord te voeren; _____
- r. vergadergerechtigden: _____
aandeelhouders, alsmede diegene(n) aan wie de wet of deze statuten _____
vergaderrecht toekennen. _____
2. De in dit artikel genoemde definities hebben dezelfde betekenis in vrouwelijke, _____
mannelijke of onzijdige vorm en wanneer deze in enkel- of meervoud worden _____
gebruikt. _____

Naam en zetel

Artikel 2

1. De naam van de vennootschap is: _____
KMS Grote Stelplaats B.V. _____
2. De vennootschap heeft haar zetel te Enschede. _____

Doel

Artikel 3

1. Het doel van de vennootschap is: _____
- a. het ontwikkelen, beheren, verkrijgen, realiseren, vervreemden, bezwaren, _____
beleggen en exploiteren van registergoederen, in het bijzonder het perceel _____
kadastraal bekend gemeente Hengelo (Overijssel) sectie D nummer 15838, en _____
andere vermogenswaarden; _____
- b. het deelnemen in, het voeren van beheer over, het verlenen van diensten aan _____
en het financieren van andere ondernemingen en vennootschappen; _____

- c. het beleggen van vermogen en het beheren en exploiteren van _____
registergoederen, intellectuele eigendom en andere goederen; _____
 - d. het verrichten van overige handelingen op economisch, financieel of _____
commercieel gebied, inclusief het creëren van maatschappelijke waarde, _____
alsmede al hetgeen met een en ander verband houdt of daarvoor bevorderlijk kan _____
zijn, alles in de ruimste zin. _____
2. De vennootschap mag zekerheid stellen, zich op andere wijze sterk maken of zich
hoofdelijk of anderszins naast of voor anderen verbinden. _____

Aandelen

Artikel 4

1. De vennootschap heeft een kapitaal verdeeld in aandelen, elk nominaal groot een _____
euro (€ 1,-). De aandelen zijn verdeeld in twee (2) soorten: aandelen A en _____
aandelen B. _____
2. De aandelen luiden op naam en zijn doorlopend genummerd. Aandeelbewijzen _____
worden niet uitgegeven. _____
Aan elk aandeel zijn stemrecht, recht op winst en vergaderrecht overeenkomstig het _____
in de statuten bepaalde verbonden. _____
Op elk aandeel wordt ten minste de nominale waarde gestort. _____

Uitgifte en voorkeursrecht. Conversie

Artikel 5

1. Uitgifte van aandelen kan slechts geschieden ingevolge een besluit van de algemene
vergadering. Voor de uitgifte is vereist een daartoe bestemde notariële akte. _____
2. Bij het besluit tot uitgifte worden de koers en de verdere voorwaarden van uitgifte _____
bepaald. _____
3. Iedere aandeelhouder heeft bij uitgifte van aandelen een voorkeursrecht naar _____
evenredigheid van het gezamenlijk bedrag van zijn aandelen, met inachtneming van _____
de beperkingen volgens de wet met dien verstande dat houders van aandelen van _____
een bepaalde soort eerst een voorkeursrecht hebben op de uit te geven aandelen _____
van die soort, en alsdan naar evenredigheid van het gezamenlijk bedrag van hun _____
aandelen van die soort. _____
Een gelijk voorkeursrecht hebben de aandeelhouders bij het verlenen van rechten _____
tot het nemen van aandelen. _____
4. Het voorkeursrecht is niet afzonderlijk overdraagbaar. _____
5. Het voorkeursrecht kan, telkens voor een enkele uitgifte, worden beperkt of _____
uitgesloten door de algemene vergadering. _____
6. De algemene vergadering kan besluiten aandelen van een bepaalde soort te _____
converteren in aandelen van de andere soort. _____
De conversievoorwaarden worden vastgelegd in en maken deel uit van voormeld _____
besluit tot conversie. _____
Een conversie wordt van kracht op het moment dat aan alle door de algemene _____
vergadering gestelde conversievoorwaarden is voldaan en van de conversie opgaaf _____
is gedaan aan het handelsregister. Het bestuur is verplicht zodanige opgave bij het _____
handelsregister te doen overwijld nadat het bestuur heeft vastgesteld dat aan alle _____
door de algemene vergadering gestelde conversievoorwaarden is voldaan. _____

Register van aandeelhouders

Artikel 6

1. Het bestuur houdt een register, waarin de namen en adressen van de _____ aandeelhouders zijn opgenomen, met vermelding van de datum waarop zij de _____ aandelen hebben verkregen en de datum van erkenning of betekening. _____
2. In het register worden tevens de namen en adressen opgenomen van houders van een recht van vruchtgebruik en recht van pand op de aandelen, met vermelding van de datum waarop zij het recht hebben verkregen, de datum van erkenning of betekening, alsmede met vermelding of aan hen stemrecht en/of vergaderrecht toekomt. _____
3. Voor het geval een aandeelhouder niet is gebonden aan een statutaire verplichting of eis, zoals nader uitgewerkt in deze statuten, wordt dit in het register vermeld. _____
4. Aandeelhouders en anderen van wie de gegevens in het register moeten worden opgenomen op grond van het in lid 2 van dit artikel bepaalde, zijn verplicht er voor te zorgen dat hun adres bij de vennootschap bekend is. _____
5. Indien tevens een elektronisch adres wordt opgegeven ter opname in het aandeelhoudersregister, kunnen kennisgevingen, mededelingen en oproepingen voor een vergadering aan vergadergerechtigden ook elektronisch aan dit adres worden verzonden. De opgave van dit elektronisch adres aan de vennootschap geldt als instemming voor oproepingen via een elektronisch bericht aan dit adres. _____
6. Het register wordt regelmatig bijgehouden. Alle inschrijvingen en aantekeningen in het register worden getekend door een bestuurder. _____
7. Het bestuur verstrekt aan een aandeelhouder en een in lid 2 van dit artikel genoemde, desgevraagd kosteloos een uittreksel uit het register met betrekking tot zijn recht op een aandeel. _____

Pandrecht en vruchtgebruik. Certificering van aandelen

Artikel 7

1. Op aandelen kan een recht van vruchtgebruik worden gevestigd. _____
Bij vestiging van een vruchtgebruik kan het stemrecht slechts aan de vruchtgebruiker worden toegekend ingevolge een besluit van de algemene vergadering. _____
De vruchtgebruiker die stemrecht heeft, heeft ook het vergaderrecht. De vruchtgebruiker die geen stemrecht heeft, heeft ook geen vergaderrecht, tenzij bij de vestiging van het vruchtgebruik anders is bepaald. _____
2. Op aandelen kan een recht van pand worden gevestigd indien de algemene vergadering ingevolge een besluit hieraan goedkeuring heeft verleend. _____
Bij vestiging van een recht van pand kan het stemrecht slechts aan de pandhouder worden toegekend ingevolge een besluit van de algemene vergadering. _____
De pandhouder die stemrecht heeft, heeft ook het vergaderrecht. De pandhouder die geen stemrecht heeft, heeft ook geen vergaderrecht, tenzij bij de vestiging van het pandrecht anders is bepaald. _____
3. Aan houders van certificaten van aandelen kan geen vergaderrecht worden toegekend. _____

Blokkeringsregeling

Artikel 8

Afdeling A. Aanbieding bij overdracht van aandelen

1. Een aandeelhouder kan een of meer van zijn aandelen slechts overdragen nadat deze aandelen aan zijn mede-aandeelhouders te koop zijn aangeboden zoals hierna _____

in dit artikel is bepaald.

2. Aanbieding heeft niet plaats te hebben indien de overdracht geschiedt binnen drie maanden na toestemming van alle mede-aandeelhouders blijvende uit een schriftelijke kennisgeving of een elektronisch vastgelegd bericht.
3. De aandeelhouder die een of meer aandelen wil overdragen - hierna in dit artikel aangeduid met "de aanbieder" - geeft daarvan kennis aan het bestuur, onder opgave van de persoon of personen aan wie, de prijs waarvoor en het aantal aandelen dat de aanbieder voornemens is over te dragen.
Tengevolge van die kennisgeving hebben de andere aandeelhouders het recht de aandelen te kopen tegen de prijs, die zal worden vastgesteld zoals hierna wordt bepaald.
4. Het bestuur brengt het aanbod binnen twee weken nadat de kennisgeving zoals in lid 3 van dit artikel bedoeld, is ontvangen, ter kennis van de mede-aandeelhouders. De mede-aandeelhouders die geïnteresseerd zijn in de verwerving van aandelen geven daarvan binnen vier weken na voormelde kennisgeving kennis aan het bestuur en worden hierna in dit artikel aangeduid met "gegadigden" en ieder van hen individueel als "gegadigde".
De vennootschap zelf kan slechts met instemming van de aanbieder als gegadigde gelden.
Een aandeelhouder die zich op grond van Afdeling B van dit artikel tot aanbieder is gehouden, kan zolang op hem een aanbiederplicht rust niet als gegadigde gelden.
5. De prijs waarvoor de aangeboden aandelen kunnen worden gekocht, wordt door de aanbieder en de gegadigde(n) in onderling overleg vastgesteld.
Voor het geval de aanbieder en de gegadigde(n) geen overeenstemming over de prijs bereiken, wordt de prijs vastgesteld door drie onafhankelijke deskundigen, te benoemen door de voorzitter van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, op verzoek van de meest gerede partij. In de commissie van deskundigen zijn kennis en kunde omtrent bedrijfs- en vastgoedwaardering voldoende vertegenwoordigd, hetgeen blijkt uit de registratie van één of meer deskundigen in de registers van Nederlands Instituut voor Register Valuatoren (NIRV), Nederlands Register Vastgoed Taxateurs (NRVT) en/of een vergelijkbare beroepsvereniging.
De deskundigen hebben jegens de vennootschap recht op alle door hen gewenste inlichtingen.
De deskundigen geven de vastgestelde prijs op aan het bestuur, die deze terstond mededeelt aan de aanbieder en de gegadigde(n).
De kosten van de prijsvaststelling zijn voor rekening van de vennootschap, tenzij de deskundigen anders bepalen.
6. De gegadigden die de aangeboden aandelen na prijsvaststelling willen kopen, geven daarvan kennis aan het bestuur binnen twee weken nadat het bestuur daarvan overeenkomstig lid 5 van dit artikel mededeling heeft gedaan.
7. Indien aandeelhouders tezamen op meer aandelen reflecteren dan zijn aangeboden, verdeelt het bestuur de aandelen onder de gegadigden zoveel mogelijk in verhouding tot de aantallen aandelen die zij reeds bezitten ten tijde van de aanbieder.
8. Indien vaststaat dat niet alle aangeboden aandelen tegen contante betaling worden gekocht, is de aanbieder gedurende drie maanden na die vaststelling bevoegd de

aandelen vrij over te dragen aan de door hem bij het aanbod genoemde gegadigde. Indien hij zijn aandelen wil overdragen beneden de prijs, vastgesteld door de _____ deskundigen, is hij tot deze overdracht slechts bevoegd, nadat de aandelen tegen _____ deze lagere prijs zijn aangeboden aan zijn mede-aandeelhouder(s) overeenkomstig het bepaalde in dit artikel. _____

9. De aanbieder heeft het recht zijn aanbod in te trekken gedurende een maand nadat de prijs waarvoor de aandelen verkocht kunnen worden is meegedeeld. _____
10. Alle kennisgevingen en mededelingen ingevolge dit artikel geschieden schriftelijk of door middel van een elektronisch vastgelegd bericht. _____
11. Het in deze Afdeling A bepaalde blijft buiten toepassing indien de aandeelhouder _____ krachtens de wet tot overdracht van zijn aandeel aan een eerdere houder verplicht is. _____

Afdeling B. Aanbieding in andere gevallen

1. Een aandeelhouder is verplicht zijn aandelen aan de mede-aandeelhouders aan te bieden bij faillissement of surseance van betaling van een aandeelhouder. _____
2. Ingeval volgens deze Afdeling B een verplichting tot aanbieding van aandelen bestaat is het bepaalde in Afdeling A van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de aanbieder niet het recht heeft zijn aanbod in te trekken. _____
3. Zodra vaststaat, dat aandelen op grond van het bepaalde in lid 1 van deze Afdeling B moeten worden aangeboden, dienen zij die tot die aanbieding verplicht zijn, daarvan binnen een maand mededeling te doen aan het bestuur, onder opgave van het aantal aandelen. _____
4. Zolang een aandeelhouder zijn verplichting tot aanbieding en/of overdracht van aandelen volgens deze Afdeling B niet nakomt, is zijn stemrecht, zijn vergaderrecht en zijn recht op uitkeringen opgeschort. _____
5. Indien een aandeelhouder niet binnen een termijn van zes maanden zijn verplichting tot aanbieding en/of overdracht van zijn aandelen is nagekomen, is de vennootschap onherroepelijk gevolmachtigd die aandelen met inachtneming van het bepaalde in dit artikel aan te bieden en/of over te dragen. Het bestuur kan ten aanzien van iedere verplichting afzonderlijk besluiten de termijn te verlengen met ten hoogste twaalf maanden. _____
6. Wanneer er geen gegadigden zijn aan wie alle aandelen van de aandeelhouder met inachtneming van het bepaalde in dit artikel kunnen worden aangeboden en overgedragen, is de aandeelhouder onherroepelijk van zijn verplichting tot aanbieding ontheven en ontbreekt de volmacht. _____

Levering van aandelen en van beperkte rechten op aandelen

Artikel 9

Voor de levering van een aandeel en voor de levering van een recht van vruchtgebruik of een pandrecht daarop is vereist een daartoe bestemde notariële akte. _____

Eigen aandelen

Artikel 10

1. Het bestuur beslist over de verkrijging van aandelen in het kapitaal van de vennootschap en neemt daarbij in acht de uit de wet en deze statuten volgende beperkingen. _____
2. Onder aandelen zijn in dit artikel certificaten daarvan begrepen. _____

Vermindering geplaatst kapitaal

Artikel 11

1. De algemene vergadering kan met inachtneming van het dienaangaande in de wet bepaalde besluiten tot vermindering van het geplaatste kapitaal door intrekking van aandelen of door vermindering van het bedrag van aandelen bij statutenwijziging.
2. Een besluit tot intrekking kan slechts betreffen aandelen die de vennootschap zelf houdt of waarvan zij de certificaten houdt danwel met instemming van alle aandeelhouders.
Kapitaalvermindering kan ook geschieden ten aanzien van aandelen van een bepaalde soort.
Een besluit tot kapitaalvermindering ten aanzien van aandelen van een bepaalde soort kan slechts worden genomen met goedkeuring van de vergadering van houders van aandelen van die soort.
3. Vermindering van het bedrag van aandelen zonder terugbetaling moet naar evenredighe'd op alle aandelen geschieden. Van het vereiste van evenredigheid mag worden afgeweken met instemming van alle betrokken aandeelhouders.
4. Voor het geval een besluit tot vermindering van het geplaatste kapitaal inhoudt een terugbetaling op aandelen heeft dit geen gevolgen zolang het bestuur geen goedkeuring aan zodanig besluit heeft verleend. Het bestuur weigert de goedkeuring op de gronden die de wet aangeeft.

Bestuur

Artikel 12

1. De bestuurders richten zich bij het vervullen van hun taak naar het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming.
Het bestuur is gehouden aanwijzingen van de algemene vergadering op te volgen, tenzij deze - naar het bestuur oordeel - in strijd zijn met het belang van de vennootschap en de daarmee verbonden onderneming.
2. Het bestuur bestaat uit een of meer bestuurders.
De algemene vergadering stelt het aantal bestuurders vast. Indien er twee of meer bestuurders zijn, regelen zij hun werkzaamheden in onderling overleg en kan de algemene vergadering aan één bestuurder de titel van "voorzitter van het bestuur" toekennen. De algemene vergadering is te allen tijde bevoegd een bestuurder deze titel te ontnemen.
3. Bij ontstentenis of belet van een bestuurder is de overblijvende bestuurder of zijn de overblijvende bestuurders tijdelijk met het besturen van de vennootschap belast. Bij ontstentenis of belet van alle bestuurders of de enige bestuurder is de persoon of zijn de personen, daartoe door de algemene vergadering te benoemen, tijdelijk met het besturen belast.
Van belet is sprake bij vermissing of gebleken onbereikbaarheid gedurende ten minste een week alsmede indien de bestuurder door ziekte, ongeval of welke oorzaak ook duurzaam in een lichamelijke en/of geestelijke toestand bevindt waardoor hij zich op grond van onvoldoende bewustzijn of onvermogen niet kan uiten.
4. De bestuurders worden benoemd door de algemene vergadering.
De bezoldiging en verdere arbeidsvoorwaarden van iedere bestuurder worden vastgesteld door de algemene vergadering.
5. Iedere bestuurder kan te allen tijde door de algemene vergadering worden

geschorst en ontslagen. Elke schorsing kan een of meer malen worden verlengd _____
maar in totaal niet langer duren dan drie maanden. _____

6. Is na verloop van die tijd geen beslissing genomen omtrent opheffing van de _____
schorsing of ontslag, dan eindigt de schorsing. _____

Besluitvorming bestuur

Artikel 13

1. Besluiten van het bestuur worden genomen met volstrekte meerderheid van _____
stemmen in een bestuursvergadering waarvoor het besluit is goedgekeurd. _____
2. Het bestuur vergadert zo dikwijls een of meer bestuurders dit nodig acht(en). _____
3. Bestuursvergaderingen kunnen worden gehouden door middel van telefonische of _____
videoconferenties, of door middel van enig ander communicatiemiddel waarbij de _____
deelnemende bestuurders in staat zijn gelijktijdig met elkaar te communiceren. _____
Deelname aan een op deze wijze gehouden vergadering geldt als het ter vergadering
aanwezig zijn. _____
4. Iedere bestuurder heeft recht op één stem. _____
3. Zonder opdracht van de algemene vergadering is het bestuur niet bevoegd aangifte _____
te doen tot faillietverklaring van de vennootschap. _____
6. Een bestuurder die een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat mogelijk _____
tegenstrijdig is met het belang van de vennootschap en de met haar verbonden _____
onderneming doet daarvan onverwijld mededeling aan het bestuur en de algemene
vergadering. _____

Een bestuurder neemt niet deel aan de beraadslaging en besluitvorming over een _____
onderwerp waarbij hij mogelijk een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat _____
tegenstrijdig is met het belang van de vennootschap en de met haar verbonden _____
onderneming. Wanneer hierdoor geen bestuursbesluit kan worden genomen, wordt
het besluit genomen door de algemene vergadering. _____

7. Aan de goedkeuring van de algemene vergadering zijn onderworpen besluiten van _____
het bestuur die betreffen: _____
 - a. het verkrijgen en vervreemden van deelnemingen in andere ondernemingen en
het uitoefenen van stemrecht op aandelen in deelnemingen van de _____
vennootschap; _____
 - b. het aangaan van een aandeelhoudersovereenkomst waarbij de vennootschap
zich jegens een mede-aandeelhouder van een deelneming verbindt tot _____
beschikking over haar aandelen en/of ten aanzien van uitoefening van _____
stemrecht op haar aandelen; _____
 - c. de overdracht van een aanmerkelijk deel van de activa van de vennootschap, _____
van de gehele of nagenoeg gehele onderneming van de vennootschap of een _____
zelfstandig onderdeel daarvan, alsmede het aangaan van overeenkomsten _____
daartoe; _____
 - d. het stellen van zekerheid waaronder het aangaan (of verlengen) van _____
overeenkomsten waarbij de vennootschap zich afs borg of hoofdelijk _____
medeschuldenaar verbindt/verbinden, of zich voor een derde (onder derden in-
dit verband niet mede begrepen de vennootschap) sterk maakt/maken; _____
 - e. het sluiten van kredietovereenkomsten, anders dan voor rekening-courant _____
rekeningen, voor een bedrag groter dan het bedrag zoals jaarlijks door de _____
algemene vergadering wordt bepaald; _____

- f. het aangaan van geldleningen anders dan het gebruikmaken van een aan de — vennootschap verleend krediet voor het doel waarvoor dit is verstrekt; —
 - g. het vestigen van een pandrecht of ander 'beperkt recht' op vermogensrechten — of roerende zaken; —
 - h. het ter leen verstrekken van gelden, alsmede het ter leen opnemen van gelden, waaronder niet zijn begrepen het gebruikmaken van een aan de vennootschap verleend bankkrediet en het aangaan van leningsovereenkomsten binnen de — groep; —
 - i. duurzame rechtstreekse of middellijke samenwerking met een andere — onderneming en het verbreken van zodanige samenwerking; —
 - j. investeringen welke niet zijn opgenomen in een door de algemene vergadering goedgekeurd investeringsplan; —
 - k. het hoofdelijk of anderszins naast of voor anderen verbinden van de — vennootschap of stellen van zekerheid; —
 - l. het verstrekken van geldleningen; —
 - m. het aanstellen van gevolmachtigden (procuratiehouders) en het vaststellen van hun bevoegdheid en titulatuur; —
 - n. een besluit tot verhoging van de lasten voor de vennootschap als gevolg van — salaris en/of management-fee van leden van het bestuur; —
 - o. een voorstel tot uitgifte van aandelen (of opties tot het verkrijgen van — aandelen) of tot verkrijging van eigen aandelen, bezwaring van aandelen, — verrekenen van de stortingsplicht op aandelen; —
 - p. het doen van aangifte van faillissement en het aanvragen van surseance van — betaling; —
 - q. het aangaan van een vaststellingsovereenkomst ter beslechting van geschillen; —
 - r. het optreden in rechte, waaronder begrepen het voeren van arbitrale — procedures, doch met uitzondering van het nemen van die rechtsmaatregelen, — die geen uitstel kunnen lijden; —
 - s. het aangaan van enige overeenkomst, onder welke naam dan ook, met de — Belastingdienst of enige andere fiscale autoriteit; —
 - t. het aangaan, beëindigen of wijzigen van overeenkomsten of — rechtshandelingen: —
 - i. waarmee een totale waarde of totale kosten gemeoid zijn van meer dan — een bedrag groter dan het bedrag zoals jaarlijks door de algemene — vergadering wordt bepaald; —
 - ii. die niet eenzijdig en zonder redenen beëindigd kunnen worden met — minder dan zes (6) maanden opzegtermijn; —
 - iii. waarbij exclusieve rechten worden verleend aan derden; —
 - iv. tot het doen van investeringen welke een bedrag vereisen groter dan een — bedrag zoals jaarlijks door de algemene vergadering wordt bepaald; —
 - v. die niet op arm's length voorwaarden zijn gemaakt; —
 - u. het aangaan, wijzigen of opzeggen van enige overeenkomst met een verbonden — partij van een bestuurder of aandeelhouder. —
8. De algemene vergadering kan besluiten dat een in lid 7 van dit artikel genoemd — besluit niet aan haar goedkeuring is onderworpen wanneer het daarmee gemeoide — belang een door de algemene vergadering vooraf te bepalen en schriftelijk of —

- elektronisch aan het bestuur opgegeven waarde niet te boven gaat.
9. De algemene vergadering kan een bestuursreglement vaststellen waarbij een regeling wordt gegeven omtrent de wijze van besluitvorming van het bestuur, bij welk reglement nog andere dan de in lid 7 van dit artikel genoemde duidelijk omschreven bestuursbesluiten aan de goedkeuring van de algemene vergadering kunnen worden onderworpen.
10. Het ontbreken van goedkeuring door algemene vergadering als bedoeld in lid 7 van dit artikel tast de vertegenwoordigingsbevoegdheid van het bestuur en van bestuurders niet aan.

Vertegenwoordiging

Artikel 14

1. Het bestuur vertegenwoordigt de vennootschap voor zover uit de wet niet anders voortvloeit.
De bevoegdheid tot vertegenwoordiging komt mede aan twee gezamenlijk handelende bestuurders toe.
2. Het bestuur kan functionarissen met algemene of beperkte vertegenwoordigingsbevoegdheid aanstellen. Elk hunner vertegenwoordigt de vennootschap met inachtneming van de begrenzing aan zijn bevoegdheid gesteld. Hun titulatuur wordt door het bestuur bepaald.

Boekjaar en jaarstukken.

Artikel 15

1. Het boekjaar van de vennootschap is gelijk aan het kalenderjaar.
2. Binnen vijf maanden na afloop van het boekjaar, behoudens verlenging van deze termijn volgens de wet door de algemene vergadering op grond van bijzondere omstandigheden, maakt het bestuur de jaarrekening op.
De opgemaakte jaarrekening wordt ondertekend door de bestuurders. Indien een ondertekening ontbreekt, wordt daarvan onder opgave van reden melding gemaakt.
3. Uiterlijk vanaf de laatste dag van de termijn bedoeld in lid 2 van dit artikel liggen de jaarstukken ten kantore van de vennootschap ter inzage voor de vergadergerechtigden.
4. De algemene vergadering stelt de jaarrekening vast.
5. Indien alle aandeelhouders tevens bestuurder van de vennootschap zijn, geldt ondertekening van de jaarrekening door alle bestuurders uitdrukkelijk niet als een besluit tot vaststelling van de jaarrekening.

Winst en uitkeringen

Artikel 16

1. Voor elk van de soorten aandelen wordt ten behoeve van de houders van die aandelen een reserverekening aangehouden te onderscheiden in een agioreserve en een winstreserve, welke dezelfde letters dragen als de betrokken aandelen.
Overigens kan de vennootschap een algemene winstreserve kennen en algemene agioreserve kennen.
2. Ten gunste van een agioreserve onderdeel van een reserverekening worden bedragen geboekt indien sprake is van een storting boven de nominale waarden tot beloop van het bedrag door de algemene vergadering met algemene stemmen te bepalen.

3. Bij de berekening van de verdeling van een uitkering tellen aandelen die de _____ vennootschap houdt niet mee, tenzij op die aandelen een recht van vruchtgebruik of een pandrecht rust ten behoeve van een ander dan de vennootschap. _____
4. De algemene vergadering is bevoegd tot vaststelling van (tussentijdse) uitkeringen, voor zover het eigen vermogen groter is dan de reserves die de vennootschap moet aanhouden op grond van de wet en deze statuten. _____
5. Een besluit tot uitkering door de algemene vergadering heeft geen gevolgen tot het bestuur daarvoor goedkeuring heeft verleend. Het bestuur weigert de goedkeuring op de gronden die de wet aangeeft. _____
6. De algemene vergadering kan besluiten een reserverekening ten behoeve van de _____ aandeelhouders van die soort door uitkering geheel of gedeeltelijk op te heffen, _____ indien aan de vereisten van lid 4 en lid 5 van dit artikel is voldaan. _____
In dit geval wordt het bedrag waarop de opheffing betrekking heeft, uitgekeerd aan de houders van de aandelen van de betreffende soort in verhouding tot het _____ gezamenlijke nominale bedrag van hun aandelen van die soort. _____
7. De algemene vergadering kan te allen tijde besluiten om toevoegingen te doen aan een specifieke reserverekening van een bepaalde soort ten laste van de algemene reserves. De toevoeging geschiedt in die voege dat elk van de reserverekeningen daarvan geniet naar evenredigheid van de gezamenlijke nominale bedragen van de aandelen van die soort. _____
8. De algemene vergadering is bevoegd met algemene stemmen te besluiten een _____ reserverekening geheel of gedeeltelijk op te heffen ter delging van geleden verlies. Indien uit een reserverekening is geput ter delging van verlies, zal geen toevoeging aan een andere reserverekening geschieden, zolang het ter delging van verlies _____ onttrokken bedrag niet aan die reserverekening is toegevoegd. Hiervan kan worden afgeweken indien de algemene vergadering daartoe met algemene stemmen _____ besluit. _____
Heeft de onttrekking aan een reserverekening ter delging van verlies plaatsgehad uit meerdere reserverekeningen, dan geschiedt een toevoeging, als bedoeld in de _____ tweede zin van dit lid, aan de desbetreffende reserves in evenredigheid van de _____ onttrekkingen. _____
9. Toevoeging aan het gedeelte "agioreserve" van een bepaalde reserverekening kan slechts geschieden doordat een besluit wordt genomen door de algemene _____ vergadering met algemene stemmen waarin dit effect is verwoord. _____

Algemene vergaderingen

Artikel 17

1. Jaarlijks uiterlijk een maand na afloop van de termijn voor het opmaken van de _____ jaarrekening wordt een algemene vergadering gehouden, tenzij overeenkomstig artikel 21 van deze statuten buiten vergadering besloten wordt. De agenda voor deze vergadering vermeldt onder meer: _____
 - a. het behandelen van de in artikel 16 gemelde goedkeuring van het bestuur; _____
 - b. het behandelen van het bestuursverslag (indien van toepassing); _____
 - c. het vaststellen van de jaarrekening; _____
 - d. het vaststellen van de winstbestemming; _____
 - e. het verlenen van kwijting aan bestuurders voor het bestuur. _____
2. Voorts wordt een algemene vergadering gehouden zo dikwijls het bestuur of een of _____

- meer vergadergerechtigden die alleen of tezamen vergaderrecht hebben ten aanzien van aandelen die ten minste een/honderdste gedeelte van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigen dit nodig acht/achten.
3. Een onderwerp waarvan de behandeling schriftelijk is verzocht door een of meer vergadergerechtigden die alleen of tezamen vergaderrecht hebben ten aanzien van aandelen die ten minste een/honderdste gedeelte van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigen wordt opgenomen in de oproeping of op dezelfde wijze aangekondigd indien de vennootschap het verzoek niet later dan op de dertigste dag voor die van de vergadering heeft ontvangen en mits geen zwaarwichtig belang van de vennootschap zich daartegen verzet.
4. Tot het oproepen van een algemene vergadering zijn bevoegd:
- a. het bestuur;
 - b. één of meer bestuurders afzonderlijk;
 - c. één of meer aandeelhouders alleen of tezamen vertegenwoordigende ten minste een/tiende gedeelte van het kapitaal.
5. Aan de eis van een schriftelijk verzoek wordt voor de toepassing van dit artikel voldaan indien het verzoek elektronisch is vastgelegd. Het bestuur is bevoegd tot vaststelling en wijziging van de elektronische communicatiemiddelen als bedoeld in deze statuten en deelt deze tijdig aan de aandeelhouders en andere vergadergerechtigden mede.

Plaats van vergadering

Artikel 18

1. Een algemene vergadering wordt gehouden in de gemeente waar de vennootschap haar zetel heeft of te Hengelo (Overijssel).
2. Een algemene vergadering kan elders worden gehouden indien alle vergadergerechtigden met de plaats van vergadering hebben ingestemd en de bestuurders voorafgaand aan de besluitvorming in de gelegenheid zijn gesteld advies uit te brengen.

Oproeping

Artikel 19

1. De aandeelhouders, overige vergadergerechtigden en bestuurders worden ten minste acht dagen tevoren schriftelijk opgeroepen, onder opgave van de te behandelen onderwerpen.
- De oproeping wordt gezonden aan de adressen van de aandeelhouders en overige vergadergerechtigden, zoals deze zijn vermeld in het register van aandeelhouders. De oproeping kan plaatsvinden door een elektronisch toegezonden leesbaar en reproduceerbaar bericht aan het adres dat voor dit doel door de vergadergerechtigde aan de vennootschap kenbaar is gemaakt.
2. Indien de oproeping niet of niet tijdig heeft plaats gehad kunnen niettemin over alle aan de orde komende onderwerpen geldige besluiten worden genomen met de daarvoor geldende meerderheid, indien alle vergadergerechtigden met besluitvorming over die onderwerpen hebben ingestemd en de bestuurders voorafgaand aan de besluitvorming in de gelegenheid zijn gesteld om advies uit te brengen.
3. Indien aan de algemene vergadering kan worden deelgenomen en gestemd door middel van een elektronisch communicatiemiddel, wordt dit bij de oproeping

vermeld.

Besluitvorming algemene vergadering

Artikel 20

- 1.** De algemene vergadering wordt voorgezeten door een persoon aan te wijzen door de algemene vergadering.
Van het verhandelde in de algemene vergadering en van de aldaar genomen besluiten worden notulen gehouden.
De vergadering wijst tevens een notulist aan. De notulen worden door de voorzitter en de notulist vastgesteld en ten blijke daarvan door hen getekend.
- 2.** Voor zover de wet of de statuten geen andere maximale meerderheid voorschrijven besluit de algemene vergadering met een meerderheid van eenhonderd procent (100%) van de uitgebrachte stemmen in een vergadering waarin het gehele geplaatste kapitaal aanwezig of vertegenwoordigd is.
Indien in deze statuten is bepaald dat de geldigheid van een besluit afhankelijk is van het ter vergadering vertegenwoordigd gedeelte van het kapitaal en dit gedeelte ter vergadering niet vertegenwoordigd was, kan een nieuwe vergadering worden bijeengeroepen waarin het besluit kan worden genomen, onafhankelijk van het op deze vergadering vertegenwoordigd gedeelte van het kapitaal.
- 3.** Een vergadergerechtigde is bevoegd door middel van een elektronisch communicatiemiddel aan de algemene vergadering deel te nemen mits dit bij de oproeping is vermeld en de vergadergerechtigde via het elektronisch communicatiemiddel kan worden geïdentificeerd, rechtstreeks kan kennisnemen van de vergadering en kan deelnemen aan de beraadslagingen.
- 4.** Elk aandeel geeft recht op één stem.
- 5.** Vertegenwoordiging van vergadergerechtigden, ten aanzien van zowel de uitoefening van het vergaderrecht als het stemrecht, is uitsluitend krachtens schriftelijke volmacht toegestaan. Onder schriftelijke volmacht wordt mede verstaan een elektronisch vastgelegde volmacht.
- 6.** Bestuurders hebben als zodanig in de algemene vergadering een raadgevende stem.
- 7.** Behoudens het in de wet bepaalde kan voor een aandeel dat toebehoort aan de vennootschap of aan een dochtermaatschappij daarvan, geen stem worden uitgebracht; evenmin voor een aandeel waarvan een van hen de certificaten houdt. De vennootschap of een dochtermaatschappij daarvan kan geen stem uitbrengen voor een aandeel waarop zij een recht van vruchtgebruik of een pandrecht heeft. Bij de vaststelling in hoeverre aandeelhouders stemmen, aanwezig of vertegenwoordigd zijn of in hoeverre het aandelenkapitaal vertegenwoordigd is, wordt geen rekening gehouden met aandelen waarvoor geen stem kan worden uitgebracht.
- 8.** Indien het bestuur bij de oproep voor de algemene vergadering daartoe de mogelijkheid heeft geopend, kunnen stemmen die voorafgaand aan de algemene vergadering via een elektronisch communicatiemiddel worden uitgebracht, na de oproeping maar niet eerder dan dertig (30) dagen voor de dag van de vergadering worden gelijkgesteld met stemmen die ter vergadering zijn uitgebracht.
- 9.** Bij de oproeping voor een algemene vergadering kan het bestuur bepalen dat een andere vergadergerechtigde dan een aandeelhouder slechts tot het bijwonen van deze algemene vergadering bevoegd is, indien deze vergadergerechtigde hiertoe

haar voornemen schriftelijk aan het bestuur heeft medegedeeld. Bij de oproeping van de vergadering wordt alsdan vermeld de dag waarop de kennisgeving uiterlijk moet geschieden. Deze dan kan niet vroeger worden gesteld dan op de derde dag voor die van de vergadering.

Besluitvorming buiten vergadering

Artikel 21

Vergadergerechtigden aan wie het stemrecht toekomt kunnen alle besluiten die zij in vergadering kunnen nemen buiten vergadering nemen. De bestuurders worden in de gelegenheid gesteld voorafgaand aan de besluitvorming over het voorstel advies uit te brengen.

Een besluit buiten vergadering is slechts geldig indien alle vergadergerechtigden met deze wijze van besluitvorming hebben ingestemd en voorts schriftelijk of op reproduceerbare wijze langs elektronische weg een zodanig aantal stemmen ten gunste van het desbetreffende voorstel is uitgebracht als wordt voorgeschreven door de wet en/of deze statuten. Aan het vereiste van schriftelijkheid van stemmen wordt tevens voldaan indien het besluit onder vermelding van de wijze waarop ieder der vergadergerechtigden aan wie het stemrecht toekomt heeft gestemd schriftelijk of elektronisch is vastgelegd.

Het schriftelijke besluit buiten vergadering wordt onverwijld aan het bestuur verstrekt.

Vergadering A en vergadering B

Artikel 22

Een vergadering A wordt gehouden, zo dikwijls het bestuur of een houder van een aandeel A dit nodig acht.

Een vergadering B wordt gehouden, zo dikwijls het bestuur of een houder van een aandeel B dit nodig acht.

Op deze vergaderingen zijn de artikelen 18, 19, 20 en 21 zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat aan bestuurders terzake uitsluitend een raadgevende stem toekomt indien zij tot het uitbrengen daarvan zijn uitgenodigd.

Aantekening besluiten

Artikel 23

Het bestuur bewaart de in de vorige artikelen genoemde notulen en schriftelijke besluiten. Tevens deelt het bestuur de betreffende notulen en schriftelijke besluiten ook met de vergadergerechtigden.

Statutenwijziging en ontbinding

Artikel 24

1. De algemene vergadering is bevoegd de statuten te wijzigen en de vennootschap te ontbinden.
2. Een besluit tot statutenwijziging van de vennootschap waarbij aan de rechten van de houders van aandelen A afbreuk wordt gedaan, kan slechts worden genomen met goedkeuring van de vergadering A.
Een besluit tot statutenwijziging van de vennootschap waarbij aan de rechten van de houders van aandelen B afbreuk wordt gedaan, kan slechts worden genomen met goedkeuring van de vergadering B.
3. Wanneer aan de algemene vergadering een voorstel tot statutenwijziging wordt gedaan moet zulks steeds bij de oproeping tot die vergadering worden vermeld. Een voorstel tot statutenwijziging, waarin de voorgestelde wijzigingen woordelijk zijn

opgenomen, moet van de dag van oproep tot aan het einde van de vergadering ten kantore van de vennootschap ter inzage liggen voor allen die tot de vergadering moeten worden opgeroepen.

Zolang het voorstel ter inzage ligt, dienen zij kosteloos afschriften daarvan te kunnen verkrijgen.

Vereffening

Artikel 25

1. Na ontbinding van de vennootschap geschiedt de vereffening door het bestuur, tenzij de algemene vergadering daartoe andere vereffenaars benoemt.
2. Van hetgeen na de voldoening van de schulden aan vermogen overblijft, worden eerst uitgekeerd de bedragen van de reserverekeningen van een bepaalde soort aan de houders van aandelen van die soort. Deze uitkeringen geschieden naar evenredigheid van het gezamenlijke bedrag van ieders aandelen van die soort. Indien evenwel uit een reserverekening is geput ter delging van verlies, zal eerst aan die reserverekening worden toegevoegd het bedrag dat aan die reserverekening ter delging van verlies is onttrokken. Indien het voor uitkering beschikbare bedrag kleiner is dan de som van de reserves, dan zullen de uit te keren bedragen naar evenredigheid van de reserves worden verminderd. Hetgeen na de voldoening van de schulden aan vermogen overblijft wordt aan de aandeelhouders overgedragen in verhouding van de nominale bedragen van hun aandelen.

Slotbepaling

Artikel 26

1. Het eerste boekjaar van de vennootschap eindigt op eenendertig december tweeduizend vijftwintig.
2. Dit artikel vervalt na afloop van het eerste boekjaar.

Slotverklaringen

Na vaststelling van deze statuten verklaarde de comparante het volgende:

- I. **Benoeming bestuurder.**
Voor de eerste maal wordt tot enig bestuurder van de vennootschap benoemd: de Oprichter.
- II. **Deelneming in het kapitaal.**
Het geplaatste kapitaal van de vennootschap bedraagt eenduizend euro (€ 1.000,00).
In het geplaatste kapitaal wordt deelgenomen door de Oprichter voor vijfhonderd (500) aandelen A, elk nominaal groot een euro (€ 1,-), genummerd A1 tot en met A500, alsmede vijfhonderd (500) aandelen B, elk nominaal groot een euro (€ 1,-), genummerd B1 tot en met B500.
- III. **Volstorting aandelen.**
De Oprichter heeft de nominale waarde van de bij oprichting geplaatste aandelen overgemaakt naar de kwaliteitsrekening van de notaris voor wie deze akte wordt verleden, met de onherroepelijke instructie aan de notaris dit bedrag zo spoedig mogelijk na het verlijden van deze akte ter storting op de aandelen over te maken naar de daartoe door de vennootschap opgegeven bankrekening.
De vennootschap aanvaardt de storting.

Slot _____

De comparante is mij, notaris, bekend. _____

Waarvan akte verleden te Enschede op de datum vermeld in het hoofd van deze akte. _____

Nadat de inhoud van de akte aan de comparante zakelijk werd opgegeven en toegelicht, -
verklaarde zij dat zij van de inhoud heeft kennis genomen en daarmee instemt. _____

Onmiddellijk na beperkte voor ezing overeenkomstig de wet is deze akte door de _____
comparante en mij, notaris, ondertekend. _____

(Volgt ondertekening).

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT

Enschede, 30 april 2025

Concept

Postbus 109 7500 AC Enschede
Pantheon 25 7521 PR Enschede
Tel: (088) 480 4000

FRO/NSC/202500040.01/003

AKTE VAN VERKOOP EN LEVERING AANDELEN B

KMS Grote Stelplaats B.V.

Heden, • tweeduizend vijftientig,
verscheen voor mij, mr. Frank Gerard Röben, notaris te Enschede:

• [medewerker Kienhuis Legal N.V.],

te dezen handelend als gevolmachtigde van:

1. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid:
Trebbe Ontwikkeling KMS B.V., met zetel te Enschede, kantoorhoudende 7514 AB Enschede, Tubantiasingel 63 (handelsregister 95564977),
bij het verlenen van de volmacht handelend:
 - a. voor zich, en als zodanig hierna te noemen: Verkoper;
 - b. als enig bestuurder van de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid:
KMS Grote Stelplaats B.V., met zetel te Enschede, kantoorhoudende 7514 AB Enschede, Tubantiasingel 63 (handelsregister 97144320), hierna te noemen: de Vennootschap;
2. de publiekrechtelijk rechtspersoon:
Gemeente Hengelo, kantoorhoudende 7551 EC Hengelo, Burgemeester Jansenplein 1 (handelsregister 08218146),
hierna te noemen: Koper.

Van de volmachten blijkt uit drie (3) onderhandse akten van volmacht die (al dan niet in kopie) aan deze akte worden gehecht.

De comparante verklaarde – handelend als gemeld – het volgende:

Verkoop en levering.

Artikel 1.

Verkoper verkoopt en levert hierbij aan Koper die hierbij koopt en aanvaardt: vijfhonderd (500) aandelen B, elk nominaal groot een euro (€ 1,00), genummerd B1 tot en met B500, in het kapitaal van de Vennootschap, hierna te noemen: de Aandelen.

Koopprijs. Kosten.

Artikel 2.

1. De koopprijs voor de Aandelen bedraagt negenhonderdachtduizend vijfhonderdveertig euro (€ 908.540,00), hierna te noemen: de Koopprijs.
2. Koper heeft het bedrag van de Koopprijs overgemaakt naar de kwaliteitsrekening van de notaris voor wie deze akte wordt verleden, met de onherroepelijke instructie aan de notaris dit bedrag op de eerste werkdag na het verlijden van deze akte zo spoedig mogelijk - na de hierna genoemde narecherche - ter betaling van de Koopprijs over te maken naar de daartoe door Verkoper opgegeven bankrekening. Partijen zijn ermee bekend dat de notaris de Koopprijs niet zal uitbetalen, indien op

de eerste werkdag na het passeren van de onderhavige akte van levering na narecherche in het Centraal Insolventie Register blijkt dat de Verkoper of Koper failliet was ten tijde van de levering van de Aandelen. De Verkoper, de Koper en de Vennootschap zullen in een dergelijk geval al het nodige doen om de rechtsgevolgen neergelegd in de onderhavige akte ongedaan te maken.

3. De kosten van deze akte zijn voor rekening van de Vennootschap.

Garanties Verkoper. Registergoed.

Artikel 3.

1. Verkoper garandeert aan Koper met betrekking tot de Aandelen en de Vennootschap:

- a. de Aandelen vormen vijftig procent (50%) het gehele geplaatste kapitaal van de Vennootschap;
- b. er is geen thans nog niet uitgevoerd besluit genomen tot uitgifte of intrekking van aandelen door de Vennootschap of tot uitkering op de Aandelen;
- c. er is geen thans nog niet uitgevoerd besluit genomen tot fusie of (af)splitsing;
- d. er is geen besluit genomen tot het verlenen van rechten tot het nemen van aandelen in het kapitaal van de Vennootschap;
- e. de Aandelen zijn volgestort en niet belast met pandrecht, vruchtgebruik of beslag;
- f. de statuten van de Vennootschap luiden thans zoals vastgesteld bij akte van oprichting van de Vennootschap op dertig april tweeduizend vijftientig verleden voor een waarnemer van mr. F.G. Röben, notaris te Enschede (de "**Akte van Oprichting**"), terwijl sedertdien geen besluit tot statutenwijziging is genomen;
- g. Verkoper is bevoegd de Aandelen te leveren;
- h. de Vennootschap is eigenaar van het perceel kadastraal bekend gemeente Hengelo (Overijssel) sectie D nummer 15838; in het licht hiervan is de Vennootschap wél een onroerend goed vennootschap als bedoeld in artikel 4 van de Wet op belastingen van rechtsverkeer.

2. De Vennootschap verklaart het – in lid 1 sub h. van dit artikel – omschreven registergoed te hebben verkregen onder (onder meer) de hierna genoemde voorwaarden: woordelijk citerend uit de na te melden akte:

"Leveringsverplichting, juridische en feitelijke staat.

- Z. 1. *Trebbe staat er voor in dat aan de Vennootschap een registergoed wordt geleverd:*
 - a. dat niet bezwaard is met beslagen, hypotheken of met inschrijvingen daarvan;*
 - b. met alle daarbij behorende rechten en aanspraken (waaronder erfdienstbaarheden en kwalitatieve rechten).*
- Z. 2. *Het registergoed wordt aanvaard in de feitelijke staat waarin het zich heden bevindt ('As is, where is'), met alle daaraan verbonden lusten en lasten.*
Hiermee wordt onder meer bedoeld de feitelijke, bouwkundige, technische, milieukundige, fiscale, juridische en commerciële toestand waarin het registergoed zich bevindt op de dag van de levering. De Vennootschap heeft – behoudens eventuele expliciete garanties van Trebbe in nadere overeenkomsten – ter zake van deze staat geen

enkele aanspraak, hoe ook genaamd, jegens Trebbe.”

(...) enzovoorts

“Milieu

11. 1. *De Vennootschap verklaart kennis te hebben genomen van de inhoud en strekking van de aan de Vennootschap ter beschikking gestelde rapportages/informatie zoals opgenomen onder het “Overzicht documenten voor bodem en asbest gebouw 43 de dato acht mei tweeduizend vijftientig” inzake de milieukundige toestand van het registergoed, waaronder begrepen maar niet beperkt tot de grond, het grondwater.*

Een en ander genoegzaam aan de Vennootschap bekend.

11. 2. *De Vennootschap aanvaardt de milieukundige toestand van het registergoed, zoals bekend uit de onder lid 1 genoemde rapportages/informatie, waaronder begrepen maar niet beperkt tot de grond en het grondwater, de eventuele aanwezigheid van asbest of asbesthoudende stoffen en/of andere schadelijke stoffen of materialen en/of (ondergrondse) opslagtanks en alle mogelijke (milieukundige) gevolgen daarvan, alles in de meest ruime zin des woords. De Vennootschap is ermee bekend dat bij eventuele verwijdering van asbesthoudende stoffen mogelijk bijzondere maatregelen genomen moeten worden op grond van de ter zake alsdan geldende toepasselijke wet- en regelgeving. Trebbe zal nimmer (ook niet als aandeelhouder van de vennootschap waarbij het registergoed wordt ingebracht) aansprakelijk zijn jegens de Vennootschap voor enige vorm van verontreiniging van het registergoed (waaronder begrepen de tot het registergoed en/of tot de gebouwen behorende grond en het grondwater en met inbegrip van de installaties daarin) met materialen of stoffen (waaronder asbest) die mogelijk op welke wijze dan ook schadelijk zijn, al dan niet bij de verwijdering daarvan, voor de volksgezondheid en/of de omgeving of schadelijk zijn voor het registergoed, danwel het (toekomstig) gebruik daarvan.*

Partijen komen overeen dat ingeval mocht blijken dat de milieukundige toestand van het registergoed als bedoeld in dit artikel een andere is dan de Vennootschap thans voor ogen staat, dat nooit aanleiding zal kunnen zijn tot enige aanspraak van de Vennootschap jegens Trebbe.

11. 3. *De Vennootschap vrijwaart Trebbe hierbij voor alle mogelijke aanspraken van derden jegens Trebbe als gerechtigde tot het registergoed, daaronder uitdrukkelijk doch niet uitsluitend begrepen aanspraken van de bevoegde overheidsinstanties en/of andere publiekrechtelijke organen ter zake van de milieukundige toestand van het registergoed, daaronder begrepen de grond en het grondwater, de eventuele aanwezigheid van asbest of asbesthoudende stoffen en/of andere schadelijke stoffen en (ondergrondse) opslagtanks en alle mogelijke (milieukundige) gevolgen daarvan.*

Stikstof

12. 1. De Vennootschap en Trebbe zijn dienaangaande het volgende overeengekomen, woordelijk citerend:
- a. Trebbe en de Vennootschap zijn voornemens eventuele stikstofruimte, welke ontstaat of is ontstaan door beëindiging van de activiteiten in het registergoed door Koninklijke Machinefabriek Stork B.V., indien en voor zover mogelijk in te zetten voor de herontwikkeling van het KMS-terrein (inhoudende de registergoederen die Trebbe heeft gekocht van Koninklijke Machinefabriek Stork B.V. en aan Trebbe zijn geleverd middels de leveringsakte van negenentwintig november tweeduizend vierentwintig).
 - b. De Vennootschap is ermee bekend dat Trebbe met Koninklijke Machinefabriek Stork B.V. is overeengekomen dat indien en voor zover de stikstofruimte die ontstaat door voornoemde beëindiging van de activiteiten groter is dan de ruimte benodigd voor de toekomstige ontwikkeling van het KMS-terrein, in economische zin toekomt aan Koninklijke Machinefabriek Stork B.V. De Vennootschap is in dit kader bekend met de afspraken die Trebbe hierover heeft gemaakt met Koninklijke Machinefabriek Stork B.V. en zal, indien en voor zover noodzakelijk, hieraan haar medewerking verlenen, waaronder mede begrepen het verstrekken van de benodigde informatie. De Vennootschap zal geen afbreuk doen aan de door Koninklijke Machinefabriek Stork B.V. en Trebbe gemaakte afspraken op dit punt."

(...) enzovoorts

"Omschrijving erfdienstbaarheden.

15. 1. Met betrekking tot bekende erfdienstbaarheden, kwalitatieve bedingen en/of bijzondere verplichtingen wordt verwezen naar de akte van levering op een februari tweeduizend tien verleden voor mr. A. Tichem, notaris te Apeldoorn verleden waarvan een afschrift is ingeschreven bij de Landelijke dienst voor het Kadaster en de Openbare Registers op twee februari tweeduizend tien in deel 57860 nummer 62, waarin woordelijk staat vermeld:
- "NIEUW TE VESTIGEN ERFDIENSTBAARHEDEN VERKOCHTE 1 (INDUSTRIEPLEIN 3).
- In verband met het feit dat het nieuw te ontwikkelen en realiseren kantoorgebouw op het perceel kadastraal bekend gemeente Hengelo (Overijssel), sectie D nummer 14952, onderdeel uitmakende van het Verkochte 1, (deels) zal worden gebouwd tegen de bestaande bedrijfsbebouwing, plaatselijk bekend als gebouw HG3, gelegen tussen Industrieplein 3 en Langelermaatweg 10 te Hengelo, kadastraal bekend gemeente Hengelo (Overijssel), sectie D nummer 14953, en gebouwd tegen de huidige bedrijfsbebouwing (HG1 en HG2) op het perceel kadastraal bekend gemeente Hengelo (Overijssel), sectie D nummer 14952, onderdeel uitmakende van het Verkochte 1, zijn Verkoper en Koper overeengekomen erfdienstbaarheden te vestigen die nodig en nuttig mochten zijn ter legalisering van de alsdan

ontstane situatie tussen die twee gebouwen. In verband met het vorenstaande vestigen Verkoper en Koper ten behoeve en ten laste van het op het perceel kadastraal bekend gemeente Hengelo (Overijssel), sectie D nummer 14952, onderdeel uitmakende van het Verkochte 1, te realiseren kantoorgebouw met parkeergarage en de huidige bedrijfsbebouwing (HG1 en HG2) op het perceel kadastraal bekend gemeente Hengelo (Overijssel), sectie D nummer 14952, onderdeel uitmakende van het Verkochte 1, als heersend respectievelijk dienend erf, en ten behoeve en ten laste van het gemelde bestaande bedrijfsgebouw HG3, kadastraal bekend gemeente Hengelo (Overijssel), sectie D nummer 14953, als heersend respectievelijk dienend erf, over en weer, de navolgende erfdienstbaarheden:

- a. van inbalking, inankering, onderbouw en overbouw, onder meer inhoudende de verplichting van de eigenaar van het dienend erf om te dulden, dat de bestaande bebouwing/te realiseren bebouwing gedeeltelijk op het dienend erf is/wordt gebouwd dan wel hierboven uitsteekt dan wel de versnijdingen van de funderingen in het dienend erf zijn gelegen of de bij de op het heersend erf aanwezige bebouwing/ te realiseren bebouwing en de daarbij behorende draag- en steunelementen, (gedeeltelijk) in het dienend erf zijn aangebracht;
- b. van afvoer van regenwater en drop, inhoudende de verplichting van de eigenaar van het dienend erf om het overlopende water van de bestaande bebouwing/te realiseren bebouwing overeenkomstig de aangebrachte/aan te brengen daken, goten, leidingen, drainagebuizen en putten te ontvangen;
- c. tot het hebben, houden en onderhouden van kabels, leidingen en aan en afvoerbuizen ten behoeve van transport van water, fecaliën, gas en elektriciteit van/naar de openbare weg en/of van de daarvoor reeds aangelegde aansluitpunten, zich bevindend in het dienend erf, naar het heersend erf.

En voorts zijn partijen overeengekomen de navolgende erfdienstbaarheid te vestigen:

de erfdienstbaarheid van noodweg, ten behoeve van het perceel kadastraal bekend gemeente Hengelo (Overijssel), sectie D nummer 14952, onderdeel uitmakende van het Verkochte 1, als heersend erf, en ten laste van het perceel kadastraal bekend gemeente Hengelo (Overijssel), sectie D nummer 14953, als dienend erf, lopende over het bestaande en het toekomstig tracé van de Fabrieksstraat, om in geval van nood het heersend erf via de Fabrieksstraat naar de openbare weg te ontluchten.

Bovenstaande erfdienstbaarheden worden, voor zover nodig over en weer, door Verkoper en Koper aanvaard. De betreffende erfdienstbaarheden worden om niet gevestigd."

2. Met betrekking tot inschrijvingen krachtens de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen wordt verwezen naar de inschrijvingen in de

kadastrale registratie, waaruit blijkt van kennisgeving, vordering, bevel of beschikking Wet Bodembescherming;

betrokken bestuursorgaan: Gemeente Hengelo (Overijssel).

ontleend aan: 78225/148 de dato twaalf november tweeduizend dertien;

3. Voor zover in bovengenoemde bepalingen verplichtingen voorkomen welke Trebbe verplicht is aan de Vennootschap op te leggen, doet hij dat bij deze en wordt een en ander bij deze door de Vennootschap aanvaard.
4. Voor zover het gaat om rechten die ten behoeve van derden zijn bedongen, worden die rechten bij deze voor zover nog nodig door Trebbe voor die derden aangenomen.

VESTIGING ERFDIENSTBAARHEDEN

Handhaving toestand erven

De Vennootschap en Trebbe zijn overeengekomen een erfdienstbaarheid te vestigen in verband met overbouw van het registergoed, en wel als volgt:

Heersend Erf: het registergoed

Dienend Erf: het terrein direct omliggend aan het heersend erf en wel daar waar overbouw plaats heeft, ter plaatse kenbare delen van het perceel, kadastraal bekend gemeente Hengelo Overijssel, sectie D, nummer 15837, waaraan door het Kadaster een voorlopige kadastrale grens en oppervlakte is toegekend, groot (ongeveer) twee hectare, drieënnegentig are en zevenenvijftig centiare (2 ha 93 a 57 ca).

Inhoud

De erfdienstbaarheid houdt in de verplichting voor de (beperkt) gerechtigde(n) tot (en bevoegd gebruikers van) het Dienend Erf respectievelijk het Heersend Erf om te dulden dat de toestand waarin die onroerende zaken gelegen op het Dienend Erf en het Heersend Erf zich ten opzichte van elkaar bevinden, wordt gehandhaafd, ook voor zover deze toestand in strijd mocht zijn met het burencrecht, speciaal - doch niet beperkt daartoe - voor wat betreft ondergrondse en bovengrondse leidingen en kabels, de afvoer van hemelwater, gootwater en faecaliën door riolering of anderszins, eventueel aanwezige achter-, zij- en/of andere paden, eventuele inbalking en inankering over- en/of onderbouw, alsmede toevoer van licht en/of lucht.

De Erfdienstbaarheid geldt in het bijzonder voor overbouw welke overbouw zich vanaf het Heersend Erf bevindt boven het Dienend Erf en welke overbouw zal rusten op hetgeen onderdeel uitmaakt van het Dienend Erf.

Ontsluiting

De Vennootschap en Trebbe zijn overeengekomen een erfdienstbaarheid te vestigen in verband met (tijdelijke) ontsluiting van het registergoed, en wel als volgt:

Heersend Erf: het registergoed

Dienend Erf: het terrein direct omliggend aan het heersend erf en wel daar waar paden/wegen/infrastructuur liggen, ter plaatse kenbare delen van het perceel, kadastraal bekend gemeente Hengelo Overijssel, sectie D, nummer 15837, waaraan door het Kadaster een voorlopige kadastrale grens en oppervlakte is toegekend, groot (ongeveer) twee hectare, drieënnegentig are en zevenenvijftig centiare (2 ha 93 a 57 ca).

Inhoud

De erfdienstbaarheid houdt in de verplichting voor de (beperkt) gerechtigde(n) tot (en bevoegd gebruikers van) het Dienend Erf om te dulden dat de (beperkt) gerechtigde(n) tot (en bevoegd gebruikers van) het Heersend Erf, recht van weg en toegang heeft/hebben over het Dienend Erf, en wel specifiek over de wegen/paden zoals ter plaatse kenbaar, zulks om de openbare weg te kunnen bereiken en omgekeerd.

De vestiging van de Erfdienstbaarheid geschiedt, naast de wettelijke regels hieromtrent, onder de volgende bepalingen:

- (a) de weg zal door de (beperkt) gerechtigde(n) tot (en bevoegd gebruikers van) het Heersend Erf, mogen worden gebruikt als voetpad voor voetgangers en rijweg voor vrachtwagens, auto's, motoren, rijwielen en alle andere zowel motorische als niet-motorische vervoermiddelen, alsmede door diens kantoor- en bedrijfspersoneel, klanten, leveranciers en andere personen, deze laatsten alleen voor zover het in het reële belang van de (beperkt) gerechtigde(n) tot (en bevoegd gebruikers van) het Heersend Erf of diens onderneming casu quo activiteiten is, dat zij gebruik maken van de wegen;*
- (b) ter zake de vestiging en het (periodiek toekomstige) gebruik van de Erfdienstbaarheid is geen vergoeding, hoe ook genaamd, verschuldigd door de (beperkt) gerechtigde(n) tot (en bevoegd gebruikers van) het Heersend Erf aan (beperkt) gerechtigde(n) tot (en bevoegd gebruikers van) het Dienend Erf, zulks met uitzondering van de verplichtingen ten aanzien van onderhoud, vernieuwing, vervanging en herstel als vermeld in onderhavige akte;*
- (c) het is de (beperkt) gerechtigde(n) tot (en bevoegd gebruikers van) het Dienend Erf niet toegestaan om datgene te doen wat het hiervoor onder (a) omschreven belemmert, waaronder begrepen het afsluiten van de weg door het plaatsen van slagbomen, speedgates, hekwerken en/of vergelijkbare afsluitmechanismen;*
- (d) de weg zal alleen mogen worden gebruikt op de hiervoor onder (a) aangegeven wijze en in overleg met de eigenaar van het Dienend Erf in verband met bouwwerkzaamheden kan de erfdienstbaarheid op instructie van de eigenaar van het Dienend Erf worden verlegd;*
- (e) de Erfdienstbaarheid dient te worden uitgeoefend op de voor het Dienend Erf minst bezwarende wijze.*

Deze erfdienstbaarheden worden door Trebbe en de Vennootschap over en weer gevestigd en aanvaard."

Deze voorwaarden blijken uit de akte van levering, verleden voor mr. F.G. Röben, notaris te Enschede op • tweeduizend vijftientig, waarvan een afschrift is ingeschreven in de landelijke openbare registers van het kadaster op • tweeduizend vijftientig in deel • nummer •.

Aankomstitel.

Artikel 4.

Verkoper heeft de Aandelen onvoorwaardelijk verkregen door het deelnemen in het kapitaal bij de Akte van Oprichting.

Blokkeringsregeling.

Artikel 5.

Ingevolge de statutaire blokkeringsregeling van de Vennootschap dienen aandelen bij voorgenomen overdracht te worden aangeboden aan medeaandeelhouders; aangezien Verkoper enig aandeelhouder van de Vennootschap is, vindt de blokkeringsregeling geen toepassing.

Bestuurssamenstelling.

Artikel 6.

Sanne Elferdink zal terstond na het passeren van deze akte van levering aandelen tot bestuurder van de Vennootschap worden benoemd. In dit verband wordt verwezen naar een kopie van het een aandeelhoudersbesluit die aan deze akte is gehecht.

Aangaan aandeelhoudersovereenkomst.

Artikel 7.

Koper wordt door de verkrijging van de Aandelen mede-aandeelhouder van de Vennootschap. Verkoper en Koper hebben in dit kader een aandeelhoudersovereenkomst gesloten (hierna te noemen: de Aandeelhoudersovereenkomst), welke van kracht wordt per het moment van het passeren van de onderhavige akte.

Een kopie van de Aandeelhoudersovereenkomst wordt aan deze akte gehecht.

Overige verbintenissen. Overdraagbaarheid. Afstand ontbinding.

Artikel 8.

1. Deze akte van levering aandelen bevat de volledige afspraken tussen partijen en vervangt al hetgeen eerder, zowel mondeling als schriftelijk, tussen partijen is overeengekomen met betrekking tot de verkoop en levering van de Aandelen.
2. De vordering(en) van een partij uit hoofde van deze akte is/zijn slechts overdraagbaar met medewerking van de overige partij(en).
3. Ieder van partijen doet afstand van elk recht de in deze akte neergelegde overeenkomst en/of de levering van de Aandelen op grond van artikel 6:265 Burgerlijk Wetboek te ontbinden.

Fiscale consequenties.

Artikel 9.

1. Aan de rechtshandelingen zoals opgenomen in onderhavige akte kunnen fiscale gevolgen verbonden zijn. Kienhuis Legal N.V. verleent hiervoor geen fiscaal advies. Partijen verklaren hierbij dat Kienhuis Legal N.V. partijen heeft gewezen op mogelijke fiscale consequenties. Partijen vrijwaren Kienhuis Legal N.V. tegen alle eventuele fiscale kosten, fiscale uitgaven, fiscale vorderingen en fiscale aansprakelijkheden die uit hoofde van de akte voortvloeien.
2. Gelet op het bepaalde in artikel 3 lid 1 sub h. van deze akte is Koper in beginsel overdrachtsbelasting verschuldigd met betrekking tot diens verkrijging van de Aandelen. Koper doet hierbij evenwel een beroep op de vrijstelling als bedoeld in artikel 15 lid 1 letter c van de Wet op belastingen van rechtsverkeer.

Erkenning.

Artikel 10.

De Vennootschap erkent de levering van de Aandelen.

Kwijting.

Artikel 11.

Koper heeft door de in artikel 2 bedoelde overmaking van het bedrag van de Koopprijs met de daarbij gegeven instructie aan de notaris voldaan aan de verplichting tot betaling

van de Koopprijs, waarvoor Verkoper hierbij aan Koper kwijting verleent, zulks onder de opschortende voorwaarde dat uit de narecherche als bedoeld in artikel 2 lid 2 van deze akte niet blijkt van een faillissement.

Slot.

De comparante is mij, notaris, bekend.

Waarvan akte verleden te Enschede op de datum vermeld in het hoofd van deze akte.

Nadat de inhoud van de akte aan de comparant zakelijk werd opgegeven en toegelicht, verklaarde zij dat zij van de inhoud heeft kennis genomen en daarmee instemt.

Onmiddellijk na beperkte voorlezing overeenkomstig de wet is deze akte door de comparante en mij, notaris, ondertekend.

AANDEELHOUDERSOVEREENKOMST

met betrekking tot

KMS GROTE STELPLAATS B.V.

Kienhuis Legal N.V.
Postbus 109
7500 AC Enschede

A

Tekenversie

INHOUDSOPGAVE

Artikel

1.	Definities.....	5
2.	Bestuur.....	8
3.	Algemene Vergadering	10
4.	Aanbiedingsverplichting	12
5.	Dividendbeleid	13
6.	Overdracht Verbonden Partij	13
7.	Financiering van de Vennootschap.....	13
8.	Geheimhouding	13
9.	Mededelingen.....	14
10.	Kosten	15
11.	Verhouding Overeenkomst ten opzichte van de Statuten	15
12.	Ontbinding, duur en beëindiging.....	15
13.	Toepasselijk recht en geschillenbeslechting.....	16

Bijlagen

Bijlage 1:	Akte van levering Perceel B
Bijlage 2:	Procesnotitie ontwikkeling van hal 43 a/b tbv SOK
Bijlage 3:	Samenwerkingsovereenkomst
Bijlage 4:	Statuten
Bijlage 5:	Toetredingsovereenkomst
Bijlage 6:	Verstrekkende Bestuursbesluiten
Bijlage 7:	Conceptbegroting en Agiostortingen
Bijlage 8:	Bestuursbesluit Benoeming Gemachtigden

ONDERGETEKENDEN:

1. **Trebbe Ontwikkeling KMS B.V.**, een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, statutair gevestigd te Enschede en kantoorhoudende te 7514 AB Enschede, Tubantiasingel 63, ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel onder nummer 95564977, hierna te noemen: "**Trebbe Ontwikkeling KMS**";
2. **Gemeente Hengelo**, een publiekrechtelijk rechtspersoon, kantoorhoudende 7551 EC Hengelo, Burgemeester Jansenplein 1 (handelsregister 08218146), hierna te noemen: "**Gemeente Hengelo**";
3. **KMS Grote Stelplaats B.V.**, een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, statutair gevestigd te Enschede en kantoorhoudende te 7514 AB Enschede, Tubantiasingel 63, ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel onder nummer 97144320, hierna te noemen: "**Vennootschap**";
4. **Sanne Elferdink**, geboren te [REDACTED], wonende [REDACTED], hierna te noemen: **Elferdink**;
 - ondergetekenden 1 en 2 hierna afzonderlijk te noemen "**Aandeelhouder**" en gezamenlijk te noemen: "**Aandeelhouders**"
 - ondergetekenden 1 en 4 hierna afzonderlijk te noemen "**Bestuurder**" en gezamenlijk te noemen: "**Bestuurders**"
 - ondergetekenden 1 tot en met 4 hierna afzonderlijk te noemen: "**Partij**" en gezamenlijk te noemen: "**Partijen**"

nemen het volgende in aanmerking:

- (A) De KMS / De KMS Grote Stelplaats is gelegen in de gebiedsontwikkeling en nieuwe stadswijk Hart van Zuid in Hengelo (Overijssel), zij vormt een sleutelcomponent in de stedelijke vernieuwing en economische revitalisering van de regio;
- (B) De KMS Grote Stelplaats, met industriële geschiedenis, speelt een belangrijke rol in de transformatie naar een multifunctioneel en dynamisch stadsdeel dat zowel het historisch karakter eert als een blik werpt op de toekomstige ontwikkelingen van Hengelo en Oost-Nederland;

- (C) Trebbe Ontwikkeling KMS en Gemeente Hengelo hebben samengewerkt aan het vormgeven van het Omgevingsprogramma voor de KMS. In het Omgevingsprogramma staat hoe de opgave van de Herontwikkeling van de KMS eruitziet, welke ambitie de Gemeente Hengelo en Trebbe Ontwikkeling KMS hebben, hoe het ontwikkelkader is vormgegeven en welke spelregels de Gemeente Hengelo, Trebbe Ontwikkeling KMS en externe betrokken stakeholders dienen te hanteren in het herontwikkelingsproces voor de KMS;
- (D) De KMS-community ligt aan de basis van het leven binnen de toekomstige KMS-locatie. Een plek waar werken, wonen, leren en ontdekken samenkomen en een plek waar mensen elkaar ontmoeten;
- (E) Trebbe Ontwikkeling KMS en Gemeente Hengelo beogen de Grote Stelplaats te transformeren. De groene technologische topregio wordt versterkt door de ontwikkeling van het zuidelijke deel van de Grote Stelplaats tot het brandpunt van het innovatie ecosysteem;
- (F) Trebbe Ontwikkeling KMS heeft op 29 november 2024 de KMS verworven, waaronder begrepen Perceel B;
- (G) Trebbe Ontwikkeling KMS en Gemeente Hengelo hebben op 25 juli 2024 een akkoord op hoofdlijnen gesloten en de afspraken hieruit verder uitgewerkt in een samenwerkingsovereenkomst (de "SOK"), waarin zij onder meer hebben afgesproken Perceel B voor gezamenlijke rekening en risico te gaan ontwikkelen;
- (H) Partijen richten de Vennootschap op teneinde voor gezamenlijke rekening en risico, binnen de kaders van de SOK, gebouw 43ab te ontwikkelen;
- (I) Trebbe Ontwikkeling KMS heeft recentelijk Perceel B ingebracht in de Vennootschap. Een afschrift van de notariële akte van levering is aangehecht aan deze Overeenkomst als Bijlage 1;
- (J) Het gehele geplaatste kapitaal van Vennootschap bedraagt thans € 1.000,=, verdeeld in 500 aandelen A en 500 aandelen B, elk nominaal groot € 1; het gehele geplaatste kapitaal wordt thans door de Aandeelhouders – op of omstreeks de datum van deze Overeenkomst – als volgt gehouden:
 - a. Trebbe Ontwikkeling KMS is houder van 500 Aandelen A (50%);
 - b. Gemeente Hengelo is houder van 500 Aandelen B (50%);

- (K) Het uitgangspunt is dat de Vennootschap met inachtneming van het bepaalde in de SOK, een zelfstandige en van Aandeelhouders onafhankelijke onderneming exploiteert;
- (L) Partijen wensen hun rechten en verplichtingen ten opzichte van elkaar vast te leggen, met betrekking tot (i) het aandeelhouderschap in het kapitaal van de Vennootschap alsmede (ii) hun werkzaamheden die zij in het kader van hun Samenwerking zullen verrichten op grond van deze aandeelhoudersovereenkomst (de "**Overeenkomst**");
- (M) Het bestuur van Vennootschap bestaat thans uit twee Bestuurders, namelijk Trebbe Ontwikkeling KMS en Elferdink;
- (N) De Bestuurders en Vennootschap zijn tevens partij bij deze Overeenkomst ten blijke van ieders goedkeuring betreffende de inhoud van de Overeenkomst en de acceptatie van de voor ieder uit deze Overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen;
- (O) Partijen wensen dat deze Overeenkomst effectieve werking heeft per de datum van de aankoop en de verkrijging door Gemeente Hengelo van de voornoemde 500 Aandelen B (de "**Aandelenoverdracht**"),

en komen overeen als volgt:

1. Definities

1.1 In deze Overeenkomst hebben de volgende begrippen de volgende betekenis:

Aandeel:	ieder aandeel in het kapitaal van de Vennootschap, ongeacht de soort;
Aandeelhouder:	een houder van een of meer Aandelen in het kapitaal van de Vennootschap;
Aandeel A:	Een aandeel A (zie ook artikel 1 van de Statuten);
Aandeel B:	Een aandeel B (zie ook artikel 1 van de Statuten);

Aandeelhouder:	een houder van een of meer Aandelen in het kapitaal van de Vennootschap;
Algemene Vergadering:	de algemene vergadering van aandeelhouders van de Vennootschap;
Bestuur:	het bestuur van de Vennootschap overeenkomstig het in artikel 2 bepaalde;
Bestuurder:	een lid van het Bestuur;
Bijlage:	een bijlage bij deze Overeenkomst;
BW:	Burgerlijk Wetboek;
Derde:	een (rechts)persoon die geen partij is bij deze Overeenkomst, noch een Verbonden Partij;
KMS:	Koninklijke Machinefabriek STORK locatie;
Notaris:	mr. F.G. Röben, notaris te Enschede, of, voor zover het geval, zijn waarnemer of opvolger, of een andere notaris, of diens waarnemer, verbonden aan Kienhuis Legal N.V. te Enschede;
Overeenkomst:	deze aandeelhoudersovereenkomst, inclusief de daarbij behorende Bijlagen;
Partij:	een partij bij deze Overeenkomst;
Perceel B:	het perceel kadastraal bekend gemeente Hengelo (Overijssel) sectie D nummer 15838;
Procesnotitie:	de procesnotitie ontwikkeling van hal 43 a/b t.b.v. SOK versie 9 mei 2025, aangehecht als <u>Bijlage 2</u> ;

Project:	de ontwikkeling van Perceel B;
SOK:	de samenwerkingsovereenkomst tussen de Aandeelhouders en waarin onder meer specifieke afspraken zijn opgenomen betreffende de financiële en operationele aspecten van het Project (<u>Bijlage 3</u>);
Statuten:	de statuten van de Vennootschap zoals deze zijn vastgesteld bij akte van oprichting op 30 april 2025 voor een waarnemer van notaris mr. F.G. Röben te Enschede verleden (aangehecht als <u>Bijlage 4</u>), en zoals van tijd tot tijd gewijzigd;
Vennootschap:	de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid: KMS Grote Stelplaats B.V., statutair gevestigd te Enschede en kantoorhoudende te (7514 AB) Enschede, Tubantiasingel 63, ingeschreven in het handelsregister met nummer 97144320;
Verbonden Partij:	iedere rechtspersoon of vennootschap waarmee een Partij is verbonden in een groep als bedoeld in artikel 2:24b Burgerlijk Wetboek;
Verstrekkende Bestuursbesluiten:	heeft de betekenis zoals daaraan toegekend in artikel 2.9;
Werkdag:	betekent elke dag behalve een zaterdag, zondag of een in Nederland wettelijke feestdag en ten tijde waarvan bankinstellingen open zijn (anders dan voor online banking).

Tekenversie

- 1.2 Alle Bijlagen maken integraal onderdeel uit van de Overeenkomst. Indien een Bijlage een bepaling bevat die afwijkt van of in tegenspraak is met de inhoud van de Overeenkomst, prevaleert hetgeen in de Overeenkomst is bepaald.
- 1.3 De in lid 1 van dit artikel genoemde definities hebben dezelfde betekenis in vrouwelijke, mannelijke of onzijdige vorm en wanneer deze in enkel- of meervoud worden gebruikt. Tenzij uit de context waarin de vorenomschreven definities worden gebruikt uitdrukkelijk en ondubbelzinnig anderszins blijkt, zullen de genoemde definities in het kader van deze Overeenkomst de betekenis hebben als daaraan hierboven is gegeven.
- 1.4 De considerans maakt onlosmakelijk onderdeel uit van deze Overeenkomst.

2. Bestuur

- 2.1 Ten tijde van ondertekening van deze Overeenkomst zal het bestuur van de Vennootschap bestaan uit de volgende (rechts)personen:

1. Trebbe Ontwikkeling KMS;
2. Elferdink.

- 2.2 Het Bestuur zal bestaan uit twee (2) Bestuurders. De Bestuurders worden benoemd door de Algemene Vergadering als volgt:

- één (1) Bestuurder zal worden benoemd op bindende voordracht van Trebbe Ontwikkeling KMS;
- één (1) Bestuurder zal worden benoemd op bindende voordracht van Gemeente Hengelo.

Bestuurders worden benoemd, geschorst en ontslagen door de Algemene Vergadering. De Bestuurder die is benoemd op grond van dit artikel 2.2 zal niet door de Algemene Vergadering worden geschorst of ontslagen anders dan na voorafgaande goedkeuring van de Partij die bevoegd is tot de bindende voordracht van die Bestuurder.

Daarnaast geldt dat de Bestuurders als volgt door de Algemene Vergadering worden geschorst of ontslagen:

Tekenversie

- de Bestuurder die op bindende voordracht van Trebbe Ontwikkeling KMS is benoemd, zal worden geschorst of ontslagen, zodra Trebbe Ontwikkeling KMS dit wenselijk acht;
- de Bestuurder die op bindende voordracht van Gemeente Hengelo is benoemd, zal worden geschorst of ontslagen, zodra Gemeente Hengelo dit wenselijk acht.

Zodra een Aandeelhouder niet langer Aandelen houdt, vervalt het recht tot het doen van een bindende voordracht.

Trebbe Ontwikkeling KMS danwel de Gemeente Hengelo zal alvorens het doen van een bindende voordracht tot het benoemen van een nieuwe Bestuurder eerst met de andere Aandeelhouder overleggen over het profiel en geschiktheid van deze kandidaat-bestuurder.

- 2.3 De benoeming van een nieuwe Bestuurder bij de Vennootschap geschiedt onder de voorwaarde dat deze toetreedt tot deze Overeenkomst via de toetredingsovereenkomst als bedoeld in Bijlage 5.
- 2.4 De Bestuurders zijn gezamenlijk bevoegd de Vennootschap te vertegenwoordigen.
- 2.5 Elke Bestuurder heeft in de bestuursvergadering recht op één stem. Het Bestuur vergadert ieder kwartaal en voorts zo vaak als door het Bestuur noodzakelijk of nuttig geacht.
- 2.6 Het Bestuur is bevoegd tot het uitnodigen van andere personen dan Bestuurders voor het bijwonen van bestuursvergaderingen, na unaniem akkoord binnen het Bestuur.
- 2.7 Het Bestuur kan ook telefonisch of per videoconference vergaderen, op voorwaarde dat alle Bestuurders met die wijze van vergaderen instemmen.
- 2.8 Het Bestuur houdt schriftelijke verslaglegging bij van haar vergaderingen en bewaart deze ter inzage voor de Aandeelhouders op het kantooradres van de Vennootschap.
- 2.9 Bepaalde verstreckende bestuursbesluiten van de Vennootschap ("**Verstreckende Bestuursbesluiten**") - conform Bijlage 6 behoeven de voorafgaande goedkeuring door de Algemene Vergadering, welke goedkeuring tot stand komt met een meerderheid van 100% van de uitgebrachte stemmen,
- 2.10 De Bestuurders zullen geen beloning (managementfees) ontvangen, in de veronderstelling dat beide Bestuurders (en achterliggende Aandeelhouders) gelijke inspanningen verrichten ten behoeve van de (onderneming van de) Vennootschap.

Tekenversie

- 2.11 Partijen zullen op transparante wijze handelen ten aanzien van onderlinge leveringen en doorbelastingen, met inachtneming van de Procesnotitie. De betreffende doorbelastingen zullen zoveel als redelijk mogelijk door het Bestuur worden bijgehouden en geactualiseerd.
- 2.12 Iedere Bestuurder verplicht zich jegens de Vennootschap – en de daarmee verbonden onderneming(en) – en jegens de Aandeelhouders voldoende werktijd en arbeidskracht in te zetten voor de vervulling van de betreffende functies.
- 2.13 Overeenkomstig het aangehechte bestuursbesluit van de Vennootschap (Bijlage 8, Bestuursbesluit Benoeming Gemachtigden) zijn bepaalde personen gemachtigd om de Vennootschap tot een bepaald bedrag te vertegenwoordigen.
- 2.14 Indien bij het Bestuur ten aanzien van een bepaald besluit de stemmen staken, zal de Algemene Vergadering dit besluit bespreken teneinde een vervangend bestuursbesluit te nemen.
- 2.15 De Vennootschap kent momenteel geen bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering. De Vennootschap zal voor het toetreden van de gemeente Hengelo zorgdragen voor een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering af te sluiten op gebruikelijke voorwaarden en condities. De Bestuurders zullen hiertoe zo nodig hun medewerking verlenen.
- 2.16 Van 'belet' in de zin van artikel 12 lid 3 van de Statuten is geen sprake als een Bestuurder aan de andere Bestuurder(s) heeft kenbaar gemaakt gedurende een periode van maximaal een (1) maand niet bereikbaar te zijn.

3. Algemene Vergadering

- 3.1 Partijen zullen hun rechten en verplichtingen op grond van de wet en de Statuten op zodanige wijze uitoefenen dat daarmee ten volle recht wordt gedaan aan de bepalingen uit de Overeenkomst. In het bijzonder zullen de Aandeelhouders hun stemrecht in en zeggenschap over de Vennootschap ten volle uitoefenen overeenkomstig het in deze Overeenkomst bepaalde.
- 3.2 Voor zover rechtens mogelijk zullen besluiten van de Algemene Vergadering een meerderheid vereisen van honderd procent (100%) van de uitgebrachte stemmen in een vergadering waarin honderd procent (100%) van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigd is. Als het vereiste quorum niet aanwezig is op een Algemene Vergadering, zal een tweede Algemene Vergadering worden bijeengeroepen, die niet eerder dan tien (10) Werkdagen maar niet later dan twintig (20) Werkdagen na de eerste Algemene Vergadering zal worden gehouden, in welke vergadering het betreffende besluit(en) kan (kunnen) worden aangenomen, ongeacht het percentage van

het kapitaal dat aanwezig is op die Algemene Vergadering (indien en voor zover de Nederlandse wet geen ander quorum voorschrijft).

3.3 Voor de jaarlijkse Algemene Vergadering zullen in ieder geval de volgende onderwerpen worden geagendeerd:

- a. het behandelen van het bestuursverslag (indien van toepassing);
- b. het vaststellen van de jaarrekening;
- c. het vaststellen van de winstbestemming;
- d. het behandelen van de goedkeuring van het Bestuur inzake het besluit tot winstuitkering;
- e. het functioneren van de Bestuurder(s);
- f. het verlenen van kwijting aan de Bestuurder(s);
- g. het vaststellen van het drempelbedrag voor Verstrekkende Bestuursbesluiten (zoals omschreven in artikel 13 van de Statuten respectievelijk Bijlage 6);
- h. alle overige agendapunten.

3.4 Indien zich tussentijds ontwikkelingen voordoen waardoor er aanzienlijke afwijkingen optreden tussen de gerealiseerde en geprognosticeerde resultaten dan wel sprake is van andere gebeurtenissen die van wezenlijke invloed zijn op de Vennootschap zullen de Bestuurders terstond een Algemene Vergadering bijeenroepen en in die vergadering verslag doen, dan wel alle Aandeelhouders in kennis stellen van de relevante omstandigheden.

3.5 Indien de Algemene Vergadering geen besluit neemt met betrekking tot een aangelegenheid binnen 20 Werkdagen nadat een dergelijk voorstel voor het eerst is besproken tijdens een daartoe gehouden Algemene Vergadering, wordt een impasse beschouwd te hebben plaatsgevonden (een "Deadlock-situatie"). Indien met inachtneming van een afkoelperiode van 20 Werkdagen de Deadlock-situatie niet is opgelost, zal het geschil worden beslecht door bindend advies door een onafhankelijke deskundige, waarbij de regels uit het ten tijde van het geschil meest recente Bindendadviesreglement van het Nederlands Arbitrage Instituut zoveel mogelijk worden gehanteerd. De onafhankelijke deskundige dient te beschikken over de benodigde expertise passend bij de ontstane situatie, om te komen tot een oplossing. De onafhankelijk deskundige wordt benoemd door eerst binnen 14 dagen na het aflopen van de afkoelperiode een lijst van ten minste drie kandidaten op te stellen. Vervolgens selecteren Partijen uiterlijk 7 dagen na het opstellen van de kandidatenlijst gezamenlijk één deskundige. Indien Partijen niet binnen de gestelde termijn overeenstemming bereiken over benoeming van de onafhankelijke deskundige, kunnen zij een derde partij verzoeken een onafhankelijke deskundige uit de kandidatenlijst te benoemen. Verder spreken Partijen het volgende af:

Tekenversie

- a) de onafhankelijke deskundige wordt door Partijen verzocht zo spoedig mogelijk een bindend advies te geven;
- b) de kosten van de onafhankelijke deskundige komen voor rekening van de Vennootschap.

3.6 De Aandeelhouders hebben inzagerecht in alle boeken en bescheiden van de Vennootschap (en eventuele deelnemingen).

3.7 De Aandeelhouders zullen ten aanzien van Project in ieder geval de volgende (periodieke) informatie verkrijgen van het Bestuur:

- een jaarplan met budget voor het komende jaar, in elk geval omvattende een financiële prognose, winst- en verliesrekening, balans en cashflow overzicht en financieringsplan;
- jaarrekening;
- kwartaal- en jaarrapportages;
- vergaderstukken (inclusief notulen en oproeping);
- verslagen van de accountant;
- een tussentijdse vennootschappelijke balans en verlies- en winstrekening;
- de cashflow en de schuldpositie;
- een vergelijking van de behaalde resultaten met de budgetten en cashflow prognoses;
- de gang van zaken ten opzichte van voorgestelde budget en plannen.

3.8 De Vennootschap en de Bestuurders verplichten zich alle informatie omtrent de Vennootschap, die Aandeelhouders redelijkerwijze verlangen binnen redelijke termijn te verschaffen.

4. Aanbiedingsverplichting

4.1 In aanvulling op en ter nadere uitwerking van de statutaire aanbiedingsplicht zoals opgenomen in artikel 8 van de Statuten is een Aandeelhouder verplicht tot het aanbieden van de door haar gehouden Aandelen aan de andere Aandeelhouder indien de SOK wordt ontbonden of anderszins wordt beëindigd welke reden daartoe aantoonbaar hoofdzakelijk valt toe te rekenen aan de eerstbedoelde Aandeelhouder.

4.2 De bepalingen van artikel 8 (Afdeling B) zijn op de verplichting tot de aanbieding zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing, waaronder met name de termijn waarbinnen aan de aanbiedingsplicht moet worden voldaan en de wijze van waardering van de Aandelen ("waarde in het economisch verkeer").

Tekenversie

5. Dividendbeleid

- 5.1 Partijen komen overeen dat de Vennootschap in beginsel geen (dividend)uitkeringen doen aan de Aandeelhouders, maar dat uitkeringen pas bij de ontbinding van de Vennootschap aan de orde zijn.

6. Overdracht Verbonden Partij

- 6.1 Geen van de Aandeelhouders zal de door haar gehouden Aandelen bezwaren met een pandrecht, een recht van vruchtgebruik of een ander beperkt recht, een optie verlenen om de Aandelen te kopen of anderszins de Aandelen of het economisch belang daarvan te vervreemden (stemrechten daaronder begrepen) of een overeenkomst daartoe te sluiten of een optierecht daartoe te verlenen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de andere Aandeelhouder.
- 6.2 Partijen keuren goed dat een Aandeelhouder de door haar gehouden Aandelen overdraagt aan een Verbonden Partij zonder dat de beperkende bepalingen uit de Statuten of deze Overeenkomst daarop van toepassing zijn onder de voorwaarde dat deze Verbonden Partij als partij toetreedt tot deze Overeenkomst (zie Bijlage 5).

7. Financiering van de Vennootschap

- 7.1 Het is de uitgesproken bedoeling van Partijen dat de Vennootschap terughoudend is met het uitgeven van nieuwe Aandelen. In beginsel zullen beide Aandeelhouders in gelijke verhoudingen aanvullend kapitaal storten welke storting(en) aan de algemene agioreserve van de Vennootschap worden toegevoegd (zie ook het memo aangehecht als Bijlage 7, Conceptbegroting en Aglostortingen). Mocht dit niet mogelijk zijn dan kan een Aandeelhouder een lening verstrekken aan de Vennootschap onder de voorwaarden (zoals het rentepercentage) welke ook een Nederlandse grootbank zou hanteren (hiertoe kan worden verzocht bij een financiële instelling om het afgeven van een offerte). Indien dit niet mogelijk is en ook blijkt dat additionele bancaire financiering niet, niet tijdig of niet op marktconforme voorwaarden zal kunnen worden verkregen, dan kunnen Partijen in goed overleg besluiten dat verdere financiering zal plaatsvinden door middel van de uitgifte van nieuwe Aandelen.

8. Geheimhouding

Tekenversie

Partijen verbinden zich jegens elkaar en de Vennootschap op geen enkele wijze informatie te zullen verstrekken aan Derden omtrent de financiën, werkwijze, productieprocessen of relaties van of bij de Vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen, dan wel omtrent andere gegevens met betrekking tot deze ondernemingen welke gegevens hen in hun functie bekend zijn geworden en waaromtrent zij het vertrouwelijke karakter kennen of moeten begrijpen. In afwijking van vorenstaande is iedere Partij bevoegd informatie bekend te maken indien die Partij daartoe is gehouden op grond van een statutaire of wettelijke plicht, waarbij Partijen uiterste zorgvuldigheid in acht nemen.

9. Mededelingen

- 9.1 Onverminderd de wettelijke bepalingen ter zake dienen aanzeggingen en overige mededelingen aan Partijen verband houdende met deze Overeenkomst te worden gedaan aan de hieronder genoemde adressen (of aan een zodanig adres als met inachtneming van dit artikel door een Partij aan de andere Partijen is medegedeeld) per e-mail, per aangetekende brief of per koerier:

Indien aan: Trebbe Ontwikkeling KMS

Naam: P.V. Lutjenhuis

Adres: Tubantiasingel 63, 7514 AB Enschede

E-mail adres: Lutjenhuis@trebbe.nl

Indien aan Gemeente Hengelo

Naam: S. Elferdink

Adres: Burgemeester Jansenplein 1, 7551 EC Hengelo

E-mail adres: s.elferdink@hengelo.nl

Indien aan KMS Grote Stelplaats

Naam: t.a.v. het Bestuur

Adres: Tubantiasingel 63, 7514 AB Enschede

E-mail adres: s.elferdink@hengelo.nl en Lutjenhuis@trebbe.nl

Tekenversie

Indien aan Elferdink

Naam: S. Elferdink

Adres: Burgemeester Jansenplein 1, 7551 EC Hengelo

E-mail adres: s.elferdink@hengelo.nl

Aanzeggingen en overige mededelingen welke op de hierna genoemde wijzen zijn verzonden worden geacht door de geadresseerde te zijn ontvangen op de volgende momenten:

- a. indien verzonden per e-mail: op de dag waarop de leesbevestiging door de verzender is ontvangen;
- b. indien verzonden per aangetekende brief: op de dag vermeld op het bericht van ontvangst;
- c. indien per koerier verzonden: op het moment van afgifte door de koerier aan de geadresseerde.

10. Kosten

- 10.1 Behoudens voor zover in deze Overeenkomst uitdrukkelijk anders is bepaald, draagt ieder der Partijen haar eigen kosten, waaronder begrepen kosten betreffende het verstrekken van opdrachten aan externe adviseurs, voortvloeiend uit of betrekking hebbende op het tot stand komen van deze Overeenkomst.

11. Verhouding Overeenkomst ten opzichte van de Statuten

- 11.1 Ingeval de bepalingen van deze Overeenkomst niet consistent zijn met de Statuten, zal het bepaalde in deze Overeenkomst zoveel mogelijk tussen Partijen van toepassing zijn. Partijen verbinden zich op eerste verzoek van een Partij de Statuten zodanig te zullen wijzigen dat zij in overeenstemming met de Overeenkomst zijn. Indien een dergelijke wijziging wettelijk niet mogelijk is, zullen Partijen hun rechten zoveel mogelijk zodanig uitoefenen dat uitvoering aan deze Overeenkomst wordt gegeven.

12. Ontbinding, duur en beëindiging

- 12.1 Partijen doen afstand van hun recht om deze Overeenkomst in of buiten rechte (geheel of gedeeltelijk) te ontbinden, daarvan (gehele of gedeeltelijke) vernietiging te vorderen en/of zich op de nietigheid hiervan te beroepen.

Tekenversie

- 12.2 Deze Overeenkomst is niet opzegbaar, gaat in per de datum van de Aandelenoverdracht en eindigt slechts ten aanzien van een bepaalde Partij zodra die Partij niet langer Aandeelhouder en/of Bestuurder is van de Vennootschap, behoudens waar in deze Overeenkomst sprake is van een langere termijn. In afwijking van het vorenstaande blijven de verplichtingen van Partijen uit hoofde van artikel 8 (Geheimhouding) van deze Overeenkomst onverminderd van kracht, ook nadat een Partij niet langer Aandeelhouder of Bestuurder van de Vennootschap is.
- 12.3 Indien een bepaling in deze Overeenkomst nietig dan wel onverbindend mocht blijken te zijn, dan blijven Partijen gebonden aan de overige bepalingen van deze Overeenkomst. Partijen zullen de nietige dan wel onverbindende bepaling vervangen door een bepaling die wel verbindend is en waarvan de strekking/gevolgen zo veel mogelijk dezelfde is als die van de te vervangen bepaling.
- 12.4 Deze Overeenkomst met bijlagen bevat alle afspraken die tussen Partijen zijn gemaakt omtrent de aangelegenheden waaraan in deze Overeenkomst wordt gerefereerd. Zij treedt in de plaats van alle eerdere overeenkomsten die tussen Partijen omtrent die aangelegenheden (mochten) zijn gesloten.
- 12.5 Deze Overeenkomst kan alleen schriftelijk en na goedkeuring door alle Partijen worden gewijzigd of aangevuld.
- 12.6 Het is een Partij niet toegestaan zonder daaraan voorafgaande uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de overige Partijen, de rechten en/of verplichtingen uit deze Overeenkomst over te dragen.
- 12.7 De verplichtingen die Partijen bij deze op zich hebben genomen, hebben zij mede op zich genomen voor hun rechtsopvolgers onder algemene of bijzondere titel.
- 12.8 Op deze Overeenkomst is de Algemene Termijnenwet van toepassing.
- 12.9 Deze Overeenkomst kan in meerdere delen worden getekend door een of meer van de Partijen. Ieder getekend deel wordt geacht een origineel exemplaar van deze Overeenkomst te zijn en de getekende delen tezamen vormen een en dezelfde Overeenkomst.

13. Toepasselijk recht en geschillenbeslechting

- 13.1 Deze Overeenkomst wordt uitsluitend beheerst door Nederlands recht. Van een geschil tussen Partijen is sprake indien één der Partijen van mening is dat er sprake is van een geschil en deze Partij de andere Partij hiervan schriftelijk op de hoogte heeft gesteld.

- 13.2 Partijen proberen alle geschillen, anders dan geschillen als bedoeld in artikel 3.5, die voortvloeien uit deze Overeenkomst of daarmee samenhangen, uitgezonderd die geschillen waarin het gebruik van publieke bevoegdheden in het geding zijn, in der minne te schikken.
- 13.3 Indien Partijen onderling (nog) geen minnelijke regeling hebben bereikt benoemen zij een onafhankelijke deskundige conform het bepaalde in lid 5. Indien Partijen voorafgaand aan de behandeling van een geschil door de onafhankelijke deskundige niet unaniem besluiten dat een bindend advies gegeven moet worden, wordt om een niet-bindend advies verzocht. In dat geval staat het Partijen vrij om zich na het niet-bindende advies, alsnog te wenden tot de bevoegde rechter ter beslechting van het geschil.
- 13.4 Voor het benoemen van een onafhankelijke deskundige, geldt dat
- de onafhankelijke deskundige dient te beschikken over de benodigde expertise passend bij de ontstane situatie, om te komen tot oplossing van het geschil;
 - de onafhankelijke deskundige door Partijen wordt verzocht zo spoedig mogelijk een advies te geven;
 - de kosten van de onafhankelijke deskundige door Partijen gezamenlijk (50/50) worden gedragen;
 - Partijen een onafhankelijk deskundige benoemen door eerst binnen 14 dagen na het ontstaan van het geschil een lijst van ten minste drie kandidaten op te stellen. Vervolgens selecteren Partijen uiterlijk 7 dagen na het opstellen van de kandidatenlijst gezamenlijk één deskundige. Indien Partijen niet binnen de gestelde termijn overeenstemming bereiken over benoeming van de onafhankelijke deskundige, kunnen zij een derde partij verzoeken een onafhankelijke deskundige uit de kandidatenlijst te benoemen.
- 13.5 Tenzij anders is bepaald in deze Overeenkomst, is elk der Partijen bevoegd het geschil voor te leggen aan de daartoe bevoegde rechter in het arrondissement Overijssel, locatie Almelo.

[Handtekeningenpagina volgt]

Tekenversie

Aldus overeengekomen en ondertekend

Trebbe Ontwikkeling KMS B.V.

Gemeente Hengelo

(Trebbe Projecten B.V.)
(T.N.T. Vastgoed B.V.)

Door: H.J.H. Trebbe

Plaats: *Eindhoven*

Datum: *19-5-2025*

Door: drs. S.W.J.G. Schelberg

Plaats:

Datum:

KMS Grote Stelplaats B.V.

KMS Grote Stelplaats B.V.

(Trebbe Ontwikkeling KMS B.V.)
(Trebbe Projecten B.V.)
(T.N.T. Vastgoed B.V.)

Door: H.J.H. Trebbe

Plaats:

Datum:

Door: S. Elferdink

Plaats:

Datum:

S. Elferdink

Plaats:

Datum:

KOOPOVEREENKOMST

Ondergetekende(n):

1. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Trebbé Ontwikkeling KMS B.V., statutair gevestigd te Enschede, kantoorhoudende te 7514 AB Enschede, Tubantiasingel 63, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 95564977, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar zelfstandig bevoegde bestuurder Trebbe Projecten B.V., statutair gevestigd te Enschede, kantoorhoudende te 7514 AB Enschede, Tubantiasingel 63, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 06050443, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar zelfstandig bevoegde bestuurder T.N.T. Vastgoed B.V., statutair gevestigd te Enschede, kantoorhoudende te 7514 AB Enschede, Tubantiasingel 63, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 76941388, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar directeur de heer H.J.H. (Hein) Trebbe, hierna te noemen "**Verkoper**",

en
2. ~~de gemeente Hengelo (O)~~, hierna te noemen "**de Gemeente**", ten deze krachtens artikel 171 van de Gemeenlewel vertegenwoordigd door de heer drs. S.W.J.G. Schelberg, burgemeester van deze gemeente, handelend in de gemelde kwaliteit ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders d.d., nummer 1903792

hierna gezamenlijk te noemen: "**Partijen**",
verklaren hierbij het volgende te zijn overeengekomen:

Artikel 1. Verkoop en koop

1. De Gemeente koopt van Verkoper en Verkoper verkoopt aan de Gemeente, de gronden met bijbehorende opstallen, gelegen nabij de Industriestraat 3A (7553 CK) te Hengelo, hierna te noemen "**het Verkochte**". Het Verkochte bestaat uit de navolgende registergoederen:
 - Registergoed C [44], kadastraal bekend als gemeente Hengelo (Overijssel), sectie D, perceelnummer 15839 met voorlopige kadastrale grens en oppervlakte van 33 are en 58 ca en aangegeven op de bij deze koopovereenkomst behorende situatietekening (**bijlage 1**) met een streeparcering en de letter "C".
 - Registergoed D [45b], kadastraal bekend als gemeente Hengelo (Overijssel), sectie D, perceelnummer 15840 met voorlopige kadastrale grens en oppervlakte van 28 are en 9 ca en aangegeven op de bij deze koopovereenkomst behorende situatietekening (**bijlage 1**) met een streeparcering en de letter "D".
2. De overeengekomen aankoopprijs voor het Verkochte is € 1.805.000,- k.k., namelijk voor Registergoed C [44] een bedrag van € 1.075.000,- k.k. en voor Registergoed D [45b] een bedrag van € 730.000,- k.k.
3. De aankoop geschiedt in de staat en onder de voorwaarden en bepalingen zoals vermeld in deze overeenkomst (hierna: "**de Koopovereenkomst**").
4. In deze verkoop en koop zijn mede begrepen de roerende zaken die volgens verkeersopvatting bestemd zijn om het Verkochte duurzaam te dienen in de zin van artikel 3:254 Burgerlijk Wetboek. De meeverkochte roerende zaken worden geacht om niet te worden overgedragen door Verkoper aan de Gemeente.
5. Partijen geven de notaris opdracht onderhavige koopovereenkomst niet in te schrijven in de landelijke openbare registers van het Kadaster.

Artikel 2. Levering

1. De akte van overgave zal worden verleden ten overstaan van de notaris, uiterlijk twee weken nadat de Koopovereenkomst door beide partijen is ondertekend of zoveel later als Verkoper en de Gemeente nader overeenkomen.

2. De betaling van de koopprijs en de verrekening van de door Verkoper tijdig voor het ondertekenen van de akte van levering op te geven baten en lasten en de overige kosten, rechten en belastingen geschieden overeenkomstig deze opgave – via de kwaliteitsrekening van de notaris.
3. De Gemeente is verplicht al het verschuldigde te voltooien bij het ondertekenen van de akte van levering door creditering van de kwaliteitsrekening, uiterlijk per de dag van het ondertekenen van de akte van levering, per valuta van die dag.
4. Verkoper bedingt ten behoeve van eventuele schuldeisers die op de datum van de akte van levering op het Verkochte een rechtsgeldig beslag hebben gelegd, dat via de kwaliteitsrekening van de notaris aan hen rechtstreeks datgene zal worden volaan, wat ertoe leidt dat hun beslag zal komen te vervallen.
5. De notariële akte van transport dient te worden gepasseerd ter overstaan van een notaris van het kantoor KienhuisLegal te Enschede (hierna: **de Notaris**).

Artikel 3. Kosten

1. De kosten op de overdracht (notaris- en kadasterkosten) en levering komen voor rekening van de Gemeente.
2. Ieder van Partijen draagt de kosten van de door hem eventueel ingeschakelde adviseurs.

Artikel 4. Zakelijke lasten

1. Alle zakelijke lasten en belastingen welke van het Verkochte geheven worden of verschuldigd zijn, komen vanaf de datum waarop de notariële akte wordt gepasseerd voor rekening van de Gemeente. Er zal wel verrekening plaatsvinden bij de overdracht, waarbij de verrekening plaatsvindt op basis van de kadastrale kaart KMS met oppervlakte van de Percelen.

Artikel 5. Overdrachts-/omzetbelasting

1. De Gemeente doet een beroep op vrijstelling van overdrachtsbelasting ingevolge art. 15 lid 1 onder c van de Wet op belastingen van rechtsverkeer.

Artikel 6. Feitelijke levering

1. Het Verkochte wordt door de Gemeente aanvaard met ingang van de dag waarop de notariële akte wordt gepasseerd, in de staat waarin het zich dan bevindt (as is, where is), met alle daaraan verbonden lusten en lasten. Hiermee wordt onder meer bedoeld de feitelijke, bouwkundige, technische, milieukundige, fiscale, juridische en commerciële toestand waarin het Verkochte zich bevindt op de dag van de levering. De Gemeente heeft behoudens eventuele expliciete garanties van Verkoper in de Koopovereenkomst – ter zake van deze staat geen enkele aanspraak, hoe ook genaamd, tegen Verkoper. De Gemeente verklaart in dat verband te erkennen dat Verkoper niet instaat voor de afwezigheid van (eventueel) in het verkochte aanwezige (verborgen) gebreken.
2. Verkoper zal gedurende de periode tot de juridische levering zorgdragen op de wijze waarop een zorgvuldige eigenaar dat in de gegeven omstandigheden zou doen, in overeenstemming met de recent gevoerde praktijk, een en ander als genoegzaam bekend bij de Gemeente.
3. De feitelijke aflevering van het Verkochte zal, tenzij Partijen anders overeenkomen, geschieden bij de ondertekening van de Akte van Levering.
4. De Gemeente heeft het recht het Verkochte voor de aflevering te inspecteren. Verkoper zal daartoe alle gelegenheid bieden.
5. De toepasselijkheid van artikelen 6:229 en 7:15 lid 1, wordt hierbij uitdrukkelijk uitsloten door Partijen.

Artikel 7. Juridische levering, bekende lasten en beperkingen

1. Verkoper zal:
 - a. het Verkochte overdragen vrij van hypotheek en beslagen en van inschrijvingen daarvan;
 - b. het betrekking tot het Verkochte de eigendom overdragen die onvoorwaardelijk is en niet aan inkorting, ontbinding of aan welke vernietiging of welk ander titelgebrek ook onderhevig is;
 - c. het Verkochte overdragen met alle daarbij behorende rechten en aanspraken (waaronder erfdiensbaarheden en kwalitatieve rechten);

- d. de roerende zaken, die bestemd zijn het Verkochte duurzaam te dienen, als bedoeld in artikel 3:254 Burgerlijk Wetboek, overdragen vrij van pandrechten en beslagen.
2. Voor zover in de aankomsttitels van Verkoper lasten en/of beperkingen voorkomen, waarvan Verkoper verplicht is deze aan de Gemeente op te leggen, zullen die verplichtingen, lasten en/of beperkingen in de akte van levering aan de Gemeente worden opgelegd, welke worden beschreven in **bijlage 2**. De Gemeente zal de in de aankomsttitels van Verkoper voorkomende verplichtingen, lasten en/of beperkingen per datum van de levering uitdrukkelijk aanvaarden. Voor zover die bepalingen rechten betreffen die ten behoeve van (een) derde(n) moeten worden bedongen, zullen die rechten per de datum van levering uitdrukkelijk door Verkoper worden bedongen en door Verkoper ten behoeve van die derde(n) worden aanvaard.

Artikel 8. Verklaringen Verkoper

1. Verkoper verklaart dat ten aanzien van het Verkochte geen verplichtingen bestaan ten opzichte van derden wegens voorkeursrecht, optierecht, recht van wederinkoop, huurkoop of leasing.
2. Verkoper zal ten tijde van de levering van het Verkochte aan de Gemeente een erfdienstbaarheid verlenen voor overbouw van installaties en gebouwe(e)n(en) die aan de govel hangen over de perceelsgrens heen.

Artikel 9. Informatie/onderzoek/aansprakelijkheid Verkoper

1. De Gemeente verklaart uitdrukkelijk ermee bekend te zijn en gaat uitdrukkelijk ermee akkoord, dat alle informatie met betrekking tot het Verkochte zoals deze door Verkoper of door zijn adviseurs is verstrekt uitsluitend is verstrekt om de Gemeente de mogelijkheid te bieden de verstrekte informatie te (laten) onderzoeken op juistheid en volledigheid, tenzij en blijkens de Koopovereenkomst sprake is van een door Verkoper zelf uitdrukkelijk gegeven garantie.
2. De Gemeente verklaart uitdrukkelijk dat hij de verstrekte en uit eigen onderzoek ter beschikking staande informatie heeft bestudeerd, dat hij in de gelegenheid is geweest om publiekelijk beschikbare bronnen te verifiëren, daaronder begrepen maar niet beperkt tot het kadaster en het digitaal stelsel omgevingswet, dat hij een feitelijk onderzoek heeft kunnen uitvoeren naar de technische, bouwkundige en milieukundige staat van het Verkochte, dat dits onderzoek voor wat betreft vorm, omvang en inhoud geheel naar zijn tevredenheid is uitgevoerd, dat de uitkomsten daarvan concluderend zijn, en dat hij (met behulp van zijn adviseurs) een inschatting heeft gemaakt teneinde een onafhankelijk en zelfstandig oordeel te kunnen vormen ten aanzien van de staat en de waarde van het Verkochte.
3. Op grond van het in lid 1 en lid 2 bepaalde kan de Gemeente zich derhalve jegens Verkoper of zijn adviseurs niet beroepen op het feit, dat de Gemeente niet voldoende in de gelegenheid is geweest om de door Verkoper ter beschikking gestelde informatie en de volledigheid en juistheid daarvan te verifiëren, of om anderszins een zorgvuldig due diligence onderzoek uit te voeren.
4. Mocht Verkoper onjuiste informatie met betrekking tot het Verkochte aan de Gemeente hebben verstrekt, dan is dit niet te kwader trouw gebeurd. Tevens heeft Verkoper niet opzettelijk informatie met betrekking tot het Verkochte achtergehouden. Informatie over feiten welke aan de Gemeente bekend zijn of uit eigen onderzoek bekend hadden kunnen zijn, voor zover een dergelijk onderzoek naar de geldende verkeersopvattingen van de Gemeente verlangd mag worden, behoeft door Verkoper niet te worden verstrekt.

Artikel 10. Conformiteit/staat van het Verkochte

1. De Gemeente heeft in het kader van zijn due diligence onderzoek vastgesteld dat het Verkochte thans nog niet de eigenschappen bezit die benodigd zijn voor het in de toekomst door de Gemeente beoogde gebruik. Het risico dat het beoogde gebruik niet mogelijk of toegestaan blijkt, is voor de Gemeente, met inachtneming van het elders in deze Overeenkomst bepaalde.
2. Verkoper garandeert op geen enkele wijze de geschiktheid van het Verkochte voor het huidige gebruik of het voorgenomen gebruik door de Gemeente.
3. Ingeval de afmetingen, omvang of omschrijving van het Verkochte of de daarop gerealiseerde bebouwing zoals opgegeven door Verkoper onvolledig of onjuist zijn/is, kan

geen van Partijen daaraan rechten ontfangen. Deze bepaling is eveneens van toepassing op constructies die de kadastrale grens overschrijden, een onjuiste vermelding van het aantal vierkante meters aan bruto vloeroppervlak of verhuurbaar vloeroppervlak in de betreffende huurovereenkomsten, of afwijkingen van de voorschriften die gelden ten aanzien van het maximum aantal vierkante meters, gebouwen, ongeacht waaruit deze voortvloeien.

Artikel 11. Milieubepaling

1. De Gemeente verklaart kennis te hebben genomen van de inhoud en strekking van de aan de Gemeente ter beschikking gestelde rapportages inzake de milieukundige toestand van het Verkochte, waaronder maar niet beperkt tot de grond, het grondwater en de aanwezigheid van asbest. De lijst met rapportages welke Verkoper aan de Gemeente ter beschikking heeft gesteld is aangehecht als **bijlage 3**. Verkoper heeft de Gemeente in de gelegenheid gesteld om milieuonderzoek uit te voeren.
2. De Gemeente aanvaardt de milieukundige toestand van het Verkochte, zoals bekend uit de onder lid 1 genoemde rapportages, waaronder begrepen maar niet beperkt tot de grond en het grondwater, de eventuele aanwezigheid van asbest of asbesthoudende stoffen en/of andere schadelijke stoffen of materialen en/of (ondergrondse) opslagtanks en alle mogelijke (milieukundige) gevolgen daarvan, alles in de meest ruime zin des woords. De Gemeente is ermee bekend dat bij eventuele verwijdering van asbesthoudende stoffen mogelijk bijzondere maatregelen genomen moeten worden op grond van de ter zake alsdan geldende toepasselijke wet- en regelgeving. Verkoper zal nimmer aansprakelijk zijn jegens de Gemeente voor enige vorm van verontreiniging van het Verkochte (waaronder begrepen de tot het Verkochte en/of tot de Gebouwen behorende grond en het grondwater en met inbegrip van de installaties daarin) met materialen of stoffen (waaronder asbest) die mogelijk op welke wijze dan ook schadelijk zijn, al dan niet bij de verwijdering daarvan, voor de volksgezondheid en/of de omgeving of schadelijk zijn voor het Verkochte, dan wel het (toekomstig) gebruik daarvan.
3. Partijen komen overeen dat ingeval mocht blijken dat de milieukundige toestand van het Verkochte als bedoeld in dit artikel een andere is dan de Gemeente thans voor ogen staat, dat nooit aanleiding zal kunnen zijn tot enige aanspraak van de Gemeente jegens Verkoper, noch zal dit aanleiding zijn tot een vordering van de Gemeente jegens Verkoper tot het geheel of gedeeltelijk ontbinden, wijzigen of vernietigen van de Koopovereenkomst en/of de akte van levering van het Verkochte, tot betaling van enige schadevergoeding of tot enige verrekening, in welke vorm en uit welke hoofde ook.
4. De Gemeente vrijwaart Verkoper hierbij voor alle mogelijke aanspraken van derden jegens Verkoper als gerechtigde tot het Verkochte, daaronder uitdrukkelijk doch niet uitsluitend begrepen aanspraken van de bevoegde overheidsinstanties en/of andere publiekrechtelijke organen ter zake van de milieukundige toestand van het Verkochte, daaronder begrepen de grond en het grondwater, de eventuele aanwezigheid van asbest of asbesthoudende stoffen en/of andere schadelijke stoffen en (ondergrondse) opslagtanks en alle mogelijke (milieukundige) gevolgen daarvan.

Artikel 12. Stikstof

1. Verkoper en de Gemeente zijn voornemens eventueel stikstofruimte, welke ontstaat of is ontstaan door beëindiging van de activiteiten in het Verkochte door Koninklijke Machinefabriek Stork B.V., indien en voor zover mogelijk in te zetten voor de herontwikkeling van het KMS-terrein (inhoudende de registergoederen die Verkoper heeft gekocht van Koninklijke Machinefabriek Stork B.V. en aan Verkoper zijn geleverd middels de leveringsakte d.d. 29 november 2024).
2. De Gemeente is ermee bekend dat Verkoper met Koninklijke Machinefabriek Stork B.V. is overeengekomen dat indien en voor zover de stikstofruimte die ontstaat door voornoemde beëindiging van de activiteiten groter is dan de ruimte benodigd voor de toekomstige ontwikkeling van het KMS-terrein, in economische zin toekomt aan Koninklijke Machinefabriek Stork B.V. De Gemeente is in dit kader bekend met de afspraken die Verkoper hierover heeft gemaakt met Koninklijke Machinefabriek Stork B.V. en zal, indien en voor zover noodzakelijk, hieraan haar medewerking verlenen, waaronder mede begrepen het verstrekken van de benodigde informatie. De Gemeente zal geen afbreuk doen aan de door

Koninklijke Machinefabriek Stork B.V. en Verkoper gemaakte afspraken op dit punt. Het voorgaande laat de publiekrechtelijke bevoegdheden van de Gemeente onverlet.

Artikel 13. Huurovereenkomsten en andere specifieke afspraken

1. Het Verkochte is (deels) verhuurd. De (ver)huurovereenkomsten zijn als **bijlage 4a en 4b** aan de Koopovereenkomst gehecht. De Gemeente is met de huurovereenkomsten en daarin gemaakte afspraken genoegzaam bekend.
2. Vanaf de datum van levering komen de huurprijzen en servicekosten die door huurders worden betaald uit hoofde van de huurovereenkomsten, ten bate van de Gemeente. Bij de levering zullen de lopende huren tussen Verkoper en de Gemeente worden verrekend. De eventueel ten tijde van de levering door huurders gestorte waarborsommen zullen bij de levering tussen de Gemeente en Verkoper worden verrekend.
3. Partijen hebben in de samenwerkingsovereenkomst (**bijlage 5**), nadere afspraken gemaakt over (onder meer) (verdeling van) de exploitatie-, onderhoud-, beveiligings- en beheerkosten.

Artikel 14. Energielabel

1. Partijen ervan uit dat er geen verplichting is om ten behoeve van de overdracht van het Verkochte een energielabel beschikbaar te stellen, gelet op het feit dat het hier fabriekshallen met industriefunctie betreft en/of geen energie wordt gebruikt om het binnenklimaat te regelen (art. 6:28 Besluit bouwwerken leefomgeving).

Artikel 15. Tenietgaan/beschadiging

1. Indien het Verkochte door overmacht voor het tijdstip van overschrijving in meer dan geringe mate wordt beschadigd dan wel geheel of gedeeltelijk verloren gaat, is de Koopovereenkomst van rechtswege ontbonden, tenzij binnen acht weken na het onheil, maar in ieder geval vóór de overeengekomen datum voor de levering:
 - a. De Gemeente notwithstanding van de Koopovereenkomst verlangt, in welk geval Verkoper - zonder enige bijzondere tegenprestatie naast de vastgestelde koopprijs - aan de Gemeente op de datum van levering het Verkochte aflevert in de staat waarin het zich dan bevindt, met alle rechten welke Verkoper tenzake van het onheil - hetzij uit hoofde van verzekering, hetzij uit anderen hoofde - jegens derden kan doen gelden; of
 - b. Verkoper verklaart de schade binnen acht weken na het onheil voor zijn rekening te zullen herstellen, in welk geval de voor een eerder tijdstip overeengekomen dag van eigendomsoverdracht verschuift naar de dag volgend op die waarop die acht weken zijn verstreken; verklaart Verkoper de schade niet tijdig te zullen herstellen of vindt herstel binnen acht weken niet ten genoegen van de Gemeente plaats, dan is de Koopovereenkomst alsnog ontbonden, tenzij de Gemeente binnen veertien dagen na het verstrijken van die acht weken verklaart alsnog gebruik te willen maken van het hem sub a toegekende recht, in welk geval de eigendomsoverdracht op de overeengekomen datum of uiterlijk tien weken daarna plaatsvindt.

Artikel 16. Ingebrekestelling/verzuim/ontbinding/boete

1. Bij niet of niet tijdige nakoming van de Koopovereenkomst anders dan door niet toerekenbare tekortkoming (overmacht) is de nalatige aansprakelijk voor alle daardoor voor de wederpartij ontstane schade met kosten en rente, ongeacht het feit of de nalatige in verzuim is in de zin van het volgende lid.
2. Indien een van Partijen na bij aangetekende brief of per koerier in gebreke te zijn gesteld voor zijn verplichtingen, nog vierentwintig (24) dagen daarna in gebreke blijft met betrekking tot:
 - (i) de verplichting om tijdig en volledig de koopprijs te betalen; en/of
 - (ii) de verplichting om alle noodzakelijke medewerking te verlenen voor het passeren van de akte van levering door de notaris; is die partij in verzuim en heeft de andere partij de al dan niet subsidiaire keuze tussen:
 - a. uitvoering van de Koopovereenkomst te verlangen, in welk geval de partij die in verzuim is na afloop van voormelde termijn van 24 dagen voor elke socert'den

- ingegane dag tot aan de dag van nakoming een onmiddellijk opeisbare boete verschuldigd is van drie promille van de koopprijs; of
 - b. de Koopovereenkomst door een schriftelijke verklaring voor ontbonden te verklaren en betaling van een onmiddellijk opeisbare boete te vorderen van tien procent van de koopprijs.
3. Betaalde of verschuldigde boete strekt in mindering op eventueel verschuldigde schadevergoeding met rente en kosten. Enige of meerdere uit hoofde van lid 2 verschuldigde boetes zullen (cumulatief) nooit meer bedragen dan tien procent van de koopprijs.
 4. Eventueel over de boete verschuldigde omzetting's daarin begrepen.

Artikel 17. Ontbindende voorwaarden

1. De Koopovereenkomst is ontbonden indien er voor Verkoper op geplande datum van levering een verplichting bestaat om het Verkochte aan de Provincie of de Staat der Nederlanden te koop aan te bieden, op grond van hoofdstuk 9 van de Omgevingswet of het overgangsrecht zoals dit volgt uit onder meer de Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet. Hiervan is in ieder geval sprake indien de Notaris op grond van een dergelijk (mogelijk) voorkeursrecht weigert medewerking te verlenen aan het verijden van de akte van levering. Verkoper zal de Gemeente en de Notaris terstond informeren omtrent iedere kennisgeving die Verkoper ontvangt respectievelijk iedere andere wetenschap die Verkoper verkrijgt over een mogelijke aanwijzing of een voorlopige aanwijzing om het Verkochte onder het voorkeursrecht als bedoeld in die wet, te doen vallen.
2. De Koopovereenkomst vormt een onlosmakelijk geheel met de samenwerkingsovereenkomst KMS tussen de Gemeente en Verkoper (bijlage 5). Dit houdt in dat wanneer de samenwerkingsovereenkomst vóór de levering van het Verkochte wordt ontbonden of anderszins niet tot stand is gekomen, de Koopovereenkomst eveneens wordt ontbonden.
3. De Koopovereenkomst komt eerst tot stand na ondertekening van de in lid 2 genoemde samenwerkingsovereenkomst.

Artikel 18. Interdisciplinaire samenwerking

1. Onder verwijzing naar de Verordening beroeps- en gedragsregels van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie stemmen Verkoper en de Gemeente er uitdrukkelijk mee in dat:
 - i. de Notaris, hoewel als notaris verbonden aan Kienhuis Legal N.V., Verkoper als partijadviseur adviseert en heeft geadviseerd bij de voorbereidingen van de Koop, of ten behoeve van Verkoper als partijadviseur zal optreden in geval van een geschil in verband met de Koop; en
 - ii. het kantoor, Kienhuis Legal N.V., waaraan de Notaris verbonden is adviseert en/of voor Verkoper optreedt in geval van een geschil in verband met de Koopovereenkomst en/of overeenkomsten die hiermee samenhangen; en
 - iii. de Notaris de akte van Levering passeert, hoewel hij als notaris is verbonden aan Kienhuis Legal N.V.

Artikel 19. Overige bepalingen

1. Verkoper dient er rekening mee te houden dat, op grond van de Wet Open Overheid, deze overeenkomst en het ermee gemiddelde bedrag in principe openbare informatie betreffen.
2. De uit de Koopovereenkomst voor Partijen jegens elkaar voortvloeiende verplichtingen zijn ondoelbaar, tenzij en voor zover uit de Koopovereenkomst anders voortvloeit.
3. De rechten van Partijen uit hoofde van de Koopovereenkomst zijn niet overdraagbaar.
4. De bijlagen bij de Koopovereenkomst maken daarvan deel uit en vormen een integraal en onlosmakelijk deel van de Koopovereenkomst. Bij tegenstrijdigheid tussen het bepaalde in een bijlage en het bepaalde in de Koopovereenkomst, prevaleert het bepaalde in de Koopovereenkomst.
5. Is of wordt de Koopovereenkomst gedeeltelijk ongeldig of onverbindend, dan blijven Partijen aan het overblijvende deel gebonden. Partijen zullen het ongeldige of onverbindende gedeelte vervangen door bepalingen die wettelijk en verbindend zijn en waarvan de

gevolgen, gelet op de inhoud en strekking van de Koopovereenkomst zo veel mogelijk overeenstemmen met die van het geldige of onverbindende gedeelte.

6. Persoonlijken of andere publieke bekendmakingen van hetgeen in deze Koopovereenkomst is opgenomen zullen enkel in overleg tussen Partijen worden gemaakt, onverminderd het bepaalde in lid 1 en onverminderd het feit dat de besluitvorming door het college van B&W openbaar is en wordt.
7. Op de Koopovereenkomst is Nederlands recht van toepassing.

Door Partijen in tweevoud getekend te Hengelo,

Trebbhe Ontwikkeling KMSJ B.V.

Datum: 19 - 5 - 2025

.....
(H.J.H. Trebbhe)

De burgemeester namens de Gemeente,

Datum:

.....
(drs. S.W.J.G. Schelberg)

Bijlage 1: Situatietekening (nummer 10342) d.d. 7 maart 2025;

Bijlage 2: Omschrijving erfdienstbaasruimte;

Bijlage 3: Overzicht documenten voor bodem en asbest bij gebouwen 44 en 45 d.d. 8 mei 2025;

Bijlage 4a: Huurovereenkomst met Raqueta B.V. d.d. 15 januari 2024

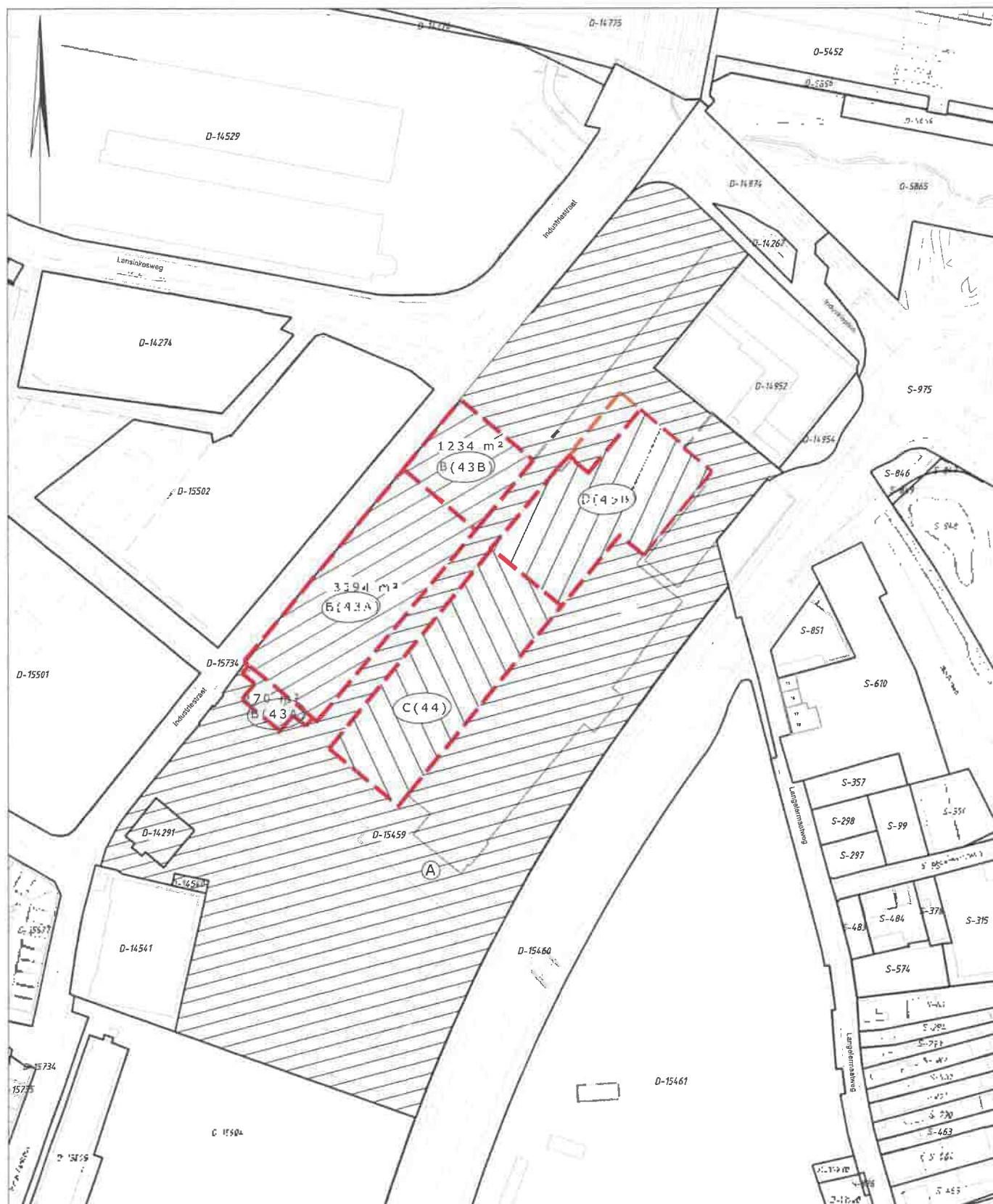
Bijlage 4b: Huurovereenkomst met Appencagefabriek Kolx B.V. d.d. september 2024;

Bijlage 5: Samenwerkingsovereenkomst.

Paraaf Verkoper:

paraaf Gemeente:

 Gemeente Hengelo				Kadastrale nummer	opp.	exp. c. t. i. c. K.M.S.	
						datum	p. i.
			A	(D-14291, 14540) geheel		31-10-2024	4 v.
				en D-14439, 14731 geheel 29.004 m ²		07-03-2025	11 v.
	kadastrale nummer	opp.	B	D-15459 ged.	4809 m ²		
			C	D-15459 ged.	3358 m ²		
			D	D-15459 ged.	2809 m ²	sectie U	
						schaal 1 : 2000	
						Nr. 10342	
Afd. 1&17, Team Functioneel en Informatiebeheer, Geo-informatie							

Bedrijfsk ode	Grootboek rekening	Kostensoort	Ink.-Uitg (I - U)	Structureel	Bedrag Begrotingsjaar	Bedrag jaar +1	Bedrag jaar +2	Bedrag jaar +3	Bedrag jaar +4	Omschrijving
1	76830060	310000	U	N	421200					Aankoop grond hal 44 KMS
1	76830061	320000	U	N	653800					Aankoop opstal hal 44 KMS
1	76830062	310000	U	N	335760					Aankoop grond hal 45b KMS
1	76830063	320000	U	N	394240					Aankoop opstal hal 45b KMS
1	76830064	610001	U	N	908040					Aankoop aandel hal 43 ab KMS grote stelplaats
1	79999999	900000	I	N	2713040					Tegenboeking aankopen KMS
1	68201100	740010	U	J	211	421	421	421	421	Rente grond hal 44 KMS
1	68201100	740010	U	J	168	336	336	336	336	Rente grond hal 45b KMS
1	69901001	380999	U	J	-379	-757	-757	-757	-757	Tegenboeking rente KMS gronden
1	60500000	510002	U	J	211	421	421	421	421	Rente grond hal 44 KMS treasury
1	60500000	740010	U	J	-211	-421	-421	-421	-421	Rente grond hal 44 KMS treasury
1	60500000	510002	U	J	168	336	336	336	336	Rente grond hal 45b KMS treasury
1	60500000	740010	U	J	-168	-336	-336	-336	-336	Rente grond hal 45b KMS treasury
1	68201100	740010	U	J	454	908	908	908	908	Rente aandelen KMS grote stelplaats
1	69901001	380999	U	J	-454	-908	-908	-908	-908	Rente aandelen KMS grote stelplaats
1	60500000	510002	U	J	454	908	908	908	908	Rente aandelen KMS grote stelplaats
1	60500000	740010	U	J	-454	-908	-908	-908	-908	Rente aandelen KMS grote stelplaats
1	68201100	610001	U	N	115000	120000	150000	525000	250000	Storting agio KMS grote stelplaats
1	69808330	710100	I	N	115000	120000	150000	525000	250000	Onttr. Res. Agiostorting KMS grote stelplaats
1	80000330	710101	U	N	115000	120000	150000	525000	250000	Onttr. Res. Agiostorting KMS grote stelplaats
1	89999999	900000	I	N	115000	120000	150000	525000	250000	Onttr. Res. Agiostorting KMS grote stelplaats
1	68201100	380700	U	N	25000	36000	0	0	0	Plankosten extern hub KMS
1	68201100	380700	U	N	21000	30000	0	0	0	Plankosten extern mijnschachtpark KMS
1	68201100	380700	U	N	206251	572918	22917	0	0	Externe bijkomende kosten hub KMS
1	69808330	710100	I	N	252251	638918	22917	0	0	Ontrekking plan- en bijkomende kosten KMS
1	80000330	710101	U	N	252251	638918	22917	0	0	Ontrekking plan- en bijkomende kosten KMS
1	89999999	900000	I	N	252251	638918	22917	0	0	Ontrekking plan- en bijkomende kosten KMS

Behandelvorschlag

Onderwerp	Advies voor afwijken van regels in het omgevingsplan (BOPA) voor de Paul Krugerstraat 49 (Rijkskweekschool)		
Zaaknummer	3920347	Portefeuillehouder	Gerard Gerrits
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	Op grond van artikel 16.15a, lid b onder 1 van de Omgevingswet en artikel 4.21 van het Omgevingsbesluit een positief advies te geven met betrekking tot de omgevingsvergunning voor het afwijken van de regels in het omgevingsplan voor het verbouwen bestaand gebouw naar 10 appartementen, oprichten 12 woningen en 19 appartementen aan de Paul Krugerstraat 49 (Rijkskweekschool).		
Historie	Op 30 januari 2025 is een aanvraag omgevingsvergunning ontvangen voor het verbouwen van een bestaand gebouw naar 10 appartementen, oprichten van 12 woningen en 19 appartementen in de voormalige Rijkskweekschool aan de Paul Krugerstraat 49. Hiervoor moet worden afgeweken van regels in het omgevingsplan. Het projectgebied betreft het terrein van de voormalige Rijkskweekschool, gelegen aan de Paul Krugerstraat 49 te Hengelo en gesitueerd op de hoek met de Oldenzaalsestraat. Hiervoor moet worden afgeweken van de regels in het omgevingsplan. Hiervoor is een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) nodig. Het college mag een omgevingsvergunning voor een BOPA alleen verlenen met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Op 5 oktober 2022 heeft de gemeenteraad op grond van artikel 16.15a, lid b onder 1 Ow en artikel 4.21 Ob categorieën aangewezen van gevallen van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit waarvoor de gemeenteraad advies wil uitbrengen. Omdat er in dit plan sprake is van het toevoegen van meer dan 20 woningen buiten het bestaande gebouw, wordt de gemeenteraad om advies gevraagd. De raad wordt gevraagd om eventuele technische vragen -voorafgaand aan de behandeling in de gemeenteraad- via de griffie te stellen.		

Raad	25 juni 2025	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	De gemeenteraad wordt voorgesteld om een positief advies af te geven op deze ontwikkeling. De raad kan anders of aanvullend besluiten zolang er sprake is van een advies met ruimtelijke relevantie.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3920347	Prinsen, Sandra	RL-VTH	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3920347 - Advies m.b.t. omgevingsvergunning voor afwijken van regels in het omgevingsplan (BOPA) voor verbouwen bestaand gebouw naar 10 appartementen, oprichten 12 woningen en 19 appartementen aan de Paul Krugerstraat 49 (Rijkskweekschool)			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

Op grond van artikel 16.15a, lid b onder 1 van de Omgevingswet en artikel 4.21 van het Omgevingsbesluit een positief advies te geven met betrekking tot de omgevingsvergunning voor het afwijken van de regels in het omgevingsplan voor het verbouwen bestaand gebouw naar 10 appartementen, oprichten 12 woningen en 19 appartementen aan de Paul Krugerstraat 49 (Rijkskweekschool).

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Op 30 januari 2025 is een aanvraag omgevingsvergunning ontvangen voor het verbouwen van een bestaand gebouw naar 10 appartementen, oprichten van 12 woningen en 19 appartementen in de voormalige Rijkskweekschool aan de Paul Krugerstraat 49. Hiervoor moet worden afgeweken van de regels in het omgevingsplan. Hiervoor is een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) nodig. Het college mag een omgevingsvergunning voor een bopa alleen verlenen met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Daarvoor is een onderbouwing geschreven.

De gemeenteraad heeft aangegeven bij aanvragen waar meer dan 20 woningen worden toegevoegd, een advies te willen geven op de bopa.

Omdat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, heeft de gemeenteraad een positief advies afgegeven. Daarmee kunnen 41 woningen worden toegevoegd en krijgt een waardevol pand op een prominente plek een nieuwe invulling.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3920347	Prinsen, Sandra	RL-VTH	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3920347 - 3920308 - Advies m.b.t. omgevingsvergunning voor afwijken van regels in het omgevingsplan (BOPA) voor verbouwen bestaand gebouw naar 10 appartementen, oprichten 12 woningen en 19 appartementen aan de Paul Krugerstraat 49 (Rijkskweekschool)			

BESLUIT

1. Op grond van artikel 16.15a, lid b onder 1 van de Omgevingswet en artikel 4.21 van het Omgevingsbesluit een positief advies te geven met betrekking tot de omgevingsvergunning voor het afwijken van de regels in het omgevingsplan voor het verbouwen bestaand gebouw naar 10 appartementen, oprichten 12 woningen en 19 appartementen aan de Paul Krugerstraat 49 (Rijkskweekschool).

INLEIDING

Inleiding

Op 30 januari 2025 is een aanvraag omgevingsvergunning ontvangen voor het verbouwen van een bestaand gebouw naar 10 appartementen, oprichten van 12 woningen en 19 appartementen in de voormalige Rijkskweekschool aan de Paul Krugerstraat 49. Hiervoor moet worden afgeweken van regels in het omgevingsplan.

Initiatief

Het projectgebied betreft het terrein van de voormalige Rijkskweekschool, gelegen aan de Paul Krugerstraat 49 te Hengelo en gesitueerd op de hoek met de Oldenzaalsestraat. De voormalige school is niet meer als zodanig in gebruik, in slechte staat van onderhoud en het perceel wordt overwoekerd door onkruid. Het ontwerp voorziet in de sloop van een deel van de bestaande bebouwing. In de plaats daarvoor worden grondgebonden rijwoningen gerealiseerd en een appartemententoren van zeven bouwlagen. In het te behouden deel van de bestaande bebouwing, te weten de oostelijke vleugel en tevens hoofdingang van de voormalige school, wordt een mix van woningtypen gerealiseerd in de vorm van bungalows, studio's, een appartement en een rijwoning. Daarnaast wordt onder andere voorzien in gemeenschappelijke (buiten)ruimte, groene inpassing, waterberging en voldoende parkeergelegenheid.

De gemeente Hengelo heeft in het najaar van 2023 een gunningstraject doorlopen voor de herontwikkeling van de bebouwing in het projectgebied. De voorgenomen herontwikkeling voorziet in 41 wooneenheden en een mix van verschillende woningtypen, inclusief 25% in het sociale segment, waarmee zowel een bijdrage wordt geleverd aan de kwantitatieve als aan de kwalitatieve woningbehoefte in de gemeente.

Strijd met het omgevingsplan/BOPA

De voorgenomen woonfuncties zijn in strijd met de geldende enkelbestemming 'Maatschappelijk' in het voormalig bestemmingsplan 'Centrum 2013'. Daarnaast overschrijdt het ontwerp de geldende maximum bouwhoogte. Tevens overschrijdt het ontwerp de maximale bouwhoogte van 12 meter zoals opgenomen in de geldende wijzigingsbevoegdheid en onderdeel van het bestemmingsplan "Centrum 2013", waarmee geen gebruik kan worden gemaakt van deze binnenplanse wijzigingsbevoegdheid. Op basis van het voorgaande is de beoogde (her)ontwikkeling ter plaatse van het projectgebied planologisch niet mogelijk, hiertoe ontbreken de gebruiks- en bouwomstandigheden. Een wijziging dan wel afwijking van het planologisch regime is noodzakelijk om de beoogde ontwikkeling (planologisch) mogelijk te maken. In voorliggend geval wordt middels een omgevingsvergunning BOPA van het vigerend planologisch regime afgeweken.

Het bevoegd gezag mag een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit alleen verlenen met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL) zie artikel 8.0a, lid 2, Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). In bijgevoegde Onderbouwing ETFAL (zie bijlage 1) is gemotiveerd waarom het plan niet in strijd is met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Op 5 oktober 2022 heeft de gemeenteraad op grond van artikel 16.15a, lid b onder 1 Ow en artikel 4.21 Ob categorieën aangewezen van gevallen van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit waarvoor de gemeenteraad advies wil uitbrengen. Omdat er sprake is van het toevoegen van meer dan 20 woningen buiten het bestaande gebouw, wordt de gemeenteraad om advies gevraagd.

ARGUMENTEN

Argumenten

1.1 De omgevingsvergunning kan alleen worden verleend als er sprake is van een Evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL)

De aanvraag is voorzien van een onderbouwing van de gevolgen op de fysieke leefomgeving (de ETFAL-onderbouwing). De aanvraag is beoordeeld op wet- en regelgeving en beleid. Het gaat o.a. om aspecten als wonen, verkeer, stedenbouw, erfgoed, brandweer en bouwtechnische eisen. De gevraagde vergunning kan alleen worden verleend als deze aspecten inhoudelijk akkoord worden bevonden en er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Voor een klein deel is dit nog onderhanden werk, maar naar verwachting zal het plan op korte termijn overal aan gaan voldoen.

Met het realiseren van dit plan, krijgt een waardvol pand op een prominente locatie een nieuwe invulling. Hoewel bij een waardevol pand geen advies van de Erfgoedcommissie hoeft te worden gevraagd, is de Erfgoedcommissie wel betrokken geweest bij het opstellen van het verkoopdocument en is de commissie geïnformeerd tijdens de uitwerking van het plan. De adviseur monumentenzorg is tijdens de behandeling van de aanvraag continue betrokken.

1.2 De omgeving is geïnformeerd en betrokken.

De bewoners van woningen in de omgeving zijn geïnformeerd over de plannen. Op 22 januari 2025 is ook een buurtbewonersinformatieavond georganiseerd waarbij 35-40 burens aanwezig waren. Van deze avond, en de rest van het traject, is een participatieverslag gemaakt. Zie hiervoor bijlage 2.

1.3 Om de gevraagde omgevingsvergunning te kunnen verlenen is advies benodigd van de Raad.

Het adviesrecht is wettelijk geregeld in artikel 16.15a van de Omgevingswet (Ow) en artikel 4.21 van het Omgevingsbesluit (Ob). Op 5 oktober 2022 heeft de gemeenteraad op grond van artikel 16.15a, lid b onder 1 Ow en artikel 4.21 Ob categorieën aangewezen van gevallen van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit waarvoor de gemeenteraad advies wil uitbrengen. Omdat er sprake is van het toevoegen van meer dan 20 woningen buiten het bestaande gebouw, is om dit initiatief mogelijk te maken advies nodig van de gemeenteraad.

KANTTEKENINGEN

Kanttekening

1.1 Het kan zijn dat het plan nog op kleine onderdelen moet worden aangepast.

Dat is het geval als blijkt dat er nog geen sprake is van ETFAL of als uit de verdere beoordeling blijkt dat nog niet alles akkoord is. In dat geval moet het plan op onderdelen nog worden aangepast. Dit kan ook het geval zijn ondanks dat de gemeenteraad een positief advies heeft afgegeven. In het voortraject is echter al veel vooronderzoek gedaan en de meeste onderdelen zijn inmiddels ook beoordeeld. De verwachting is daarom dat het plan kan voldoen aan de eisen. Het zullen echter hooguit ondergeschikte wijzigingen zijn, aangezien het voorliggende plan de uitwerking is van het plan dat in het gunningstraject het beste plan was én het geen wezenlijke wijziging mag zijn ten opzichte van hetgeen is aangevraagd in de omgevingsvergunningaanvraag.

VERVOLG

Bestuurlijk vervolg

Na het uitbrengen van het advies van de raad, eventuele verwerking daarvan, en verdere beoordeling van de vergunningaanvraag, wordt een besluit genomen op de aanvraag. Daartegen kunnen belanghebbenden een bezwaarschrift indienen. Het college neemt, na een advies van de Commissie Bezwaarschriften, vervolgens een besluit op de bezwaarschriften. Daarna kunnen belanghebbenden eventueel beroep indienen bij de Rechtbank Overijssel en hoger beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Financiën

De kosten voor de vergunningprocedure worden middels een legesfactuur verhaald op de aanvrager. De Legesverordening voorziet hierin. De kosten voor de realisatie van het plan zelf komen voor rekening van de aanvrager.

Communicatie

Het besluit wordt gepubliceerd in het Hengelo's Weekblad en het Gemeentebblad. Gedurende zes weken kan bezwaar worden ingediend.

BIJLAGEN

Bijlage 1: BOPA onderbouwing ETFAL

Bijlage 2: Participatieverslag

**Onderbouwing Noaberhof de Rijkskweek,
Hengelo**

Effecten op de fysieke leefomgeving

Onderdeel van een aanvraag om

Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA)

COLOFON

ONDERBOUWING EFFECTEN OP DE FYSIEKE LEEFOMGEVING
NOABERHOF DE RIJSKWEEK

Opdrachtgever: Domain Twente B.V.

Opdrachtnemer: Lycens B.V.

Opgesteld door: B. Kamphuis

Datum: 18-04-2025

Versie: Ontwerp

Inhoud

1	Aanleiding en doel.....	7
1.1	Aanleiding.....	7
1.2	Projectgebied	9
1.3	Het omgevingsplan.....	10
1.3.1	Strijdigheid.....	12
1.4	Vorbereiding / Verkenningfse met stakeholders.....	13
1.4.1	Vooroverleg / advies ruimtelijke tafel gemeente.....	13
1.4.2	Participatie omgeving.....	13
1.5	Leeswijzer	14
2	Beschrijving van het project	15
2.1	Geschiedenis van het gebied.....	15
2.2	Gebiedsontwikkeling & ruimtelijke karakteristiek	17
2.3	Wonen	19
2.4	Verkeer en infrastructuur.....	20
2.4.1	Verkeersgeneratie	20
2.4.2	Parkeerbehoefte.....	21
2.4.3	Ontsluiting	22
2.4.4	Conclusie	23
3	Beleid en regelgeving	24
3.1	Algemeen.....	24
3.2	Rijksbeleid en Rijksregels.....	24
3.2.1	Nationale omgevingsvisie	24
3.2.2	Instructieregels Rijk en maatwerkregels (AMvB's).....	25
3.2.3	Ladder voor duurzame verstedelijking.....	26
3.2.4	Conclusie	28
3.3	Provinciaal beleid en provinciale regels	29
3.3.1	Provinciale omgevingsvisie.....	29
3.3.2	Instructieregels provincie (omgevingsverordening).....	29
3.3.3	Sturingsfilosofie, uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel	29
3.3.4	Conclusie	33
3.4	Beleid Waterschap	34
3.4.1	Waterbeheerprogramma 2022-2027	34
3.4.2	Waterschapsverordening	34
3.4.3	Conclusie	35

3.5	Gemeentelijk beleid	36
3.5.1	Omgevingsvisie.....	36
3.5.2	Programma Water en Riolering 2023-2027	36
3.5.3	Woonagenda 2021-2030 & Kwaliteitskader voor nieuwe wooninitiatieven 2023	39
3.5.4	Parkeren Nota Autoparkeren (2008-2012) en Parapluplan parkeren Hengelo	39
3.5.5	Archeologie.....	40
3.5.6	Groenplan Hengelo 2015.....	40
3.5.7	Duurzaamheid en klimaatadaptatie.....	41
3.5.8	Conclusie	43
3.6	Omgevingswaarden.....	43
4	Randvoorwaarden	44
4.1	Weging van het waterbelang	44
4.1.1	Wettelijk kader	44
4.1.2	Onderzoek	44
4.1.3	Te treffen maatregelen	45
4.1.4	Conclusie	45
4.2	Natuurwetgeving.....	45
4.2.1	Wettelijk kader	46
4.2.2	Onderzoek	47
4.2.3	Te treffen maatregelen	48
4.2.4	Conclusie	48
4.3	Beschermen van de gezondheid	48
4.3.1	Wettelijk kader	48
4.3.2	Onderzoek	49
4.3.3	Te treffen maatregelen	49
4.3.4	Conclusie	49
4.4	Duurzaamheid en klimaatadaptatie.....	49
4.4.1	Duurzaamheid	49
4.4.2	Klimaatadaptatie	49
4.4.3	Conclusie	49
4.5	Archeologie en cultuurhistorie.....	49
4.5.1	Wettelijk kader	49
4.5.2	Onderzoek	50
4.5.3	Te treffen maatregelen	52
4.5.4	Conclusie	52
5	Fysieke leefomgeving	53

5.1	Milieubelastende activiteiten.....	53
5.2	Bodem	53
5.3	Geluid	55
5.3.1	Wettelijk kader	55
5.3.2	Wegverkeerslawaaï	55
5.3.3	Industrielawaai	56
5.3.4	Luchtvaartlawaaï	56
5.3.5	Spoorweglawaaï	56
5.3.6	Overig geluid.....	57
5.3.7	Cumulatie	57
5.3.8	Te treffen maatregelen	57
5.3.9	Conclusie	57
5.4	Luchtkwaliteit	58
5.4.1	Lucht	58
5.4.2	Geur	59
5.4.3	Stof (grof en fijnstof)	60
5.4.4	Conclusie	60
5.5	Windhinder	60
5.6	Infrastructuur	62
5.6.1	Nutsvoorzieningen zoals kabels, leidingen, antennes.....	62
5.6.2	Openbare ruimte	63
5.6.3	Conclusie	63
5.7	Omgevingsveiligheid	63
5.8	Activiteiten en milieuzonering	65
5.9	M.e.r.-beoordeling	69
5.9.1	Wettelijk kader	69
5.9.2	Project-mer-plichtig of mer-beoordelingsplichtig.....	70
5.9.3	Project-mer-beoordeling.....	70
5.9.4	Onderzoek	71
5.9.5	Te treffen maatregelen	71
5.9.6	Conclusie	71
6	Uitvoerbaarheid	72
6.1	Financieel economische uitvoerbaarheid en kostenverhaal.....	72
6.2	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	72
6.2.1	Advies en instemming	72
6.2.2	Vergunningverlening	72

6.2.3	Bezwaar/ Beroep	72
7	Belangenafweging en conclusie	73
7.1	Is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties?	73
7.2	Conclusie	73
8	Uitvoering.....	74
8.1	Voorstel voor het opnemen in het omgevingsplan.....	74
9	Bijlagen	77
9.1	Bijlage 1 – Terreininrichting	78
9.2	Bijlage 2 – Bureauonderzoek en verkennend booronderzoek archeologie	79
9.3	Bijlage 3 – Digitale watertoets.....	80
9.4	Bijlage 4 – Waterhuishoudkundig plan	81
9.5	Bijlage 5 – Quicksan flora en fauna	82
9.6	Bijlage 6 – Stikstofdepositieberekening	83
9.7	Bijlage 7 – Verkennend bodemonderzoek	84
9.8	Bijlage 8 – Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaaï	85
9.9	Bijlage 9 – Participatieverslag.....	86

1 Aanleiding en doel

1.1 Aanleiding

Tot en met 2030 is sprake van een landelijke woningbouwopgave van bijna één miljoen woningen. Ook voor de gemeente Hengelo is sprake van een woningbouwopgave, voor de periode 2021-2030 is in de woonagenda de ambitie vastgelegd om 3.000 tot 4.500 woningen te realiseren. Vertrekpunt is dat 25% van deze woningen worden gerealiseerd in het sociale segment. Kortgezegd kunnen deze woningen worden gerealiseerd middels uitbreiding, transformatie en herontwikkeling. Naast de opgave omtrent woningaantallen is onder andere sprake van opgaven in duurzaamheid, klimaatadaptiviteit en sociale zekerheid. De gemeente Hengelo heeft in het najaar van 2023 een gunningstraject doorlopen voor de herontwikkeling van de bebouwing in het projectgebied. Initiatiefnemer had, volgens het stadsbestuur, het beste plan van de gegadigden. De voorgenomen herontwikkeling voorziet in 41 wooneenheden en een mix van verschillende woningtypen, inclusief 25% in het sociale segment, waarmee zowel een bijdrage wordt geleverd aan de kwantitatieve als aan de kwalitatieve woningbehoefte in de gemeente.

Het projectgebied betreft het terrein van de voormalige Rijksskweekschool, gelegen aan de Paul Krugerstraat 49 te Hengelo en gesitueerd op de hoek met de Oldenzaalsestraat. De voormalige school is niet meer als zodanig in gebruik, in slechte staat van onderhoud en het perceel wordt overwoekerd door onkruid. Het ontwerp voorziet in de sloop van een deel van de bestaande bebouwing. In de plaats daarvoor worden grondgebonden rijwoningen gerealiseerd en een appartemententoren van zeven bouwlagen. In het te behouden deel van de bestaande bebouwing, te weten de oostelijke vleugel en tevens hoofdingang van de voormalige school, wordt een mix van woningtypen gerealiseerd in de vorm van bungalows, studio's, een appartement en een rijwoning. Daarnaast wordt onder andere voorzien in gemeenschappelijke (buiten)ruimte, groene inpassing, waterberging en voldoende parkeergelegenheid. In Figuur 1 en Figuur 2 zijn impressies opgenomen van de beoogde situatie.

Onderhavige herontwikkeling sluit stedenbouwkundig aan op een reeks (her)ontwikkelingen aan de Oldenzaalsestraat. Onderdelen hiervan zijn de reeds afgeronde herontwikkelingen van de voormalige Dr. Ariënschool & het Badhuis en de ten tijde van schrijven in ontwikkeling zijnde Wemen Weelde Parkappartementen. Bovendien wordt wat betreft de inrichting aangesloten op de herontwikkeling van Drienerbeek, waarmee een positieve bijdrage wordt geleverd aan aspecten als de waterhuishouding, klimaatadaptatie en leefbaarheid in het projectgebied en omgeving.

Het is in de bestaande (vergunde) situatie planologisch niet mogelijk om de nieuwbouw te realiseren. Om de beoogde ontwikkeling mogelijk te maken, is een wijziging dan wel afwijking van het vigerende planologische regime noodzakelijk. In voorliggend geval wordt middels een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (hierna: BOPA) van de regels van het Omgevingsplan gemeente Hengelo afgeweken, om de beoogde ontwikkeling toe te laten.

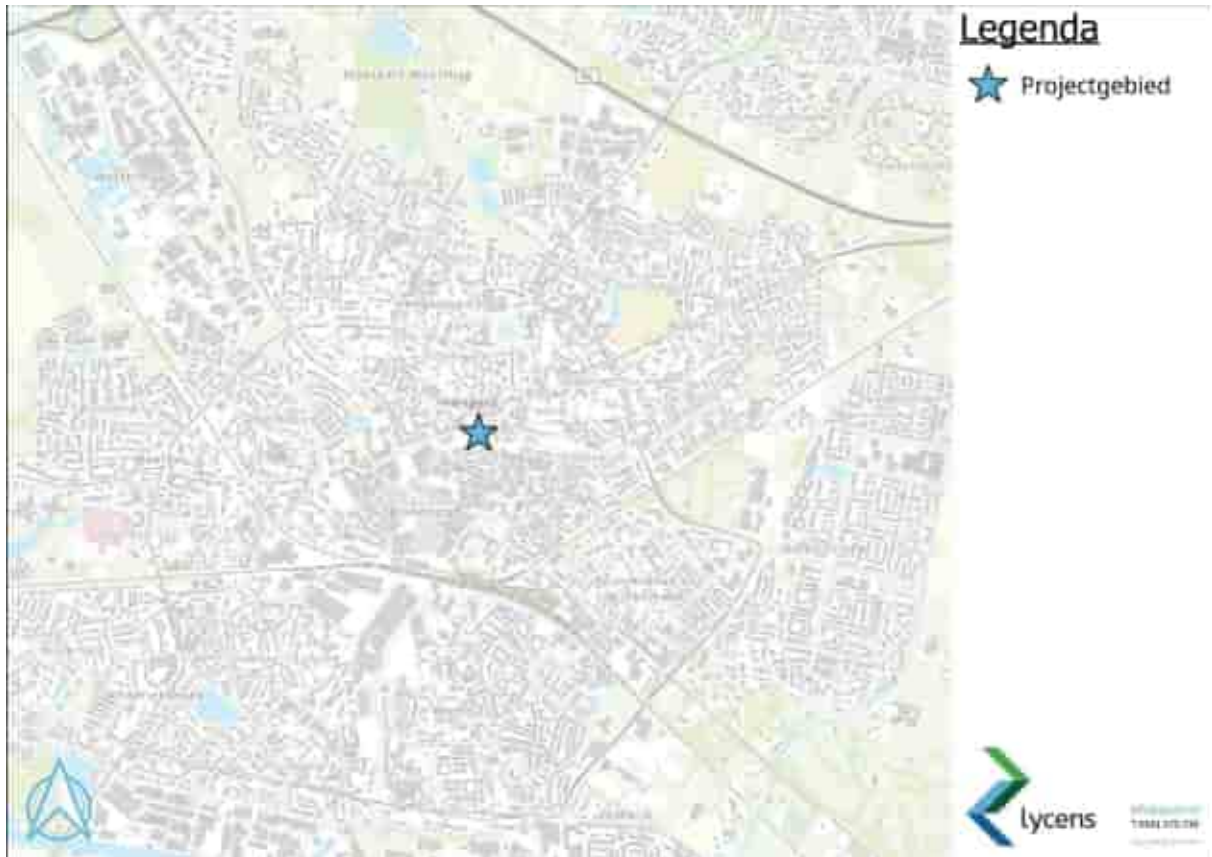
Figuur 1: Beoogde situatie straatbeeld (impressie), genomen vanaf de Oldenzaalsestraat ten noordoosten van projectgebied

Figuur 2: Beoogde situatie vogelvluchtperspectief (impressie)

1.2 Projectgebied

Het projectgebied ligt aan de Paul Krugerstraat 49, op de kruising met de Oldenzaalsestraat en nabij de binnenstad van Hengelo. In Figuur 3 is de ligging van het projectgebied ten opzichte van de omgeving weergegeven.

Figuur 3: Ligging projectgebied

Het projectgebied wordt aan de noordzijde begrensd door de Oldenzaalsestraat, aan de oostzijde door de Paul Krugerstraat, aan de zuidzijde door de projectgrens van de Drienerbeek en aan de westzijde door de gronden behorende bij de op het moment van schrijven in ontwikkeling zijnde Wemen Weelde Parkappartementen.

Het projectgebied betreft de voormalige Rijksskweekschool, die wordt ontsloten op de Paul Krugerstraat. De gronden ter plaatse van het projectgebied zijn grotendeels verhard, deels door de bebouwing van de voormalige school en deels door de omliggende verharding zoals de parkeerplaatsen aan de oostzijde en voormalige oefenplaats aan de westzijde. In Figuur 4 is een luchtfoto opgenomen van de begrenzing van, en huidige situatie in het projectgebied.

Figuur 4: Begrenzing en huidige situatie projectgebied

1.3 Het omgevingsplan

Ter plaatse van het projectgebied geldt het “Omgevingsplan gemeente Hengelo”, dat in werking is vanaf 15 januari 2024. Het omgevingsplan van rechtswege bestaat uit (ruimtelijke) regels uit verschillende in artikel 4.6 Invoeringswet aangewezen vervallen instrumenten, zoals bestemmingsplannen, wijzigingsplannen én uit rijksregels over activiteiten, die zijn aangeduid als de bruidsschat.

Met de inwerkingtreding van de Ow zijn vigerende bestemmingsplannen onderdeel geworden van het Omgevingsplan van rechtswege. Het omgevingsplan van rechtswege bestaat uit twee onderdelen:

1. de bestaande ruimtelijke plannen; en
2. de bruidsschat.

Zolang het Omgevingsplan niet wordt gewijzigd, en de vigerende ruimtelijke plannen dus niet komen te vervallen, wordt nog gesproken van bestemmingen en bestemmingsplanregels in het omgevingsplan van rechtswege.

Ter plaatse van het projectgebied geldt, op grond van het bestemmingsplan “Centrum 2013”, de enkelbestemming ‘Maatschappelijk’. Deze gronden zijn bestemd voor (gebouwen ten behoeve van) maatschappelijke dienstverlening en door de geldende functieaanduiding ‘Onderwijs’ ook voor onderwijsdoeleinden. Met tevens ondergeschikt:

- tuinen, erven en terreinen;
- wegen en paden;
- groenvoorzieningen;
- speelvoorzieningen;

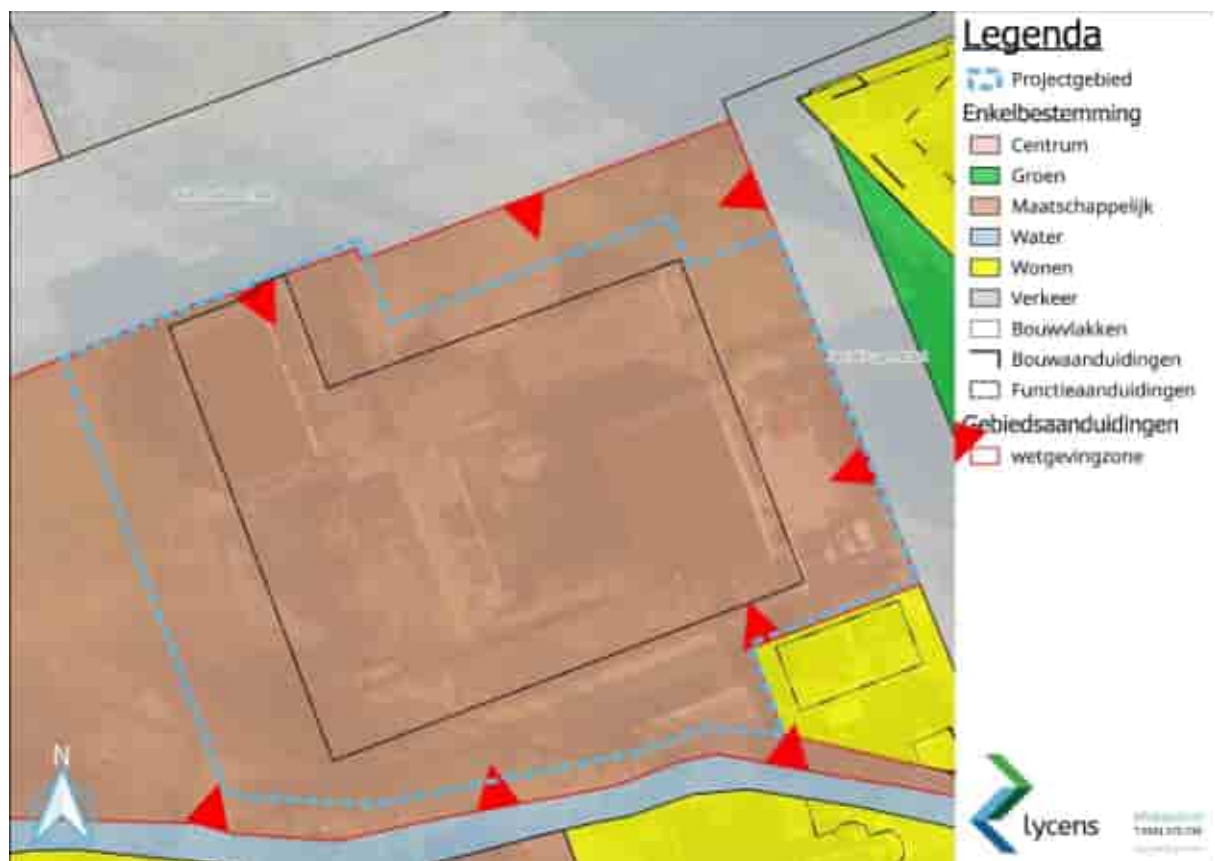
- parkeervoorzieningen;
- ondersteunende horeca;
- overpaden en inritten ten behoeve van aanliggende bestemmingen;
- voorzieningen ten behoeve van afvoer, tijdelijke berging en infiltratie van hemelwater;
- nutsvoorzieningen;

met de daarbij behorende:

- bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

Ter plaatse van, de contouren van, de bestaande bebouwing geldt een bouwvlak en middels een maatvoering 'maximum bouwhoogte: 8 m'. Daarnaast geldt voor het gehele perceel de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie Middel (binnen kom)', voor nadere beschouwing hiervan wordt verwezen naar paragrafen 3.5.5 en 4.5. Tot slot geldt ter plaatse van het projectgebied de gebiedsaanduiding 'wetgevingszone – wijzigingsgebied 1'. Burgemeester en wethouders kunnen op basis hiervan onder voorwaarden de bestemming wijzigen in 'Wonen'. Eén van de voorwaarden is dat sprake is van een maximale bouwhoogte van 12 m.

In onderstaande figuur is een uitsnede opgenomen van de verbeelding behorende bij het bestemmingsplan "Centrum 2013".

Figuur 5: Verbeelding bestemmingsplan "Centrum 2013"

Onderstaande Tabel 1 beschrijft de overige bestemmingsplannen die ter plaatse gelden met een beknopte beschrijving van de relevantie.

Tabel 1: Bestemmingsplannen in het Omgevingsplan

Bestemmingsplan	Vaststellingsdatum	Relevantie
Parapluplan Kamerbewoning	27-08-2010	Het projectgebied ligt binnen de aanduiding 'zone kamerbewoning'. Doormiddel van dit bestemmingsplan wordt kamerverhuur/kamerbewoning binnen woningen toegestaan.
Parapluplan parkeren Hengelo	22-05-2018	Dit plan bevat het gemeentelijke parkeerbeleid. De ontwikkeling moet aan dit beleid conformeren. In 3.5 is aan het parkeerbeleid getoetst.
Parapluherziening Wonen	03-09-2019	Ziet toe op het deprogrammeren van woningbouwmogelijkheden. Op basis van het plan is het niet toegestaan om (on)zelfstandige wooneenheden toe te voegen. Het onderhavige initiatief is dan ook niet mogelijk op grond van dit bestemmingsplan.
Parapluplan Flitsbezorgdiensten	21-06-2023	Ziet toe op het reguleren van flitsbezorgdiensten en darkstores. Niet relevant.
Parapluplan afwijkingsregels	20-12-2023	Dit plan voorziet in een vervangende/aanvullende regeling ten aanzien van binnenplanse afwijkingsmogelijkheden. Er zijn geen binnenplanse afwijkingsmogelijkheden die de beoogde ontwikkeling mogelijk maken. Niet relevant.
Parapluplan standplaatsen	10-04-2024	Dit bestemmingsplan heeft als doel om het gemeentelijk standplaatsenbeleid goed uit te kunnen voeren. Onderhavig initiatief heeft geen betrekking op standplaatsen. Niet relevant.

1.3.1 Strijdigheid

De voorgenomen woonfuncties zijn in strijd met de geldende enkelbestemming 'Maatschappelijk'. Daarnaast overschrijdt het ontwerp de geldende maximum bouwhoogte. Tevens overschrijdt het ontwerp de maximale bouwhoogte van 12 meter zoals opgenomen in de geldende wijzigingsbevoegdheid en onderdeel van het bestemmingsplan "Centrum 2013", waarmee geen gebruik kan worden gemaakt van deze binnenplanse wijzigingsbevoegdheid.

Op basis van het voorgaande is de beoogde (her)ontwikkeling ter plaatse van het projectgebied planologisch niet mogelijk, hiertoe ontbreken de gebruiks- en bouw mogelijkheden.

Een wijziging dan wel afwijking van het planologisch regime is noodzakelijk om de beoogde ontwikkeling (planologisch) mogelijk te maken. In voorliggend geval wordt middels een omgevingsvergunning BOPA van het vigerend planologisch regime afgeweken.

Voor de BOPA gelden de beoordelingsregels uit het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Dat betekent dat de vergunning alleen wordt verleend:

- a) met het oog op een evenwichtige toedeling van functies (artikel 8.0a, tweede lid Bkl);
- b) als daarbij wordt voldaan aan de beoordelingsregels uit artikel 8.0b tot en met 8.0e Bkl. Die beoordelingsregels komen overeen met de regels die gelden voor het opstellen van een omgevingsplan. Dat betekent dat ook de instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Bkl gelden voor de BOPA.

Daarnaast is op basis van het “Parapluplan Wonen” het niet toegestaan om zelfstandige wooneenheden toe te voegen. Omdat het initiatief voorziet in het toevoegen van wooneenheden is het initiatief eveneens strijdig met het “Parapluplan Wonen”.

Voorliggende onderbouwing toont aan dat met de BOPA sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

1.4 Voorbereiding / Verkenningfase met stakeholders

1.4.1 Vooroverleg / advies ruimtelijke tafel gemeente

In het najaar van 2023 is door de gemeente Hengelo gestart met een gunningstraject voor de verkoop van de voormalige Rijkskweekschool en herontwikkeling van de bebouwing. Het ontwerp woog hierin zwaarder dan de prijs. Twaalf geïnteresseerde partijen hebben een inschrijving gedaan, waarvan er uiteindelijk vijf uitgekozen werden voor de selectiefase. De vijf ideeën werden op basis van onderscheidenheid, participatie in de buurt, cultuurhistorische waarden en het ontwerp door een deskundig team beoordeeld. Domain Vastgoed B.V., initiatiefnemer van onderhavig project, had volgens het stadsbestuur het beste plan van de gegadigden.

De herontwikkeling van de voormalige Rijkskweekschool kan worden beschouwd als integrale ontwikkeling, waarbij stedenbouwkundig wordt aangesloten op de nabij gelegen ontwikkelingen van de Dr. Ariënschool, Het Badhuis, de Wemen Weelde Parkappartementen en de herinrichting van de Drienerbeek. Gedurende de planvorming heeft in dat kader dan ook afstemming en overleg plaatsgevonden met zowel de gemeente Hengelo als het waterschap Vechtstromen. Het initiatief is positief beoordeeld en de meegegeven aandachtspunten met betrekking tot zaken als stedenbouw, groen en water(huishouding) zijn meegenomen in het ontwerp.

1.4.2 Participatie omgeving

Ten behoeve van onderhavig project heeft een uitvoerig participatietraject plaatsgevonden. Onderstaand wordt een beknopte toelichting gegeven, het volledige participatieverslag is opgenomen in Bijlage 8.

Op 16 april 2024 zijn, ten behoeve van de beoogde ontwikkeling en in het kader van participatie, circa 120 adressen aangeschreven. Dit betreffen omwonenden in de directe omgeving van het projectgebied, aan de Oldenzaalsestraat, Ir. M. Schefferlaan, Paul Krugerstraat en Schalkburgerstraat. De omwonenden hebben een informatiebrief ontvangen met de bouwplannen, een link naar de projectwebsite alsook toezegging dat een informatieavond volgt.

Op de website www.wemenpark.nl, die is opgericht ten behoeve van de reeks (her)ontwikkelingen aan de Oldenzaalsestraat, worden de ontwikkelingen toegelicht. Ook bestaat de mogelijkheid voor geïnteresseerden om zich in te schrijven voor de nieuwsbrief omtrent de (her)ontwikkelingen. Tevens is op deze website een contactformulier opgenomen, zodat belanghebbenden dan wel geïnteresseerden met initiatiefnemer in contact kunnen komen.

Daarnaast zijn op 16 april 2024 de plannen gedeeld met het bestuur van het naastgelegen appartementengebouw Badhuis.

Op 17 juni 2024 is, in het kader van informatievoorziening, een bouwboard geplaatst op de hoek Oldenzaalsestraat/Paul Krugerstraat.

8 januari 2025 hebben de aangeschreven omwonenden een uitnodiging ontvangen voor een informatie- en inspraakavond. Deze avond heeft plaatsgevonden op 22 januari 2025, hierbij waren circa 35 tot 40 mensen aanwezig. Ook de gemeente Hengelo en initiatiefnemer waren op deze avond vertegenwoordigd. Het plan is goed bevallen; initiatiefnemer heeft vele complimenten ontvangen. De gestelde vragen en beantwoording zijn terug te vinden in het participatieverslag.

Op basis van vorenstaande wordt gesteld dat in voldoende mate participatie heeft plaatsgevonden ten behoeve van de beoogde ontwikkeling.

1.5 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk vormen de daaropvolgende hoofdstukken de verantwoording van de activiteit die deze motivering mogelijk maakt. Hoofdstuk 2 bevat een beschrijving en analyse van de huidige en gewenste ruimtelijk- functionele situatie. In hoofdstuk 3 wordt het Rijks-, provinciaal-, regionaal- en gemeentelijk beleid beschreven. In hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5 wordt inzicht gegeven in diverse omgevingsaspecten die relevant zijn voor de fysieke leefomgeving. In hoofdstuk 6 komen de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid aan de orde. Hoofdstuk 7 bevat de belangafweging en conclusie van deze motivering. De bijlagen zijn opgenomen in hoofdstuk 8.

2 Beschrijving van het project

2.1 Geschiedenis van het gebied

Het projectgebied ligt aan de Paul Krugerstraat, op de hoek met de Oldenzaalsestraat en nabij het stadscentrum van Hengelo. Onderstaand is een beknopte beschrijving opgenomen van de historische ontwikkeling in en rondom het projectgebied, voor een meer gedetailleerde beschrijving wordt verwezen naar Op de Holtinger kaart van 1773-1813 is zowel het projectgebied als de naastgelegen Drienerbeek zichtbaar. Binnen het projectgebied is bebouwing zichtbaar, dit betreft mogelijk de oliemolen van Huis Hengelo, dat gelegen was op circa 200 meter ten noordwesten van het projectgebied. Ook andere kaarten laten eenzelfde beeld zien. Kaarten daterend uit 1850 laten zien dat de molen sinds die tijd niet meer aanwezig is. In een later stadium is bebouwing aan de Oldenzaalsestraat ontstaan. Kaartmateriaal uit 1899 laat zien dat het verloop van de beek is aangepast. De Rijkskweekschool binnen het projectgebied is in 1963 gerealiseerd. Het gaat in dit geval om de zogenaamde Rijks Pedagogisch Academie. In dit gebouw werden in de beginjaren leraren opgeleid. Door de jaren heen hebben verschillende onderwijsinstellingen het gebouw betrokken. In onderstaande figuur is een kaartbeeld opgenomen van de historische ontwikkeling in het projectgebied en de (directe) omgeving. Door onnauwkeurige georeferentie van het historisch kaartmateriaal dient de situering van het projectgebied als indicatief te worden beschouwd.

Figuur 6: Historische ontwikkeling projectgebied en omgeving

In de huidige situatie is de voormalige school niet meer als zodanig in gebruik. Er worden enkel nog ruimten antikraak bewoond. Het geheel is in slechte staat van onderhoud. Daarnaast is de bebouwing asbesthoudend. Ook wordt het perceel op verscheidende plekken overwoekerd door onkruid. Dit heeft een negatieve invloed op de omgevingskwaliteit. Onderstaand zijn figuren opgenomen van de huidige situatie in het projectgebied.

Figuur 7: Vogelvluchtperspectief huidige situatie projectgebied

Figuur 8: Straatbeeld huidige situatie, genomen vanaf Paul Krugerstraat

Figuur 9: Straatbeeld huidige situatie, genomen vanaf Oldenzaalsestraat

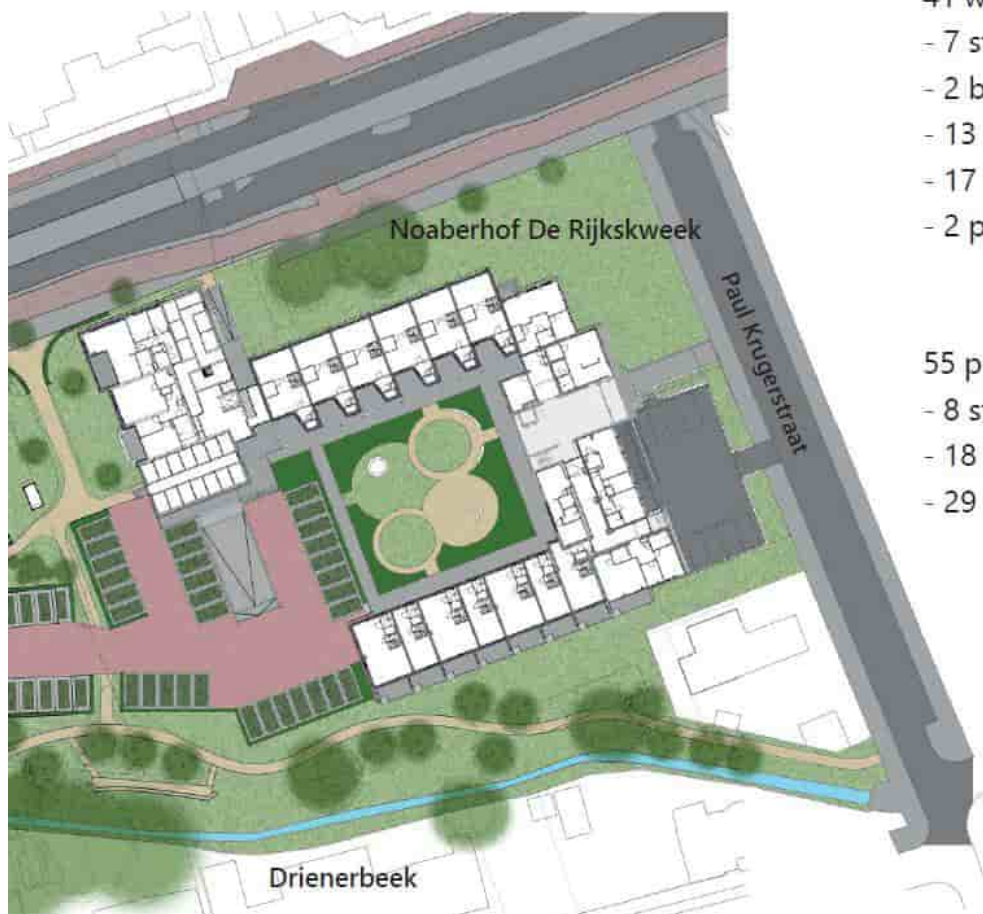
2.2 Gebiedsontwikkeling & ruimtelijke karakteristiek

Onderhavig initiatief voorziet in de herontwikkeling van de voormalige Rijksskweekschool tot woongebied. Omdat sprake is van een inbreidingslocatie, is in het ontwerp aansluiting gezocht bij de bestaande bebouwing. Tevens wordt aansluiting gezocht bij de naastgelegen (her)ontwikkelingen aan de Oldenzaalsestraat, te weten de Dr. Ariënsschool, Het Badhuis, de Wemen Weelde Parkappartementen en de herinrichting van de Drienerbeek. De beoogde terreininrichting is bijgevoegd als Bijlage 1 – Terreininrichting.

De hoofdingang van de Rijksskweekschool, in de oostvleugel van de bebouwing, blijft behouden en wordt herontwikkeld ten behoeve van een mix aan woontypen. De zuidelijke vleugel wordt gesloopt en ter plaatse zijn rijwoningen beoogd. Ook de noordvleugel wordt gesloopt. Ter plaatse van de voormalige gymzaal, in de noordwestelijke hoek van de bebouwing, is een appartemententoren met zeven bouwlagen beoogd. De bouwhoogte hiervan bedraagt circa 23 m. Tussen de voormalige gymzaal en te behouden oostvleugel zijn rijwoningen beoogd. De westelijke vleugel wordt gesloopt, deze gronden worden betrokken bij de beoogde gemeenschappelijke tuin ter plaatse van de voormalige binnenplaats. De woonfuncties worden onder andere op deze tuin georiënteerd.

Door het verwijderen van de westelijke vleugel van de voormalige school, realisatie van een gemeenschappelijke groene buitenruimte en inpassing ten opzichte van de Drienerbeek, ontstaat een luchtige en groene opzet. De parkeerplaatsen worden aangelegd in halfverharding en ingepast met groen, ten behoeve van de ruimtelijk uitstraling, het verbeteren van infiltratiemogelijkheden en het voorkomen van een hitte-eiland-effect. Om diezelfde redenen wordt het groen op het perceel voorzien van wadi's.

Naar aard en omvang sluit de herontwikkeling zowel aan bij de ruimtelijk opzet en cultuurhistorische waarde van de voormalige Rijksskweekschool als de naastgelegen ontwikkelingen aan de Oldenzaalsestraat. Zodoende wordt een positieve bijdrage geleverd aan de omgevingskwaliteit en ontstaat een aantrekkelijke leefomgeving waar samen wordt gewoond. In figuren 1 en 2 zijn reeds impressies opgenomen van de beoogde situatie. Onderstaand zijn een situatietekening, aanvullende impressies en gevelbeelden van de beoogde situatie opgenomen.

41 woningen:

- 7 studio's
- 2 bungalows
- 13 rijwoningen
- 17 appartementen
- 2 penthouses

55 parkeerplaatsen:

- 8 st. voorplein
- 18 st. parkeerkelder
- 29 st. maaiveld

Figuur 10: Situatietekening beoogde situatie (impressie)

Figuur 11: Beoogde situatie zuidzijde (impressie)

Figuur 12: Beoogde situatie oriëntatie op binnentuin (impressie)

Figuur 13: Gevelbeeld Oldenzaalsestraat en Paul Krugerstraat

2.3 Wonen

Onderhavig project voorziet in de realisatie van 41 wooneenheden en een mix van verschillende woningtypen. De gemeente Hengelo streeft ernaar dat 25% van de nieuw te bouwen woningen wordt gerealiseerd in het sociale segment, derhalve wordt in voorliggend geval voorzien in 10 woningen in het sociale segment. Daarmee levert het project zowel een positieve bijdrage aan de

Figure 1 is a detailed floor plan of the 'De Oude Kerk' (The Old Church) complex in Amsterdam. The plan shows the layout of the church and its surrounding buildings, with rooms numbered and color-coded. The main church area is green, the adjacent building is red, the adjacent building is blue, and the adjacent building is purple. The plan includes labels for 'Oudekerkstraat', 'Paul Krugerstraat', 'Dinnerbaak', and 'De Oude Kerk'. The plan also includes a legend for room numbers and a table of room numbers and their corresponding room names.

Room number	Room name
1	kerkruimte
2	kerkruimte
3	kerkruimte
4	kerkruimte
5	kerkruimte
6	kerkruimte
7	kerkruimte
8	kerkruimte
9	kerkruimte
10	kerkruimte
11	kerkruimte
12	kerkruimte
13	kerkruimte
14	kerkruimte
15	kerkruimte
16	kerkruimte
17	kerkruimte
18	kerkruimte
19	kerkruimte
20	kerkruimte
21	kerkruimte
22	kerkruimte
23	kerkruimte
24	kerkruimte
25	kerkruimte
26	kerkruimte
27	kerkruimte
28	kerkruimte
29	kerkruimte
30	kerkruimte
31	kerkruimte
32	kerkruimte
33	kerkruimte
34	kerkruimte
35	kerkruimte
36	kerkruimte
37	kerkruimte
38	kerkruimte
39	kerkruimte
40	kerkruimte
41	kerkruimte
42	kerkruimte
43	kerkruimte
44	kerkruimte
45	kerkruimte
46	kerkruimte
47	kerkruimte
48	kerkruimte
49	kerkruimte
50	kerkruimte
51	kerkruimte
52	kerkruimte
53	kerkruimte
54	kerkruimte
55	kerkruimte
56	kerkruimte
57	kerkruimte
58	kerkruimte
59	kerkruimte
60	kerkruimte
61	kerkruimte
62	kerkruimte
63	kerkruimte
64	kerkruimte
65	kerkruimte
66	kerkruimte
67	kerkruimte
68	kerkruimte
69	kerkruimte
70	kerkruimte
71	kerkruimte
72	kerkruimte
73	kerkruimte
74	kerkruimte
75	kerkruimte
76	kerkruimte
77	kerkruimte
78	kerkruimte
79	kerkruimte
80	kerkruimte
81	kerkruimte
82	kerkruimte
83	kerkruimte
84	kerkruimte
85	kerkruimte
86	kerkruimte
87	kerkruimte
88	kerkruimte
89	kerkruimte
90	kerkruimte
91	kerkruimte
92	kerkruimte
93	kerkruimte
94	kerkruimte
95	kerkruimte
96	kerkruimte
97	kerkruimte
98	kerkruimte
99	kerkruimte
100	kerkruimte

2.4 Verkeer en infrastructuur

2.4.1 Verkeersgeneratie

20

[illegible]

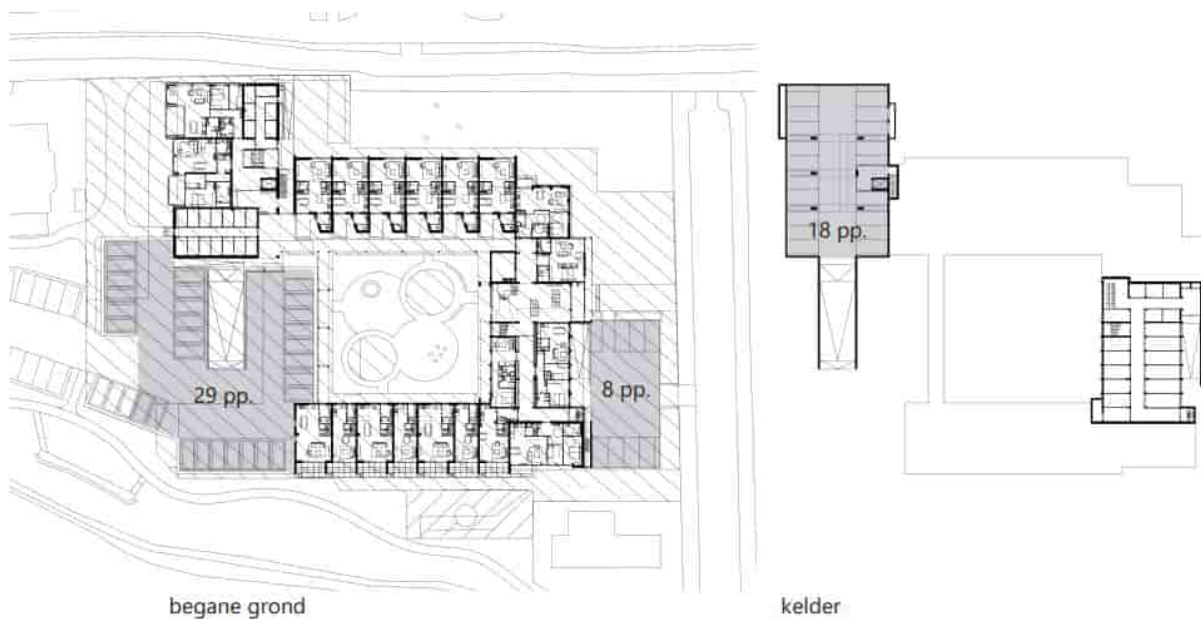
2.4.2 Parkeerbehoefte

- 8 parkeerplaatsen ten oosten van bebouwing;
- 29 parkeerplaatsen ten westen van de bebouwing;
- 18 parkeerplaatsen in een parkeerkelder onder de appartemententoren.

Laadpalen zijn nog niet ingetekend. Er wordt een aansluiting gerealiseerd ten behoeve van laadpalen. Toekomstige bewoners hebben in de koopovereenkomst de mogelijkheid om een laadpaal aan te schaffen. De uitvoerbaarheid van laadpalen is hiermee aangetoond. Daarnaast is voldoende parkeergelegenheid aanwezig op eigen terrein om fietsen te stallen.

Totaalplan Wemenpark

eerder aangevraagd en getoetst op de vereiste parkeernormen. Hieruit is reeds gebleken dat er voldoende parkeergelegenheid aanwezig is of dat hieraan kan worden voldaan.

Figuur 16: Situatietekening beoogde parkeerplaatsen

2.4.3 Ontsluiting

Op basis van de verkeersgeneratie zoals berekend in subparagraaf 2.4.1 en de inrichting van de parkeerplaatsen zoals opgenomen in 2.4.2, wordt verondersteld dat $(47 / 55 * 100 =)$ 85% van de verkeersgeneratie aan de westzijde van het projectgebied wordt ontsloten. De overige $(8 / 55 * 100 =$ afgerond) 15% van de verkeersgeneratie wordt aan de oostzijde ontsloten. De verdeling van de verkeersgeneratie is daarmee als volgt:

- Verkeersgeneratie parkeerplaatsen westzijde: $(85\% \times 265,7 =$ afgerond) 226 motorvoertuigbewegingen per etmaal;
- Verkeersgeneratie parkeerplaatsen oostzijde: $(15\% \times 265,7 =$ afgerond) 40 motorvoertuigbewegingen per etmaal.

Het verkeer van/naar de parkeerplaatsen in de westzijde van het projectgebied wordt in westelijke richting via de Dr. Ariënsstraat ontsloten. Het verkeer komt hier uit op een splitsing met de Wemenstraat. Vervolgens slaat het verkeer rechtsaf in noordelijke richting en komt uit op de splitsing met de Oldenzaalsestraat. Gezien de Dr. Ariënsstraat een doodlopende straat betreft, die specifiek is aangelegd voor de ontwikkelingen aan de Oldenzaalsestraat, en de omliggende wegenstructuur is ingericht voor doorgaand stadsverkeer, wordt aangenomen dat er voldoende capaciteit op deze wegen is om het verkeer te ontsluiten.

De parkeerplaatsen aan de oostzijde van het projectgebied worden, net als in de bestaande situatie, in zuidelijke richting via de Paul Krugerstraat ontsloten. Vervolgens slaat het verkeer linksaf naar de Colensostraat. Het verkeer komt hier uit op een splitsing met de Oude Molenweg. Gezien de inrichting van de wegenstructuur en het feit dat de verkeersgeneratie van/naar deze zijde van het projectgebied niet tot nauwelijks toeneemt ten opzichte van de bestaande (vergunde) situatie, wordt aangenomen dat er voldoende capaciteit op deze wegen is om het verkeer te ontsluiten.

Gezien de geldende maximumsnelheid van 30 km/u ter plaatse van de Paul Krugerstraat en Dr. Ariënsstraat, de aanwezigheid van separate fietspaden ter plaatse van de omliggende

stadsontsluitingswegen en aanwezigheid van trottoirs & wandelpaden, wordt de infrastructuur ook veilig geacht voor fietsers en voetgangers. Tevens liggen nabij het projectgebied meerdere bushaltes, waardoor het projectgebied bereikbaar is met het OV.

Totaalplan Wemenpark

Voorliggend initiatief staat niet op zichzelf en daarmee de verkeersgeneratieberekeningen van het plan ook niet. Het initiatief moet op verkeerskundig gebied gezien worden in samenhang met de twee bestaande woongebouwen (dr. Arriënschool en het Badhuis) en de Wemen Weelde aan de Dr. Ariënsstraat 111 t/m 167. Deze plannen en projecten zijn al eerder aangevraagd en getoetst. Hieruit is reeds gebleken dat de omliggende wegen de extra verkeersgeneratie aankunnen en er geen congestie wordt veroorzaakt.

2.4.4 Conclusie

De verkeersgeneratie als gevolg van onderhavig project heeft geen onevenredige gevolgen voor de omgeving. De verkeersveiligheid wordt hierdoor gewaarborgd en de verkeersafwikkeling komt niet in het geding. Ook is op basis hiervan geen verkeersoverlast te verwachten. Daarnaast wordt op eigen terrein voorzien in voldoende parkeerplaatsen voor de toekomstige bewoners en bezoekers.

3 Beleid en regelgeving

3.1 Algemeen

Ruimtelijke initiatieven zoals het onderhavige initiatief moeten voldoen aan de daarvoor opgestelde regels. Ook moet het project passen binnen het daarvoor geldende beleid. In dit hoofdstuk is beoordeeld of het project past binnen het beleid en de regelgeving.

3.2 Rijksbeleid en Rijksregels

3.2.1 Nationale omgevingsvisie

Algemeen

De Nationale Omgevingsvisie (hierna: NOVI) biedt een duurzaam perspectief voor de Nederlandse leefomgeving. Hiermee moet ingespeeld worden op de grote uitdagingen die te wachten staan. De NOVI biedt een kader, geeft richting en maakt keuzes waar dat kan. Tegelijkertijd is er ruimte voor regionaal maatwerk en gebiedsgerichte uitwerking. Omdat de verantwoordelijkheid voor het omgevingsbeleid voor een groot deel bij provincies, gemeenten en waterschappen ligt, kunnen inhoudelijke keuzes in veel gevallen het beste op regionaal niveau worden gemaakt. Met de NOVI zet de Rijksoverheid een proces in gang waarmee keuzes voor onze leefomgeving sneller en beter gemaakt kunnen worden.

Aan de hand van een toekomstperspectief op 2050 brengt de NOVI de langetermijnvisie in beeld. In de NOVI benoemt het Rijk 21 nationale belangen voor het omgevingsbeleid, inclusief de opgaven en de rol van het Rijk in het realiseren van deze opgaven. Deze opgaven komen samen in vier prioriteiten:

- Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie.
- Duurzaam economisch groeipotentieel.
- Sterke en gezonde steden en regio's.
- Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

De druk op de fysieke leefomgeving in Nederland is zo groot, dat belangen soms botsen. Het streven vanuit de NOVI is om combinaties te maken en win-win situaties te creëren. In sommige gevallen moeten belangen worden afgewogen en scherper keuzes worden gemaakt. Hiertoe gebruikt de NOVI drie afwegingsprincipes:

- Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies: In het verleden is scheiding van functies vaak te rigide gehanteerd. Met de NOVI wordt gezocht naar maximale combinatiemogelijkheden tussen functies, gericht op een efficiënt en zorgvuldig gebruik van de ruimte.
- Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal: wat de optimale balans is tussen bescherming en ontwikkeling, tussen concurrentiekracht en leefbaarheid, verschilt van gebied tot gebied. Sommige opgaven en belangen wegen in het ene gebied zwaarder dan in het andere.
- Afwentelen wordt voorkomen: het is van belang dat de leefomgeving zoveel mogelijk voorziet in mogelijkheden en behoeften van de huidige generatie van inwoners zonder dat dit ten koste gaat van die van toekomstige generaties.

Locatie specifiek

In de NOVI zijn geen locatie specifieke ambities opgenomen voor de planlocatie.

Uitgangspunten

Onderhavig project voorziet in de realisatie van 41 woningen, waarvan 25% in het sociale segment. De wooneenheden worden gerealiseerd conform de meest recente veiligheid- en duurzaamheidsvereisten. Daarbij wordt geïnvesteerd in ruimtelijke kwaliteit en klimaatadaptatie met het toevoegen van groen en waterberging, en het beperken van verharding. Blijkens voorliggende onderbouwing is de ontwikkeling passend bij de locatie en wordt een bijdrage geleverd aan de algehele toekomstbestendigheid van Hengelo.

Conclusie

Op basis van voorgaande wordt geconcludeerd dat de voorgenomen ontwikkeling voldoet aan de NOVI.

3.2.2 Instructieregels Rijk en maatwerkregels (AMvB's)

Algemeen

De instructieregels van het Rijk staan in hoofdstuk 5 van het Bkl. De instructieregels over een evenwichtige toedeling van functies staan in afdeling 5.1 Bkl en gaan over thema's zoals water, veiligheid en geluid, en tevens over nationale belangen, zoals elektriciteitsvoorziening, doorvaart rijksvaarwegen en erfgoed. Hoofdonderwerpen met betrekking tot de evenwichtige toedeling van functies aan locaties zijn:

- waarborgen van veiligheid (paragraaf 5.1.2)
- beschermen van waterbelangen (paragraaf 5.1.3)
- beschermen van gezondheid en milieu (paragraaf 5.1.4), waaronder instructieregels voor de kwaliteit van de buitenlucht, trillingen, geluid en geur en bodemkwaliteit;
- beschermen van landschappelijke of stedenbouwkundige waarden en cultureel erfgoed (paragraaf 5.1.5), waaronder de ladder voor duurzame verstedelijking;
- het behoud van ruimte voor toekomstige functies (paragraaf 5.1.6) voor autowegen, buisleidingen, natuur- en recreatiegebieden;
- het behoeden van de staat en werking van infrastructuur of voorzieningen voor nadelige gevolgen van activiteiten (paragraaf 5.1.7), waaronder landsverdediging en nationale veiligheid, elektriciteitsvoorziening, rijksvaarwegen en luchtvaart, fiets- en wandelroutes, aanwijzing van woningbouwcategorieën;
- het bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare buitenruimte voor personen (paragraaf 5.1.8).

Daarnaast bevat afdeling 5.2 van het Bkl instructieregels voor de uitoefening van taken voor de fysieke leefomgeving. Daarbij gaat het onder meer om het voorkomen van belemmeringen van gebruik en beheer van spoorwegen en rijkswegen.

Locatie specifiek

Op grond van het Bkl gelden ter plaatse van het projectgebied gebiedsaanwijzingen, deze zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 2: Locatie specifieke gebiedsaanwijzingen

Gebiedsaanwijzing	Strekking voorschrift
Gebieden waar bouwwerken het radarbeeld kunnen verstoren	Maximale hoogte van bouwwerken om verstoring te voorkomen
Uitsluitingsgebieden hyperscale datacentra	Toelaten van hyperscale datacentra voorkomen

Uitgangspunten

In onderstaande tabel is de relevantie van de gebiedsaanwijzingen beoordeeld.

Tabel 3: Beoordeling locatie specifieke gebiedsaanwijzingen

Gebiedsaanwijzing	Beoordeling relevantie
Gebieden waar bouwwerken het radarbeeld kunnen verstoren	Er geldt een maximale bouwhoogte ter bescherming van het radarbeeld. In casu wordt deze bouwhoogte niet overschreden.
Uitsluitingsgebieden hyperscale datacentra	In casu wordt geen hyperscale datacentrum mogelijk gemaakt.

Voor de beoordeling van de instructieregels wordt verwezen naar de behandeling van de aspecten van de fysieke leefomgeving zoals opgenomen in hoofdstukken 4 en 5.

3.2.3 Ladder voor duurzame verstedelijking

De Ladder voor duurzame verstedelijking is een instructieregel van het Rijk ten behoeve van een zorgvuldig ruimtegebruik en het tegengaan van leegstand. Bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen moet worden beoordeeld of er echt behoefte aan is en of de ontwikkeling ook binnen het stedelijk gebied mogelijk is.

Wettelijk kader

In artikel 5.129g Bkl staat de instructieregel dat de Ladder wordt toegepast bij een nieuwe stedelijke ontwikkeling. Een stedelijke ontwikkeling is de ontwikkeling of uitbreiding van een bedrijventerrein, een zeehaventerrein, een woningbouwlocatie, kantoren, een detailhandelsvoorziening of een andere stedelijke voorziening die voldoende substantieel is.

Artikel 5.129g Bkl legt geen grens vast wat voldoende substantieel is. In uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zijn wel lijnen uitgezet. Er is een overzichtsuitspraak over de Ladder. De Afdeling geeft hierin geen harde ondergrenzen, maar stelt wel 'in beginsel' grenzen.

Locatie specifiek

De voorgenomen ontwikkeling betreft een inbreidingslocatie nabij de binnenstad van Hengelo.

Uitgangspunten

Wat onder stedelijke ontwikkeling wordt verstaan is in het Bkl opgenomen. Een stedelijke ontwikkeling wordt gedefinieerd als 'de ontwikkeling of uitbreiding van een bedrijventerrein, een zeehaventerrein, een woningbouwlocatie, kantoren, een detailhandel-voorziening of een andere stedelijke voorziening en die voldoende substantieel is.' Of een ontwikkeling of uitbreiding voldoende substantieel is volgt uit jurisprudentie. Daaruit blijkt onder meer dat een woningbouwontwikkeling die voorziet in de realisatie van meer dan 11 woningen binnen de bebouwde kom moet worden aangemerkt als woningbouwlocatie. Ook een kantoor, detailhandelsvoorziening of bedrijf met een oppervlakte van meer dan 500 m² bruto vloeroppervlak kan worden beschouwd als een stedelijke ontwikkeling.

Stedelijke ontwikkeling of niet?

In de bestaande planologische situatie mogen in het projectgebied geen woningen worden gebouwd. Derhalve is sprake van een netto toevoeging van 41 wooneenheden. Hiermee is sprake van meer dan 11 woningen zoals bedoeld in de uitspraak ABRvS 16 september 2015; ECLI:NL:RVS:2015:2921,

waardoor sprake is van een woningbouwlocatie en dus een stedelijke ontwikkeling. De Ladder is daarom van toepassing op het onderhavige initiatief.

Nieuw of niet?

De Laddertoets geldt alleen voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Beoordeeld moet dan worden of er een nieuw of groter beslag op de ruimte is. Dus of het ruimtelijke besluit meer bebouwing mogelijk maakt dan het geldende omgevingsplan toestaat. Dit gaat over bestaande bebouwing. En ook over de bebouwing die nog kan worden gebouwd volgens het omgevingsplan, mits hiervoor de Ladder is toegepast.

Het gaat dus om een stedelijke ontwikkeling die een nieuw of groter planologisch beslag legt op de ruimte. Of, als er alleen een wijziging van de gebruiksfunctie is, op een andere manier wezenlijke ruimtelijke effecten heeft.

Van belang is dus in hoeverre het plan:

- in vergelijking met het vorige plan, voorziet in een functiewijziging; en
- welk planologisch beslag op de ruimte het plan mogelijk maakt in vergelijking met het vorige plan.

In het projectgebied is in de bestaande situatie uitsluitend het bouwen en gebruiken van bebouwing ten behoeve van maatschappelijke dienstverlening en onderwijsdoeleinden toegestaan. Het geldende bouwvlak heeft een oppervlak van circa 3.450 m² en mag volledig worden bebouwd, waarmee maximaal 3.450 m² aan bebouwing mogelijk is. De maximaal toegestane bouwhoogte bedraagt 8 m.

Zoals toegelicht in paragraaf 2.2, is in het ontwerp van de voorgenomen ontwikkeling aangesloten op de contouren van de bestaande bebouwing. Echter, de westvleugel van de voormalige Rijkskweekschool wordt gesloopt en deze gronden worden betrokken bij de gemeenschappelijke buitenruimte. De 'tweedimensionale' footprint van het gebouw neemt in de beoogde situatie dus af. Tegelijkertijd neemt de bruto vloeroppervlakte toe, onder andere door de realisatie van een appartemententoren met zeven bouwlagen en bouwhoogte van circa 23 m. In z'n zinnigheid maakt het nemen planologische besluit een groter beslag op de ruimte mogelijk. De stedelijke ontwikkeling is derhalve "nieuw". Wel is in de bestaande situatie reeds sprake van een stedelijk gebruik.

Conform de ladder voor duurzame verstedelijking moet worden aangetoond dat sprake is van behoefte aan de nieuwe stedelijke ontwikkeling.

Behoeftebepaling

Als een omgevingsplan een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, wordt rekening gehouden met de behoefte aan die stedelijke ontwikkeling. Dit met het oog op het belang van zorgvuldig ruimtegebruik en het tegengaan van leegstand. Hiervoor is niet relevant of het projectgebied binnen of buiten het stedelijk gebied ligt. De behoefte wordt beoordeeld op het niveau van het verzorgingsgebied van de ontwikkeling. Dit gebied kan verschillen naar gelang de aard en omvang van de voorziene stedelijke ontwikkeling. De behoefte is het saldo van de aantoonbare vraag naar de ontwikkeling verminderd met het bestaande aanbod. Het aanbod dat feitelijk nog niet is gerealiseerd, maar wel in een omgevingsplan of omgevingsvergunning is vastgelegd, wordt meegerekend.

Het heeft de voorkeur om de woningen binnenstedelijk te bouwen. Als de woningen buiten het stedelijk gebied worden geprojecteerd, wordt rekening gehouden met de mogelijkheden om de woningen binnen het stedelijk gebied te bouwen.

Gelet op hetgeen behandeld in hoofdstuk 1 en 2 maakt het projectgebied onderdeel uit van het stedelijk gebied.

Kwantitatieve en kwalitatieve behoefte

Op basis van het beleid zoals behandeld in paragraaf 3.5, bestaat er in het verzorgingsgebied (gemeente Hengelo) zowel een concrete kwantitatieve- als kwalitatieve behoefte aan de geprojecteerde woningen. Voor de periode 2021-2030 is in de woonagenda de ambitie vastgelegd om 3.000 tot 4.500 woningen te realiseren. Vertrekpunt is dat 25% van deze woningen worden gerealiseerd in het sociale segment. Het woonprogramma met 25% sociale woningbouw past goed in het beleid. Binnen de huidige harde plancapaciteit kunnen deze aantallen niet behaald worden. Daarbij komt dat het plangebied op de huidige situatie bestaat uit een school die leegstaat en in een slechte staat verkeert, wat deze plek een zeer geschikte (inbreidings)locatie maakt voor woningbouw.

Onderhavig initiatief voorziet derhalve in een aantoonbare kwantitatieve behoefte aan woningen. Tevens voorziet het voornemen, in lijn met de kwalitatieve gemeentelijke ambities, in 25% van de woningen in het sociale segment.

Daarbij neemt de vraag naar duurzame en energiezuinige wooneenheden toe. Hier voorziet het initiatief in, waarmee er tevens een aanzienlijke investering in binnenstedelijke omgevingskwaliteit en toekomstbestendigheid (klimaatadaptiviteit) plaatsvindt.

Geconstateerd wordt dat het plan voorziet in de behoefte en het plan derhalve voldoet aan de ladder voor duurzame verstedelijking.

3.2.4 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat het onderhavige initiatief in lijn is met het van toepassing zijnde rijksbeleid en voldoet aan de Rijksregels.

3.3 Provinciaal beleid en provinciale regels

3.3.1 Provinciale omgevingsvisie

In de Omgevingsvisie schetsen Provinciale Staten hun visie op de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van de provincie. Het vizier is daarbij gericht op 2030. Zij geven aan wat volgens hen de ambities en doelstellingen van provinciaal belang zijn en hoe zij Gedeputeerde Staten opdragen deze te realiseren.

Het provinciaal beleid voor de fysieke leefomgeving staat primair in dienst van de sociaaleconomische ontwikkeling van Overijssel. Dit betekent dat de provincie ruimte wil bieden voor de ontwikkeling van werkgelegenheid en hoogwaardige woonmilieus tot stand willen brengen. Dynamiek ziet de provincie als een kans om de ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid te versterken. Dit wordt gedaan door in te zetten op een evenwichtige afweging van beleidsambities waaronder waterveiligheid, een gezond milieu en goede volksgezondheid. Daarnaast wordt ook gestuurd op het versterken van de waardevolle en karakteristieke kenmerken van het landschap.

Om de omgevingsvisie tot uitvoering te brengen bevat deze een uitvoeringsmodel. In dat model staan de stappen 'of', 'waar' en 'hoe' centraal. Om een goed evenwicht te vinden tussen het bieden van ruimte aan initiatieven en het waarborgen van publieke belangen, varieert de provinciale sturing. Soms is deze sturing normstellend, maar meestal is de sturing richtinggevend of inspirerend.

3.3.2 Instructieregels provincie (omgevingsverordening)

De Omgevingsverordening Overijssel is het provinciaal juridisch instrument dat wordt ingezet voor die onderwerpen waaraan de provincie hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch geborgd is. De inzet van de verordening beperkt zich tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of noodzakelijk is om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen. De Omgevingsverordening richt zich dan ook - net zo breed als de Omgevingsvisie Overijssel - uitsluitend op de fysieke leefomgeving in de provincie Overijssel. Dit betekent dat regels worden gesteld op het gebied van de ruimtelijke ordening, maar ook op het gebied van mobiliteit, milieu, natuur, water en bodem. Het uitgangspunt 'decentraal wat kan, centraal wat moet' is toegepast bij de flexibiliteitsbepalingen in de verordening. Waar mogelijk zijn afwijkingsmogelijkheden toegepast in plaats van ontheffingsbepalingen.

3.3.3 Sturingsfilosofie, uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel

Algemeen

Artikel 4.7 van de Omgevingsverordening richt zich op het versterken van ruimtelijke kwaliteit door het toepassen van de OF-, WAAR- en HOE-benadering volgens het uitvoeringsmodel van de Omgevingsvisie Overijssel. Dit model is gebaseerd op drie niveaus. Aan de hand van de drie niveaus kan worden gezien of een ruimtelijke ontwikkeling passend is binnen het provinciaal beleid voor de fysieke leefomgeving.

De betreffende niveaus worden onderstaand toegelicht, waarna per niveau de doorwerking in het onderhavige plan en de toetsing van de activiteiten aan het uitvoeringsmodel aan de orde komt.

Generieke beleidskeuze (of)

Generieke beleidskeuzes vloeien voort uit keuzes van EU, Rijk of provincie. Het zijn keuzes die bepalend zijn voor de vraag of ontwikkelingen mogelijk zijn. De generieke beleidskeuzes zijn vaak normstellend. Als deze beleidskeuzes het gevolg zijn van provinciale keuzes zijn ze verankerd in de Omgevingsverordening Overijssel.

Ontwikkelingsperspectieven (waar)

Als uit de beoordeling in het kader van de generieke beleidskeuzes blijkt dat de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling aanvaardbaar is, vindt een toets plaats aan de ontwikkelingsperspectieven. In de Omgevingsvisie is een spectrum van ontwikkelperspectieven beschreven voor de groene en stedelijke omgeving. De ontwikkelingsperspectieven geven richting aan wat waar ontwikkeld zou kunnen worden. Daar waar generieke beleidskeuzes een geografische begrenzing hebben, zijn ze consistent doorvertaald in de ontwikkelingsperspectieven. De ontwikkelingsperspectieven zijn richtinggevend en bieden de nodige flexibiliteit voor de toekomst.

Gebiedskenmerken (hoe)

Op basis van gebiedskenmerken in vier lagen gelden specifieke kwaliteitsvoorwaarden en -opgaven voor ruimtelijke ontwikkelingen. De kwaliteitsopgaven en -voorwaarden op basis van gebiedskenmerken kunnen te maken hebben met landschappelijke inpassing, infrastructuur, milieuaspecten, bodemaspecten, cultuurhistorie, toeristische en recreatieve aantrekkingskracht, natuur, water, etc. De gebiedskenmerken zijn over het algemeen richtinggevend of inspirerend. De provincie onderscheidt de volgende vier lagen:

1. Natuurlijke laag;
2. Laag van het agrarisch cultuurlandschap;
3. Stedelijke laag;
4. Laag van beleving.

Locatie specifiek

Toetsing Generieke beleidskeuzes (Of)

Artikel 4.4 (principe van concentratie)

1. In omgevingsplannen worden alleen de ontwikkeling van woningbouw, bedrijventerrein, stedelijke voorzieningen, met bijbehorende infrastructuur en groenvoorzieningen mogelijk gemaakt als die voorzien in een lokale behoefte of in de behoefte van bijzondere doelgroepen.
2. Daarbij geldt voor bedrijventerreinen dat lokale behoefte wordt ingevuld als bedoeld voor lokaal gewortelde bedrijvigheid.
3. In gebieden die deel uitmaken van een stedelijk netwerk kan het omgevingsplan voorzien in een bovenregionale behoefte aan ontwikkeling van woningbouw, bedrijventerrein, stedelijke voorzieningen, met bijbehorende infrastructuur en groenvoorzieningen.
4. In gebieden die deel uitmaken van een streekcentrum kan een omgevingsplan voorzien in een regionale behoefte aan ontwikkeling van woningbouw, bedrijventerrein, stedelijke voorzieningen, met bijbehorende infrastructuur en groenvoorzieningen, mits dit past binnen de regionale programmering voor de regio waartoe het streekcentrum behoort.
5. Een omgevingsplan kan voorzien in (een deel van) de behoefte van een buurgemeente aan ontwikkeling van woningbouw, bedrijventerrein, stedelijke voorzieningen, met bijbehorende infrastructuur en groenvoorzieningen, als dit past binnen de regionale programmering van de regio waartoe de gemeente behoort.

Toets Artikel 4.4 (principe van concentratie)

1. Op grond van de toetsing aan het gemeentelijk beleid wordt geconstateerd dat met de woningbouw wordt voorzien in een concrete lokale behoefte, zowel kwantitatief als kwalitatief.
2. Er is geen sprake van een bedrijventerrein.
3. Hengelo is onderdeel van het stedelijk netwerk, namelijk netwerkstad Twente. Er wordt niet voorzien in bovenregionale behoefte.
4. Hengelo betreft geen streekcentrum. Er wordt niet voorzien in regionale behoefte.
5. De ontwikkeling voorziet in de lokale behoefte van Hengelo en niet in de behoefte van een buurgemeente.

Geconcludeerd wordt dat onderhavig initiatief in lijn is met artikel 4.4.

Artikel 4.5 (zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik)

- 1) Omgevingsplannen maken alleen extra ruimtebeslag voor stedelijke functies in de Groene Omgeving mogelijk aansluitend op bestaand bebouwd gebied en als aannemelijk gemaakt is dat:
 - a) er voor deze opgave in redelijkheid geen ruimte beschikbaar is binnen het bestaande bebouwd gebied;
 - b) de ruimte binnen het bestaand bebouwd gebied ook niet geschikt te maken is door herstructurering en transformatie; en
 - c) mogelijkheden voor meervoudig ruimtegebruik binnen het bestaand bebouwd gebied optimaal zijn benut.
- 2) Omgevingsplannen voorzien alleen in nieuwe ontwikkelingen in de Groene Omgeving die een extra ruimtebeslag door bouwen en verharding leggen, als aannemelijk gemaakt is dat:
 - a) (her)benutten van bestaande bebouwing in de Groene Omgeving in redelijkheid niet mogelijk is; en
 - b) mogelijkheden voor combinatie van functies op bestaande erven optimaal zijn benut.
- 3) Het tweede lid is niet van toepassing op stedelijke functies waarvoor extra ruimtebeslag op de Groene Omgeving plaatsvindt in de vorm van uitleg van dorpen en steden.

Toets Artikel 4.5 (zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik)

- 1) De ontwikkeling vindt plaats ter plaatse van bestaand stedelijk gebied. Er is geen sprake van extra ruimtebeslag in de Groene Omgeving.
- 2) De ontwikkeling vindt plaats ter plaatse van bestaand stedelijk gebied. Er is geen sprake van extra ruimtebeslag in de Groene Omgeving.
- 3) De ontwikkeling vindt plaats ter plaatse van bestaand stedelijk gebied. Er is geen sprake van extra ruimtebeslag in de Groene Omgeving.

Geconcludeerd wordt dat onderhavig initiatief in lijn is met artikel 4.5.

Artikel 4.6 (toekomstbestendigheid)

In omgevingsplannen worden alleen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt, anders dan voor tijdelijk gebruik, waarvan aannemelijk is dat die toekomstbestendig zijn en dus:

- 1) de mogelijkheden van toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien niet in gevaar brengen;
- 2) duurzaam en evenwichtig bijdragen aan het welzijn van mensen, economische welvaart en het beheer van natuurlijke voorraden; en
- 3) ook op lange termijn toegevoegde waarde hebben.

Toets Artikel 4.6 (toekomstbestendigheid)

Op basis van voorliggende motivering wordt geconstateerd dat sprake is van een nieuwe ontwikkeling die toekomstbestendig is op grond van:

- 1) Hoofdstukken 4 en 5 en de uitgevoerde project-mer-beoordeling (paragraaf 5.9);
- 2) Hoofdstukken 4 en 5 en de uitgevoerde project-mer-beoordeling (paragraaf 5.9);
- 3) Hoofdstuk 3 in de zin dat de ontwikkeling bijdraagt aan de ambities en doelstellingen van de verscheidene beleidsstukken van de relevante overheden.

Geconcludeerd wordt dat onderhavig initiatief in lijn is met artikel 4.6.

Toetsing Ontwikkelingsperspectieven (waar)

In dit geval zijn vooral de ontwikkelingsperspectieven voor de stedelijke omgeving van belang. In de stedelijke omgeving is de uitdaging om de economische centra bereikbaar te houden en door herstructurering de kwaliteit van de woonomgevingen en bedrijfslocaties te vergroten. Op basis van de provinciale omgevingsvisie geldt ter plaatse van het projectgebied 'Woon- en werklocaties binnen de stedelijke netwerken'.

Woon- en werklocaties binnen de stedelijke netwerken

Rond de binnensteden liggen de diverse woon- en werklocaties, elk met hun eigen woon-, werk- of mixmilieu. Herstructurering en transformatie moeten deze vitaal en aantrekkelijk houden en de diversiteit aan milieus versterken. Herstructurering en transformatie bieden kansen om te anticiperen op klimaatverandering (bijvoorbeeld door ruimte voor groen, natuur of water te reserveren). Van belang is de stedelijke ontwikkeling altijd af te stemmen op de kenmerken van het watersysteem, bijvoorbeeld door in laaggelegen gebieden bij bouw- en evacuatieplannen rekening te houden met risico's op overstroming of wateroverlast. Herstructurering en transformatie kunnen ook bijdragen aan de energietransitie (door het nemen van energie-efficiënte maatregelen en/of het opwekken van duurzame energie door bijvoorbeeld het aanwezige dakoppervlak te benutten).

Toetsing Woon- en werklocaties buiten de stedelijke netwerken

Binnen het ontwikkelingsperspectief is ruimte voor herstructurering, inbreiding en transformatie. Onderhavig initiatief bestaat uit de herontwikkeling van een niet toekomstbestendige binnenstedelijke maatschappelijke functie, ten behoeve van woningbouw voor de lokale behoefte. Dit is passend bij het ontwikkelperspectief en er is dan ook geen sprake van een belemmering voor het initiatief.

Toetsing Gebiedskenmerken (hoe)

Op basis van gebiedskenmerken in vier lagen (natuurlijke laag, laag van het agrarisch-cultuurlandschap, stedelijke laag en laag van beleving) gelden specifieke kwaliteitsvoorwaarden en -opgaven voor ruimtelijke ontwikkelingen. De “Natuurlijke laag” en de “Laag van het agrarisch cultuurlandschap” kunnen in dit geval buiten beschouwing blijven aangezien de oorspronkelijke waarden van deze lagen niet meer voorkomen in het projectgebied.

Stedelijke laag

In de ‘Stedelijke laag’ ontstaat de koppeling van de sociale en fysieke dynamiek van de stedelijke functies aan het verbindende netwerk van wegen, paden, spoorwegen en kanalen. Elke stad of dorp bezit zijn eigen karakteristieke ruimtelijke, sociale en functionele opbouw en kwaliteiten. Het projectgebied is op de gebiedskenmerkenkaart in de ‘Stedelijke laag’ aangeduid met het gebiedstype ‘historische centra, binnensteden’.

‘historische centra, binnensteden’

De historische centra, binnensteden vormen de functionele en emotionele kernen van de steden en dorpen. Ruimtelijk kenmerkend zijn de compacte bebouwingsstructuur, veelal binnen (voormalige) omwalling en veel individuele karakterverschillen op korte afstand. De ontwikkelingen in historische centra en binnensteden staan in het teken van een hoge dynamiek: functieveranderingen, verdichting en inbreiding. De ambitie is om vitale stads- en dorpscentra met een gevarieerd functioneel en ruimtelijk beeld te creëren. Het eigen karakter van het centrum wordt opgezocht en versterkt. Als herstructurering, inbreiding en toevoeging van bebouwing plaats vinden in de individueel ontwikkelde stadswijken van de bebouwingsschil 1900 - 1955, dan dragen deze bij aan behoud, versterking en vernieuwing van de individuele bebouwing met een eigen karakter en uitstraling. Ontwikkelingen voegen zich in maat, schaal en ritme naar de omliggende bebouwing.

Toetsing stedelijke laag

Door de oostvleugel inclusief hoofdingang van de voormalige Rijkskweekschool te behouden, de bestaande contouren van de bebouwing in ogenschouw te nemen in het ontwerp en stedenbouwkundig aan te sluiten op de naastgelegen ontwikkelingen, wordt zowel een gevarieerd functioneel en ruimtelijke beeld gecreëerd als het eigen karakter van het centrum van Hengelo opgezocht en versterkt. Daarbij is de nodige aandacht besteed aan de ruimtelijke inpassing van het initiatief met ruimte voor groen en water. De ontwikkeling voorziet in een bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit. De herontwikkeling van de voormalige Rijkskweekschool ten behoeve van woningbouw, inclusief 25% in het sociale segment, is passend voor de stedelijke laag.

3.3.4 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat het onderhavige initiatief in lijn is met het van toepassing zijnde provinciale beleid en voldoet aan de provinciale (instructie)regels.

3.4 Beleid Waterschap

3.4.1 Waterbeheerprogramma 2022-2027

Algemeen

Het waterbeheerprogramma 2022-2027 van Vechtstromen beschrijft de maatregelen die het waterschap wil nemen om de ambities uit de Watervisie te realiseren. Dit omvat zowel nieuw beleid als bestaand beleid en maatregelen. Het programma volgt logisch op de Watervisie 2050, die in het voorjaar van 2021 is vastgesteld.

Enkele specifieke maatregelen in het waterbeheerprogramma 2022-2027 van Vechtstromen zijn:

1. Klimaatadaptatie: Het versterken van de waterveiligheid en het aanpassen aan klimaatverandering, zoals het verhogen van dijken en het creëren van waterbergingsgebieden.
2. Natuurontwikkeling: Het herstellen en ontwikkelen van natuurlijke watergebieden, zoals het aanleggen van nieuwe beeklopen en het creëren van vispassages.
3. Waterkwaliteit: Maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren, zoals het verminderen van nutriëntenbelasting en het aanleggen van natuurvriendelijke oevers.
4. Innovatie en samenwerking: Samenwerking met andere partijen en het stimuleren van innovatieve oplossingen voor waterbeheer.

Locatie specifiek

Niet van toepassing.

Uitgangspunten

Onderhavig initiatief moet conformeren aan het Waterbeheerprogramma 2022-2027. In paragraaf 4.1 is de weging van het waterbelang toegelicht. In het kader van deze weging is beschreven op welke wijze invulling is gegeven aan het omgevingsaspect water in het onderhavige project. Geconstateerd wordt dat het onderhavig initiatief in lijn is met het Waterbeheerprogramma 2022-2027.

3.4.2 Waterschapsverordening

Algemeen

Op grond van artikel 56 juncto artikel 78 van de Waterschapswet stelt het waterschap verordeningen vast die het nodig oordeelt voor het behartigen van de opgedragen taak. De taken die aan het waterschap zijn opgedragen zijn volgens artikel 1 van de Waterschapswet de zorg voor het watersysteem en zorg voor het zuiveren van afwaterwater en eventueel kunnen de zorg voor andere waterstaatsaangelegenheden worden opgedragen, bijvoorbeeld het vaarwegbeheer. Naast de Waterschapswet, die de organisatie van de waterschappen regelt, geeft de Ow en de daarop gebaseerde regelgeving allerlei bepalingen over de inhoud van het waterbeheer. In artikel 2.5 van de Ow is de grondslag voor de waterschapsverordening opgenomen. Hierin is bepaald dat het algemeen bestuur van het waterschap één waterschapsverordening vaststelt waarin regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen.

Locatiespecifiek

Ter plaatse van het projectgebied gelden gebiedsaanwijzingen. Hiermee zijn regels van toepassing op nader gedefinieerde activiteiten. Geconstateerd wordt dat in het onderhavige initiatief geen sprake is van activiteiten waarvoor op grond van de waterschapsverordening regels gelden.

Uitgangspunten

Geconstateerd wordt dat in het onderhavige initiatief geen sprake is van activiteiten waarvoor op grond van de waterschapsverordening regels gelden.

3.4.3 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat het onderhavige initiatief in lijn is met het van toepassing zijnde waterschapsbeleid en voldoet aan de regels van de waterschapsverordening.

3.5 Gemeentelijk beleid

3.5.1 Omgevingsvisie

Algemeen

De gemeente Hengelo werkt momenteel aan de uitwerking van de Omgevingsvisie voor het Stedelijk gebied. Derhalve wordt navolgend getoetst aan de Structuurvisie Hengelo 2030.

Op 3 juli 2007 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie Hengelo 2030 vastgesteld. Het document bevat de visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Hengelo voor de lange termijn. In de structuurvisie Hengelo 2030 wordt op basis van een beschrijving van de kernkwaliteiten, de historie, de maatschappelijke tendensen en de ambities een samenhangende en integrale uitwerking van een nieuwe koers voor Hengelo naar 2030 neergezet. De keuzes die daarbij zijn gemaakt zijn het inzetten op de sterke punten van de stad en te gaan van groei naar kwaliteit. Dat betekent nauwelijks meer uitbreiding, maar inbreiding en functiemenging in bestaand stedelijk gebied en het investeren in het omringende landschap. Deze koers brengt een vijftal kernopgaven met zich mee:

1. Versterking van de economische structuur;
2. Een binnenstad voor ontmoetingen;
3. De sociale opgave;
4. Het landschap de stad in;
5. Ruimtelijke kwaliteit.

Locatie specifiek

Niet van toepassing.

Uitgangspunten

Onderhavig initiatief heeft betrekking op een inbreidingslocatie in bestaand stedelijk gebied. Hier worden 41 wooneenheden gerealiseerd, waarvan 25% in het sociale segment. Hiermee wordt bijgedragen aan de Hengelose (sociale) woningbouwopgave richting 2030. Met de inzet op inbreiding met oog voor ruimtelijke kwaliteit en toekomstbestendigheid (sociale opgave, groen, klimaatadaptiviteit) vindt een ontwikkeling plaats die bijdraagt aan de ambities van de structuurvisie.

3.5.2 Programma Water en Riolering 2023-2027

Algemeen

Het Programma Water en Riolering 2023-2027 (PWR) is in oktober 2023 door de gemeenteraad van Hengelo vastgesteld. Het PWR beschrijft hoe de gemeente omgaat met water en riolering. Het plan omvat de watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Hierin staan doelen, ambities, aanpak en benodigde middelen vermeld. Zo wil Hengelo een klimaatadaptief systeem creëren, zowel voor droge als natte extremen. Het PWR is een vernieuwde vorm van het Gemeentelijk Rioleringsplan.

Hierbij wordt rekening gehouden met de volgende zorgplichten:

- Het stedelijk afvalwater inzamelen en transporteren naar een RWZI of overnamepunt
- Het overtollig hemelwater inzamelen en lokaal verwerken of afvoeren naar een geschikte locatie
- Beperken van de nadelige gevolgen van grondwater

Afvalwater

Het belangrijkste doel van de afvalwaterzorg is het waarborgen van de volksgezondheid. Voor de afvalwaterzorgplicht hanteert de gemeente onderstaande doelen:

- Doelmatige inzameling en transport van stedelijk afvalwater
- Voorkomen van ongewenste emissies/gezondheidsrisico's en beperken overlast voor de omgeving

Perceeleigenaren moeten zelf zorgen voor de riolering op eigen terrein. Vuil en schoon water moeten gescheiden blijven. Afvalwater moet op de juiste manier worden aangeboden op de perceelsgrens.

Hemelwater

Bij alle ontwikkelingen en bedrijfsperven (in- en uitbreidingen) moet de ontwikkelaar zorgen voor berging, zodat water vertraagd wordt afgevoerd. Voorwaarden voor het inzamelen en verwerken door gemeente is dat het hemelwater op de juiste wijze wordt aangeboden op de grens van het perceel met de openbare weg. Bij nieuwe woningen en bedrijfsperven (in- en uitbreidingen) moet het hemelwater geleidelijk worden afgevoerd door het water eerst te bergen.

Voor herontwikkelingen streeft het waterschap naar 55 mm/m² voor het verhard oppervlak in de nieuwe situatie. De gemeente volgt het waterschap hierin. In een bestaande situatie is het soms lastig dan wel onmogelijk deze bergingsopgave te realiseren. Op basis van maatwerkafwegingen dient de ontwikkelaar dan samen met de gemeente en het waterschap af te wegen wat haalbaar is.

Bij nieuwe ontwikkelingen aan of nabij een beek of ander oppervlaktewater (afstand tot 100 meter vanaf de grens), moet de ontwikkelaar het regenwater bergen volgens de richtlijnen en vervolgens vertraagd naar het oppervlaktewater afvoeren. In bijzondere gevallen kan in overleg met de gemeente hiervan worden afgeweken. Bijvoorbeeld als er al gescheiden riolering ligt met voldoende capaciteit, waarop kan worden aangesloten.

Grondwater

De perceeleigenaar is wettelijk gezien zelf verantwoordelijk voor het oplossen van eventuele nadelige gevolgen op eigen perceel met betrekking tot grondwaterproblemen. De gemeente wijst perceel- en gebouweigenaar op hun eigen verantwoordelijkheid voor het hebben van voldoende ontwatering op eigen terrein en het hebben van een waterdichte kelder. Door de gemeente worden alleen maatregelen getroffen indien sprake is van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand en indien het treffen van maatregelen doelmatig is. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt uitgegaan van de natuurlijke grondwatersituatie, door de bouw daarop af te stemmen en/of het maaiveld op te hogen in combinatie met grondwaterverbetering. Door de aanwezigheid van slecht doorlatende leemgronden is in Hengelo vaak, aanvullend, ook nog drainage nodig.

Ook lage grondwaterstanden komen voor en gaan in de toekomst meer voorkomen. Om droogteschade aan groen te beperken zet de gemeente in op het aanvullen van de grondwaterstand door meer regenwater te infiltreren. Dat doet de gemeente door:

- Verhard oppervlak te vervangen door groen
- Het realiseren van ondergrondse waterbergingen en wadi's

Indien werkzaamheden/maatregelen gaan leiden tot structureel te hoge grondwaterstanden, zijn compenserende maatregelen nodig, zoals bijvoorbeeld de aanleg van drainage.

Oppervlaktewater

Hoewel oppervlaktewater niet tot de gemeentelijke zorgplichten behoort, kunnen het oppervlaktewatersysteem en het rioolstelsel niet langer worden beschouwd als twee gescheiden systemen. Het oppervlaktewater is primair in het beheer van waterschap Vechtstromen. Samen met waterschap Vechtstromen geeft de gemeente Hengelo invulling aan een duurzaam beheer van het oppervlaktewater en de doelen van Kaderrichtlijn Water, om zo te komen tot een gezond oppervlaktewatersysteem. Een van de ambities van de gemeente is beekherstel ten behoeve van het vergroten van de algehele waterberging.

Locatie specifiek

In voorliggend geval is sprake van herontwikkeling binnen bestaand stedelijk gebied. Conform beleid geldt derhalve een waterbergingseis van 55 mm/m². Direct ten zuiden van het projectgebied ligt de Drienerbeek. Conform beleid moet regenwater binnen het projectgebied worden geborgen en vervolgens vertraagd naar het oppervlaktewater afgevoerd.

Uitgangspunten

Onderhavig initiatief moet conformeren aan het PWR 2023-2027. In paragraaf 4.1 is de weging van het waterbelang opgenomen. In het kader van deze weging is beschreven op welke wijze invulling is gegeven aan het omgevingsaspect water in het onderhavige project. Geconstateerd wordt dat het onderhavig initiatief in lijn is met het PWR 2023-2027.

3.5.3 Woonagenda 2021-2030 & Kwaliteitskader voor nieuwe wooninitiatieven 2023

Algemeen

De Woonagenda 2021-2030 van de gemeente Hengelo heeft als ambitie om in tien jaar tijd 3.000 tot 4.500 nieuwe woningen toe te voegen. Hierbij is het streven dat 25% van deze nieuwbouw in het sociale huursegment wordt gerealiseerd. De woonagenda richt zich niet alleen op aantallen, maar ook op kwaliteit en voorzieningen. Prettig wonen omvat namelijk meer dan alleen een dak boven je hoofd; het gaat ook om nabijheid van onderwijs, winkels, cultuur, recreatie, zorg, groen, werkgelegenheid en een gezonde woonomgeving. Zo draagt Hengelo bij aan een toekomstbestendige stad waarin economische kracht en leefbaarheid hand in hand gaan.

Het 'Kwaliteitskader voor nieuwe woningbouw initiatieven' (versie 2023) van de gemeente Hengelo heeft als doel om de kwaliteit van woningbouwplannen te beoordelen en te bevorderen. Het fungeert als leidend instrument bij het opnemen van nieuwe woningbouwplannen in het bestaande woningbouwprogramma. Hierbij wordt gekeken naar de complementariteit met het Woningbouwprogramma, het gewenste woonmilieu op een specifieke locatie en de aansluiting bij de beoogde doelgroep. De gemeente streeft naar kwalitatief programmeren en bouwen naar behoefte, met aandacht voor duurzaamheid en betaalbaarheid.

Locatiespecifiek

Niet van toepassing.

Uitgangspunten

Onderhavig initiatief voorziet in de realisatie van 41 woningen, waarvan 25% in het sociale segment. Daarbij wordt voorzien in duurzame woningen in een leefbare groene, klimaatadaptieve leefomgeving. Hiermee draagt het initiatief bij aan de ambities van het woonbeleid. Geconstateerd wordt dat het project in lijn is met het woonbeleid.

3.5.4 Parkeren Nota Autoparkeren (2008-2012) en Parapluplan parkeren Hengelo

Algemeen

In december 2008 heeft de gemeenteraad de Nota Autoparkeren 2008-2012 vastgesteld. Het parkeerbeleid geldt voor heel Hengelo, dus voor het centrum én in de schil- en overige (buiten)gebieden rondom het centrum.

De gemeente Hengelo wil evenwicht bereiken tussen enerzijds de parkeervraag en anderzijds de optimale combinatie van bereikbaarheid en leefbaarheid. Uitgangspunt hierbij is een leefbare en bereikbare (binnen)stad door middel van sturend (minder blik op straat), vraagvolgend parkeerbeleid (bewoners), locatie beleid en bevorderen van andere (duurzame) vervoerswijzen zoals openbaar vervoer en fiets (verschuiving in de modal split).

Parkeernormering (motorvoertuigen)

Hengelose parkeernormen behoren ook tot het in december 2008 door de gemeenteraad vastgestelde parkeerbeleid. De parkeernormering is gebaseerd op de parkeerkencijfers zoals deze landelijk zijn uitgegeven door het kennis instituut CROW. De parkeerkencijfers zijn gedifferentieerd naar stedelijkheidsgraad/stadsomvang en stedelijke zone.

Binnen de beschikbare en relatief grote bandbreedte van deze kencijfers is voor de Hengelose situatie een keuze gemaakt voor parkeernormen per stedelijke zone (centrum, schil of rest kom), functie en aandeel bezoekers. Voor veel functies is binnen die totale bandbreedte de gemiddelde

waarde genomen van de CROW parkeerkencijfers en, na de benodigde parkeeronderzoeken, tot Hengelose norm verheven.

Middels het bestemmingsplan 'Parapluplan parkeren Hengelo' is het parkeerbeleid van de Nota Autoparkeren vervat in het Omgevingsplan van rechtswege. Hiermee is het beleid van toepassing op het projectgebied en moet in de toekomstige situatie worden voldaan aan de parkeernormen.

Locatie specifiek

Op basis van het parkeerbeleid is sprake van 'sterk stedelijk gebied'. Het projectgebied is gesitueerd in de zone 'tot grens centrumring'.

Uitgangspunten

In subparagraaf 2.4.2 heeft reeds een beschouwing plaatsgevonden van de toekomstige parkeerbehoefte conform het beleid van de gemeente Hengelo. Op basis van deze beschouwing wordt geconcludeerd dat in de beoogde situatie wordt voldaan aan de geldende parkeernormen.

3.5.5 Archeologie

Algemeen

Op 13 februari 2018 heeft de gemeenteraad de 'Erfgoedverordening 2018' vastgesteld. Met de Erfgoedverordening 2018 kan de gemeente gemeentelijke (archeologische) monumenten, beschermde gezichten en gebieden aanwijzen. In het belang van de archeologische monumentenzorg kan de gemeenteraad bij verordening regels stellen aan onderzoek in het kader van het doen van opgravingen, of vaststellen in welke gevallen afgezien wordt van nader archeologisch onderzoek of het opleggen van de verplichting daartoe.

Locatie specifiek

Voor het projectgebied zijn de archeologische verwachtingswaarde en de daarbij behorende regels vastgelegd in het Omgevingsplan van rechtswege in het bestemmingsplan "Centrum 2013". Ter plaatse van het projectgebied geldt de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie Middel (binnen kom)'. Indien bouwwerken worden gerealiseerd, waarbij de oppervlakte van bestaande bebouwing voor zover gelegen op of onder peil wordt uitgebreid met een oppervlakte groter dan 500 m² én een diepte dieper dan 40 cm, is archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Uitgangspunten

In het kader van onderhavig project heeft archeologisch onderzoek plaatsgevonden. De bevindingen hiervan zijn behandeld in paragraaf 4.5. Op basis van dit onderzoek wordt geadviseerd om de ondergrondse sloop van de bebouwing archeologisch te begeleiden, en vervolgens onderzoek uit laten voeren voor de bodemingrepen dieper dan 95 cm-mv.

3.5.6 Groenplan Hengelo 2015

Algemeen

Het Groenplan Hengelo is een integrale benadering van het groen in Hengelo in relatie tot water, duurzaamheid en ecologie, met strategische afwegingen op het gebied van beheerbaarheid en investeringen. Het Groenplan bevat een visie op het groen in Hengelo in relatie tot de omgeving. Het groen in de stad is belangrijk voor gezondheid, ecologie, ruimtelijke vormgeving, beleving, ontspanning en ontmoeting. Doelstelling is het beschermen en versterken van de gezonde groene basis in de stad, ten behoeve van een optimale leefbaarheid nu én in de toekomst.

gebaseerd op de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties en streeft naar 60% CO₂-reductie in 2030, conform het Rijksbeleid. De focus ligt op complexe vraagstukken zoals klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie, mobiliteit en een inclusieve gezonde samenleving. Samenwerking met inwoners, bedrijven en andere betrokkenen is essentieel om deze doelen te bereiken.

De centrale doelstellingen zijn gericht op een duurzame toekomst voor Hengelo. Enkele belangrijke doelen zijn:

- 60% CO₂-reductie in 2030: De gemeente streeft naar aanzienlijke vermindering van de uitstoot van broeikasgassen om klimaatverandering tegen te gaan.
- Energietransitie: Het bevorderen van duurzame energiebronnen en het verminderen van afhankelijkheid van fossiele brandstoffen.
- Circulaire economie: Het stimuleren van hergebruik, recycling en verminderen van afval.
- Inclusieve gezonde samenleving: Het creëren van een leefbare stad waarin iedereen zich thuis voelt.

Klimaatadaptatie

De gemeente Hengelo heeft een klimaatadaptatiestrategie opgesteld: Groen Blauw Hengelo. De klimaatadaptatiestrategie van de gemeente Hengelo richt zich op het voorbereiden van de stad op klimaatverandering. Belangrijke aspecten zijn veiligheid, leefbaarheid, gezondheid en biodiversiteit. Concrete acties worden ondernomen om Hengelo klimaatbestendig te maken. Enkele specifieke maatregelen in de klimaatadaptatiestrategie van de gemeente Hengelo zijn:

- Vergroening van de stad: Het aanleggen van meer groen, zoals parken, bomen en groene daken, om hittestress te verminderen en water vast te houden.
- Waterberging en afvoer: Het creëren van waterbergingssystemen en het verbeteren van de afvoer van regenwater om overstromingen te voorkomen.
- Hitte-eilandeffect tegengaan: Door het plaatsen van schaduwrijke plekken, het bevorderen van koelere materialen en het aanleggen van waterpartijen wordt het hitte-eilandeffect verminderd.
- Bewustwording en participatie: De gemeente betreft inwoners, bedrijven en organisaties bij klimaatadaptatie en stimuleert bewustwording en actieve deelname.
- Klimaatbestendig bouwen: Bij nieuwbouw en renovatie wordt rekening gehouden met klimaatbestendige maatregelen, zoals waterdoorlatende bestrating en groene gevels.

Locatiespecifiek

Niet van toepassing.

Uitgangspunten

Onderhavig initiatief voorziet in de herontwikkeling van een bestaande binnenstedelijke locatie ten behoeve van woningbouw. De voormalige Rijkskweekschool is niet meer als zodanig in gebruik, in slechte staat van onderhoud en er worden enkel nog ruimten antikraak bewoond. Bovendien wordt het perceel op meerdere plekken overwoekerd door onkruid. De bebouwing en inpassing draagt in de huidige situatie niet bij aan de omgevingskwaliteit. Daarbij is de locatie grotendeels verhard en geen sprake van (bovengrondse) waterbergende voorzieningen, dit draagt bij aan het hitte-eilandeffect en overbelasting van het riool bij extreme regenbuien.

In de plaats van de voormalige school worden duurzame energiezuinige woningen gerealiseerd. De woningen voldoen aan de meest recente BENG-normen. 25% van de beoogde woningen vallen in het

sociale segment. Het projectgebied wordt toekomstbestendig ingericht met ruimte voor groen en water. Er worden bovengrondse waterbergende voorzieningen aangelegd, waarmee de geldende waterbergingsopgave binnen het projectgebied wordt ingevuld. Ook wordt een overstortvoorziening aangelegd, zodat hemelwater ten tijde van hevige regenval kan worden afgevoerd op de Drienerbeek. Overbelasting van het gemeentelijke rioolstelsel wordt hiermee tegengegaan.

Geconstateerd wordt dat op verschillende wijzen wordt bijgedragen aan de ambities van de gemeente Hengelo omtrent duurzaamheid van klimaatadaptie.

3.5.8 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat het onderhavige initiatief in lijn is met het van toepassing zijnde gemeentelijke beleid.

3.6 Omgevingswaarden

In het Omgevingsplan gemeente Hengelo zijn (nog) geen omgevingswaarden opgenomen. Toetsing hieraan is derhalve niet aan de orde.

4 Randvoorwaarden

4.1 Weging van het waterbelang

4.1.1 Wettelijk kader

Water en Bodem sturend

Het kabinet wil water en bodem sturend laten zijn bij beslissingen over de inrichting van ons land. Dat heeft de ministerraad besloten, op voorstel van minister Harbers en staatssecretaris Heijnen van Infrastructuur en Waterstaat. Om bij de inrichting van Nederland meer rekening te houden met water en bodem heeft het kabinet 33 structurerende keuzes gemaakt. Veel van deze keuzes zijn randvoorwaarden waarmee provincies samen met alle betrokken partijen een gebiedsgerichte aanpak kunnen opstellen. Dit is maatwerk, want er zijn grote verschillen tussen de gebieden. Een aantal voorbeelden van deze keuzen die ook voor Hengelo relevant zijn:

- We creëren ruimte voor het vasthouden, bergen en afvoeren van water in onze ruimtelijke inrichting, landgebruik en landbeheer.
- We passen de maatlat voor een klimaatadaptieve en natuurinclusieve bebouwde omgeving toe. Op het moment van schrijven wordt deze maatlat opgesteld. Naar verwachting zal de maatlat begin 2023 van kracht worden.
- Er komen afspraken om de bodem minder te bedekken. Denk bijvoorbeeld aan minder stenen in de stad. Minder bodemafdekking zorgt voor een gezondere bodem, minder hitte en minder wateroverlast.

In paragraaf 3.4 en subparagraaf 3.5.2 zijn reeds de relevante onderdelen uitgewerkt van respectievelijk het Waterbeheerprogramma 2022-2027 van het waterschap Vechtstromen en het Programma Water en Riolerings 2023-2027 van de gemeente Hengelo.

4.1.2 Onderzoek

In het kader van de beoogde ontwikkeling is op 18 december 2024 de digitale watertoets uitgevoerd, het bijbehorende toetsingsdocument is bijgevoegd als Bijlage 3 – Digitale watertoets.

De normale procedure is van toepassing op de ontwikkeling. Het waterschap is over de ontwikkeling geïnformeerd. Tevens heeft ten behoeve van het realiseren van een gedragen waterhuishoudkundige situatie en in lijn met het geldende beleid op 8 januari 2025 een integraal vooroverleg plaatsgevonden met zowel het waterschap Vechtstromen als de gemeente Hengelo. De besproken punten zijn verwerkt in het waterhuishoudkundig plan ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling, hiervoor wordt verwezen naar Bijlage 4 – Waterhuishoudkundig plan.

Afvalwater

Voor de afvoer van afvalwater worden de woningen aangesloten op het bestaande riool onder de Oldenzaalsestraat dan wel Paul Krugerstraat. De toename van afvoer van afvalwater is, ten opzichte van de bestaande (vergunde) situatie, niet zodanig dat de rioolwaterzuiveringsinstallatie dit niet kan verwerken.

Hemelwater

De herontwikkeling biedt kansen voor water. De locatie is in de bestaande situatie voor een groot deel verhard. Het oppervlak van de bestaande verharding bedraagt circa 4.000 m², onder andere door de bebouwing, parkeerplaatsen aan de oostzijde en voormalige oefenplaats aan de westzijde. Daarnaast zijn geen (bovengrondse) waterbergende voorzieningen aanwezig. In de beoogde situatie is sprake van circa 3554 m² aan verharding en 579 m² aan halfverharding. Als gevolg van de beoogde

ontwikkeling neemt het verharde oppervlak dus af, onder andere door de sloop van de westvleugel van de voormalige school en toepassing van halfverharding.

In het kader van de beoogde ontwikkeling is een waterhuishoudkundig plan opgesteld, hiervoor wordt verwezen naar Bijlage 4 – Waterhuishoudkundig plan. Op basis van de geldende waterbergingsseis van 55 mm/m² verharding voor herontwikkelingen is, zoals berekend in het waterhuishoudkundig plan, sprake van een waterbergingsopgave van 216,07m³ waterberging.

Deze wijze van waterberging is gebaseerd op het integraal vooroverleg met gemeente en waterschap. Het project voorziet in de benodigde waterberging middels de aanleg van wadi's, de parkeerplaatsen op het maaiveld verdiept aan te leggen en de aanleg van een grindpad, dat wordt uitgevoerd in poreus materiaal. Onder de parkeerplaatsen in de westzijde van het plangebied worden infiltratiekratten aangelegd. Hemelwater afvloeiend van het verhard oppervlak wordt in de toekomstige situatie op eerdergenoemde voorzieningen afgevoerd. De benodigde waterberging vindt daarmee binnen het projectgebied. De waterbergende voorzieningen worden middels overstortvoorzieningen aangesloten op de bestaande uitleggers op de naastgelegen Drienerbeek, waardoor hemelwater ook ten tijde van hevige regenval kan worden verwerkt.

Grondwater

Bij het uitgevoerde bodemonderzoek is het grondwater aangetroffen op een diepte van circa 0,95 m-mv. Deze grondwaterstand is toereikend voor de werking van de beoogde waterbergende voorzieningen en niet zodanig dat grondwateroverlast in de toekomst waarschijnlijk is.

Oppervlaktewater

In het projectgebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Ten zuiden van het projectgebied loopt de Drienerbeek. In het waterhuishoudkundig plan wordt aangesloten op de inrichting hiervan, onder ander door de realisatie van een overstortvoorziening die aansluit op een bestaande uitlegger van de Drienerbeek.

Op basis van voorgaande is het initiatief in lijn met het Waterbeheerprogramma 2022-2027 van het waterschap Vechtstromen en het Programma Water en Riolering 2023-2027 van de gemeente Hengelo. Zodoende wordt het projectgebied toekomstbestendig en klimaatadaptief ingericht.

4.1.3 Te treffen maatregelen

Voor de wijze waarop wordt voorzien in de benodigde waterberging wordt verwezen naar het waterhuishoudkundig plan zoals bijgevoegd als Bijlage 4 – Waterhuishoudkundig plan.

4.1.4 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit voldoet aan de van toepassing zijnde waterwetgeving. Zodoende is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.2 Natuurwetgeving

De wetgever heeft besloten dat een deel van de natuurbeschermingsregels, die eerder grotendeels te vinden waren in de Wet natuurbescherming, over te laten gaan in het stelsel van de Omgevingswet. Het grootste gedeelte van de inhoudelijke regels voor de bescherming van de natuur hebben via het Aanvullingsbesluit natuur een plek gekregen in de algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) behorende bij de Omgevingswet.

4.2.1 Wettelijk kader

Ter bescherming van de natuur zijn in het Bkl diverse regels opgenomen. Het gaat hierbij in de eerste plaats om regels voor de gebiedsbescherming van aangewezen Natura 2000-gebieden, nationaal landschap en provinciaal beschermde gebieden, regels voor soortenbescherming van te beschermen plant- en diersoorten en regels ter bescherming van houtopstanden. Het gebieds- en soortenbeschermingsregime vloeit voor een belangrijk deel voort uit twee Europese richtlijnen, te weten de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

Gebiedsbescherming

Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen en projecten, mogelijkwerijs significante effecten optreden, dienen deze bij de voorbereiding van een omgevingsplan in kaart te worden gebracht en beoordeeld. Bescherming van Natura 2000-gebieden, nationaal landschap en provinciaal beschermde gebieden kennen een interne alsook een externe werking. Zowel ingrepen die binnen, als ingrepen die buiten deze gebieden plaatsvinden en negatieve effecten kunnen veroorzaken op de instandhoudingsdoelstellingen moeten worden getoetst op het effect van de ingreep op soorten en habitats.

Conform Ow bijlage A is een Natura 2000-activiteit een: Activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie is geregeld in de Ow en Amvb's. De regels van artikel 5.5a van de Wet natuurbescherming (Wnb) blijven gelden tot een bij koninklijk besluit te bepalen datum. Hier vindt, voorsnog, dus geen verandering plaats ten opzichte van oorspronkelijke wet- en regelgeving. In de Omgevingswet zal uiteindelijk een omgevingswaarde ten aanzien van stikstof worden ingevoerd.

Soortenbescherming

Onder de Omgevingswet zijn alle inheemse flora en fauna beschermt. De bescherming richt zich zowel op soorten van Europees belang, die onder de reikwijdte van de Vogel- en Habitatrichtlijn vallen, als op bepaalde soorten van nationaal belang. Het kan de vorm hebben van wet- en regelgeving, maar ook van fysieke maatregelen die bescherming, vestiging of uitbreiding van een soortenpopulatie stimuleren. Op grond van artikel 2.18 lid 1 sub g van de Omgevingswet zijn in beginsel de provincies hiervoor verantwoordelijk. Echter, ook decentrale overheden kunnen hierover beleid voeren. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het vaststellen van bijvoorbeeld een programma van soortenbescherming. Soortenbescherming in de Omgevingswet is vooral gericht op het reguleren van flora- en fauna-activiteiten, dit zijn activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor dieren en planten in het wild. Er kan dan een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit benodigd zijn. Door strikte formulering van een flora- en fauna-activiteit moet bij vrijwel alle activiteiten in de fysieke leefomgeving worden onderzocht:

- of er soorten aanwezig zijn;
- welke soorten dat zijn;
- of deze negatief worden aangetast door de geplande werkzaamheden.

In hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) wordt bepaald wanneer een vergunning nodig is.

4.2.2 Onderzoek

In het kader van de beoogde ontwikkeling is een Quickscan beschermde planten- en diersoorten uitgevoerd door Adviesbureau Mertens B.V., de bijbehorende rapportage is bijgevoegd bij voorliggende motivering als Bijlage 5 – Quickscan flora en fauna.

Het onderzoeksgebied is op 9 september 2024 onderzocht op de (potentiële) aanwezigheid van beschermde planten, dieren en beschermde nesten, holen, vaste rust- en voortplantingslocaties en andere beschermde functies, zoals foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteiten een negatief effect hebben op houtopstanden en beschermd (natuur)gebied, zoals Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland en Nationaal Landschappen.

Gebiedsbescherming

Het onderzoeksgebied ligt buiten Natura 2000-gebied, Natuurnetwerk Nederland en Nationaal Landschappen. De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland en Nationaal landschappen kent geen externe werking. Vanwege de ligging buiten deze gronden hoeft er niet getoetst te worden aan het NN en NL ten aanzien van het provinciaal beleid. Voorgenomen activiteiten leiden niet tot consequenties ten aanzien van provinciaal beleid. Een negatief effect van fysieke activiteiten op Natura 2000-gebied kan op basis van voorliggende studie uitgesloten worden. Een negatief effect van stikstof op Natura 2000-gebied kan op basis van voorliggende studie echter niet uitgesloten worden.

Ter beoordeling van mogelijke invloed op Natura 2000-gebied is een stikstofdepositieberekening uitgevoerd door Lycens B.V. Onderstaand is de conclusie hiervan opgenomen, de bijbehorende rapportage is bijgevoegd bij voorliggende motivering als Bijlage 6 – Stikstofdepositieberekening.

Uit de rekenresultaten van AERIUS Calculator blijkt dat als gevolg van onderhavig project zowel in de realisatiefase als in de gebruiksfase geen sprake is van stikstofdeposities op de stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden in de omliggende Natura 2000-gebieden hoger dan 0,00 mol N/ha/jr. Stikstofemissie afkomstig van onderhavig project heeft geen significant negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden.

In het voorliggende onderzoek is daarmee aangetoond dat de beoogde ontwikkeling, voor wat betreft stikstofdepositie, geen Natura 2000-activiteit betreft. Een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit zoals bedoeld in artikel 5.1 lid 1 van de Omgevingswet is niet noodzakelijk. Het onderhavige project is niet vergunningplichtig.

Het aspect stikstof in relatie tot Natura 2000 vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling

Soortenbescherming

In verband met de mogelijke aanwezigheid van algemene broedvogels rond de voormalige school, is het noodzakelijk om de werkzaamheden te starten buiten het broedseizoen of op een manier te werken dat de vogels niet tot broeden komen (vogelverschrikkers gebruiken en / of buiten broedseizoen rooien van beplanting). Op deze manier kan worden voorkomen dat verbodsbepalingen van de Omgevingswet worden overtreden. Het voorkomen van en negatieve effecten op vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen wordt uitgesloten.

Verder is er een kans op het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen en de steenmarter. Effecten op vleermuizen en de steenmarter kunnen dan ook niet worden uitgesloten. Op grond hiervan wordt geadviseerd om een gerichte veldinventarisatie uit te voeren naar het terreingebruik

en het voorkomen van vleermuizen en de steenmarter. In het verleden is daarom onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is gedateerd. Op grond hiervan wordt geadviseerd om een gerichte veldinventarisatie uit te voeren naar het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen en de steenmarter. Pas na afronding van deze aanvullende inventarisatie kan worden bepaald of verbodsbepalingen van de Omgevingswet worden overtreden en of een vergunning flora- en fauna activiteit is vereist voor de sloop.

De zorgplicht blijft onverkort van kracht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats. Dit artikel is derhalve ook gericht op het voorkomen van doden en verwonden van algemene soorten. Voor- en gedurende de uitvoering dient hierbij rekening gehouden te worden.

Houtopstanden

In het onderzoeksgebied worden geen bomen aangetast. Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot consequenties in het kader van houtopstanden.

4.2.3 Te treffen maatregelen

In het najaar van 2024 is reeds gestart met de benodigde nader soortenonderzoeken naar eventuele verblijfsplaatsen van vleermuizen en de steenmarter. De uitkomsten hiervan worden in het voorjaar van 2025 verwacht. Op basis van deze onderzoeken kan worden bepaald of, en zo ja welke maatregelen benodigd zijn met betrekking tot beschermde soorten.

4.2.4 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit voldoet aan de van toepassing zijnde natuurwetgeving. Zodoende is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.3 Beschermen van de gezondheid

4.3.1 Wettelijk kader

Conform artikel 1.3 sub a Omgevingswet is het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit een belangrijk maatschappelijk doel van de Omgevingswet. Hierbij gaat het zowel om het beschermen van de gezondheid (bijvoorbeeld voorkomen ernstige nadelige gevolgen voor de gezondheid) als het bevorderen van de gezondheid (bijvoorbeeld middels sport en ontspanning).

De Omgevingswet bevat een algemene zorgplicht. Dit houdt in dat overheden, bedrijven én burgers verantwoordelijk zijn voor een veilige en gezonde leefomgeving. Ook kent de omgevingswet 'specifieke zorgplichten', deze borduren voort op de algemene zorgplicht, maar zijn concreter. Een specifieke zorgplicht geldt voor specifieke activiteiten voor concreet genoemde belangen.

Omdat het bereiken en in stand houden van een gezonde fysieke leefomgeving een belangrijk doel is van de Omgevingswet, bevat het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) een aantal instructieregels die specifiek de bescherming van de gezondheid en het milieu tot doel hebben. De instructieregels hebben onder andere betrekking tot de aspecten geluid, geur, trillingen, luchtkwaliteit en bodem. In een ruimtelijke procedure dienen dergelijke (planologisch) relevante aspecten met betrekking tot de bescherming van de gezondheid en het milieu dan ook te worden beoordeeld.

Toetsing aan het aspect gezondheid is sterk afhankelijk van het gemeentelijk beleid op dit thema. Het beoordelingskader kan dus per gemeente verschillen. Het gemeentelijk beleid ten aanzien van

gezondheid kan in het omgevingsplan zijn vastgelegd in de vorm van omgevingswaarden. Nagegaan moet worden of hieraan toepassing is gegeven. Indien dit het geval is, dient het initiatief getoetst te worden aan deze omgevingswaarden. Indien het gemeentelijk beleid ten aanzien van gezondheid nog niet is vastgelegd in het omgevingsplan, dient te worden getoetst aan het omgevingsplan van rechtswege.

Tot op heden heeft de gemeente Hengelo in het omgevingsplan (nog) geen toepassing gegeven aan het vastleggen van het gemeentelijk beleid ten aanzien van gezondheid. Er kan niet worden getoetst aan bijbehorende omgevingswaarden. Wel is wat betreft gezondheid, in het kader van de specifieke zorgplicht, opgenomen dat in ieder geval alle passende preventieve maatregelen ter bescherming van de gezondheid moeten worden genomen. Ook gelden, met het oog op het beschermen van de gezondheid, onder andere regels voor het graven in de bodem, het tijdelijk opslaan van vrijkomende grond, de aansluiting op drinkwater, afvoer van huishoudelijk afvalwater & hemelwater en overbewoning van woonruimte.

4.3.2 Onderzoek

De gemeente Hengelo beschikt niet over gezondheidsbeleid met betrekking tot de fysieke leefomgeving. Voor wat betreft het aspect gezondheid wordt verwezen naar de verscheidene omgevingsaspecten welke in hoofdstuk 4 en 5 zijn behandeld. Uit de beoordeling volgt dat alles beschouwende, met betrekking tot het aspect gezondheid, sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.3.3 Te treffen maatregelen

Niet van toepassing.

4.3.4 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit voldoet aan de van toepassing zijnde wetgeving omtrent gezondheid.

4.4 Duurzaamheid en klimaatadaptatie

4.4.1 Duurzaamheid

Voor de behandeling van dit aspect wordt verwezen naar paragraaf 3.5.7.

4.4.2 Klimaatadaptatie

Voor de behandeling van dit aspect wordt verwezen naar paragraaf 3.5.7.

4.4.3 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit voldoet aan de van toepassing zijnde wetgeving omtrent duurzaamheid en klimaatadaptatie. Zodoende is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

4.5 Archeologie en cultuurhistorie

4.5.1 Wettelijk kader

Naast veiligheid en gezondheid is 'een goede omgevingskwaliteit' opgenomen in de centrale doelstelling (artikel 1.3 Ow). Dit duidt op het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap.

De essentie van het Europees beleid, conform het verdrag van Malta 1992, is dat voorafgaand aan de uitvoering van plannen onderzoek moet worden gedaan naar de aanwezigheid van waarden zodat daar in de ontwikkeling van plannen zoveel mogelijk rekening mee te houden. De essentie van deze

wetgeving is behoud van archeologische resten zoveel mogelijk in de bodem en de bescherming van het cultureel erfgoed en landschap.

Zo zijn er in het Bkl ten aanzien van de bescherming een aantal beginselen geformuleerd (art. 5.130 Bkl). Deze beginselen richten zich op de omgang met monumenten die op grond van het omgevingsplan zijn beschermd, archeologische monumenten, (voorbeschermd) rijksmonumenten, beschermde stads- en dorpsgezichten en beschermde cultuurlandschappen. Daarnaast zijn in afdeling 8.8 van het Bkl regels gesteld voor de beoordeling van rijksmonumentenactiviteit en het verplaatsen van gebouwde monumenten.

Het gemeentelijk beleid over archeologie en cultuurhistorie is, vooruitlopend op de Omgevingswet, opgenomen op de archeologische beleidskaart en de cultuurhistorische waardenkaart. Middels deze kaarten kan worden afgeleid wat de archeologische en/of cultuurhistorische verwachting en het bijbehorende beleidsadvies is voor een specifieke locatie. Dit beleidsadvies schrijft per verwachting zowel drempelwaarden voor waarboven onderzoek benodigd wordt geacht, als welke onderzoeken dit betreft.

4.5.2 Onderzoek

Archeologie

Op basis van het bestemmingsplan “Centrum 2013”, dat onderdeel uitmaakt van het Omgevingsplan van rechtswege, geldt ter plaatse van het projectgebied de archeologische dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie Middel (binnen kom)’. Hiermee gelden regels voor het oprichten van bouwwerken en het uitvoeren van bodemingrepen. Indien bodemingrepen worden uitgevoerd buiten bestaande bebouwing met een oppervlakte groter dan 500 m² én dieper dan 40 cm, is archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Omdat als gevolg van de beoogde ontwikkeling bovengenoemde drempelwaarden worden overschreden, is door Hamaland Advies archeologisch onderzoek uitgevoerd (d.d. 29-08-2024). Onderstaand worden de uitkomsten van dit rapport beknopt toegelicht. Voor het volledige rapport wordt verwezen naar Voorstel voor het opnemen in het omgevingsplan

Voor de overgangsfase voor het omgevingsplan bevat artikel 12.27a Bkl een beoordelingsregel voor opvolgende BOPA-vergunningverlening. Dit artikel bepaalt dat bij het toepassen van artikel 8.0a, lid 2 Bkl, in ieder geval sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties voor zover de activiteit niet in strijd is met een eerder verleende omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. Dit maakt het mogelijk om eerst een 'planologisch' basisbesluit te nemen in de vorm van een omgevingsvergunning voor een BOPA. Het bevoegd gezag geeft bijvoorbeeld eerst toestemming voor de functie/ activiteit, de plaatsing van het bouwblok, de bouwhoogte en het bouwvolume.

Met deze omgevingsvergunningaanvraag wordt toestemming gevraagd voor de onderdelen die in de volgende paragrafen worden benoemd. Dat betekent dat de omgevingsvergunning voor het ruimtelijke deel voor het bouwen (welstandstoets) en de technische vergunning voor het bouwen (indien nodig) op een later moment volgen (als de opvolgende omgevingsvergunning).

Toedeling functies

Voor de locatie wordt conform onderstaande kaart de functies ‘Wonen’ toegedeeld. Onder deze functies vallen conform het omgevingsplan de volgende gebruiksmogelijkheden;

‘Wonen’

woonhuizen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden-beroep, met tevens ondergeschikt:

- erven en terreinen;
- woonstraten;
- verhardingen;
- overpaden en inritten ten behoeve van aanliggende bestemmingen;
- voorzieningen ten behoeve van afvoer, tijdelijke berging en infiltratie van hemelwater;
- parkeervoorzieningen;
- groenvoorzieningen;
- speelvoorzieningen;
- nutsvoorzieningen;

met de daarbij behorende:

- bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

Toedeling bouwmogelijkheden – ‘Wonen’

Binnen de functie ‘Wonen’ wordt een bouwvlak toegedeeld, hierbij wordt aangesloten bij Bijlage 1 – Terreininrichting. Binnen de toegewezen functie worden de volgende bouwmogelijkheden toegedeeld.

Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:

Situering en bebouwing:

- a. Een hoofdgebouw mag uitsluitend binnen een bouwvlak worden gebouwd, met dien verstande dat:
- b. De afstand van woningen tot de zijdelingse perceelsgrens mag niet minder dan 3 meter bedragen;
- c. In afwijking van het bepaalde onder a geldt dat de (verlengde) grenzen van het bouwvlak naar de buitenzijde mogen worden overschreden door:
 1. Plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen en schoorstenen;
 2. Schotelantennes;
 3. Gevel- en kroonlijsten en overstekende daken;
 4. (hoek-)erkers, ingangspartijen, luifels, dakoverstekken, balkons en galerijen, mits de (verlengde) grenzen van het bouwvlak met niet meer dan 1,5 meter worden overschreden.

Maatvoering hoogtes:

- a. Voor de woontoren geldt een maximale bouwhoogte van 22,6 m;
- b. Voor de woningen aan de zijde van de Oldenzaalsestraat geldt een maximale bouwhoogte van 6,4 m;
- c. Voor de hoekwoning geldt een maximale bouwhoogte van 4,5 m;
- d. Voor de bestaande bouw aan de Paul Krugerstraat geldt een maximale bouwhoogte van 8,15 m.

Bijbehorende bouwwerken

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken gelden de volgende regels:

Situering:

- a. aan-/uitbouwen en bijgebouwen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
- b. aan-/uitbouwen en bijgebouwen dienen minimaal 2,5 meter achter de voorgevel van het hoofdgebouw of het verlengde daarvan te zijn gelegen;
- c. de afstand van aan-/uitbouwen en bijgebouwen tot de zijdelingse perceelsgrens dient minimaal 1 meter te bedragen, tenzij op de perceelsgrens wordt gebouwd of bij bouwgrans anders is bepaald;
- d. indien sprake is van de bouw van een aan-/uitbouw of bijgebouw ten behoeve van een kantoor of praktijkruimte behorende bij een aan-huis-verbonden-beroep en/of ruimten voor lichamelijk gehandicapten mag de maximaal toegestane oppervlakte van aan-/uitbouwen en bijgebouwen als bedoeld onder c met 25 m² worden uitgebreid.

Maatvoering hoogtes:

- a. de bouwhoogte van een aan-/uitbouw of bijgebouw mag niet meer bedragen dan 5 meter, dan wel de bestaande bouwhoogte indien deze meer bedraagt;
- b. de goothoogte van een aan-/uitbouw of bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 meter, dan wel de bestaande goothoogte indien deze meer bedraagt;

Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

- a. de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 5 meter bedragen, met uitzondering van terrein- en erfafscheidingen die maximaal 1 meter hoog mogen zijn, tenzij de afscheiding achter de voorgevelrooilijn wordt geplaatst. In geval de plaatsing achter de voorgevelrooilijn geschiedt, mag de hoogte niet meer dan 2 meter bedragen.

5 Bijlagen

5.1 Bijlage 1 – Terreininrichting

Bijlage 2 – Bureauonderzoek en verkennend booronderzoek archeologie.

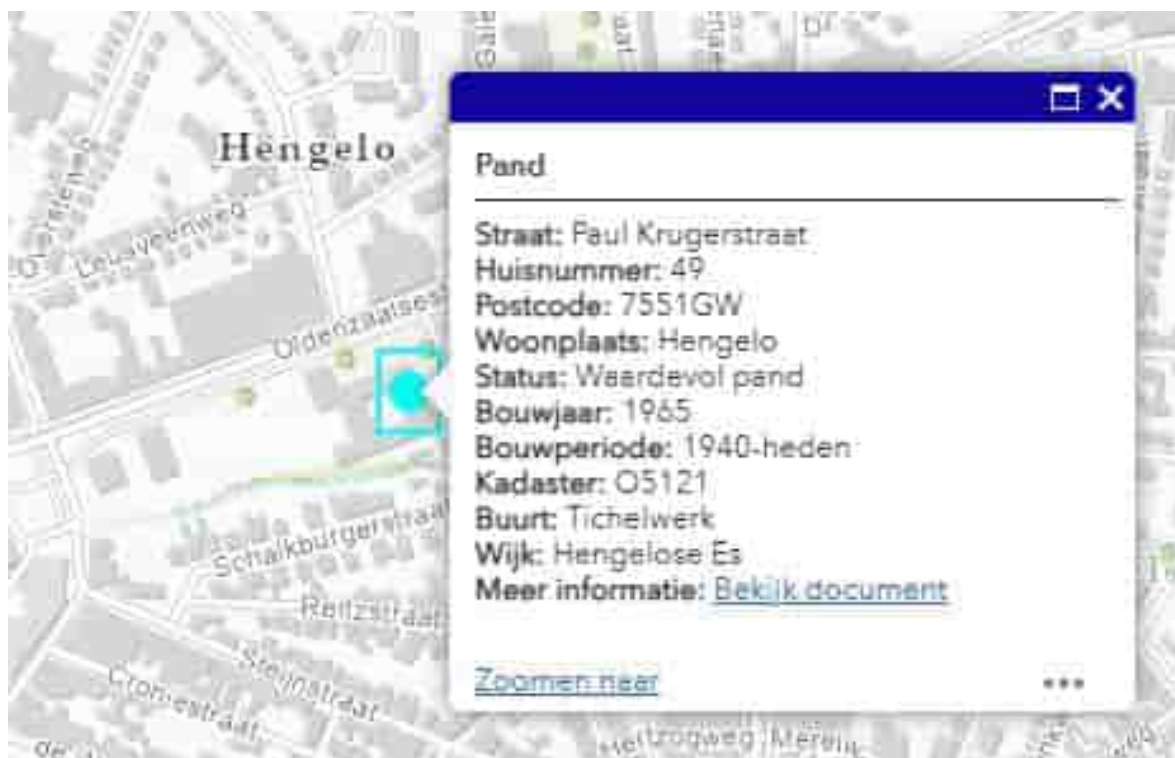
Uit de resultaten van het booronderzoek is gebleken dat in het projectgebied intacte archeologische resten aanwezig kunnen zijn gerelateerd aan de voormalige oliemolen aan de Drienerbeek uit de Nieuwe Tijd. Het relevante archeologische niveau is de cultuurlaag onder de (sub)recente verstoringen, die in alle boringen, met uitzondering van boring 7, is aangetroffen vanaf 125 cm-mv à 150 cm-mv.

Onder de bebouwing in het projectgebied is de bodem grotendeels verstoord tot 1,10 m-mv en 1,36 m-mv. Op basis van de resultaten van het booronderzoek kan de cultuurlaag echter onder de bebouwing mogelijk nog (deels) intact aanwezig zijn. Alleen ter hoogte van de kelder onder het centraal-oostelijke bouwdeel (de oostelijke vleugel) is de bodem verstoord tot 3,32 m-mv. Hamaland Advies adviseert om de ondergrondse sloop van het pand archeologisch te laten begeleiden, en vervolgens een proefsleuvenonderzoek uit te laten voeren bij bodemingrepen buiten reeds geroerde gronden én dieper dan 95 cm-mv.

Ook in een vrijgegeven projectgebied bestaat altijd de mogelijkheid dat er tijdens graafwerkzaamheden toch losse sporen en vondsten worden aangetroffen. Op grond van artikel 5.10 van de Erfgoedwet dient zo spoedig mogelijk melding te worden gemaakt van de vondst bij de gemeente, provincie of de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Cultuurhistorie

De gemeente Hengelo beschikt over een Cultuurhistorische Waardenkaart. Onderstaande Figuur 18 toont een uitsnede van deze kaart.

Figuur 18: Uitsnede Cultuurhistorische Waardenkaart Gemeente Hengelo

Op basis van bovenstaande zijn in het projectgebied cultuurhistorisch waardevolle elementen aanwezig. De voormalige Rijkskweekschool is aangemerkt als 'waardevol pand'. De bebouwing heeft op basis van het Monumentenregister 2024 van de gemeente Hengelo geen monumentenstatus.

In de totstandkoming van het ontwerp ten behoeve van de beoogde ontwikkeling, zijn de aanwezige cultuurhistorische waarden in ogenschouw genomen. Zoals toegelicht in paragraaf 2.2, wordt de oostvleugel inclusief hoofdingang van de voormalige Rijkskweekschool behouden. Ter plaatse van dit deel van de bebouwing vindt een herontwikkeling plaats ten behoeve van een mix aan woningtypen. De overige bebouwing wordt gesloopt, om vervolgens ook plaats te maken voor woonbebouwing. Voor wat betreft de nieuwe bebouwing wordt aangesloten op de stedenbouwkundige opzet, kleur en uitvoering van de voormalige Rijkskweekschool.

Zoals in paragraaf 1.4.1 reeds toegelicht, heeft het ontwerp met behoud van, en aansluiting op de cultuurhistorisch aanwezige waarden meegespeeld in de afweging van de gemeente Hengelo om het ontwerp van initiatiefnemer als voorkeursvariant te verkiezen in het gunningstraject. Het ontwerp is in dit proces door een deskundig team uitvoerig beoordeeld.

Op basis van voorgaande wordt geconcludeerd dat de voorgenomen ontwikkeling op een passende manier invulling geeft aan het behoud van, en aansluit op de aanwezige cultuurhistorische waarden in het projectgebied.

5.1.1 Te treffen maatregelen

Geadviseerd wordt de ondergrondse sloop van de bebouwing in het projectgebied archeologisch te begeleiden en vervolgens nader archeologisch onderzoek, bijvoorbeeld middels proefsleuven, uit te laten voeren bij bodemingrepen buiten reeds geroerde gronden én dieper dan 95 cm-mv.

5.1.2 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit, ingeval wordt voldaan aan het geadviseerde archeologisch onderzoek en behoud van cultuurhistorische waarden, voldoet aan de van toepassing zijnde wetgeving omtrent archeologie en cultuurhistorie. Zodoende is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6 Fysieke leefomgeving

6.1 Milieubelastende activiteiten

Wettelijk kader

Het begrip “milieubelastende activiteit” (mba) is als volgt gedefinieerd in de bijlage bij artikel 1 van de Omgevingswet:

“activiteit die nadelige gevolgen voor het milieu kan veroorzaken, niet zijnde een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk of een wateronttrekkingsactiviteit”.

Het gaat dus in feite om alle activiteiten die enig negatief effect op het milieu kunnen hebben (met uitzondering van ‘directe lozingen’ en wateronttrekkingsactiviteiten).

Het is een breed begrip; er vallen namelijk ook niet-bedrijfsmatige activiteiten, ook niet-plaatsgebonden activiteiten en tijdelijke activiteiten onder het mba-begrip.

Het Bal wijst in hoofdstuk 3 een aantal mba’s aan waarvoor het Rijk algemene regels stelt. Deze subgroep mba’s duiden we verder aan als ‘Bal-mba’s’.

In deze paragraaf worden regels over mba’s bedoeld die op gemeentelijk niveau kunnen worden geregeld. Zie bijvoorbeeld afdeling 2.3 van de Bruidsschat, die met de inwerkingtreding van de Omgevingswet van rechtswege in het tijdelijke deel van elk gemeentelijk omgevingsplan wordt opgenomen. Deze afdeling 2.3 is getiteld “Milieubelastende activiteiten” en bevat gemeentelijke regels over mba’s.

Het Bkl bevat in hoofdstuk 5 onder andere instructieregels voor het omgevingsplan over milieu. De Bkl-regels spreken daarbij van “activiteiten”. Uit de NvT van het Bkl blijkt dat daarmee “milieubelastende activiteiten” worden bedoeld.

Onderzoek

In het projectgebied worden woningen mogelijk gemaakt. Binnen het projectgebied vinden daarmee geen milieubelastende activiteiten plaats waar de rijksregels uit het Bal op van toepassing zijn. Daarmee worden er geen MBA’s mogelijk gemaakt waarvoor milieuregels gelden. Dit vormt geen belemmering voor de ontwikkeling.

Het woon- en leefklimaat ter plaatse van de nieuwe woningen wordt in de overige paragrafen in dit hoofdstuk behandeld.

Conclusie

Met betrekking tot milieubelastende activiteiten is met onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6.2 Bodem

Uit de Omgevingswet volgt dat gemeenten primair verantwoordelijk zijn voor de zorg voor de fysieke leefomgeving, waaronder ook de zorg voor (de kwaliteit van) de bodem wordt verstaan. Het wettelijk instrumentarium onder de Omgevingswet is voor wat betreft de bodem gebaseerd op drie pijlers:

- het voorkomen van nieuwe verontreiniging of aantasting (preventie);
- het meewegen van bodemkwaliteit als onderdeel van een brede afweging van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in relatie tot functies (toedeling van functies);

- het op duurzame en doelmatige wijze beheren van resterende historische verontreinigingen (beheer van historische bodemverontreinigingen).

Wettelijk kader

Om het omgevingsplan te wijzigingen waarmee een bouwactiviteit op een bodemgevoelige locatie wordt toegestaan, dient op grond van artikel 5.89ka en 5.89i van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) aangetoond te worden dat de bodemkwaliteit geschikt is voor het beoogde gebruik. Een locatie is bodemgevoelig als hier een bodemgevoelig gebouw is toegelaten op grond van een omgevingsplan of omgevingsvergunning. Tot een bodemgevoelige locatie hoort ook een aaneengesloten terrein direct grenzend of toebehorend aan een bodemgevoelig gebouw, zoals een tuin of terrein. Onder een bodemgevoelig gebouw wordt verstaan; een gebouw of een gedeelte van een gebouw dat de bodem raakt en waar personen meer dan twee uur per dag aaneengesloten aanwezig zijn.

Om aan te tonen of de bodemkwaliteit geschikt is voor het beoogde gebruik is het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek als bedoeld in artikel 5.7b van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) noodzakelijk. Dit onderzoek moet uitwijzen of de locatie mag worden aangewend voor de beoogde ontwikkeling. Waarden voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem voor het bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie zijn (op grond van artikel 5.89i Bkl) opgenomen in het omgevingsplan. Bij een overschrijding van een vastgestelde waarde is het bouwen van een bodemgevoelig gebouw alleen toegelaten als sanerende of andere beschermende maatregelen worden getroffen.

Onderzoek

In het kader van de beoogde ontwikkeling is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd door Lycens B.V., de bijbehorende rapportage is bijgevoegd als Bijlage 7 – Verkennend bodemonderzoek.

De opzet van het uitgevoerde onderzoek heeft geleid tot een goed beeld van de bodemkwaliteit ter plaatse van de onderzoekslocatie.

De gestelde hypothese “onverdachte locatie” dient vanwege de licht verhoogde gehalten en concentraties te worden verworpen. De gevolgde onderzoeksstrategie geeft echter een representatief beeld van de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem ter plaatse van de deellocatie.

Op basis van de onderzoeksresultaten bestaat ten aanzien van de chemische kwaliteit van de grond en het grondwater geen belemmering tegen de voorgenomen planologische procedure, aanvraag omgevingsvergunning en de geplande herinrichting van de locatie. Het uitvoeren van een nader bodemonderzoek is niet noodzakelijk.

Geconstateerd wordt dat, op basis van het uitgevoerde onderzoek, de bodemkwaliteit ter plaatse van het projectgebied geschikt is voor het beoogde gebruik voor wonen.

Conclusie

Met betrekking tot bodem is met onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6.3 Geluid

6.3.1 Wettelijk kader

De aanvaardbaarheid van de geluidsbelasting onder de Omgevingswet is vooral een decentrale afweging. Gemeenten geven met het omgevingsplan voor elke locatie in de gemeente de gewenste geluidskwaliteit vorm.

Geluid kan van grote invloed zijn op het woon- en leefklimaat van mensen en op hun gezondheid. Het Bkl bevat geluidsregels die via het omgevingsplan zullen gelden voor individuele bedrijven die geluid voortbrengen. Voor de andere belangrijke geluidsbronnen zoals industrieterreinen, wegen en spoorwegen worden via de Aanvullingswet geluid en het Aanvullingsbesluit geluid regels toegevoegd aan de Omgevingswet en het Bkl. De regels voor geluid hebben een tweezijdige werking om de bescherming tegen geluidsbelasting vorm te geven. Enerzijds bij de aanleg of aanpassing van spoorwegen of industrieterreinen en anderzijds bij het mogelijk maken van nieuwe geluidsgevoelige gebouwen en locaties nabij een geluidsbron.

De geluidinhoudelijke doelstellingen zijn:

- het voorkomen van een ongebeheerste groei van de geluidsbelasting op en in geluidsgevoelige gebouwen en locaties;
- het reduceren van geluidbelastingen op en in geluidsgevoelige gebouwen en locaties die blootstaan aan zeer hoge geluidsbelastingen;
- het bevorderen van bronmaatregelen;
- het scheppen van een beter toegankelijk en minder complex geheel van regels;
- het beperken van de lasten bij de uitvoering van de regels.

Geluidproductieplafonds

Een geluidsproductieplafond geeft de maximale toegestane productie weer op een vast fictief punt, het referentiepunt, op korte afstand van de geluidsbron. Daarnaast voorziet afdeling 3.5 Bkl in het wettelijk kader omtrent de beheersing van het geluid afkomstig van wegen, spoorwegen en industrieterreinen. In de bijlage van het Bkl zijn activiteiten aangewezen die in aanzienlijke mate geluid kunnen veroorzaken.

Geluidsgevoelige gebouwen

De geluidsgevoelige gebouwen worden aangewezen in artikel 3.20 Bkl. Het betreft gebouwen, waaronder een gebouw of een gedeelte van een gebouw dat een woonfunctie heeft. De geluidsnormen hebben betrekking op het geluid op de gevel van een geluidsgevoelig gebouw en hebben primair als doel het beschermen van de gezondheid door het stellen van eisen aan het geluid op en rond woningen, waar mensen langdurig verblijven en slapen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de voorgevel, zijgevel en achtergevel.

6.3.2 Wegverkeerslawaaï

In het kader van de ontwikkeling is door Akoestisch Buro Tideman een geluidonderzoek uitgevoerd naar wegverkeerslawaaï. De bijbehorende rapportage is bijgevoegd als Bijlage 8 – Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaaï bij voorliggende motivering. Onderstaand is de conclusie van dit onderzoek opgenomen.

De geluidbelasting op het plan bedraagt maximaal 64 dB, aan de zijde van de Oldenzaalsestraat. De geluidbelasting is op de eerste drie bouwlagen van de woontoren hoger dan de ambitiewaarde genoemd in de Nota Geluid van de gemeente Hengelo. Er zijn redenen aangevoerd om 1 dB af te

wijken van de ambitiewaarde. Er wordt voldaan aan de plafondwaarde. De waarde van het geluid op de overige gevels voldoen aan de Ambitiewaarde.

Er kan een omgevingswaarde voor het gezamenlijk geluid worden vastgesteld tot 64 dB.

Er zal een akoestisch onderzoek worden uitgevoerd waarin de vereiste maatregelen worden onderzocht om aan de vereiste geluidwering te voldoen. De geluidwering van de gevel zal minimaal gelijk zijn aan de gezamenlijke geluidbelasting op de gevel zoals is aangegeven in het rapport minus 33 dB. De benodigde geluidwering van de gevel bedraagt maximaal 31 dB (artikel 4.103 Bbl).

Als gevolg van het verhogen van het appartementen gebouw neemt de geluidbelasting op de woningen aan de overzijde met 0.05 dB toe. Deze toename is als niet relevant te beschouwen.

De geluidbelasting vanaf het komen en gaan van de bewoners op de te realiseren parkeervoorziening is betrokken bij de waarde van het gezamenlijk geluid. Ter plaatse van woningen van derden wordt met een minimale geluidwering van woningen van 20 dB voor een redelijk tot goed onderhouden woning voldaan aan de vereiste binnenwaarden van 35 dB(A) zonder verdere voorzieningen.

Omdat er een geluidsluwe zijde bij de appartementen aan de Oldenzaalsestraat ontbreekt, dient op basis van het geluidbeleid onderbouwd te worden dat sprake is van een gelijkwaardig woon- en leefklimaat. Een argument dat hiervoor pleit is dat de buitenruimtes niet gelegen zijn aan de zijde met de hoogste geluidbelasting. Het gebouw is zo ontworpen dat de buitenruimtes naar binnen zijn gelegen en door het gebouw zelf worden afgeschermd van de maatgevende Oldenzaalsestraat. De balkons staan haaks op pand, waardoor deze nog meer worden afgewend van de maatgevende Oldenzaalsestraat. De buitenruimtes die zijn gelegen aan de zijde van het gebouw waarop de geluidsbelasting plaatsvindt zijn woningen in een duurdere prijsklasse. Toekomstige bewoners kiezen bewust voor deze locatie en zijn zich naar redelijkheid en billijkheid bewust van de geluidsriscos die deze centrale locatie in Hengelo met zich meebrengt. Verder treden de hoogste waarden op bij de woningen met een grote woonruimte. Dit compenseert het gebrek aan een geluidsluwe buitenruimte. Bovendien is de interne geluidwering verhoogd door de toepassing van een zwevende dekvloer.

Het aspect geluid is geen beletsel voor afwijken van het omgevingsplan. Wat betreft het geluidonderzoek onderzoek is sprake van een evenwichtige toedeling van de gewenste functie wonen aan deze locatie.

6.3.3 Industrielawaai

Het project gebied ligt niet in de nabijheid van een gezoneerd industrieterrein. Industrielawaai is niet aan de orde en vormt geen belemmering voor het initiatief.

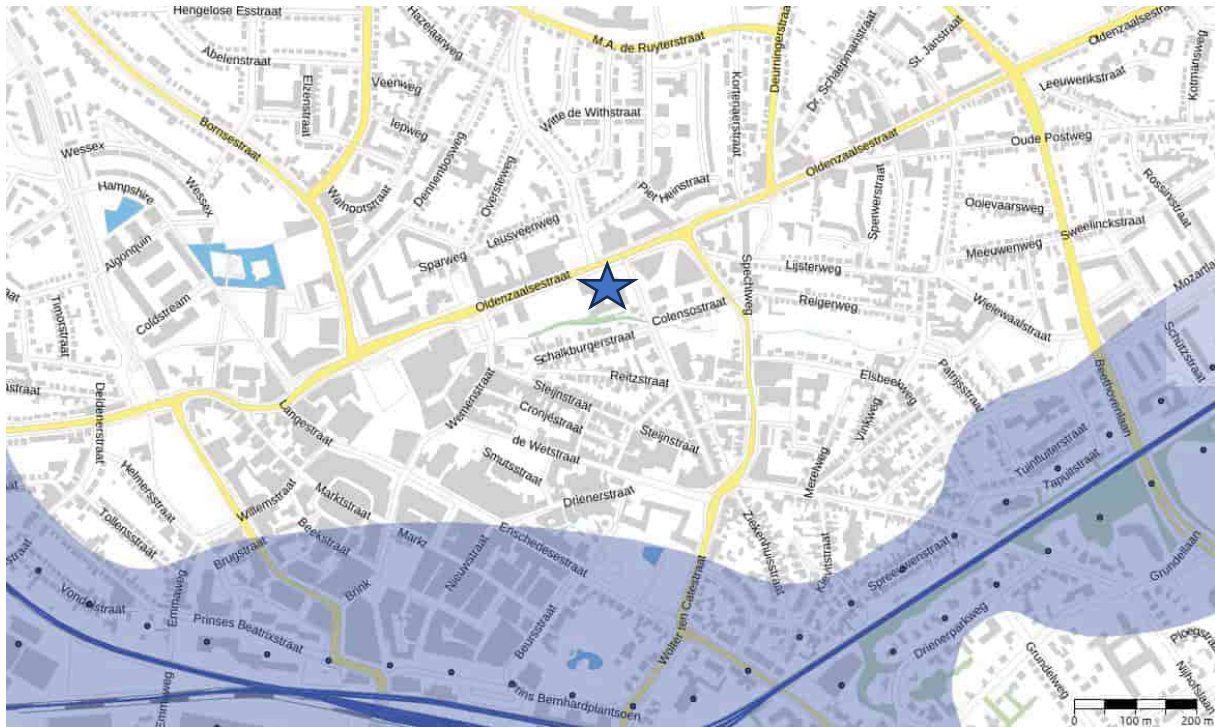
6.3.4 Luchtvaartlawaai

Op basis van de rapportage “Geluidsbelastingkaarten EU-richtlijn Omgevingslawaai 2021” van de gemeente Hengelo is de geluidbron luchtvaart niet van toepassing in de gemeente Hengelo. Geconstateerd wordt dat deze vorm van geluidhinder geen belemmering vormt voor de ontwikkeling.

6.3.5 Spoorweglawaai

Lokale (spoor)wegen hebben een geluیداandachtsgebied dat is gebaseerd op vaste afstanden. Dit staat in artikel 17.5 Omgevingsregeling. De breedte hiervan is afhankelijk van het aantal rijstroken, het aantal sporen en de snelheid van de situatie waarop het besluit is gebaseerd.

In onderstaande figuur is het geluیدااندachtsgebied opgenomen van de spoorlijnen in de omgeving van het projectgebied (blauwe ster), op basis van de Centrale Voorziening Geluidgegevens (CVGG). Het projectgebied ligt buiten de aandachtsgebieden van deze spoorlijnen. Het geluid vanwege het spoorverkeer behoeft geen nadere beschouwing en vormt geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

Figuur 19: Uitsnede CVGG-geluidregister

6.3.6 Overig geluid

Niet van toepassing.

6.3.7 Cumulatie

Op grond van voorliggende beoordeling is, naast wegverkeer, geen sprake van cumulatie met andere geluidbronnen. Het aspect geluid vormt geen belemmering voor het onderhavige initiatief.

6.3.8 Te treffen maatregelen

Er kan op basis van het akoestisch onderzoek naar wegverkeerslawaai en in lijn met het beleid van de gemeente Hengelo een omgevingswaarde voor het gezamenlijk geluid worden vastgesteld tot 64 dB.

Er zal een akoestisch onderzoek worden uitgevoerd waarin de vereiste maatregelen worden onderzocht om aan de vereiste geluidwering te voldoen. De geluidwering van de gevel zal minimaal gelijk zijn aan de gezamenlijke geluidbelasting op de gevel zoals is aangegeven minus 33 dB. De benodigde geluidwering van de gevel bedraagt maximaal 31 dB (artikel 4.103 Bbl).

6.3.9 Conclusie

Met betrekking tot geluid is met onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit, ingeval wordt voldaan aan bovengenoemde te treffen maatregelen, sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6.4 Luchtkwaliteit

6.4.1 Lucht

Wettelijk kader

De hoofdlijnen voor regelgeving rondom luchtkwaliteitseisen staan beschreven in de instructieregels opgenomen in het Bkl. Ter bescherming van de gezondheid zijn voor het aspect luchtkwaliteit instructieregels opgenomen in paragraaf 5.1.4.1 Bkl. Volgens deze regels gelden zogeheten omgevingswaarden voor onder andere de in de buitenlucht voorkomende stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀).

Een activiteit is toelaatbaar als aan één van de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
- het project leidt per saldo niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
- het project draagt alleen niet in betekenende mate bij aan de luchtverontreiniging.

Mede door het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) is in de afgelopen jaren in Nederland de luchtkwaliteit aanzienlijk verbeterd. Vanwege deze verbetering komt het NSL na de inwerkingtreding van de Omgevingswet dan ook te vervallen.

De beoordeling van de luchtkwaliteit vindt niet overal plaats. Voor een activiteit die niet in betekende mate (NIBM) bijdraagt aan de luchtverontreiniging, is geen toetsing aan de rijksomgevingswaarden voor stikstofdioxide en fijnstof nodig. Uit artikel 5.53 en 5.54 Bkl volgt dat een project niet in betekende mate bijdraagt aan de luchtkwaliteit als de toename van de concentratie NO₂ en PM₁₀ niet hoger is dan 1,2 µg/m³. Dat is 3% van de omgevingswaarde voor de jaargemiddelde concentraties. Er zijn twee mogelijkheden om aannemelijk te maken dat een project binnen de NIBM-grens blijft:

- 1) Motiveren dat het project binnen de getalsmatige grenzen van een aangewezen categorie blijft. Onder deze 'standaardgevallen NIBM' vallen kantoren, woonwijken en het telen van gewassen. Dit moet wel onder een bepaalde omvang blijven conform artikel 5.54 Bkl. Valt een project binnen de genoemde categorie, maar niet binnen de gestelde grenzen? Het is dan mogelijk om alsnog via detailberekeningen aannemelijk te maken dat de 3%-grens niet wordt overschreden.
- 2) Op een andere manier aannemelijk maken dat een project de 3%-grens niet overschrijdt. Soms kan een kwalitatieve berekening voldoende zijn. Veel mensen bepalen met de NIBM-tool op een eenvoudige en snelle manier of een project in betekende mate bijdraagt aan de luchtverontreiniging. Soms zijn detailberekeningen nodig als aanvulling op de NIBM-tool.

Aandachtsgebieden

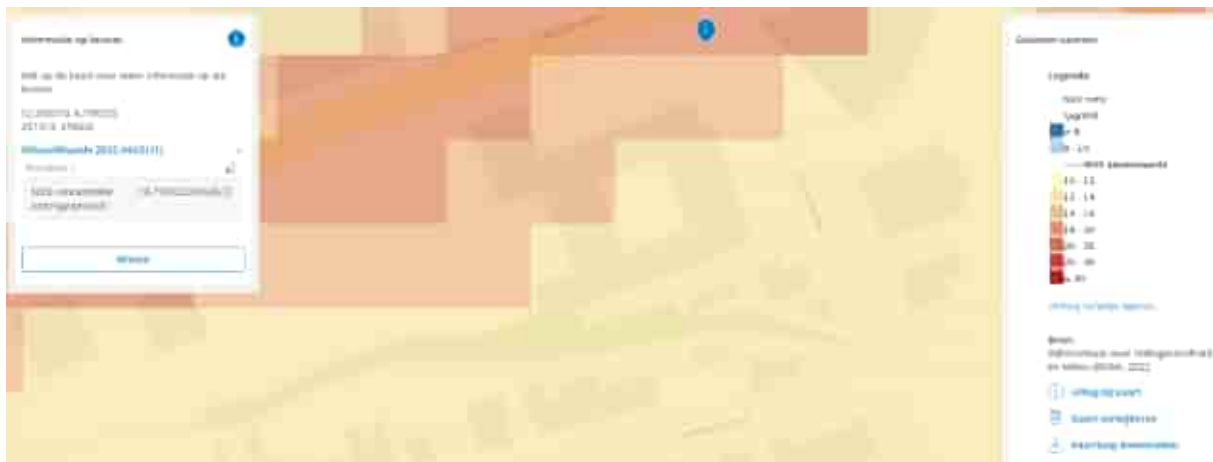
Aandachtsgebieden zijn locaties met hogere concentraties stikstofdioxide (NO₂) en/of fijnstof (PM₁₀). De aandachtsgebieden staan in artikel 5.51 lid 2 Bkl. Gemeenten die onder agglomeraties vallen staan in artikel 2.38 Omgevingsregeling. In enkele situaties moet de luchtkwaliteit altijd worden beoordeeld:

- bij een omgevingsvergunning voor een 'milieubelastende activiteit'
- bij de aanleg van een tunnel langer dan 100 meter, of als een tunnel wijzigt en daarbij minimaal 100 meter toeneemt;
- bij de aanleg van een autoweg of een autosnelweg.

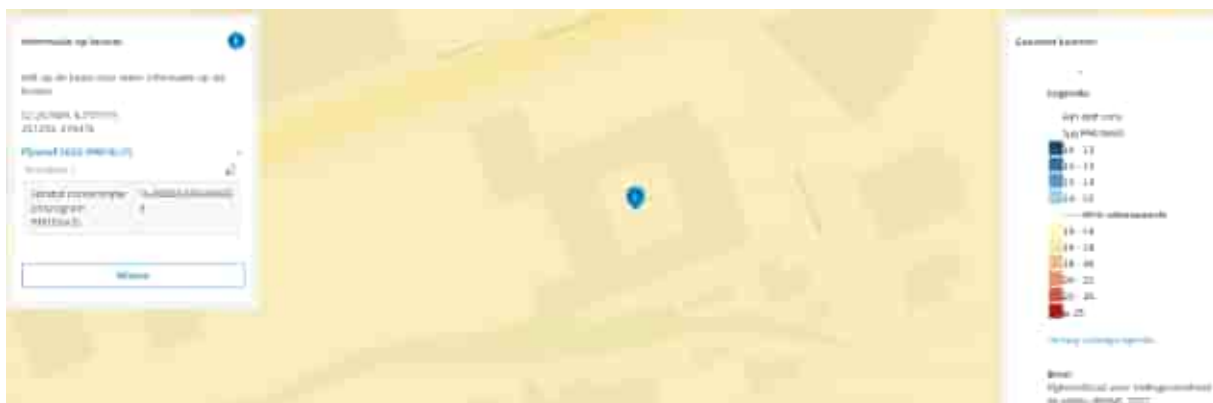
Onderzoek

De drempelwaarde voor NIBM-projecten in de categorie woningbouw ligt bij circa 2.000 woningen. Onderhavig initiatief voorziet in de realisatie van 41 woningen. Geconstateerd wordt dat het project daarmee NIBM bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit.

Op basis van Figuur 20 en Figuur 21 is ter plaatse van het projectgebied sprake van een maximale NO₂-concentratie (t.p.v. blauwe druppel) van 16-20 µg /m³ en een PM₁₀-concentratie van 16-18 µg /m³. De omgevingswaarde voor beide stoffen van 40 µg /m³ wordt daarmee niet overschreden.

Figuur 20: Uitsnede NO₂-concentratie projectgebied

Figuur 21: Uitsnede PM₁₀-concentratie projectgebied

6.4.2 Geur

Wettelijk kader

Het Rijk stelt voor een aantal gebouwen specifieke regels aan geurbelasting. Een onderdeel van het tijdelijke omgevingsplan is ook de gemeentelijke geurverordening, hierin kan worden afgeweken van de standaardnorm. Indien van toepassing dient deze te worden meegenomen in de motivering.

Deze instructieregels van het Bkl voor geur zijn gericht op aangewezen geurgevoelige gebouwen. In de aanwijzing van geurgevoelige gebouwen is de functie bepalend. Hierbij kan gedacht worden aan wonen, onderwijs of zorg. Voor overige gebouwen of locaties bepaalt de gemeente zelf de mate van geurbescherming. Dat doet de gemeente vanuit haar taak van het evenwichtig toedelen van functies aan locaties.

In artikel 5.91 Bkl worden de geurgevoelige gebouwen aangewezen die in ieder geval beschermd moeten worden. Hieronder vallen ook gebouwen met een woonfunctie, gebouwen voor onderwijs,

gezondheidszorg en kinderopvang. Specifieke beoordelingsregels voor geur voor de milieubelastende activiteit staan in artikel 8.20 Bkl.

Op industrie- en bedrijventerreinen kunnen bedrijfsmatige activiteiten voorkomen die geurhinder veroorzaken. Die activiteiten zijn dan zelf een relevante geurbron. Het bevoegd gezag bepaalt echter zelf welke mate van geurhinder ze aanvaardbaar vindt. De vergunningverlener moet dus bij het beoordelen van het aanvaardbaar geurhinderniveau rekening houden met het omgevingsplan.

Onderzoek

In de omgeving van het projectgebied zijn geen functies of activiteiten met een geuremissie aanwezig. Ter plaatse van het projectgebied is geen sprake van geurbelasting, in de toekomstige situatie is geen sprake van geurhinder.

6.4.3 Stof (grof en fijnstof)

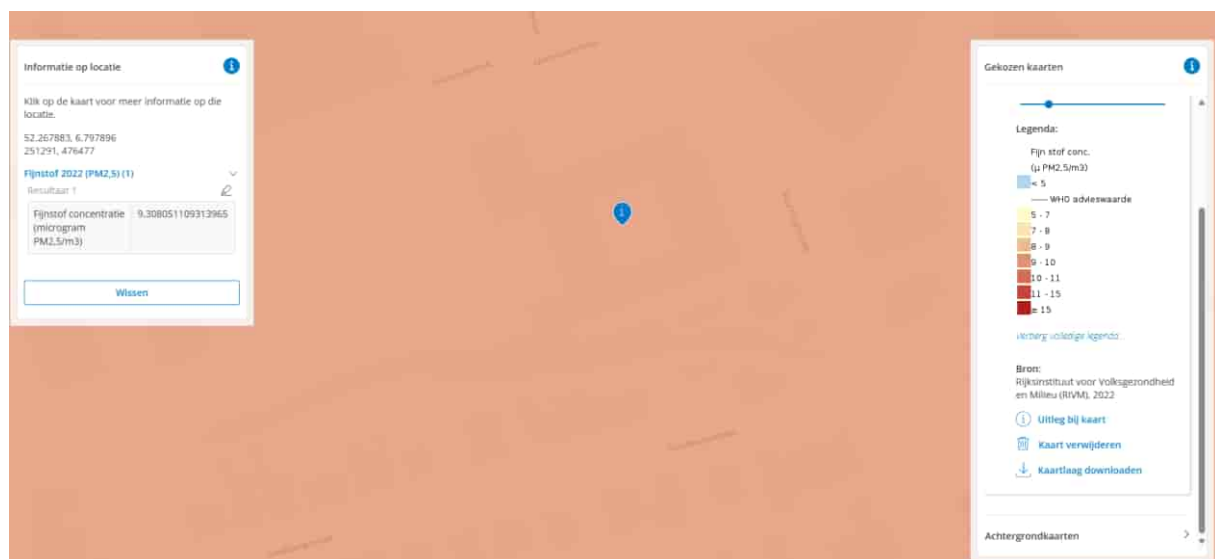
Wettelijk kader

Voor PM10 geldt een omgevingswaarde van 40 µg/m³. Voor PM2,5 geldt een omgevingswaarde van 25 µg/m³.

Onderzoek

In paragraaf 4.5.1 is reeds getoetst en geconstateerd dat wordt voldaan aan de geldende omgevingswaarden met betrekking tot PM10-concentratie.

Op basis van Figuur 22 is ter plaatse van het projectgebied sprake van een PM2,5-concentratie van 9 – 10 µg /m³. Geconstateerd wordt dat de omgevingswaarde voor PM2,5 niet wordt overschreden

Figuur 22: Uitsnede PM2,5-concentratie projectgebied

6.4.4 Conclusie

Met betrekking tot luchtkwaliteit is met onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6.5 Windhinder

Wettelijk kader

Windhinder is een aspect van de fysieke leefomgeving (artikel 2.1 Omgevingswet). Hierdoor is het een onderdeel van de taak van de gemeente voor het evenwichtig toedelen van functies aan locaties

(artikel 2.4 en 4.2 Omgevingswet) in het omgevingsplan. De Rijksoverheid heeft voor dit aspect van de fysieke leefomgeving geen instructieregels opgesteld. Daarom heeft de gemeente de vrijheid om deze zelf in te vullen.

Volgens het beslismodel zoals opgenomen in de Nederlandse norm NEN 8100:2006 'Windhinder en windgevaar' is bij ruimtelijke ontwikkelingen in de gebouwde omgeving bij een bouwhoogte in de categorie van 15 tot 30 meter, het oordeel van een windexpert nodig om te bepalen of een windonderzoek noodzakelijk is.

De NEN 8100 is een norm voor de beoordeling van het windklimaat. De norm werkt met uurgemiddelde windsnelheden (m/s) gerelateerd aan de overschrijdingskans in percentage van uren per jaar. In een tabel is voor verschillende situaties en activiteiten (doorlopen, slenteren, langdurig zitten) aangegeven of het windklimaat slecht, matig of goed is.

In deze norm zit een beslismodel dat aangeeft wanneer een windonderzoek nodig kan zijn:

- gebouwen hoger dan 30 meter: windonderzoek is nodig;
- beschut gelegen gebouwen, hoogte 15 tot 30 meter: specialist beoordeelt of windonderzoek nodig is;
- onbeschut gelegen gebouwen, hoogte tot 30 meter: specialist beoordeelt of windonderzoek nodig is.

Stedenbouwkundige oplossingen kunnen windhinder voorkomen. Voorbeelden zijn:

- voldoende afstanden tussen (hoge) bebouwing;
- per locatie bekijken welke bouwhoogte wordt toegestaan;
- rekening houden met de fysieke vorm van de gebouwen.

De NEN 8100 'Windhinder en wingevaar' is vanuit de wet niet verplicht, maar wordt wel algemeen gebruikt. De gemeente kan er eventueel voor kiezen om een verplichting voor een windonderzoek volgens de NEN 8100 in het omgevingsplan op te nemen.

Onderzoek

In het Omgevingsplan gemeente Hengelo zijn geen verplichtingen opgenomen met betrekking tot het al dan niet hoeven uit te voeren van windonderzoek. Hier kan dus niet aan worden getoetst.

Het project heeft een maximale bouwhoogte van circa 23 m. Hiermee wordt ruimschoots onder eerdergenoemde drempelwaarde van 30 m gebleven. Bovendien is maar voor een beperkt deel van het project sprake van hoogbouw, enkel de appartemententoren ter plaatse van de voormalige gymzaal. Tevens is de dichtstbijzijnde hoogbouw op enige afstand van het projectgebied gelegen, dit betreft de Badhuistoren op circa 95 m ten westen van het projectgebied. Verondersteld wordt dat sprake is van voldoende afstand tussen hoge bebouwing.

Op basis van vorenstaande treedt als gevolg van onderhavig project naar verwachting geen windhinder op.

Conclusie

Met betrekking tot windhinder is met onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6.6 Infrastructuur

6.6.1 Nutsvoorzieningen zoals kabels, leidingen, antennes

Wettelijk kader

Hoogspanningslijnen

Voor het elektriciteitsnetwerk (waaronder hoogspanningslijnen, ondergrondse kabels en transformatorhuisjes) bestaat geen directe wetgeving of normenkader in relatie tot gezondheid. Echter blijft artikel 1.6 van de Omgevingswet, die gaat over zorgplicht, gelden. Een netwerkbeheerder mag niet de gezondheid van de omwonenden schaden. Uit onderzoek is gebleken dat er mogelijk een oorzakelijk verband bestaat tussen leukemie en verblijf in het magnetische veld afkomstig van hoogspanningslijnen. In Nederland geldt daarom voorzorgbeleid voor hoogspanningslijnen.

Magnetische velden afkomstig van bovengrondse hoogspanningslijnen mogen in nieuwe woningen, scholen en kinderdagverblijven niet sterker zijn dan 0,4 microtesla (μT) over een jaargemiddelde. De gemeente stelt daarvoor preventief een zone in die vrij blijft van dergelijke bebouwing, dit noemen we de magneetveldzone. Dit geldt voor situaties waarin nieuwe gevoelige functies in de buurt van een bovengrondse hoogspanningslijn worden gebouwd of nieuwe hoogspanningslijnen bij bestaande gevoelige functies worden gerealiseerd.

Het begrip “gevoelige bestemming” wordt als woning, school, crèche en kinderopvangplaats gedefinieerd. Daarbij is toegelicht dat andere bestemmingen waar kinderen of volwassenen voor kortere tijd en niet dagelijks verblijven, geen gevoelige bestemmingen zijn. Denk hierbij aan sportvelden, kinderspeelplaatsen en recreatiegebieden.

De magneetveldzone rond de hoogspanningslijnen markeert een gebied waarin het magnetische veld, gemiddeld over een jaar genomen, sterker is dan 0,4 microtesla. De breedte van de zone wordt afgeleid uit de nominale stroom waarvoor de hoogspanningslijn is ontworpen. De keuze voor deze magneetveldzone sluit goed aan bij internationale epidemiologische onderzoeken.

De indicatieve magneetveldzone bedraagt:

- 50 meter aan weerszijden van het hart van de hoogspanningslijn voor 50 kV-lijnen;
- 60 meter aan weerszijden van het hart van de hoogspanningslijn voor 150 kV-lijnen.

Ook dient rekening te worden gehouden met de mogelijke effecten op technische apparatuur in de nabijheid van het magnetisch veld. De gemeentelijk brandweer dient te adviseren over de blus(on)mogelijkheden nabij de hoogspanningslijn. Tenslotte zal de nieuwe bebouwing zijn gebonden aan bepaalde bouwhoogte als gevolg van de hoogspanningslijn. Een bouwplan binnen de zakelijk rechtstrook (toetsingszone netbeheerder) van de lijn dient ter toetsing voorgelegd te worden aan de netbeheerder.

De zakelijk rechtstrook bedraagt:

- 17,5 meter aan weerszijden van het hart van de hoogspanningslijn voor 50 kV-lijnen;
- 22,5 meter aan weerszijden van het hart van de hoogspanningslijn voor 150 kV-lijnen;
- 3 meter gemeten vanaf de buitenste kabel voor ondergrondse hoogspanningslijnen.

Kabels en leidingen

Naast de hoogspanningslijnen kunnen er nog andere kabels of leidingen in of nabij het projectgebied aanwezig zijn die van invloed kunnen zijn op de planvorming. Het gaat bijvoorbeeld om de aanwezigheid van (planologisch relevante) waterleidingen of rioleringsleidingen.

Onderzoek

In het projectgebied en de omgeving daarvan zijn geen (planologisch aangeduide) hoogspanningslijnen, kabels en/of leidingen gesitueerd. Voorafgaand aan de uitvoering van bodemroerende werkzaamheden wordt een KLIC-melding gedaan om recente informatie op te vragen en relevante partijen in te lichten. Er is geen sprake van een belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

Conclusie

Met betrekking tot kabels en leidingen is met onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6.6.2 Openbare ruimte

De Omgevingswet stelt maatschappelijke doelen (artikel 1.3, Omgevingswet) met het oog op duurzame ontwikkeling, bewoonbaarheid van het land en het beschermen en verbeteren van het leefmilieu.

De openbare ruimte rondom de woningen wordt ingericht met groen, waterberging en parkeervoorzieningen, die tevens groen worden ingepast. Ook wordt wat betreft opzet en inpassing aangesloten op de beoogde herinrichting van de Drienerbeek. Hiermee wordt voorzien in een veilige en prettige (openbare) ruimte die leefbaar is. Met de te realiseren waterberging wordt het optreden van wateroverlast voorkomen, dit draagt bij aan de bescherming van het leefmilieu.

6.6.3 Conclusie

Met betrekking tot openbare ruimte is met onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6.7 Omgevingsveiligheid

Omgevingsveiligheid beschrijft de risico's die ontstaan als gevolg van opslag, productie, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen en windturbines. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers. Ook wordt onderscheid gemaakt in het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Voor omgevingsveiligheid zijn regels opgenomen in het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Wettelijk kader

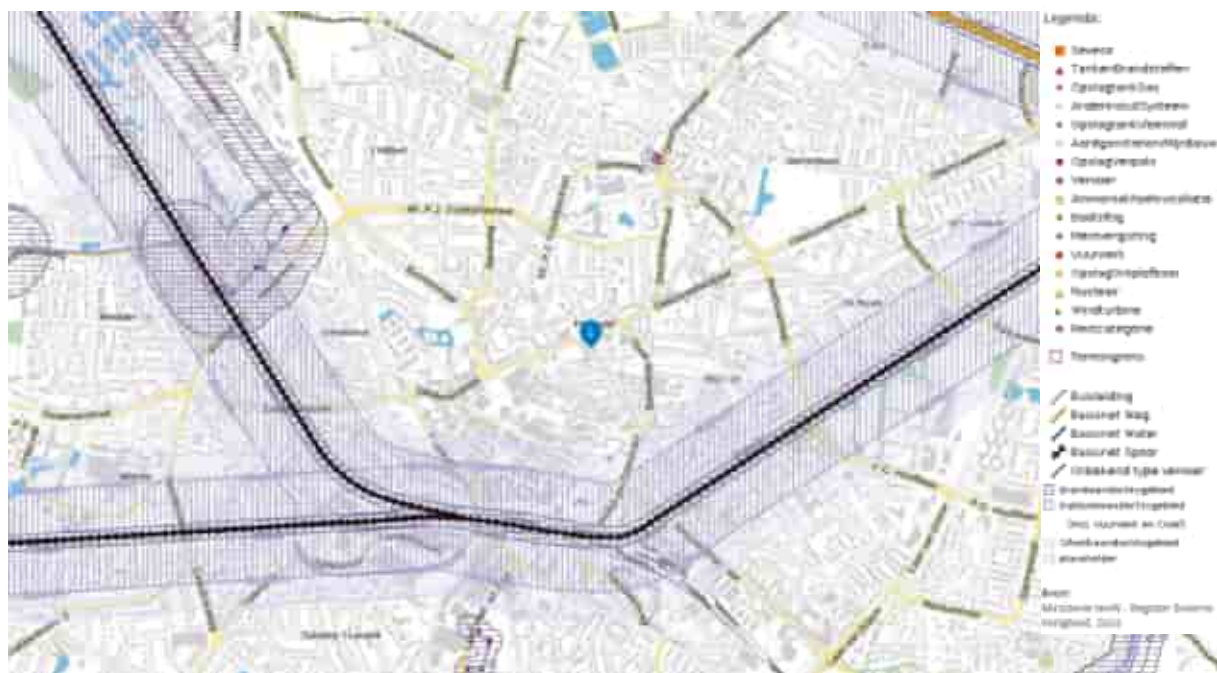
De hoofdlijnen van het wettelijk kader omtrent de externe veiligheid zijn opgenomen in instructieregels in afdeling 5.1.2 Bkl. In bijlage VII van het Bkl zijn activiteiten aangewezen als risicobronnen. Deze risicobronnen zijn van belang voor de regels over het plaatsgebonden risico (PR) en aandachtsgebieden. Het betreft de volgende activiteiten:

- Activiteiten met gevaarlijke stoffen bij bedrijven.
- Het basisnet vervoer gevaarlijke stoffen (weg, water en spoor).
- Buisleidingen met gevaarlijke stoffen die zijn aangewezen als milieubelastende activiteit in het Bal.
- Windturbines die zijn aangewezen als milieubelastende activiteit in het Bal.

Kwetsbare gebouwen zijn alle gebouwen met een woonfunctie (niet verspreid liggende bebouwing). Gebouwen en locaties zijn ook kwetsbaar als er veel personen een groot deel van de dag aanwezig zijn, bijvoorbeeld gebouwen met een kantoorfunctie. Daarnaast bestaan er ook zeer kwetsbare gebouwen. Een gebouw is ‘zeer kwetsbaar’ als het een gebouw is voor mensen die zichzelf niet op tijd in veiligheid kunnen brengen, zoals een kinderopvang, basisschool, school/verblijf voor personen met een lichamelijke of geestelijke beperking, een woonfunctie voor 24-uurszorg en gevangenis.

Onderzoek

Onderhavig project voorziet in de realisatie en het gebruik van kwetsbare gebouwen, in de vorm van woningen. Ter beoordeling van de externe veiligheidsrisico's is de externe veiligheidskaart op atlasleefomgeving.nl geraadpleegd. Hierop zijn risicobronnen en bijbehorende aandachtsgebieden voor omgevingsveiligheid in kaart gebracht.

58

Op basis van Figuur 23 ligt het projectgebied ruimschoots buiten de aandachtsgebieden van de risicobronnen in de omgeving. Externe veiligheidsrisico's vormen geen belemmeringen voor de beoogde ontwikkeling.

Conclusie

Met betrekking tot omgevingsveiligheid is met onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6.8 Activiteiten en milieuzonering

Wettelijk kader

Onder de Omgevingswet wordt gewerkt met de VNG-handreiking 'Activiteiten en milieuzonering'. Het aantal omgevingsaspecten dat onderdeel uitmaakt van milieuzonering is teruggebracht van 4 (geluid, geur, stof & gevaar) naar 2 (geluid & geur). Milieuzonering kent zowel een interne als een externe werking. Ten eerste dient ter plaatse van beoogde milieuhindergevoelige functies sprake te zijn van een goed woon- en leefklimaat c.q. aanvaardbaar niveau van geluid- en geurhinder. Ten tweede mag een ontwikkeling geen inbreuk maken op de bedrijfsvoering dan wel uitbreidingsmogelijkheden c.q. maximaal planologische mogelijkheden van de omliggende milieuhinderlijke activiteiten.

De handreiking 'Activiteiten en milieuzonering 2024' van de VNG biedt onder de Omgevingswet een nieuwe systematiek van milieuzonering en vervangt daarmee de publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' onder de oude wetgeving. De nieuwe systematiek omvat geen koppeling meer van activiteiten aan milieucategorieën per Standaard Bedrijfsindeling code (SBI-code) en de daarbij behorende richtafstanden. In plaats daarvan wordt getoetst aan concrete, juridisch bindende milieuwaarden voor geluid en geur. De systematiek drijft op inwaartse zonering op basis van geluid en geur. Bij de meeste activiteiten is geluid het maatgevende aspect, slechts een enkele activiteit is geurrelevant. De specifieke regels voor geluid en geur in de handreiking 'Activiteiten en milieuzonering 2024' gelden aanvullend op de standaard gebiedsgerichte regels in het omgevingsplan van gemeenten.

Richtafstand	Positie	Zones geluid		Zones geur
Tabel VNG- 2009	Tabel VNG-2024	Rustig woongebied	Gemengd gebied met wonen	
0 of 10 m	FM (functie-menging)	-	-	-
30 m	1	beperkt	basis	basis (> 30 m)
50 m	2	beperkt (> 50 m)	basis	basis (> 50 m)
100 m	3	basis	basis (> 50 m)	verruimd (> 100 m)
200 m	4	verruimd	verruimd (>100 m)	maatwerk (>200 m)
300 m en hoger	IT (industrie-terrein)	-	-	-

Figuur 24: Transponeertabel

De letters 'FM' staan voor functiemenging. De letters 'IT' staan voor industrieterrein. Uit de tabel volgt dat niet simpelweg gesteld kan worden dat de huidige milieucategorieën cijfermatig hetzelfde blijven als de toekomstige afstandscategorieën. Ook onder het omgevingswet-regime kunnen afstanden naar beneden worden bijgesteld, mits onderzoek is gedaan naar de aspecten geur en geluid.

Onderzoek

Het “Omgevingsplan gemeente Hengelo” bevat nog geen regels omtrent milieuzonering. Ook zijn er nog geen gebiedstyperingen aangewezen. Derhalve is sprake van een overgangssituatie. Deze beoordeling is daarom gebaseerd op de voorgaand gepresenteerde werkwijze waarbij de milieuzonering van de specifieke ruimtelijke ontwikkeling is beoordeeld op basis van de transponeertabel van de ‘Handreiking Activiteiten en milieuzonering’, in combinatie met de toegestane functies en activiteiten en bijbehorende milieuzonering zoals opgenomen in het bestemmingsplan “Centrum 2013”, dat onderdeel uitmaakt van het omgevingsplan van rechtswege.

De beoogde ontwikkeling ziet toe op woonfuncties. Dit betreffen, in het kader van Activiteiten en milieuzonering, geen milieuhinderlijke activiteiten. De externe werking van milieuzonering behoeft geen nadere beschouwing.

De beoogde woningen betreffen milieuhindergevoelige functies. In dat kader dient de interne werking te worden beschouwd. Er dient te worden beoordeeld of ter plaatse de beoogde woningen wordt gekomen tot een goed woon- en leefklimaat. Daarnaast dient te worden beoordeeld of de beoogde ontwikkeling al dan leidt tot een inbreuk op de rechten van de omliggende milieuhinderlijke activiteiten. In onderstaande Figuur 25 is een kaartuitsnede opgenomen van de functies in de directe omgeving van het projectgebied.

Figuur 25: Omliggende functies projectgebied

Woongebied: Gemengd gebied met wonen

Met gemengd gebied met wonen wordt in de handreiking 'Activiteiten en milieuzonering' een gebied bedoeld waar een menging van aan een locatie toegedeelde milieugevoelige en milieuhinderlijke activiteiten aanwezig is of wordt beoogd. In die gebieden wordt het wonen (of ander milieugevoelig gebruik) toegelaten, samen met activiteiten die geschikt zijn om te mengen met wonen, zoals detailhandel, horeca, onderwijs, zorg, dienstverlening, cultuur en lichte bedrijvigheid. Het zijn vaak levendige gebieden, zoals een centrumgebied met horeca en detailhandel op de begane grond en woningen op de verdiepingen. Of randen van gebieden die 'verkleuren' van winkelgebied naar vooral woongebied.

Het projectgebied ligt nabij het stadscentrum van Hengelo. De directe omgeving van het projectgebied bestaat uit een verscheidenheid van enkelbestemmingen, te weten 'Centrum', 'Groen', 'Horeca', 'Kantoor', 'Maatschappelijk', 'Water', 'Wonen' en 'Verkeer'. Aan de overzijde van de Oldenzaalsestraat zijn verscheidende bedrijven gevestigd, zoals kantoren, een rijwielhandel, een restaurant en winkelruimte. Deze activiteiten vinden met name plaats op de begane grond, op de verdiepingen wordt voornamelijk gewoond. Ten zuiden van het projectgebied ligt een kleuterschool en ten zuidoosten een kantoorgebouw. Geconstateerd wordt dat in voorliggend geval sprake is van een 'gemengd gebied met wonen', waarmee sprake is van functiemenging. Ook in het geldende bestemmingsplan "Centrum 2013", dat onderdeel uitmaakt van het vigerend planologisch regime, worden het projectgebied en de omgeving beschouwd als een gemengd gebied.

Inventarisatie milieuhinderlijke activiteiten

In onderstaande tabel is een inventarisatie verricht van de milieuhinderlijke activiteiten in de omgeving van het projectgebied en bijbehorende richtafstand, op basis van de VNG-handreiking

‘Activiteiten en milieuzonering’. Vervolgens is de daadwerkelijke afstand in beeld gebracht, gemeten vanaf de grens van het perceel van de milieuhinderlijke functie tot de grens van het bouwvlak van de milieuhindergevoelige woonfuncties in het projectgebied.

Tabel 4: Inventarisatie milieuhinderlijke activiteiten

Id.	Adres	Type activiteit	Omschrijving (VNG 2024)	Positie (VNG 2024)	Richtafstand	Werkelijke afstand tot projectgebied
1	Oldenzaalsestraat 45-47	Rijwielbedrijf	Reparatie t.b.v. particulieren (excl. auto's en motorfietsen)	FM	10 m	60 m
2	Oldenzaalsestraat 49-59	Diverse kantoren	Overige zakelijke dienstverlening; kantoren	FM	10 m	27 m
3	Oldenzaalsestraat 75-81	Restaurant	Restaurants, cafetaria's, snackbars, ijssalons met eigen ijsbereiding, viskramen e.d.	FM	10 m	40 m
4	Oldenzaalsestraat 83	Leegstaande winkelruimte	Detailhandel voor zover n.e.g.	FM	10 m	42 m
5	Paul Krugerstraat 44	Woonstichting Welbions	Overige zakelijke dienstverlening; kantoren	FM	10 m	59 m
6	Schalkburgerstraat 25	Kindercentrum Twente B.V.	Kinderopvang	1	30 m	18 m

Voor alle functies, uitgezonderd id. 6, wordt voldaan aan de geldende richtafstanden, gezien deze functies geschikt worden geacht voor functiemenging en op meer dan 10 m van het beoogde bouwvlak van de woningen liggen. Voor deze functies vindt geen inbreuk plaats op de rechten van de milieuhinderlijke activiteiten. Daarnaast is op basis hiervan een goed woon- en leefklimaat te verwachten ter plaatse van de beoogde wooneenheden.

Nadere afweging milieuzonering 'Kinderopvang'

Op basis van bovenstaande inventarisatie, middels de richtafstanden zoals opgenomen in de VNG-handreiking 'Activiteiten en milieuzonering', wordt enkel voor de kinderopvang aan de Schalkburgstraat (id. 6) niet voldaan aan de geldende richtafstand. Echter, zoals vermeld in de handreiking, is deze lijst nadrukkelijk niet geschikt voor opname of overname in de regels van het omgevingsplan.

De voormalige VNG-handreiking 'Bedrijven en milieuzonering' bood deze mogelijkheid wel. Deze systematiek maakt dan ook onderdeel uit van het bestemmingsplan "Centrum 2013", en daarmee van het vigerend planologisch regime in het projectgebied en omgeving. Op grond van de publicatie 'Staat van Bedrijfsactiviteiten', onderdeel van de handreiking 'Bedrijven en milieuzonering', geldt voor een kinderopvang milieucategorie 2 met een bijbehorende richtafstand van 30 m. Dit geldt voor een rustig woongebied. In voorliggend geval is sprake van functiemenging, en daarmee gemengd gebied. Op basis daarvan kan de richtafstand behorende bij de milieucategorie, conform de werkwijze van de handreiking 'Bedrijven en milieuzonering', met één afstandsstap worden verkleind. De richtafstand voor de kinderopvang bedraagt daarmee geen 30 m maar 10 m; het bouwvlak van de

beoogde woningen ligt daarbuiten. Op basis hiervan wordt verwacht dat ter plaatse van de beoogde woningen sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Daarnaast liggen ten opzichte van alle zijden van de maatschappelijke functie reeds woningen op vergelijkbare afstand dan wel dichter bij de kinderopvang, ten opzichte van het bouwvlak van de beoogde woningen. De woonfuncties in het projectgebied brengen daarmee geen inbreuk op de bedrijfsvoering dan wel uitbreidingsmogelijkheden van de kinderopvang met zich mee.

Op basis van vorenstaande wordt gesteld dat ter plaatse van de beoogde milieuhindergevoelige functies naar verwachting sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en geen sprake is van inbreuk op de rechten van de omliggende milieuhindergevoelige functies.

Conclusie

Met betrekking tot activiteiten en milieuzonering is met onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6.9 M.e.r.-beoordeling

Het doel van milieueffectrapportage is het milieubelang een volwaardige plaats geven in de besluitvorming. Het gaat dan om besluitvorming over plannen en programma's en projecten die duidelijke milieueffecten kunnen hebben.

6.9.1 Wettelijk kader

Bij de voorbereiding van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit dient op grond van verschillende kaders nagegaan te worden of voor de activiteiten die met het betreffende besluit worden mogelijk gemaakt, een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld of niet.

Milieueffectrapportage (mer) brengt de milieueffecten van een plan of project in beeld voordat het bevoegd gezag daar een besluit over neemt. Het gaat onder andere om water, bodem, lucht, afval, natuur, gezondheid en archeologisch erfgoed.

De wetgeving over de m.e.r. is opgenomen in afdeling 16.4 van de Omgevingswet en in hoofdstuk 11 en bijlage V bij het Omgevingsbesluit. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende procedures:

- plan-m.e.r.-beoordelingsplicht
- plan-m.e.r.
- project-m.e.r.-beoordelingsplicht
- project-m.e.r.

Of het besluit over een ontwikkeling mer-plichtig of mer-beoordelingplichtig is, kan worden bepaald op basis van bijlage V bij het Omgevingsbesluit, in samenhang met de artikelen 11.6 en 11.8 van het Omgevingsbesluit. Kolom 1 van Bijlage V beschrijft categorieën waarvoor mogelijk een mer-plicht of mer-beoordelingsplicht geldt. Getoetst moet worden of het initiatief in kolom 1 voorkomt. Indien voor het mogelijk maken van het initiatief een besluit zoals beschreven in kolom 4 noodzakelijk is, dan dient aan kolommen 2 en 3 te worden getoetst. Als het initiatief voldoet aan de beschrijving in kolom 2 geldt een mer-plicht, er moet dan milieueffectrapportage worden gedaan en een milieueffectrapport worden opgesteld. Als het initiatief niet voldoet aan kolom 2 wordt beoordeeld of wordt voldaan aan de beschrijving in kolom 3. In bijna alle gevallen is dit het geval, er is dan sprake van een mer-beoordelingsplicht. Aan de hand van de mer-beoordeling wordt bepaald of het initiatief leidt tot aanzienlijke milieueffecten (zowel positief als negatief) en of dit aanleiding geeft tot een mer-plicht.

6.9.2 Project-mer-plichtig of mer-beoordelingsplichtig

Onderhavig initiatief komt als categorie J11 voor in Bijlage V van het Omgevingsbesluit, namelijk 'stedelijk ontwikkelingsproject'. Op basis van kolom 2 is geen sprake van een directe mer-plicht. Op basis van kolom 3 is een (project-)mer-beoordeling noodzakelijk bij de aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject. In casu is sprake van de aanleg van een stedelijk ontwikkelingsproject, in de vorm van de nieuwbouw van 41 woningen. Omdat de ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt met een omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsplanactiviteit, is sprake van een project-mer-beoordelingsplicht.

6.9.3 Project-mer-beoordeling

Kenmerken van het project

Bij het kenmerk van het project moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- de omvang en het ontwerp van het gehele project
- de opstapeling van effecten (cumulatie) met andere projecten
- het gebruik van natuurlijke hulpbronnen
- de productie van afvalstoffen
- verontreiniging en hinder
- het risico van zware ongevallen of rampen, waaronder rampen door klimaatverandering
- de risico's voor de menselijke gezondheid

Onderhavig initiatief heeft betrekking op de realisatie van 41 woningen. De ontwikkeling is onderdeel van een reeks ontwikkelingen aan de Oldenzaalsestraat, namelijk de herontwikkeling van de gronden ten behoeve van zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve woningbehoefte in Hengelo. In de vorige fasen heeft eveneens woningbouw plaatsgevonden ter vervanging van bestaande bouw alsook oprichting van nieuwe bebouwing. Hoewel hiermee sprake is van cumulatie, is dit naar aard en omvang niet zodanig dat dit een mer rechtvaardigt. Het gebruik van natuurlijke hulpbronnen ten behoeve van realisatie van het voorgenomen project zal plaatsvinden op een conventionele manier. Naar aard en omvang geeft dit gebruik geen aanleiding om aanzienlijke milieueffecten te veronderstellen, zodanig dat daarvoor mer noodzakelijk is. De gebouwen worden immers gerealiseerd met steenachtige materialen, staal en hout; grondstoffen die niet bijzonder schaars zijn. De productie van afvalstoffen is beperkt tot de bouwafvalstoffen tijdens de realisatie van het voorgenomen project en toekomstige dagelijkse (huishoudelijke) afvalstoffen. Voor het voorgenomen project is geen omgevingsvergunning milieu noodzakelijk, hiermee is milieuverontreiniging of -hinder als gevolg van de ontwikkeling onwaarschijnlijk. Het project voorziet in verblijfsruimten waar gedurende voor langere perioden personen verblijven. Als gevolg van ongevallen of rampen kunnen hierdoor aanzienlijke milieueffecten ontstaan. Het projectgebied is niet gesitueerd in een gebied dat significant kwetsbaar is voor rampen. Aanzienlijke risico's voor de menselijke gezondheid zijn onwaarschijnlijk.

Plaats van het project

Bij dit criterium kijkt het bevoegd gezag naar de kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop het project invloed heeft. Het gaat dan over:

- het bestaande (en goedgekeurde) grondgebruik
- de relatieve rijkdom aan en beschikbaarheid, kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied en de ondergrond ervan.
- het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met aandacht voor
 - wetlands, oeverformatie en riviermondingen

- kustgebieden en het mariene milieu
- berg- en bosgebieden
- reservaten en natuurparken
- gebieden die in de Nederlandse wetgeving zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd speciale beschermingszones door de lidstaten aangewezen volgens Richtlijn 79/409/EEG (= Vogelrichtlijn) en Richtlijn 92/43/EEG (= Habitatrichtlijn)
- gebieden waar de Europese milieukwaliteitsnormen al niet worden gehaald
- gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid
- landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang

In de bestaande situatie is sprake van een stedelijk gebruik, betreffende de voormalige Rijkskweekschool. Hiermee is geen sprake van een bijzonder of beschermd gebruik. In het projectgebied en de ondergrond ervan is geen sprake van noemenswaardige natuurlijke hulpbronnen. In de omgeving van het voorgenomen project bevinden zich geen van de in de opsomming genoemde (potentieel) waardevolle gebieden. In de toekomstige situatie wordt het projectgebied gebruikt voor het wonen. Hiermee is geen sprake van een significant milieubelastend gebruik. De wijziging van het gebruik is niet zodanig dat dit een mer rechtvaardigt.

Kenmerken van potentiële effecten

Gelet op hetgeen onderzocht en beschreven in hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5 zijn de kenmerken van potentiële effecten van de behandelde omgevingsaspecten niet zodanig dat dit een mer rechtvaardigt.

6.9.4 Onderzoek

Gelet op voorgaande project-mer-beoordeling is geen sprake van aanzienlijke milieueffecten die een mer rechtvaardigen.

6.9.5 Te treffen maatregelen

Niet van toepassing.

6.9.6 Conclusie

Met betrekking tot milieu(effectrapportage) is met onderhavige buitenplanse omgevingsplanactiviteit sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

7 Uitvoerbaarheid

7.1 Financieel economische uitvoerbaarheid en kostenverhaal

Door vaststelling van dit planologisch besluit worden zogenaamde ‘kostenverhaalplichtige activiteiten’ mogelijk gemaakt in de zin van artikel 8.13 van het Omgevingsbesluit.

De Omgevingswet verplicht de gemeente de kosten die zij zelf maakt ten behoeve van een planologisch besluit voor het mogelijk maken van een kostenverhaalplichtige activiteit te verhalen op de eigenaar of eigenaren van de betreffende gronden. Het kostenverhaal betreft alleen kosten die op de kostensoortenlijst staan als genoemd in Bijlage IV bij het Omgevingsbesluit. Hierbij kan worden gedacht aan de kosten die gemoeid zijn met de voorbereiding van het planologisch besluit in de procedurefase, maar ook aan de kosten van aanleg van openbare voorzieningen in de uitvoeringsfase.

Een kostenverhaalplichtige activiteit mag niet worden verricht voordat de voor de activiteit verschuldigde bijdrage in het kader van het kostenverhaal is betaald. Hiervan kan worden afgeweken als een overeenkomst wordt gesloten waarin voorwaarden worden opgenomen over het stellen van aanvullende zekerheden voor de betaling. In dit geval mag de uitvoering van een activiteit wel starten voordat de kostenverhaalbijdrage betaald is. Als er geen zekerheid voor betaling is overeengekomen vóór het nemen van het planologisch besluit, neemt de gemeente kostenverhaalsregels op in het omgevingsplan, dan wel kostenverhaalvoorschriften op bij de omgevingsvergunning.

7.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

7.2.1 Advies en instemming

Op grond van paragraaf 16.2.3 van de Omgevingswet (Ow) in samenhang met afdeling 4.2 van het Omgevingsbesluit (Ob) moet het bevoegd gezag in bepaalde gevallen advies vragen voor het een vergunning of een maatwerkvoorschrift verleent. Soms is er ook instemming van dat adviesorgaan nodig voor het nemen van een besluit. Daar is in het onderhavige initiatief geen sprake van.

7.2.2 Vergunningverlening

Op het onderhavige initiatief is de reguliere procedure van toepassing, hiervoor geldt in principe een beslistermijn van 8 weken. Het bevoegd gezag neemt een besluit tot verlenen, weigeren, wijzigen of intrekken van de omgevingsvergunning. Daarna zijn bezwaar en beroep mogelijk.

7.2.3 Bezwaar/ Beroep

In de bezwaarprocedure maakt iemand bezwaar tegen een besluit. Deze persoon moet het bezwaar binnen 6 weken indienen bij het bevoegd gezag dat het besluit heeft genomen. Wanneer iemand het niet eens is met het besluit op dat bezwaar, kan hij of zij nog in beroep gaan.

8 Belangenafweging en conclusie

8.1 Is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties?

Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een buitenplanse omgevingsplanactiviteit wordt de omgevingsvergunning alleen verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (Etfal, artikel 8.0a, lid 2 Bkl).

Naast de regel dat omgevingsvergunningen slechts kunnen worden verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, gelden de beoordelingsregels in artikel 8.0b tot en met 8.0e van het Bkl.

De vraag bij de vergunningverlening is of het initiatief – de gevraagde activiteit - leidt tot een situatie, waarbij er sprake is van een evenwichtige toedeling (van functies aan locaties). Anders gezegd: is er – na een zorgvuldige belangenafweging - met het toestaan van de activiteit nog steeds of weer sprake van een evenwichtige toedeling?

Om dit te kunnen beoordelen zijn alle voor de fysieke leefomgeving relevante aspecten (voor zover betrekking hebbend op de gevraagde activiteit) nader onderzocht en afgewogen (hoofdstukken 4 en 5). De uitvoerbaarheid van het plan is verzekerd (hoofdstuk 6).

De belangrijkste subconclusies worden samengevat. In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een leegstaande school die in verval is geraakt. De beoogde ontwikkeling is een woningbouwontwikkeling waarbij 41 wooneenheden worden gerealiseerd, waarvan 25% in het sociale segment. Daarmee levert het project zowel een positieve bijdrage aan de kwantitatieve als de kwalitatieve woningbehoefte in de gemeente. Daarnaast is er oog voor groen in het ontwerp, wordt er voldoende waterberging gerealiseerd om o.a. effecten van klimaatadaptatie tegen te gaan.

8.2 Conclusie

Op basis van voorliggende motivering wordt geconcludeerd dat, alles overwegende, de ontwikkeling wel aanvaardbaar is omdat in de toekomstige situatie sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

9 Uitvoering

9.1 Voorstel voor het opnemen in het omgevingsplan

Voor de overgangsfase voor het omgevingsplan bevat artikel 12.27a Bkl een beoordelingsregel voor opvolgende BOPA-vergunningverlening. Dit artikel bepaalt dat bij het toepassen van artikel 8.0a, lid 2 Bkl, in ieder geval sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties voor zover de activiteit niet in strijd is met een eerder verleende omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. Dit maakt het mogelijk om eerst een 'planologisch' basisbesluit te nemen in de vorm van een omgevingsvergunning voor een BOPA. Het bevoegd gezag geeft bijvoorbeeld eerst toestemming voor de functie/ activiteit, de plaatsing van het bouwblok, de bouwhoogte en het bouwvolume.

Met deze omgevingsvergunningaanvraag wordt toestemming gevraagd voor de onderdelen die in de volgende paragrafen worden benoemd. Dat betekent dat de omgevingsvergunning voor het ruimtelijke deel voor het bouwen (welstandstoets) en de technische vergunning voor het bouwen (indien nodig) op een later moment volgen (als de opvolgende omgevingsvergunning).

Toedeling functies

Voor de locatie wordt conform onderstaande kaart de functies 'Wonen' toegedeeld. Onder deze functies vallen conform het omgevingsplan de volgende gebruiksmogelijkheden;

'Wonen'

woonhuizen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden-beroep, met tevens ondergeschikt:

- erven en terreinen;
- woonstraten;
- verhardingen;
- overpaden en inritten ten behoeve van aanliggende bestemmingen;
- voorzieningen ten behoeve van afvoer, tijdelijke berging en infiltratie van hemelwater;
- parkeervoorzieningen;
- groenvoorzieningen;
- speelvoorzieningen;
- nutsvoorzieningen;

met de daarbij behorende:

- bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

Toedeling bouwmogelijkheden – 'Wonen'

Binnen de functie 'Wonen' wordt een bouwvlak toegedeeld, hierbij wordt aangesloten bij Bijlage 1 – Terreininrichting. Binnen de toegewezen functie worden de volgende bouwmogelijkheden toegedeeld.

Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:

Situering en bebouwing:

- d. Een hoofdgebouw mag uitsluitend binnen een bouwvlak worden gebouwd, met dien verstande dat:
- e. De afstand van woningen tot de zijdelingse perceelsgrens mag niet minder dan 3 meter bedragen;
- f. In afwijking van het bepaalde onder a geldt dat de (verlengde) grenzen van het bouwvlak naar de buitenzijde mogen worden overschreden door:
 - 5. Plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen en schoorstenen;
 - 6. Schotelantennes;
 - 7. Gevel- en kroonlijsten en overstekende daken;
 - 8. (hoek-)erkers, ingangspartijen, luifels, dakoverstekken, balkons en galerijen, mits de (verlengde) grenzen van het bouwvlak met niet meer dan 1,5 meter worden overschreden.

Maatvoering hoogtes:

- e. Voor de woontoren geldt een maximale bouwhoogte van 22,6 m;
- f. Voor de woningen aan de zijde van de Oldenzaalsestraat geldt een maximale bouwhoogte van 6,4 m;
- g. Voor de hoekwoning geldt een maximale bouwhoogte van 4,5 m;
- h. Voor de bestaande bouw aan de Paul Krugerstraat geldt een maximale bouwhoogte van 8,15 m.

Bijbehorende bouwwerken

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken gelden de volgende regels:

Situering:

- e. aan-/uitbouwen en bijgebouwen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
- f. aan-/uitbouwen en bijgebouwen dienen minimaal 2,5 meter achter de voorgevel van het hoofdgebouw of het verlengde daarvan te zijn gelegen;
- g. de afstand van aan-/uitbouwen en bijgebouwen tot de zijdelingse perceelsgrens dient minimaal 1 meter te bedragen, tenzij op de perceelsgrens wordt gebouwd of bij bouwgrans anders is bepaald;
- h. indien sprake is van de bouw van een aan-/uitbouw of bijgebouw ten behoeve van een kantoor of praktijkruimte behorende bij een aan-huis-verbonden-beroep en/of ruimten voor lichamelijk gehandicapten mag de maximaal toegestane oppervlakte van aan-/uitbouwen en bijgebouwen als bedoeld onder c met 25 m² worden uitgebreid.

Maatvoering hoogtes:

- c. de bouwhoogte van een aan-/uitbouw of bijgebouw mag niet meer bedragen dan 5 meter, dan wel de bestaande bouwhoogte indien deze meer bedraagt;

- d. de goothoogte van een aan-/uitbouw of bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 meter, dan wel de bestaande goothoogte indien deze meer bedraagt;

Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

- b. de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 5 meter bedragen, met uitzondering van terrein- en erfafscheidingen die maximaal 1 meter hoog mogen zijn, tenzij de afscheiding achter de voorgevelrooilijn wordt geplaatst. In geval de plaatsing achter de voorgevelrooilijn geschiedt, mag de hoogte niet meer dan 2 meter bedragen.

10 Bijlagen

10.1 Bijlage 1 – Terreininrichting

10.2 Bijlage 2 – Bureauonderzoek en verkennend booronderzoek archeologie

10.3 Bijlage 3 – Digitale watertoets

10.4 Bijlage 4 – Waterhuishoudkundig plan

10.5 Bijlage 5 – Quicksan flora en fauna

10.6 Bijlage 6 – Stikstofdepositieberekening

10.7 Bijlage 7 – Verkennend bodemonderzoek

10.8 Bijlage 8 – Akoestisch onderzoek wegverkeerslawai

10.9 Bijlage 9 – Participatieverslag

Participatieverslag

Bouwplan: ´Noaberhof de Rijkskweek´

Paul Krugerstraat 49 Hengelo

Voor de ontwikkeling van de voormalige Rijkskweekschool heeft de gemeente Hengelo een tender uitgeschreven waarop ook Domain Vastgoed heeft ingeschreven.

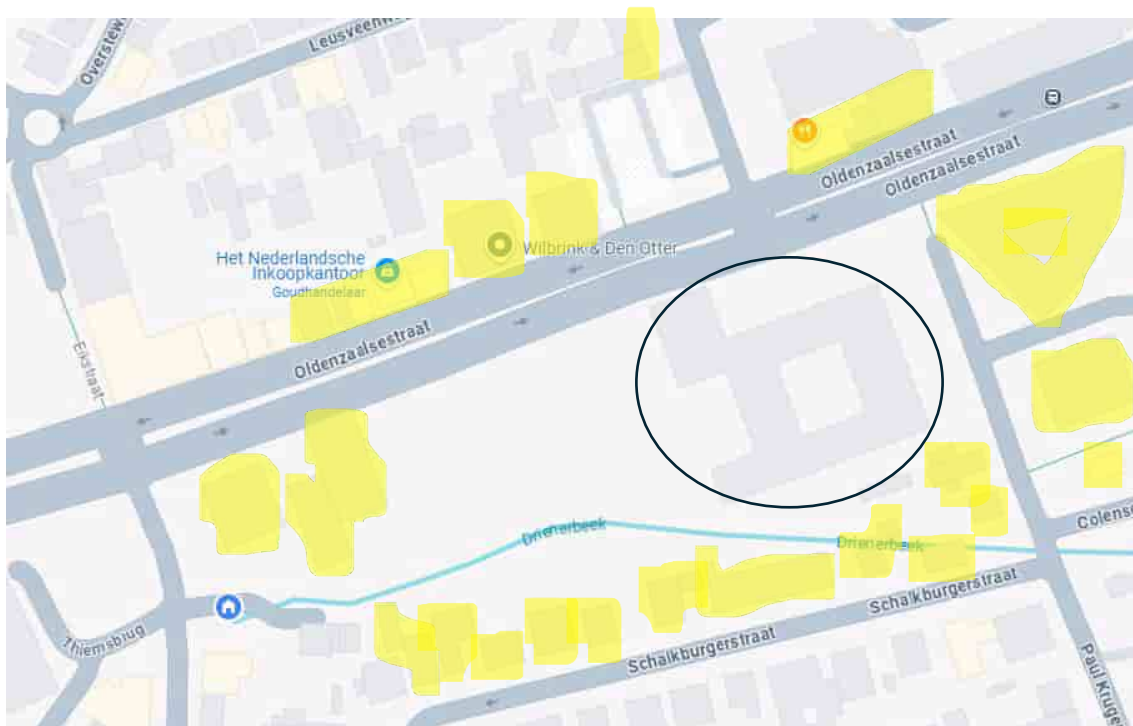
Op basis van kwaliteit van het plan en de bieding op het perceel is uiteindelijk een koper geselecteerd. Domain Twente BV heeft deze tender mogen winnen.

Het doel van dit participatieverslag is om toe te lichten hoe de informatieverstrekking en participatie met de omwonenden in de nieuw te realiseren plannen van Domain Twente BV vorm is gegeven.

In dit participatie verslag worden de genomen stappen voor deze informatie en participatie aangegeven.

De omgeving die bij deze participatie rechtstreeks betrokken is, is via onderstaande kaart in beeld gebracht. Het projectgebied is hierbij omcirkeld. Het betreft de volgende straten en gaat om ca. 120 adressen:

- Oldenzaalsestraat
- Ir. M. Schefferlaan
- Paul Krugerstraat
- Schalkburgerstraat

Onderstaand in chronologisch volgorde de participatieaanpak door Domain Vastgoed:

- **09-04-2024: Bekenmaking winnaar/koper Paul Krugerstraat 49 Hengelo, voormalige Rijkskweekschool.**

Onderwerp	Zaaknummer	Datum
Uitslag gunning Paul Krugerstraat 49	3656089	09-04-2024

Geachte dhr./mevrouw,

Wij willen u hartelijk danken voor het uitbrengen van uw plannen voor de invulling van het voormalige schoolgebouw aan de Paul Krugerstraat 49. Op basis van de beoordeling van de vijf ingediende plannen en gehouden presentaties moeten wij u mededelen dat wij het pand aan Domain Vastgoed zullen verkopen. **Gefeliciteerd!**

Toelichting

Uw plan heeft op het onderdeel *Kwaliteit* een totaalscore ontvangen van 45,71 v.d. 60 punten ontvangen. Voor het onderdeel *Prijs* heeft u 35,16 v.d. 40 punten ontvangen. Dit komt neer op een totaalscore van 80,88 v.d. 100 punten.

Communicatie

Voor wat betreft de communicatie zouden wij jullie willen vragen om nog niet naar buiten te treden, op dit moment is de gemeenteraad nog niet geïnformeerd. Wij zullen graag samen een bericht willen opstellen om dit nieuws met lokale media te delen. Wij nemen hiervoor met u contact op.

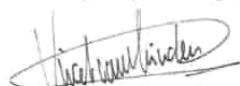
Vervolg privaatrechtelijk

Conform planning in het verkoopdocument dient binnen vier weken na gunning (09-04-2024) de koopovereenkomst getekend te worden en dient 20% van de koopprijs betaald te worden.

Vervolg publiekrechtelijk

Verder zouden wij jullie willen adviseren om het participatie traject z.s.m. op te pakken en een concept-verzoek voor de omgevingsvergunning in te dienen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en Wethouders van Hengelo,
namens dezen,
Teammanager Projecten Vastgoed en Grondzaken

De heer V.J.C. van der Linden

(afbeelding 1: uitslag gunning Paul Krugerstraat 49)

- **16-04-2024: Film van het plan gepubliceerd op de website www.wemenpark.nl.**

(afbeelding 2: film van het plan: "Noaberhof de Rijkskweek"

- [illegible]

- **17-06-2024: Plaatsen bouwboard op de hoek Oldenzaalsestraat/Paul Krugerstraat**

(afbeelding 4: Bouwbord plannen Noaberhof de Rijkskweek, hoek Oldenzaalsestraat/Paul Krugerstraat)

- **08-01-2025: Uitnodiging naar buurtbewoners voor informatie en inspraakavond.**

UITNODIGING INFO AVOND

Aan de buurtbewoners van de voormalige Rijksweekschool

Hengelo, 8 januari 2025

Geachte heer/mevrouw,

Op 16 april 2024 hebben we u met een brief in kennis gesteld van het feit dat we destijds de selectieprocedure, die de gemeente Hengelo had uitgeschreven, gewonnen hebben met ons bouwplan op het perceel van de voormalige Rijksweekschool aan de Paul Krugerstraat 49 (hoek Oldenzaalsestraat).

We hebben daarbij aangegeven het bouwplan dat we "Noaberhof de Rijksweek" hebben genoemd, te vinden is op de website www.wemenpark.nl. In het schrijven van 16 april hebben we ook aangegeven t.z.t. een informatieavond te houden.

Die informatie avond hebben we thans gepland op:
Woensdag 22 januari a.s. om 19.00 uur bij de Appel 2.0 aan de Langestraat 29 te Hengelo (de Appel 2.0 vindt u tegenover club Merlijn nabij de stadhuistoren).

Voor zover u nog niet bekend bent met het bouwplan kunt u op die avond kennis nemen en inspraak geven op het bouwplan.

De plannen zijn in hoofdlijnen gelijk gebleven ten opzichte van het plan dat op 16 april j.l. gepresenteerd is op de website www.wemenpark.nl.

Het gaat hierbij om een info/inspraak avond t.b.v. buurtbewoners. Deze avond is niet bedoelt voor potentieel geïnteresseerden in huur- of koop appartementen/woningen. Er wordt geen info verstrekt over koopsommen of verkoopprocedure.

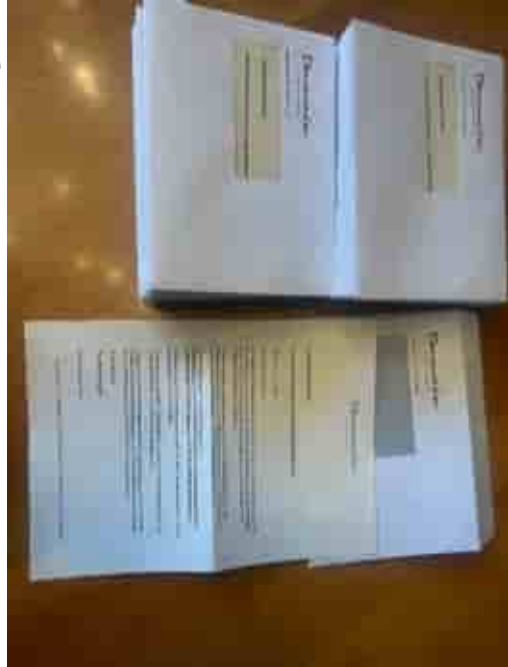
Graag zien we u.

Met vriendelijke groet,

Aard en Cas van Alsté

Domam Twente b.v. Deldenerstraat 360, 7555 AR Hengelo T 074-2917131 E info@domamincgroep.nl

(afbeelding 5: uitnodiging informatie avond)

- **22-01-2025: Informatieavond buurtbewoners op 22 januari.**

(afbeelding 6: foto's informatieavond buurtbewoners [geanonimiseerd])

22-01-2025: Schriftelijke vastlegging van de informatieavond

Op 22 januari hebben wij een informatieavond gehouden bij de Appel 2.0 aan de Langestraat 29 in Hengelo. Tijdens deze avond is het definitieve plan nader uitgelegd aan alle omwonenden door middel van een presentatie gehouden door de Leon Brokers (architect IAA) en Cas van Alsté (Domain Vastgoed). Het totaal aantal aanwezige omwonenden bedroeg ca. 35 – 40 mensen. De heer M. Moonen van de Gemeente Hengelo was ook aanwezig.

Tijdens en na de presentatie was er ruimte voor vragen. Onderstaande onderwerpen/vragen kwamen aan bod:

- I. Zijn de paden openbaar toegankelijk? (bewoner Badhuis)
 - a. Ja, de paden worden openbaar toegankelijk. Fietsen wordt ontmoedigd d.m.v. fietssluis.
- II. Hoe de verkeerssituatie op te lossen i.v.m. veiligheid en grotere verkeersdruk? Hierin voorzien ik problemen (bewoner Badhuis).
 - a. Zoals aangegeven zal het fietsen ontmoedigend worden, daarnaast wordt d.m.v. verkeersborden de infrastructuur in het Wemenpark in veilige wegen geleidt. Er zal niet een dusdanige grote verkeersdruk ontstaan dat onveilige situaties optreden.
- III. Hoe ziet het vervolgtraject eruit? Wat is de planning?
 - a. In dit stadium van het bouwproces is dat nog moeilijk te zeggen. We zijn voornemens om met het naastgelegen terrein ná de bouwvak 2025 te starten. Ongeveer een half jaar laten willen we, mogelijk met dezelfde aannemer, starten met de bouw van Noaberhof de Rijkswijk (bewoner Schalkburgerstraat).
- IV. Vervolg vraag luidt: Kan ik een zichtlijnenprojectie/tekening ontvangen waarop te zien is hoe het zicht vanaf de balkon op de verschillende verdiepingen in onze tuin richt?
 - a. Wij zullen dit laten uitwerken door de architect. We verwachten niet dat u hiervan enige hinder/inkijk ondervindt aangezien u ook een schutting heeft staan. (bewoner Schalkburgerstraat). Er wordt mail contact onderhouden met betreffende persoon.

We hebben vele complimenten ontvangen van de verschillende de buurtbewoners over het plan.